။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

အပဒါန-အဋ္ဌကထာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ဝန္ဒိတွာ သိရသာ သေဋ္ဌံ၊ ဗုဒ္ဓမပ္ပဋိပုဂ္ဂလံ။
ဉေယျသာဂရမုတ္တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏံ သံသာရသာဂရံ။

တထေဝ ပရမံ သန္တံ၊ ဂမ္ဘီရံ ဒုဒ္ဒသံ အဏုံ။
ဘဝါဘဝကရံ သုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သမ္ဗုဒ္ဓပူဇိတံ။

တထေဝ အနဃံ သင်္ဃံ၊ အသင်္ဂံ သင်္ဃမုတ္တမံ။
ဥတ္တမံ ဒက္ခိဏေယျာနံ၊ သန္တိန္ဒြိယမနာသဝံ။

ကတေန တဿ ဧတဿ၊ ပဏာမေန ဝိသေသတော။
ရတနတ္တယေ ဝိသေသေန၊ ဝိသေသဿာဒရေန မေ။

ထေရေဟိ ဓီရဓီရေဟိ၊ အာဂမညူဟိ ဝိညုဘိ။
“အပဒါနဋ္ဌကထာ ဘန္တေ၊ ကာတဗ္ဗာ”တိ ဝိသေသတော။
ပုနပ္ပုနာဒရေနေဝ၊ ယာစိတောဟံ ယသဿိဘိ။
တသ္မာဟံ သာပဒါနဿ၊ အပဒါနဿသေသတော။

ဝိသေသနယဒီပဿ၊ ဒီပိဿံ ပိဋကတ္တယေ။
ယထာ ဟဋ္ဌိနယေနေဝ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ သုဘံ။

ကေန ကတ္ထ ကဒါ စေတံ၊ ဘာသိတံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ကိမတ္ထံ ဘာသိတဉ္စေတံ၊ ဧတံ ဝတွာ ဝိဓိံ တတော။

နိဒါနေသု ကောသလ္လတ္ထံ၊ သုခုဂ္ဂဟဏဓာရဏံ။
တသ္မာ တံ တံ ဝိဓိံ ဝတွာ၊ ပုဗ္ဗာပရဝိသေသိတံ။

ပုရာ သီဟဠဘာသာယ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာယ စ။
ဌပိတံ တံ န သာဓေတိ၊ သာဓူနံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ။

တသ္မာ တမုပနိဿာယ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ။
ဝိဝဇ္ဇေတွာ ဝိရုဒ္ဓတ္ထံ၊ ဝိသေသတ္ထံ ပကာသယံ။
ဝိသေသဝဏ္ဏနံ သေဋ္ဌံ၊ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနန္တိ။

နိဒါနကထာ

“ကေန ကတ္ထ ကအ စေတံ, ဘာသိတံ ဓမ္မမုတ္တမ” န္တိ စ, **“ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏန”** န္တိ စ ပဋိညာတတ္တာ သာ ပနာယံ အပဒာနဿတ္ထဝဏ္ဏနာ ဒူရေနိဒာနံ, အဝိဒူရေနိဒာနံ, သန္တိကေနိဒာနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ နိဒာနာနိ ဒဿေတွာ ဝဏ္ဏိယမာနာ ယေ နံ သုဏန္တိ, တေဟိ သမုဒာဂမတော ပဋ္ဌာယ ဝိညာတတ္တာ ယသ္မာ သုဋ္ဌု ဝိညာတာ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ နံ တာနိ နိဒာနာနိ ဒဿေတွာ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

တတ္ထ အာဒိတော တာဝ တေသံ နိဒာနာနံ ပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒီပင်္ကရပါဒမူလသ္မိဉှိ ကတာဘိနီဟာရဿ မဟာသတ္တဿ ယာဝ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝါ စဝိတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **ဒူရေနိဒာနံ** နာမ။ တုသိတဘဝနတော ပန စဝိတွာ ယာဝ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **အဝိဒူရေနိဒာနံ** နာမ။ **သန္တိကေနိဒာနံ** ပန တေသု တေသု ဌာနေသု ဝိဟရတော တသ္မိံ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ လဗ္ဘတီတိ။

၁. ဒူရေနိဒာနကထာ

တတ္ရိဒံ **ဒူရေနိဒာနံ** နာမ – ဣတော ကိရ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ **အမရဝတီ** နာမ နဂရံ အဟောသိ။ တတ္ထ **သုမေဓော** နာမ ဗြာဟ္မဏော ပဋိဝသတိ, ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ, သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ, အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန, အဘိရူပေါ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော။ သော အညံ ကမ္မံ အကတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှိ။ တဿ ဒဟရကာလေယေဝ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ အထဿ ရာသိဝဍ္ဎကော အမစ္စော အာယပေါတ္ထကံ အာဟရိတွာ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိဘရိတေ ဂဗ္ဘေ ဝိဝရိတွာ “တ္တေကံ တေ, ကုမာရ, မာတု သန္တကံ, တ္တေကံ ပိတု သန္တကံ, တ္တေကံ အယျကပယျကာန”န္တိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဓနံ အာစိက္ခိတွာ “ဧတံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ”တိ အာဟ။ **သုမေဓပဏ္ဍိတော** စိန္တေသိ – “ဣမံ ဓနံ သံဟရိတွာ မယှံ ပိတုပိတာမဟာဒယော ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကကဟာပဏမ္ပိ ဂဟေတွာ န ဂတာ, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂမနကာရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ, သော ရညော အာရောစေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ မဟာဇနဿ အနံ ဒတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဣမဿ ပနတ္ထဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သုမေဓကထာ ကထေတဗ္ဗာ ။ သာ ပနေသာ ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓဝံသေ နိရန္တရံ အာဂတာယေဝ, ကထာဗန္ဓေန ပန အာဂတတ္တာ န သုဋ္ဌု ပါကဋာ, တသ္မာ တံ အန္တရန္တရာ ကထာသမ္ဗန္ဓဒီပကေဟိ ဝစနေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေဿာမ။

သုမေဓကထာ

ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနဉှိ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ “အမရဝတီ”တိ စ “အမရ”န္တိ စ လဒ္ဓနာမံ နဂရံ အဟောသိ, ယံ သန္ဓာယ **ဗုဒ္ဓဝံသေ** ဝုတ္တံ –

> “ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ချိယေ။
> အမရံ နာမ နဂရံ၊ ဒဿနေယျံ မနောရမံ။
> ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ၊ အန္နပါနသမာယုတ”န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁-၂)။

တတ္ထ **ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တ** န္တိ ဟတ္ထိသဒ္ဒေန အဿသဒ္ဒေန ရထသဒ္ဒေန ဘေရိသဒ္ဒေန မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေန ဝီဏာသဒ္ဒေန ဂီတသဒ္ဒေန သင်္ခသဒ္ဒေန သမ္မသဒ္ဒေန တာဠသဒ္ဒေန “အသ္နာထ ပိဝထ ခါဒထာ”တိ ဒသမေန သဒ္ဒေနာတိ ဣမေဟိ ဒသဟိ သဒ္ဒေဟိ အဝိဝိတ္တံ အဟောသိ။ တေသံ ပန သဒ္ဒာနံ ဧကဒေသမေဝ ဂဟေတွာ –

> “ဟတ္ထိသဒ္ဒံ အဿသဒ္ဒံ၊ ဘေရိသင်္ခရထာနိ စ။
> ခါဒထ ပိဝထ စေဝ၊ အန္နပါနေန ဃောသိတ”န္တိ။ –

ဗုဒ္ဓဝံသေ (ဗု. ဝံ. ၂.၃-၅) ဣမံ ကထံ ဝတွာ –

‘‘နဂရံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နံ၊ သဗ္ဗကမ္မမုပါဂတံ။
သတ္တရတနသမ္ပန္နံ၊ နာနာဇနသမာကုလံ။
သမိဒ္ဓံ ဒေဝနဂရံဝ၊ အာဝါသံ ပုညကမ္မိနံ။

‘‘နဂရေ အမရဝတိယာ၊ သုမေဓော နာမ ဗြာဟ္မဏော။
အနေကကောဋိသန္နိစယော၊ ပဟူတဓနဓညဝါ။

‘‘အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော၊ တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပါရဂူ။
လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတော’’တိ။ – ဝုတ္တံ။

အထေကဒိဝသံ သော သုမေဓပဏ္ဍိတော ဥပရိပါသာဒဝရတလေ ရဟောဂတော ဟုတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော ဧဝံ စိန္တေသိ – ‘‘ပုနဗ္ဘဝေ, ပဏ္ဍိတ, ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ နာမ ဒုက္ခံ, တထာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရဿ ဘေဒနံ, အဟဉ္စ ဇာတိဓမ္မော, ဇရာဓမ္မော, ဗျာဓိဓမ္မော, မရဏဓမ္မော, ဧဝံဘူတေန မယာ အဇာတိံ အဇရံ အဗျာဓိံ အမရဏံ အဒုက္ခံ သုခံ သီတလံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဝဿံ ဘဝတော မုစ္စိတွာ နိဗ္ဗာနဂါမိနာ ဧကေန မဂ္ဂေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ရဟောဂတော နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
ဒုက္ခော ပုနဗ္ဘဝေါ နာမ၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ။

‘‘ဇာတိဓမ္မော ဇရာဓမ္မော၊ ဗျာဓိဓမ္မော သဟံ တဒါ။
အဇရံ အမရံ ခေမံ၊ ပရိယေသိဿာမိ နိဗ္ဗုတိံ။

‘‘ယံနူနိမံ ပူတိကာယံ၊ နာနာကုဏပပူရိတံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆေယျံ၊ အနပေက္ခော အနတ္ထိကော။

‘‘အတ္ထိ ဟေဟိတိ သော မဂ္ဂေါ၊ န သော သက္ကာ န ဟေတုယေ။
ပရိယေသိဿာမိ တံ မဂ္ဂံ၊ ဘဝတော ပရိမုတ္တိယာ’’တိ။

တတော ဥတ္တရိပိ ဧဝံ စိန္တေသိ – ‘‘ယထာ ဟိ လောကေ ဒုက္ခဿ ပဋိပက္ခဘူတံ သုခံ နာမ အတ္ထိ, ဧဝံ ဘဝေ သတိ တပ္ပဋိပက္ခေန ဝိဘဝေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ ဥဏှေ သတိ တဿ ဝူပသမဘူတံ သီတလမ္ပိ အတ္ထိ, ဧဝံ ရာဂဂ္ဂိအာဒီနံ ဝူပသမေန နိဗ္ဗာနေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ယထာ နာမ ပါပဿ လာမကဿ ဓမ္မဿ ပဋိပက္ခဘူတော ကလျာဏော အနဝဇ္ဇဘူတော ဓမ္မောပိ အတ္ထိယေဝ, ဧဝမေဝ ပါပိကာယ ဇာတိယာ သတိ သဗ္ဗဇာတိခေပနတော အဇာတိသင်္ခါတေန နိဗ္ဗာနေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗမေဝါ’’တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ယထာပိ ဒုက္ခေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ သုခံ နာမပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝံ ဘဝေ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ဝိဘဝေါပိစ္ဆိတဗ္ဗကော။

‘‘ယထာပိ ဥဏှေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အပရံ ဝိဇ္ဇတိ သီတလံ။
ဧဝံ တိဝိဓဂ္ဂိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ နိဗ္ဗာနမ္ပိစ္ဆိတဗ္ဗကံ။

‘‘ယထာပိ ပါပေ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ ကလျာဏမပိ ဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝမေဝ ဇာတိ ဝိဇ္ဇန္တေ၊ အဇာတိပိစ္ဆိတဗ္ဗက’’န္တိ။

အပရမ္ပိ စိန္တေသိ – ‘‘ယထာ နာမ ဂူထရာသိမှိ နိမုဂ္ဂေန ပုရိသေန ဒူရတောဝ ပဉ္စဝဏ္ဏပဒုမသဉ္ဆန္နံ မဟာတဠာကံ ဒိသွာ ‘ကတရေန နု ခော မဂ္ဂေန ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ’န္တိ တံ တဠာကံ ဂဝေသိတုံ ယုတ္တံ။ ယံ တဿ အဂဝေသနံ, န သော တဠာကဿ ဒောသော, ပုရိသဿေဝ ဒောသော။ ဧဝံ ကိလေသမလဓောဝနေ အမတမဟာနိဗ္ဗာနတဠာကေ ဝိဇ္ဇန္

တေ ယံ တဿ အဂဝေသနံ, န သော အမတမဟာနိဗ္ဗာနတဠာကဿ ဒေါသော, ပုရိသဿေဝ ဒေါသော။ ယထာ စ စောရေဟိ သမ္ပရိဝါရိတော ပုရိသော ပလာယနမဂ္ဂေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ သစေ န ပလာယတိ, န သော မဂ္ဂဿ ဒေါသော, ပုရိသဿေဝ ဒေါသော။ ဧဝမေဝ ကိလေသေဟိ ပရိဝါရေတွာ ဂဟိတဿ ပုရိသဿ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ နိဗ္ဗာနကမိမှိ သိဝေ မဂ္ဂေ မဂ္ဂဿ အဂဝေသနံ နာမ န မဂ္ဂဿ ဒေါသော, ပုရိသဿေဝ ဒေါသော။ ယထာ စ ဗျာဓိပီဠိတော ပုရိသော ဝိဇ္ဇမာနေ ဗျာဓိတိကိစ္ဆကေ ဝေဇ္ဇေ သစေ တံ ဝေဇ္ဇံ ဂဝေသိတွာ ဗျာဓိံ န တိကိစ္ဆာပေတိ, န သော ဝေဇ္ဇဿ ဒေါသော, ပုရိသဿေဝ ဒေါသော။ ဧဝမေဝ ယော ကိလေသဗျာဓိပီဠိတော ကိလေသဝူပသမမဂ္ဂကောဝိဒံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ အာစရိယံ န ဂဝေသတိ, တဿေဝ ဒေါသော, န ကိလေသဝိနာသကဿ အာစရိယဿ ဒေါသော''တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ယထာ ဂူထဂတော ပုရိသော၊ တဠာကံ ဒိသွာန ပူရိတံ။
န ဂဝေသတိ တံ တဠာကံ၊ န ဒေါသော တဠာကဿ သော။

''ဧဝံ ကိလေသမလဓောဝေ၊ ဝိဇ္ဇန္တေ အမတန္တဠေ။
န ဂဝေသတိ တံ တဠာကံ၊ န ဒေါသော အမတန္တဠေ။

''ယထာ အရီဟိ ပရိရုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇန္တေ ဂမနမ္ပထေ။
န ပလာယတိ သော ပုရိသော၊ န ဒေါသော အဉ္ဇသဿ သော။

''ဧဝံ ကိလေသပရိရုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇမာနေ သိဝေ ပထေ။
န ဂဝေသတိ တံ မဂ္ဂံ၊ န ဒေါသော သိဝမဉ္ဇသေ။

''ယထာပိ ဗျာဓိတော ပုရိသော၊ ဝိဇ္ဇမာနေ တိကိစ္ဆကေ။
န တိကိစ္ဆာပေတိ တံ ဗျာဓိံ၊ န ဒေါသော သော တိကိစ္ဆကေ။

''ဧဝံ ကိလေသဗျာဓီဟိ၊ ဒုက္ခိတော ပရိပီဠိတော။
န ဂဝေသတိ တံ အာစရိယံ၊ န ဒေါသော သော ဝိနာယကေ''တိ။

အပရမ္ပိ စိန္တေသိ – ''ယထာ မဏ္ဍနကဇာတိကော ပုရိသော ကဏ္ဌေ အာသတ္တံ ကုဏပံ ဆဍ္ဍေတွာ သုခံ ဂစ္ဆေယျ, ဧဝံ မယာပိ ဣမံ ပူတိကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ အနပေက္ခေန နိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတဗ္ဗံ။ ယထာ စ နရနာရိယော ဥက္ကာရဘူမိယံ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကတွာ န တံ ဥစ္ဆင်္ဂေန ဝါ အာဒါယ, ဒုဿန္တေန ဝါ ဝေဌေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဇိဂုစ္ဆမာနာ ပန အနပေက္ခာဝ, ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ မယာပိ ဣမံ ပူတိကာယံ အနပေက္ခေန ဆဍ္ဍေတွာ အမတနိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စ နာဝိကာ နာမ ဇဇ္ဇရံ နာဝံ အနပေက္ခာဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ အဟမ္ပိ ဣမံ နဝဟိ ဝဏမုခေဟိ ပဃရန္တံ ကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ အနပေက္ခော နိဗ္ဗာနပုရံ ပဝိသိဿာမိ။ ယထာ စ ပုရိသော နာနာရတနာနိ အာဒါယ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော အတ္တနော ရတနနာသဘယေန တေ ဆဍ္ဍေတွာ ခေမံ မဂ္ဂံ ဂဏှာတိ, ဧဝံ အယမ္ပိ ကရဇကာယော ရတနဝိလောပကစောရသဒိသော။ သစာဟံ ဧတ္ထ တဏှံ ကရိဿာမိ, အရိယမဂ္ဂကုသလဓမ္မရတနံ မေ နဿိဿတိ, တသ္မာ မယာ ဣမံ စောရသဒိသံ ကာယံ ဆဍ္ဍေတွာ အမတမဟာနိဗ္ဗာနနဂရံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ယထာပိ ကုဏပံ ပုရိသော၊ ကဏ္ဌေ ဗဒ္ဓံ ဇိဂုစ္ဆိယ။
မောစယိတွာန ဂစ္ဆေယျ၊ သုခီ သေရီ သယံဝသီ။

''တထေဝိမံ ပူတိကာယံ၊ နာနာကုဏပသဉ္စယံ။
ဆဍ္ဍယိတွာန ဂစ္ဆေယျံ၊ အနပေက္ခော အနတ္ထိကော။

''ယထာ ဥစ္စာရဌာနမှိ၊ ကရီသံ နရနာရိယော။

ဆဥ္ဆယိတ္တတန ဂစ္ဆန္တိ၊ အနုပေက္ခာ အနုတ္တိကာ။

“ဧဝမေတဟံ က္လမံ ကာယံ၊ နာနာကုဏပပူရိတံ။
ဆဥ္ဆယိတ္တတန ဂစ္ဆိသ္သံ၊ ဝစ္စံ ကတ္တတ ယထာ ကုဋိံ။

“ယထာပိ ဇဇ္ဇရံ နာဝံ၊ ပလုဂ္ဂံ ဥဒကဟိနိံ။
သာမိ ဆဍ္ဍေတ္တတ ဂစ္ဆန္တိ၊ အနုပေက္ခာ အနုတ္တိကာ။

“ဧဝမေတဟံ က္လမံ ကာယံ၊ နဝစ္ဆိဒ္ဒံ ဓုဝသ္သဝံ။
ဆဥ္ဆယိတ္တတန ဂစ္ဆိသ္သံ၊ ဇိဏ္ဏနာဝံဝ သာမိကာ။

“ယထာပိ ပုရိသော စောရေဟိ၊ ဂစ္ဆန္တော ဘဏ္ဍမာဒိယ။
ဘဏ္ဍစ္ဆေဒဘယံ ဒိသ္တ၊ ဆဥ္ဆယိတ္တတန ဂစ္ဆတိ။

“ဧဝမေဝ အယံ ကာယော၊ မဟာစောရသမော ဝိယ။
ပဟာယိမံ ဂမိသ္သာမိ၊ ကုသလစ္ဆေဒနာ ဘယာ”တိ။

ဧဝံ သုမေဓပဏ္ဍိတော နာနာဝိဓာဟိ ဥပမာဟိ က္လမံ နေက္ခမ္မူပသံဟိတံ အတ္ထံ စိန္တေတ္တတ သကနိဝေသနေ အပရိမိတဘောဂက္ခန္ဓံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ဝိသ္သဇ္ဇေတ္တတ မဟာအနံ ဒတ္တတ ဝတ္ထုကာမေ စ ကိလေသကာမေ စ ပဟာယ အမရနဂရတော နိက္ခမိတ္တတ ဧကကော ဟိမဝန္တေ **ဓမ္မိကံ** နာမ ပဗ္ဗတံ နိသ္သာယ အသ္သမံ ကတ္တတ တတ္ထ ပဏ္ဏသာလဉ္စ စင်္ကမဉ္စ မာပေတ္တတ ပဉ္စဟိ နီဝရဏဒောသေဟိ ဝဇ္ဇိတံ “ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ”တိ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏဂုဏေဟိ သမုပေတံ အဘိညာသင်္ခာတံ ဗလံ အာဟရိတုံ တသ္မိံ အသ္သမပဒေ နဝဒောသသမန္နာဂတံ သာဋကံ ပဇဟိတ္တတ, ဒွာဒသဂုဏသမန္နာဂတံ ဝာကစီရံ နိဝာသေတ္တတ, က္လသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ တံ ပဏ္ဏသာလံ ပဟာယ ဒသဂုဏသမန္နာဂတံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂန္တ္တတ သဗ္ဗံ ဓညဝိကတိံ ပဟာယ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဟုတ္တတ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမနဝသေနေဝ ပဓာနံ ပဒဟန္တော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ အဋ္ဌန္နံ သမာပတ္တီနံ ပဉ္စန္နဉ္စ အဘိညာနံ လာဘီ အဟောသိ။ ဧဝံ တံ ယထာပတ္ထိတံ အဘိညာဗလံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တေဟံ စိန္တယိတ္တတန၊ နေကကောဋိသတံ ဓနံ။
နာထာနာထာနံ ဒတ္တတန၊ ဟိမဝန္တမုပာဂမိံ။

“ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ၊ ဓမ္မိကော နာမ ပဗ္ဗတော။
အသ္သမော သုကတော မယ္ဟံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။

“စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ၊ ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတံ။
အဋ္ဌဂုဏသမုပေတံ၊ အဘိညာဗလမာဟရိံ။

“သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထ၊ နဝဒောသမုပာဂတံ။
ဝာကစီရံ နိဝာသေသိံ၊ ဒွာဒသဂုဏမုပာဂတံ။

“အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ၊ ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလကံ။
ဥပာဂမိံ ရုက္ခမူလံ၊ ဂုဏေ ဒသဟုပာဂတံ။

“ဝာပိတံ ရောပိတံ ဓညံ၊ ပဇဟိံ နိရဝသေသတော။
အနေကဂုဏသမ္ပန္နံ၊ ပဝတ္တဖလမာဒိယိံ။

‘‘တတ္ထပ္ပဓာနံ ပဒဟိ၊ နိသဇ္ဇဠာနစင်္ကမေ။
အဗ္ဘန္တရမ္ပိ သတ္တာဟော၊ အဘိညာဖလ ဟာပုဏိ’’န္တိ။

တတ္ထ **‘‘အသ္သမော သုကတော မယှံ, ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ’’** တိ ဣမာယ ပန ဟဋ္ဌဿာ သုမေဓပဏ္ဍိတေန အသ္သမပဏ္ဏသာလစင်္ကမာ သဟတ္ထာ မာပိတာ ဝိယ ဝုတ္တာ။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – မဟာသတ္တဥ္ဟိ ‘‘ဟိမဝန္တံ အဇ္ဈောဂာဟေတွာ အဇ္ဇ ဓမ္မိကပဗ္ဗတံ ပဝိသိဿတီ’’တိ ဒိသွာ သက္ကော ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ အာမန္တေသိ – ‘‘တာတ, အယံ သုမေဓပဏ္ဍိတော ‘ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ နိက္ခန္တော, ဧတဿ ဝသနဋ္ဌာနံ မာပေဟီ’’တိ။ သော တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရမဏီယံ အသ္သမံ, သုဂုတ္တံ ပဏ္ဏသာလံ, မနောရမံ စင်္ကမဥ္စ မာပေသိ။ ဘဂဝါ ပန တဒါ အတ္တနော ပုညာနုဘာဝေန နိပ္ဖန္နံ တံ အသ္သမပဒံ သန္ဓာယ ‘‘သာရိပုတ္တ, တသ္မိံ ဓမ္မိကပဗ္ဗတေ –

‘‘အသ္သမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ။
စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ၊ ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ’’’န္တိ။ –

အာဟ။ တတ္ထ **သုကတော မယှန္တိ** သုဋ္ဌု ကတော မယှာ။ **ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ** တိ ပဏ္ဏစ္ဆဒနသာလာပိ မေ သုမာပိတာ အဟောသိ။

ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ န္တိ ပဉ္စိမေ စင်္ကမဒောသာ နာမ ထဒ္ဓဝိသမတာ, အန္တောရုက္ခတာ, ဂဟနစ္ဆန္နတာ, အတိသမ္ဗာဓတာ, အတိဝိသာလတာတိ။ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂသ္မိဥ္ဟိ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တဿ ဟာအ ရုဇ္ဇန္တိ, ဖောဋ္ဌာ ဥဋ္ဌဟန္တိ, စိတ္တံ ဧကဂ္ဂတံ န လဘတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဇ္ဇတိ။ မုဒုသမတလေ ပန ဖာသုဝိဟာရံ အာဂမ္မ ကမ္မဋ္ဌာနံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ထဒ္ဓဝိသမဘူမိဘာဂတာ ဧကော ဒောသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စင်္ကမဿ အန္တော တ မဇ္ဈေ တ ကောဋိယံ တ ရုက္ခေ သတိ ပမာဒမာဂမ္မ စင်္ကမန္တဿ နလာဋံ တ သီသံ တ ပဋိဟညတီတိ အန္တောရုက္ခတာ ဒုတိယော ဒောသော။ တိဏလတာဒိဂဟနစ္ဆန္နေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော အန္ဓကာရဝေလာယံ ဥရကာဒိကေ ပာဏေ အက္ကမိတွာ တ မာရေတိ, တေဟိ တ ဒဋ္ဌော ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇတီတိ ဂဟနစ္ဆန္နတာ တတိယော ဒောသော။ အတိသမ္ဗာဓေ စင်္ကမေ ဝိတ္ထာရတော ရတနိကေ တ အဍ္ဎရတနိကေ တ စင်္ကမန္တဿ ပရိစ္ဆေဒေ ပက္ခလိတွာ နခာပိ အင်္ဂုလိယောပိ ဘိဇ္ဇန္တီတိ အတိသမ္ဗာဓတာ စတုတ္ထော ဒောသော။ အတိဝိသာလေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တဿ စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ, ဧကဂ္ဂတံ န လဘတီတိ အတိဝိသာလတာ ပဉ္စမော ဒောသော။ ပုထုလတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဒွီသု ပဿေသု ရတနမတ္တံ အနုစင်္ကမံ ဒီဃတော သဋ္ဌိဟတ္ထံ မုဒုတလံ သမဝိပ္ပကိဏ္ဏဝါလုကံ စင်္ကမံ ဝဋ္ဋတိ **စေတိယဂိရိမှိ** ဒီပပ္ပသာဒကမဟာ **မဟိန္ဒတ္ထေရဿ** စင်္ကမံ ဝိယ, တာဒိသံ တံ အဟောသိ။ တေနာဟ – ‘‘စင်္ကမံ တတ္ထ မာပေသိံ, ပဉ္စဒောသဝိဝဇ္ဇိတ’’န္တိ။

အဋ္ဌဂုဏသမုပေတ န္တိ အဋ္ဌဟိ သမဏသုခေဟိ ဥပေတံ။ အဋ္ဌိမာနိ သမဏသုခါနိ နာမ ဓနဓညပရိဂ္ဂဟာဘာဝေ, အနဝဇ္ဇပိဏ္ဍပါတပရိယေသနဘာဝေ, နိဗ္ဗုတပိဏ္ဍပါတဘုဉ္ဇနဘာဝေ, ရဋ္ဌံ ပီဠေတွာ ဓနသာရံ တ သီသကဟာပဏာဒိနိ တ ဂဏှန္တေသု ရာဇကုလေသု ရဋ္ဌပီဠနကိလေသာဘာဝေ, ဥပကရဏေသု နိစ္ဆန္ဒရာဂဘာဝေ, စောရဝိလောပေ နိဗ္ဘယဘာဝေ, ရာဇရာဇမဟာမတ္တေဟိ အသံသဋ္ဌဘာဝေ, စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတဘာဝေတိ ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ‘‘ယထာ တသ္မိံ အသ္သမေ ဝသန္တေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ သုခါနိ ဝိန္ဒိတုံ, ဧဝံ အဋ္ဌဂုဏသမုပေတံ တံ အသ္သမံ မာပေသိ’’န္တိ။

အဘိညာဗလမာဟရိန္တိ ပစ္ဆာ တသ္မိံ အသ္သမေ ဝသန္တော ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ အဘိညာနဉ္စ သမာပတ္တီနဉ္စ ဥပ္ပာဒနတ္ထာယ အနိစ္စတော စ ဒုက္ခတော စ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ထာမပ္ပတ္တံ ဝိပဿနာဗလံ အာဟရိံ။ ယထာ တသ္မိံ ဝသန္တော တံ ဗလံ အာဟရိတုံ သက္ကောမိ, ဧဝံ တံ အသ္သမံ အဘိညတ္ထာယ ဝိပဿနာဗလဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ မာပေသိန္တိ အတ္ထော။

သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထ, နဝဒောသမုပာဂတ န္တိ ဧတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ။ တဒါ ကိရ ကုဋ္ဋိလေဏစင်္ကမာဒိပဋိမဏ္ဍိတံ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂရုက္ခသဉ္ဆန္နံ ရမဏီယံ မဓုရသလိလာသယံ အပဂတဝါဠမိဂဘိံသနကသကုဏံ ပဝိဝေကက္ခမံ အသ္သမံ မာပေတွာ အလင်္ကတစင်္ကမဿ ဥဘောသု အန္တေသု အာလမ္ဗနဖလကံ သံဝိဓာယ နိသီဒနတ္ထာယ စင်္ကမ

ဝေမဇ္ဈေ သမတလံ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလံ မာပေတွာ အန္တော ပဏ္ဏသာလာယ ဇဋာမဏ္ဍလဝါကစီရတိဒဏ္ဍကုဏ္ဍိကာဒိကေ တာပသပရိက္ခာရေ မဏ္ဍပေ ပာနီယဃဋပာနီယသင်္ခပာနီယသရာဝါနိ, အဂ္ဂိသာလာယံ အင်္ဂါရကပလ္လဒါရုအာဒီနီတိ ဧဝံ ယံ ယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဥပကာရာယ သံဝတ္တတိ, တံ သဗ္ဗံ မာပေတွာ ပဏ္ဏသာလာယ ဘိတ္တိယံ – “ယေ ကေစိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဣမေ ပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇန္တူ”တိ အက္ခရာနိ ဆိန္ဒိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတေ ဝိဿကမ္မေ ဒေဝပုတ္တေ သုမေဓပဏ္ဍိတော ဟိမဝန္တပါဒေ ဂိရိကန္ဒရာနုသာရေန အတ္တနော နိဝါသာနုရူပံ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော နဒီနိဝတ္တနေ ဝိဿကမ္မနိမ္မိတံ သက္ကဒတ္တိယံ ရမဏီယံ အဿမံ ဒိသွာ စင်္ကမနကောဋိံ ဂန္တွာ ပဒဝဠဉ္ဇံ အပဿန္တော “ဓုဝံ ပဗ္ဗဇိတော ဓုရဂါမေ ဘိက္ခံ ပရိယေသိတွာ ကိလန္တရူပေါ အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိသိန္နော ဘဝိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ ထောကံ အာဂမေတွာ “အတိဝိယ စိရာယတိ, ဇာနိဿာမီ”တိ ပဏ္ဏသာလဒွါရံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော မဟာဘိတ္တိယံ အက္ခရာနိ ဝါစေတွာ “မယှံ ကပ္ပိယပရိက္ခာရာ ဧတေ, ဣမေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အတ္တနာ နိဝတ္ထဟရိတံ သာဋကယုဂံ ပဇဟိ။ တေနာဟ “သာဋကံ ပဇဟိံ တတ္ထာ”တိ။ ဧဝံ ပဝိဋ္ဌော အဟံ, သာရိပုတ္တ, တဿံ ပဏ္ဏသာလာယံ သာဋကံ ပဇဟိံ။

နဝဒောသမုပာဂတန္တိ သာဋကံ ပဇဟန္တော နဝ ဒောသေ ဒိသွာ ပဇဟိန္တိ ဒီပေတိ။ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာနဉှိ သာဋကသ္မိံ နဝ ဒောသာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ မဟဂ္ဃဘာဝေါ ဧကော ဒောသော, ပရပဋိဗဒ္ဓတာယ ဥပ္ပဇ္ဇနဘာဝေါ ဧကော, ပရိဘောဂေန လဟုံ ကိလိဿနဘာဝေါ ဧကော, ကိလိဋ္ဌော ဟိ ဓောဝိတဗ္ဗော စ ရဇိတဗ္ဗော စ ဟောတိ, ပရိဘောဂေန ဇီရဏဘာဝေါ ဧကော, ဇိဏ္ဏဿ ဟိ တုန္နံ ဝါ အဂ္ဂဠဒါနံ ဝါ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ပုန ပရိယေသနာယ ဒုရဘိသမ္ဘဝဘာဝေါ ဧကော, တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ အသာရုပ္ပဘာဝေါ ဧကော, ပစ္စတ္ထိကာနံ သာဓာရဏဘာဝေါ ဧကော, ယထာ ဟိ နံ ပစ္စတ္ထိကာ န ဂဏှန္တိ, ဧဝံ ဂေါပေတဗ္ဗော ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိဘူသနဋ္ဌာနဘာဝေါ ဧကော, ဂဟေတွာ ဝိစရန္တဿ ခန္ဓဘာရမဟိစ္ဆဘာဝေါ ဧကောတိ။

ဝါကစီရံ နိဝာသေသိန္တိ တဒါဟံ, သာရိပုတ္တ, ဣမေ နဝ ဒောသေ ဒိသွာ သာဋကံ ပဟာယ ဝါကစီရံ နိဝာသေသိံ, မုဉ္ဇတိဏံ ဟီရံ ဟီရံ ကတွာ ဂန္ထေတွာ ကတံ ဝါကစီရံ နိဝာသနပါရုပနတ္ထာယ အာဒိယိန္တိ အတ္ထော။

ဒွါဒသ ဂုဏမုပာဂတန္တိ ဒွါဒသဟိ အာနိသံသေဟိ သမန္နာဂတံ။ တတ္ထ ဝါကစီရသ္မိံ ဒွါဒသ အာနိသံသာ – အပ္ပဂ္ဃံ သုန္ဒရံ ကပ္ပိယန္တိ အယံ တာဝ ဧကော အာနိသံသော, သဟတ္ထာ ကာတုံ သက္ကာတိ အယံ ဒုတိယော, ပရိဘောဂေန သဏိကံ ကိလိဿတိ, ဓောဝိယမာနေပိ ပပဉ္စော နတ္ထီတိ အယံ တတိယော, ပရိဘောဂေန ဇိဏ္ဏေပိ သိဗ္ဗိတဗ္ဗာဘာဝေါ စတုတ္ထော, ပုန ပရိယေသန္တဿ သုခေန ကရဏဘာဝေါ ပဉ္စမော, တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ သာရုပ္ပဘာဝေါ ဆဋ္ဌော, ပစ္စတ္ထိကာနံ နိရုပဘောဂဘာဝေါ သတ္တမော, ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိဘူသနဋ္ဌာနာဘာဝေါ အဋ္ဌမော, ဓာရဏေ သလ္လဟုကဘာဝေါ နဝမော, စီဝရပစ္စယေ အပ္ပိစ္ဆဘာဝေါ ဒသမော, ဝါကုပ္ပတ္တိယာ ဓမ္မိကအနဝဇ္ဇဘာဝေါ ဧကာဒသမော, ဝါကစီရေ နဋ္ဌေပိ အနပေက္ခဘာဝေါ ဒွါဒသမောတိ။

အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလကန္တိ ကထံ ပဇဟိ? သော ကိရ ဝရသာဋကယုဂံ ဩမုဉ္စန္တော စီဝရဝံသေ လဂ္ဂိတံ အနောဇပုပ္ဖဒါမသဒိသံ ရတ္တံ ဝါကစီရံ ဂဟေတွာ နိဝါသေတွာ တဿူပရိ အပရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဝါကစီရံ ပရိဒဟိတွာ ပုန္နာဂပုပ္ဖသန္ထရသဒိသံ သခုရံ အဇိနစမ္မံ ဧကံသံ ကတွာ ဇဋာမဏ္ဍလံ ပဋိမုဉ္စိတွာ စူဠာယ သဒ္ဓိံ နိစ္စလဘာဝကရဏတ္ထံ သာရသူစိံ ပဝေသေတွာ မုတ္တာဇာလသဒိသာယ သိက္ကာယ ပဝါဠဝဏ္ဏံ ကုဏ္ဍိကံ ဩဒဟိတွာ တီသု ဌာနေသု ဝင်္ကံ ကာဇံ အာဒာယ ဧကိဿာ ကာဇကောဋိယာ ကုဏ္ဍိကံ, ဧကိဿာ အင်္ကုသပစ္ဆိတိဒဏ္ဍကာဒီနိ ဩလဂ္ဂေတွာ ခါရိကာဇံ အံသေ ကတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ကတ္တရဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ သဋ္ဌိဟတ္ထေ မဟာစင်္ကမေ အပရာပရံ စင်္ကမန္တော အတ္တနော ဝေသံ ဩလောကေတွာ – “မယှံ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, သောဘတိ ဝတ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ဓီရပုရိသေဟိ ဝဏ္ဏိတာ ထောမိတာ အယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ နာမ, ပဟီနံ မေ ဂိဟိဗန္ဓနံ, နိက္ခန္တောသ္မိ နေက္ခမ္မံ, လဒ္ဓါ မေ ဥတ္တမပဗ္ဗဇ္ဇာ, ကရိဿာမိ သမဏဓမ္မံ, လဘိဿာမိ မဂ္ဂဖလသုခ”န္တိ ဥဿာဟဇာတော ခါရိကာဇံ ဩတာရေတွာ စင်္ကမဝေမဇ္ဈေ မုဂ္ဂဝဏ္ဏသိလာပဋ္ဋေ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ နိသိန္နော ဒိဝသဘာဂံ ဝီတိနာမေတွာ သာယနှသမယံ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဗိဒလမဉ္စကပဿေ ကဋ္ဌတ္ထရိကာယ နိပန္နော သရီရံ ဥတုံ ဂါဟာပေတွာ ဗလဝပစ္စူသေ ပဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော အာဂမနံ အာဝဇ္ဇေသိ – “အဟံ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ အမိတဘောဂံ အနန္တယသံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ

နေက္ခမ္မဂဝေသကော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတော။ ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ ပမာဒစာရံ စရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ပဝိဝေကဉှိ ပဟာယ ဝိစရန္တံ မိစ္ဆာဝိတက္ကမက္ခိကာ ခါဒန္တိ, ဣဒါနိ မယာ ဝိဝေကမနုဗြူဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အဟဉှိ ဃရာဝါသံ ပလိဗောဓတော ဒိသွာ နိက္ခန္တော, အယဉ္စ မနာပ ပဏ္ဏသာလာ, ဗေလုဝပက္ကဝဏ္ဏာ ပရိဘဏ္ဍကတာ ဘူမိ, ရဇတဝဏ္ဏာ သေတဘိတ္တိယော, ကပောတပါဒဝဏ္ဏံ ပဏ္ဏစ္ဆဒနံ, ဝိစိတ္တတ္ထရဏဝဏ္ဏော ဗိဒလမဉ္စကော, နိဝါသဖာသုကံ ဝသနဋ္ဌာနံ, န ဧတ္တော အတိရေကတရာ ဝိယ မေ ဂေဟသမ္ပဒါ ပညာယတီ''တိ ပဏ္ဏသာလာယ ဒောသေ ဝိစိနန္တော အဋ္ဌ ဒောသေ ပဿိ။

ပဏ္ဏသာလပရိဘောဂသ္မိဉှိ အဋ္ဌ အာဒီနဝါ – မဟာသမာရမ္ဘေန ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ သမောဓာနေတွာ ကရဏပရိယေသနဘာဝေါ ဧကော အာဒီနဝေါ, တိဏပဏ္ဏမတ္တိကာသု ပတိတာသု တာသံ ပုနပ္ပုနံ ဌပေတဗ္ဗတာယ နိဗဒ္ဓဇဂ္ဂနဘာဝေါ ဒုတိယော, သေနာသနံ နာမ မဟလ္လကဿ ပါပုဏာတိ, အဝေလာယ ဝုဋ္ဌာပိယမာနဿ စိတ္တေကဂ္ဂတာ န ဟောတီတိ ဥဋ္ဌာပနီယဘာဝေါ တတိယော, သီတုဏှာဒိပဋိဃာတေန ကာယဿ သုခုမာလကရဏဘာဝေါ စတုတ္ထော , ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌေန ယံကိဉ္စိ ပါပံ သက္ကာ ကာတုန္တိ ဂရဟာပဋိစ္ဆာဒနဘာဝေါ ပဉ္စမော, ''မယှ''န္တိ ပရိဂ္ဂဟကရဏဘာဝေါ ဆဋ္ဌော, ဂေဟဿ အတ္ထိဘာဝေါ နာမေသ သဒုတိယကဝါသော ဝိယာတိ သတ္တမော, ဦကာမင်္ဂုလဃရကောဠိကာဒီနံ သာဓာရဏတာယ ဗဟုသာဓာရဏဘာဝေါ အဋ္ဌမော။ ဣတိ ဣမေ အဋ္ဌ အာဒီနဝေ ဒိသွာ မဟာသတ္တော ပဏ္ဏသာလံ ပဇဟိ။ တေနာဟ – ''အဋ္ဌဒောသသမာကိဏ္ဏံ, ပဇဟိံ ပဏ္ဏသာလက''န္တိ။

ဥပါဂမိံ ရုက္ခမူလံ, ဂုဏေ ဒသဟုပါဂတန္တိ ဆန္နံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒသဟိ ဂုဏေဟိ ဥပေတံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂတောသ္မီတိ ဝဒတိ။ တတြိမေ ဒသ ဂုဏာ – အပ္ပသမာရမ္ဘတာ ဧကော ဂုဏော, ဥပဂမနမတ္တကမေဝ ဟိ တတ္ထ ဟောတီတိ။ အပ္ပဋိဇဂ္ဂနတာ ဒုတိယော, တဉှိ သမ္မဋ္ဌမ္ပိ အသမ္မဋ္ဌမ္ပိ ပရိဘောဂဖာသုကံ ဟောတိယေဝ။ အနုဋ္ဌာပနီယဘာဝေါ တတိယော။ ဂရဟံ နပ္ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တတ္ထ ဟိ ပါပံ ကရောန္တော လဇ္ဇတီတိ ဂရဟာယ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဘာဝေါ စတုတ္ထော။ အဗ္ဘောကာသဝါသော ဝိယ ကာယံ န သန္ထမ္ဘေတီတိ ကာယဿ အသန္ထမ္ဘနဘာဝေါ ပဉ္စမော, ပရိဂ္ဂဟကရဏာဘာဝေါ ဆဋ္ဌော, ဂေဟာလယပဋိက္ခေပေါ သတ္တမော။ ဗဟုသာဓာရဏေ ဂေဟေ ဝိယ ''ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ နံ, နိက္ခမထာ''တိ နီဟရဏကာဘာဝေါ အဋ္ဌမော, ဝသန္တဿ သပ္ပီတိကဘာဝေါ နဝမော, ရုက္ခမူလသေနာသနဿ ဂတဂတဋ္ဌာနေ သုလဘတာယ အနပေက္ခဘာဝေါ ဒသမောတိ ဣမေ ဒသ ဂုဏေ ဒိသွာ ရုက္ခမူလံ ဥပဂတောသ္မီတိ ဝဒတိ။

ဣမာနိ ဟိ ဧတ္တကာနိ ကာရဏာနိ သလ္လက္ခေတွာ မဟာသတ္တော ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာယ ဂါမံ ပါဝိသိ။ အထဿ သမ္ပတ္တဂါမေ မနုဿာ မဟန္တေန ဥဿာဟေန ဘိက္ခံ အဒံသု။ သော ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ အဿမံ အာဂမ္မ နိသီဒိတွာ စိန္တေသိ – ''နာဟံ 'အာဟာရံ လဘာမီ'တိ ပဗ္ဗဇိတော, သိနိဒ္ဓါဟာရော နာမေသ မာနမဒပုရိသမဒေ ဝဍ္ဎေတိ, အာဟာရမူလကဿ စ ဒုက္ခဿ အန္တော နတ္ထိ, ယံနူနာဟံ ဝါပိတရောပိတဓညနိဗ္ဗတ္တကံ အာဟာရံ ပဇဟိတွာ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဘဝေယျ''န္တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ တထာ ကတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ဝါပိတံ ရောပိတံ ဓညံ၊ ပဇဟိံ နိရဝသေသတော။
အနေကဂုဏသမ္ပန္နံ၊ ပဝတ္တဖလမာဒိယိံ။

''တတ္ထပ္ပဓာနံ ပဒဟိံ၊ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ။
အဗ္ဘန္တရမှိ သတ္တာဟေ၊ အဘိညာဗလ ပါပုဏိ''န္တိ။

ဒီပင်္ကရော ဗုဒ္ဓေါ

ဧဝံ အဘိညာဗလံ ပတွာ သုမေဓတာပသေ သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တေ **ဒီပင်္ကရော** နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဇာတိဗောဓိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေသု သကလာပိ ဒသသဟဿီလောကဓာတု သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ, မဟာဝိရဝံ ရဝိ, ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ပါတုရဟေသုံ။ သုမေဓတာပသော သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော နေဝ တံ သဒ္ဒမဿောသိ, န စ တာနိ နိမိတ္တာနိ အဒ္ဒသ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဧဝံ မေ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တဿ၊ ဝသီဘူတဿ သာသနေ။
ဒီပင်္ကရော နာမ ဇိနော၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ လောကနာယကော။

‘‘ဥပ္ပဇ္ဇန္တေ စ ဇာယန္တေ၊ ဗုဇ္ဈန္တေ ဓမ္မဒေသနေ။
စတုရော နိမိတ္တေ နာဒ္ဒသံ၊ ဈာနရတိသမပ္ပိတော’’တိ။

တသ္မိံ ကာလေ **ဒီပင်္ကရ** ဒသဗလော စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော **ရမ္မံ** နာမ နဂရံ ပတွာ **သုဒဿန** မဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ ရမ္မနဂရဝါသိနော ‘‘ဒီပင်္ကရော ကိရ သမဏိဿရော ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော အမှာကံ ရမ္မနဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတီ’’တိ သုတွာ သပ္ပိနဝနီတာဒီနိ စေဝ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝတ္ထစ္ဆာဒနာနိ စ ဂါဟာပေတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ ယေန ဗုဒ္ဓေါ, ယေန ဓမ္မော, ယေန သင်္ဃော, တန္နိန္နာ တပ္ပောဏာ တပ္ပဗ္ဘာရာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။

တေ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရံ အလင်္ကရိတွာ ဒသဗလဿ အာဂမနမဂ္ဂံ အလင်္ကရောန္တာ ဥဒက ဘိန္နဋ္ဌာနေသု ပံသုံ ပက္ခိပိတွာ သမံ ဘူမိတလံ ကတွာ ရဇတပဋ္ဋဝဏ္ဏံ ဝါလုကံ အာကိရန္တိ, လာဇေ စေဝ ပုပ္ဖာနိ စ ဝိကိရန္တိ, နာနာဝိရာဂေဟိ ဝတ္ထေဟိ ဓဇပဋာကေ ဥဿာပေန္တိ, ကဒလိယော စေဝ ပုဏ္ဏဃဋပန္တိယော စ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ။ တသ္မိံ ကာလေ သုမေဓတာပသော အတ္တနော အဿမပဒါ အာကာသံ ဥဂ္ဂန္တွာ, တေသံ မနုဿာနံ ဥပရိ ဘာဂေန အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေ မနုဿေ ဒိသွာ ‘‘ကိံ နု ခော ကာရဏ’’န္တိ အာကာသတော ဩရုယှ ဧကမန္တံ ဌိတော မနုဿေ ပုစ္ဆိ – ‘‘အမ္ဘော, ကဿ တုမှေ ဣမံ ဝိသမံ မဂ္ဂံ အလင်္ကရောထာ’’တိ? တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ပစ္စန္တဒေသဝိသယေ၊ နိမန္တေတွာ တထာဂတံ။
တဿ အာဂမနံ မဂ္ဂံ၊ သောဓေန္တိ တုဋ္ဌမာနသာ။

‘‘အဟံ တေန သမယေန၊ နိက္ခမိတွာ သကဿမာ။
ဓုနန္တော ဝါကစီရာနိ၊ ဂစ္ဆာမိ အမ္ဗရေ တဒါ။

‘‘ဝေဒဇာတံ ဇနံ ဒိသွာ၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌံ ပမောဒိတံ။
ဩရောဟိတွာန ဂဂနာ၊ မနုဿေ ပုစ္ဆိ တာဝဒေ။

‘‘‘တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ပမုဒိတော၊ ဝေဒဇာတော မဟာဇနော။
ကဿ သောဓီယတိ မဂ္ဂေါ၊ အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယန’’’န္တိ။

မနုဿာ အာဟံသု – ‘‘ဘန္တေ သုမေဓ, န တွံ ဇာနာသိ, ဒီပင်္ကရော ဒသဗလော သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော စာရိကံ စရမာနော အမှာကံ နဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ မယံ တံ ဘဂဝန္တံ နိမန္တယိမှ, တဿေတံ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အာဂမနမဂ္ဂံ အလင်္ကရောမာ’’တိ။ အထ သုမေဓတာပသော စိန္တေသိ – ‘‘ဗုဒ္ဓေါတိ ခော ဃောသမတ္တကမ္ပိ လောကေ ဒုလ္လဘံ, ပဂေဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, မယာပိ ဣမေဟိ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသဗလဿ မဂ္ဂံ အလင်္ကရိတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ သော တေ မနုဿေ အာဟ – ‘‘သစေ, ဘော, တုမှေ ဧတံ မဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓဿ အလင်္ကရောထ, မယှမ္ပိ ဧကံ ဩကာသံ ဒေထ, အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မဂ္ဂံ အလင်္ကရိဿာမီ’’တိ။ တေ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ‘‘သုမေဓတာပသော ဣဒ္ဓိမာ’’တိ ဇာနန္တာ ဥဒကဘိန္နောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ – ‘‘တွံ ဣမံ ဌာနံ အလင်္ကရောဟီ’’တိ အဒံသု။ သုမေဓော ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ စိန္တေသိ – ‘‘အဟံ ဣမံ ဩကာသံ ဣဒ္ဓိယာ အလင်္ကရိတုံ ပဟောမိ, ဧဝံ အလင်္ကတော န မံ ပရိတောသေဿတိ, အဇ္ဇ မယာ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ပံသုံ အာဟရိတွာ တသ္မိံ ပဒေသေ ပက္ခိပိ။

တဿ တသ္မိံ ပဒေသေ အနိဋ္ဌိတေယေဝ ဒီပင်္ကရဒသဗလော မဟာနုဘာဝါနံ ဆဠဘိညာနံ ခီဏာသဝါနံ စတူဟိ သတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော ဒေဝတာသု ဒိဗ္ဗဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယန္တာသု ဒိဗ္ဗတုရိယေဟိ ဝဇ္ဇန္တာသု ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတေသု ပဝတ္တေန္တေသု မနုဿေသု မာနုသကေဟိ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ စေဝ တုရိယေဟိ စ ပူဇယန္တေသု အနောပမာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ မနောသိလာတလေ ဝိဇမ္ဘမာနော သီဟော ဝိယ တံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သုမေဓတာပသော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ အလင်္ကတမဂ္ဂေန အာဂစ္ဆန္တဿ ဒသဗလဿ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ အသီတိယာ အနုဗျဉ္ဇနေဟိ အနုရဉ္ဇိတံ ဗျာမပ္ပဘာယ သမ္ပရိဝါရိတံ မဏိဝဏ္ဏဂဂနတလေ နာနပ္ပကာရာ ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ အာဝေဠာဝေဠဘူတာ စေဝ ယုဂဠယုဂဠဘူတာ စ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တံ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တဘာဝံ ဩလောကေတွာ – “အဇ္ဇ မယာ ဒသဗလဿ ဇီဝိတပရိစ္စာဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, မာ ဘဂဝါ ကလလံ အက္ကမိ, မဏိဖလကသေတုံ ပန အက္ကမန္တော ဝိယ သဒ္ဓိံ စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ မမ ပိဋ္ဌိံ မဒ္ဒမာနော ဂစ္ဆတု, တံ မေ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ”တိ ကေသေ မောစေတွာ အဇိနစမ္မဇဋာမဏ္ဍလဝါကစီရာနိ ကာဠဝဏ္ဏေ ကလလေ ပတ္ထရိတွာ မဏိဖလကသေတု ဝိယ ကလလပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တေ မေ ပုဋ္ဌာ ဝိယာကံသု, ‘ဗုဒ္ဓေါ လောကေ အနုတ္တရော။
ဒီပင်္ကရော နာမ ဇိနော, ဥပ္ပဇ္ဇိ လောကနာယကော။
တဿ သောဓီယတိ မဂ္ဂော, အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ’။

“ဗုဒ္ဓေါတိ ဝစနံ သုတွာန, ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ တာဝဒေ။
ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ ကထယန္တော, သောမနဿံ ပဝေဒယိံ။

“တတ္ထ ဌတွာ ဝိစိန္တေသိံ, တုဋ္ဌော သံဝိဂ္ဂမာနသော။
‘ဣဓ ဗီဇာနိ ရောပိဿံ, ခဏော ဝေ မာ ဥပစ္စဂါ’။

“ယဒိ ဗုဒ္ဓဿ သောဓေထ, ဧကောကာသံ ဒဒါထ မေ။
အဟမ္ပိ သောဓယိဿာမိ, အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယနံ။

“အဒံသု တေ မမောကာသံ, သောဓေတုံ အဉ္ဇသံ တဒါ။
ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါတိ စိန္တေန္တော, မဂ္ဂံ သောဓေမဟံ တဒါ။

“အနိဋ္ဌိတေ မမောကာသေ, ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
စတူဟိ သတသဟဿေဟိ, ဆဠဘိညေဟိ တာဒိဟိ။
ခီဏာသဝေဟိ ဝိမလေဟိ, ပဋိပဇ္ဇိ အဉ္ဇသံ ဇိနော။

“ပစ္စုဂ္ဂမနာ ဝတ္တန္တိ, ဝဇ္ဇန္တိ ဘေရိယော ဗဟူ။
အာမောဒိတာ နရမရူ, သာဓုကာရံ ပဝတ္တယုံ။

“ဒေဝါ မနုဿေ ပဿန္တိ, မနုဿာပိ စ ဒေဝတာ။
ဥဘောပိ တေ ပဉ္ဇလိကာ, အနုယန္တိ တထာဂတံ။

“ဒေဝါ ဒိဗ္ဗေဟိ တုရိယေဟိ, မနုဿာ မာနုသေဟိ စ။
ဥဘောပိ တေ ဝဇ္ဇယန္တာ, အနုယန္တိ တထာဂတံ။

“ဒိဗ္ဗံ မန္ဒာရဝံ ပုပ္ဖံ, ပဒုမံ ပါရိဆတ္တကံ။
ဒိသောဒိသံ ဩကိရန္တိ, အာကာသနဘဂတာ မရူ။

“ဒိဗ္ဗံ စန္ဒနစုဏ္ဏဉ္စ, ဝရဂန္ဓဉ္စ ကေဝလံ။

ဒိသောဒိသံ ဩကိရန္တိ အာကာသနဘဂတာ မရူ။

“စမ္ပကံ သလလံ နီပံ၊ နာဂပုန္နာဂကေတကံ။
ဒိသောဒိသံ ဥက္ခိပန္တိ ဘူမိတလဂတာ နရာ။

“ကေသေ မုဉ္စိတွာတဟံ တတ္ထ၊ တာကစီရဉ္စ စမ္မကံ။
ကလလေ ပတ္ထရိတွာတန၊ အဝကုဇ္ဇော နိပဇ္ဇဟံ။

“အက္ကမိတွာတန မံ ဗုဒ္ဓေါ၊ သဟ သိဿေဟိ ဂစ္ဆတု။
မာ နံ ကလလေ အက္ကမိတ္ထ၊ ဟိတာယ မေ ဘဝိဿတိ”တိ။

သော ပန ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္နကောဝ ပုန အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာတ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဗုဒ္ဓသိရိံ သမ္ပဿမာနော ဧဝံ စိန္တေသိ – “သစေ အဟံ ဣစ္ဆေယ့ံ, သဗ္ဗကိလေသေ ဈာပေတွာတ သင်္ဃနဝကော ဟုတွာတ ရမ္မနဂရံ ပဝိသေယျံ, အညာတကဝေသေန ပန မေ ကိလေသေ ဈာပေတွာတ နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိယာ ကိစ္စံ နတ္ထိ, ယံနူနာဟံ ဒီပင်္ကရဒသဗလော ဝိယ ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာတ ဓမ္မနာဝံ အာရောပေတွာတ မဟာဇနံ သံသာရသာဂရာ ဥတ္တာရေတွာတ ပစ္ဆာ ပရိနိဗ္ဗာယေယျံ, ဣဒံ မယှံ ပတိရူပ”န္တိ။ တတော အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာတ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ အဘိနီဟာရံ ကတွာတ နိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ပထဝိယံ နိပန္နဿ၊ ဧဝံ မေ အာသိ စေတသော။
‘ဣစ္ဆမာနော အဟံ အဇ္ဇ၊ ကိလေသေ ဈာပယေ မမ။

“‘ကိံ မေ အညာတဝေသေန၊ ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာတ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေ။

“‘ကိံ မေ ဧကေန တိဏ္ဏေန၊ ပုရိသေန ထာမဒဿိနာ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာတ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝကံ။

“‘ဣမိနာ မေ အဓိကာရေန၊ ကတေန ပုရိသုတ္တမေ။
သဗ္ဗညုတံ ပါပုဏိတွာတ၊ တာရေမိ ဇနတံ ဗဟုံ။

“‘သံသာရသောတံ ဆိန္ဒိတွာတ၊ ဝိဒ္ဓံသေတွာတ တယော ဘဝေ။
ဓမ္မနာဝံ သမာရုယှ၊ သန္တာရေဿံ သဒေဝက’’န္တိ။

ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တဿ –

“မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ”တိ။

မနုဿတ္တဘာဝသ္မိံယေဝ ဟိ ဌတွာတ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, နာဂဿ ဝါ သုပဏ္ဏဿ ဝါ ဒေဝတာယ ဝါ သက္ကဿ ဝါ ပတ္ထနာ နော သမိဇ္ဈတိ။ မနုဿတ္တဘာဝေပိ ပုရိသလိင်္ဂေ ဌိတဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, ဣတ္ထိယာ ဝါ ပဏ္ဍကနပုံသကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ ဝါ နော သမိဇ္ဈတိ။ ပုရိသဿပိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဟေတုသမ္ပန္နဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, နော ဣတရဿ။ ဟေတုသမ္ပန္နဿာပိ ဇီဝမာနဗုဒ္ဓဿေဝ သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဗုဒ္ဓေ စေတိယသန္တိကေ ဝါ ဗောဓိမူလေ ဝါ ပတ္ထေန္တဿ န သမိဇ္ဈတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂေ ဌိတဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, နော ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတဿ။ ပဗ္ဗဇိတဿပိ ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနောယေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣမာ

ယ ဂုဏာသမ္ပတ္တိယာ ဝိရဟိတဿ။ ဂုဏာသမ္ပန္နေနပိ ယေန အတ္တနော ဇီဝိတံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ, တဿေဝ ကမ္မိနာ အဓိကာရေန အဓိကာရသမ္ပန္နဿ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။ အဓိကာရသမ္ပန္နဿာပိ ယဿ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အတ္ထာယ မဟန္တော ဆန္ဒော စ ဥဿာဟော စ ဝါယာမော စ ပရိယေဋ္ဌိ စ, တဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။

တတြိဒံ ဆန္ဒမဟန္တတာယ ဩပမ္မံ – သစေ ဟိ ဧဝမဿ ယော သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ဧကောဒကီဘူတံ အတ္တနော ဗာဟုဗလေန ဥတ္တရိတွာ ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ဝါ ပန သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ဝေဠုဂုမ္ဗသဉ္ဆန္နံ ဝိယူဟိတွာ မဒ္ဒိတွာ ပါဒသာ ဂစ္ဆန္တော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ဝါ ပန သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ သတ္တိယော အာကောဋေတွာ နိရန္တရံ သတ္တိဖလသမာကိဏ္ဏံ ပါဒသာ အက္ကမမာနော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ယော ဝါ ပန သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ဝီတစ္စိတင်္ဂါရဘရိတံ ပါဒေဟိ မဒ္ဒမာနော ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတီတိ။ ယော ဧတေသု ဧကမ္ပိ အတ္တနော ဒုက္ကရံ န မညတိ, ‘‘အဟံ ဧတမ္ပိ တရိတွာ ဝါ ဂန္တွာ ဝါ ပါရံ ဂမိဿာမီ’’တိ ဧဝံ မဟန္တေန ဆန္ဒေန စ ဥဿာဟေန စ ဝါယာမေန စ ပရိယေဋ္ဌိယာ စ သမန္နာဂတော ဟောတိ, ဧတဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။ တသ္မာ သုမေဓတာပသော ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာဝ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။

ဒီပင်္ကရောပိ ဘဂဝါ အာဂန္တွာ သုမေဓတာပသဿ သီသဘာဂေ ဌတွာ မဏိသီဟပဉ္ဇရံ ဥဂ္ဃာဋေန္တော ဝိယ ပဉ္စဝဏ္ဏပသာဒသမ္ပန္နာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္နံ သုမေဓတာပသံ ဒိသွာ ‘‘အယံ တာပသော ဗုဒ္ဓတ္တာယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပန္နော, သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခေါ ဧတဿ ပတ္ထနာ, ဥဒါဟု နော’’တိ အနာဂတံသဉာဏံ ပေသေတွာ ဥပဓာရေန္တော – ‘‘ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အတိက္ကမိတွာ အယံ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ’’တိ ဉတွာ ဌိတကောဝ ပရိသမဇ္ဈေ ဗျာကာသိ – ‘‘ပဿထ နော တုမှေ ဣမံ ဥဂ္ဂတပံ တာပသံ ကလလပိဋ္ဌေ နိပန္န’’န္တိ? ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ။ အယံ ဗုဒ္ဓတ္တာယ အဘိနီဟာရံ ကတွာ နိပန္နော, သမိဇ္ဈိဿတိ ဣမဿ ပတ္ထနာ။ အယဉှိ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ။ တသ္မိံ ပနဿ အတ္တဘာဝေ ကပိလဝတ္ထု နာမ နဂရံ နိဝါသော ဘဝိဿတိ, မာယာ နာမ ဒေဝီ မာတာ, သုဒ္ဓေါဒနော နာမ ရာဇာ ပိတာ, အဂ္ဂသာဝကော ဥပတိဿော နာမ ထေရော, ဒုတိယသာဝကော ကောလိတော နာမ, ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အာနန္ဒော နာမ, အဂ္ဂသာဝိကာ ခေမာ နာမ ထေရီ, ဒုတိယသာဝိကာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ နာမ ထေရီ ဘဝိဿတိ။ အယံ ပရိပက္ကဉာဏော မဟာဘိနိက္ခမနံ ကတွာ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတွာ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ ပါယာသံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နေရဉ္ဇရာယ တီရေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ အဿတ္ထရုက္ခမူလေ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိဿတီတိ။ ဧတေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဒီပင်္ကရော လောကဝိဒူ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။
ဥဿီသကေ မံ ဌတွာန၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိ။

‘‘‘ပဿထ ဣမံ တာပသံ၊ ဇဋိလံ ဥဂ္ဂတာပနံ။
အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘‘အဟု ကပိလဝှယာ ရမ္မာ၊ နိက္ခမိတွာ တထာဂတော။
ပဓာနံ ပဒဟိတွာန၊ ကတွာ ဒုက္ကရကာရိကံ။

‘‘‘အဇပါလရုက္ခမူလေ၊ နိသီဒိတွာ တထာဂတော။
တတ္ထ ပါယာသံ ပဂ္ဂယှ၊ နေရဉ္ဇရမုပေဟိတိ။

‘‘‘နေရဉ္ဇရာယ တီရမှိ၊ ပါယာသံ အဒ သော ဇိနော။
ပဋိယတ္တဝရမဂ္ဂေန၊ ဗောဓိမူလမုပေဟိတိ။

‘‘‘တတော ပဒက္ခိဏံ ကတွာ၊ ဗောဓိမဏ္ဍံ အနုတ္တရော။

အသ္သတ္ထရုက္ခမူလမှိ၊ ဗုဇ္ဈိဿတိ မဟာယသော။

'''ဣမဿ ဇနိကာ မာတာ၊ မာယာ နာမ ဘဝိဿတိ။
ပိတာ သုဒ္ဓောဒနော နာမ၊ အယံ ဟေဿတိ ဂေါတမော။

'''အနာသဝ ဝီတရာဂါ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
ကောလိတော ဥပတိဿော စ၊ အဂ္ဂါ ဟေဿန္တိ သာဝကာ။
အာနန္ဒော နာမုပဋ္ဌာကော၊ ဥပဋ္ဌိဿတိ တံ ဇိနံ။

'''ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ အဂ္ဂါ ဟေဿန္တိ သာဝိကာ။
အနာသဝ ဝီတရာဂါ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
ဗောဓိ တဿ ဘဂဝတော၊ အဿတ္ထောတိ ပဝုစ္စတီ'''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၆၀-၆၈)။

တံ သုတွာ သုမေဓတာပသော – ''မယှံ ကိရ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိဿတီ''တိ သောမနဿပ္ပတ္တော အဟောသိ။ မဟာဇနော ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဝစနံ သုတွာ ''သုမေဓတာပသော ကိရ ဗုဒ္ဓဗီဇံ ဗုဒ္ဓင်္ကုရော''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော အဟောသိ။ ဧဝဥ္စဿ အဟောသိ – ''ယထာ နာမ မနုဿာ နဒိံ တရန္တာ ဥဇုကေန တိတ္ထေန ဥတ္တရိတုံ အသက္ကောန္တာ ဟေဋ္ဌာတိတ္ထေန ဥတ္တရန္တိ, ဧဝမေဝ မယမ္ပိ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ သာသနေ မဂ္ဂဖလံ အလဘမာနာ အနာဂတေ ယဒါ တွံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ, တဒါ တဝ သမ္မုခါ မဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထာ ဘဝေယျာမာ''တိ ပတ္ထနံ ဌပယိံသု။ ဒီပင်္ကရဒသဗလောပိ ဗောဓိသတ္တံ ပသံသိတွာ အဋ္ဌဟိ ပုပ္ဖမုဋ္ဌီဟိ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ တေပိ စတုသတသဟဿသင်္ချာ ခီဏာသဝ ဗောဓိသတ္တံ ဂန္ဓေဟိ စ မာလာဟိ စ ပူဇေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ ဒေဝမနုဿာ ပန တထေဝ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကန္တာ။

ဗောဓိသတ္တော သဗ္ဗေသံ ပဋိက္ကန္တကာလေ သယနာ ဝုဋ္ဌာယ ''ပါရမိယော ဝိစိနိဿာမီ''တိ ပုပ္ဖရာသိမတ္ထကေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ ဧဝံ နိသိန္နေ ဗောဓိသတ္တေ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ ဒေဝတာ သာဓုကာရံ ဒတွာ ''အယျ သုမေဓတာပသ, ပောရာဏကဗောဓိသတ္တာနံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ 'ပါရမိယော ဝိစိနိဿာမာ'တိ နိသိန္နကာလေ ယာနိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ နာမ ပညာယန္တိ, တာနိ သဗ္ဗာနိပိ အဇ္ဇ ပါတုဘူတာနိ, နိဿံသယေန တွံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။ မယမေတံ ဇာနာမ 'ယဿေတာနိ နိမိတ္တာနိ ပညာယန္တိ, ဧကန္တေန သော ဗုဒ္ဓေါ ဟောတိ', တွံ အတ္တနော ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ ပဂ္ဂဏှာ''တိ ဗောဓိသတ္တံ နာနပ္ပကာရာဟိ ထုတီဟိ အဘိတ္ထဝိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

''ဣဒံ သုတွာန ဝစနံ၊ အသမဿ မဟေသိနော။
အာမောဒိတာ နရမရူ၊ ဗုဒ္ဓဗီဇံ ကိရ အယံ။

''ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒါ ဝတ္တန္တိ၊ အပ္ဖောဋေန္တိ ဟသန္တိ စ။
ကတဉ္ဇလီ နမဿန္တိ၊ ဒသသဟဿီ သဒေဝကာ။

''ယဒိမဿ လောကနာထဿ၊ ဝိရဇ္ဈိဿာမ သာသနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမံ။

''ယထာ မနုဿာ နဒိံ တရန္တာ၊ ပဋိတိတ္ထံ ဝိရဇ္ဈိယ။
ဟေဋ္ဌာ တိတ္ထေ ဂဟေတွာန၊ ဥတ္တရန္တိ မဟာနဒိံ။

''ဧဝမေဝ မယံ သဗ္ဗေ၊ ယဒိ မုဉ္စာမိမံ ဇိနံ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ ဟေဿာမ သမ္မုခါ ဣမံ။

''ဒီပင်္ကရော လောကဝိဒူ၊ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။

မမ ကမ္မံ ပကိတ္တေတွာ၊ ဒက္ခိဏံ ဟဒမုဒ္ဒရိ။

“ယေ တတ္ထာသုံ ဇိနပုတ္တာ၊ သဗ္ဗေ ပဒက္ခိဏမကံသု မံ။
နရာ နာက စ ဂန္ဓဗ္ဗာ၊ အဘိတဒေတွာန ပက္ကမုံ။

“ဒသ္သနံ   မေ အတိက္ကန္တေ၊ သသင္ဃေ လောကနာယကေ။
ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန စိတ္တေန၊ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟိံ တဒာ။

“သုခေန သုခိတော ဟောမိ၊ ဟမောဇ္ဇေန ပမောဒိတော။
ပီတိယာ စ အဘိသ္သန္နော၊ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိံ တဒာ။

“ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒာ။
‘ဝသီဘူတော အဟံ ဈာနေ၊ အဘိညာဟာရမိံ ဂတော။

“‘ဒသသဟသ္သိလောကမှိ၊ ဣသယော နတ္ထိ မေ သမာ။
အသမော ဣဒ္ဓိဓမ္မေသု၊ အလဘိံ ဤဒိသံ သုခံ’။

“ပလ္လင်္ကာဘုဇနေ မယှံ၊ ဒသသဟသ္သာဓိတသိနော။
မဟာနာဒံ ပဝတ္တေသုံ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“ယာ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသတ္တာနံ၊ ပလ္လင်္ကဝရမာဘုဇေ။
နိမိတ္တာနိ ပဒိသ္သန္တိ၊ တာနိ အဇ္ဇ ပဒိသ္သရေ။

“သီတံ ဗျာပဂတံ ဟောတိ၊ ဥဏှဉ္စ ဥပသမ္မတိ။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“ဒသသဟသ္သီ လောကဓာတူ၊ နိသ္သဒ္ဒာ ဟောန္တိ နိရာကုလာ။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“မဟာတတာ န တယန္တိ၊ န သန္ဒန္တိ သဝန္တိယော။
တာနိ အဇ္ဇ ပဒိသ္သန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“ထလဇာ ဒကဇာ ပုပ္ဖာ၊ သဗ္ဗေ ပုပ္ဖန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ပုပ္ဖိတာ သဗ္ဗေ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“လတာ တ ယဒိ တ ရုက္ခာ၊ ဖလဘာရာ ဟောန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ဖလိတာ သဗ္ဗေ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“အာကာသဋ္ဌာ   စ ဘူမဋ္ဌာ၊ ရတနာ ဇောတန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ ရတနာ ဇောတန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“မာနုသကာ စ ဒိဗ္ဗာ စ၊ တုရိယာ ဝဇ္ဇန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇုဘော အဘိရဝန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

“ဝိစိတ္တပုပ္ဖာ ဂဂနာ၊ အဘိဝသ္သန္တိ တာဝဒေ။
တေပိ အဇ္ဇ ပဝသ္သန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိသ္သသိ။

‘‘မဟာသမုဒ္ဒေ အာဘုဇတိ၊ ဒသသဟဿိ ပကမ္ပတိ။
တေပဇ္ဇုဘော အဘိရဝန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘နိရယေပိ ဒသသဟဿေ၊ အဂ္ဂိ နိဗ္ဗန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ နိဗ္ဗုတာ အဂ္ဂိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ဝိမလော ဟောတိ သူရိယော၊ သဗ္ဗာ ဒိဿန္တိ တာရကာ။
တေပိ အဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘အနောဝဋ္ဌေန ဥဒကံ၊ မဟိယာ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိ တာဝဒေ။
တမ္ပဇ္ဇုဗ္ဘိဇ္ဇတေ မဟိယာ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘တာရာဂဏာ ဝိရောစန္တိ၊ နက္ခတ္တာ ဂဂနမဏ္ဍလေ။
ဝိသာခါ စန္ဒိမာယုတ္တာ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ဗိလာသယာ ဒရီသယာ၊ နိက္ခမန္တိ သကာသယာ။
တေပဇ္ဇ အာသယာ ဆုဒ္ဓါ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘န ဟောတိ အရတိ သတ္တာနံ၊ သန္တုဋ္ဌာ ဟောန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ သန္တုဋ္ဌာ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ရောဂါ တဒုပသမ္မန္တိ၊ ဇိဃစ္ဆာ စ ဝိနဿတိ။
တာနိပဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ရာဂေါ တဒါ တနု ဟောတိ၊ ဒေါသော မောဟော ဝိနဿတိ။
တေပဇ္ဇ ဝိဂတာ သဗ္ဗေ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ဘယံ တဒါ န ဘဝတိ၊ အဇ္ဇပေတံ ပဒိဿတိ။
တေန လိင်္ဂေန ဇာနာမ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ရဇော နုဒ္ဓံသတိ ဥဒ္ဓံ၊ အဇ္ဇပေတံ ပဒိဿတိ။
တေန လိင်္ဂေန ဇာနာမ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘အနိဋ္ဌဂန္ဓော ပက္ကမတိ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓော ပဝါယတိ။
သောပဇ္ဇ ဝါယတိ ဂန္ဓော၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘သဗ္ဗေ ဒေဝါ ပဒိဿန္တိ၊ ဌပယိတွာ အရူပိနော။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ ဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ယာဝတာ နိရယာ နာမ၊ သဗ္ဗေ ဒိဿန္တိ တာဝဒေ။
တေပဇ္ဇ သဗ္ဗေ ဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘ကုဋ္ဋာ ကဝါဋာ သေလာ စ၊ န ဟောန္တာဝရဏာ တဒါ။
အာကာသဘူတာ တေပဇ္ဇ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

‘‘စုတီ စ ဥပပတ္တိ စ၊ ခဏေ တသ္မိံ န ဝိဇ္ဇတိ။

တာနိပဇ္ဇ ပဒိဿန္တိ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသိ။

"ဒဠှံ ပဂ္ဂဏှ ဝီရိယံ၊ မာ နိဝတ္တ အဘိက္ကမ။
မယမေ္ပတံ ဝိဇာနာမ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၇၀-၁၀၇)။

ဗောဓိသတ္တော ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ စ ဒသသဟဿစက္ကဝာဠဒေဝတာနဉ္စ ဝစနံ သုတွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ သဉ္ဇာတုဿာဟော ဟုတွာ စိန္တေသိ – "ဗုဒ္ဓါ နာမ အမောဃဝစနာ, နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ ကထာယ အညထတ္တံ။ ယထာ ဟိ အာကာသေ ခိတ္တလေဍ္ဍုဿ ပတနံ ဓုဝံ, ဇာတဿ မရဏံ, ရတ္တိက္ခယေ သူရိယုဂ္ဂမနံ, အာသယာ နိက္ခန္တသီဟဿ သီဟနာဒနဒနံ, ဂရုဂဗ္ဘာယ ဂ္ဂတ္တိယာ ဘာရမောရောပနံ ဓုဝံ အဝဿမ္ဘာဝီ, ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓါနံ ဝစနံ နာမ ဓုဝံ အမောဃံ, အဒ္ဓါ အဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ"တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ သုတွာ၊ ဒသသဟဿီန စူဘယံ။
တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ပမောဒိတော၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။

"အဒွေဇ္ဈဝစနာ ဗုဒ္ဓါ၊ အမောဃဝစနာ ဇိနာ။
ဝိတထံ နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါမဟံ။

"ယထာ ခိတ္တံ နဘေ လေဍ္ဍု၊ ဓုဝံ ပတတိ ဘူမိယံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ၊ ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။
ဝိတထံ နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ၊ ဓုဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝါမဟံ။

"ယထာပိ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ မရဏံ ဓုဝသဿတံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ၊ ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

"ယထာ ရတ္တိက္ခယေ ပတ္တေ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ၊ ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

"ယထာ နိက္ခန္တသယနဿ၊ သီဟဿ နဒနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ၊ ဝစနံ ဓုဝသဿတံ။

"ယထာ အာပန္နသတ္တာနံ၊ ဘာရမောရောပနံ ဓုဝံ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာနံ၊ ဝစနံ ဓုဝသဿတ"န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၀၈-၁၁၄)။

သော "ဓုဝါဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ"တိ ဧဝံ ကတသန္နိဋ္ဌာနော ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ ဥပဓာရေတုံ – "ကဟံ နု ခေါ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ, ကိံ ဥဒ္ဓံ, ဥဒာဟု အဓော, ဒိသာဝိဒိသာသူ"တိ အနုက္ကမေန သကလံ ဓမ္မဓာတုံ ဝိစိနန္တော ပောရာဏက ဗောဓိသတ္တေဟိ အာသေဝိတနိသေဝိတံ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ဒိသွာ ဧဝံ အတ္တာနံ ဩဝဒိ – "သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ နိက္ကုဇ္ဇိတော ဥဒကကုမ္ဘော နိဿေသံ ကတွာ ဥဒကံ ဝမတိယေဝ, န ပစ္စာဟရတိ, ဧဝမေဝ ဓနံ ဝါ ယသံ ဝါ ပုတ္တဒါရံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဝါ အနောလောကေတွာ သမ္ပတ္တယာစကာနံ သဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ နိဿေသံ ကတွာ ဒဒမာနော ဗောဓိမူလေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"ဟန္ဒ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ၊ ဝိစိနာမိ ဣတော စိတော။
ဥဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ၊ ယာဝတာ ဓမ္မဓာတုယာ။

"ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ ပဌမံ ဒါနပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အနုစိဏ္ဏံ မဟာပထံ။

‘‘ဣမံ တွံ ပဌမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
အနပါရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ ကုမ္ဘော သမ္ပုဏ္ဏော, ယဿ ကဿစိ အဓောကတော။
ဝမတေဝုဒကံ နိဿေသံ, န တတ္ထ ပရိရက္ခတိ။

‘‘တထေဝ ယာစကေ ဒိသွာ, ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ။
ဒဒါဟိ ဒါနံ နိဿေသံ, ကုမ္ဘော ဝိယ အဓောကတော’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၁၅-၁၁၉)။

အထဿ ‘‘န ဟေတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော ဒုတိယံ သီလပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ သီလပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ စမရီ မိဂေ နာမ ဇီဝိတံ အနောလောကေတွာ အတ္တနော ဝါလမေဝ ရက္ခတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ သီလမေဝ ရက္ခမာနော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ဒုတိယံ သီလပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, ဒုတိယံ သီလပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ ဒုတိယံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
သီလပါရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ စမရီ ဝါလံ, ကိသ္မိဉ္စိ ပဋိလဂ္ဂိတံ။
ဥပေတိ မရဏံ တတ္ထ, န ဝိကောပေတိ ဝါလဓိံ။

‘‘တထေဝ စတူသု ဘူမီသု, သီလာနိ ပရိပူရယ။
ပရိရက္ခ သဒါ သီလံ, စမရီ ဝိယ ဝါလဓိ’’န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၂၀-၁၂၄)။

အထဿ ‘‘န ဟေတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိပိ ဥပဓာရယတော တတိယံ နေက္ခမ္မပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ နေက္ခမ္မပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ယထာ ဟိ စိရံ ဗန္ဓနာဂါရေ ဝသမာနော ပုရိသော န တတ္ထ သိနေဟံ ကရောတိ, အထ ခော ဥက္ကဏ္ဌိတောယေဝ, အဝသိတုကာမော ဟောတိ, ဧဝမေဝ တွမ္ပိ သဗ္ဗဘဝေ ဗန္ဓနာဂါရသဒိသေ ကတွာ သဗ္ဗဘဝေဟိ ဥက္ကဏ္ဌိတော မုစ္စိတုကာမော ဟုတွာ နေက္ခမ္မာဘိမုခေါဝ ဟောဟိ။ ဧဝံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ တတိယံ နေက္ခမ္မပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ, တတိယံ နေက္ခမ္မပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ တတိယံ တာဝ, ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
နေက္ခမ္မပါရမိတံ ဂစ္ဆ, ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာ အန္ဒုဃရေ ပုရိသော, စိရဝုတ္ထော ဒုခဋ္ဋိတော။

န တတ္ထ ရာဂံ ဇနေတိ၊ မုတ္တိမေဝ ဂဝေသတိ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗဘဝေ၊ ပဿ အန္ဓုဃရံ ဝိယ။
နေက္ခမ္မာဘိမုခေါ ဟောဟိ၊ ဘဝတော ပရိမုတ္တိယာ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၂၅-၁၂၉)။

အထဿ ‘‘န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော စတုတ္ထံ ပညာ ပါရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပညာပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ။ ဟီနမဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌေသု ကဉ္စိ အဝဇ္ဇေတွာ သဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပိဏ္ဍပါတိကော ဘိက္ခု ဟီနာဒိဘေဒေသု ကုလေသု ကိဉ္စိ အဝဇ္ဇေတွာ ပဋိပါဋိယာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ခိပ္ပံ ယာပနံ လဘတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ သဗ္ဗပဏ္ဍိတေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ စတုတ္ထံ ပညာပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ စတုတ္ထံ ပညာပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ စတုတ္ထံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
ပညာပါရမိတံ ဂစ္ဆ၊ ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ ဘိက္ခု ဘိက္ခန္တော၊ ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ။
ကုလာနိ န ဝိဝဇ္ဇေန္တော၊ ဧဝံ လဘတိ ယာပနံ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗကာလံ၊ ပရိပုစ္ဆံ ဗုဓံ ဇနံ။
ပညာပါရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၃၀-၁၃၄)။

အထဿ ‘‘န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော ပဉ္စမံ ဝီရိယပါရ မိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ‘‘သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝီရိယပါရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, ယထာ ဟိ သီဟော မိဂ ရာဇာ သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဒဠှဝီရိယော ဟောတိ, ဧဝံ တွမ္ပိ သဗ္ဗဘဝေသု သဗ္ဗိရိယာပထေသု ဒဠှဝီရိယော အနောလီ နဝီရိယော သမာနော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ’’တိ ပဉ္စမံ ဝီရိယပါရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ ပဉ္စမံ ဝီရိယပါရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ ပဉ္စမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
ဝီရိယပါရမိတံ ဂစ္ဆ၊ ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

‘‘ယထာပိ သီဟော မိဂရာဇာ၊ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနစင်္ကမေ။
အလီနဝီရိယော ဟောတိ၊ ပဂ္ဂဟိတမနော သဒါ။

‘‘တထေဝ တွံ သဗ္ဗဘဝေ၊ ပဂ္ဂဏှ ဝီရိယံ ဒဠှံ။
ဝီရိယပါရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၃၅-၁၃၉)။

အထသ္သ ''န ဇတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော ဆဋ္ဌံ ခန္တိပာရ မိံ ဒိသ္ဝာ တေဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တ္ဝံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ခန္တိပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, သမ္မာနနေပိ အဝမာနနေ ပိ ခမော၀ ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပထဝိယံ နာမ သုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တိ အသုစိမ္ပိ, န တေန ပထဝီ သိနေဟံ ပဋိဃံ ကရော တိ, ခမတိ သဟတိ အဓိဝါသေတိယေဝ, ဧဝမေဝ တ္ဝမ္ပိ သမ္မာနနေပိ အဝမာနနေပိ ခမော၀ သမာနော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿ သီ''တိ ဆဋ္ဌံ ခန္တိပာရမိံ ဒဠှံ ကတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေ၀, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒာ ဒက္ခိံ, ဆဋ္ဌမံ ခန္တိပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တ္ဝံ ဆဋ္ဌမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတ္ဝာ သမာဒိယ။
တတ္ထ အဒွေဇ္ဈမာနသော, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသိ။

''ယထာပိ ပထဝီ နာမ, သုစိမ္ပိ အသုစိမ္ပိ စ။
သဗ္ဗံ သဟတိ နိက္ခေပံ, န ကရောတိ ပဋိဃံ တယာ။

''တထေဝ တ္ဝမ္ပိ သဗ္ဗေသံ, သမ္မာနာဝမာနက္ခမော။
ခန္တိပာရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၄၀-၁၄၄)။

အထသ္သ ''န ဇတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော သတ္တမံ သစ္စပာ ရမိံ ဒိသ္ဝာ တေဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တ္ဝံ ဣတော ပဋ္ဌာယ သစ္စပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, အသနိယာ မတ္ထ ကေ ပတမာနာယပိ ဓနာဒီနံ အတ္ထာယ ဆန္ဒာဒီနံ ဝသေန သမ္ပဇာနမုသာဝါဒံ နာမ မာ ဘာသိ။ ယထာ ဟိ ဩသဓိ တာ ရကာ နာမ သဗ္ဗဥတူသု အတ္တနော ဂမနဝီထိံ ဇဟိတ္ဝာ အညာယ ဝီထိယာ န ဂစ္ဆတိ, သကဝီထိယာဝ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ တ္ဝမ္ပိ သစ္စံ ပဟာယ မုသာဝါဒံ နာမ အဝဒန္တောယေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ သတ္တမံ သစ္စပာရမိံ ဒဠှံ ကတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေ၀, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ, ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒာ ဒက္ခိံ, သတ္တမံ သစ္စပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ, အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တ္ဝံ သတ္တမံ တာဝ, ဒဠှံ ကတ္ဝာ သမာဒိယ။
တတ္ထ အဒွေဇ္ဈဝစနော, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသိ။

''ယထာပိ ဩသဓီ နာမ, တုလာဘူတာ သဒေဝကေ။
သမယေ ဥတုဝဿေ ဝါ, န ဝောက္ကမတိ ဝီထိတော။

''တထေဝ တ္ဝမ္ပိ သစ္စေသု, မာ ဝောက္ကမသိ ဝီထိတော။
သစ္စပာရမိတံ ဂန္တွာ, သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၄၅-၁၄၉)။

အထသ္သ ''န ဇတ္တကေဟေ၀ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာ နပာရမိံ ဒိသ္ဝာ တေဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တ္ဝံ ဣတော ပဋ္ဌာယ အဓိဋ္ဌာနပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, ယံ အဓိဋ္ဌာ သိ, တသ္မိံ အဓိဋ္ဌာနေ နိစ္စလော၀ ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတော နာမ သဗ္ဗာသု ဒိသာသု ဝါတေဟိ ပဟဋော န က

မ္ပတိ န စလတိ, အတ္တနော ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ တ္ဝမ္ပိ အတ္တနော အဓိဋ္ဌာနေ နိစ္စလော ဟောန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာနပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ အဋ္ဌမံ အဓိဋ္ဌာနပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တွံ အဋ္ဌမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တတ္ထ တွံ အစလော ဟုတွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသိ။

''ယထာပိ ပဗ္ဗတော သေလော၊ အစလော သုပ္ပတိဋ္ဌိတော။
န ကမ္ပတိ ဘုသဝါတေဟိ၊ သကဋ္ဌာနေဝ တိဋ္ဌတိ။

''တထေဝ တွံမ္ပိ အဓိဋ္ဌာနေ၊ သဗ္ဗဒါ အစလော ဘဝ။
အဓိဋ္ဌာနပာရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၅၀-၁၅၄)။

အထဿ ''န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော နဝမံ မေတ္တာပာရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ မေတ္တာပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, ဟိတေသုပိ အဟိတေသုပိ ဧကစိတ္တော ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ဥဒကံ နာမ ပာပဇနဿပိ ကလျာဏဇနဿပိ သီတဘာဝံ ဧကသဒိသံ ကတွာ ဖရတိ, ဧဝမေဝ တွံမ္ပိ သဗ္ဗေသု သတ္တေသု မေတ္တစိတ္တေန ဧကစိတ္တော ဟောန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ နဝမံ မေတ္တာပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။
အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပါစနာ။

''ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ နဝမံ မေတ္တာပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

''ဣမံ တွံ နဝမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
မေတ္တာယ အသမော ဟောဟိ၊ ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

''ယထာပိ ဥဒကံ နာမ၊ ကလျာဏေ ပာပကေ ဇနေ။
သမံ ဖရတိ သီတေန၊ ပဝါဟေတိ ရဇောမလံ။

''တထေဝ တွံမ္ပိ ဟိတာဟိတေ၊ သမံ မေတ္တာယ ဘာဝယ။
မေတ္တာပာရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿသီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၅၅-၁၅၉)။

အထဿ ''န ဧတ္တကေဟေဝ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဥတ္တရိမ္ပိ ဥပဓာရယတော ဒသမံ ဥပေက္ခာပာရမိံ ဒိသွာ ဧတဒဟောသိ – ''သုမေဓပဏ္ဍိတ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဥပေက္ခာပာရမိမ္ပိ ပူရေယျာသိ, သုခေပိ ဒုက္ခေပိ မဇ္ဈတ္တော ဘဝေယျာသိ။ ယထာ ဟိ ပထဝီ နာမ သုစိမ္ပိ အသုစိမ္ပိ ပက္ခိပမာနေ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ တွံမ္ပိ သုခဒုက္ခေသု မဇ္ဈတ္တော ဟောန္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ''တိ ဒသမံ ဥပေက္ခာပာရမိံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''န ဟေတေ ဧတ္တကာယေဝ၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဘဝိဿရေ။

အညေပိ ဝိစိနိဿာမိ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပာစနာ။

‘‘ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ ဒသမံ ဥပေက္ခာပာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အာသေဝိတနိသေဝိတံ။

‘‘ဣမံ တွံ ဒသမံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတွာ သမာဒိယ။
တုလာဘူတော ဒဠှော ဟုတွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသိ။

‘‘ယထာပိ ပထဝီ နာမ၊ နိက္ခိတ္တံ အသုစိံ သုစိံ။
ဥပေက္ခတိ ဥဘောပေတေ၊ ကောပာနုနယဝဇ္ဇိတာ။

‘‘တထေဝ တွံမ္ပိ သုခဒုက္ခေ၊ တုလာဘူတော သဒါ ဘဝ။
ဥပေက္ခာပာရမိတံ ဂန္တွာ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၆၀-၁၆၄)။

တတော စိန္တေသိ – ‘‘ဣမသ္မိံ လောကေ ဗောဓိသတ္တေဟိ ပူရေတဗ္ဗာ ဗောဓိပရိပာစနာ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဧတ္တကာယေဝ , ဒသ ပါရမိယော ဌပေတွာ အညေ နတ္ထိ။ ဣမာပိ ဒသ ပါရမိယော ဥဒ္ဓံ အာကာသေပိ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ပထဝိယမ္ပိ, ပုရတ္ထိမာဒီသု ဒိသာသုပိ နတ္ထိ, မယှံယေဝ ပန ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ပတိဋ္ဌိတာ’’တိ။ ဧဝံ တာသံ ဟဒယေ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဒိသွာ သဗ္ဗာပိ တာ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသန္တော အနုလောမပဋိလောမံ သမ္မသတိ, ပရိယန္တေ ဂဟေတွာ အာဒိံ ပာပေတိ, အာဒိမှိ ဂဟေတွာ ပရိယန္တံ ပာပေတိ, မဇ္ဈေ ဂဟေတွာ ဥဘတော ကောဋိံ ပာပေတွာ ဩသာပေတိ, ဥဘတော ကောဋီသု ဂဟေတွာ မဇ္ဈံ ပာပေတွာ ဩသာပေတိ။ ဗာဟိရကဘဏ္ဍပရိစ္စာဂေ **အနပာရမီ** နာမ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေ **အနဥပပာရမီ** နာမ, ဇီဝိတပရိစ္စာဂေ **အနပရမတ္ထပာရမီ** နာမာတိ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတ္တိံသ ပါရမိယော တေလယန္တံ ဝိနိဝဋ္ဋေန္တော ဝိယ မဟာမေရုံ မတ္ထံ ကတွာ စက္ကဝါဠမဟာသမုဒ္ဒံ အာလုဠေန္တော ဝိယ စ သမ္မသတိ။ တဿေဝံ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသန္တဿ ဓမ္မတေဇေန စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ အယံ မဟာပထဝီ ဟတ္ထိနာ အက္ကန္တနဠကလာပေ ဝိယ, ပီဠိယမာနံ ဥစ္ဆုယန္တံ ဝိယ စ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝမာနာ သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ။ ကုလာလစက္ကံ ဝိယ တေလယန္တစက္ကံ ဝိယ စ ပရိဗ္ဘမိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဧတ္တကာယေဝ တေ လောကေ၊ ယေ ဓမ္မာ ဗောဓိပာစနာ။
တတုဒ္ဓံ နတ္ထိ အညတြ၊ ဒဠှံ တတ္ထ ပတိဋ္ဌဟ။

‘‘ဣမေ ဓမ္မေ သမ္မသတော၊ သဘာဝရသလက္ခဏေ။
ဓမ္မတေဇေန ဝသုဓာ၊ ဒသသဟဿီ ပကမ္ပထ။

‘‘စလတိ ရဝတိ ပထဝီ၊ ဥစ္ဆုယန္တံဝ ပီဠိတံ။
တေလယန္တေ ယထာ စက္ကံ၊ ဧဝံ ကမ္ပတိ မေဒနီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၆၅-၁၆၇)။

မဟာပထဝိယာ ကမ္ပမာနာယ ရမ္မနဂရဝါသိနော သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ ယုဂန္တဝါတဗ္ဘာဟတာ မဟာသာလာ ဝိယ မုစ္ဆိတာ ပပတိံသု။ ဃဋာဒီနိ ကုလာလဘာဇနာနိ ပဝဋ္ဋန္တာနိ အညမညံ ပဟရန္တာနိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏာနိ အဟေသုံ။ မဟာဇနော ဘီတတသိတော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘‘ကိံ နု ခော ဘဂဝါ နာဂါဝဋ္ဋော အယံ, ဘူတယက္ခဒေဝတာသု အညတရာဝဋ္ဋော ဝါတိ န ဟိ မယံ ဧတံ ဇာနာမ, အပိစ ခော သဗ္ဗောပိ အယံ မဟာဇနော ဥပဒ္ဒုတော, ကိံ နု ခော ဣမဿ လောကဿ ပာပကံ ဘဝိဿတိ, ဥဒါဟု ကလျာဏံ, ကထေထ နော ဧတံ ကာရဏ’’န္တိ အာဟ။ အထ သတ္ထာ တေသံ ကထံ သုတွာ ‘‘တုမှေ မာ ဘာယထ, မာ စိန္တယိတ္ထ, နတ္ထိ ဝေါ ဣတောနိဒါနံ ဘယံ။ ယော သော မယာ အဇ္ဇ ‘သုမေဓပဏ္ဍိတော အနာဂတေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ’တိ ဗျာကတော, သော ဣဒါနိ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသတိ, တဿ သမ္မသန္တဿ ဝိလောဠေန္တဿ ဓမ္မတေဇေန သကလဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကပ္ပဟာရေန ကမ္ပတိ စေဝ ရဝတိ စာ’’တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ယာဝတာ ပရိသာ အာသိ၊ ဗုဒ္ဓဿ ပရိဝေသနေ။
ပဝေဓမာနာ သာ တတ္ထ၊ မုစ္ဆိတာ သေသိ ဘူမိယာ။

‘‘ဃဋ္ဋာနေကသဟဿာနိ၊ ကုမ္ဘီနဉ္စ သတာ ဗဟူ။
သဉ္စုဏ္ဏမထိတာ တတ္ထ၊ အညမညံ ပဃဋ္ဋိတာ။

‘‘ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ တသိတာ ဘီတာ၊ ဘန္တာ ဗျထိတမာနသာ။
မဟာဇနာ သမာဂမ္မ၊ ဒီပင်္ကရမုပါဂမုံ။

‘‘ကိံ ဘဝိဿတိ လောကဿ၊ ကလျာဏမထ ပါပကံ။
သဗ္ဗော ဥပဒ္ဒုတော လောကော၊ တံ ဝိနောဒေဟိ စက္ခုမ။

‘‘တေသံ တဒါ သညာပေသိ၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
ဝိဿတ္ထာ ဟောထ မာ ဘာထ၊ ဣမသ္မိံ ပထဝိကမ္ပနေ။

‘‘ယမဟံ အဇ္ဇ ဗျာကာသိံ၊ ‘ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဘဝိဿတိ’။
ဧသော သမ္မသတိ ဓမ္မံ၊ ပုဗ္ဗကံ ဇိနသေဝိတံ။

‘‘တဿ သမ္မသတော ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓဘူမိံ အသေသတော။
တေနာယံ ကမ္ပိတာ ပထဝီ၊ ဒသသဟဿီ သဒေဝကေ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၆၈-၁၇၄)။

မဟာဇနော တထာဂတဿ ဝစနံ သုတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ အာဒါယ ရမ္မနဂရာ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ မာလာဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရမ္မနဂရမေဝ ပါဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒသ ပါရမိယော သမ္မသိတွာ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ နိသိန္နာသနာ ဝုဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ သုတွာ၊ မနော နိဗ္ဗာယိ တာဝဒေ။
သဗ္ဗေ မံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ပုနာပိ အဘိဝန္ဒိသုံ။

‘‘သမာဒိယိတွာ ဗုဒ္ဓဂုဏံ၊ ဒဠှံ ကတွာန မာနသံ။
ဒီပင်္ကရံ နမဿိတွာ၊ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟိံ တဒါ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၇၅-၁၇၆)။

အထ ဗောဓိသတ္တံ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟန္တံ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ သန္နိပတိတွာ ဒိဗ္ဗေဟိ မာလာဂန္ဓေဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ‘‘အယျ သုမေဓတာပသ, တယာ အဇ္ဇ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ပါဒမူလေ မဟတီ ပတ္ထနာ ပတ္ထိတာ, သာ တေ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈတု, မာ တေ ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ အဟောသိ, သရီရေ အပ္ပမတ္တကောပိ ရောဂေါ မာ ဥပ္ပဇ္ဇတု, ခိပ္ပံ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပဋိဝိဇ္ဈ။ ယထာ ပုပ္ဖူပဂဖလူပဂရုက္ခာ သမယေ ပုပ္ဖန္တိ စေဝ ဖလန္တိ စ, တထေဝ တွမ္ပိ တံ သမယံ အနတိက္ကမိတွာ ခိပ္ပံ သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ ဖုသဿူ’’တိ အာဒီနိ ထုတိမင်္ဂလာနိ ပယိရုဒါဟံသု။ ဧဝဉ္စ ပယိရုဒါဟိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနမေဝ အဂမံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒေဝတာဟိ အဘိတ္ထဝိတော – ‘‘အဟံ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ’’တိ ဝီရိယံ ဒဠှံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာယ နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဟိမဝန္တမေဝ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဒိဗ္ဗံ မာနုသကံ ပုပ္ဖံ၊ ဒေဝါ မာနုသကာ ဥဘော။
သမောကိရန္တိ ပုပ္ဖေဟိ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ အာသနာ။

‘‘ဝေဒယန္တိ စ တေ သောတ္ထိံ၊ ဒေဝါ မာနုသကာ ဥဘော။
မဟန္တံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ တံ လဘဿု ယထိစ္ဆိတံ။

‘‘သဗ္ဗီတိယော ဝိဝဇ္ဇန္တု၊ သောကော ရောဂေါ ဝိနဿတု။
မာ တေ ဘဝန္တွန္တရာယာ၊ ဖုသ ခိပ္ပံ ဗောဓိမုတ္တမံ။

‘‘ယထာပိ သမယေ ပတ္တေ၊ ပုပ္ဖန္တိ ပုပ္ဖိနော ဒုမာ။
တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏေန ပုပ္ဖသု။

‘‘ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ပူရယုံ ဒသ ပါရမီ။
တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ပူရယ ဒသ ပါရမီ။

‘‘ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဗောဓိမဏ္ဍမှိ ဗုဇ္ဈရေ။
တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ဗုဇ္ဈဿု ဇိနဗောဓိယံ။

‘‘ယထာ ယေ ကေစိ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယုံ။
တထေဝ တွံ မဟာဝီရ၊ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယ။

‘‘ပုဏ္ဏမာယေ ယထာ စန္ဒော၊ ပရိသုဒ္ဓေါ ဝိရောစတိ။
တထေဝ တွံ ပုဏ္ဏမနော၊ ဝိရောစ ဒသသဟဿိယံ။

‘‘ရာဟုမုတ္တော ယထာ သူရိယော၊ တာပေန အတိရောစတိ။
တထေဝ လောကာ မုစ္စိတွာ၊ ဝိရောစ သိရိယာ တုဝံ။

‘‘ယထာ ယာ ကာစိ နဒိယော၊ သြသရန္တိ မဟောဒဓိံ။
ဧဝံ သဒေဝကာ လောကာ၊ သြသရန္တု တဝန္တိကေ။

‘‘တေဟိ ထုတပ္ပသတ္ထော သော၊ ဒသ ဓမ္မေ သမာဒိယ။
တေ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တော၊ ပဝနံ ပါဝိသီ တဒါ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၇၇-၁၈၇)။

သုမေဓကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ရမ္မနဂရဝါသိနောပိ ခေါ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သတ္ထာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မဟာဇနံ သရဏာဒီသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ရမ္မနဂရာ နိက္ခမိ။ တတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ယာဝတာယုကံ တိဋ္ဌန္တော သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓကိစ္စံ ကတွာ အနုက္ကမေန အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝံသေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ –

‘‘တဒါ တေ ဘောဇယိတွာန၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။
ဥပဂစ္ဆုံ သရဏံ တဿ၊ **ဒီပင်္ကရဿ** သတ္ထုနော။

‘‘သရဏာဂမနေ ကဉ္စိ၊ နိဝေသေသိ တထာဂတော။
ကဉ္စိ ပဉ္စသု သီလေသု၊ သီလေ ဒသဝိဓေ ပရံ။

‘‘ကဿစိ ဒေတိ သာမညံ၊ စတုရော ဖလမုတ္တမေ။
ကဿစိ အသမေ ဓမ္မေ၊ ဒေတိ သော ပဋိသမ္ဘိဒါ။

‘‘ကဿစိ ဝရသမာပတ္တိယော၊ အဋ္ဌ ဒေတိ နရာသဘော။
တိဿော ကဿစိ ဝိဇ္ဇာယော၊ ဆဠဘိညာ ပဝေစ္ဆတိ။

“တေန ယောဂေန ဇနကာယံ၊ ဩဝဒတိ မဟာမုနိ။
တေန ဝိတ္ထာရိကံ အာသိ၊ လောကနာထဿ သာသနံ။

“မဟာဟနူသဘက္ခန္ဓော၊ ဒီပင်္ကရသနာမကော။
ဗဟူ ဇနေ တာရယတိ၊ ပရိမောစေတိ ဒုဂ္ဂတိံ။

“ဗောဓနေယျံ ဇနံ ဒိသွာ၊ သတသဟဿေပိ ယောဇနေ။
ခဏေန ဥပဂန္တွာန၊ ဗောဓေတိ တံ မဟာမုနိ။

“ပဌမာဘိသမယေ ဗုဒ္ဓော၊ ကောဋိသတမဗောဓယိ။
ဒုတိယာဘိသမယေ နာထော၊ နဝုတိကောဋိမဗောဓယိ။

“ယဒါ စ ဒေဝဘဝနမှိ၊ ဗုဒ္ဓော ဓမ္မမဒေသယိ။
နဝုတိကောဋိသဟဿာနံ၊ တတိယာဘိသမယော အဟု။

“သန္နိပါတာ တယော အာသုံ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။
ကောဋိသတသဟဿာနံ၊ ပဌမော အာသိ သမာဂမော။

“ပုန နာရဒကူဋမှိ၊ ပဝိဝေကဂတေ ဇိနေ။
ခီဏာသဝါ ဝီတမလာ၊ သမိံသု သတကောဋိယော။

“ယမှိ ကာလေ မဟာဝီရော၊ သုဒဿနသိလုစ္စယေ။
နဝုတိကောဋိသဟဿေဟိ၊ ပဝါရေသိ မဟာမုနိ။

“အဟံ တေန သမယေန၊ ဇဋိလော ဥဂ္ဂတာပနော။
အန္တလိက္ခမှိ စရဏော၊ ပဉ္စာဘိညာသု ပါရဂူ။

“ဒသဝီသသဟဿာနံ၊ ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။
ဧကဒွိန္နံ အဘိသမယာ၊ ဂဏနတော အသင်္ချိယာ။

“ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ၊ ဣဒ္ဓံ ဖီတံ အဟူ တဒါ။
ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော၊ သာသနံ သုဝိသောဓိတံ။

“စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ၊ ဆဠဘိညာ မဟိဒ္ဓိကာ။
ဒီပင်္ကရံ လောကဝိဒုံ၊ ပရိဝါရေန္တိ သဗ္ဗဒါ။

“ယေ ကေစိ တေန သမယေန၊ ဇဟန္တိ မာနုသံ ဘဝံ။
အပ္ပတ္တမာနသာ သေခါ၊ ဂရဟိတာ ဘဝန္တိ တေ။

“သုပုပ္ဖိတံ ပါဝစနံ၊ အရဟန္တေဟိ တာဒိဘိ။
ခီဏာသဝေဟိ ဝိမလေဟိ၊ ဥပသောဘတိ သဗ္ဗဒါ။

“နဂရံ ရမ္မဝတီ နာမ၊ သုဒေဝေါ နာမ ခတ္တိယော။
သုမေဓာ နာမ ဇနိကာ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

“ဒသဝဿသဟဿာနိ၊ အဂါရံ အဇ္ဈ သော ဝသိ။

ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စ၊ တယော ဟာသာဒမုတ္တမာ။

‘‘တီဏိ သတသဟဿာနိ၊ နာရိယော သမလင်္ကတာ။
ပဒုမာ နာမ သာ နာရီ၊ ဥသဘက္ခန္ဓော အတ္ရဇော။

‘‘နိမိတ္တေ စတုရော ဒိသွာ၊ ဟတ္ထိယာနေန နိက္ခမိ။
အနူနဒသမာသာနိ၊ ပဓာနေ ပဒဟီ ဇိနော။

‘‘ပဓာနစာရံ စရိတွာန၊ အဗုဇ္ဈိ မာနသံ မုနိ။
ဗြဟ္မုနာ ယာစိတော သန္တော၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။

‘‘ဝတ္တိ စက္ကံ မဟာဝီရော၊ နန္ဒာရာမေ သိရီဃရေ။
နိသိန္နော သိရီသမူလမှိ၊ အကာသိ တိတ္ထိယမဒ္ဒနံ။

‘‘သုမင်္ဂလော စ တိဿော စ၊ အဟေသုံ အဂ္ဂသာဝကာ။
သာဂတော နာမုပဋ္ဌာကော၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

သုနန္ဒာ စ‘‘နန္ဒာ စေဝ သုနန္ဒာ စ၊ အဟေသုံ အဂ္ဂသာဝိကာ။
ဗောဓိ တဿ ဘဂဝတော၊ ပိပ္ဖလီတိ ပဝုစ္စတိ။

‘‘တပုဿဘလ္လိကာ နာမ၊ အဟေသုံ အဂ္ဂုပဋ္ဌကာ။
သိရိမာ ကောဏာ ဥပဋ္ဌိကာ၊ ဒီပင်္ကရဿ သတ္ထုနော။

‘‘အသီတိဟတ္ထမုဗ္ဗေဓော၊ ဒီပင်္ကရော မဟာမုနိ။
သောဘတိ ဒီပရုက္ခောဝ၊ သာလရာဇာဝ ဖုလ္လိတော။

‘‘ပဘာ ဝိဓာဝတိ တဿ၊ သမန္တာ ဒွါဒသ ယောဇနေ။
သတသဟဿဝဿာနိ၊ အာယု တဿ မဟေသိနော။
တာဝတာ တိဋ္ဌမာနော သော၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

‘‘ဇောတယိတွာန သဒ္ဓမ္မံ၊ သန္တာရေတွာ မဟာဇနံ။
ဇလိတွာ အဂ္ဂိခန္ဓောဝ၊ နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော။

‘‘သာ စ ဣဒ္ဓိ သော စ ယသော၊ တာနိ စ ပာဒေသု စက္ကရတနာနိ။
သဗ္ဗံ တမန္တရဟိတံ၊ နနု ရိတ္တာ သဗ္ဗသင်္ခါရာတိ။

‘‘ဒီပင်္ကရော ဇိနော သတ္ထာ၊ နန္ဒာရာမမှိ နိဗ္ဗုတော။
တတ္ထေတဿ ဇိနထူပော၊ ဆတ္တိံသုဗ္ဗေဓယောဇနော’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၃.၁-၃၁)။

ကောဏ္ဍညော ဗုဒ္ဓေါ

ဒီပင်္ကရဿ ပန ဘဂဝတော အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယ့ံ အတိက္ကမိတွာ **ကောဏ္ဍညော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ အဟေသုံ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿံ, ဒုတိယေ ကောဋိသဟဿံ , တတိယေ နဝုတိကောဋိယော။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော ဝိဇိတာဝီ နာမ စက္ကဝတ္တီ ဟုတွာ ကောဋိသတသဟဿဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဗောဓိသတ္တံ ‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ’’တိ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော သတ္ထု ဓမ္မကထံ သုတွာ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော တီဏိ

ပိဋ္ဌကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ ပဉ္စ အဘိညာယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလော
ကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ကောဏ္ဍညဗုဒ္ဓဿ ပန ရမ္မဝတီ နာမ နဂရံ, သုနန္ဒော နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, သုဇာတာ နာမ ဒေဝီ
မာတာ, ဘဒ္ဒော စ သုဘဒ္ဒော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အနုရုဒ္ဓော နာမုပဋ္ဌာကော, တိဿာ စ ဥပတိဿာ စ ဒွေ အဂ္
ဂသာဝိကာ, သာလကလျာဏိရုက္ခော ဗောဓိ, အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ, ဝဿသတသဟဿံ အာယုပ္ပမာဏံ
အဟောသိ။

> “ဒီပင်္ကရဿ အပရေန၊ ကောဏ္ဍညော နာမ နာယကော။
> အနန္တတေဇော အမိတယသော၊ အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒော”။

တဿ အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေယေဝ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံ
သု – **မင်္ဂလော, သုမနော, ရေဝတော, သောဘိတော** တိ။ **မင်္ဂလဿ** ဘဂဝတော တီသု သာဝကသန္နိပါတေသု ပဌမသ
န္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ကောဋိသတသဟဿံ, တတိယေ နဝုတိကောဋိယော။ ဝေမာ
တိကဘာတာ ကိရဿ အာနန္ဒကုမာရော နာမ နဝုတိကောဋိသင်္ချာယ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ သတ္ထု
သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနုပုဗ္ဗိကထံ ကထေသိ။ သော သဒ္ဓိံ ပရိသာယ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္
တံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ တေသံ ကုလပုတ္တာနံ ပုဗ္ဗစရိတံ ဩလောကေန္တော ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ
ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ အာဟ။ သဗ္ဗေ တင်္ခဏညေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ သဋ္ဌိ
ဝဿိကထေရာ ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပန္နာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝါရယိံသု။ အယမဿ တတိယော သာဝက
သန္နိပါတော အဟောသိ။

ယထာ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထပ္ပမာဏာယေဝ သရီရပ္ပဘာ အဟောသိ, န ဧဝံ တဿ။ တ
ဿ ပန ဘဂဝတော သရီရပ္ပဘာ နိစ္စကာလံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရုက္ခပထဝီပဗ္ဗတသမုဒ္ဒါ
ဒယော အန္တမသော ဥက္ခလိယာဒီနိ ဥပါဒါယ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိယောနဒ္ဓါ ဝိယ အဟေသုံ။ အာယုပ္ပမာဏံ ပနဿ နဝုတိ
ဝဿသဟဿာနိ အဟောသိ။ တတ္တကံ ကာလံ စန္ဒိမသူရိယာဒယော အတ္တနော ပဘာယ ဝိရောစိတုံ နာသက္ခိံသု, ရတ္
တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒော န ပညာယိတ္ထ။ ဒိဝါ သူရိယာလောကေန ဝိယ သတ္တာ နိစ္စံ ဗုဒ္ဓါလောကေနေဝ ဝိစရိံသု။ သာယံ ပုပ္
ဖိတကုသုမာနံ ပါတော စ ရဝနကသကုဏာဒီနဉ္စ ဝသေန လောကော ရတ္တိန္ဒိဝပရိစ္ဆေဒံ သလ္လက္ခေသိ။

ကိံ ပန အညေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အယမာနုဘာဝေါ နတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ။ တေပိ ဟိ အာကင်္ခမာနာ ဒသသဟဿိလောကဓာ
တုံ ဝါ တတော ဝါ ဘိယျော အာဘာယ ဖရေယျုံ။ မင်္ဂလဿ ပန ဘဂဝတော ပုဗ္ဗပတ္ထနာဝသေန အညေသံ ဗျာမပ္
ပဘာ ဝိယ သရီရပ္ပဘာ နိစ္စမေဝ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ကိရ ဗောဓိသတ္တစရိယစရဏကာ
လေ ဝေဿန္တရသဒိသေ အတ္တဘာဝေ ဌိတော သပုတ္တဒါရော ဝင်္ကပဗ္ဗတသဒိသေ ပဗ္ဗတေ ဝသိ။ အထေကော ခရဒါဌိ
ကော နာမ ယက္ခော မဟာပုရိသဿ အနဇ္ဈာသယတံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ မဟာသတ္တံ ဒွ
ေ ဒါရကေ ယာစိ။ မဟာသတ္တော “ဒဒါမိ, ဗြာဟ္မဏ, ပုတ္တကေ”တိ ဝတွာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဥဒကပရိယန္တံ မဟာ
ပထဝိံ ကမ္ပေန္တော ဒွေပိ ဒါရကေ အဒါသိ။ ယက္ခော စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌတွာ ပဿ
န္တဿေဝ မဟာသတ္တဿ မူလကလာပံ ဝိယ ဒါရကေ ခါဒိ။ မဟာပုရိသဿ ယက္ခံ ဩလောကေတွာ မုခေ ဝိ
ဝဋမတ္တေ အဂ္ဂိဇာလံ ဝိယ လောဟိတဓာရံ ဥဂ္ဂိရမာနံ တဿ မုခံ ဒိသွာပိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဒေါမနဿံ န ဥပ္ပဇ္
ဇိ။ “သုဒိန္နံ ဝတ မေ ဒါန”န္တိ စိန္တယတော ပနဿ သရီရေ မဟန္တံ ပီတိသောမနဿံ ဥဒပါဒိ။ သော “ဣမဿ မေ
ဒါနဿ နိဿန္ဒေန အနာဂတေ ဣမိနာဝ နီဟာရေန သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမန္တူ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တဿ
တံ ပတ္ထနံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓဘူတဿ သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ ဧတ္တကံ ဌာနံ ဖရိံသု။

အပရမ္ပိဿ ပုဗ္ဗစရိယံ အတ္ထိ။ သော ကိရ ဗောဓိသတ္တကာလေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ စေတိယံ ဒိသွာ “ဣမဿ
ဗုဒ္ဓဿ မယာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒဏ္ဍကဒီပိကာဝေဌနနိယာမေန သကလသရီရံ ဝေဌာပေတွာ ရတနမတ္တမကု
ဠံ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပါတိံ သပ္ပိဿ ပူရာပေတွာ တတ္ထ သဟဿဝဋ္ဋိယော ဇာလေတွာ တံ သီ
သေနာဒါယ သကလသရီရံ ဇာလာပေတွာ စေတိယံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော သကလရတ္တိံ ဝီတိနာမေတိ။ ဧဝံ ယာဝ အ

ရုဏုဂ္ဂမနာ တယမန္တဿာပိဿ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥသုမံ န ဂဏှိ။ ပဒုမဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ဓမ္မော ဟိ နာမေသ အတ္တာနံ ရက္ခန္တံ ရက္ခတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> “ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊ ဓမ္မော သုစိဏ္ဏော သုခမာဝဟာတိ။
> ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ”တိ။ (ထေရဂါ. ၃၀၃; ဇာ. ၁.၁၀.၁၀၂) –

ဣမဿပိ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန တဿ ဘဂဝတော သရီရောဘာသော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။

တဒါ အမ္ဗဟာကံ ဗောဓိသတ္တော သုရုစိ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ “သတ္ထာရံ နိမန္တေဿာမီ”တိ ဥပသင်္ကမိတွာ မဓုရဓမ္မကထံ သုတွာ “သွေ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ “ဗြာဟ္မဏ, ကိတ္တကေဟိ တေ ဘိက္ခူဟိ အတ္ထော”တိ? “ကိတ္တကာ ပန တေ, ဘန္တေ, ပရိဝါရဘိက္ခူ”တိ အာဟ။ တဒါ သတ္ထု ပဌမသန္နိပါတောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ “ကောဋိသတသဟဿ”န္တိ အာဟ။ “ဘန္တေ, သဗ္ဗေဟိပိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ ဗြာဟ္မဏော သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဂေဟံ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – “အဟံ ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုဘတ္တဝတ္ထာဒီနိ ဒါတုံ သက္ကောမိ, နိသီဒနဋ္ဌာနံ ပန ကထံ ဘဝိဿတီ”တိ?

တဿ သာ စိန္တာ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿမတ္ထကေ ဌိတဿ ဒေဝရညော ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနဿ ဥဏှဘာဝံ ဇနေသိ။ သက္ကော “ကော နု ခေါ မံ ဣမမှာ ဌာနာ စာဝေတုကာမော”တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော မဟာပုရိသံ ဒိသွာ “သုရုစိ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသံဃံ နိမန္တေတွာ နိသီဒနဋ္ဌာနတ္ထာယ စိန္တေသိ, မယာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ပုညကောဋ္ဌာသံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဍ္ဎကိဝဏ္ဏံ နိမ္မိနိတွာ ဝါသိဖရသုဟတ္ထော မဟာပုရိသဿ ပုရတော ပါတုရဟောသိ။ “အတ္ထိ နု ခေါ ကဿစိ ဘတိယာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ”န္တိ အာဟ။ မဟာပုရိသော တံ ဒိသွာ “ကိံ ကမ္မံ ကရိဿသီ”တိ အာဟ။ “မမ အဇာနနသိပ္ပံ နာမ နတ္ထိ, ဂေဟံ ဝါ မဏ္ဍပံ ဝါ ယော ယံ ကာရေတိ, တဿ တံ ကာတုံ ဇာနာမီ”တိ။ “တေန ဟိ မယှံ ကမ္မံ အတ္ထီ”တိ။ “ကိံ, အယျော”တိ? “သွာတနာယ မေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ နိမန္တိတာ။ တေသံ နိသီဒနမဏ္ဍပံ ကရိဿသီ”တိ? “အဟံ နာမ ကရေယျံ သစေ မေ ဘတိံ ဒါတုံ သက္ခိဿထာ”တိ။ “သက္ခိဿာမိ, တာတာ”တိ။ “သာဓု ကရိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ ဧကံ ပဒေသံ ဩလောကေသိ။ ဒွာဒသတေရသယောဇနပ္ပမာဏော ပဒေသော ကသိဏမဏ္ဍလံ ဝိယ သမတလော အဟောသိ။ သော “ဧတ္တကေ ဌာနေ သတ္တရတနမယော မဏ္ဍပော ဥဋ္ဌဟတူ”တိ စိန္တေတွာ ဩလောကေသိ။ တာဝဒေဝ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ မဏ္ဍပော ဥဋ္ဌဟိ။ တဿ သောဝဏ္ဏမယေသု ထမ္ဘေသု ရဇတမယာ ဃဋကာ အဟေသုံ, ရဇတမယေသု သောဝဏ္ဏမယာ, မဏိမယေသု ထမ္ဘေသု ပဝါဠမယာ, ပဝါဠမယေသု မဏိမယာ, သတ္တရတနမယေသု ထမ္ဘေသု သတ္တရတနမယာ ဃဋကာ အဟေသုံ။ တတော “မဏ္ဍပဿ အန္တရန္တရေ ကိင်္ကဏိကဇာလံ ဩလမ္ဗတူ”တိ ဩလောကေသိ။ သဟ ဩလောကနေနေဝ ဇာလံ ဩလမ္ဗိ။ ယဿ မန္ဒဝါတေရိတဿ ပဉ္စင်္ဂိကဿေဝ တူရိယဿ မဓုရသဒ္ဒော နိစ္ဆရတိ။ ဒိဗ္ဗသင်္ဂီတိဝတ္တနကာလော ဝိယ အဟောသိ။ “အန္တရန္တရာ ဂန္ဓဒါမမာလာဒါမာနိ ဩလမ္ဗန္တူ”တိ စိန္တေန္တဿ မာလာဒါမာနိ ဩလမ္ဗိံသု။ “ကောဋိသတသဟဿသင်္ချာနံ ဘိက္ခူနံ အာသနာနိ စ အာဓာရကာနိ စ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌဟန္တူ”တိ စိန္တေသိ, တာဝဒေဝ ဥဋ္ဌဟိံသု။ “ကောဏေ ကောဏေ ဧကေကာ ဥဒကစာဋိ ဥဋ္ဌဟန္တူ”တိ စိန္တေသိ, ဥဒကစာဋိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။

သော ဧတ္တကံ မာပေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဧဟိ, အယျ, တဝ မဏ္ဍပံ ဩလောကေတွာ မယှံ ဘတိံ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ မဟာပုရိသော ဂန္တွာ မဏ္ဍပံ ဩလောကေသိ။ ဩလောကေန္တဿေဝ စ သကလသရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။ အထဿ မဏ္ဍပံ ဩလောကေတွာ ဧတဒဟောသိ – “နာယံ မဏ္ဍပော မနုဿဘူတေန ကတော, မယှံ ပန အဇ္ဈာသယံ မယှံ ဂုဏံ အာဂမ္မ အဒ္ဓါ သက္ကဘဝနံ ဥဏှံ ဘဝိဿတိ။ တတော သက္ကေန ဒေဝရညာ အယံ မဏ္ဍပော ကာရိတော ဘဝိဿတီ”တိ။ “န ခေါ ပန မေ ယုတ္တံ ဧဝရူပေ မဏ္ဍပေ ဧကဒိဝသံယေဝ ဒါနံ ဒါတုံ, သတ္တာဟံ ဒဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ ဗာဟိရကဒါနဉှိ တတ္တကမ္ပိ သမာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ တုဋ္ဌိံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, အလင်္ကတသီသံ ပန ဆိန္ဒိတွာ အဉ္ဇိတအက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဟဒယမံသံ ဝါ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ ဒိန္နကာလေ ဗောဓိသတ္တာနံ စာဂံ နိဿာယ တုဋ္ဌိ နာမ ဟောတိ။ အမ္ဗဟာကမ္ပိ ဟိ ဗောဓိသတ္တဿ သိ

ဝိရာဇဇာတကေ ဒေဝသိကံ ပဉ္စကဟာပဏသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ စတူသု ဒွာရေသု နဂရမဇ္ဈေ စ အနံ ဒေန္တော တံ အနံ စာဂတင္ပိ ဥပဟာဒေတုံ နာသက္ခိ။ ယအာ ပနဿ ဗ္ရာဟ္မဏဝဏ္ဏေန အာဂန္တွာ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အဂ္ဂိနိ ယာစိ, တအာ တာနိ ဥပဟာဒေတွာ ဒဒမာနဿေဝ ဟာသော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ စိတ္တံ အညထတ္တံ နာဟောသိ။ ဇဝံ ဒိန္နအနံ နိဿာယ ဗောဓိသတ္တာနံ တိတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ တသ္မာ သောပိ မဟာပုရိသော "သတ္တာဟံ မယာ ကောဋိသတသဟဿသင္ခာနံ ဘိက္ခူနံ အနံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ တတ္ထိမ် မဏ္ဍပေ နိသီအပေတွာ သတ္တာဟံ ဂဝဟနံ နာမ အအာသိ။ **ဂဝဟန**န္တိ မဟန္တေ မဟန္တေ ကောလမ္ဗေ ခီရဿ ပူရေတွာ ဥဒ္ဒနေသု အာရောပေတွာ ဃနပာကပက္ကေ ခီရေ ထောကေ တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကမဓုသက္ကရစုဏ္ဏသပ္ပိဟိ အဘိသင်္ခတဘောဇနံ ဝုစ္စတိ။ မနုဿာယေဝ ပန ပရိဝိသိတုံ နာသက္ခိသု။ ဒေဝတာပိ ဧကန္တရိကာ ဟုတွာ ပရိဝိသိံသု။ ဒွါဒသဂါဝုတပ္ပမာဏံ ဌာနမ္ပိ ဘိက္ခူ ဂဏှိတုံ နပ္ပဟောသိယေဝ , တေ ပန ဘိက္ခူ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နိသီဒိံသု။ ပရိယောသာနဒိဝသေ ပန သဗ္ဗဘိက္ခူနံ ပတ္တာနိ ဓောဝါပေတွာ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သပ္ပိနဝနီတတေလမဓုဖာဏိတာနံ ပူရေတွာ တိစီဝရေဟိ သဒ္ဓိံ အအာသိ, သင်္ဃနဝကဘိက္ခုနာ လဒ္ဓစီဝရသာဋကာ သတသဟဿဂ္ဃနိကာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော – "အယံ ပုရိသော ဧဝရူပံ မဟာအနံ အအာသိ, ကော နု ခော ဘဝိဿတီ"တိ ဥပဓာရေန္တော – "အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ ဒွိန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဒိသွာ မဟာပုရိသံ အာမန္တေတွာ "တွံ ဧတ္တကံ နာမ ကာလံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿသီ"တိ ဗျာကာသိ။ မဟာပုရိသော ဗျာကရဏံ သုတွာ "အဟံ ကိရ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, ကော မေ ဃရာဝါသေန အတ္ထော, ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တထာရူပံ သမ္ပတ္တိံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အဘိညာယော စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

မင်္ဂလော ဗုဒ္ဓေါ

မင်္ဂလဿ ပန ဘဂဝတော နဂရံ ဥတ္တရံ နာမ အဟောသိ, ပိတာပိ ဥတ္တရော နာမ ခတ္တိယော, မာတာပိ ဥတ္တရာ နာမ ဒေဝီ, သုဒေဝေါ စ ဓမ္မသေနော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ပါလိတော နာမုပဋ္ဌာကော, သီဝလီ စ အသောကာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ, အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ။ နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ ဌတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန တသ္မိံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒသ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကန္ဓကာရာနိ အဟေသုံ။ သဗ္ဗစက္ကဝါဠေသု မနုဿာနံ မဟန္တံ အာရောဒနပရိဒေဝနံ အဟောသိ။

"ကောဏ္ဍညဿ အပရေန, မင်္ဂလော နာမ နာယကော။
တမံ လောကေ နိဟန္တွာန, ဓမ္မောက္ကမဘိဓာရယီ"တိ။ (ဗု. ဝံ. ၅.၁)။

သုမနော ဗုဒ္ဓေါ

ဇဝံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ အန္ဓကာရံ ကတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ တဿ ဘဂဝတော အပရဘာဂေ **သုမနော** နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ။ ဒုတိယေ ကဉ္စနပဗ္ဗတမှိ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ။ တဒါ မဟာသတ္တော အတုလော နာမ နာဂရာဇာ အဟောသိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ။ သော "ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော"တိ သုတွာ ဉာတိသင်္ဃပရိဝုတော နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ တဿ ဘဂဝတော ဒိဗ္ဗတူရိယေဟိ ဥပဟာရံ ကာရေတွာ မဟာအနံ ပဝတ္တေတွာ ပစ္စေကံ ဒုဿယုဂါနိ ဒတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ "အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ မေခလံ နာမ အဟောသိ, သုဒတ္တော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သိရိမာ နာမ မာတာ ဒေဝီ, သရဏော စ ဘာဝိတတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဥဒေနော နာမုပဋ္ဌာကော, သောဏာ စ ဥပသောဏာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ, နဝုတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, နဝုတိယေဝ ဝဿသဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏံ အဟောသိ။

"မင်္ဂလဿ အပရေန, သုမနော နာမ နာယကော။

သဗ္ဗဓမ္မေဟိ အသမော၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၆.၁)။

ရေဝတော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ရေဝတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဂဏနာ နတ္ထိ, ဒုတိယေ ကောဋိသတသဟဿဘိက္ခူ အဟေသုံ, တထာ တတိယေ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အတိဒေဝေ နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ တဿ သတ္ထုနော ကိလေသပ္ပဟာနေ ဝဏ္ဏံ သုတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ပူဇံ အကာသိ။ သောပိ နံ ''ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော နဂရံ သုဓညဝတီ နာမ အဟောသိ, ပိတာ ဝိပုလော နာမ ခတ္တိယော, မာတာ ဝိပုလာ နာမ, ဝရုဏော စ ဗြဟ္မဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သမ္ဘဝေါ နာမုပဋ္ဌာကော, ဘဒ္ဒါ စ သုဘဒ္ဒါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနီတိ။

''သုမနဿ အပရေန, ရေဝတော နာမ နာယကော။
အနူပမော အသဒိသော၊ အတုလော ဥတ္တမော ဇိနော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၇.၁)။

သောဘိတော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **သောဘိတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အဇိတော နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သောပိ နံ ''ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော နဂရံ သုဓမ္မံ နာမ အဟောသိ, ပိတာ သုဓမ္မော နာမ ရာဇာ, မာတာပိ သုဓမ္မာ နာမ ဒေဝီ, အသမော စ သုနေတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အနောမော နာမုပဋ္ဌာကော, နကုလာ စ သုဇာတာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နာဂရုက္ခော ဗောဓိ , အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယုပ္ပမာဏန္တိ။

''ရေဝတဿ အပရေန, သောဘိတော နာမ နာယကော။
သမာဟိတော သန္တစိတ္တော၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၈.၁)။

အနောမဒဿီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ တယော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု **အနောမဒဿီ, ပဒုမော, နာရဒေါတိ။ အနောမဒဿိဿ** ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမေ အဋ္ဌ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ သတ္တ, တတိယေ ဆ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဧကော ယက္ခသေနာပတိ အဟောသိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ, အနေကကောဋိသတသဟဿာနံ ယက္ခာနံ အဓိပတိ။ သော ''ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော''တိ သုတွာ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသံဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ အနောမဒဿိဿ ပန ဘဂဝတော စန္ဒဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ယသဝါ နာမ ရာဇာ ပိတာ, ယသောဓရာ နာမ မာတာ ဒေဝီ, နိသဘော စ အနောမော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝရုဏော နာမုပဋ္ဌာကော, သုန္ဒရီ စ သုမနာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အဇ္ဇုနရုက္ခော ဗောဓိ, အဋ္ဌပညာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယုပ္ပမာဏန္တိ။

''သောဘိတဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
အနောမဒဿီ အမိတယသော၊ တေဇဿီ ဒုရတိက္ကမော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၉.၁)။

ပဒုမော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ပဒုမော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပာဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပာတာ။ ပဌမသန္နိပာတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ တီဏိ သတသဟဿာနိ, တတိယေ အကမကေ အရညေ မဟာဝနသဏ္ဍတသီနံ ဘိက္ခူနံ ဒွေ သတသဟဿာနိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟုတွာ သတ္ထာရံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပန္နံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ အဝိဇဟိတွာ ပီတိသုခေနေဝ ဂောစရာယ အပက္ကမိတွာ ဇီဝိတပရိစ္စာဂံ ကတွာ ပယိရုပါသမာနော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌိတော သီဟံ ဩလောကေတွာ ''ဘိက္ခုသင်္ဃေပိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သင်္ဃံ ဝန္ဒိဿတီ''တိ ''ဘိက္ခုသင်္ဃော အာဂစ္ဆတူ''တိ စိန္တေသိ။ ဘိက္ခူ တာဝဒေဝ အာဂမိံသု။ သီဟောပိ ဘိက္ခုသင်္ဃေ စိတ္တံ ပသာဒေသိ။ သတ္ထာ တဿ မနံ ဩလောကေတွာ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ ပဒုမဿ ပန ဘဂဝတော စမ္ပကံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အသမော နာမ ရာဇာ ပိတာ, မာတာ အသမာ နာမ ဒေဝီ, သာလော စ ဥပသာလော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝရုဏော နာမုပဋ္ဌာကော, ရာမာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သောဏရုက္ခော နာမ ဗောဓိ, အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ သရီရံ အဟောသိ, အာယု ဝဿသတသဟဿန္တိ။

> ''အနောမဒဿိဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
> ပဒုမော နာမ နာမေန, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (ဗု. ၀. ၁၀.၁)။

နာရဒေါ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **နာရဒေါ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပာဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပာတာ။ ပဌမသန္နိပာတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စသု အဘိညာသု အဋ္ဌသု စ သမာပတ္တီသု စိဏ္ဏဝသီ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒာနံ ဒတွာ လောဟိတစန္ဒနေန ပူဇံ အကာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော ဓညဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုဒေဝေါ နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, အနောမာ နာမ မာတာ ဒေဝီ, ဘဒ္ဒသာလော စ ဇိတမိတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဝါသေဋ္ဌော နာမုပဋ္ဌာကော, ဥတ္တရာ စ ဖဂ္ဂုနီ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာသောဏရုက္ခော နာမ ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

> ''ပဒုမဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
> နာရဒေါ နာမ နာမေန, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၁.၁)။

ပဒုမုတ္တရော ဗုဒ္ဓေါ

နာရဒဗုဒ္ဓဿ ပန အပရဘာဂေ ဣတော သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဧကောဝ **ပဒုမုတ္တရော** နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပာတာ။ ပဌမေ သန္နိပာတေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ဝေဘာရပဗ္ဗတေ နဝုတိကောဋိသဟဿာနိ, တတိယေ အသီတိကောဋိသဟဿာနိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော ဇဋိလော နာမ မဟာရဋ္ဌိယော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သစီဝရံ ဒာနံ အဒာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ ပဒုမုတ္တရဿ ပန ဘဂဝတော ကာလေ တိတ္ထိယာ နာမ နာဟေသုံ။ သဗ္ဗဒေဝမနုဿာ ဗုဒ္ဓမေဝ သရဏံ အဂမိံသု။ တဿ နဂရံ ဟံသဝတီ နာမ အဟောသိ, ပိတာ အာနန္ဒော နာမ ခတ္တိယော, မာတာ သုဇာတာ နာမ ဒေဝီ, ဒေဝလော စ သုဇာတော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သုမနော နာမုပဋ္ဌာကော, အမိတာ စ အသမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သာလရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သမန္တတော ဒွါဒသယောဇနာနိ ဂဏှိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

> ''နာရဒဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
> ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော, အက္ခောဘော သာဂရူပမော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၂.၁)။

သုမေဓော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ တိံသ ကပ္ပသဟဿာနိ အတိက္ကမိတွာ **သုမေဓော စ သုဇာတော** စာတိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **သုမေဓဿာ**ပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ သုဒဿနနဂရေ ကောဋိသတံ ခီဏာသဝါ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဥတ္တရော နာမ မာဏဝေါ ဟုတွာ နိဒဟိတွာ ဌပိတံယေဝ အသီတိကောဋိဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သုမေဓဿ ဘဂဝတော သုဒဿနံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုဒတ္တော နာမ ရာဇာ ပိတာ, မာတာပိ သုဒတ္တာ နာမ ဒေဝီ, သရဏော စ သဗ္ဗကာမော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သာဂရော နာမုပဋ္ဌာကော, ရာမာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာနီပရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌာသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ။

“ပဒုမုတ္တရဿ အပရေန၊ သုမေဓော နာမ နာယကော။
ဒုရာသဒေါ ဥဂ္ဂတေဇော၊ သဗ္ဗလောကုတ္တမော မုနီ”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၃.၁)။

သုဇာတော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **သုဇာတော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ပညာသံ, တတိယေ စတ္တာလီသံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟုတွာ “ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သဒ္ဓိံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ စတုမဟာဒီပရဇ္ဇံ ဒတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သကလရဋ္ဌဝါသိနော ရဋ္ဌုပ္ပါဒံ ဂဟေတွာ အာရာမိကကိစ္စံ သာဓေန္တော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိစ္စံ မဟာဒါနံ အဒံသု။ သောပိ နံ သတ္ထာ “အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ သုမင်္ဂလံ နာမ အဟောသိ, ဥဂ္ဂတော နာမ ရာဇာ ပိတာ, ပဘာဝတီ နာမ မာတာ, သုဒဿနော စ သုဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, နာရဒော နာမုပဋ္ဌာကော, နာဂါ စ နာဂသမာလာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာဝေဠုရုက္ခော ဗောဓိ။ သော ကိရ မန္ဒစ္ဆိဒ္ဒေါ ဃနက္ခန္ဓော ဥပရိ နိဂ္ဂတာဟိ မဟာသာခါဟိ မောရပိဉ္ဆကလာပေါ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ တဿ ဘဂဝတော သရီရံ ပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, အာယု နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ။

“တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ၊ သုဇာတော နာမ နာယကော။
သီဟဟနူသဘက္ခန္ဓော၊ အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒေါ”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၄.၁)။

ပိယဒဿီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော အဋ္ဌာရသကပ္ပသတမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ **ပိယဒဿီ, အတ္ထဒဿီ, ဓမ္မဒဿီ**တိ တယော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **ပိယဒဿိဿာ**ပိ ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမေ ကောဋိသတသဟဿံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ကဿပေါ နာမ မာဏဝေါ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရင်္ဂတော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ကောဋိသတသဟဿဓနပရိစ္စာဂေန သင်္ဃာရာမံ ကာရေတွာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ “အဋ္ဌာရသကပ္ပသတစ္စယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော အနောမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ သုဒိန္နော နာမ ရာဇာ, မာတာ စန္ဒာ နာမ, ပါလိတော စ သဗ္ဗဒဿီ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သောဘိတော နာမုပဋ္ဌာကော, သုဇာတာ စ ဓမ္မဒိန္နာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ကကုဓရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“သုဇာတဿ အပရေန၊ သယမ္ဘူ လောကနာယကော။
ဒုရာသဒေါ အသမသမော၊ ပိယဒဿီ မဟာယသော”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၅.၁)။

အတ္ထဒဿီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **အတ္ထဒဿီ** နာမ ဘဂဝါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမေ အဋ္ဌနဝုတိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ အဋ္ဌာသီတိသတသဟဿာနိ, တထာ တတိယေ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သုသီမော နာမ မဟိဒ္ဓိကော တာပသော ဟုတွာ ဒေဝလောကတော မန္ဒာရဝပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ အာဟရိတွာ သတ္ထာရံ ပူဇေသိ, သောပိ နံ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သောဘနံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သာဂရော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သုဒဿနာ နာမ မာတာ, သန္တော စ ဥပသန္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အဘယော နာမုပဋ္ဌာကော, ဓမ္မာ စ သုဓမ္မာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, စမ္ပကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သမန္တတော သဗ္ဗကာလံ ယောဇနမတ္တံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, အာယု ဝဿသတသဟဿန္တိ။

''တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, အတ္ထဒဿီ နရာသဘော။
မဟာတမံ နိဟန္တွာန, ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမ''န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၆.၁)။

ဓမ္မဒဿီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ဓမ္မဒဿီ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမေ ကောဋိသတံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ စ ဒိဗ္ဗတူရိယေဟိ စ ပူဇံ အကာသိ, သောပိ နံ သတ္ထာ ''အနာဂတေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သရဏံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ သရဏော နာမ ရာဇာ, မာတာ သုနန္ဒာ နာမ ဒေဝီ, ပဒုမော စ ဖုဿဒေဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သုနေတ္တော နာမုပဋ္ဌာကော, ခေမာ စ သဗ္ဗနာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ရတ္တင်္ကုရရုက္ခော ဗောဓိ, ''ဗိမ္ဗိဇာလော''တိပိ ဝုစ္စတိ, သရီရံ ပနဿ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

''တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ, ဓမ္မဒဿီ မဟာယသော။
တမန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ, အတိရောစတိ သဒေဝကေ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၇.၁)။

သိဒ္ဓတ္ထော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော စတုနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဧကောဝ **သိဒ္ဓတ္ထော** နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ကောဋိသတံ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဥဂ္ဂတေဇော အဘိညာဗလသမ္ပန္နော မင်္ဂလော နာမ တာပသော ဟုတွာ မဟာဇမ္ဗုဖလံ အာဟရိတွာ တထာဂတဿ အဒါသိ။ သတ္ထာ တံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ''စတုနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော နဂရံ ဝေဘာရံ နာမ အဟောသိ, ပိတာ ဇယသေနော နာမ ရာဇာ, မာတာ သုဖဿာ နာမ ဒေဝီ, သမ္ဗလော စ သုမိတ္တော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ရေဝတော နာမုပဋ္ဌာကော, သီဝလာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ , ကဏိကာရရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

''ဓမ္မဒဿိဿ အပရေန, သိဒ္ဓတ္ထော လောကနာယကော။
နိဟနိတွာ တမံ သဗ္ဗံ, သူရိယော အဗ္ဘုဂ္ဂတော ယထာ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁၈.၁)။

တိဿော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ဣတော ဒွာနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ **တိဿော ဖုဿော** တိ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ **တိဿဿ** ဘဂဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဘိက္ခူနံ ကောဋိသတံ အဟောသိ, ဒုတိယေ နဝုတိကောဋိယော, တတိယေ အသီတိကောဋိယော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘောဂေ မဟာယသော သုဇာ

တော နာမ ခတ္တိယော ဟုတွာ ကွာသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟိဒ္ဓိကဘာဝံ ပတွာ "ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော"တိ သုတွာ ဒိဗ္ဗ မန္ဒာရဝပဒုမပာရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖာနိ အာဒာယ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဂစ္ဆန္တံ တထာဂတံ ပူဇေသိ, အာကာသေ ပုပ္ဖဝိတာနံ အကာသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ "ကွာတော ဒွေဝနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝ တော ခေမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ပိတာ ဇနသန္ဓော နာမ ခတ္တိယော, မာတာ ပဒုမာ နာမ ဒေဝီ, ဗုဟ္မဒေဝေါ စ ဥဒယော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သုမနော နာမုပဋ္ဌာကော, ဖုဿာ စ သုဒတ္တာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အသနရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝဿသတသဟဿံ အာယူတိ။

"သိဒ္ဓတ္ထဿ အပရေန, အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
အနန္တတေဇော အမိတယသော၊ တိဿော လောကဂ္ဂနာယကော"တိ။ (ဗု. ၀ံ. ၁၉.၁)။

ဖုဿော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ဖုဿော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ သဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ ပဏ္ဏာသ, တတိယေ ဒွတ္တိံသ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဝိဇိတာဝီ နာမ ခတ္တိယော ဟုတွာ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ မဟာဇနဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ, သီလပါရမိဉ္စ ပူရေသိ။ သောပိ နံ "ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ကာသိ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဇယသေနော နာမ ရာဇာ ပိတာ, သိရိမာ နာမ မာတာ, သုရက္ခိတော စ ဓမ္မသေနော စ ဒွေ အဂ္ဂသာ ဝကာ, သဘိယော နာမုပဋ္ဌာကော, စာလာ စ ဥပစာလာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, အာမလကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ အဋ္ဌ ပဏ္ဏာသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, နဝုတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

"တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ၊ အဟု သတ္ထာ အနုတ္တရော။
အနူပမော အသမသမော၊ ဖုဿော လောကဂ္ဂနာယကော"တိ။ (ဗု. ၀ံ. ၂၀.၁)။

ဝိပဿီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ကွာတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ **ဝိပဿီ** နာမ ဘဂဝါ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိ ပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ အဋ္ဌသဋ္ဌိ ဘိက္ခုသတသဟဿံ အဟောသိ, ဒုတိယေ ဧကသတသဟဿံ, တတိယေ အသီ တိသဟဿာနိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ အတုလော နာမ နာဂရာဇာ ဟုတွာ သတ္တရတနခစိ တံ သောဝဏ္ဏမယံ မဟာပီဌံ ဘဂဝတော အဒါသိ။ သောပိ နံ "ကွာတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာ သိ။ တဿ ဘဂဝတော ဗန္ဓုမတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဗန္ဓုမာ နာမ ရာဇာ ပိတာ, ဗန္ဓုမတီ နာမ မာတာ, ခဏ္ဍော စ တိ ဿော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, အသောကော နာမုပဋ္ဌာကော, စန္ဒာ စ စန္ဒမိတ္တာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ပာဋလိရုက္ ခော ဗောဓိ, သရီရံ အသီတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ သဒါ သတ္တ ယောဇနာနိ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, အသီတိ ဝ ဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

"ဖုဿဿ စ အပရေန၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒွိပဒုတ္တမော။
ဝိပဿီ နာမ နာမေန၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ စက္ခုမာ"တိ။ (ဗု. ၀ံ. ၂၁.၁)။

သိခီ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ကွာတော ဧကတ္တိံသကပ္ပေ **သိခီ စ ဝေဿဘူ** စာတိ ဒွေ ဗုဒ္ဓါ အဟေသုံ။ **သိခိဿာ** ပိ ဘဂ ဝတော တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ ဘိက္ခုသတသဟဿံ အဟောသိ, ဒုတိယေ အသီတိသဟဿာ နိ, တတိယေ သတ္တတိသဟဿာနိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အရိန္ဒမော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃ ဿ သစီဝရံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တရတနပဋိမဏ္ဍိတံ ဟတ္ထိရတနံ ဒတွာ ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ကတွာ ကပ္ပိယ ဘဏ္ဍံ အဒါသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ "ကွာတော ဧကတ္တိံသကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘ ဂဝတော အရုဏဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အရုဏော နာမ ခတ္တိယော ပိတာ, ပဘာဝတီ နာမ မာတာ, အဘိဘူ စ သမ္ဘ

တေ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ခေမင်္ကရော နာမုပဋ္ဌာကော, သခိလာ စ ပဒုမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ပုဏ္ဍရီကရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သတ္တတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သရီရပ္ပဘာ ယောဇနတ္တယံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ, သတ္တတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

> ''ဝိပဿိဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
> သိခိဝှယော အာသိ ဇိနော၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂၂.၁)။

ဝေဿဘူ ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ဝေဿဘူ** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ တယော သာဝကသန္နိပါတာ။ ပဌမသန္နိပါတေ အသီတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ, ဒုတိယေ သတ္တတိ, တတိယေ သဋ္ဌိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သုဒဿနော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သစီဝရံ မဟာဒါနံ ဒတွာ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာစာရဂုဏသမ္ပန္နော ဗုဒ္ဓရတနေ စိတ္တီကာရပီတိဗဟုလော အဟောသိ။ သောပိ နံ ဘဂဝါ ''ကပ္ပေ ဧကတိံသကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ပန ဘဂဝတော အနောမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, သုပ္ပတီတော နာမ ရာဇာ ပိတာ, ယသဝတီ နာမ မာတာ, သောဏော စ ဥတ္တရော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဥပသန္တော နာမုပဋ္ဌာကော, ရာမာ စ သုရာမာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, သာလရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ သဋ္ဌိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

> ''တတ္ထေဝ မဏ္ဍကပ္ပမှိ၊ အသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
> ဝေဿဘူ နာမ နာမေန၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ သော ဇိနော''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂၃.၁)။

ကကုသန္ဓော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ ဧကမှိ ကပ္ပေ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တာ **ကကုသန္ဓော, ကောဏာဂမနော, ကဿပော, အမှာကံ ဘဂဝါ**တိ။ **ကကုသန္ဓဿ** ဘဂဝတော ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ စတ္တာလီသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ခေမော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သပတ္တစီဝရံ မဟာဒါနဉ္စေဝ အဉ္ဇနာဒိဘေသဇ္ဇာနိ စ ဒတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ''ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ ကကုသန္ဓဿ ပန ဘဂဝတော ခေမံ နာမ နဂရံ အဟောသိ, အဂ္ဂိဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဝိသာခါ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, ဝိဓုရော စ သဉ္ဇီဝေါ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, ဗုဒ္ဓိဇော နာမုပဋ္ဌာကော, သာမာ စ စမ္ပာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာသိရီသရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ စတ္တာလီသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, စတ္တာလီသ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

> ''ဝေဿဘုဿ အပရေန, သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
> ကကုသန္ဓော နာမ နာမေန၊ အပ္ပမေယျော ဒုရာသဒေါ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂၄.၁)။

ကောဏာဂမနော ဗုဒ္ဓေါ

တဿ အပရဘာဂေ **ကောဏာဂမနော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ တိံသ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗတော နာမ ရာဇာ ဟုတွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပတ္တုဏ္ဏစီနပဋ္ဋကောသေယျကမ္ဗလဒုကူလာနိ စေဝ သုဝဏ္ဏပဋိကဉ္စ ဒတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ ''ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော သောဘဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ယညဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဥတ္တရာ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, ဘိယျသော စ ဥတ္တရော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သောတ္ထိဇော နာမုပဋ္ဌာကော, သမုဒ္ဒါ စ ဥတ္တရာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, ဥဒုမ္ဗရရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ တိံသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, တိံသ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“ကကုသန္ဓဿ အပရေန၊ သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
ကောဏာဂမနော နာမ ဇိနော၊ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂၅.၁)။

ကဿပေ ဗုဒ္ဓော

တဿ အပရဘာဂေ **ကဿပော** နာမ သတ္ထာ ဥဒပါဒိ။ တဿာပိ ဧကော သာဝကသန္နိပါတော, တတ္ထ ဝီသတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ အဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဇောတိပါလော နာမ မာဏဝေါ ဟုတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဘူမိယဉ္စေဝ အန္တလိက္ခေ စ ပါကဋော ဃဋီကာရဿ ကုမ္ဘကာရဿ မိတ္တော အဟောသိ။ သော တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရဒ္ဓဝီရိယော တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္တာဝတ္တသမ္ပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓသာသနံ သောဘေသိ။ သောပိ နံ သတ္ထာ “ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ တဿ ဘဂဝတော ဗာရာဏသီ နာမ နဂရံ အဟောသိ, ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပိတာ, ဓနဝတီ နာမ ဗြာဟ္မဏီ မာတာ, တိဿော စ ဘာရဒွါဇော စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ, သဗ္ဗမိတ္တော နာမုပဋ္ဌာကော, အနုဠာ စ ဥရုဝေဠာ စ ဒွေ အဂ္ဂသာဝိကာ, နိဂြောဓရုက္ခော ဗောဓိ, သရီရံ ဝီသတိဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ အဟောသိ, ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယူတိ။

“ကောဏာဂမနဿ အပရေန၊ သမ္ဗုဒ္ဓော ဒွိပဒုတ္တမော။
ကဿပေ နာမ ဂောတ္တေန၊ ဓမ္မရာဇာ ပဘင်္ကရော”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂၆.၁)။

ယသ္မိံ ပန ကပ္ပေ ဒီပင်္ကရဒသဗလော ဥဒပါဒိ, တသ္မိံ အညေပိ တယော ဗုဒ္ဓါ အဟေသုံ။ တေသံ သန္တိကေ ဗောဓိသတ္တဿ ဗျာကရဏံ နတ္ထိ, တသ္မာ တေ က္ကဓ န ဒဿိတာ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန တမှာ ကပ္ပာ ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓေ ဒဿေတုံ က္ကဒံ ဝုတ္တံ –

“တဏှင်္ကရော မေဓင်္ကရော၊ အထောပိ သရဏင်္ကရော။
ဒီပင်္ကရော စ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ကောဏ္ဍညော ဒွိပဒုတ္တမော။

“မင်္ဂလော စ သုမနော စ၊ ရေဝတော သောဘိတော မုနိ။
အနောမဒဿီ ပဒုမော၊ နာရဒော ပဒုမုတ္တရော။

“သုမေဓော စ သုဇာတော စ၊ ပိယဒဿီ မဟာယသော။
အတ္ထဒဿီ ဓမ္မဒဿီ၊ သိဒ္ဓတ္ထော လောကနာယကော။

“တိဿော ဖုဿော စ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိပဿီ သိခီ ဝေဿဘူ။
ကကုသန္ဓော ကောဏာဂမနော၊ ကဿပေ စာပိ နာယကော။

“ဧတေ အဟေသုံ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဝီတရာဂါ သမာဟိတာ။
သတရံသီဝ ဥပ္ပန္နာ၊ မဟာတမဝိနောဒနာ။
ဇလိတွာ အဂ္ဂိခန္ဓာဝ၊ နိဗ္ဗုတာ တေ သသာဝကာ”တိ။

ကေတမော ဗုဒ္ဓော

တတ္ထ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော ဒီပင်္ကရာဒီနံ စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ အဓိကာရံ ကရောန္တော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ အာဂတော။ ကဿပဿ ပန ဘဂဝတော ဩရဘာဂေ ဌပေတွာ တ ကြမံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အညော ဗုဒ္ဓော နာမ နတ္ထိ။ က္ကတိ **ဒီပင်္ကရာဒီနံ စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ** သန္တိကေ လဒ္ဓဗျာကရဏော ပန ဗောဓိသတ္တော ယေနေန –

“မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။

အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉) –

ဣမေ အဋ္ဌ ဓမ္မေ သမောဓာနေတွာ ဒီပင်္ကရပာဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရေန ''ဟန္ဒ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ, ဝိစိနာမိ ဣတော စိတော''တိ ဥဿာဟံ ကတွာ ''ဝိစိနန္တော တဒာ ဒက္ခိံ, ပဌမံ ဒါနပာရမိ''န္တိ ဒါနပာရမိတာဒယော ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဒိဋ္ဌာ, ပူရေန္တော ယာဝ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝါ အာဂမိ။ အာဂစ္ဆန္တော စ ယေ တေ ကတာဘိနီဟာရာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အာနိသံသာ သံဝဏ္ဏိတာ –

''ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
သံသရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ၊ ကပ္ပကောဋိသတေဟိပိ။

''အဝီစိမှိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တထာ လောကန္တရေသု စ။
နိဇ္ဈာမတဏှာ ခုပ္ပိပါသာ၊ န ဟောန္တိ ကာလကဉ္ဇိကာ။

''န ဟောန္တိ ခုဒ္ဒကာ ပါဏာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ ဒုဂ္ဂတိံ။
ဇာယမာနာ မနုဿေသု၊ ဇစ္စန္ဓာ န ဘဝန္တိ တေ။

''သောတဝေကလ္လတာ နတ္ထိ၊ န ဘဝန္တိ မူဂပက္ခိကာ။
ဣတ္ထိဘာဝံ န ဂစ္ဆန္တိ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနပဏ္ဍကာ။

''န ဘဝန္တိ ပရိယာပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
မုတ္တာ အာနန္တရိကေဟိ၊ သဗ္ဗတ္ထ သုဒ္ဓဂေါစရာ။

''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ န သေဝန္တိ၊ ကမ္မကိရိယဒဿနာ။
ဝသမာနာပိ သဂ္ဂေသု၊ အသညံ နုပပဇ္ဇရေ။

''သုဒ္ဓါဝါသေသု ဒေဝေသု၊ ဟေတု နာမ န ဝိဇ္ဇတိ။
နေက္ခမ္မနိန္နာ သပ္ပုရိသာ၊ ဝိသံယုတ္တာ ဘဝါဘဝေ။
စရန္တိ လောကတ္ထစရိယာယော၊ ပူရေန္တိ သဗ္ဗပာရမီ''တိ။

တေ အာနိသံသေ အဓိဂန္တွာဝ အာဂတော။ ပါရမိယော ပူရေန္တဿ စဿ အကိတ္တိဗြာဟ္မဏကာလေ, သင်္ခဗြာဟ္မဏကာလေ, ဓနဉ္စယရာဇကာလေ, မဟာသုဒဿနရာဇကာလေ, မဟာဂေါဝိန္ဒကာလေ, နိမိမဟာရာဇကာလေ, စန္ဒကုမာရကာလေ, ဝိသယှသေဋ္ဌိကာလေ, သိဝိရာဇကာလေ, ဝေဿန္တရရာဇကာလေတိ ဒါနပါရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပန သသပဏ္ဍိတဇာတကေ –

''ဘိက္ခာယ ဥပဂတံ ဒိသွာ၊ သကတ္တာနံ ပရိစ္စဇိံ။
ဒါနေန မေ သမော နတ္ထိ၊ သော မေ ဒါနပါရမီ''တိ။ (စရိယာ. ၁.တဿုဒ္ဒါန) –

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ **ဒါနပါရမိတာ** ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ သီလဝနာဂရာဇကာလေ, စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ, ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ, ဆဒ္ဒန္တနာဂရာဇကာလေ, ဇယဒ္ဒိသရာဇပုတ္တကာလေ, အလီနသတ္တုကုမာရကာလေတိ သီလပါရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပန သင်္ခပါလဇာတကေ –

''သူလေဟိ ဝိဇ္ဈယန္တောပိ၊ ကောဋ္ဋိယန္တောပိ သတ္တိဘိ။
ဘောဇပုတ္တေ န ကုပ္ပာမိ၊ သော မေ သီလပါရမီ''တိ။ (စရိယာ. ၂.၉၁) –

ဇံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ **သီလပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ သောမနဿကုမာရကာလေ, ဟတ္ထိပာလကုမာရကာလေ, အယောဃရပဏ္ဍိတကာလေတိ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ နေက္ခမ္မပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာ တနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ ပန စူဠသုတသောမဇာတကေ –

''မဟာရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတံ, ခေဠပိဏ္ဍံဝ ဆဍ္ဍယိံ။
စဇတော န ဟောတိ လဂ္ဂနံ, သော မေ နေက္ခမ္မပာရမီ''တိ။ –

ဇံ နိဿင္ဂတာယ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခမန္တဿ **နေက္ခမ္မပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ ဝိဓုရ ပဏ္ဍိတကာလေ, မဟာဂောဝိန္ဒပဏ္ဍိတကာလေ, ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတကာလေ, အရကပဏ္ဍိတကာလေ, ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကကာ လေ, မဟောသဓပဏ္ဍိတကာလေတိ ပညာပာရမိတာယ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ ပန သတ္တု ဘတ္တဇာတကေ သေနကပဏ္ဍိတကာလေ –

''ပညာယ ဝိစိနန္တောဟံ, ဗြာဟ္မဏံ မောစယိံ ဒုခါ။
ပညာယ မေ သမော နတ္ထိ, သော မေ ပညာပာရမီ''တိ။ –

အန္တောဘတ္တဂတံ သပ္ပံ ဒဿေန္တဿ **ပညာပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ တထာ ဝီရိယပာရမိတာဒီနမ္ပိ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ ပန မဟာဇနကဇာတကေ –

''အတီရဒဿီ ဇလမဇ္ဈေ, ဟတာ သဗ္ဗေဝ မာနုသာ။
စိတ္တဿ အညထာ နတ္ထိ, သော မေ ဝီရိယပာရမီ''တိ။ –

ဇံ မဟာသမုဒ္ဒံ တရန္တဿ **ဝီရိယပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ခန္တိဝါဒိဇာတကေ –

''အစေတနံဝ ကောဋ္ဋေန္တေ, တိဏှေန ဖရသုနာ မမံ။
ကာသိရာဇေ န ကုပ္ပာမိ, သော မေ ခန္တိပာရမီ''တိ။ –

ဇံ အစေတနဘာဝေန ဝိယ မဟာဒုက္ခံ အဓိဝါသေန္တဿ **ခန္တိပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ မဟာသုတ သောမဇာတကေ –

''သစ္စဝါစံ အနုရက္ခန္တော, စဇိတွာ မမ ဇီဝိတံ။
မောစေသိံ ဧကသတံ ခတ္တိယေ, သော မေ သစ္စပာရမီ''တိ။ –

ဇံ ဇီဝိတံ စဇိတွာ သစ္စမနုရက္ခန္တဿ **သစ္စပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ မူဂပက္ခဇာတကေ –

''မာတာပိတာ န မေ ဒေဿာ, နပိ ဒေဿံ မဟာယသံ။
သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ, တသ္မာ ဝတမဓိဋ္ဌဟိ''န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၆၅) –

ဇံ ဇီဝိတမ္ပိ စဇိတွာ ဝတံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ **အဓိဋ္ဌာနပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ သုဝဏ္ဏသာမဇာတကေ –

''န မံ ကောစိ ဥတ္တာသတိ, နပိဟံ ဘာယာမိ ကဿစိ။
မေတ္တာဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော, ရမာမိ ပဝနေ တဒါ''တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၃) –

ဇံ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ မေတ္တာယန္တဿ **မေတ္တာပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ လောမဟံသဇာ တကေ –

''သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ, ဆဝဋ္ဌိကံ ဥပနိဓာယဟံ။

ကာမဏ္ဍလာ ဥပဟဂ္ဂန္တွာ၊ ရူပံ ဒဿေန္တိနပ္ပကာ''န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၉) –

ဧဝံ ကာမအာရကေသု နိဂ္ဂဟာနာဒီဟိ စေဝ မာလာဂန္ဓူပဟာရာဒီဟိ စ သုခဒုက္ခံ ဥပဟာဒေန္တေသုပိ ဥပေက္ခံ အနတိဝတ္တေ န္တဿ **ဥပေက္ခာပာရမိတာ** ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေသ အတ္ထော စရိယာပိဋကတော ဂဟေတဗ္ဗောတိ။ ဧဝံ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌိတော –

''အစေတနာယံ ပထဝီ၊ အဝိညာယ သုခံ ဒုခံ။
သာပိ ဒါနဗလာ မယှံ၊ သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္ပထာ''တိ။ (စရိယာ. ၁.၁၂၄) –

ဧဝံ မဟာပထဝိကမ္ပနာဒီနိ မဟာပုညာနိ ကရိတွာ အာယုပရိယောသာနေ တတော စုတော တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဧတ္ထ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အယံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **ဒူရေနိဒါနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒူရေနိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အဝိဒူရေနိဒါနကထာ

တုသိတပုရေ ဝသန္တေယေဝ ပန ဗောဓိသတ္တေ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ နာမ ဥဒပါဒိ။ လောကသ္မိဉှိ **တီဏိ ကောလာ ဟလာနိ** မဟန္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ကပ္ပကောလာဟလံ, ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ, စက္ကဝတ္တိကောလာဟလန္တိ။ တတ္ထ ''ဝဿသတသဟဿစ္စယေန ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ''တိ လောကဗျူဟာ နာမ ကာမာဝစရဒေဝာ မုတ္တသိရာ ဝိကိဏ္ဏ ကေသာ ရုဒမုခါ အဿူနိ ဟတ္ထေဟိ ပုဉ္ဆမာနာ ရတ္တဝတ္ထနိဝတ္ထာ အတိဝိယ ဝိရူပဝေသဓာရိနော ဟုတွာ မနုဿ ပထေ ဝိစရန္တာ ဧဝံ အာရောစေန္တိ – ''မာရိသာ, ဣတော ဝဿသတသဟဿစ္စယေန ကပ္ပုဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတိ, အယံ လောကော ဝိနဿိဿတိ, မဟာသမုဒ္ဒေါပိ သုဿိဿတိ, အယဉ္စ မဟာပထဝီ သိနေရု စ ပဗ္ဗတရာဇာ ဥဍ္ဍ ယှိဿန္တိ ဝိနဿိဿန္တိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ လောကဝိနာသော ဘဝိဿတိ, မေတ္တံ မာရိသာ, ဘာဝေထ, ကရုဏံ, မုဒိတံ, ဥပေက္ခံ မာရိသာ, ဘာဝေထ, မာတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ပိတရံ ဥပဋ္ဌဟထ, ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော ဟောထာ''တိ။ ဣဒံ **ကပ္ပကောလာဟလံ** နာမ။ ''ဝဿသဟဿစ္စယေန ပန သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ လောကပါလဒေဝတာ ''ဣတော, မာရိသာ, ဝဿသဟဿစ္စယေန သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ဥဂ္ဃောသေန္တိယော အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ဣဒံ **ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ** နာမ။ ''ဝဿသတဿစ္စယေန စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ဒေဝတာယော ''ဣတော မာရိသာ ဝဿသတစ္စယေန စက္ကဝတ္တိရာဇာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ဥဂ္ဃောသေန္တိယော အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ဣဒံ **စက္ကဝတ္တိကောလာဟလံ** နာမ။ ဣမာနိ တီဏိ ကောလာဟလာနိ မဟန္တာနိ ဟောန္တိ။

တေသု ဗုဒ္ဓကောလာဟလသဒ္ဒံ သုတွာ သကလဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ ဧကတော သန္နိပတိတွာ ''အသုကော နာမ သတ္တော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာယာစန္တိ။ အာယာစမာနာ စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တေသု ဥပ္ပန္နေသု အာယာစန္တိ။ တဒါ ပန သဗ္ဗာပိ တာ ဧကေကစက္ကဝါဠေ စာတုမဟာရာဇသက္ကသုယာမသန္တုသိ တသုနိမ္မိတဝသဝတ္တိမဟာဗြဟ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကစက္ကဝါဠေ သန္နိပတိတွာ တုသိတဘဝနေ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''မာရိသ, တုမှေဟိ ဒသ ပါရမိယော ပူရေန္တေဟိ န သက္ကသမ္ပတ္တိံ, န မာရဗြဟ္မစက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, လောကနိတ္ထရဏတ္ထာယ ပန သဗ္ဗညုတံ ပတ္ထေန္တေဟိ ပူရိတာ, သော တေ ဒါနိ ကာလော, မာရိသ, ဗုဒ္ဓတ္တာယ, သမယော, မာရိသ, ဗုဒ္ဓတ္တာယာ''တိ ယာစိံသု။

အထ မဟာသတ္တော ဒေဝတာနံ ပဋိညံ အဒတွာဝ ကာလဒီပဒေသကုလဇနေတ္တိအာယုပရိစ္ဆေဒဝသေန **ပဉ္စမဟာဝိ လောကနံ** နာမ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ''ကာလော နု ခေါ, အကာလော နု ခေါ''တိ ပဌမံ ကာလံ ဝိလောကေသိ။ တတ္ထ ဝဿသတသဟဿတော ဥဒ္ဓံ ဝဍ္ဎိတအာယုကာလော ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာနံ ဇာတိ ဇရာမရဏာနိ န ပညာယန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဓမ္မဒေသနာ တိလက္ခဏမုတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ တေသံ ''အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ''တိ ကထေန္တာနံ ''ကိံ နာမေတံ ကထေန္တီ''တိ နေဝ သောတဗ္ဗံ န သဒ္ဓါတဗ္ဗံ မညန္တိ, တတော အဘိသမယော န ဟော

တိ, တသ္မိံ အသတိ အနိယ္ယာနိကံ သာသနံ ဟောတိ။ တသ္မာ သော အကာလော။ ဝဿသတတော ဦနအာယုကာလောပိ ကာလော နာမ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တဒါ ဟိ သတ္တာ ဥဿန္နကိလေသာ ဟောန္တိ, ဥဿန္နကိလေသာနဉ္စ ဒိန္နော ဩဝါဒေါ ဩဝါဒဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ဝိယ ခိပ္ပံ ဝိဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ သောပိ အကာလော။ ဝဿသတသဟဿတော ပန ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ, ဝဿသတတော ပဋ္ဌာယ ဥဒ္ဓံ အာယုကာလော ကာလော နာမ။ တဒါ စ ဝဿသတာယုကာလော, အထ မဟာသတ္တော “နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗကာလော”တိ ကာလံ ပဿိ။

တတော ဒီပံ ဝိလောကေန္တော သပရိဝါရေ စတ္တာရော ဒီပေ ဩလောကေတွာ “တီသု ဒီပေသု ဗုဒ္ဓါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဇမ္ဗုဒီပေယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တီ”တိ ဒီပံ ပဿိ။

တတော “ဇမ္ဗုဒီပေ နာမ မဟာ, ဒသယောဇနသဟဿပရိမာဏော, ကတရသ္မိံ နု ခေါ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ နိဗ္ဗတ္တန္တီ”တိ ဩကာသံ ဝိလောကေန္တော မဇ္ဈိမဒေသံ ပဿိ။ မဇ္ဈိမဒေသော နာမ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ဂဇင်္ဂလံ နာမ နိဂမော, တဿ အပရေန မဟာသာလာ, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပုရတ္ထိမဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သလ္လဝတီ နာမ နဒီ, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ သေတကဏ္ဏိကံ နာမ နိဂမော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ထူဏံ နာမ ဗြာဟ္မဏဂါမော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဥသီရဒ္ဓဇော နာမ ပဗ္ဗတော, တတော ပရာ ပစ္စန္တိမာ ဇနပဒါ, ဩရတော မဇ္ဈေ”တိ ဧဝံ ဝိနယေ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တော ပဒေသော ။ သော အာယာမတော တီဏိ ယောဇနသတာနိ, ဝိတ္ထာရတော အဍ္ဎတေယ္ယာနိ, ပရိက္ခေပတော နဝ ယောဇနသတာနီတိ ဧတသ္မိံ ပဒေသေ ဗုဒ္ဓါ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝကာ, အသီတိ မဟာသာဝကာ, စက္ကဝတ္တိရာဇာနော, အညေ စ မဟေသက္ခာ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒဉ္စေတ္ထ ကပိလဝတ္ထု နာမ နဂရံ, တတ္ထ မယာ နိဗ္ဗတ္တိတဗ္ဗန္တိ နိဋ္ဌံ အဂမာသိ။

တတော ကုလံ ဝိလောကေန္တော “ဗုဒ္ဓါ နာမ ဝေဿကုလေ ဝါ သုဒ္ဒကုလေ ဝါ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ လောကသမ္မတေ ပန ခတ္တိယကုလေ ဝါ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဝါတိ ဒွီသုယေဝ ကုလေသု နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဣဒါနိ စ ခတ္တိယကုလံ လောကသမ္မတံ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိဿာမိ။ သုဒ္ဓောဒနော နာမ ရာဇာ မေ ပိတာ ဘဝိဿတီ”တိ ကုလံ ပဿိ။

တတော မာတရံ ဝိလောကေန္တော “ဗုဒ္ဓမာတာ နာမ လောလာ သုရာဓုတ္တာ န ဟောတိ, ကပ္ပသတသဟဿံ ပန ပူရိတပါရမီ ဇာတိတော ပဋ္ဌာယ အခဏ္ဍပဉ္စသီလာယေဝ ဟောတိ။ အယဉ္စ မဟာမာယာ နာမ ဒေဝီ ဧဒိသီ, အယံ မေ မာတာ ဘဝိဿတိ။ ကိတ္တကံ ပနဿာ အာယူတိ ဒသန္နံ မာသာနံ ဥပရိ သတ္တ ဒိဝသာနီ”တိ ပဿိ။

ဣတိ ဣမံ ပဉ္စမဟာဝိလောကနံ ဝိလောကေတွာ “ကာလော မေ, မာရိသာ, ဗုဒ္ဓဘာဝါယာ”တိ ဒေဝတာနံ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော ပဋိညံ ဒတွာ “ဂစ္ဆထ, တုမှေ”တိ တာ ဒေဝတာ ဥယ္ယောဇေတွာ တုသိတဒေဝတာဟိ ပရိဝုတော တုသိတပုရေ နန္ဒနဝနံ ပါဝိသိ။ သဗ္ဗဒေဝလောကေသု ဟိ နန္ဒနဝနံ အတ္ထိယေဝ။ တတ္ထ နံ ဒေဝတာ “ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆ, ဣတော စုတော သုဂတိံ ဂစ္ဆာ”တိ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မောကာသံ သာရယမာနာ ဝိစရန္တိ။ သော ဧဝံ ဒေဝတာဟိ ကုသလံ သာရယမာနာဟိ ပရိဝုတော တတ္ထ ဝိစရန္တောယေဝ စဝိတွာ မဟာမာယာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။

တဿ အာဝိဘာဝတ္ထံ အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – တဒါ ကိရ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ အာသာဠှနက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ အဟောသိ, မဟာဇနော နက္ခတ္တံ ကီဠတိ။ မဟာမာယာပိ ဒေဝီ ပုရေ ပုဏ္ဏမာယ သတ္တမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဂတသုရာပါနံ မာလာဂန္ဓဝိဘူတိသမ္ပန္နံ နက္ခတ္တကီဠံ အနုဘဝမာနာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ ဂန္ဓောဒကေန နှာယိတွာ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သိရိသယနေ နိပန္နာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမမာနာ ဣမံ သုပိနံ အဒ္ဒသ – စတ္တာရော ကိရ နံ မဟာရာဇာနော သယနေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ ဟိမဝန္တံ နေတွာ သဋ္ဌိယောဇနိကေ မနောသိလာတလေ သတ္တယောဇနိကဿ မဟာသာလရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ ဌပေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ အထ နေသံ ဒေဝိယော အာဂန္တွာ ဒေဝိံ အနောတတ္တဒဟံ နေတွာ မနုဿမလဟရဏတ္ထံ နှာပေတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္

ထံ နိတသာပေတ္တ ဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပာပေတ္တ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပိဠန္ဓာပေတ္တ တတော အဝိဒူရေ ဧကော ရဇတပဗ္ဗတော အတ္ထိ, တဿ အန္တော ကနကဝိမာနံ အတ္ထိ, တတ္ထ ပာစီနသီသကံ ဒိဗ္ဗသယနံ ပညာပေတ္တ နိပဇ္ဇာပေသုံ။ အထ ဗောဓိသတ္တော သေတဝရဝါရဏော ဟုတွာ တတော အဝိဒူရေ ဧကော သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတော အတ္ထိ, တတ္ထ ဝိစရိတ္တ တတော ဩရုယှ ရဇတပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတ္တ ဥတ္တရဒိသတော အာဂမ္မ ရဇတဒါမဝဏ္ဏာယ သောဏ္ဍာယ သေတပဒုမံ ဂဟေတွာ ကောဉ္စနာဒံ နဒိတွာ ကနကဝိမာနံ ပဝိသိတွာ မာတုသယနံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒက္ခိဏပဿံ ဖာလေတွာ ကုစ္ဆိံ ပဝိဋ္ဌသဒိသော အဟောသိ။ ဧဝံ ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။

ပုနဒိဝသေ ပဗုဒ္ဓါ ဒေဝီ တံ သုပိနံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ စတုသဋ္ဌိမတ္တေ ဗြာဟ္မဏပာမောက္ခေ ပက္ကောသာပေတ္တ ဂေါမယဟရိတူပလိတ္တာယ လာဇာဒီဟိ ကတမင်္ဂလသက္ကာရာယ ဘူမိယာ မဟာရဟာနိ အာသနာနိ ပညာပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ သပ္ပိမဓုသက္ခရာဘိသင်္ခတဿ ဝရပါယာသဿ သုဝဏ္ဏရဇတပါတိယော ပူရေတွာ သုဝဏ္ဏရဇတပါတီဟိယေဝ ပဋိကုဇ္ဇိတ္တ အဒါသိ, အညေဟိ စ အဟတဝတ္ထကပိလကဝိအနာဒီဟိ တေ သန္တပ္ပေသိ။ အထ နေသံ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပိတာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ သုပိနံ အာရောစာပေတ္တ "ကိံ ဘဝိဿတီ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ အာဟံသု – "မာ စိန္တယိ, မဟာရာဇ, ဒေဝိယာ တေ ကုစ္ဆိမှိ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိတော, သော စ ခေါ ပုရိသဂဗ္ဘော, န ဣတ္ထိဂဗ္ဘော, ပုတ္တော တေ ဘဝိဿတိ, သော သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္တီ။ သစေ အဂါရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေါ"တိ။

ဗောဓိသတ္တဿ ပန မာတုကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏက္ခဏေယေဝ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သကလဒသသဟဿီ လောကဓာတု သင်္ကမ္ပိ သမ္ပကမ္ပိ သမ္ပဝေဓိ။ **ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ** ဟာတုရဟေသုံ – ဒသသု စက္ကဝာဠသဟဿေသု အပ္ပမာဏော ဩဘာသော ဖရိ။ တဿ တံ သိရိံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဝိယ အန္ဓာ စက္ခူနိ ပဋိလဘိံသု, ဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံသု, မူဂါ သမာလပိံသု, ခုဇ္ဇာ ဥဇုဂတ္တာ အဟေသုံ, ပင်္ဂုလာ ပဒသာ ဂမနံ ပဋိလဘိံသု, ဗန္ဓနဂတာ သဗ္ဗသတ္တာ အန္ဒုဗန္ဓနာဒီဟိ မုစ္စိံသု, သဗ္ဗနိရယေသု အဂ္ဂိ နိဗ္ဗာယိံသု, ပေတ္တိဝိသယေသု ခုပ္ပိပာသာ ဝူပသမိံသု, တိရစ္ဆာနာနံ ဘယံ နာဟောသိ, သဗ္ဗသတ္တာနံ ရောဂေါ ဝူပသမိ, သဗ္ဗသတ္တာ ပိယံဝဒါ အဟေသုံ, မဓုရေနာကာရေန အဿာ ဟသိံသု, ဝါရဏာ ဂဇ္ဇိံသု, သဗ္ဗတူရိယာနိ သကံ သကံ နိန္နာဒံ မုဉ္စိံသု, အဃဋ္ဋိတာနိယေဝ မနုဿာနံ ဟတ္ထူပကာဒီနိ အာဘရဏာနိ ဝိရဝိံသု, သဗ္ဗာ ဒိသာ ဝိပ္ပသန္နာ အဟေသုံ, သတ္တာနံ သုခံ ဥပ္ပာဒယမာနော မုဒုသီတလော ဝါတော ဝါယိ, အကာလမေဃော ဝဿိ, ပထဝိတောပိ ဥဒကံ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတ္တ ဝိဿန္ဒိ, ပက္ခိနော အာကာသဂမနံ ဝိဇဟိံသု, နဒိယော အသန္ဒမာနာ အဋ္ဌံသု, မဟာသမုဒ္ဒေ မဓုရောဒကော အဟောသိ, သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ ပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နတလော အဟောသိ, ထလဇဇလဇာဒီနိ သဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ပုပ္ဖိံသု, ရုက္ခာနံ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ, သာခါသု သာခါပဒုမာနိ, လတာသု လတာပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု, ဃနသိလာတလာနိ ဘိန္ဒိတ္တ ဥပရူပရိ သတ္တပတ္တာနိ ဟုတ္တ ဒဏ္ဍပဒုမာနိ နာမ နိက္ခမိံသု, အာကာသေ ဩလမ္ဗကပဒုမာနိ နာမ နိဗ္ဗတ္တိံသု, သမန္တတော ပုပ္ဖဝဿာနိ ဝဿိံသု။ အာကာသေ ဒိဗ္ဗတူရိယာနိ ဝဇ္ဇိံသု, သကလဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမာလာဂုဠော ဝိယ, ဥပ္ပီဠေတ္တ ဗဒ္ဓမာလာကလာပော ဝိယ, အလင်္ကတပဋိယတ္တမာလာသနံ ဝိယ စ ဧကမာလာမာလိနီ ဝိပ္ဖုရန္တဝါဠဗီဇနီ ပုပ္ဖဓူပဂန္ဓပရိဝါသိတာ ပရမသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ အဟောသိ။

ဧဝံ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တဿ စေဝ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ ဥပဒ္ဒဝနိဝါရဏတ္ထံ ခဂ္ဂဟတ္ထာ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုယာ ပုရိသေသု ရာဂစိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇိ, လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ စ အဟောသိ သုခိနီ အကိလန္တကာယာ။ ဗောဓိသတ္တဉ္စ အန္တောကုစ္ဆိဂတံ ဝိပ္ပသန္နေ မဏိရတနေ အာဝုတပဏ္ဍုသုတ္တံ ဝိယ ပဿတိ။ ယသ္မာ စ ဗောဓိသတ္တေန ဝသိတကုစ္ဆိ နာမ စေတိယဂဗ္ဘသဒိသာ ဟောတိ, န သက္ကာ အညေန သတ္တေန အာဝသိတုံ ဝါ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ, တသ္မာ ဗောဓိသတ္တမာတာ သတ္တာဟဇာတေ ဗောဓိသတ္တေ ကာလံ ကတွာ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ယထာ စ အညာ ဣတ္ထိယော ဒသမာသေ အပ္ပတွာပိ အတိက္ကမိတွာပိ နိသိန္နာပိ နိပန္နာပိ ဝိဇာယန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တမာတာ။ သာ ပန ဗောဓိသတ္တံ ဒသမာသေ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ဌိတာဝ ဝိဇာယတိ။ အယံ **ဗောဓိသတ္တမာတုဓမ္မတာ**။

မဟာမာယာပိ ဒေဝီ ပတ္တေန တေလံ ဝိယ ဒသမာသေ ကုစ္ဆိနာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိတွာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ ဉာတိဃရံ ဂန္တုကာမာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစေသိ – "ဣစ္ဆာမဟံ, ဒေဝ, ကုလသန္တကံ ဒေဝဒဟနဂရံ ဂန္တု"န္တိ

တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကပိလဝတ္ထုတော ယာဝ ဒေဝဒဟနဂရာ မဂ္ဂံ သမံ ကာရေတွာ ကဒလိပုဏ္ဏဃဋဓဇပဋာကာဒီဟိ အလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒေဝိံ သောဝဏ္ဏသိဝိကာယ နိသီဒါပေတွာ အမစ္စသဟဿေန ဥက္ခိပါပေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပေသေသိ။ ဒွိန္နံ ပန နဂရာနံ အန္တရေ ဥဘယနဂရဝါသီနမ္ပိ လုမ္ဗိနီဝနံ နာမ မင်္ဂလသာလဝနံ အတ္ထိ။ တသ္မိံ သမယေ မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂသာခါ သဗ္ဗံ ဧကဖာလိဖုလ္လံ အဟောသိ, သာခန္တရေဟိ စေဝ ပုပ္ဖန္တရေဟိ စ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ဘမရဂဏာ နာနပ္ပကာရာ စ သကုဏသင်္ဃာ မဓုရဿရေန ဝိကူဇန္တာ ဝိစရန္တိ။ သကလံ လုမ္ဗိနီဝနံ စိတ္တလတာဝနသဒိသံ, မဟာနုဘာဝဿ ရညော သုသဇ္ဇိတအာပါနမဏ္ဍလံ ဝိယ အဟောသိ။ ဒေဝိယာ တံ ဒိသွာ သာလဝနေ ကီဠိတုကာမတာ ဥဒပါဒိ။ အမစ္စာ ဒေဝိံ ဂဟေတွာ သာလဝနံ ပဝိသိံသု။ သာ မင်္ဂလသာလမူလံ ဥပဂန္တွာ သာလသာခံ ဂဏှိတုကာမာ အဟောသိ, သာလသာခါ သုသေဒိတဝေတ္တဂ္ဂံ ဝိယ ဩဏမိတွာ ဒေဝိယာ ဟတ္ထသမီပံ ဥပဂစ္ဆိ။ သာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ သာခံ အဂ္ဂဟေသိ။ တာဝဒေဝ စ ဒေဝိယာ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု, အထဿာ သာဏိံ ပရိက္ခိပါပေတွာ မဟာဇနော ပဋိက္ကမိ, သာလသာခံ ဂဟေတွာ တိဋ္ဌမာနာယ ဧဝ စဿာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ တင်္ခဏညေဝ စတ္တာရော ဝိသုဒ္ဓစိတ္တာ မဟာဗြဟ္မာနော သုဝဏ္ဏဇာလံ အာဒါယ သမ္ပတ္တာ။ တေ တေန သုဝဏ္ဏဇာလေန ဗောဓိသတ္တံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မာတု ပုရတော ဌတွာ “အတ္တမနာ, ဒေဝိ, ဟောဟိ, မဟေသက္ခော တေ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော”တိ အာဟံသု။

ယထာ ပန အညေ သတ္တာ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တာ ပဋိကူလေန အသုစိနာ မက္ခိတာ နိက္ခမန္တိ, န ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော။ သော ပန ဓမ္မာသနတော ဩတရန္တော ဓမ္မကထိကော ဝိယ, နိဿေဏိတော ဩတရန္တော ပုရိသော ဝိယ စ ဒွေ ဟတ္ထေ ဒွေ စ ပါဒေ ပသာရေတွာ ဌိတကောဝ မာတုကုစ္ဆိသမ္ဘဝေန ကေနစိ အသုစိနာ အမက္ခိတော သုဒ္ဓော ဝိသဒော ကာသိကဝတ္ထေ နိက္ခိတ္တမဏိရတနံ ဝိယ ဇောတေန္တော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဗောဓိသတ္တဿ စ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ သက္ကာရတ္ထံ အာကာသတော ဒွေ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ စ ဗောဓိသတ္တမာတုယာ စ သရီရေ ဥတုံ ကဟာပေသုံ။

အထ နံ သုဝဏ္ဏဇာလေန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌိတာနံ ဗြဟ္မာနံ ဟတ္ထတော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော မင်္ဂလသမ္မတာယ သုခသမ္ဖဿာယ အဇိနပ္ပဝေဏိယာ ဂဏှိံသု, တေသံ ဟတ္ထတော မနုဿာ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန ဂဏှိံသု, မနုဿာနံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ ပုရတ္ထိမဒိသံ ဩလောကေသိ, အနေကာနိ စက္ကဝါဠသဟဿာနိ ဧကင်္ဂဏာနိ အဟေသုံ။ တတ္ထ ဒေဝမနုဿာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇယမာနာ “မဟာပုရိသ, ဣဓ တုမှေဟိ သဒိသော အညော နတ္ထိ, ကုတေတ္ထ ဥတ္တရိတရော”တိ အာဟံသု။ ဧဝံ စတဿော ဒိသာ , စတဿော အနုဒိသာ စ ဟေဋ္ဌာ, ဥပရိတိ ဒသပိ ဒိသာ အနုဝိလောကေတွာ အတ္တနာ သဒိသံ ကဉ္စိ အဒိသွာ “အယံ ဥတ္တရာဒိသာ”တိ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန အဂမာသိ မဟာဗြဟ္မုနာ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယမာနေန, သုယာမေန ဝါဠဗီဇနိံ, အညာဟိ စ ဒေဝတာဟိ သေသရာဇကကုဓဘဏ္ဍဟတ္ထာဟိ အနုဂမ္မမာနော။ တတော သတ္တမပဒေ ဌိတော “အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿာ”တိအာဒိကံ အာသဘိံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တော သီဟနာဒံ နဒိ။

ဗောဓိသတ္တော ဟိ တီသု အတ္တဘာဝေသု မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တောဝ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ မဟောသဓတ္တဘာဝေ, ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ, ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ စာတိ။ မဟောသဓတ္တဘာဝေ ကိရဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တဿေဝ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အာဂန္တွာ စန္ဒနသာရံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဂတော။ သော တံ မုဋ္ဌိယံ ကတွာဝ နိက္ခန္တော။ အထ နံ မာတာ “တာတ, ကိံ ဂဟေတွာ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဩသဓံ, အမ္မာ”တိ။ ဣတိ ဩသဓံ ဂဟေတွာ အာဂတတ္တာ “ဩသဓဒါရကော”တွေဝဿ နာမံ အကံသု။ တံ ဩသဓံ ဂဟေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိပိံသု, အာဂတာဂတာနံ အန္ဓဗဓိရာဒီနံ တဒေဝ သဗ္ဗရောဂဝူပသမာယ ဘေသဇ္ဇံ အဟောသိ။ တတော “မဟန္တံ ဣဒံ ဩသဓံ, မဟန္တံ ဣဒံ ဩသဓ”န္တိ ဥပ္ပန္နဝစနံ ဥပါဒါယ “မဟောသဓော”တွေဝဿ နာမံ ဇာတံ။ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ပန မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာဝ “အတ္ထိ နု ခေါ, အမ္မ, ကိဉ္စိ ဂေဟသ္မိံ, ဒါနံ ဒဿာမီ”တိ ဝဒန္တော နိက္ခမိ။ အထဿ မာတာ “သဓနေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တောသိ, တာတာ”တိ ပုတ္တဿ ဟတ္ထံ အတ္တနော ဟတ္ထတလေ ကတွာ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပေသိ။ ဣမသ္မိံ ပန အတ္တဘာဝေ ဣမံ သီဟနာဒံ နဒီတိ ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တီသု အတ္တဘာဝေသု မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တမတ္တောဝ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ။ ယထာ စ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏက္ခဏေ တထာ ဇာတိက္ခဏေပိဿ ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ပါတုရဟေသုံ။ ယသ္မိံ ပန သမယေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော လုမ္ဗိနီဝနေ ဇာတော, တသ္မိံယေဝ သမယေ **ရာဟုလမာတာဒေဝီ, အာနန္ဒတ္ထေရော** ,**ဆန္နော** အမစ္စော, **ကာဠုဒါယီ** အမစ္

စော, **ကဏ္ဍကော** အဿရာဇာ, **မဟာဗောဓိရုက္ခော,** စတဿော **နိဓိကုမ္ဘိယော** စ ဇာတာ။ တတ္ထ ဧကော နိဓိကုမ္ဘိ ကဝုတပ္ပမာဏော, ဧကော အမုယောဇနပ္ပမာဏော, ဧကော တိဂါဝုတပ္ပမာဏော, ဧကော ယောဇနပ္ပမာဏော။ ဂမ္ဘီရတော ပထဝိပရိယန္တာ ဧဝ အဟောသိတိ။ ဣမေ **သတ္တ သဟဇာတာ** နာမ။

ဥဘယနဂရဝါသိနော ဗောဓိသတ္တံ ဂဟေတွာ ကပိလဝတ္ထုနဂရမေဝ အဂမံသု။ တံ ဒိဝသံယေဝ စ ''ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တော ဇာတော, အယံ ကုမာရော ဗောဓိမူလေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ''တိ တာဝ တိံသဘဝနေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဒေဝသင်္ဃာ စေလုက္ခေပါဒီနိ ပဝတ္တေန္တာ ကီဠိံသု။ တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇ ဿ ကုလူပကော အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ **ကာလဒေဝလော** နာမ တာပသော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာ ယ တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နော တာ ဒေဝတာ တထာ ကီဠမာနာ ဒိသွာ ''ကိံ ကာရဏာ တုမှေ ဧဝံ တုဋ္ဌမာနသာ ကီဠထ, မယ္ဟမ္ပေတံ ကာရဏံ ကထေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဒေဝတာ အာဟံသု – ''မာရိသ, သုဒ္ဓောဒန မဟာရာဇဿ ပုတ္တော ဇာတော, သော ဗောဓိမဏ္ဍေ နိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿတိ, 'တဿ အနန္တံ ဗုဒ္ဓလီဠံ ဒဋ္ဌုံ, ဓမ္မဉ္စ သောတုံ လစ္ဆာမာ'တိ ဣမိနာ ကာရဏေန တုဋ္ဌာမှာ''တိ။ တာပသော တာသံ ဝစနံ သုတွာ ခိပ္ပံ ဒေဝလောကတော ဩရုယှ ရာဇနိဝေသနံ ပဝိသိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ''ပုတ္တော ကိရ တေ, မဟာရာဇ, ဇာတော, ပဿိဿာမိ န''န္တိ အာဟ။ ရာဇာ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ကုမာရံ အာဟရာပေတွာ တာပသံ ဝန္ဒ အာပေတုံ အဘိဟရိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒါ ပရိဝတ္တိတွာ တာပသဿ ဇဋာသု ပတိဋ္ဌဟိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ တေနတ္တဘာဝေန ဝန္ဒိတဗ္ဗယုတ္တကော နာမ အညော နတ္ထိ။ သစေ ဟိ အဇာနန္တာ ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ တာပသ ဿ ပါဒမူလေ ဌပေယျုံ, သတ္တဓာ တဿ မုဒ္ဓါ ဖလေယျ။ တာပသော ''န မေ အတ္တာနံ နာသေတုံ ယုတ္တ''န္တိ ဥ ဋ္ဌာယာသနာ ဗောဓိသတ္တဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေသိ။ ရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတ္တနော ပုတ္တံ ဝန္ဒိ။

တာပသော အတီတေ စတ္တာလီသ ကပ္ပေ, အနာဂတေ စတ္တာလီသာတိ အသီတိ ကပ္ပေ အနုဿရတိ။ ဗောဓိသ တ္တဿ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ''ဘဝိဿတိ နု ခော ဗုဒ္ဓော, ဥဒါဟု နော''တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ဥပဓာရေန္တော ''နိဿံသယေန ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ''တိ ဉတွာ ''အစ္ဆရိယပုရိသော အယ''န္တိ သိတံ အကာသိ။ တတော ''အဟံ ဣမံ အစ္ဆရိယပုရိသံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿာမိ နု ခော, နော''တိ ဥပဓာရေန္တော ''န လဘိဿာမိ, အန္တရာယေဝ ကာလံ ကတွာ ဗုဒ္ဓသတေနပိ ဗုဒ္ဓသဟဿေနပိ ဂန္တွာ ဗောဓေတုံ အသက္ကုဏေယျေ အရူပဘဝေ နိဗ္ဗတ္တိဿာမီ''တိ ဒိ သွာ ''ဧဝရူပံ နာမ အစ္ဆရိယပုရိသံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိဿာမိ, မဟတီ ဝတ မေ ဇာနိ ဘဝိဿတီ''တိ ပရောဒိ။

မနုဿာ ဒိသွာ ''အမှာကံ အယျော ဣဒါနေဝ ဟသိတွာ ပုန ပရောဒိတွာ ပတိဋ္ဌိတော, ကိံ နု ခော, ဘန္တေ, အမှာကံ အယျပုတ္တဿ ကောစိ အန္တရာယော ဘဝိဿတီ''တိ တံ ပုစ္ဆိံသု။ ''နတ္ထေတဿ အန္တရာယော, နိဿံသယေန ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ''တိ။ ''အထ ကသ္မာ, ဘန္တေ, ပရောဒိတ္ထာ''တိ? ''ဧဝရူပံ ပုရိသံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ န လဘိဿာမိ, 'မဟတီ ဝတ မေ ဇာနိ ဘဝိဿတီ'တိ အတ္တာနံ အနုသောစန္တော ရောဒါမီ''တိ အာဟ။ တတော သော ''ကိံ နု ခော မေ ဉာတကေသု ကောစိ ဧကံ ဗုဒ္ဓဘူတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿတီ''တိ ဥပဓာရေန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျံ နာလ ကဒါရကံ အဒ္ဒသ။ သော ဘဂိနိယာ ဂေဟံ ဂန္တွာ ''ကဟံ တေ ပုတ္တော နာလကော''တိ? ''အတ္ထိ ဂေဟေ, အယျ ယာ''တိ။ ''ပက္ကောသာဟိ န''န္တိ ပက္ကောသာပေတွာ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတံ ကုမာရံ အာဟ – ''တာတ, သုဒ္ ဓောဒနမဟာရာဇဿ ကုလေ ပုတ္တော ဇာတော, ဗုဒ္ဓင်္ကုရော ဧသော, ပဉ္စတိံသ ဝဿာနိ အတိက္ကမိတွာ ဗုဒ္ဓော ဘဝိ ဿတိ, တွံ ဧတံ ဒဋ္ဌုံ လဘိဿသိ, အဇ္ဇေဝ ပဗ္ဗဇာဟီ''တိ။ သတ္တာသီတိကောဋိဓနေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တဒါရကောပိ ''န မံ မာတုလော အနတ္ထေ နိယောဇေဿတီ''တိ စိန္တေတွာ တာဝဒေဝ အန္တရာပဏတော ကာသာယာနိ စေဝ မတ္တိကာပတ္တဉ္စ အာဟရာပေတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ ''ယော လောကေ ဥတ္တမပုဂ္ဂလော, တံ ဥဒ္ဒိဿ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ ဗောဓိသတ္တာဘိမုခံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ တွာ ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ အံသကူဋေ ဩလဂ္ဂေတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ သော ပ ရမာဘိသမ္ဗောဓိပ္ပတ္တံ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ နာလကပဋိပဒံ ကထာပေတွာ ပုန ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ အရဟ တ္တံ ပတွာ ဥက္ကဋ္ဌပဋိပဒံ ပဋိပန္နော သတ္တေဝ မာသေ အာယုံ ဟာလေတွာ ဧကံ သုဝဏ္ဏပဗ္ဗတံ နိဿာယ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

ဗောဓိသတ္တမ္ပိ ခော ပဉ္စမဒိဝသေ သီသံ နှာပေတွာ “နာမဂ္ဂဟဏံ ဂဏှိဿာမာ”တိ ရာဇဘဝနံ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပေတွာ လာဇပဉ္စမကာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ အသမ္ဘိန္နပာယာသံ သမ္ပာဒေတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရင်္ဂတေ အဋ္ဌသတံ ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ရာဇဘဝနေ နိသီဒါပေတွာ သုဘောဇနံ ဘောဇာပေတွာ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ “ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ”တိ လက္ခဏာနိ ပရိဂ္ဂဏှာပေသုံ။ တေသု –

“ရာမော ဓဇော လက္ခဏော စာပိ မန္တီ၊ ယညော သုဘောဇော သုယာမော သုဒတ္တော။
ဧတေ တဒါ အဋ္ဌ အဟေသုံ ဗြာဟ္မဏာ၊ ဆဠင်္ဂဝါ မန္တံ ဝိယာကရိံသူ”တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၄) –

ဣမေ အဋ္ဌေဝ ဗြာဟ္မဏာ **လက္ခဏပရိဂ္ဂါဟကာ** အဟေသုံ။ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သုပိနောပိ ဧတေဟေဝ ပရိဂ္ဂဟိတော ။ တေသု သတ္တ ဇနာ ဒွေဝ အင်္ဂုလိယော ဥက္ခိပိတွာ ဒွိဓာ နံ ဗျာကရိံသု – “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ရာဇာ ဘဝိဿတိ စက္ကဝတ္တီ, သစေ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ”တိ သဗ္ဗံ စက္ကဝတ္တိရညော သိရိဝိဘဝံ အာစိက္ခိံသု။ တေသံ ပန သဗ္ဗဒဟရော ကောဏ္ဍညော နာမ မာဏဝေါ ဗောဓိသတ္တဿ ဝရလက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ “ဣမဿ အဂါရမဇ္ဈေ ဌာနကာရဏံ နတ္ထိ, ဧကန္တေနေသ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ”တိ ဧကမေဝ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိတွာ ဧကံသဗျာကရဏံ ဗျာကာသိ။ အယဉှိ ကတာဓိကာရော ပစ္ဆိမဘဝိကသတ္တော ပညာယ ဣတရေ သတ္တ ဇနေ အဘိဘဝိတွာ ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗောဓိသတ္တဿ ဧကန္တဗုဒ္ဓဘာဝသင်္ခါတံ ဧကမေဝ ဂတိံ အဒ္ဒသ, တသ္မာ ဧကံ အင်္ဂုလိံ ဥက္ခိပိတွာ ဧဝံ ဗျာကာသိ။ အထဿ နာမံ ဂဏှန္တာ သဗ္ဗလောကဿ အတ္ထသိဒ္ဓိကရတ္တာ **“သိဒ္ဓတ္ထော”** တိ နာမံ အကံသု။

အထ ခော တေ ဗြာဟ္မဏာ အတ္တနော အတ္တနော ဃရာနိ ဂန္တွာ ပုတ္တေ အာမန္တယိံသု – “တာတာ, အမှေ မဟလ္လကာ, သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ ပုတ္တံ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တံ မယံ သမ္ပာဝေယျာမ ဝါ နော ဝါ, တုမှေ တသ္မိံ ကုမာရေ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တေ တဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇေယျာထာ”တိ။ တေ သတ္တပိ ဇနာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ, ကောဏ္ဍညမာဏဝတေယေဝ ပန အရောဂေါ အဟောသိ။ သော မဟာသတ္တေ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ “ရမဏီယော ဝတ အယံ ဘူမိဘာဂေါ, အလံ ဝတိဒံ ပဓာနတ္ထိကဿ ကုလပုတ္တဿ ပဓာနာယာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂတေ “မဟာပုရိသော ပဗ္ဗဇိတော”တိ သုတွာ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – “သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ကိရ ပဗ္ဗဇိတော, သော နိဿံသယေန ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတိ။ သစေ တုမှာကံ ပိတရော အရောဂါ အဿု, အဇ္ဇ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇေယျုံ။ သစေ တုမှေပိ ဣစ္ဆေယျာထ, ဧထ, မယံ တံ မဟာပုရိသံ အနုပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဘဝိတုံ နာသက္ခိံသု, တေသု တယော ဇနာ န ပဗ္ဗဇိံသု, ကောဏ္ဍညဗြာဟ္မဏံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ ဣတရေ စတ္တာရော ပဗ္ဗဇိံသု။ တေ ပဉ္စပိ ဇနာ **ပဉ္စဝဂ္ဂိယ** တ္ထေရာ နာမ ဇာတာ။

တဒါ ပန သုဒ္ဓောဒနရာဇာ – “ကိံ ဒိသွာ မယှံ ပုတ္တော ပဗ္ဗဇိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “စတ္တာရိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနီ”တိ။ “ကတရဉ္စ ကတရဉ္စာ”တိ? “ဇရာဇိဏ္ဏံ, ဗျာဓိတံ, မတံ, ပဗ္ဗဇိတ”န္တိ။ ရာဇာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧဝရူပါနံ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတုံ မာ အဒတ္ထ, မယှံ ပုတ္တဿ ဗုဒ္ဓဘာဝေန ကမ္မံ နတ္ထိ, အဟံ မမ ပုတ္တံ ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ, စတုန္နံ မဟာဒီပါနံ, ဣဿရိယာဓိပစ္စံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကာရေန္တံ ဆတ္တိံသယောဇနပရိမဏ္ဍလာယ ပရိသာယ ပရိဝုတံ ဂဂနတလေ ဝိစရမာနံ ပဿိတုကာမော”တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဣမေသံ စတုပ္ပကာရာနံ နိမိတ္တာနံ ကုမာရဿ စက္ခုပထေ အာဂမနနိဝါရဏတ္ထံ စတူသု ဒိသာသု ဂါဝုတေ ဂါဝုတေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ တံ ဒိဝသဉ္စ မင်္ဂလဋ္ဌာနေ သန္နိပတိတေသု အသီတိယာ ဉာတိကုလသဟဿေသု ဧကမေကော ဧကမေကံ ပုတ္တံ ပဋိဇာနိ – “အယံ ဗုဒ္ဓော ဝါ ဟောတု ရာဇာ ဝါ, မယံ ဧကမေကံ ပုတ္တံ ဒဿာမ။ သစေပိ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတိ, ခတ္တိယသမဏဂဏေနေဝ ပရိဝါရိတော ဝိစရိဿတိ။ သစေပိ ရာဇာ ဘဝိဿတိ, ခတ္တိယကုမာရေဟေဝ ပုရက္ခတပရိဝါရိတော ဝိစရိဿတီ”တိ။ ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဥတ္တမရူပသမ္ပန္နာ ဝိဂတသဗ္ဗဒေါသာ ဓာတိယော ပစ္စုပဋ္ဌာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော မဟန္တေန ပရိဝါရေန မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန ဝဍ္ဎတိ။

အထေကဒိဝသံ ရညော **ဝပ္ပမင်္ဂလံ** နာမ အဟောသိ။ တံ ဒိဝသံ သကလနဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ အလင်္ကရောန္တိ, သဗ္ဗေ ဒါသကမ္မကရာဒယော အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဂန္ဓမာလာဒိပဋိမဏ္ဍိတာ ရာဇကုလေ သန္နိပတန္တိ, ရညော ကမ္မန္တ

တေ နင်္ဂလသဟဿံ ယောဇယိံသု, တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ ဧကေနူနအဋ္ဌသတနင်္ဂလာနိ သဒ္ဓိံ ဗလိဗဒ္ဒရသ္မိယောတ္တေဟိ ရဇတပရိက္ခတာနိ ဟောန္တိ။ ရညော အာလမ္ဗနနင်္ဂလံ ပန ရတ္တသုဝဏ္ဏပရိက္ခတံ ဟောတိ။ ဗလိဗဒ္ဒာနံ သိင်္ဂရသ္မိပတောဒာပိ သုဝဏ္ဏပရိက္ခတာဝ ဟောန္တိ။ ရာဇာ မဟာပရိဝါရေန နိက္ခမန္တော ပုတ္တံ ဂဟေတွာဝ အဂမာသိ။ ကမ္မန္တဋ္ဌာနေ ဧကော ဇမ္ဗုရုက္ခော ဗဟလပလာသော သန္ဒစ္ဆာယော အဟောသိ။ တဿ ဟေဋ္ဌာ ကုမာရဿ သယနံ ပညာပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ သာဏိပာကာရေန ပရိက္ခိပါပေတွာ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ရာဇာ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အလင်္ကရိတွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော နင်္ဂလကရဏဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ရာဇာ သုဝဏ္ဏနင်္ဂလံ ဂဏှာတိ, အမစ္စာ ဧကေနူနအဋ္ဌသတရဇတနင်္ဂလာနိ, ကဿကာ သေသနင်္ဂလာနိ။ တေ တာနိ ဂဟေတွာ ဣတော စိတော စ ကသန္တိ။ ရာဇာ ပန ဩရတော ဝါ ပါရံ ဂစ္ဆတိ, ပါရတော ဝါ ဩရံ အာဂစ္ဆတိ။

တသ္မိံ ဌာနေ မဟာသမ္ပတ္တိ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ ဓာတိယော "ရညော သမ္ပတ္တိံ ပဿာမာ"တိ အန္တောသာဏိတော ဗဟိ နိက္ခန္တာ။ ဗောဓိသတ္တော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ကဉ္စိ အဒိသွာ ဝေဂေန ဥဋ္ဌာယ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ အာနာပါနေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ဓာတိယော ခဇ္ဇဘောဇ္ဇန္တရေ ဝိစရမာနာ ထောကံ စိရာယိံသု။ သေသရုက္ခာနံ ဆာယာ ဝီတိဝတ္တာ, တဿ ပန ဇမ္ဗုရုက္ခဿ ဆာယာ ပရိမဏ္ဍလာ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဓာတိယော "အယျပုတ္တော ဧကကော"တိ ဝေဂေန သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ အန္တော ပဝိသမာနာ ဗောဓိသတ္တံ သယနေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တဉ္စ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ – "ဒေဝ, ကုမာရော ဧဝံ နိသိန္နော, အညေသံ ရုက္ခာနံ ဆာယာ ဝီတိဝတ္တာ, ဇမ္ဗုရုက္ခဿ ပန ဆာယာ ပရိမဏ္ဍလာ ဌိတာ"တိ။ ရာဇာ ဝေဂေနာဂန္တွာ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ "အယံ တေ, တာတ, ဒုတိယဝန္ဒနာ"တိ ပုတ္တံ ဝန္ဒိ။

အထ အနုက္ကမေန ဗောဓိသတ္တော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဇာတော။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေ တယော ပါသာဒေ ကာရေသိ – ဧကံ နဝဘူမိကံ, ဧကံ သတ္တဘူမိကံ, ဧကံ ပဉ္စဘူမိကံ, စတ္တာလီသသဟဿာ စ နာဋကိတ္ထိယော ဥပဋ္ဌာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝေါ ဝိယ အစ္ဆရာသင်္ဃပရိဝုတော အလင်္ကတနာဋကိတ္ထီဟိ ပရိဝုတော နိပ္ပုရိသေဟိ တူရိယေဟိ ပရိစာရိယမာနော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဥတုဝါရေန တီသု ပါသာဒေသု ဝိဟာသိ။ ရာဟုလမာတာ ပနဿ ဒေဝီ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ။

တဿေဝံ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တဿ ဧကဒိဝသံ ဉာတိသင်္ဃဿ အဗ္ဘန္တရေ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ – "သိဒ္ဓတ္ထော ကီဠာပသုတောဝ ဝိစရတိ, န ကိဉ္စိ သိပ္ပံ သိက္ခတိ, သင်္ဂါမေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ ကိံ ကရိဿတီ"တိ? ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ "တာတ, တဝ ဉာတကာ 'သိဒ္ဓတ္ထော ကိဉ္စိ သိပ္ပံ အသိက္ခိတွာ ကီဠာပသုတောဝ ဝိစရတီ'တိ ဝဒန္တိ, ဧတ္ထ ကိံ သတ္တု ပတ္တကာလေ မညသီ"တိ? "ဒေဝ, မမ သိပ္ပံ သိက္ခနကိစ္စံ နတ္ထိ, နဂရေ မမ သိပ္ပဒဿနတ္ထံ ဘေရိံ စရာပေထ 'ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဉာတကာနံ သိပ္ပံ ဒဿေဿာမီ'"တိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော အက္ခဏဝေဓိဝါလဝေဓိဓနုဂ္ဂဟေ သန္နိပါတာပေတွာ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ အညေဟိ ဓနုဂ္ဂဟေဟိ အသာဓာရဏံ ဉာတကာနံ ဒွါဒသဝိဓံ သိပ္ပံ ဒဿေသိ။ တံ **သရဘင်္ဂဇာတကေ** အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒါ တဿ ဉာတိသင်္ဃော နိက္ကင်္ခော အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော ဥယျာနဘူမိံ ဂန္တုကာမော သာရထိံ အာမန္တေတွာ "ရထံ ယောဇေဟီ"တိ အာဟ။ သော "သာဓူ"တိ ပဋိဿုဏိတွာ မဟာရဟံ ဥတ္တမရထံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ ကုမုဒပတ္တဝဏ္ဏေ စတ္တာရော မင်္ဂလသိန္ဓဝေ ယောဇေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိဝေဒေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ရထံ အဘိရုဟိတွာ ဥယျာနာဘိမုခော အဂမာသိ။ ဒေဝတာ "သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနကာလော အာသန္နော, ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဒဿေဿာမာ"တိ ဧကံ ဒေဝပုတ္တံ ဇရာဇိဏ္ဏံ ခဏ္ဍဒန္တံ ပလိတကေသံ ဝင်္ကံ ဩဘဂ္ဂသရီရံ ဒဏ္ဍဟတ္ထံ ပဝေဓမာနံ ကတွာ ဒဿေသုံ။ တံ ဗောဓိသတ္တော စေဝ သာရထိ စ ပဿန္တိ။ တတော ဗောဓိသတ္တော, "သမ္မ, ကော နာမေသ ပုရိသော, ကေသာပိဿ န ယထာ အညေသ"န္တိ မဟာပဒါနေ (ဒီ. နိ. ၂.၄၅) အာဂတနယေန သာရထိံ ပုစ္ဆိတွာ တဿ ဝစနံ သုတွာ "ဓိရတ္ထု ဝတ, ဘော, ဇာတိ , ယတြ ဟိ နာမ ဇာတဿ ဇရာ ပညာယိဿတီ"တိ သံဝိဂ္ဂဟဒယော တတောဝ ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပါသာဒမေဝ အဘိရုဟိ။ ရာဇာ "ကိံ ကာရဏာ မမ ပုတ္တော ခိပ္ပံ ပဋိနိဝတ္တီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဇိဏ္ဏပုရိသံ ဒိသွာ, ဒေဝါ"တိ။ "ဇိဏ္ဏကံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိဿတီတိ အာဟံသု, ကသ္မာ မံ နာ

သေထ, သီဃံ ပုတ္တသ္သ နာဋကာနိ သဇ္ဇေထ, သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ သတိံ န ကရိဿတီ''တိ ဝတ္တ အာရက္ခံ ဝဍ္ဎေတွာ သဗ္ဗဒိသာသု အဍ္ဎယောဇနေ အဍ္ဎယောဇနေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။

ပုနေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တထေဝ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ဒေဝတာဘိနိမ္မိတံ ဗျာဓိတံ ပုရိသံ ဒိသွာ ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွာ သံဝိဂ္ဂဟဒယော နိဝတ္တိတွာ ဟာသာဒံ အဘိရုဟိ။ ရာဇာပိ ပုစ္ဆိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဝိဒဟိတွာ ပုန ဝဍ္ဎေတွာ သမန္တာ တိကဝုတပ္ပမာဏေ ပဒေသေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ အပရမ္ပိ ဧကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တထေဝ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ဒေဝတာဘိနိမ္မိတံ ကာလင်္ကတံ ဒိသွာ ပုရိမနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွာ သံဝိဂ္ဂဟဒယော ပုန နိဝတ္တိတွာ ဟာသာဒံ အဘိရုဟိ။ ရာဇာပိ ပုစ္ဆိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သံဝိဒဟိတွာ ပုန ဝဍ္ဎေတွာ သမန္တတော ယောဇနပ္ပမာဏေ ပဒေသေ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ အပရံ ပနေကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တထေဝ ဒေဝတာဘိနိမ္မိတံ သုနိဝတ္ထံ သုပာရုတံ ပဗ္ဗဇိတံ ဒိသွာ ''ကော နာမေသော သမ္မ''ဟိ သာရထိံ ပုစ္ဆိ။ သာရထိ ကိဉ္စာပိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဿ အဘာဝတ ပဗ္ဗဇိတံ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဂုဏေ ဝါ န ဇာနာတိ, ဒေဝတာနုဘာဝေန ပန ''ပဗ္ဗဇိတော နာမာယံ, ဒေဝ''တိ ဝတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏေ ဝဏ္ဏေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ရုစိံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ဒိဝသံ ဥယျာနံ အဂမာသိ။ ဒီဃဘာဏကာ ပနာဟု – ''စတ္တာရိပိ နိမိတ္တာနိ ဧကဒိဝသေနေဝ ဒိသွာ အဂမာသီ''တိ။

သော တတ္ထ ဒိဝသဘာဂံ ကီဠိတွာ မင်္ဂလပေါက္ခရဏိယံ နှာယိတွာ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ အတ္တာနံ အလင်္ကာရာပေတုကာမော, အထဿ ပရိစာရကပုရိသာ နာနာဝဏ္ဏာနိ ဒုဿာနိ နာနပ္ပကာရာ အာဘရဏဝိကတိယော မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ စ အာဒါယ သမန္တာ ပရိဝါရေတွာ အဋ္ဌံသု။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ အဟောသိ။ သော ''ကော နု ခေါ မံ ဣမမှာ ဌာနာ စာဝေတုကာမောသီ''တိ ဥပဓာရေန္တော ဗောဓိသတ္တဿ အလင်္ကာရေတုကာမတံ ဉတွာ ဝိဿကမ္မံ အာမန္တေသိ – ''သမ္မ ဝိဿကမ္မ, သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော အဇ္ဇ အဍ္ဎရတ္တသမယေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိဿတိ, အယမဿ ပစ္ဆိမော အလင်္ကာရော, တ္ဝံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ မဟာပုရိသံ ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရောဟီ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဒေဝတာနုဘာဝေန တင်္ခဏညေဝ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တဿေဝ ကပ္ပကသဒိသော ဟုတွာ ဒိဗ္ဗဒုဿေန ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ ဝေဌေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထသမ္ဖဿေနေဝ ''နာယံ မနုဿော, ဒေဝပုတ္တော အယ''န္တိ အညာသိ။ ဝေဌနေန ဝေဌိတမတ္တေ သီသေ မောဠိယံ မဏိရတနာကာရေန ဒုဿသဟဿံ အဗ္ဘုဂ္ဂဉ္ဆိ, ပုန ဝေဌေန္တဿ ဒုဿသဟဿန္တိ ဒသက္ခတ္တုံ ဝေဌေန္တဿ ဒသ ဒုဿသဟဿာနိ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိံသု။ ''သီသံ ခုဒ္ဒကံ, ဒုဿာနိ ဗဟူနိ , ကထံ အဗ္ဘုဂ္ဂတာနီ''တိ န စိန္တေတဗ္ဗံ။ တေသု ဟိ သဗ္ဗမဟန္တံ အာမလကပုပ္ဖပ္ပမာဏံ, အဝသေသာနိ ကဒမ္ဗကပုပ္ဖပ္ပမာဏာနိ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တဿ သီသံ ကိဉ္ဇက္ခဂဝစ္ဆိတံ ဝိယ ကုယျကပုပ္ဖံ အဟောသိ။

အထဿ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတဿ သဗ္ဗတာလာဝစရေသု သကာနိ သကာနိ ပဋိဘာနာနိ ဒဿယန္တေသု, ဗြာဟ္မဏေသု ''ဇယနန္ဒာ''တိအာဒိဝစနေဟိ, သုတမင်္ဂလိကာဒီသု စ နာနပ္ပကာရေဟိ မင်္ဂလဝစနတ္ထုတိဃောသေဟိ သမ္ဘာဝေန္တေသု သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ တံ ရထဝရံ အဘိရုဟိ။ တသ္မိံ သမယေ ''ရာဟုလမာတာ ပုတ္တံ ဝိဇာတာ''တိ သုတွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ''ပုတ္တဿ မေ တုဋ္ဌိံ နိဝေဒေထာ''တိ သာသနံ ပဟိဏိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ ''ရာဟု ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ''န္တိ အာဟ။ ရာဇာ ''ကိံ မေ ပုတ္တော အဝစာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ဝစနံ သုတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ မေ နတ္တာ **'ရာဟုလကုမာရော'**တွေဝ နာမ ဟောတူ''တိ အာဟ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ရထဝရံ အာရုယှ အတိမဟန္တေန ယသေန အတိမနောရမေန သိရိသောဘဂ္ဂေန နဂရံ ပဝိသိ။ တသ္မိံ သမယေ **ကိသာဂေါတမီ** နာမ ခတ္တိယကညာ ဥပရိပာသာဒဝရတလဂတာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကုရုမာနဿ ဗောဓိသတ္တဿ ရူပသိရိံ ဒိသွာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

''နိဗ္ဗုတာ နူန သာ မာတာ၊ နိဗ္ဗုတော နူန သော ပိတာ။
နိဗ္ဗုတာ နူန သာ နာရီ၊ ယဿာယံ ဤဒိသော ပတီ''တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)။ –

ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ စိန္တေသိ – ''အယံ ဧဝမာဟ – 'ဧဝရူပံ အတ္တဘာဝံ ပဿန္တိယာ မာတု ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတိ, ပိတု ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတိ, ပဇာပတိယာ ဟဒယံ နိဗ္ဗာယတီ'တိ။ ကိသ္မိံ နု ခေါ နိဗ္ဗုတေ ဟဒယံ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟော

တီ''တိ။ အထသ္သ ကိလေသေသု ဝိရတ္တမနသ္သ တေဒဟောသိ – ''ရာဂဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, ဒောသဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, မောဟဂ္ဂိမှိ နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတိ, မာနဒိဋ္ဌိအာဒီသု သဗ္ဗကိလေသဒရထေသု နိဗ္ဗုတေသု နိဗ္ဗုတံ နာမ ဟောတီ''တိ။ ''အယံ မေ သုသ္သဝနံ သာဝေတိ, အဟဉှိ နိဗ္ဗာနံ ဂဝေသန္တော ဝိစရာမိ, အဇ္ဇေဝ မယာ ဃရာဝါသံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ နိဗ္ဗာနံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အယံ ဣမိဿာ အာစရိယဘာဂေါ ဟောတူ''တိ ကဏ္ဌတော ဩမုဉ္စိတွာ ကိသာဂေါတမိယာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ မုတ္တာဟာရံ ပေသေသိ။ သာ ''သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော မယိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေတီ''တိ သောမနဿဇာတာ အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန အတ္တနော ပာသာဒံ အဘိရုဟိတွာ သိရိသယနေ နိပဇ္ဇိ။ တာဝဒေဝ စ နံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ နစ္စဂီတာဒီသု သုသိက္ခိတာ ဒေဝကညာ ဝိယ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ နာဋကိတ္ထိယော နာနာတူရိယာနိ ဂဟေတွာ သမ္ပရိဝါရေတွာ အဘိရမာပေန္တိယော နစ္စဂီတဝါဒိတာနိ ပယောဇယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ကိလေသေသု ဝိရတ္တစိတ္တတာယ နစ္စာဒီသု အနဘိရတော မုဟုတ္တံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တာပိ ဣတ္ထိယော ''ယဿတ္ထာယ မယံ နစ္စာဒီနိ ပယောဇေမ, သော နိဒ္ဒံ ဥပဂတော, ဣဒါနိ ကိမတ္ထံ ကိလမိဿာမာ''တိ ဂဟိတဂဟိတာနိ တူရိယာနိ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိံသု, ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပါ ဈာယန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗုဇ္ဈိတွာ သယနပိဋ္ဌေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော အဒ္ဒသ တာ ဣတ္ထိယော တူရိယဘဏ္ဍာနိ အဝတ္ထရိတွာ နိဒ္ဒာယန္တိယော – ဧကစ္စာ ပဃရိတခေဠာ, ကိလိန္နဂတ္တာ, ဧကစ္စာ ဒန္တေ ခါဒန္တိယော, ဧကစ္စာ ကာကစ္ဆန္တိယော, ဧကစ္စာ ဝိပ္ပလပန္တိယော, ဧကစ္စာ ဝိဝဋမုခီ, ဧကစ္စာ အပဂတဝတ္ထာ ပာကဋဗီဘစ္ဆသမ္ဗာဓဋ္ဌာနာ။ သော တာသံ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ ဘိယျော သောမတ္တာယ ကာမေသု ဝိရတ္တစိတ္တော အဟောသိ။ တဿ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ သက္ကဘဝနသဒိသမ္ပိ တံ မဟာတလံ ဝိဝိဓနာနာကုဏပဘရိတံ အာမကသုသာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ, တယော ဘဝ အာဒိတ္တဂေဟသဒိသာ ခါဒိံသု – ''ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ, ဘော, ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ, ဘော''တိ ဥဒါနံ ပဝတ္တေသိ, အတိဝိယဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။

သော ''အဇ္ဇေဝ မယာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ သယနာ ဝုဋ္ဌာယ ဒွာရသမီပံ ဂန္တွာ ''ကော တေတ္ထာ''တိ အာဟ။ ဥမ္မာရေ သီသံ ကတွာ နိပန္နော ဆန္နော – ''အဟံ, အယျပုတ္တ, ဆန္နော''တိ အာဟ။ ''အဇ္ဇာဟံ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုကာမော, ဧကံ မေ အဿံ ကပ္ပေဟီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓု, ဒေဝ''တိ အဿဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ အဿသာလံ ဂန္တွာ ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပေသု ဇလန္တေသု သုမနပဋ္ဋဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ ဌိတံ ကဏ္ဍကံ အဿရာဇာနံ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ မယာ ဣမမေဝ ကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ကဏ္ဍကံ ကပ္ပေသိ။ သော ကပ္ပိယမာနောဝ အညာသိ ''အယံ ကပ္ပနာ အတိဝိယ ကဋ္ဌာ, အညေသု ဒိဝသေသု ဥယျာနကီဠာဒိဂမနကာလေ ကပ္ပနာ ဝိယ န ဟောတိ , မယှံ အယျပုတ္တော အဇ္ဇ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတုကာမော ဘဝိဿတီ''တိ။ တတော တုဋ္ဌမာနသော မဟာဟသိတံ ဟသိ, သော သဒ္ဒော သကလနဂရံ ပတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆေယျ။ ဒေဝတာ ပန နံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ န ကဿစိ သောတုံ အဒံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ဆန္နံ ပေသေတွာဝ ''ပုတ္တံ တာဝ ပဿိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ နိသိန္နပလ္လင်္ကတော ဥဋ္ဌာယ ရာဟုလမာတုယာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘဒွါရံ ဝိဝရိ။ တသ္မိံ ခဏေ အန္တောဂဗ္ဘေ ဂန္ဓတေလပ္ပဒီပေါ ဈာယတိ, ရာဟုလမာတာ သုမနမလ္လိကာဒီနံ ပုပ္ဖာနံ အမ္ဗဏမတ္တေန အဘိပ္ပကိဏ္ဏေ သယနေ ပုတ္တဿ မတ္ထကေ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ နိဒ္ဒာယတိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥမ္မာရေ ပာဒံ ဌပေတွာ ဌိတကောဝ ဩလောကေတွာ ''သစာဟံ ဒေဝိယာ ဟတ္ထံ အပနေတွာ မမ ပုတ္တံ ဂဏှိဿာမိ, ဒေဝီ ပဗုဇ္ဈိဿတိ, ဧဝံ မေ ဂမနန္တရာယော ဘဝိဿတိ, ဗုဒ္ဓော ဟုတွာဝ အာဂန္တွာ ပုတ္တံ ပဿိဿာမီ''တိ ပာသာဒတလတော ဩတရိ။ ယံ ပန ဇာတကဋ္ဌကထာယံ ''တဒါ သတ္တာဟဇာတော ရာဟုလကုမာရော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ, တံ သေသဋ္ဌကထာသု နတ္ထိ, တသ္မာ ဣဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပာသာဒတလာ ဩတရိတွာ အဿသမီပံ ဂန္တွာ ဧဝမာဟ – ''တာတ ကဏ္ဍက, တွံ အဇ္ဇ ဧကရတ္တိံ မံ တာရယ, အဟံ တံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ သဒေဝကံ လောကံ တာရယိဿာမီ''တိ။ တတော ဥလ္လင်္ဃိတွာ ကဏ္ဍကဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိ။ ကဏ္ဍကော ဂီဝတော ပဋ္ဌာယ အာယာမေန အဋ္ဌာရသဟတ္ထော ဟောတိ, တဒနုစ္ဆဝိကေန ဥဗ္ဗေဓေန သမန္နာဂတော ထာမဇဝသမ္ပန္နော သဗ္ဗသေတော ဓောတသင်္ခသဒိသော။ သော သစေ ဟသေယျ ဝါ ပဒသဒ္ဒံ ဝါ ကရေယျ, သဒ္ဒော သကလနဂရံ အဝတ္ထရေယျ, တသ္မာ ဒေဝတာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တဿ ယထာ န ကောစိ သုဏာတိ, ဧဝံ ဟသိတသဒ္ဒံ သန္နိရုမ္ဘိတွာ အက္ကမနအက္ကမနပဒဝါရေ ဟတ္ထတလာနိ ဥပနာမေ

သံ၊ ဗောဓိသတ္တော အသ္သဝရသ္သ ပိဋ္ဌိဝေမဇ္ဈဂတော ဆန္နံ အသ္သသ္သ တလမိံ ကဟာပေတွ္တ အမုရတ္တာသမ
ယေ မဟာဒွ္တရသမိံပ် ပတ္တော။ တအ ပန ရာဇာ "ဇေံ မမ ပုတ္တော ယာယ ကာယစိ ဝေလာယ နဂရဒွ္တရံ ဝိဝရိတွ္တ နိ
က္ခမိတုံ န သက္ခိသ္သတီ"တိ ဒွီသု ဒွ္တရကတဋ္ဌေသု ဧကေကံ ပုရိသသဟသ္သေန ဝိဝရိတဗ္ဗံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတွ္
တော ပန ထာမဗလသမ္ပန္နော ဟတ္ထိဂဏနာယ ကောဋိသဟသ္သဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရေသိ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသကောဋိ
သဟသ္သပုရိသာနံ ဗလံ ဓာရေသိ။ သော စိန္တေသိ – "သစေ ဒွ္တရံ န ဝိဝရိယ္ယတိ, အဇ္ဇ ကဏ္ဍကသ္သ ပိဋ္ဌေ နိသိန္န
နော၀ တလမိံ ဂဟေတွ္တ ဌိတေန ဆန္နေန သဒ္ဓိံယေ၀ ကဏ္ဍကံ ဦရုဟိ နိပ္ပီဋေတွ္တ အဋ္ဌာရသဟတ္ထုဗ္ဗေဓံ ဟကာရံ ဥ
ပ္ပတိတွ္တ အတိက္ကမိသ္သာမီ"တိ။ ဆန္နောပိ စိန္တေသိ – "သစေ ဒွ္တရံ န ဝိဝရိယ္ယတိ, အဟံ အတ္တနော သာမိကံ အ
ယ္ယပုတ္တံ ခန္ဓေ နိသီဒါပေတွ္တ ကဏ္ဍကံ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန ကုစ္ဆိယံ ပရိက္ခိပန္တော ဥပကစ္ဆန္တရေ ကတွ္တ
ဟကာရံ ဥပ္ပတိတွ္တ အတိက္ကမိသ္သာမီ"တိ။ ကဏ္ဍကောပိ စိန္တေသိ – "သစေ ဒွ္တရံ န ဝိဝရိယ္ယတိ, အဟံ အတ္တနော
သာမိကံ ပိဋ္ဌေ ယထာနိသိန္နမေ၀ ဆန္နေန တလမိံ ဂဟေတွ္တ ဌိတေန သဒ္ဓိံယေ၀ ဥက္ခိပိတွ္တ ဟကာရံ ဥပ္ပတိတွ္တ
အတိက္ကမိသ္သာမီ"တိ။ သစေ ဒွ္တရံ န ဝိဝရေယ္ယ, ယထာစိန္တိတမေ၀ တေသု တီသု ဇနေသု အညတရော သမ္ပာဒေ
ယ္ယ။ ဒွ္တရေ ပန အဓိ၀တ္ထာ ဒေဝတာ ဒွ္တရံ ဝိဝရိ။

တသ္မိံယေ၀ ခဏေ **မာရော** ဟပိမာ "ဗောဓိသတ္တံ နိ၀တ္တေသ္သာမီ"တိ အာဂန္တွ္တ အာကာသေ ဌိတော အာဟ
– "မာရိသ, မာ နိက္ခမိ, ဣတော တေ သတ္တမေ ဒိ၀သေ စက္ကရတနံ ဟတုဘဝိသ္သတိ, ဒွိသဟသ္သပရိတ္တဒီပပရိဝ
ရာနံ စတုန္နံ မဟာဒီပာနံ ရဇ္ဇံ ကာရေသ္သသိ, နိ၀တ္တ, မာရိသာ"တိ။ "ကောသိ တွ၀"န္တိ? "အဟံ ဝသ၀တ္တီ"တိ။
"မာရ, ဇာနာမဟံ မယ္ဟံ စက္ကရတနသ္သ ဟတုဘာ၀ံ, အနတ္ထိကောဟံ ရဇ္ဇေန, ဒသသဟသ္သိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေတွ္
တ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိသ္သာမီ"တိ အာဟ။ မာရော "ဣတော အနိ တေ ပဋ္ဌာယ ကာမဝိတက္ကံ တ ဗျာပာဒဝိတက္ကံ တ ဝိဟိံ
သာဝိတက္ကံ တ စိန္တိတကာလေ ဇာနိသ္သာမီ"တိ ဩတာရာပေက္ခော ဆာယာ ဝိယ အနုဂစ္ဆန္တော အနုဗန္ဓိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ဟတ္ထဂတံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ အနပေက္ခော ဆဍ္ဍေတွ္တ မဟန္တေန သက္ကွ
ကာရေန နဂရာ နိက္ခမိ။ အာသာဠ္ဟပုဏ္ဏမာယ ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တေ ဝတ္တမာနေ, နိက္ခမိတွ္တ စ ပုန နဂရံ
အပလောကေတုကာမော ဇာတော။ ဧဝဥ္စ ပနသ္သ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေယေ၀ – "မဟာပုရိသ, န တယာ နိ၀တ္တေတွ္
တ ဩလောကနကမ္မံ ကတ"န္တိ ဝဒမာနာ ဝိယ မဟာပထဝီ ကုလာလစက္ကံ ဝိယ ဆိဇ္ဇိတွ္တ ပရိဝတ္တိ။ ဗောဓိသတွ္
တော နဂရာဘိမုခော ဌတွ္တ နဂရံ ဩလောကေတွ္တ တသ္မိံ ပထဝိပ္ပဒေသေ ကဏ္ဍကနိ၀တ္တနစေတိယဋ္ဌာနံ ဒသ္သေတွ္
တ ဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂာဘိမုခံ ကဏ္ဍကံ ကတွ္တ ဟယာသိ မဟန္တေန သက္ကာရေန ဥဠာရေန သိရိသောဘဂ္ဂေန။ တအ ကိရသ္
သ ဒေဝတာ ပုရတော သဋ္ဌိ ဥက္ကာသဟသ္သာနိ ဓာရယိံသု, ပစ္ဆတော သဋ္ဌိ , ဒက္ခိဏပသ္သတော သဋ္ဌိ, တမပသ္သ
တော သဋ္ဌီတိ။ အပရာ ဒေဝတာ စက္ကဝာဠမုခဝဋ္ဋိယံ အပရိမာဏာ ဥက္ကာ ဓာရယိံသု။ အပရာ ဒေဝတာ စ နာဂသုပဏ္ဏာဒ
ယော စ ဒိဗ္ဗေဟိ ဂန္ဓေဟိ မာလာဟိ စုဏ္ဏေဟိ ဓူပေဟိ ပူဇယမာနာ ဂစ္ဆန္တိ, ဟာရိဆတ္တကပုပ္ဖေဟိ စေဝ မန္ဒာရဝ
ပုပ္ဖေဟိ စ ဃနမေဃဝုဋ္ဌိကာလေ ဓာရာဟိ ဝိယ နဘံ နိရန္တရံ အဟောသိ, ဒိဗ္ဗာနိ သံဂီတာနိ ပဝတ္တိံသု , သမန္တတော
အဋ္ဌ တူရိယာနိ, သဋ္ဌိ တူရိယာနီတိ အဋ္ဌသဋ္ဌိ တူရိယသတသဟသ္သာနိ ပဝတ္တယိံသု။ တေသံ သဒ္ဒော သမုဒ္ဒကုစ္ဆိယံ
မေဃဓနိတကာလော ဝိယ, ယုဂန္ဓရကုစ္ဆိယံ သာဂရနိဃ္ဃောသကာလော ဝိယ စ ဝတ္တတိ။

ဣမိနာ သိရိသောဘဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ဗောဓိသတ္တော ဧကရတ္တေနေ၀ တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမ္မ တိံသယောဇ
နမတ္ထကေ အနောမာနဒီတီရံ ဟပုဏိ။ ကိံ ပန အသ္သော တတော ပရံ ဂန္တုံ န သက္ကောတီတိ? နော န သက္ကောတိ။
သော ဟိ ဧကံ စက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ နာဘိယာ ဌိတစက္ကသ္သ နေမိဝဋ္ဋိံ မဒ္ဒန္တော ဝိယ အန္တန္တေန စရိတွ္တ ပုရေဟာတ
ရာသမေ၀ အာဂန္တွ္တ အတ္တနော သမ္ပာဒိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ သမတ္ထော။ တအ ပန ဒေဝနာဂသုပဏ္ဏာဒီဟိ အာကာသေ
ဌတွ္တ ဩသ္သဋ္ဌေဟိ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ယာဝ ဦရုပ္ပဒေသာ သဉ္ဆန္နသရီရံ အာကမ္မိတွ္တ ဂန္ဓမာလာဇဋံ ဆိန္ဒန္တသ္သ
အတိပပဉ္စော အဟောသိ, တသ္မာ တိံသယောဇနမတ္တမေ၀ အဂမာသိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော နဒီတီရေ ဌတွ္တ ဆန္နံ ပုစ္
ဆိ – "ကာ နာမ အယံ နဒီ"တိ? "အနောမာ နာမ, ဒေဝ"တိ။ "အမ္ဟာကမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနောမာ ဘဝိသ္သတီ"တိ ပဏှိ
ယာ ဃဋ္ဋေန္တော အသ္သသ္သ သညံ အဒါသိ။ အသ္သော စ ဥပ္ပတိတွ္တ အဋ္ဌုသဘဝိတ္ထာရာယ နဒိယာ ဟာရိမတီရေ
အဋ္ဌာသိ။

ဗောဓိသတ္တော အဿပိဋ္ဌိတော ဩရုယှ ဟ ရဇတပဋ္ဋသဒိသေ တင္ဂုကာပုလိနေ ဌတွာ ဆန္နံ အာမန္တေသိ – "သမ္မ ဆန္န, တွံ မယှံ အာဘရဏာနိ စေဝ ကဏ္ဍကဉ္စ အာဒါယ ဂစ္ဆ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ "အဟမ္ပိ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "န လဗ္ဘာ တယာ ပဗ္ဗဇိတုံ, ဂစ္ဆေဝ တွံ"န္တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိဗာဟိတွာ အာဘရဏာနိ စေဝ ကဏ္ဍကဉ္စ ပဋိစ္ဆာပေတွာ စိန္တေသိ – "ဣမေ မယှံ ကေသာ သမဏသာရုပ္ပါ န ဟောန္တိ, အညော ဗောဓိသတ္တဿ ကေသေ ဆိန္ဒိတုံ ယုတ္တရူပေါ နတ္ထိ"တိ။ တတော "သယမေဝ ခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိဿာမီ"တိ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန အသိံ ဂဟေတွာ ဝါမဟတ္ထေန မောဠိယာ သဒ္ဓိံ စူဠံ ဂဟေတွာ ဆိန္ဒိ။ ကေသာ ဒွင်္ဂုလမတ္တာ ဟုတွာ ဒက္ခိဏတော အာဝတ္တမာနာ သီသံ အလ္လီယိံသု။ တေသံ ယာဝဇီဝံ တဒေဝ ပမာဏံ အဟောသိ, မဿု စ တဒနုရူပံ, ပုန ကေသမဿုဩဟာရဏကိစ္စံ နာမ နာဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော သဟ မောဠိယာ စူဠံ ဂဟေတွာ "သစာဟံ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, အာကာသေ တိဋ္ဌတု။ နော စေ, ဘူမိယံ ပတတူ"တိ အန္တလိက္ခေ ခိပိ။ သာ စူဠာ ယောဇနပ္ပမာဏံ ဌာနံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ ယောဇနိယရတနစင်္ကောဋကေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာဝတိံသဘဝနေ **စူဠာမဏိစေတိယံ** နာမ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

> "ဆေတွာန မောဠိံ ဝရဂန္ဓဝါသိတံ၊ ဝေဟာယသံ ဥက္ခိပိ သက္ယပုင်္ဂဝေါ။
> သဟဿနေတ္တော သိရသာ ပဋိဂ္ဂဟိ၊ ရတနစင်္ကောဋကေန တဿဝရေန တဿတော"တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၂၂)။

ပုန ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – "ဣမာနိ ကာသိကဝတ္ထာနိ မယှံ န သမဏသာရုပ္ပါနီ"တိ။ အထဿ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ပုရာဏသဟာယကော ဃဋီကာရမဟာဗြဟ္မာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဇရံ အပ္ပတ္တေန မိတ္တဘာဝေန စိန္တေသိ – "အဇ္ဇ မေ သဟာယကော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော, သမဏပရိက္ခာရမဿ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆိဿာမီ"တိ။

> "တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ, ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
> ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ၊ ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော"တိ။ –

ဣမေ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရေ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော အရဟဒ္ဓဇံ နိဝါသေတွာ ဥတ္တမပဗ္ဗဇိတဝေသံ ဂဏှိတွာ "ဆန္န, တွံ မမ ဝစနေန မာတာပိတူနံ အာရောဂျံ ဝဒေဟီ"တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ ဆန္နော ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ ကဏ္ဍကော ပန ဆန္နေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနဿ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုဏန္တော "နတ္ထိ အနိ မယှံ ပုန သာမိနော ဒဿန"န္တိ စိန္တေတွာ စက္ခုပထံ ဝိဇဟန္တော သောကံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဟဒယေန ဖလိတေန ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ကဏ္ဍကော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဆန္နဿ ပဌမံ ဧကောဝ သောကော အဟောသိ, ကဏ္ဍကဿ ပန ကာလကိရိယာယ ဒုတိယေန သောကေန ပီဠိတော ရောဒန္တော ပရိဒေဝန္တော နဂရံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တော ပဗ္ဗဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ပဒေသေ **အနုပိယံ** နာမ အမ္ဗဝနံ အတ္ထိ, တတ္ထ သတ္တာဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ဧကဒိဝသေနေဝ တိံသယောဇနမဂ္ဂံ ပဒသာ ဂန္တွာ ရာဇဂဟံ ပာဝိသိ။ ပဝိသိတွာ စ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရိ။ သကလနဂရံ ဗောဓိသတ္တဿ ရူပဒဿနေနေဝ ဓနပါလကေ ပဝိဋ္ဌေ ရာဇဂဟံ ဝိယ စ, အသုရိန္ဒေ ပဝိဋ္ဌေ ဒေဝနဂရံ ဝိယ စ သင်္ခောဘံ အဂမာသိ။ ရာဇပုရိသာ ဂန္တွာ "ဒေဝ, ဧဝရူပေါ နာမ သတ္တော နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရတိ, 'ဒေဝေါ ဝါ မနုဿော ဝါ နာဂေါ ဝါ သုပဏ္ဏော ဝါ အသုရော ဝါ နာမ ဧသော'တိ န ဇာနာမာ"တိ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပါသာဒတလေ ဌတွာ မဟာပုရိသံ ဒိသွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တော ပုရိသေ အာဏာပေသိ – "ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, ဝီမံသထ, သစေ အမနုဿော ဘဝိဿတိ, နဂရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရဓာယိဿတိ, သစေ ဒေဝတာ ဘဝိဿတိ, အာကာသေန ဂစ္ဆိဿတိ, သစေ နာဂေါ ဘဝိဿတိ, ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ဂမိဿတိ, သစေ မနုဿော ဘဝိဿတိ, ယထာလဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီ"တိ။

မဟာပုရိသောပိ ခေါ မိဿကဘတ္တံ သံဟရိတွာ "အလံ မေ ဧတ္တကံ ယာပနာယာ"တိ ဉတွာ ပဝိဋ္ဌဒွါရေနေဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ **ပဏ္ဍဝ** ပဗ္ဗတစ္ဆာယာယံ ပုရတ္ထိမာဘိမုခေါ နိသီဒိတွာ အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ အထဿ အန္တာနိ ပရိဝတ္တိတွာ မုခေန နိက္ခမနာကာရပ္ပတ္တာနိ အဟေသုံ။ တတော သော တေန အတ္တဘာဝေန ဧဝရူပဿ အာဟာရဿ စက္ခုနာပိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗတာယ တေန ပဋိကူလာဟာရေန အဋ္ဋီယမာနောပိ ဧဝံ အတ္တနာ ဧဝ အတ္တာနံ ဩဝဒိ

– ''သိဒ္ဓတ္ထ, တ္ဝံ သုလဘအန္နပာနေ ကုလေ တိဝဿိကကန္ဒသာလိဘောဇနံ နာနဂ္ဂရသေပဟိ ဘုဥ္ဇနဘာနေ နိဗ္ဗတ္တိ တ္တတပိ ကော် ပံသုကူလိကံ ဒိသွတ 'ကအာ နု ခေါ အပာမ္ဗိ ဝေဠုပေ ပတ္တတ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဒတ ဘုဥ္ဇိဿာမိ, ဘဝိဿ သတိ နု ခေါ မေ သော ကာလော'တိ စိန္တေတွတ နိက္ခန္တော, ဣာအနိ ကိန္နာမေတံ ကရောသီ''တိ ဇေံ အတ္တာနံ ဩဝဒိ တွတ နိဗ္ဗိကာရော ဟုတွတ အာဟာရံ ပရိဘုဥ္ဇိ။

ရာဇပုရိသာ တံ ပဝတ္တိံ ဒိသွတ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ဒူတဝစနံ သုတွတ ဝေဂေန နဂရာ နိက္ခမိတွ တ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဣရိယာပထသ္မိံယေဝ ပသီဒိတွတ ဗောဓိသတ္တဿ သဗ္ဗံ ဣဿရိယံ နိယ္ယာတေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ''မယှံ, မဟာရာဇ, ဝတ္ထုကာမေဟိ တ ကိလေသကာမေဟိ တ အတ္ထော နတ္ထိ, အဟံ ပရမာ ဘိသမ္ဗောဓိံ ပတ္ထယန္တော နိက္ခန္တော''တိ အာဟ။ ရာဇာ အနေကပ္ပကာရံ ယာစန္တောပိ တဿ စိတ္တံ အလဘိတွ တ ''အဒ္ဓာ တွံ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿသိ , ဗုဒ္ဓဘူတေန ပန တယာ ပဌမံ မမ ဝိဇိတံ အာဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ပဋိညံ ဂဏှိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန ''ပဗ္ဗဇ္ဇံ ကိတ္တယိဿာမိ, ယထာ ပဗ္ဗဇိ စက္ခုမာ''တိ ဣမံ **ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ္တံ** (သု. နိ. ၄၀၇) သဒ္ဓိံ အဋ္ဌကထာယ ဩလောကေတွတ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ရညော ပဋိညံ ဒတွတ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော အာဠာရဉ္စ ကာလာမံ ဥဒကဉ္စ ရာမပုတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွတ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွတ ''နာယံ မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ''တိ တမ္ပိ သမာပတ္တိဘာဝနံ အနလင်္ကရိတွတ သဒေဝကဿ လောကဿ အတ္တနော ထာမဝီရိယသန္ဒဿနတ္ထံ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတုကာမော ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ''ရမဏီယော ဝတာယံ ဘူမိဘာဂေါ''တိ တတ္ထေဝ တသံ ဥပဂန္တွာ မဟာပဓာနံ ပဒဟိ။ တေပိ ခေါ ကောဏ္ဍညပ္ပမုခာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ဘိက္ခာယ စရန္တာ တတ္ထ ဗောဓိသတ္တံ သမ္ပာပုဏိံသု။ အထ နံ ဆဗ္ဗဿာနိ မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တံ ''ဣာအနိ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတိ, ဣာအနိ ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ''တိ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနာဒိကာယ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ ဥပဋ္ဌဟမာနာ သန္တိကာဝစရာ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ ''ကောဋိပ္ပတ္တံ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရိဿာမီ''တိ ဧကေတိလတဏ္ဍုလာဒီဟိပိ ဝီတိနာမေသိ, သဗ္ဗသောပိ အာဟာရုပစ္ဆေဒံ အကာသိ။ ဒေဝတာပိ လောမကူပေဟိ ဩဇံ ဥပသံဟရမာနာ ပက္ခိပိံသု။

အထဿ တာယ နိရာဟာရတာယ ပရမကသိရပ္ပတ္တတာယ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ ကာယော ကာဠဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပဋိစ္ဆန္နာနိ အဟေသုံ။ အပ္ပေကဒါ အာနာပာနကဈာနံ ဈာယန္တော မဟာဝေဒနာဘိတုန္နော ဝိသညီဘူတော စင်္ကမနကောဋိယံ ပတတိ။ အထ နံ ဧကစ္စာ ဒေဝတာ ''ကာလင်္ကတော သမဏော ဂေါတမော''တိ ဝဒန္တိ။ ဧကစ္စာ ''ဝိဟာရောတွေဝေသော အရဟတ''န္တိ စ အာဟံသု။ တတ္ထ ယာသံ ''ကာလင်္ကတော''တိ သညာ အဟောသိ, တာ ဂန္တွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အာရောစေသုံ – ''တုမှာကံ ပုတ္တော ကာလင်္ကတော''တိ။ ''မမ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓော ဟုတွတ ကာလင်္ကတော, အဟုတွတ''တိ? ''ဗုဒ္ဓော ဘဝိတုံ နာသက္ခိ, ပဓာနဘူမိယံယေဝ ပတိတွတ ကာလင်္ကတော''တိ။ ဣဒံ သုတွတ ရာဇာ – ''နာဟံ သဒ္ဒဟာမိ, မမ ပုတ္တဿ ဗောဓိံ အပ္ပတွတ ကာလကိရိယာ နာမ နတ္ထီ''တိ ပဋိက္ခိပိ။ ''ကသ္မာ ပန ရာဇာ န သဒ္ဒဟတီ''တိ? ကာလဒေဝလတာပသဝန္ဒာပနဒိဝသေ ဇမ္ဗုရုက္ခမူလေ စ ပာဋိဟာရိယာနံ ဒိဋ္ဌတ္တာ။

ပုန ဗောဓိသတ္တေ သညံ ပဋိလဘိတွတ ဥဋ္ဌိတေ တာ ဒေဝတာ ဂန္တွာ ''အရောဂျော တေ, မဟာရာဇ, ပုတ္တော''တိ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''ဇာနာမဟံ မမ ပုတ္တဿ အမရဏဘာဝ''န္တိ ဝဒတိ။ မဟာသတ္တဿ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿေဝ အာကာသေ ဂဏ္ဌိကရဏကာလော ဝိယ အဟောသိ။ သော ''အယံ ဒုက္ကရကာရိကာ နာမ ဗောဓာယ မဂ္ဂေါ န ဟောတီ''တိ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟာရေတုံ ကမနိဂမေသု ပိဏ္ဍာယ စရိတွတ အာဟာရံ အာဟရိ။ အထဿ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ပာကတိကာနိ အဟေသုံ, ကာယောပိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဟောသိ။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ''အယံ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တောပိ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ နာသက္ခိ, ဣာအနိ ကမနိဂမာဒီသု ပိဏ္ဍာယ စရိတွတ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟရမာနော ကိံ သက္ခိဿတိ, ဗာဟုလိကော ဧသ ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော, သီသံ နှာယိတုကာမဿ ဥဿာဝဗိန္ဒုတက္ကနံ ဝိယ အမှာကံ ဧတဿ သန္တိကာ ဝိသေသတက္ကနံ, ကိံ နော ဣမိနာ''တိ မဟာပုရိသံ ပဟာယ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွတ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ **ဣသိပတနံ** ပဝိသိံသု။

တေန ခော ပန သမယေန ဥရုဝေလာယံ သေနာနိဂမေ သေနာနိကုဋုမ္ဗိကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တာ **သုဇာတာ** နာမ အာရိကာ ဝယပ္ပတ္တာ ဧကသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခေ ပတ္ထနံ အကာသိ – ''သစာဟံ သမဇာတိကံ ကုလဃရံ ဂန္တွာ ပဌမဂဗ္ဘေ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, အနုသံဝစ္ဆရံ တေ သတသဟဿပရိစ္စာဂေန ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ''တိ။ တဿာ သာ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိ။ သာ မဟာသတ္တဿ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တဿ ဆဋ္ဌေ ဝဿေ ပရိပုဏ္ဏေ ဝိသာခါပုဏ္ဏမာယံ ဗလိကမ္မံ ကာတုကာမာ ဟုတွာ ပုရေတရံယေဝ ဓေနုသဟဿံ လဋ္ဌိမဓုကဝနေ စရာပေတွာ, တာသံ ခီရံ ပဉ္စ ဓေနုသတာနိ ပာယေတွာ, တာသံ ခီရံ အဍ္ဎတိယာနိ စ သတာနီတိ ဧဝံ ယာဝ သောဠသန္နံ ဓေနူနံ ခီရံ အဋ္ဌ ဓေနုယော ပိဝန္တိ, တာဝ ခီရဿ ဗဟလတဉ္စ မဓုရတဉ္စ ဩဇဝန္တတဉ္စ ပတ္ထယမာနာ ခီရပရိဝတ္တနံ နာမ အကာသိ။ သာ ဝိသာခါပုဏ္ဏမဒိဝသေ ''ဟတော၀ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ''တိ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ တာ အဋ္ဌ ဓေနုယော ဒုဟာပေသိ။ ဝစ္ဆကာ ဓေနူနံ ထနမူလံ န အာဂမံသု, ထနမူလေ ပန နဝဘာဇနေသု ဥပနီတမတ္တေသု အတ္တနော ဓမ္မတာယ ခီရဓာရာ ပဝတ္တိံသု။ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ သုဇာတာ သဟတ္ထေနေဝ ခီရံ ဂဟေတွာ နဝဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ သဟတ္ထေနေဝ အဂ္ဂိံ ကတွာ ပစိတုံ အာရဘိ။

တသ္မိံ ပါယာသေ ပစ္စမာနေ မဟန္တာ မဟန္တာ ပုဗ္ဗုဠာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋာ ဟုတွာ သဉ္စရန္တိ။ ဧကဖုသိတမ္ပိ ဗဟိ န ဥပ္ပတတိ, ဥဒ္ဓနတော အပ္ပမတ္တကောပိ ဓူမော န ဥဋ္ဌဟတိ။ တသ္မိံ သမယေ စတ္တာရော လောကပါလာ အာဂန္တွာ ဥဒ္ဓနေ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု, မဟာဗြဟ္မာ ဆတ္တံ ဓာရေသိ, သက္ကော အလာတာနိ သမာနေန္တော အဂ္ဂိံ ဇာလေသိ။ ဒေဝတာ ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဒေဝမနုဿာနံ ဥပကပ္ပနဩဇံ အတ္တနော ဒေဝတာနုဘာဝေန ဒဏ္ဍကဗဒ္ဓံ မဓုပဋလံ ပီဠေတွာ မဓုံ ဂဏှမာနာ ဝိယ သံဟရိတွာ တတ္ထ ပက္ခိပိံသု ။ အညေသု ဟိ ကာလေသု ဒေဝတာ ကဗဠေ ကဗဠေ ဩဇံ ပက္ခိပိံသု, သမ္ဗောဓိပ္ပတ္တဒိဝသေ စ ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ စ ဥက္ခလိယံယေဝ ပက္ခိပိံသု ။ သုဇာတာ ဧကဒိဝသေယေဝ တတ္ထ အတ္တနော ပါကဋာနိ အနေကာနိ အစ္ဆရိယာနိ ဒိသွာ **ပုဏ္ဏံ** နာမ ဒာသိံ အာမန္တေသိ – ''အမ္မ ပုဏ္ဏေ, အဇ္ဇ အမှာကံ ဒေဝတာ အတိဝိယ ပသန္နာ, မယာ ဟိ တွေတကေ ကာလေ ဧဝရူပံ အစ္ဆရိယံ နာမ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, ဝေဂေန ဂန္တွာ ဒေဝဋ္ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂါဟီ''တိ။ သာ ''သာဓု, အယျေ''တိ တဿာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တုရိတတုရိတာ ရုက္ခမူလံ အဂမာသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော တသ္မိံ ရတ္တိဘာဂေ ပဉ္စ မဟာသုပိနေ (အ. နိ. ၅.၁၉၆) ဒိသွာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော ''နိဿံသယံ အဇ္ဇာဟံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ''တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော ဘိက္ခာစာရကာလံ အာဂမယမာနော ဟတော၀ အာဂန္တွာ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ, အတ္တနော ပဘာယ သကလံ ရုက္ခမူလံ ဩဘာသယမာနော။ အထ ခော သာ ပုဏ္ဏာ အာဂန္တွာ အဒ္ဒသ ဗောဓိသတ္တံ ရုက္ခမူလေ ပာစီနလောကဓာတုံ ဩလောကယမာနံ နိသိန္နံ, သရီရတော စဿ နိက္ခန္တာဟိ ပဘာဟိ သကလရုက္ခံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ။ ဒိသွာ တဿာ ဧတဒဟောသိ – ''အဇ္ဇ အမှာကံ ဒေဝတာ ရုက္ခတော ဩရုယှ သဟတ္ထေနေဝ ဗလိကမ္မံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ နိသိန္နာ မညေ''တိ ဥဗ္ဗေဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာ ဝေဂေန အာဂန္တွာ သုဇာတာယ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။

သုဇာတာ တဿာ ဝစနံ သုတွာ တုဋ္ဌမာနသာ ဟုတွာ ''အဇ္ဇ အနိ ပဋ္ဌာယ မမ ဇေဋ္ဌဓီတုဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌာဟီ''တိ ဓီတု အနုစ္ဆဝိကံ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ အဒာသိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပာပုဏနဒိဝသေ သတသဟဿဂ္ဃနိကာ ဧကာ သုဝဏ္ဏပာတိ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ သာ ''သုဝဏ္ဏပာတိယံ ပါယာသံ ပက္ခိပိဿာမီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ သုဝဏ္ဏပာတိံ နီဟရာပေတွာ တတ္ထ ပါယာသံ ပက္ခိပိတုကာမာ ပက္ကဘာဇနံ အာဝဇ္ဇေသိ။ သဗ္ဗော ပါယာသော ပဒုမပတ္တတော ဥဒကံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ပါတိယံ ပတိဋ္ဌာသိ, ဧကပါတိပူရမတ္တော၀ အဟောသိ။ သာ တံ ပါတိံ အညာယ ပါတိယာ ပဋိကုဇ္ဇိတွာ ဩဒါတဝတ္ထေန ဝေဌေတွာ သယံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အတ္တဘာဝံ အလင်္ကရိတွာ တံ ပါတိံ အတ္တနော သီသေ ဌပေတွာ မဟန္တေန အာနုဘာဝေန နိဂြောဓရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဗလဝသောမနဿဇာတာ ''ရုက္ခဒေဝတာ''တိ သညာယ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတောနတာ ဂန္တွာ သီသတော ပါတိံ ဩတာရေတွာ ဝိဝရိတွာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ဂန္ဓပုပ္ဖဝါသိတံ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ ဃဋိကာရမဟာဗြဟ္မုနာ ဒိန္နော မတ္တိကာပတ္တော ဧတ္တကံ ကာလံ ဗောဓိသတ္တံ အဝိဇဟိတွာ တသ္မိံ ခဏေ အဒဿနံ ဂတော, ဗောဓိသတ္တော ပတ္တံ အပဿန္တော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဥဒကံ သမ္ပဋိစ္ဆိ ။ သုဇာတာ သဟေဝ ပါတိယာ ပါယာသံ မဟာပုရိသဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ, မဟာပုရိသော သုဇာတံ ဩလောကေသိ။ သာ အာကာရံ သလ္လက္ခေတွာ ''အယျ, မယာ တုမှာကံ ပရိစ္စတ္တာ, တံ ဂဏှိတွာ ယထာရုစိ ကရောထာ''တိ ဝန္ဒိ

တ္တ “ယထာ မယှံ မနောရထော နိပ္ဖန္နော, ဧဝံ တုမှာကမ္ပိ နိပ္ဖဇ္ဇတူ”တိ ဝတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကမ္ပိ သုဝဏ္ဏပာတိံ ပုရာဏကပဏ္ဏံ ဝိယ ပရိစ္စဇိတွာ အနပေက္ခာဝ ပက္ကာမိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခေါ နိသိန္နဋ္ဌာနာ ဝုဋ္ဌာယ ရက္ခံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပါတိံ အာဒါယ နေရဉ္ဇရာယ တီရံ ဂန္တွာ အနေကေသံ ဗောဓိသတ္တသတသဟဿာနံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနဒိဝသေ ဩတရိတွာ နှာနဋ္ဌာနံ **သုပတိဋ္ဌိတံ** နာမ အတ္ထိ, တဿ တီရေ ပါတိံ ဌပေတွာ သုပတိဋ္ဌိတတိတ္ထေ ဩတရိတွာ နှာတွာ အနေကဗုဒ္ဓသတသဟဿာနံ နိဝါသနံ အရဟဒ္ဓဇံ နိဝါသေတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ နိသီဒိတွာ ဧကူနပဏ္ဏာသပိဏ္ဍေ ကတွာ သဗ္ဗံ အပ္ပောဒကမဓုပါယာသံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သောယေဝဿ ဗုဒ္ဓဘူတဿ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ဝသန္တဿ ဧကူနပဏ္ဏာသဒိဝသာနိ အာဟာရော အဟောသိ။ ဧတ္တကံ ကာလံ အညော အာဟာရော နတ္ထိ, န နှာနံ, န မုခဓောဝနံ, န သရီရဝဠဉ္ဇော, ဈာနသုခေန ဖလသမာပတ္တိသုခေန စ ဝီတိနာမေသိ။ တံ ပန ပါယာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏပါတိံ ဂဟေတွာ “သစာဟံ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမိ, အယံ ပါတိ ပဋိသောတံ ဂစ္ဆတု, နော စေ ဘဝိဿာမိ, အနုသောတံ ဂစ္ဆတူ”တိ ဝတွာ နဒီသောတေ ပက္ခိပိ။ သာ သောတံ ဆိန္ဒမာနာ နဒီမဇ္ဈံ ဂန္တွာ မဇ္ဈဋ္ဌာနေနေဝ ဇဝသမ္ပန္နော အဿော ဝိယ အသီတိဟတ္ထမတ္တဋ္ဌာနံ ပဋိသောတံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ အာဝဋ္ဋေ နိမုဇ္ဇိတွာ **ကာဠနာဂရာဇ**ဘဝနံ ဂန္တွာ တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ ပရိဘောဂပါတိယော “ကိလိ ကိလီ”တိ ရဝံ ကာရယမာနာ ပဟရိတွာ တာသံ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမာ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ကာဠော နာဂရာဇာ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ “ဟိယျော ဧကော ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တော, ပုန အဇ္ဇ ဧကော နိဗ္ဗတ္တော”တိ ဝတွာ အနေကေဟိ ပဒသတေဟိ ထုတိယော ဝဒမာနော ဥဋ္ဌာသိ။ တဿ ကိရ မဟာပထဝိယာ ဧကယောဇန တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ နဘံ ပူရေတွာ အာရောဟနကာလော အဇ္ဇ ဝါ ဟိယျော ဝါ သဒိသော အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ နဒီတီရမှိ သုပုပ္ဖိတသာလဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ ကတွာ သာယနှသမယေ ပုပ္ဖာနံ ဝဏ္ဋတော မုစ္စနကာလေ ဒေဝတာဟိ အလင်္ကတေန အဋ္ဌုသဘဝိတ္ထာရေန မဂ္ဂေန သီဟော ဝိယ ဝိဇမ္ဘမာနော ဗောဓိရုက္ခာဘိမုခေါ ပါယာသိ။ နာဂယက္ခသုပဏ္ဏာဒယော ဒိဗ္ဗေဟိ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇယိံသု, ဒိဗ္ဗသံဂီတာဒီနိ ပဝတ္တယိံသု, ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဧကဂန္ဓာ ဧကမာလာ ဧကသာဓုကာရာ အဟောသိ။ တသ္မိံ သမယေ **သောတ္ထိယော** နာမ တိဏဟာရကော တိဏံ အာဒါယ ပဋိပထေ အာဂစ္ဆန္တော မဟာပုရိသဿ အာကာရံ ဉတွာ အဋ္ဌ တိဏမုဋ္ဌိယော အဒါသိ။ ဗောဓိသတ္တော တိဏံ ဂဟေတွာ ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ ဒက္ခိဏဒိသာဘာဂေ ဥတ္တရာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဥတ္တရစက္ကဝါဠံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒံ သမ္ဗောဓိပါပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ”တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ပုရတ္ထိမာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ, တတော ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ, ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဌိတဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ ကိရဿ နေမိဝဋ္ဋိပရိယန္တေ အက္ကန္တေ နာဘိယာ ပတိဋ္ဌိတမဟာသကဋစက္ကံ ဝိယ မဟာပထဝီ ဩနတုန္နတာ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒမ္ပိ သမ္ဗောဓိပါပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ”တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ဥတ္တရဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ဒက္ခိဏာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ။ တတော ဥတ္တရစက္ကဝါဠံ ဩသီဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဝီစိသမ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ, ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠံ ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဝိယ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒမ္ပိ သမ္ဗောဓိပါပုဏနဋ္ဌာနံ န ဘဝိဿတိ မညေ”တိ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂံ ဂန္တွာ ပစ္ဆိမာဘိမုခေါ အဋ္ဌာသိ။ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ ပန သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ပလ္လင်္ကဋ္ဌာနံ အဟောသိ, တံ နေဝ ဆမ္ဘတိ, န ကမ္ပတိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတံ အစလဋ္ဌာနံ ကိလေသပဉ္ဇရဝိဒ္ဓံသနဋ္ဌာန”န္တိ ဉတွာ တာနိ တိဏာနိ အဂ္ဂေ ဂဟေတွာ စာလေသိ, တာဝဒေဝ စုဒ္ဒသဟတ္ထော ပလ္လင်္ကော အဟောသိ။ တာနိပိ ခေါ တိဏာနိ တထာရူပေန သဏ္ဌာနေန သဏ္ဌဟိံသု, ယထာရူပံ သုကုသလော စိတ္တကာရော ဝါ ပေါတ္ထကာရော ဝါ အာလိခိတုမ္ပိ သမတ္ထော နတ္ထိ။ ဗောဓိသတ္တော ဗောဓိက္ခန္ဓံ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ ပုရတ္ထာဘိမုခေါ ဒဠှမာနသော ဟုတွာ –

“ကာမံ တစော စ နှာရု စ, အဋ္ဌိ စ အဝသိဿတု။
ဥပသုဿတု နိဿေသံ, သရီရေ မံသလောဟိတံ။ (အ. နိ. ၂.၅; မ. နိ. ၂.၁၈၄) –

‘န တွေဝါဟံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ဣမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမီ’”တိ အသနိသတသန္နိပါတေနပိ အဘေဇ္ဇရူပံ အပရာဇိတပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ မာရော ပါပိမာ – “သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော မယှံ ဝသံ အတိက္ကမိတုကာမော, န ဒါနိဿ အတိက္ကမိတုံ ဒဿာမီ”တိ မာရဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေတွာ မာရဃောသနံ နာမ ဃောသာပေတွာ မာရဗလံ အာဒာယ နိက္ခမိ။ သာ မာရသေနာ မာရဿ ပုရတော ဒွါဒသယောဇနာ ဟောတိ, ဒက္ခိဏတော စ ဝါမတော စ ဒွါဒသယောဇနာ, ပစ္ဆတော စက္ကဝါဠပရိယန္တံ ကတွာ ဌိတာ, ဥဒ္ဓံ နဝယောဇနုဗ္ဗေဓာ ဟောတိ, ယဿာ ဥန္နဒန္တိယာ ဥန္နာဒသဒ္ဒော ယောဇနသဟဿတော ပဋ္ဌာယ ပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒော ဝိယ သူယတိ။ အထ မာရော ဒေဝပုတ္တော ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကံ **ဂိရိမေခလံ** နာမ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဗာဟုသဟဿံ မာပေတွာ နာနာဝုဓာနိ အဂ္ဂဟေသိ။ အဝသေသာယပိ မာရပရိသာယ ဒွေ ဇနာ ဧကသဒိသာ ဧကသဒိသံ အာဝုဓံ ဂဏှန္တာ နာဟေသုံ။ နာနာဝဏ္ဏာ နာနပ္ပကာရမုခါ ဟုတွာ နာနာဝုဓာနိ ဂဏှန္တာ ဗောဓိသတ္တံ အဇ္ဈောတ္ထရမာနာ အာဂမိံသု။

ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာ ပန မဟာသတ္တဿ ထုတိယော ဝဒမာနာ အဋ္ဌံသု။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိဇယုတ္တရသင်္ခံ ဓမမာနော အဋ္ဌာသိ။ သော ကိရ သင်္ခော ဝီသဟတ္ထသတိကော ဟောတိ, သကိံ ဝါတံ ဂါဟာပေတွာ ဓမိယမာနော စတ္တာရော မာသေ သဒ္ဒံ ကရိတွာ နိဿဒ္ဒော ဟောတိ။ မဟာကာဠနာဂရာဇာ အတိရေကပဒသတေန ဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေန္တော အဋ္ဌာသိ, မဟာဗြဟ္မာ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယမာနော အဋ္ဌာသိ။ မာရဗလေ ပန ဗောဓိမဏ္ဍံ ဥပသင်္ကမန္တေ တေသံ ဧကောပိ ဌာတုံ နာသက္ခိ, သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေနေဝ ပလာယိံသု။ ကာဠော နာမ နာဂရာဇာပိ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ပဉ္စယောဇနသတိကံ မဉ္ဇေရိကနာဂဘဝနံ ဂန္တွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ မုခံ ပိဒဟိတွာ နိပန္နော။ သက္ကော ဒေဝရာဇာပိ ဝိဇယုတ္တရသင်္ခံ ပိဋ္ဌိယံ ကတွာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ အဋ္ဌာသိ, မဟာဗြဟ္မာ သေတစ္ဆတ္တံ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ အဂမာသိ။ ဧကာ ဒေဝတာပိ ဌာတုံ သမတ္ထာ နာမ နာဟောသိ။ မဟာပုရိသော ပန ဧကကောဝ နိသီဒိ။

မာရောပိ အတ္တနော ပရိသံ အာဟ – “တာတာ, သုဒ္ဓောဒနပုတ္တေန သိဒ္ဓတ္ထေန သဒိသော အညော ပုရိသော နာမ နတ္ထိ, မယံ သမ္မုခါ ယုဒ္ဓံ ဒါတုံ န သက္ခိဿာမ, ပစ္ဆာဘာဂေန ဒဿာမာ”တိ။ မဟာပုရိသောပိ တီဏိ ပဿာနိ ဩလောကေတွာ သဗ္ဗဒေဝတာနံ ပလာတတ္တာ သုညာနိ အဒ္ဒသ။ ပုန ဥတ္တရပဿေန မာရဗလံ အဇ္ဈောတ္ထရမာနံ ဒိသွာ “အယံ ဧတ္တကော ဇနော မံ ဧကကံ သန္ဓာယ မဟန္တံ ဝါယာမံ ကရောတိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ မယှံ မာတာ ဝါ ပိတာ ဝါ ဘာတာ ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဉာတကော နတ္ထိ, ဣမာ ပန ဒသ ပါရမိယောဝ မယှံ ဒီဃရတ္တံ ပုဋ္ဌပရိဇနသဒိသာ။ တသ္မာ မယာ ပါရမိယောဝ ဖလကံ ကတွာ ပါရမိသတ္ထေနေဝ ပဟရိတွာ ဣမံ ဗလကာယံ ဝိဒ္ဓံသေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇမာနော နိသီဒိ။

အထ ခေါ မာရော ဒေဝပုတ္တော – “ဧတေနေဝ သိဒ္ဓတ္ထံ ပလာပေဿာမီ”တိ **ဝါတမဏ္ဍလံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တင်္ခဏညေဝ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒါ ဝါတာ သမုဋ္ဌဟိတွာ အဍ္ဎယောဇနယောဇနဒွိယောဇနတိယောဇနပ္ပမာဏာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ပဒါလေတွာ ဝနဂစ္ဆရုက္ခာဒီနိ ဥဒ္ဓံမူလာနိ ကတွာ သမန္တာ ဂါမနိဂမေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏေ ကာတုံ သမတ္ထာပိ မဟာပုရိသဿ ပုညတေဇေန ဝိဟတာနုဘာဝါ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ ဗောဓိသတ္တဿ စီဝရကဏ္ဏမတ္တမ္ပိ စာလေတုံ နာသက္ခိံသု။ တတော – “ဥဒကေန နံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ မာရေဿာမီ”တိ **မဟာဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တဿာနုဘာဝေန ဥပရူပရိ သတပဋလသဟဿပဋလာဒိဘေဒါ ဝလာဟကာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝဿိံသု။ ဝုဋ္ဌိဓာရာဝေဂေန ပထဝီ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒါ အဟောသိ ။ ဝနရုက္ခာဒီနံ ဥပရိဘာဂေန မဟာမေဃော အာဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ စီဝရေ ဥဿာဝဗိန္ဒုဂ္ဂဟဏမတ္တမ္ပိ တေမေတုံ နာသက္ခိ။ တတော **ပါသာဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ မဟန္တာနိ မဟန္တာနိ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ဓူမာယန္တာနိ ပဇ္ဇလန္တာနိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ ဒိဗ္ဗမာလာဂုဠဘာဝံ အာပဇ္ဇိံသု။ တတော **ပဟရဏဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ဧကတောဓာရာ ဥဘတောဓာရာ အသိသတ္တိခုရပ္ပါဒယော ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ အဟေသုံ။ တတော **အင်္ဂါရဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ ကိံသုကဝဏ္ဏာ အင်္ဂါရာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတွာ ဝိကိရိံသု။ တတော **ကုက္ကုဠဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ အစ္စုဏှော အဂ္ဂိဝဏ္ဏော ကုက္ကုဠော အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ စန္ဒနစုဏ္ဏံ ဟုတွာ နိပတတိ။ တတော **ဝါလုကာဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ အတိသုခုမာ ဝါလုကာ ဓူမာယန္တာ ပဇ္ဇလန္တာ အာကာသေနာဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ ဟုတွာ နိပတိံသု။ တတော **ကလလဝဿံ** သမုဋ္ဌာပေသိ, တံ ကလလံ ဓူမာယန္တံ ပဇ္ဇလန္တံ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပါဒမူလေ ဒိဗ္ဗဝိလေပနံ ဟုတွာ

တ နိပတတိ။ တတော “ကုမိနာ ဘိသေတ္တတ သိဒ္ဓတ္ထံ ပလာပေဿာမီ”တိ **အန္ဓကာရံ** သမုဋ္ဌာပေသိ။ တံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ အန္ဓကာရံ ဝိယ မဟာတမံ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပတွာ သူရိယပ္ပဘာဝိဟတံ ဝိယ အန္ဓကာရံ အန္တရဓာယိ။

ဧဝံ သော မာရော ဣမာဟိ နဝဟိ ဝါတဝဿပါသာဏပဟရဏအင်္ဂါရကုက္ကုဠဝါလုကာကလလန္ဓကာရဝုဋ္ဌီဟိ ဗောဓိသတ္တံ ပလာပေတုံ အသက္ကောန္တော – “ကိံ, ဘဏေ, တိဋ္ဌထ, ဣမံ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရံ ဂဏှထ ဟနထ ပလာပေထာ”တိ အတ္တနော ပရိသံ အာဏာပေတွာ သယမ္ပိ ဂိရိမေခလဿ ဟတ္ထိနော ခန္ဓေ နိသိန္နော စက္ကာဝုဓံ အာဒာယ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သိဒ္ဓတ္ထ, ဥဋ္ဌေဟိ ဧတသ္မာ ပလ္လင်္ကာ, နာယံ တုယှံ ပါပုဏာတိ, မယှံ ဧသ ပါပုဏာတီ”တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော တဿ ဝစနံ သုတွာ အဝေါစ – “မာရ, နေဝ တယာ ဒသ ပါရမိယော ပူရိတာ, န ဥပပါရမိယော, န ပရမတ္ထပါရမိယော, နာပိ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂါ ပရိစ္စတ္တာ, န ဉာတတ္ထစရိယာ, န လောကတ္ထစရိယာ, န ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ ပူရိတာ, သဗ္ဗာ တာ မယာယေဝ ပူရိတာ, တသ္မာ နာယံ ပလ္လင်္ကော တုယှံ ပါပုဏာတိ, မယှေဝေသော ပါပုဏာတီ”တိ။

မာရော ကုဒ္ဓော ကောဓဝေဂံ အသဟန္တော မဟာပုရိသဿ စက္ကာဝုဓံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တံ တဿ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေန္တဿေဝ ဥပရိဘာဂေ မာလာဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ တံ ကိရ ခုရဓာရံ စက္ကာဝုဓံ အညဒါ ကုဒ္ဓေန ဝိဿဋ္ဌံ ဧကဃနပါသာဏတ္ထမ္ဘေ ဝံသကဠီရေ ဝိယ ဆိန္ဒန္တံ ဂစ္ဆတိ။ ဣဒါနိ ပန တသ္မိံ မာလာဝိတာနံ ဟုတွာ ဌိတေ အဝသေသာ မာရပရိသာ “ဣဒါနိ သိဒ္ဓတ္ထော ပလ္လင်္ကတော ဝုဋ္ဌာယ ပလာယိဿတီ”တိ မဟန္တမဟန္တာနိ သေလကူဋာနိ ဝိဿဇ္ဇေသုံ, တာနိပိ မဟာပုရိသဿ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေန္တဿ မာလာဂုဠဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဘူမိယံ ပတိံသု။ ဒေဝတာ စက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဌိတာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ “နဋ္ဌော ဝတ, ဘော, သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တော အတ္တဘာဝေါ, ကိံ နု ခေါ သော ကရိဿတီ”တိ ဩလောကေန္တိ။

တတော ဗောဓိသတ္တော “ပူရိတပါရမီနံ ဗောဓိသတ္တာနံ သမ္ဗုဇ္ဈနဒိဝသေ ပတ္တပလ္လင်္ကော မယှံ ပါပုဏာတီ”တိ ဝတွာ ဌိတံ မာရံ အာဟ – “မာရ, တုယှံ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ ကော သက္ခီ”တိ။ မာရော “ဣမေ ဧတ္တကာဝ ဇနာ သက္ခိနော”တိ မာရဗလာဘိမုခံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ မာရပရိသာယ “အဟံ သက္ခိ, အဟံ သက္ခီ”တိ ပဝတ္တသဒ္ဒော ပထဝိဥန္ဒြိယနသဒ္ဒသဒိသော အဟောသိ။ အထ မာရော မဟာပုရိသံ အာဟ – “သိဒ္ဓတ္ထ, တုယှံ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ ကော သက္ခီ”တိ။ မဟာပုရိသော “တုယှံ တာဝ အနဿ ဒိန္နဘာဝေ သစေတနာ သက္ခိနော, မယှံ ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ သစေတနော ကောစိ သက္ခိ နာမ နတ္ထိ, တိဋ္ဌတု တာဝ မေ အဝသေသအတ္တဘာဝေသု ဒိန္နအနံ, ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ပန ဌတွာ မယှံ သတ္တသတကမဟာအနဿ တာဝ ဒိန္နဘာဝေ အစေတနာပိ အယံ ဃန မဟာပထဝီ သက္ခီ”တိ စီဝရဂဗ္ဘန္တရတော ဒက္ခိဏဟတ္ထံ အဘိနီဟရိတွာ “ဝေဿန္တရတ္တဘာဝေ ဌတွာ မယှံ သတ္တသတကမဟာအနဿ ဒိန္နဘာဝေ တွံ သက္ခိ, န သက္ခီ”တိ မဟာပထဝိယာဘိမုခံ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ မဟာပထဝီ “အဟံ တေ တဒါ သက္ခီ”တိ ဝိရဝသတေန ဝိရဝသဟဿေန ဝိရဝသတသဟဿေန မာရဗလံ အဝတ္ထရမာနာ ဝိယ ဥန္နဒိ။

တတော မဟာပုရိသေ “ဒိန္နံ တေ, သိဒ္ဓတ္ထ, မဟာအနံ ဥတ္တမအန”န္တိ ဝေဿန္တရအနံ သမ္မသန္တေ ဒိယဍ္ဍယောဇနသတိကော ဂိရိမေခလဟတ္ထီ ဇဏ္ဏုကေဟိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ, မာရပရိသာ ဒိသာဝိဒိသာ ပလာယိံသု, ဒွေ ဧကမဂ္ဂေန ဂတာ နာမ နတ္ထိ, သီသာဘရဏာနိ စေဝ နိဝတ္ထဝသနာနိ စ ဆဍ္ဍေတွာ သမ္မုခသမ္မုခဒိသာဟိယေဝ ပလာယိံသု။ တတော ဒေဝသင်္ဃာ ပလာယမာနံ မာရဗလံ ဒိသွာ “မာရဿ ပရာဇယော ဇာတော, သိဒ္ဓတ္ထကုမာရဿ ဇယော ဇာတော, ဇယပူဇံ ကရိဿာမာ”တိ ဒေဝတာ ဒေဝတာနံ, နာဂါ နာဂါနံ, သုပဏ္ဏာ သုပဏ္ဏာနံ, ဗြဟ္မာနော ဗြဟ္မာနံ ယောသေတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ မဟာပုရိသဿ သန္တိကံ ဗောဓိပလ္လင်္ကံ အာဂမံသု။

ဧဝံ ဂတေသု ပန တေသု –

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။
ဥဂ္ဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တဒါ ဒေဝဂဏာ မဟေသိနော။

“ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပါပိမတော ပရာဇယော။

ဥဂ္ဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဖယံ တအ နာဂဂဏာ မဟေသိနော။

‘‘ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပာပိမတော ပရာဇယော။
ဥဂ္ဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တအ သုပဏ္ဏသင်္ဃာပိ မဟေသိနော။

‘‘ဇယော ဟိ ဗုဒ္ဓဿ သိရီမတော အယံ၊ မာရဿ စ ပာပိမတော ပရာဇယော။
ဥဂ္ဃောသယုံ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပမောဒိတာ၊ ဇယံ တအ ဗြဟ္မဂဏာ မဟေသိနော’’တိ။ –

အဝသေသာ ဒသသု စက္ကဝါဠသဟဿေသု ဒေဝတာ မာလာဂန္ဓဝိလေပနေဟိ ပူဇယမာနာ နာနပ္ပကာရာ စ ထုတိယော ဝဒမာနာ အဋ္ဌံသု။ ဧဝံ ဓရမာနေယေဝ သူရိယေ မဟာပုရိသော မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ စီဝရူပရိ ပတမာနေဟိ ဗောဓိရုက္ခင်္ကုရေဟိ ရတ္တပဝါဠဒလေဟိ ဝိယ ပူဇိယမာနော ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတွာ မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ ပစ္ဆိမယာမေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဉာဏံ ဩတာရေသိ။ အထဿ ဒွါဒသပဒိကံ ပစ္စယာကာရံ ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဝသေန အနုလောမပဋိလောမတော သမ္မသန္တဿ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ဒွါဒသက္ခတ္တုံ သင်္ကမ္ပိ။

မဟာပုရိသေ ပန ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဥန္နာဒေတွာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ သဗ္ဗညုတဉာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တေ သကလာ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု အလင်္ကတပဋိယတ္တာ အဟောသိ။ ပာစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ ပဟရန္တိ, တထာ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ပာစီနစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ ပဟရန္တိ, ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ ပဟရန္တိ, ဥတ္တရစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိယံ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ဒက္ခိဏစက္ကဝါဠမုခဝဋ္ဋိံ ပဟရန္တိ, ပထဝိတလေ ဥဿာပိတာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ဗြဟ္မလောကံ အာဟစ္စ အဋ္ဌံသု, ဗြဟ္မလောကေ ဗဒ္ဓာနံ ဓဇာနံ ပဋာကာ ပထဝိတလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ဒသသဟဿေသု စက္ကဝါဠေသု ပုပ္ဖူပဂ ရုက္ခာ ပုပ္ဖံ ဂဏှိံသု, ဖလူပဂ ရုက္ခာ ဖလပိဏ္ဍိဘာရနမိတာ အဟေသုံ။ ခန္ဓေသု ခန္ဓပဒုမာနိ ပုပ္ဖိံသု, သာခာသု သာခာပဒုမာနိ, လတာသု လတာပဒုမာနိ, အာကာသေ ဩလမ္ဗကပဒုမာနိ, ဃနသိလာတလာနိ ဘိန္ဒိတွာ ဥပရူပရိ သတပတ္တာနိ ဟုတွာ ဒဏ္ဍကပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု ဝဋ္ဋေတွာ ဝိဿဋ္ဌမာလာဂုဠာ ဝိယ သုသန္ထတပုပ္ဖသန္ထာရော ဝိယ စ ပုပ္ဖာဘိကိဏ္ဏာ အဟောသိ။ စက္ကဝါဠန္တရေသု အဋ္ဌယောဇနသဟဿာ လောကန္တရိကနိရယာ သတ္တသူရိယပ္ပဘာဟိပိ အနောဘာသိတပုဗ္ဗာ တအ ဧကောဘာသာ အဟေသုံ။ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော မဟာသမုဒ္ဒေါ မဓုရောဒကော အဟောသိ, နဒိယော န ပဝတ္တိံသု, ဇစ္စန္ဓာ ရူပာနိ ပဿိံသု, ဇာတိဗဓိရာ သဒ္ဒံ သုဏိံသု, ဇာတိပီဋ္ဌသပ္ပိနော ပဒသာ ဂစ္ဆိံသု, အန္ဒုဗန္ဓနာဒီနိ ဆိန္ဒိတွာ ပတိံသု။

ဧဝံ အပရိမာဏေန သိရိဝိဘဝေန ပူဇိယမာနော မဟာပုရိသော အနေကပ္ပကာရေသု အစ္ဆရိယဓမ္မေသု ပာတုဘူတေသု သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ အဝိဇဟိတံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ –

‘‘အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝိဿံ အနိဗ္ဗိသံ။
ဂဟကာရံ ဂဝေသန္တော၊ ဒုက္ခာ ဇာတိ ပုနပ္ပုနံ။

‘‘ဂဟကာရက ဒိဋ္ဌောသိ၊ ပုန ဂေဟံ န ကာဟသိ။
သဗ္ဗာ တေ ဖာသုကာ ဘဂ္ဂါ၊ ဂဟကူဋံ ဝိသင်္ခတံ။
ဝိသင်္ခါရဂတံ စိတ္တံ၊ တဏှာနံ ခယမဇ္ဈဂါ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၃-၁၅၄)။

ဣတိ တုသိတဘဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အယံ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ, ဧတ္တကံ ဌာနံ **အဝိဒူရေနိဒာနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဝိဒူရေနိဒာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သန္တိကေနိဒါနကထာ

“သန္တိကေနိဒါနံ ပန ‘တေန သမယေန ဗုဒ္ဓော ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ’။ ‘ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယ’န္တိ စ ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေယေဝ လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝုတ္တံ, အထ ခေါ ပန တမ္ပိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ဥဒာနဥ္ဟိ ဥဒာနေတွာ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “အဟံ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဣမဿ ပလ္လင်္ကဿ ကာရဏာ သန္ဓာဝိံ, ဧတ္တကံ မေ ကာလံ ဣမဿေဝ ပလ္လင်္ကဿ ကာရဏာ အလင်္ကတသီသံ ဂီဝါယ ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နံ, သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဟဒယမံသဉ္စ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒိန္နံ, ဇာလီကုမာရသဒိသာ ပုတ္တာ, ကဏှာဇိနကုမာရိသဒိသာ ဓီတရော, မဒ္ဒီဒေဝိသဒိသာ ဘရိယာယော စ ပရေသံ အာသတ္တာယ ဒိန္နာ။ အယံ မေ ပလ္လင်္ကော ဇယပလ္လင်္ကော ထိရပလ္လင်္ကော, ဧတ္ထ မေ နိသိန္နဿ သင်္ကပ္ပော ပရိပုဏ္ဏော, န တာဝ ဣတော ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ အနေကကောဋိသတသဟဿသမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တော သတ္တာဟံ တတ္ထေဝ နိသီဒိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – “အထ ခေါ ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ”တိ (မဟာဝ. ၁; ဥဒါ. ၁)။

အထ ဧကစ္စာနံ ဒေဝတာနံ “အဇ္ဇာပိ နူန သိဒ္ဓတ္ထဿ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ, ပလ္လင်္ကသ္မိဥ္ဟိ အာလယံ န ဝိဇဟတီ”တိ ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ သတ္ထာ ဒေဝတာနံ ပရိဝိတက္ကံ ဉတွာ တာသံ ဝိတက္ကဝူပသမတ္ထံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ယမကပါဋိဟာရိယံ ဒဿေသိ။ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ ဟိ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ ဉာတိသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ ပါထိကပုတ္တသမာဂမေ ကတပါဋိဟာရိယဉ္စ သဗ္ဗံ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ကတယမကပါဋိဟာရိယသဒိသံ အဟောသိ။

ဧဝံ သတ္ထာ ဣမိနာ ပါဋိဟာရိယေန ဒေဝတာနံ ဝိတက္ကံ ဝူပသမေတွာ ပလ္လင်္ကတော ဤသကံ ပါစီနနိဿိတေ ဥတ္တရဒိသာဘာဂေ ဌတွာ “ဣမသ္မိံ ဝတ မေ ပလ္လင်္ကေ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဝိဒ္ဓ”န္တိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပူရိတာနံ ပါရမီနံ ဖလာဓိဂမဋ္ဌာနံ ပလ္လင်္ကံ ဗောဓိရုက္ခဉ္စ အနိမိသေဟိ အက္ခီဟိ ဩလောကယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ, တံ ဌာနံ **အနိမိသစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။ အထ သတ္ထာ ပလ္လင်္ကဿ စ ဌိတဋ္ဌာနဿ စ အန္တရာ စင်္ကမံ မာပေတွာ ပုရတ္ထိမပစ္ဆိမတော အာယတေ ရတနစင်္ကမေ စင်္ကမန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ တံ ဌာနံ **ရတနစင်္ကမစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။

စတုတ္ထေ ပန သတ္တာဟေ ဗောဓိတော ပစ္ဆိမုတ္တရဒိသာဘာဂေ ဒေဝတာ ရတနဃရံ မာပယိံသု။ တတ္ထ ဘဂဝါ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဝိသေသတော စေတ္ထ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနံ ဝိစိနန္တော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ အာဘိဓမ္မိကာ ပနာဟု – “ရတနဃရံ နာမ န သတ္တရတနမယံ ဂေဟံ, သတ္တန္နံ ပန ပကရဏာနံ သမ္မသိတဋ္ဌာနံ ‘ရတနဃရ’န္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ဥဘောပေတေ ပရိယာယေန ယုဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပေတံ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန တံ ဌာနံ **ရတနဃရစေတိယံ** နာမ ဇာတံ။ ဧဝံ သတ္ထာ ဗောဓိသမီပေယေဝ စတ္တာရိ သတ္တာဟာနိ ဝီတိနာမေတွာ ပဉ္စမေ သတ္တာဟေ ဗောဓိရုက္ခမူလာ ယေန အဇပါလနိဂြောဓော တေနုပသင်္ကမိ။ တတြာပိ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တော နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ မာရော ပာပိမာ “ဧတ္တကံ ကာလံ အနုဗန္ဓန္တော ဩတာရာပေက္ခောပိ ဣမဿ န ကိဉ္စိ ခလိတံ အဒ္ဒသံ, အတိက္ကန္တောအနိ ဧသ မမ ဝသ”န္တိ ဒောမနဿပ္ပတ္တော မဟာမဂ္ဂေ နိသီဒိတွာ သောဠသ ကာရဏာနိ စိန္တေန္တော ဘူမိယံ သောဠသ လေခါ အာကဍ္ဍိ – “အဟံ ဧသော ဝိယ ဒါနပါရမိံ န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော”တိ ဧကံ လေခံ အာကဍ္ဍိ။ တထာ “အဟံ ဧသော ဝိယ သီလပါရမိံ။ပေ။ နေက္ခမ္မပါရမိံ, ပညာပါရမိံ, ဝီရိယပါရမိံ, ခန္တိပါရမိံ, သစ္စပါရမိံ, အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ, မေတ္တာပါရမိံ, ဥပေက္ခာပါရမိံ န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော”တိ ဒသမံ လေခံ အာကဍ္ဍိ။ တထာ “အဟံ ဧသော ဝိယ အသာဓာရဏဿ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏဿ ပဋိဝေဓာယ ဥပနိဿယဘူတာ ဒသ ပါရမိယော န ပူရေသိံ, တေနမှိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော”တိ ဧကာဒသမံ လေခံ အာကဍ္ဍိ။ တထာ “အဟံ ဧသော ဝိယ အသာဓာရဏဿ အာသယာနုသယဉာဏဿ။ပေ။ မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏဿ, ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏဿ, အနာဝရဏဉာဏဿ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပဋိဝေဓာယ ဥပနိဿ

ယဘူတာ ဒသ ဟရမိယော န ပူရေသိံ, တေနမ္ပဟိ ဣမိနာ သဒိသော န ဇာတော''တိ သောဠသမံ လေခံ အာကမို။ ဝံ မာ ရော ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ မဟာမဂ္ဂေ သောဠသ လေခာ အာကမိုတ္တ နိသိဒီ။

တသ္မိံ့ သမယေ တဏှာ, အရတိ, ရဂ စာတိ တိဿော မာရဓိတရော (သံ. နိ. ၁.၁၆၁) ''ပိတာ နော န ပညာ ယတိ, ကဟံ နု ခေါ တေရဟီ''တိ ဩလောကယမာနာ တံ အေမနဿပ္ပတ္တံ ဘူမိ လေခမာနံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပိတု သန္တိ ကံ ဂန္တွာ ''ကသ္မာ, တာတ, တွံ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော''တိ ပုစ္ဆိံသု။ ''အမ္မာ, အယံ မဟာသမဏော မယှံ ဝသံ အတိက္က ကန္တော, ဇွတ္တကံ ကာလံ ဩလောကေန္တော ဩတာရမဿ ဒဋ္ဌုံ နာသက္ခိံ, တေနမှဟိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော''တိ။ ''ယဒိ ဇံ မာ စိန္တယိတ္ထ, မယမေတံ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ အာဒယ အာဂမိဿာမာ''တိ အာဟံသု။ ''န သက္ကာ, အမ္ မာ, ဧသ ကေနစိ ဝသေ ကာတုံ, အစလာယ သဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌိတော ဧသ ပုရိသော''တိ။ ''တာတ, မယံ ဣတ္ထိယော နာမ, ဣဒာနေဝ နံ ရာဂပာသာဒီဟိ ဗန္ဓိတွာ အာနေဿာမ, တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ''တိ ဝတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ပာဒေ တေ, သမဏ , ပရိစာရေမာ''တိ အာဟံသု။ ဘဂဝါ နေဝ တာသံ ဝစနံ မနသိ အကာသိ, န အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ, အနုတ္တရေ ဥပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တိယာ ဝိဝေကသုခညေဝ အနုဘဝန္တော နိသီဒီ။

ပုန မာရဓိတရော ''ဥစ္စာဝစာ ခေါ ပုရိသာနံ အဓိပ္ပာယာ, ကေသဉ္စိ ကုမာရိကာသု ပေမံ ဟောတိ, ကေသဉ္စိ ပဌမဝ ယေ ဌိတာသု, ကေသဉ္စိ မဇ္ဈိမဝယေ ဌိတာသု, ကေသဉ္စိ ပစ္ဆိမဝယေ ဌိတာသု, ယံနူန မယံ နာနပ္ပကာရေဟိ ရူပေဟိ ပ လောဘေတွာ ဂဏှေယျာမာ''တိ ဧကမေကာ ကုမာရိကဝဏ္ဏာဒိဝသေန သကံ သကံ အတ္တဘာဝံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ကု မာရိကာ, အဝိဇာတာ, သကိံဝိဇာတာ, ဒုဝိဇာတာ, မဇ္ဈိမိတ္ထိယော, မဟိတ္ထိယော စ ဟုတွာ ဆက္ခတ္တုံ ဘဂဝန္တံ ဥပ သင်္ကမိတွာ ''ပာဒေ တေ, သမဏ, ပရိစာရေမာ''တိ အာဟံသု။ တမ္ပိ ဘဂဝါ န မနသာကာသိ, ယထာ တံ အနုတ္တရေ ဥ ပဓိသင်္ခယေ ဝိမုတ္တော။ ကေစိ ပနာစရိယာ ဝဒန္တိ – ''တာ မဟိတ္ထိဘာဝေန ဥပဂတာ ဒိသွာ ဘဂဝါ – 'ဧဝါ ခဏ္ဍဒ န္တာ ပလိတကေသာ ဟောန္တူ'တိ အဓိဋ္ဌာသီ''တိ။ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဘဂဝါ ဧဝရူပံ အဓိဋ္ဌာနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ ပန ''အပေထ တုမှေ, ကိံ ဒိသွာ ဧဝံ ဝါယမထ, ဧဝရူပံ နာမ အဝီတရာဂါဒီနံ ပုရတော ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တထာဂတဿ ပန ရာဂေါ ပဟီနော, ဒေါသော ပဟီနော, မောဟော ပဟီနော''တိ အတ္တနော ကိလေသပ္ပဟာနံ အာရဗ္ဘ –

''ယဿ ဇိတံ နာဝဇီယတိ၊ ဇိတမဿ နောယာတိ ကောစိ လောကေ။
တံ ဗုဒ္ဓမနန္တဂေါစရံ၊ အပဒံ ကေန ပဒေန နေဿထ။

''ယဿ ဇာလိနီ ဝိသတ္တိကာ၊ တဏှာ နတ္ထိ ကုဟိဉ္စိ နေတဝေ။
တံ ဗုဒ္ဓမနန္တဂေါစရံ၊ အပဒံ ကေန ပဒေန နေဿထာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၇၉-၁၈၀) –

ဣမာ ဓမ္မပဒေ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေ ဒွေ ဂါထာ ဝဒန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တာ ''သစ္စံ ကိရ နော ပိတာ အဝေစ, 'အရဟံ သုဂတော လောကေ, န ရာဂေန သုဝါနယော'''တိအာဒီနိ (သံ. နိ. ၁.၁၆၁) ဝတွာ ပိတု သန္တိကံ အာဂမိံသု။

ဘဂဝါပိ တတ္ထေဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ တတော **မုစလိန္ဒမူလံ** အဂမာသိ။ တတ္ထ သတ္တာဟဝဒ္ဒလိ ကာယ ဥပ္ပန္နာယ သီတာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ မုစလိန္ဒေန နာမ နာဂရာဇေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိတ္တော အသမ္ဗာဓာယ ဂန္ဓကုဋိယံ ဝိဟရန္တော ဝိယ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိယမာနော သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ရာဇာယတနံ ဥပ သင်္ကမိတွာ တတ္ထပိ ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒိယမာနောယေဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ ဧတ္တာဝတာ သတ္တ သတ္တာ ဟာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ။ ဧတ္ထန္တရေ နေဝ မုခဓောဝနံ, န သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ , န အာဟာရကိစ္စံ အဟောသိ, ဈာနသုခဖလသုခေ နေဝ စ ဝီတိနာမေသိ။

အထဿ တသ္မိံ သတ္တသတ္တာဟမတ္တကေ ဧကူနပညာသတိမေ ဒိဝသေ တတ္ထ နိသိန္နဿ ''မုခံ ဓောဝိဿ သာမီ''တိ စိတ္တံ ဥဒပါဒိ။ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အဂဒဟရီတကံ အာဟရိတွာ အဒါသိ, သတ္ထာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ, တေ နဿ သရီရဝဠဉ္ဇော အဟောသိ။ အထဿ သက္ကောယေဝ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌဉ္စေဝ မုခဓောဝနောဒကဉ္စ အဒါ သိ။ သတ္ထာ တံ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ တဝ အနောတတ္တဒဟောဒကေန မုခံ ဓောဝိတွာ တတ္ထေဝ ရာဇာယတနမူလေ နိသီ ဒိ။

တသ္မိံ သမယေ **တပုဿ ဘလ္လိကာ** နာမ ဒ္ဝေ ဝါဏိဇာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ **ဥက္ကလာ** ဇနပဒာ မဇ္ဈိမဒေသံ ဂစ္ဆန္တာ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဉာတိသာလောဟိတာယ ဒေဝတာယ သကဋာနိ သန္နိရုမ္ဘိတွာ သတ္ထု အာဟာရသမ္ပာဒနေ ဥဿာဟိတာ မန္ထဉ္စ မဓုပိဏ္ဍိကဉ္စ အာဒာယ – “ပဋိဂ္ဂဏှာတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဣမံ အာဟာရံ အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ”တိ သတ္ထာရံ ဥပနာမေတွာ အဋ္ဌံသု။ ဘဂဝါ ပါယာသပဋိဂ္ဂဟဏဒိဝသေယေဝ ပတ္တဿ အန္တရဟိတတ္တာ “န ခေါ တထာဂတာ ဟတ္ထေသု ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ, ကိမ္ဟိ နု ခေါ အဟံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ”န္တိ စိန္တေသိ။ အထဿ စိတ္တံ ဉတွာ စတူဟိ ဒိသာဟိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဣန္ဒနီလမဏိမယေ ပတ္တေ ဥပနာမေသုံ, ဘဂဝါ တေ ပဋိက္ခိပိ။ ပုန မုဂ္ဂဝဏ္ဏသေလမယေ စတ္တာရော ပတ္တေ ဥပနာမေသုံ။ ဘဂဝါ စတုန္နမ္ပိ မဟာရာဇာနံ သဒ္ဓါနုရက္ခဏတ္ထာယ စတ္တာရောပိ ပတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဥပရူပရိ ဌပေတွာ “ဧကော ဟောတူ”တိ အဓိဋ္ဌာသိ။ စတ္တာရောပိ မုခဝဋ္ဋိယံ ပညာယမာနလေခာ ဟုတွာ မဇ္ဈိမပ္ပမာဏေန ဧကတ္တံ ဥပဂမိံသု။ ဘဂဝါ တသ္မိံ ပစ္စဂ္ဃေ သေလမယေ ပတ္တေ အာဟာရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ တေ ဒ္ဝေ ဘာတရော ဝါဏိဇာ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ သရဏံ ဂန္တွာ ဒ္ဝေဝါစိကာ ဥပါသကာ အဟေသုံ။ အထ နေသံ “ဧကံ နော, ဘန္တေ, ပရိစရိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဒေထာ”တိ ဝဒန္တာနံ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန အတ္တနော သီသံ ပရာမသိတွာ ကေသဓာတုယော အဒါသိ။ တေ အတ္တနော နဂရေ တာ ဓာတုယော သုဝဏ္ဏသမုဂ္ဂဿ အန္တော ပက္ခိပိတွာ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ပန တတော ဝုဋ္ဌာယ ပုန အဇပါလနိဂြောဓမေဝ ဂန္တွာ နိဂြောဓမူလေ နိသီဒိ။ အထဿ တတ္ထ နိသိန္နမတ္တဿေဝ အတ္တနာ အဓိဂတဓမ္မဿ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏော – “ကိစ္ဆေန အဓိဂတော ခေါ မျာယံ ဓမ္မော”တိ ပရေသံ အဒေသေတုကာမတာကာရပ္ပတ္တော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ အထ ခေါ **ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ** “နဿတိ ဝတ ဘော လောကော, ဝိနဿတိ ဝတ ဘော လောကော”တိ ဒသဟိ စက္ကဝါဠသဟဿေဟိ သက္ကသုယာမသန္တုသိတနိမ္မာနရတိဝသဝတ္တိမဟာဗြဟ္မာနော အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ “ဒေသေတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓမ္မ”န္တိအာဒိနာ နယေန ဓမ္မဒေသနံ အာယာစိ။

သတ္ထာ တဿ ပဋိညံ ဒတွာ “ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ”န္တိ စိန္တေန္တော “အာဠာရော ပဏ္ဍိတော, သော ဣမံ ဓမ္မံ ခိပ္ပံ အာဇာနိဿတီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပုန ဩလောကေန္တော တဿ သတ္တာဟကာလင်္ကတဘာဝံ ဉတွာ ဥဒကံ အာဝဇ္ဇေသိ။ တဿာပိ အဘိဒောသကာလင်္ကတဘာဝံ ဉတွာ “ဗဟူပကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ”တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ အာရဗ္ဘ မနသိ ကတွာ “ကဟံ နု ခေါ တေ ဧတရဟိ ဝိဟရန္တီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ”တိ ဉတွာ ကတိပါဟံ ဗောဓိမဏ္ဍသာမန္တာယေဝ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဝိဟရိတွာ “အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဿာမီ”တိ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသိယံ ပစ္စူသသမယေ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ကာလဿေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အဋ္ဌာရသယောဇနမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ **ဥပကံ** နာမ အာဇီဝကံ ဒိသွာ တဿ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ အာစိက္ခိတွာ တံ ဒိဝသမေဝ သာယနှသမယေ ဣသိပတနံ သမ္ပာပုဏိ။

ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ တထာဂတံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယံ အာဝုသော, သမဏော ဂေါတမော ပစ္စယဗာဟုလ္လာယ အာဝတ္တိတွာ ပရိပုဏ္ဏကာယော ပီဏိန္ဒြိယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဟုတွာ အာဂစ္ဆတိ။ ဣမဿ ဝန္ဒနာဒီနိ န ကရိဿာမ, မဟာကုလပ္ပသုတော ခေါ ပနေသ အာသနာဘိဟာရံ အရဟတိ, တေနဿ အာသနမတ္တံ ပညာပေဿာမာ”တိ ကတိကံ အကံသု။ ဘဂဝါ သဒေဝကဿ လောကဿ စိတ္တာစာရဇာနနသမတ္ထေန ဉာဏေန “ကိံ နု ခေါ ဣမေ စိန္တယိံသူ”တိ အာဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တံ အညာသိ။ အထ တေသု သဗ္ဗဒေဝမနုဿေသု အနောဒိဿကဝသေန ဖရဏသမတ္ထံ မေတ္တစိတ္တံ သင်္ခိပိတွာ ဩဒိဿကဝသေန မေတ္တစိတ္တေန ဖရိ။ တေ ဘဂဝတာ မေတ္တစိတ္တေန သံဖုဋ္ဌာ တထာဂတေ ဥပသင်္ကမန္တေ သကာယ ကတိကာယ သဏ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ အဘိဝါဒနာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ အကံသု။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝံ ပနဿ အဇာနန္တာ ကေဝလံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒါစရိံသု။

အထ နေ ဘဂဝါ – “မာ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတံ နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒါစရထ။ အရဟံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော”တိ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဉာပေတွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တယောဂေ ဝတ္တမာနေ အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ ပရိဝုတော ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရေ အာမန္တေတွာ တိပရိဝဋ္ဋံ ဒ္ဝါဒသာကာရံ ဆဉာဏဝိဇမ္ဘနံ အနုတ္တရံ **ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တံ** (မဟာဝ. ၁၃ အာဒယော; သံ. နိ.

၅.၁၀၈၁) ဒေသေသိ။ တေသု ကောဏ္ဍညတ္ထေရော ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေန္တော သုတ္တပရိယောသာနေ အ ဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တတ္ထေဝ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပုနဒိဝ သေ ဝပ္ပတ္ထေရံ ဩဝဒန္တော ဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိ, သေသာ စတ္တာရောပိ ပိဏ္ဍာယ စရိံသု။ ဝပ္ပတ္ထေရော ပုဗ္ဗဏှေ ယေဝ သောတာပတ္တိဖလံ ပာပုဏိ ။ ဧတေနေဝုပါယေန ပုနဒိဝသေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ, ပုနဒိဝသေ မဟာနာမတ္ထေရံ, ပုနဒိဝသေ အဿဇိတ္ထေရန္တိ သဗ္ဗေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပဉ္စမိယံ ပက္ခဿ ပဉ္စပိ ထေရေ သန္နိ ပာတေတွာ **အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တံ** (မဟာဝ. ၂၀ အာဒယော; သံ. နိ. ၃.၅၉) ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ပဉ္စပိ ထေရာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ သတ္ထာ **ယသဿ** ကုလပုတ္တဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ တံ ရတ္တိဘာ ဂေ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ဂေဟံ ပဟာယ နိက္ခန္တံ ''ဧဟိ ယသာ''တိ ပက္ကောသိတွာ တသ္မိံယေဝ ရတ္တိဘာဂေ သောတာပ တ္တိဖလေ, ပုနဒိဝသေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ, အပရေပိ တဿ သဟာယကေ **စတုပညာသဇနေ** ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗာဇေတွာ အရဟတ္တံ ပာပေသိ။

ဧဝံ လောကေ ဧကသဋ္ဌိယာ အရဟန္တေသု ဇာတေသု သတ္ထာ ဝုဋ္ဌဝဿော ပဝါရေတွာ ''စရထ ဘိက္ခဝေ စာ ရိက''န္တိ သဋ္ဌိဘိက္ခူ ဒိသာသု ပေသေတွာ သယံ ဥရုဝေလံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကပ္ပာသိကဝနသဏ္ဍေ တိံ သ**ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကုမာရေ** ဝိနေသိ။ တေသု သဗ္ဗပစ္ဆိမကော သောတာပန္နော, သဗ္ဗုတ္တမော အနာဂါမီ အဟောသိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေနေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဒိသာသု ပေသေတွာ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ အမုမုဟဒ္ဓိပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဥရုဝေလကဿပါဒယော သဟဿဇဋိလပရိဝါရေ **တေဘာတိကဇဋိလေ** ဝိနေတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပ ဗ္ဗာဇေတွာ ဂယာသီသေ နိသီဒာပေတွာ **အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ** (မဟာဝ. ၅၄) အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တေန အရဟန္တသဟဿေန ပရိဝုတော ''ဗိမ္ဗိသာရရညော ဒိန္နပဋိညံ မောစေဿာမီ''တိ ရာဇဂဟနဂရူပစာရေ လဋ္ဌိ ဝနုယျာနံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဥယျာနပါလဿ သန္တိကာ ''သတ္ထာ အာဂတော''တိ သုတွာ ဒွာဒသနဟုတေဟိ ဗြ ာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ ပရိဝုတော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ စက္ကဝိစိတ္တတလေသု သုဝဏ္ဏပဋ္ဋဝိတာနံ ဝိယ ပဘာ သမုဒယံ ဝိဿဇ္ဇေန္တေသု တထာဂတဿ ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ။

အထ ခေါ တေသံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာနံ ဧတဒဟောသိ – ''ကိံ နု ခေါ မဟာသမဏော ဥရုဝေလကဿပေ ဗြဟ္ မစရိယံ စရတိ, ဥဒါဟု ဥရုဝေလကဿပေါ မဟာသမဏေ''တိ။ ဘဂဝါ တေသံ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဥရုဝေလကဿပံ ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

''ကိမေဝ ဒိသွာ ဥရုဝေလဝါသိ၊ ပဟာသိ အဂ္ဂိံ ကိသကောဝဒါနော။
ပုစ္ဆာမိ တံ ကဿပ ဧတမတ္ထံ၊ ကထံ ပဟီနံ တဝ အဂ္ဂိဟုတ္တ''န္တိ။ –

ထေရောပိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဝိဒိတွာ –

''ရူပေ စ သဒ္ဒေ စ အထော ရသေ စ၊ ကာမိတ္ထိယော စာဘိဝဒန္တိ ယညာ။
ဧတံ မလန္တိ ဥပဓီသု ဉတွာ၊ တသ္မာ န ယိဋ္ဌေ န ဟုတေ အရဉ္ဇိ''န္တိ။ (မဟာဝ. ၅၅) –

ဣမံ ဂါထံ ဝတွာ အတ္တနော သာဝကဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ တထာဂတဿ ပါဒပိဋ္ဌေ သီသံ ဌပေတွာ ''သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ''တိ ဝတွာ ဧကတာလံ ဒွိတာလံ တိတာလန္တိ ယာဝ သတ္တတာလပ္ပမာဏံ သတ္တ က္ခတ္တုံ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဩရုယှ တထာဂတံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာ မဟာဇ နော ''အဟော မဟာနုဘာဝါ ဗုဒ္ဓါ, ဧဝံ ထာမဂတဒိဋ္ဌိကော နာမ 'အရဟာ'တိ မညမာနော ဥရုဝေလကဿပေါပိ ဒိဋ္ဌိ ဇာလံ ဘိန္ဒိတွာ တထာဂတေန ဒမိတော''တိ သတ္ထု ဂုဏကထံယေဝ ကထေသိ။ ဘဂဝါ ''နာဟံ ဣဒါနိယေဝ ဥရုဝေလ ကဿပံ ဒမေမိ, အတီတေပိ ဧသ မယာ ဒမိတော''တိ ဝတွာ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **မဟာနာရဒကဿပဇာတ ကံ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၁၅၃ အာဒယော) ကထေတွာ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပကာသေသိ။ ရာဇာ ဧကာဒသဟိ နဟုတေဟိ သဒ္ဓိံ သော တာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဧကနဟုတံ ဥပာသကတ္တံ ပဋိဝေဒေသိ။ ရာဇာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နောယေဝ ပဉ္စ အ ဿာသကေ ပဝေဒေတွာ သရဏံ ဂန္တွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပ က္ကာမိ။

ပုနဒိဝသေ ယေဟိ စ ဘဂဝတ ဟိယျော ဒိဋ္ဌော, ယေဟိ စ အဒိဋ္ဌော, တေ သဗ္ဗေပိ ရာဇဂဟဟတသိနော အဋ္ဌာရသ ကောဋိသင်္ခါ မနုဿာ တထာဂတံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ ဝ ရာဇဂဟတော လဋ္ဌိဝနုယျာနံ အဂမံသု။ တိကဝုတော မဂ္ဂေ နပ္ပဟောသိ, သကလလဋ္ဌိဝနုယျာနံ နိရန္တရံ ဖုဋံ အဟောသိ။ မဟာဇနော ဒသဗလဿ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ အတ္တ ဘာဝံ ပဿန္တောပိ တိတ္တိံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ ဝဏ္ဏဘူမိ နာမေသာ။ ဧဝရူပေသု ဟိ ဌာနေသု ဘဂဝတော လက္ခဏာနုဗျ ဉ္ဇနာဒိပ္ပဘေဒာ သဗ္ဗာပိ ရူပကာယသိရီ ဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ ဒသဗလဿ သရီရံ ပဿမာနေ န မဟာဇနေန နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌေ ဥယျာနေ စ ဂမနမဂ္ဂေ စ ဧကောဘိက္ခုဿပိ နိက္ခမနောကာသော နာဟောသိ။ တံ ဒိဝသံ ကိရ ဘဂဝတော ဘတ္တံ ဆိန္နံ ဘဝေယျ, တသ္မာ ''တံ မာ အဟောသီ''တိ သက္ကဿ နိသိန္နာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒ ဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ကာရဏံ ဥတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃပဋိသံယုတ္တာ ထု တိယော ဝဒမာနော ဒသဗလဿ ပုရတော ဩတရိတွာ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဩကာသံ ကတွာ –

''ဒန္တော ဒန္တေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
သိင်္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

''မုတ္တော မုတ္တေဟိ။ပေ.။

''တိဏ္ဏော တိဏ္ဏေဟိ။ပေ.။

''သန္တော သန္တေဟိ။ပေ.။ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

''ဒသဝါသော ဒသဗလော၊ ဒသဓမ္မဝိဒူ ဒသဘိ စုပေတော။
သော ဒသသတပရိဝါရော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ''တိ။ (မဟာဝ. ၅၈) –

ဣမာဟိ ဂါထာဟိ သတ္ထု ဝဏ္ဏံ ဝဒမာနော ပုရတော ဟုတွာ ဟုတွာ။ တဒါ မဟာဇနော မာဏဝကဿ ရူပသိရိံ ဒိသွာ ''အတိဝိယ အဘိရူပေါ ဝတာယံ မာဏဝကော, န ခေါ ပန အမှေဟိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော''တိ စိန္တေတွာ ''ကုတော အယံ မာဏဝ ကော, ကဿ ဝါ အယ''န္တိ အာဟ။ တံ သုတွာ မာဏဝေါ –

''ယော ဓီရော သဗ္ဗဓိ ဒန္တော၊ သုဒ္ဓေါ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
အရဟံ သုဂတော လောကေ၊ တဿာဟံ ပရိစာရကော''တိ။ – ဂါထမာဟ။

သတ္ထာ သက္ကေန ကတောကာသံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမု ခဿ သင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ ''အဟံ, ဘန္တေ, တီဏိ ရတနာနိ ဝိနာ ဝသိတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဝေလာယ ဝါ အ ဝေလာယ ဝါ ဘဂဝတော သန္တိကံ အာဂမိဿာမိ, လဋ္ဌိဝနုယျာနဉ္စ နာမ အတိဒူရေ, ဣဒံ ပန အမှာကံ ဝေဠုဝနုယျ ယာနံ နာတိဒူရံ နစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဗုဒ္ဓါရဟံ သေနာသနံ။ ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတူ''တိ သု ဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ပုပ္ဖဂန္ဓဝါသိတံ မဏိဝဏ္ဏံ ဥဒကမာဒါယ ဝေဠုဝနုယျာနံ ပရိစ္စဇန္တော ဒသဗလဿ ဟတ္ထေ ဥဒ ကံ ပါတေသိ။ တသ္မိံ အာရာမေ ပဋိဂ္ဂဟိတေယေဝ ''ဗုဒ္ဓသာသနဿ မူလာနိ ဩတိဏ္ဏာနီ''တိ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ။ ဇမ္ ဗုဒီပတလသ္မိံဥဟိ ဌပေတွာ ဝေဠုဝနံ အညံ မဟာပထဝိံ ကမ္ပေတွာ ဂဟိတသေနာသနံ နာမ နတ္ထိ။ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပေပိ ဌ ပေတွာ မဟာဝိဟာရံ အညံ ပထဝိံ ကမ္ပေတွာ ဂဟိတသေနာသနံ နာမ နတ္ထိ။ သတ္ထာ ဝေဠုဝနာရာမံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ရ ညော အနုမောဒနံ ကတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဝေဠုဝနံ အဂမာသိ ။

တသ္မိံ ခေါ ပန သမယေ သာရိပုတ္တော စ မောဂ္ဂလ္လာနော စာတိ ဒွေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟ ရန္တိ အမတံ ပရိယေသမာနာ။ တေသု သာရိပုတ္တော အဿဇိတ္ထေရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပယိရု ပါသိတွာ ''ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ''တိအာဒိကထံ (မဟာဝ. ၆၀; အပ. ထေရ ၁.၁.၂၈၆) သုတွာ သောတာပတ္တိဖ လေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနော သဟာယကဿ မောဂ္ဂလ္လာနဿပိ တမေဝ ကထံ အဘာသိ။ သောပိ သောတာပတ္တိဖ လေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တေ ဥဘောပိ **သဉ္စယံ** ဩလောကေတွာ အတ္တနော ပရိသာယ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။

တေသု မောဂ္ဂလ္လာနော သတ္တာဟေန အရဟတ္တံ ပာပုဏိ, သာရိပုတ္တော အဍ္ဍမာသေန။ ဥဘောပိ တေ သတ္ထာ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန စ အရဟတ္တံ ပတ္တဒိဝသေယေဝ သန္နိပာတံ အကာသိ။

တထာဂတေ ပန တသ္မိံယေဝ ဝေဠုဝနုယ္ယာနေ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ "ပုတ္တော ကိရ မေ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ စရိတွာ ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတီ"တိ သုတွာ အညတရံ အမစ္စံ အာမန္တေသိ – "ဧဟိ ဘဏေ, တွံ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ မမ ဝစနေန 'ပိတာ တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ဒဋ္ဌုကာမော'တိ ဝတွာ မမ ပုတ္တံ ဂဏှိတွာ ဧဟီ"တိ အာဟ။ သော "ဧဝံ, ဒေဝါ"တိ ရညော ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ခိပ္ပမေဝ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ စတုပရိသမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယံ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ သော "တိဋ္ဌတု တာဝ ရညာ ပဟိတသာသန"န္တိ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ယထာဌိတောဝ သဒ္ဓိံ ပုရိသသဟဿေန အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ဘဂဝါ "ဧထ ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ သဗ္ဗေ တင်္ခဏညေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပန အရိယာ နာမ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တီတိ, သော ရညာ ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ န ကထေသိ။ ရာဇာ – "နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ, န သာသနံ သုယ္ယတီ"တိ "ဧဟိ ဘဏေ, တွံ ဂစ္ဆာ"တိ ဧတေနေဝ နိယာမေန အညံ အမစ္စံ ပေသေသိ။ သောပိ ဂန္တွာ ပုရိမနယေနေဝ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ ပုန ရာဇာ "ဧဟိ ဘဏေ, တွံ ဂစ္ဆ, တွံ ဂစ္ဆာ"တိ ဧတေနေဝ နိယာမေန အပရေပိ သတ္တ အမစ္စေ ပေသေသိ။ တေ သဗ္ဗေ နဝ ပုရိသသဟဿပရိဝါရာ နဝ အမစ္စာ အတ္တနော ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ တုဏှီဘူတာ တတ္ထေဝ ဝိဟရိံသု။

ရာဇာ သာသနမတ္တမ္ပိ အာဟရိတွာ အာစိက္ခန္တံ အလဘိတွာ စိန္တေသိ – "ဧတ္တကာပိ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန သာသနမတ္တမ္ပိ န ပစ္စာဟရိံသု, ကော နု ခေါ မေ သာသနံ ကရိဿတီ"တိ သဗ္ဗံ ရာဇဗလံ ဩလောကေန္တော **ကာဠုဒာယိံ** အဒ္ဒသ။ သော ကိရ ရညော သဗ္ဗတ္ထသာဓကော အဗ္ဘန္တရိကော အတိဝိယ ဝိဿာသိကော အမစ္စော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဇာတော သဟပံသုကီဠကော သဟာယော။ အထ နံ ရာဇာ အာမန္တေသိ – "တာတ ကာဠုဒာယိ, အဟံ မမ ပုတ္တံ ဒဋ္ဌုကာမော နဝပုရိသသဟဿပရိဝါရေန နဝ အမစ္စေ ပေသေသိံ, တေသု ဧကောပိ အာဂန္တွာ သာသနမတ္တံ အာရောစေန္တော နာမ နတ္ထိ။ ဒုဇ္ဇာနော ခေါ ပန မေ ဇီဝိတန္တရာယော, ဇီဝမာနောယေဝါဟံ ပုတ္တံ ဒဋ္ဌုကာမော။ သက္ခိဿသိ နု ခေါ မေ ပုတ္တံ ဒဿေတု"န္တိ? "သက္ခိဿာမိ, ဒေဝ, သစေ ပဗ္ဗဇိတုံ လဘိဿာမီ"တိ။ "တာတ, တွံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝါ အပဗ္ဗဇိတွာ ဝါ မယှံ ပုတ္တံ ဒဿေဟီ"တိ။ သော "သာဓု, ဒေဝါ"တိ ရညော သာသနံ အာဒါယ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိဟာသိ။

သတ္ထာ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပဌမံ အန္တောဝဿံ ဣသိပတနေ ဝသိတွာ ဝုဋ္ဌဝဿော ပဝါရေတွာ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ တတ္ထ တယော မာသေ ဝသန္တော တေဘာတိကဇဋိလေ ဝိနေတွာ ဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရော ဖုဿမာသပုဏ္ဏမာယံ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဒွေဝ မာသေ ဝသိ။ ဧတ္တာဝတာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခန္တဿ ပဉ္စ မာသာ ဇာတာ, သကလော ဟေမန္တော အတိက္ကန္တော။ ကာဠုဒာယိတ္ထေရဿ အာဂတဒိဝသတော သတ္တဋ္ဌဒိဝသာ ဝီတိဝတ္တာ။ ထေရော ဖဂ္ဂုဏမာသပုဏ္ဏမာယံ စိန္တေသိ – "အတိက္ကန္တော အနိ ဟေမန္တော, ဝသန္တသမယော အနုပ္ပတ္တော, မနုဿေဟိ သဿာဒီနိ ဥဒ္ဓရိတွာ သမ္မုခသမ္မုခဋ္ဌာနေဟိ မဂ္ဂါ ဒိန္နာ, ဟရိတတိဏသဉ္ဆန္နာ ပထဝီ, သုပုပ္ဖိတာ ဝနသဏ္ဍာ, ပဋိပဇ္ဇနက္ခမာ မဂ္ဂါ, ကာလော ဒသဗလဿ ဉာတိသင်္ဂဟံ ကာတု"န္တိ။ အထ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ –

"အင်္ဂါရိနော အနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီ ရသာနံ။ပေ.။။ (ထေရဂါ. ၅၂၇)။

"နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနီ"တိ။ –

သင်္ဂမိတ္တာဟိ ကထာဟိ ဒသဗလဿ ကုလနဂရဂမနဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေသိ။ အထ နံ သတ္ထာ – ''ကိံ နု ခေါ, ဥဒာယိ, မဓုရဿရေန ဂမနဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏေသီ''တိ အာဟ။ ''တုမှာကံ, ဘန္တေ, ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ တုမှေဟ ပဿိတုကာမော, ကရောထ ဉာတကာနံ သင်္ဂဟ''န္တိ။ ''သာဓု, ဥဒာယိ, ကရိဿာမိ ဉာတကာနံ သင်္ဂဟံ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစေဟိ, ဂမိယဝတ္တံ ပရိပူရေဿန္တီ''တိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ ထေရော တေသံ အာရောစေသိ။

ဘဂဝတ အင်္ဂမဂဓဝါသီနံ ကုလပုတ္တာနံ ဒသဟိ သဟဿေဟိ, ကပိလဝတ္ထုဝါသီနံ ဒသဟိ သဟဿေဟီတိ သဗ္ဗေဟေဝ ဝီသတိသဟဿေဟိ ခီဏာသဝဘိက္ခူဟိ ပရိဝုတော ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ဂစ္ဆတိ။ ''ရာဇဂဟတော သဋ္ဌိယောဇနံ ကပိလဝတ္ထုံ ဒွီဟိ မာသေဟိ ဟပုဏိဿာမီ''တိ အတုရိတစာရိကံ ပက္ကာမိ။ ထေရောပိ ''ဘဂဝတော နိက္ခန္တဘာဝံ ရညော အာရောစေဿာမီ''တိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော နိဝေသနေ ပာတုရဟောသိ။ ရာဇာ ထေရံ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တော မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ ထေရော ဥဋ္ဌာယ ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ ''နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇ, တာတာ''တိ။ ''သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမိ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကဟံ ပန, တာတ, သတ္ထာ''တိ? ''ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ စာရိကံ နိက္ခန္တော, မဟာရာဇာ''တိ။ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော အာဟ – ''တုမှေဟ ဣမံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ယာဝ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ ဟပုဏာတိ, တာဝဿ ဣတောဝ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဟရထာ''တိ။ ထေရော အဓိဝါသေသိ။ ရာဇာ ထေရံ ပရိဝိသိတွာ ပတ္တံ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဥတ္တမဿ ဘောဇနဿ ပူရေတွာ ''တထာဂတဿ ဒေထာ''တိ ထေရဿ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ထေရော သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံယေဝ ပတ္တံ အာကာသေ ခိပိတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပာတံ အာဟရိတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန ထေရော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပိဏ္ဍပာတံ အာဟရိ။ သတ္ထာပိ အန္တရာမဂ္ဂေ ရညောယေဝ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ထေရောပိ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ''အဇ္ဇ ဘဂဝတ ဧတ္တကံ အာဂတော, အဇ္ဇ ဧတ္တက''န္တိ ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တာယ စ ကထာယ သကလံ ရာဇကုလံ သတ္ထုဒဿနံ ဝိနာယေဝ သတ္ထရိ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒံ အကာသိ။ တေနေဝ နံ ဘဂဝတ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ ယဒိဒံ ကာဠုဒာယီ''တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၅) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

သာကိယာပိ ခေါ အနုပ္ပတ္တေ ဘဂဝတိ ''အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌံ ပဿိဿာမာ''တိ သန္နိပတိတွာ ဘဂဝတော ဝသနဋ္ဌာနံ ဝီမံသမာနာ ''နိဂြောဓသက္ကဿ အာရာမော ရမဏီယော''တိ သလ္လက္ခေတွာ တတ္ထ သဗ္ဗံ ပဋိဇဂ္ဂနဝိဓိံ ကာရေတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောန္တာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ ဒဟရဒဟရေ နာဂရဒာရကေ စ နာဂရဒာရိကာယော စ ပဌမံ ပဟိဏိံသု, တတော ရာဇကုမာရေ စ ရာဇကုမာရိကာယော စ, တေသံ အနန္တရာ သာမံ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇယမာနာ ဘဂဝန္တံ ဂဟေတွာ နိဂြောဓာရာမမေဝ အဂမံသု။ တတ္ထ ဘဂဝတ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသီဒိ ။ သာကိယာ နာမ မာနဇာတိကာ မာနတ္ထဒ္ဓါ, တေ ''သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော အမှေဟိ ဒဟရတရော, အမှာကံ ကနိဋ္ဌော, ဘာဂိနေယျော, ပုတ္တော, နတ္တာ''တိ စိန္တေတွာ ဒဟရဒဟရေ ရာဇကုမာရေ အာဟံသု – ''တုမှေဟ ဝန္ဒထ, မယံ တုမှာကံ ပိဋ္ဌိတော နိသီဒိဿာမာ''တိ။

တေသု ဧဝံ အဝန္ဒိတွာ နိသိန္နေသု ဘဂဝတ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတွာ ''န မံ ဉာတယော ဝန္ဒန္တိ, ဟန္ဒ ဒါနိ တေ ဝန္ဒာပေဿာမီ''တိ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ တေသံ သီသေ ပါဒပံသုံ ဩကိရမာနော ဝိယ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ယမကပါဋိဟာရိယသဒိသံ ပါဋိဟာရိယံ အကာသိ။ ရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အာဟ – ''ဘန္တေ, တုမှာကံ ဇာတဒိဝသေ ကာလဒေဝလဿ ဝန္ဒနတ္ထံ ဥပနီတာနံ ပါဒေ ပရိဝတ္တေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ မတ္ထကေ ပတိဋ္ဌိတေ ဒိသွာပိ အဟံ တုမှာကံ ပါဒေ ဝန္ဒိံ, အယံ မေ ပဌမဝန္ဒနာ။ ဝပ္ပမင်္ဂလဒိဝသေ စ ဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ သိရိသယနေ နိပန္နာနံ ဧဝဇမ္ဗုစ္ဆာယာယ အပရိဝတ္တနံ ဒိသွာပိ ပါဒေ ဝန္ဒိံ, အယံ မေ ဒုတိယဝန္ဒနာ။ ဣဒါနိ ပန ဣမံ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ပါဋိဟာရိယံ ဒိသွာပိ အဟံ တုမှာကံ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ, အယံ မေ တတိယဝန္ဒနာ''တိ။ ရညာ ပန ဝန္ဒိတေ ဘဂဝန္တံ အဝန္ဒိတွာ ဌာတုံ သမတ္ထော နာမ ဧကသာကိယောပိ နာဟောသိ, သဗ္ဗေ ဝန္ဒိံသုယေဝ။

ဣတိ ဘဂဝတ ဉာတယော ဝန္ဒာပေတွာ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ နိသိန္နေ ဘဂဝတိ သိခါပတ္တော ဉာတိသမာဂမော အဟောသိ, သဗ္ဗေ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ ဟုတွာ နိသီဒိံသု။ တတော မဟာမေဃော ပေါက္ခရဝ

သ္သံ ဝဒ္သိ။ တမ္ပဝဏ္ဏံ ဥဒကံ ပေတွာ ဝိရဝန္တံ ဂစ္ဆတိ, တေမိတုကာမောပိ တေမေတိ, အတေမိတုကာမဿ သရီ
ရေ ဧကဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ န ပတတိ။ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တာ ဇာတာ ''အဟော အစ္ဆရိယံ, အဟော အ
ဗ္ဘုတ''န္တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ ''န ဣဒါနေဝ မယှံ ဉာတိသမာဂမေ ပေါက္ခရဝဿံ ဝဿတိ, အတီ
တေပိ ဝဿီ''တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **ဝေဿန္တရဇာတကံ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၅၅ အာဒယော) ကထေသိ။ ဓမ္မက
ထံ သုတွာ သဗ္ဗေ ဥဋ္ဌာယ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကမိံသု။ ဧကောပိ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ ''သွေ အမှာကံ ဘိက္
ခံ ဂဏှထာ''တိ ဝတွာ ဂတော နာမ နတ္ထိ။

သတ္ထာ ပုနဒိဝသေ ဝီသတိဘိက္ခုသဟဿပရိဝုတော ကပိလဝတ္ထုံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ တံ န ကောစိ ဂန္တွာ နိမန္
တေသိ, န ပတ္တံ ဝါ အဂ္ဂဟေသိ။ ဘဂဝါ ဣန္ဒခီလေ ဌိတောဝ အာဝဇ္ဇေသိ – ''ကထံ နု ခေါ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါ ကုလနဂရေ ပိဏ္
ဍာယ စရိံသု, ကိံ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဣဿရဇနာနံ ဃရာနိ အဂမံသု, ဥဒါဟု သပဒါနစာရိကံ စရိံသူ''တိ? တတော ဧကဗုဒ္ဓဿ
ပိ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ ဂမနံ အဒိသွာ ''မယာပိ ဣဒါနိ အယမေဝ ဝံသော ပဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, အာယတိဉ္စ မမ သာဝကာ
မမေဝ အနုသိက္ခန္တာ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ ပရိပူရေဿန္တီ''တိ ကောဋိယံ နိဝိဋ္ဌဂေဟတော ပဋ္ဌာယ သပဒါနံ ပိဏ္
ဍာယ စရိ။ ''အယျော ကိရ သိဒ္ဓတ္ထကုမာရော ပိဏ္ဍာယ စရတီ''တိ ဒွိဘူမိကတိဘူမိကာဒီသု ပါသာဒေသု သီဟပဉ္ဇ
ရံ ဝိဝရိတွာ မဟာဇနော ဒဿနဗျာဝဋော အဟောသိ။

ရာဟုလမာတာပိ ဒေဝီ – ''အယျပုတ္တော ကိရ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန သုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီ
ဟိ ဝိစရိတွာ ဣဒါနိ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထော ကပါလဟတ္ထော ပိဏ္ဍာယ စရတိ,
သောဘတိ နု ခေါ''တိ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကယမာနာ ဘဂဝန္တံ နာနာဝိရာဂသမုဇ္ဇလာယ သရီရပ္ပဘာယ န
ဂရဝီထိယော ဩဘာသေတွာ ဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပသမုပဗျူဠှာယ အသီတာနုဗျဉ္ဇနပ္ပဘာသိတာယ ဒွတ္
တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတာယ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဝိရောစမာနံ ဒိသွာ ဥဏှီသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ
ပါဒတလာ –

''သိနိဒ္ဓနီလမုဒုကုဉ္စိတကေသော၊ သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဋော။
ယုတ္တတုင်္ဂမုဒုကာယတနာသော၊ ရံသိဇာလဝိကသိတော နရသီဟော''တိ။ –

ဝေမာဒိကာဟိ ဒသဟိ **နရသီဟဂါထာဟိ** အဘိတ္ထဝိတွာ ''တုမှာကံ ပုတ္တော ပိဏ္ဍာယ စရတီ''တိ ရညော အာရော
စေသိ။ ရာဇာ သံဝိဂ္ဂဟဒယော ဟတ္ထေန သာဋကံ သဏ္ဌပေန္တော တုရိတတုရိတော နိက္ခမိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ဘ
ဂဝတော ပုရတော ဌတွာ အာဟ – ''ကိန္နု ခေါ, ဘန္တေ, အမှေ လဇ္ဇာပေထ, ကိမတ္ထံ ပိဏ္ဍာယ စရထ, ကိံ 'ဧတ္
တကာနံ ဘိက္ခူနံ န သက္ကာ ဘတ္တံ လဒ္ဓု'န္တိ သညံ ကရိတ္ထာ''တိ? ''ဝံသစာရိတ္တမေတံ, မဟာရာဇ, အမှာက''န္
တိ။ ''နနု, ဘန္တေ, အမှာကံ ဝံသော နာမ မဟာသမ္မတခတ္တိယဝံသော, တတ္ထ စ ဧကခတ္တိယောပိ ဘိက္ခာစရကော
နာမ နတ္ထီ''တိ။ ''အယံ, မဟာရာဇ, ခတ္တိယဝံသော နာမ တဝ ဝံသော။ အမှာကံ ပန 'ဒီပင်္ကရော ကောဏ္ဍညော။ပေ။
ကဿပေါ'တိ အယံ ဗုဒ္ဓဝံသော နာမ။ ဧတေ စ အညေ စ အနေကသဟဿသင်္ချာ ဗုဒ္ဓါ ဘိက္ခာစာရေနေဝ ဇီဝိကံ ကပ္
ပေသု''န္တိ အန္တရဝီထိယံ ဌိတောဝ –

''ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ၊ ဓမ္မံ သုစရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၈) –

ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ရာဇာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

''ဓမ္မဉ္စရေ သုစရိတံ၊ န နံ ဒုစ္စရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၉) –

ဣမံ ကထံ သုတွာ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, **မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁၀.၉၂ အာဒယော) သုတွာ အနာဂါမိ
ဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, မရဏသမယေ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သိရိသယနေ နိပန္နောယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရ
ညတသေန ပဓာနာနုယောဂကိစ္စံ ရညော နာဟောသိ။ သော သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကတွာဝ ပန ဘဂဝတော ပ

တ္တံ ဂဟေတွာ သပရိသံ ဘဂဝန္တံ မဟာပါသာဒံ အာရောပေတွာ ပဏီတေန ခာဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိ။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ သဗ္ဗံ ဣတ္ထာဂါရံ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိ ဌပေတွာ ရာဟုလမာတရံ။ သာ ပန “ဂစ္ဆ, အယျပုတ္တံ ဝန္ဒာဟီ”တိ ပရိဇနေန စောဒိယမာနာပိ “သစေ မယှံ ဂုဏော အတ္ထိ, သယမေဝ မမ သန္တိကံ အယျပုတ္တော အာဂမိဿတိ, အာဂတမေဝ နံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဝတွာ န အဂမာသိ။

ဘဂဝါ ရာဇာနံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ဒွီဟိ အဂ္ဂသာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဓီတာယ သိရိဂဗ္ဘံ ဂန္တွာ “ရာဇဓီတာ ယထာရုစိ ဝန္ဒမာနာ န ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗာ”တိ ဝတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိ။ သာ ဝေဂေနာဂန္တွာ ဂေါပ္ဖကေသု ဂဟေတွာ ပါဒပိဋ္ဌိယံ သီသံ ပရိဝတ္တေတွာ ယထာဇ္ဈာသယံ ဝန္ဒိ။ ရာဇာ ရာဇဓီတာယ ဘဂဝတိ သိနေဟဗဟုမာနာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိံ ကထေသိ – “ဘန္တေ, မမ ဓီတာ ‘တုမှေဟိ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ နိဝတ္ထာနီ’တိ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဇာတာ, တုမှာကံ ဧကဘတ္တိကဘာဝံ သုတွာ ဧကဘတ္တိကာဝ ဇာတာ, တုမှေဟိ မဟာသယနဿ ဆဍ္ဍိတဘာဝံ သုတွာ ပဋ္ဋိကာမဉ္စကေယေဝ နိပန္နာ, တုမှာကံ မာလာဂန္ဓာဒီဟိ ဝိရတဘာဝံ ဉတွာ ဝိရတမာလာဂန္ဓာဝ ဇာတာ, အတ္တနော ဉာတကေဟိ ‘မယံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမာ’တိ သာသနေ ပေသိတေပိ ဧကဉာတကမ္ပိ န ဩလောကေသိ, ဧဝံ ဂုဏသမ္ပန္နာ မေ, ဘန္တေ, ဓီတာ”တိ။ “အနစ္ဆရိယံ, မဟာရာဇ, အယံ ဣဒါနိ တယာ ရက္ခိယမာနာ ရာဇဓီတာ ပရိပက္ကေ ဉာဏေ အတ္တာနံ ရက္ခေယျ, ဧသာ ပုဗ္ဗေ အနာရက္ခာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝိစရမာနာ အပရိပက္ကေပိ ဉာဏေ အတ္တာနံ ရက္ခီ”တိ ဝတွာ **စန္ဒကိန္နရီဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၁၄.၁၈ အာဒယော) ကထေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

ပုနဒိဝသေ ပန **နန္ဒဿ** ရာဇကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပ္ပဝေသနဝိဝါဟမင်္ဂလေသု ဝတ္တမာနေသု တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ကုမာရံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော မင်္ဂလံ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ **ဇနပဒကလျာဏီ** ကုမာရံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “တုဝဋံ ခော, အယျပုတ္တ, အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ ဝတွာ ဂီဝံ ပသာရေတွာ ဩလောကေသိ။ သော ဘဂဝန္တံ “ပတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝတ္တုံ အဝိသဟမာနော ဝိဟာရံယေဝ အဂမာသိ။ တံ အနိစ္ဆမာနံယေဝ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဣတိ ဘဂဝါ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ။

သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလမာတာပိ ကုမာရံ အလင်္ကရိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ပေသေသိ – “ပဿ, တာတ, ဧတံ ဝီသတိသဟဿသမဏပရိဝုတံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏံ သမဏံ, အယံ တေ ပိတာ, ဧတဿ မဟန္တာ နိဓယော အဟေသုံ, တျဿ နိက္ခမနကာလတော ပဋ္ဌာယ န ပဿာမ, ဂစ္ဆ, နံ ဒါယဇ္ဇံ ယာစာဟိ – ‘အဟံ, တာတ, ကုမာရော အဘိသေကံ ပတွာ စက္ကဝတ္တီ ဘဝိဿာမိ, ဓနေန မေ အတ္ထော, ဓနံ မေ ဒေဟိ။ သာမိကော ဟိ ပုတ္တော ပိတုသန္တကဿာ’”တိ။ ကုမာရော စ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာဝ ပိတုသိနေဟံ လဘိတွာ ဟဋ္ဌစိတ္တော “သုခာ တေ, သမဏ, ဆာယာ”တိ ဝတွာ အညဉ္စ ဗဟုံ အတ္တနော အနုရူပံ ဝဒန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ ကတဘတ္တကိစ္စော အနုမောဒနံ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ ကုမာရောပိ “ဒါယဇ္ဇံ မေ, သမဏ, ဒေဟိ, ဒါယဇ္ဇံ မေ, သမဏ, ဒေဟီ”တိ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓိ။ န ဘဂဝါ ကုမာရံ နိဝတ္တာပေသိ, ပရိဇနောပိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တံ နိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ ဣတိ သော ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ အာရာမမေဝ အဂမာသိ။

တတော ဘဂဝါ စိန္တေသိ – “ယံ အယံ ပိတုသန္တကံ ဓနံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဝဋ္ဋာနုဂတံ သဝိဃာတံ, ဟန္ဒဿ မေ ဗောဓိမဏ္ဍေ ပဋိလဒ္ဓံ သတ္တဝိဓံ အရိယဓနံ ဒေမိ, လောကုတ္တရဒာယဇ္ဇဿ နံ သာမိကံ ကရောမီ”တိ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ – “တေန ဟိ, သာရိပုတ္တ, ရာဟုလံ ပဗ္ဗာဇေဟီ”တိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ပဗ္ဗဇိတေ စ ပန ကုမာရေ ရညော အဓိမတ္တံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သာဓု, ဘန္တေ, အယျာ မာတာပိတူဟိ အနနုညာတံ ပုတ္တံ န ပဗ္ဗာဇေယျု”န္တိ ဝရံ ယာစိ။ ဘဂဝါ စ တဿ ဝရံ ဒတွာ ပုနေကဒိဝသေ ရာဇနိဝေသနေ ကတဘတ္တကိစ္စော ဧကမန္တံ နိသိန္နေန ရညာ “ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒုက္ကရကာရိကကာလေ ဧကာ ဒေဝတာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ ‘ပုတ္တော တေ ကာလင်္ကတော’တိ အာဟ, တဿာ ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော ‘န မယှံ ပုတ္တော ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ကာလံ ကရောတီ’တိ တံ ပဋိက္ခိပိ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဣဒါနိ ကိံ သဒ္ဒဟိဿထ, ယေ တုမှေ ပုဗ္ဗေပိ အဋ္ဌိကာနိ ဒဿေတွာ ‘ပုတ္တော တေ မတော’တိ ဝုတ္တေ န သဒ္ဒဟိတ္ထာ”တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ **မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ** ကထေသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ရာဇာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

ဣတိ ဘဂဝတ ပိတရံ တီသု ဖလေသု ပတိဋ္ဌာပေတ္ွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပုနဒေဝ ရာဇဂဟံ ဂန္ တွာ သီတဝနေ ဝိဟာသိ။ တသ္မိံ သမယေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒာယ ရာဇဂဟံ ဂန္ တွာ အတ္တနော ပိယသဟာယကဿ သေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂန္ တွာ တတ္ထ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတ္ွာ ဗလဝပစ္စူသေ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဝိဝဋေန ဒွာရေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတ္ွာ ဓမ္မံ သုတ္ွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ, ဒုတိယေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ မဟာဒာနံ ဒတ္ွာ သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ သတ္ထု ပဋိညံ ဂဟေတ္ွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနဋ္ဌာနေ သတသဟဿံ ဒတ္ွာ ယောဇနိကေ ယောဇနိကေ ဝိဟာရံ ကာရေတ္ွာ ဇေတဝနံ ကောဋိသန္ထာရေန အဋ္ဌာရသဟိ ဟိရညကောဋီဟိ ကိဏိတ္ွာ နဝကမ္မံ ပဋ္ဌပေသိ။ သော မဇ္ဈေ ဒသဗလဿ ဂန္ဓကုဋိံ ကာရေသိ, တံ ပရိဝါရေတ္ွာ အသီတိယာ မဟာထေရာနံ ပါဋိယေက္ကံ ဧကသန္နိဝေသနေ အာဝါသေ ဧကကုဋိကဒွိကုဋိကဟံသဝဋ္ဋကဒီဃသာလာမဏ္ဍပာဒိဝသေန သေသသေနာသနာနိ ပေါက္ခရဏိစင်္ကမနရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ စာတိ အဋ္ဌာရသကောဋိပရိစ္စာဂေန ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ မနောရမံ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဒသဗလဿ အာဂမနတ္ထာယ ဒူတံ ပါဟေသိ။ သတ္ထာ တဿ ဝစနံ သုတွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော ရာဇဂဟာ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိနဂရံ ပါပုဏိ။

မဟာသေဋ္ဌိပိ ခေါ ဝိဟာရမဟံ သဇ္ဇေတွာ တထာဂတဿ ဇေတဝနံ ပဝိသနဒိဝသေ ပုတ္တံ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ ကတ္ွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေဟေဝ ပဉ္စဟိ ကုမာရသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပေသေသိ။ သော သပရိဝါရော ပဉ္စဝဏ္ဏဝတ္ထသမုဇ္ဇလာနိ ပဉ္စ ဓဇသတာနိ ဂဟေတ္ွာ ဒသဗလဿ ပုရတော အဟောသိ, တေသံ ပစ္ဆတော မဟာသုဘဒ္ဒါ စူဠသုဘဒ္ဒါတိ ဒွေ သေဋ္ဌိဓီတရော ပဉ္စဟိ ကုမာရိကာသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဏ္ဏဃဋေ ဂဟေတ္ွာ နိက္ခမိံသု, တာသံ ပစ္ဆတော သေဋ္ဌိဘရိယာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ပဉ္စဟိ မာတုဂါမသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဏ္ဏပါတိယော ဂဟေတ္ွာ နိက္ခမိ, သဗ္ဗေသံ ပစ္ဆတော မဟာသေဋ္ဌိ အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထော အဟတဝတ္ထနိဝတ္ထေဟေဝ ပဉ္စဟိ သေဋ္ဌိသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝန္တံ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆိ။ ဘဂဝါ ဣမံ ဥပါသကပရိသံ ပုရတော ကတ္ွာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အတ္တနော သရီရပ္ပဘာယ သုဝဏ္ဏရသသေကသိဉ္စနာနိ ဝိယ ဝနန္တရာနိ ကုရုမာနော အနန္တာယ ဗုဒ္ဓလီလာယ အပရိမာဏာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ ဇေတဝနဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

အထ နံ အနာထပိဏ္ဍိကော အာပုစ္ဆိ – ''ကထာဟံ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ပဋိပဇ္ဇာမီ''တိ? ''တေန ဟိ, ဂဟပတိ, ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပတိဋ္ဌာပေဟီ''တိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ မဟာသေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ အာဒာယ ဒသဗလဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေတွာ ''ဣမံ ဇေတဝနဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဝိဟာရံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကရောန္တော –

''သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
သရီသပေ စ မကသေ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။

''တတော ဝါတာတပော ဃောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။
လေဏတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊ ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။

''ဝိဟာရဒါနံ သင်္ဃဿ၊ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။
တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။

''ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။
တေသံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။

''ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။
ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ''တိ။ (စူဠဝ. ၂၉၅) –

ဝိဟာရာနိသံသံ ကထေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရမဟံ အာရဘိ။ ဝိသာခါယ ဝိဟာရမဟော စတူဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌိတော, အနာထပိဏ္ဍိကဿ ပန ဝိဟာရမဟော နဝဟိ မာသေဟိ နိဋ္ဌာသိ။ ဝိဟာရမဟေပိ အဋ္ဌာရသေဝ ကောဋိယော ပရိစ္စာဂံ အဂမံသု။ ဣတိ ကောဋိသတ္တဝီသတိ ဝိဟာရေ စတုပဏ္ဏာသကောဋိသင်္ခံ ဓနံ ပရိစ္စဇိ။

အတီတေ ပန ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ပုနဗ္ဗသုမိတ္တော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ယောဇနပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ သိခိဿ ပန ဘဂဝတော ကာလေ သိရိဝဍ္ဎော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဖာလသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ တိဂါဝုတပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ သောတ္ထိယော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏဟတ္ထိပဒသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဍ္ဎယောဇနပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ အစ္စုတော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဂါဝုတပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဥဂ္ဂေါ နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏကစ္ဆပသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဍ္ဎဂါဝုတပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ သုမင်္ဂလော နာမ သေဋ္ဌိ သုဝဏ္ဏယဋ္ဌိသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ သောဠသကရီသပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ အမှာကံ ပန ဘဂဝတော ကာလေ အနာထပိဏ္ဍိကော နာမ သေဋ္ဌိ ကဟာပဏကောဋိသန္ထာရေန ကိဏိတွာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေသိ။ ဣဒံ ကိရ ဌာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အဝိဇဟိတဋ္ဌာနမေဝ။

ဣတိ မဟာဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တိတော ယာဝ မဟာပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စာ ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဌာနေ ဘဂဝတာ ဝိဟာသိ, ဣဒံ **သန္တိကေနိဒာနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သန္တိကေနိဒာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒာနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေရာပဒါနံ

၁. ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ

အဗ္ဘန္တရနိဒါနဝဏ္ဏနာ

၅. “အထ ဗုဒ္ဓါပဒါနာနိ၊ သုဏာထ သုဒ္ဓမာနသာ။
တိံသပာရမိသမ္ပုဏ္ဏာ၊ ဓမ္မရာဇာ အသင်္ခိယာ”တိ။ –

တတ္ထ **အထာ**တိ အဓိကာရန္တရူပဒဿနတ္ထေ နိပါတပဒံ, ဝိဘတ္တိယုတ္တာယုတ္တနိပါတဒွယေသု ဝိဘတ္တိယုတ္
တနိပါတပဒံ။ အထ တ –

“အဓိကာရေ မင်္ဂလေ စေဝ၊ နိပ္ဖန္နတ္ထေဝဓာရဏေ။
အနန္တရေပဂမနေ၊ အထ-သဒ္ဒေါ ပဝတ္တတိ”။

တထာ ဟိ –

“အဓိကိစ္စံ အဓိဋ္ဌာနံ၊ အဓိအတ္ထံ ဝိဘာသတိ။
သေဋ္ဌဇေဋ္ဌကဘာဝေန၊ အဓိကာရော ဝိဓီယတေ”တိ။ –

ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓါနံ သမတ္တိံသပာရမိဓမ္မာနံ အဓိကိစ္စတော, သေဋ္ဌဇေဋ္ဌတော အဓိကာရဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္
တမပအနာနီတိ။ တိဝိဓဗောဓိသတ္တာနံ ပူဇာမင်္ဂလသဘာဝတော “ပူဇာ စ ပူဇနေယျာနံ, ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမ”န္တိ ဝစန
တော (ခု. ပါ. ၅.၃; သု. နိ. ၂၆၂) မင်္ဂလဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္တမပအနာနီတိ ။ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ဘဂဝန္တာနံ သမ္ပတ္တိကိစ္စသ္
သ အရဟတ္တမဂ္ဂေန နိပ္ဖန္နတော နိပ္ဖန္နဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္တမပအနာနီတိ ။ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အရဟတ္တမဂ္ဂါဒိ
ကုသလတော အညကုသလာနံ အဘာဝတော အဝဓာရဏဋ္ဌေန နိတရဏဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္တမပအနာနီတိ။ ခုဒ္ဒ
ကပါဌသင်္ဂဟာနန္တရံ သင်္ဂဟိတန္တိ အနန္တရဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္တမပအနာနီတိ။ ဣတော ခုဒ္ဒကပါဌတော ပဋ္ဌ
ဌာယာတိ အပဂမနဋ္ဌေန အထ-သဒ္ဒေန ယုတ္တမပအနာနီတိ။

ဗုဒ္ဓေါတိ တတ္ထ ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓေါ, ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗညုတာယ ဗုဒ္ဓေါ, သဗ္ဗဒဿာဝိတာ
ယ ဗုဒ္ဓေါ, အနညနေယျတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ဝိသဝိတာယ ဗုဒ္ဓေါ, ခီဏာသဝသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, နိရုပက္ကိလေသသင်္ခါတေန
ဗုဒ္ဓေါ, ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဗုဒ္ဓေါ, အဒုတိယဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓေါ, တဏှာပဟာနဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓေါ, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ
ဗုဒ္ဓေါ, ဧကော အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓေါ, အဗုဒ္ဓိဝိဟတတ္တာ ဗုဒ္ဓိပဋိလာဘာ ဗုဒ္ဓေါ, ဗုဒ္ဓိ ဗုဒ္ဓံ ဗော
ဓောတိ အနတ္ထန္တရမေတံ။ ယထာ နီလာဒိဝဏ္ဏယောဂတော ပဋော “နီလော ပဋော, ရတ္တော ပဋော”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဗုဒ္ဓ
ဂုဏယောဂတော ဗုဒ္ဓေါ။ အထ တ “ဗောဓိ”ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ, တေန ဉာဏေန သကလဒိယမုံသဟဿ
ကိလေသာရိဂဏေ ခေပေတွာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမနတော ဉာဏံ “ဗောဓိ”တိ ဝုစ္စတိ။ တေန သမ္ပယုတ္တော သမင်္ဂီပုဂ္ဂလော
ဗုဒ္ဓေါ။ တေနေဝ ဉာဏေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတွာ နိဗ္ဗာနမဓိဂစ္ဆတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ပန စတူသု အသင်္ခ
ယေယျေသု ကပ္ပသတသဟဿေသု စ ဟာရမိယော ပူရေတွာ ဗောဓိဉာဏဿာဓိဂတတ္တာ စ ဣန္ဒြိယပရောပရိယ
တ္တဉာဏမဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏယမကပါဋိဟီရဉာဏသဗ္ဗညုတညာဏ- အနာဝရဏအာသယာနုသယာဒိအသာဓာ
ရဏဉာဏာနံ သမဓိဂတတ္တာ စ ဧကောယပိ ဓမ္မဒေသနာယ အသင်္ချေယျာသတ္တနိကာယေ ဓမ္မာမတံ ပါယေတွာ နိဗ္
ဗာနဿ ပါပနတော စ တဒေဝ ဉာဏံ ဗုဒ္ဓါနမေတဓိကဘာဝတော တေသမေဝ သမ္ဗုဒ္ဓါနံ အပဒါနံ ကာရဏံ **ဗုဒ္ဓါပဒါနံ**။ တ
ဉ္ဟိ ဒုဝိဓံ ကုသလာကုသလဝသေန။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ပန န တထာ ကာတုံ သမတ္ထာ, အန္နာဒိပစ္စယအာယကာနံ သင်္ဂဟံ က
ရောန္တာပိ –

“ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။
ပူရေန္တု စိတ္တသင်္ကပ္ပာ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

“ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

> ပူရေန္တု စိတ္တသင်္ကပ္ပာ၊ မဏိ ဇောတိရသော ယထာ''တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၉၅ ပုဗ္ဗူပနိဿယသမ္ပတ္တိကထာ; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၉၂; ခု. ပ. အဋ္ဌ. ၁.သာမာဝတီဝတ္ထု) –

ကမ္မာဟိ ဒ္ဝီဟိယေဝ ကထာဟိ ခမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ဒေသေန္တာပိ အသင်္ခေယျသတ္တနိကာယေ ဗောဓေတုံ န သက္ကုဏန္တိ, တသ္မာ န သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓသဒိသာ ဟုတွာ ဟဒ္ဒိဂ္ဂေကံ ဝိသုံ ဗုဒ္ဓါတိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ တေသံ အပဒါနံ ကာရဏံ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနံ**။

စိရံ ဌိတာတိ ထေရာ။ အထ တ ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒတာဒိဂုဏေဟိ ယုတ္တာတိ ထေရာ။ အထ တ ထိရဝရသီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏေဟိ ယုတ္တာတိ ထေရာ။ အထ တ ထိရတရသင်္ဂါတပဏီတာနုတ္တရသန္တိနိဗ္ဗာနမဓိဂတာတိ ထေရာ, ထေရာနံ အပဒါနာနိ **ထေရာပဒါနာနိ**။ တထာ တာဒိဂုဏေဟိ ယုတ္တာတိ ထေရီ, ထေရီနံ အပဒါနာနိ **ထေရီပဒါနာနိ**။ တေသု ဗုဒ္ဓါပဒါနေ ပဉ္စေဝ အပဒါနာနိ, ပဉ္စေဝ သုတ္တန္တာ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''ပဉ္စေဝ အပဒါနာနိ၊ ပဉ္စ သုတ္တာနိ ယဿ စ။
> ဣဒံ ဗုဒ္ဓါပဒါနန္တိ၊ ပဌမံ အနုလောမတော''တိ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနေပိ ပဉ္စေဝ အပဒါနာနိ, ပဉ္စေဝ သုတ္တန္တာ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''ပဉ္စေဝ အပဒါနာနိ၊ ပဉ္စ သုတ္တာနိ ယဿ စ။
> ဣဒံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနန္တိ၊ ဒုတိယံ အနုလောမတော''တိ။

ထေရာပဒါနေသု ဒသာဓိကပဉ္စသတာပဒါနာနိ, ဝဂ္ဂတော ဧကပညာသ ဝဂ္ဂါ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''ပဉ္စသတဒသပဒါနာနိ၊ ဧကပညာသ ဝဂ္ဂတော။
> ဣဒံ ထေရာပဒါနန္တိ၊ တတိယံ အနုလောမတော''တိ။

ထေရီအပဒါနေသု စတ္တာလီသံ အပဒါနာနိ, ဝဂ္ဂတော စတုရော ဝဂ္ဂါ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''စတ္တာလီသံပဒါနာနိ၊ စတုဝဂ္ဂါနိ ယဿ စ။
> ဣဒံ ထေရီပဒါနန္တိ၊ စတုတ္ထံ အနုလောမတော''တိ။

အပဒါနန္တိ ဧတ္ထ အပဒါန-သဒ္ဒော ကာရဏဂရဟဏအပဂမနပဋိပဋိအက္ကောသနာဒီသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟိသေ ''ခတ္တိယာနံ အပဒါနံ, ဗြာဟ္မဏာနံ အပဒါန''န္တိအာဒီသု ကာရဏေ ဒိဿတိ, ခတ္တိယာနံ ကာရဏံ ဗြာဟ္မဏာနံ ကာရဏန္တိ အတ္ထော။ ''ဥပဟသကာနံ အပဒါန''န္တိအာဒီသု ဂရဟဏေ ဒိဿတိ, သံသုဋ္ဌု ဂရဟဏန္တိ အတ္ထော။ ''တဏ္ဍိဇာနံ အပဒါနံ, သုဒ္ဒာနံ အပဒါန''န္တိအာဒီသု အပဂမနေ ဒိဿတိ, တတော တတော တေသံ အပဂမနန္တိ အတ္ထော။ ''ပိဏ္ဍပာတိကော ဘိက္ခု သပဒါနစာရဝသေန ပိဏ္ဍာယ စရတီ''တိအာဒီသု ပဋိပဋိယာ ဒိဿတိ, ဃရပဋိပဋိယာ စရတီတိ အတ္ထော။ ''အပဂတာ ဣမေ သာမညာ, အပဂတာ ဣမေ ဗြဟ္မညာတိ အပဒါနေတီ''တိအာဒီသု အက္ကောသနေ ဒိဿတိ, အက္ကောသတိ ပရိဘာသတီတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ကာရဏေ ဒိဿတိ။ တသ္မာ ဗုဒ္ဓါနံ အပဒါနာနိ ဗုဒ္ဓါပဒါနိ, ဗုဒ္ဓကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ ဂင်္ဂါတလုကူပမာနံ အနေကေသံ ဗုဒ္ဓါနံ အနပ္ပဟရမိတာဒိသမတ္တိံသပာရမိတာ ကာရဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ အဓိကာရာဒီသု ယုတ္တအပဒါနာနိ သုဒ္ဓမာနသာ သုဏာထာတိ သမ္ဗန္ဓော။

တတ္ထ **သုဒ္ဓမာနသာ** တိ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန ဒိယမုကိလေသသဟဿံ ခေပေတွာ ဌိတတ္တာ သုဒ္ဓမာနသာ ပရိသုဒ္ဓစိတ္တာ သုဒ္ဓဟဒယာ ပဉ္စသတာ ခီဏာသဝ ဣမသ္မိံ ဓမ္မသဘာယေ သန္နိသိန္နာ သုဏာထ, ဩဟိတသောတာ မနသိ ကရောထာတိ အတ္ထော။

ဧတ္တ ပန ''အပဒါနာနီ''တိ အဝတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနထေရာပဒါနထေရီအပဒါနေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ''အထ ဗုဒ္ဓါပဒါနာနီ''တိ ဝစနံ ခန္ဓယမကအာယတနဓာတုသစ္စသင်္ခါရအနုသယယမကေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ပဓာနဝသေန အာဒိ

ဝသေန စ “မူလယမက”န္တိ ဝစနံ ဝိယ, တေရသသဟဿဒိသေသဒ္ဓေဝအနိယတတိံသနိဿဂ္ဂိယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ပဓာနဝသေန အာဒိဝသေန စ “ဟရာဇိကကဏ္ဍော”တိ ဝစနံ ဝိယ စ ဧဝမာပိ ပဓာနဝသေန အာဒိဝသေန စ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

“သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာပဒာနာနိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဝဏ္ဏာဂမော။ပေ။ ပဉ္စဝိဓံ နိရုတ္တံ”န္တိ နိရုတ္တိနယေန တ “တေသု ဝုဒ္ဓိလောပာဂမဝိကာရဝိပရီတာဒေသာ စာ”တိ သုတ္တေန တ တတိယတ္ထတစကဿ **သမ္မာ**တိနိပာတပဒဿ, သဃံသဒ္ဒတ္ထတစကဿ **သ**-န္တိဉ္ပသဂ္ဂပဒဿ စ လောပံ ကတ္ဝာ ကိတန္တတစီဗုဒ္ဓသဒ္ဒမေဝ ဂဟေတ္ဝာ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ “ဗုဒ္ဓာပဒာနာနိ”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာပဒာနာနီတိ အတ္ထော။

ဣတိ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ အပဒာန-အဋ္ဌကထာယ

အဗ္ဘန္တရနိဒာနဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ဗုဒ္ဓအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ အဗ္ဘန္တရနိဒါနာနန္တရံ အပဒာနဋ္ဌကထံ ကထေတုကာမော –

“သပဒာနံ အပဒာနံ၊ ဝိစိတ္တနယဒေသနံ။
ယံ ခုဒ္ဒကနိကာယသ္မိံ၊ သင်္ဂါယိံသု မဟေသယော။
တဿ အဓိ အနုပ္ပတ္တော၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာက္ကမော”တိ။

တတ္ထ ယံ အပဒာနံ တာဝ “သကလံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဧကဝိမုတ္တိရသ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဧကရသေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ဓမ္မဝိနယဝသေန ဒွိဓာသင်္ဂဟေ ဓမ္မေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ပဌမမဇ္ဈိမပစ္ဆိမဗုဒ္ဓဝစနေသု မဇ္ဈိမဗုဒ္ဓဝစနေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ဝိနယာဘိဓမ္မသုတ္တန္တပိဋကေသု သုတ္တန္တပိဋကေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ဒီဃနိကာယမဇ္ဈိမသံယုတ္တအင်္ဂုတ္တရခုဒ္ဒကနိကာယေသု ပဉ္စသု ခုဒ္ဒကနိကာယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ကထာ ဥဒာနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လန္တိ နဝသု သာသနင်္ဂေသု ကထာယ သင်္ဂဟိတံ။

“ဒွာသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိသဟဿာနိ၊ ယေမေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော”တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တစတုရာသီတိသဟဿဓမ္မက္ခန္ဓေသု ကတိပယဓမ္မက္ခန္ဓသင်္ဂဟိတံ ဟောတီတိ။

ဣဒါနိ တံ အပဒာနံ ဒဿေန္တော **“တိံသပာရမိသမ္ပုဏ္ဏာ, ဓမ္မရာဇာ အသင်္ခိယာ”** တိ အာဟ။ တတ္ထ ဒသပာရမိတာဝ ပစ္ဆိမဗုဒ္ဓိမုက္ကဋ္ဌဝသေန ဒသပာရမီဒသဥပပာရမီဒသပရမတ္ထပာရမီနံ ဝသေန သမတ္တိံသပာရမီ။ တာဟိ သံသုဋ္ဌု ပုဏ္ဏာ သမ္ပုဏ္ဏာ သမန္နာဂတာ သမင်္ဂီဘူတာ အဇ္ဈာပန္နာ သံယုတ္တာတိ **တိံသပာရမိသမ္ပုဏ္ဏာ**။ သကလလောကတ္တယတသိနေ သတ္တနိကာယေ မေတ္တာကရုဏာမုဒိတာဥပေက္ခာသင်္ခါတာဟိ စတူဟိ ဗြဟ္မဝိဟာရသမာပတ္တီဟိ တ ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန တ ဧကစိတ္တဘာဝေန အတ္တနော စ ကာယေ ရဥ္ဇေန္တိ အလ္လီယာပေန္တီတိ ရာဇာနော, ဓမ္မေန ရာဇာနော **ဓမ္မရာဇာ,** ဣတ္ထမ္ဘူတာ ဗုဒ္ဓါ။ ဒသသတံ သဟဿံ ဒသသဟဿံ သတသဟဿံ ဒသသတသဟဿံ ကောဋိ ပကောဋိ ကောဋိပ္ပကောဋိ နဟုတံ နိန္နဟုတံ အက္ခောဘိဏီ ဗိန္ဒု အဗ္ဗုဒံ နိရဗ္ဗုဒံ အဟဟံ အဗဗံ အဋ္ဋဋံ သောဂန္ဓိကံ ဥပ္ပလံ ကုမုဒံ ပုဏ္ဍရိကံ ပဒုမံ ကထာနံ မဟာကထာနံ အသင်္ချေယျာနံ ဝသေန **အသင်္ခိယာ** သင်္ခါရဟိတာ ဓမ္မရာဇာနော အတီတာ ဝိဂတာ နိရုဒ္ဓါ အဗ္ဘတ္ထံ ဂတာတိ အဓိပ္ပာယော။

၆. တေသု အတီတဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရစ္ဆ အတ္တနာ ဗောဓိသတ္တဘူတေန စက္ကဝတ္တိရညာ ဟုတ္ဝာ ကတသမ္ဘာရဥ္စ အာနန္ဒတ္ထေရေန ပုဋ္ဌော ဘဂဝါ **“သမ္ဗောဓိ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌာန”** န္တိအာဒိမာဟ။ ဘော အာနန္ဒ, မမ အပဒာနံ သုဏောဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ အာနန္ဒ, အဟံ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသမ္ဘာရပူရဏကာလေ စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟုတ္ဝာ သေဋ္ဌာနံ ပသဋ္ဌာနံ ပ

ဋ္ဌိဝိဒ္ဓစတုသစ္စာနံ ဗုဒ္ဓာနံ သမ္ဗောဓိံ စတုသစ္စမဂ္ဂဉာဏံ သဗ္ဗညုတဉာဏံ တ သိရသာ အဘိတဒယေတိ သမ္ဗန္ဓော ။ **သသ ဌ္ဌေ** သာဝကသင်္ဃသဟိတေ **လောကနာယကေ** လောကဇေဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓေ ဒသဟိ အင်္ဂုလီဟိ ဥဘောဟိ ဟတ္ထပုဋေဟိ **နမ ဿိတွတ** ဝန္ဒိတွတ **သိရသာ** သီသေန **အဘိတဒယေ** အာဒရေန ထောမနံ ကတွတ ပဏာမံ ကရောမီတိ အတ္ထော။

၇. **ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တေသု** တိ ဒသသဟဿစက္ကတဋ္ဌေသု ဗုဒ္ဓခေတ္တေသု, **အာကာသဋ္ဌာ** အာကာသဂတာ, **ဘူမဋ္ဌာ** ဘူမိတလဂတာ, ဝေဠုရိယာဒယော သတ္တ **ရတနာ အသင်္ခိယာ** သင်္ခါရဟိတာ, **ယာဝတာ** ယတ္တကာ, **ဝိဇ္ဇန္တိ** ။ တာနိ သဗ္ဗာနိ **မနသာ** စိတ္တေန **သမာဟရေ,** သံ သုဋ္ဌု စိတ္တေန အဓိဋ္ဌဟိတွတ အာဟရိဿာမီတိ အတ္ထော, မမ ဟ သာဒဿ သာမန္တာ ရာသိံ ကရောမီတိ အတ္ထော။

၈. **တတ္ထ ရူပိယဘူမိယ** န္တိ တသ္မိံ အနေကဘူမိမ္ဟိ ဟသာဒေ ရူပိယမယံ ရဇတမယံ ဘူမိံ နိမ္မိတန္တိ အတ္ထော။ **အဟံ ရတနမယံ** သတ္တဟိ ရတနေဟိ နိမ္မိတံ အနေကသတဘူမိကံ **ဟသာဒံ ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ** ဥဂ္ဂတံ **နဘမုဂ္ဂတံ** အာကာသေ ဇောတမာနံ **မာပယိန္တိ** အတ္ထော။

၉. တမေဝ ဟသာဒံ ဝဏ္ဏေန္တော **"ဝိစိတ္တထမ္ဘ"** န္တ္တာဒိမာဟ။ ဝိစိတ္တေဟိ အနေကေဟိ မသာရဂလ္လာဒိ ဝဏ္ဏေဟိ ထမ္ဘေဟိ ဥဿာပိတံ **သုကတံ** သုဋ္ဌု ကတံ လက္ခဏယုတ္တံ အာရောဟပရိဏာဟဝသေန သုဋ္ဌု **ဝိဘတ္တံ** အနေကကောဋ္ဌသတဂ္ဃနတောရဏနိမ္မိတတ္တာ **မဟာရဟံ**။ ပုနပိ ကိံ ဝိသိဋ္ဌံ? **ကနကမယသင်္ဃာဋ္ဋံ** သုဝဏ္ဏေဟိ ကတတုလာသင်္ဃာဋ္ဋဝလယေဟိ ယုတ္တံ, တတ္ထ ဥဿာပိတကောန္တေဟိ စ ဆတ္တေဟိ စ **မဏ္ဍိတံ** သောဘိတံ ဟ သာဒန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀. ပုနပိ ဟသာဒဿေဝ သောဘံ ဝဏ္ဏေန္တော **"ပဌမာ ဝေဠုရိယာ ဘူမိ"**တ္တာဒိမာဟ။ တဿ အနေကသတ ဘူမိဟသာဒဿ **သုဘာ** ကလ္ယာ ကန္တာ မနာဟ **အဗ္ဘသမာ** ဝလာဟကပဋလသဒိသာ **ဝိမလာ** နိမ္မလာ ဝေဠုရိယမဏိမ ယာ နီလဝဏ္ဏာ **ပဌမာ ဘူမိ** အဟောသီတိ အတ္ထော။ ဇလဇနဋ္ဌိနပဒုမေဟိ **အာကိဏ္ဏာ** သမင်္ဂီဘူတာ ဝရာယ ဥတ္တမာယ **ကဥ္စနဘူမိယာ** သုဝဏ္ဏဘူမိယာဝ သောဘတီတိ အတ္ထော။

၁၁. တဿေဝ ဟသာဒဿ **ကာစိ ဘူမိ ပဝဠဝံသာ** ပဝဠဝကောဋ္ဌာသာ **ပဝဠဝဏ္ဏာ,** ကာစိ ဘူမိ **လောဟိတကာ** လောဟိတဝဏ္ဏာ, ကာစိ ဘူမိ **သုဘာ** မနောဟရာ **ဣန္ဒဂောပကဝဏ္ဏာဘာ** ရသ္မိယော နိစ္ဆရမာနာ, ကာစိ ဘူမိ ဒသ **ဒိသာ ဩဘာသတီ**တိ အတ္ထော။

၁၂. တသ္မိံယေဝ ဟသာဒေ **နိယ္ယူဟာ** နိဂ္ဂတပမုခသာလာ စ **သုဝိဘတ္တာ** သုဋ္ဌု ဝိဘတ္တာ ကောဋ္ဌာသတော ဝိသုံ ဝိသုံ ကတာ **သီဟပဥ္စရာ** သီဟဒွာရာ စ။ **စတုရော ဝေဒိကာ**တိ စတူဟိ ဝေဒိကာဝလယေဟိ ဇာလကတဋ္ဌေဟိ စ **မနောရမာ** မနအလ္လီယနကာ **ဂန္ဓာဝေဋ္ဌာ** ဂန္ဓအာမာ စ ဩလမ္ဗန္တီတိ အတ္ထော။

၁၃. တသ္မိံယေဝ ဟသာဒေ **သတ္တရတနဘူသိတာ** သတ္တရတနေဟိ သောဘိတာ ကူဋ္ဌာကရာ။ ကိံ ဘူတာ? **နီလာ** နီလဝဏ္ဏာ, **ပီတာ** ပီတဝဏ္ဏာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ, **လောဟိတကာ** လောဟိတကဝဏ္ဏာ ရတ္တဝဏ္ဏာ, **ဩဒာတာ** ဩဒာတဝ ဏ္ဏာ သေတဝဏ္ဏာ, **သုဒ္ဓကာဠကာ** အမိဿကာဠဝဏ္ဏာ, **ကူဋ္ဌာကရဝရူပေတာ** ကူဋ္ဌာကရဝရေဟိ ကဏ္ဏိကကူဋ္ဌာ ကရဝရေဟိ ဥပေတော သမန္နာဂတော သော ဟသာဒောတိ အတ္ထော။

၁၄. တသ္မိံယေဝ ဟသာဒေ **ဩလောကမယာ** ဥဒ္ဓမ္ဘုခါ **ပဒုမာ** သုပုပ္ဖိတာ ပဒုမာ သောဘန္တိ, သီဟဗျဂ္ဃာဒီဟိ တဋ္ဌမိဂဂဏေဟိ စ ဟံသကောဉ္စမယူရာဒိပက္ခိသမူဟေဟိ စ **သောဘိတော** သော ဟသာဒောတိ အတ္ထော။ အတိဥစ္စော ဟုတွတ နဘမုဂ္ဂတတ္တာ နက္ခတ္တတာရကာဟိ အာကိဏ္ဏော **စန္ဒသူရေဟိ** စန္ဒသူရိယရူပေဟိ စ **မဏ္ဍိတော** သော ဟသာဒောတိ အတ္ထော။

၁၅. သော ဧဝ စက္ကဝတ္တိဿ ဟသာဒေ **ဟေမဇာလေန** သုဝဏ္ဏဇာလေန **သဉ္ဆန္နာ, သောဏ္ဏကိင်္ကဏိကာ ယုတော** သုဝဏ္ဏကိင်္ကဏိကဇာလေဟိ ယုတော သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **မနောရမာ** မနလ္လီယနကာ **သောဏ္ဏ မာလာ** သုဝဏ္ဏပုပ္ဖပန္တိယော **ဝါတဝေဂေန** ဝါတပ္ပဟာရေန **ကူဇန္တိ** သဒ္ဒံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆. **မဋ္ဌေဠကံ** မဋ္ဌိဠဝဏ္ဏံ, **လောဟိတကံ** လောဟိတဝဏ္ဏံ, **ပီတကံ** ပီတဝဏ္ဏံ, **ဟရိပိဥ္ဇရံ** ဇမ္ဗောနဒသု ဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပဥ္စဝဏ္ဏဥ္စ ဓဇံ **နာနာရင်္ဂေဟိ** အနေကေဟိ ဝဏ္ဏေဟိ, **သမ္မိတံ** ရဇ္ဇိတံ ဓဇံ, **ဥဿိတံ** တသ္မိံ ဟ သာဒေ ဥဿာပိတံ။ **ဓဇမာလိနီ**တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တံ, ဓဇမာလာယုတ္တော သော ဟသာဒေါတိ အတ္ထော။

၁၇. တသ္မိံ ဟသာဒေ အတ္ထရဏာဒယော ဝဏ္ဏေန္တော **"န နံ ဗဟူ"**တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ နံ ဟသာဒံ ဗဟူဟိ အဝိဇ္ဇမာနံ နာမ နတ္ထီတိ အတ္ထော, **နာနာသယနဝိစိတ္တာ** အနေကေဟိ အတ္ထရဏေဟိ ဝိစိတ္တာ သောဘိတာ မဥ္စ ပီဌာဒိသယနာ **အနေကသတာ** အနေကသတသင်္ချာ, ကိံ ဘူတာ? **ဖလိကာ** ဖလိကမဏိမယာ ဖလိကာဟိ ကတာ, **ရဇတာမယာ** ရဇတေဟိ ကတာ, **မဏိမယာ** နီလမဏီဟိ ကတာ, **လောဟိတင်္ဂာ** ရတ္တဇာတိမဏီဟိ ကတာ, **မသာရဂလ္လမယာ** ကဗရဝဏ္ဏမဏီဟိ ကတာ, **သဏှဟကာသိကသန္ထတာ** သဏှေဟိ သုခုမေဟိ ကာသိကဝတ္ထေဟိ အတ္ထတာ။

၁၈. **ဟဝုရာ**တိ ဟဝုရဏာ။ ကီဒိသာ? **ကမ္ဗလာ** လောမသုတ္တေဟိ ကတာ, **ဒုကူလာ** ဒုကူလပဋ္ဋေဟိ ကတာ, **စီနာ** စီနပဋ္ဋေဟိ ကတာ, **ပတ္တုဏ္ဏာ** ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ ဇာတပဋ္ဋေဟိ ကတာ, **ပဏ္ဍု** ပဏ္ဍုဝဏ္ဏာ, **ဝိစိတ္တတ္ထရဏံ** အနေကေဟိ အတ္ထရဏေဟိ ဟဝုရဏေဟိ စ ဝိစိတ္တံ, **သဗ္ဗံ** သယနံ, **မနသာ** စိတ္တေန, **အဟံ ပညပေသိ**န္တိ အတ္ထော။

၁၉. တဒေဝ ဟသာဒံ ဝဏ္ဏေန္တော **"တာသု တာသွေဝဝ ဘူမိသူ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရတနကူဋလင်္ကတ**န္တိ ရတနမယကူဋေဟိ ရတနကဏ္ဏိကာဟိ အလင်္ကတံ သောဘိတန္တိ အတ္ထော။ **မဏိဝေရောစနာ ဥက္ကာ**တိ ဝေရောစနမဏီဟိ ရတ္တမဏီဟိ ကတာ, **ဥက္ကာ** ဒဏ္ဍပဒီပါ။ **ဓာရယန္တာ သုတိဋ္ဌရေ** တိ အာကာသေ သုဋ္ဌု ဓာရယန္တာ ဂဏှန္တာ အနေကသတဇနာ သုဋ္ဌု တိဋ္ဌန္တီတိ အတ္ထော။

၂၀. ပုန တဒေဝ ဟသာဒံ ဝဏ္ဏေန္တော **"သောဘန္တိ ဧသိကာထမ္ဘာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧသိကာထမ္ဘာ** နာမ နဂရဒွါရေ သောဘနတ္ထာယ နိခါတာ ထမ္ဘာ, **သုဘာ** ကလျာ, **ကဥ္စနတောရဏာ** သုဝဏ္ဏမယာ, **ဇမ္ဗောနဒာ** ဇမ္ဗောနဒသုဝဏ္ဏမယာ စ, **သာရမယာ** ခဒိရရုက္ခသာရမယာ စ **ရဇတမယာ** စ တောရဏာ သောဘန္တိ, ဧသိကာ စ တောရဏာ စ တံ ဟသာဒံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၂၁. တသ္မိံ ဟသာဒေ **သုဝိဘတ္တာ အနေကာ သန္ဓီ** ကဝာဋေဟိ စ အဂ္ဂဠေဟိ စ **စိတ္တိတာ** သောဘိတာ သန္ဓိပရိက္ခေပါ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော, **ဥဘတော**တိ တဿ ဟသာဒဿ ဥဘောသု ပဿေသု, **ပုဏ္ဏဃဋာ** အနေကေဟိ ပဒုမေဟိ အနေကေဟိ စ ဥပ္ပလေဟိ, **သံယုတာ** ပုဏ္ဏာ တံ ဟသာဒံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၂၂-၂၃. ဧဝံ ဟသာဒဿ သောဘံ ဝဏ္ဏေတွာ ရတနမယံ ဟသာဒဥ္စ သက္ကာရသမ္မာနဥ္စ ပကာသေန္တော **"အတီတေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေ စာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတီတေ**တိ အတိက္ကန္တေ ဝိဂတေ ကာလေ ဇာတေ ဘူတေ, **သသင်္ဃေ** သာဝကသမူဟသဟိတေ, **သဗ္ဗေ လောကနာယကေ** ဗုဒ္ဓေ သဘာဝေန ပကတိဝဏ္ဏေန **ရူပေန** သဏ္ဌာနေန စ, **သသာဝကေ** သာဝကသဟိတေ, **ဗုဒ္ဓေ နိမ္မိနိတွာ** ယေန ဒွါရေန ဟသာဒေ ပဝိသိတဗ္ဗော ဟောတိ **, တေန ဒွါရေန ပဝိသိတွာ သသာဝကာ သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓာ သဗ္ဗသောဏ္ဏမယေ** သကလသုဝဏ္ဏမယေ, **ပီဌေ နိသိန္နာ အရိယမဏ္ဍလာ** အရိယသမူဟာ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။

၂၄-၂၅. **တေရဟိ** ဝတ္တမာနေ ကာလေ **အနုတ္တရာ** ဥတ္တရဝိရဟိတာ **ယေ စ ဗုဒ္ဓာ အတ္ထိ** သံဝိဇ္ဇန္တိ, တေ စ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အနေကသတေ သယမ္ဘူ** သယမေဝ ဘူတေ အညာစရိယရဟိတေ, **အပရာဇိတေ** ခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရ မစ္စုဒေဝပုတ္တမာရေဟိ အပရာဇိတေ, ဇယမာပန္နေ သန္တပ္ပေသိန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝနံ** မယှံ ဟသာဒံ အတီတကာလေ စ ဝတ္တမာနကာလေ စ, **သဗ္ဗေ ဗုဒ္ဓာ သမာရုဟုံ** သံ သုဋ္ဌု အာရုဟိံသူတိ အတ္ထော။

၂၆. **ယေ ဒိဗ္ဗာ** ဒိဝိ ဘဝာ ဒိဗ္ဗာ ဒေဝလောကေ ဇာတာ, **ယေ စ ဗဟူ ကပ္ပရုက္ခာ အတ္ထိ။ ယေ စ မာနုသာ** မနုဿေ ဇာတာ ယေ စ ဗဟူ ကပ္ပရုက္ခာ အတ္ထိ, တတော **သဗ္ဗံ ဒုဿံ သမာဟန္တွာ** သံ သုဋ္ဌု အာဟရိတွာ တေစီဝရာနိ ကာရေတွာ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ တိစီဝရေဟိ **အစ္ဆာဒေမိ** တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၇. ဇဝံ တိစီဝရေဟိ အဋ္ဌာဒေတ္တတ ဟာရဟပေတ္တတ တောသံ နိသိန္နာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ **သမ္ပန္နံ** မဓုရံ **ခဇ္ဇံ** ခာဒိတဗ္ဗံ ပူတဒိ ကိဋ္ဌိ, မဓုရံ **ဘောဇ္ဇံ** ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ အာဟာရဋ္ဌ, မဓုရံ **သာယနီယံ** လေဟနီယဋ္ဌ, **သမ္ပန္နံ** မဓုရံ ပိဝိတဗ္ဗံ အဋ္ဌဟာနဋ္ဌ, **ဘောဇနံ** ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ အာဟာရဋ္ဌ, **သုဘေ** သုန္ဒရေ **မဏိမယေ** သေလမယေ **ပတ္တေ သံ** သုဋ္ဌု **ပူရေတွတ အအာသိ** ပဋိဂ္ဂဟာပေသိန္တိ အတ္ထော။

၂၈. **သဗ္ဗေ တေ အရိယမဏ္ဍလာ** သဗ္ဗေ တေ အရိယသမူဟာ, **ဒိဗ္ဗစက္ခု သမာ ဟုတ္တတ မဌာ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုသမင္ဂိနော ဟုတ္တတ မဌာ ကိလေသေဟိ ရဟိတတ္တာ သိလိဌာ သောဘမာနာ **စီဝရသံယုတာ** တိစီဝရေဟိ သမင္ဂီဘူတာ မဓုရသက္ခရာဟိ စ တေလေန စ မဓုဖာဏိတေဟိ စ **ပရမန္နေန** ဥတ္တမေန အန္နေန စ မယာ **တပ္ပိတာ** အပ္ပိတာ ပရိပူရိတာ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။

၂၉. တေ ဇဝံ သန္တပ္ပိတာ အရိယမဏ္ဍလာ **ရတနဂ္ဗံ** သတ္တဟိ ရတနေဟိ နိမ္မိတဂ္ဗံ ဂေဟံ, **ပဝိသိတွတ ဂုဟာသယာ** ဂုဟာယံ သယမာနာ, **ကေသရီဝ** ကေသရသီဟာ ဣဝ, **မဟာရဟမှဟိ သယနေ** အနဂ္ဃေ မဉ္စေ, **သီဟသေယျမကပ္ပယုံ** ယထာ သီဟော မိဂရာဇာ ဒက္ခိဏပဿေန သယန္တော ဟဒေ ဟဒံ အစ္စာဓာယ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ သီသူပဓာနံ ကတ္တတ တမဟတ္ထံ ဥဇုကံ ဌပေတွတ တလမိ အန္တရသတ္ထိယံ ကတ္တတ နိစ္စလော သယတိ, ဇဝံ သေယျံ ကပ္ပယုံ ကရိံသူတိ အတ္ထော။

၃၀. တေ ဇဝံ သီဟသေယျံ ကပ္ပေတ္တတ **သမ္ပဇာနာ** သတိသမ္ပဇညသမ္ပန္နာ။ **သမုဋ္ဌာယ** သံ သုဋ္ဌု ဥဋ္ဌဟိတ္တတ **သယနေ ပလ္လင်္ကမာဘုဇုံ** ဥရိုဗဒ္ဓာသနံ ကရိံသူတိ အတ္ထော။

၃၁. **ကေစရံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာန** န္တိ သဗ္ဗေသံ အတီတာနာဂတာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ကေစရံ အာရမ္မဏဘူတံ **ဈာနရတိသမပ္ပိတာ** ဈာနရတိယာ သံ သုဋ္ဌု အပ္ပိတာ သမင္ဂီဘူတာ အဟေသုန္တိ အတ္ထော, **အညေ ဓမ္မာနိ ဒေသေန္တိ** တိ တေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု အညေ ကေစ္စေ ဓမ္မေ ဒေသေန္တိ, **အညေ** ကေစ္စေ **ဣဒ္ဓိယာ** ပဉ္စမာဒိဇ္ဈာနကီဠာယ **ကီဠန္တိ** ရမန္တိ။

၃၂. **အညေ** ကေစ္စေ **အဘိညာ** ပဥ္စ အဘိညာယော **ဝသိဘာဝိတာ** ဝသီကရိံသု, ပဥ္စသု အဘိညာသု အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇနဝုဋ္ဌာနအဓိဋ္ဌာနပစ္စဝေက္ခဏသင်္ခာတာဟိ ပဥ္စဝသိတာဟိ ဝသီဘာဝံ ဣတာ ဂတာ ပတ္တာ အဘိညာယော , **အပ္ပေန္တိ** သမာပဇ္ဇန္တိ။ **အညေ** ကေစ္စေ **အနေကသဟဿိယော ဝိကုဗ္ဗနာနိ** ဧကောပိ ဟုတွတ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတ္တတ ဧကော ဟောတီတိ ဧဝမာဒီနိ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနာနိ **ဝိကုဗ္ဗန္တိ** ကရောန္တီတိ အတ္ထော။

၃၃. **ဗုဒ္ဓာပိ ဗုဒ္ဓေတိ** ဇဝံ သန္နိပတိတေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု သဗ္ဗညုတညာဏဿ **ဝိသယံ** အာရမ္မဏဘူတံ ပဉှံ ဗုဒ္ဓာ ဗုဒ္ဓေ **ပုစ္ဆန္တိ** တိ အတ္ထော။ တေ ဗုဒ္ဓာ အတ္တဂမ္ဘီရတာယ **ဂမ္ဘီရံ နိပုဏံ** သုခုမံ, **ဌာနံ** ကာရဏံ, **ပညာယ ဝိနိဗုဇ္ဈရေ** ဝိသေသေန နိရဝသေသတော ဗုဇ္ဈန္တိ။

၃၄. တအ မမ ဟာသာဒေ သန္နိပတိတာ **သာဝကာပိ ဗုဒ္ဓေ** ပဉှံ **ပုစ္ဆန္တိ, ဗုဒ္ဓာ သာဝကေ** သိဿေ ပဉှံ **ပုစ္ဆန္တိ, တေ** ဗုဒ္ဓာ စ သာဝကာ စ **အညမညံ** ပဉှံ **ပုစ္ဆိတ္တတ** အညမညံ **ဗျာကရောန္တိ** ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။

၃၅. ပုန တေ သဗ္ဗေ ဧကတော ဒဿေန္တော **"ဗုဒ္ဓာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ စာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓာ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ, **ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ** စ **သာဝကာ** စ သိဿာ **ပရိစာရကာ** နိဿိတကာ ဧဝေ သဗ္ဗေ, **သကာယ** သကာယ **ရတိယာ** ရမမာနာ သလ္လီနာ မမ **ဟာသာဒေ အဘိရမန္တိ** တိ အတ္ထော။

၃၆. ဇဝံ တသ္မိံ ဝေဇယန္တပာသာဒေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ အာစာရသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွတ ဣဒါနိ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော သော တိလောကဝိဇယော စက္ကဝတ္တိရာဇာ **"ဆတ္တာ တိဋ္ဌန္တု ရတနာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ရတနာ** သတ္တရတနမယာ, **ဆတ္တာ ကဥ္စနာဝေဠုပန္တိကာ** သုဝဏ္ဏဇာလေဟိ ဩလမ္ဗိတာ **တိဋ္ဌန္တု။ မုတ္တာဇာလပရိက္ခိတ္တာ** မုတ္တာဇာလေဟိ ပရိတရိတာ, **သဗ္ဗေ** ဆတ္တာ မမ **မတ္ထကေ** မုဒ္ဓနိ, **ဓာရေန္တု** တိ စိန္တိတမတ္တေယေဝ ဆတ္တာ ဟုတုဘူတာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၃၇. သောဏ္ဏတာရကစိတ္တိတာ သုဝဏ္ဏတာရကာဟိ ဒဒ္ဒလ္လမာနာ **စေလဝိတာနာ ဘဝန္တု** နိဗ္ဗတ္တန္တု ။ **ဝိစိတ္တာ** အနေကဝဏ္ဏာ, **မလ္လဝိတတာ** ပုပ္ဖပတ္ထဋာ, **သဗ္ဗေ** အနေကဝိတာနာ, **မတ္ထကေ** နိသီဒနဋ္ဌာနဿ ဥပရိဘာဂေ **ဓာရေန္တု** တိ အတ္ထော။

၃၈-၄၀. မလ္လအာမေဟိ အနေကသုဂန္ဓပုပ္ဖအာမေဟိ **ဝိတတာ** ပရိကိဏ္ဏာ, **ဂန္ဓအာမေဟိ** စန္ဒနကုင်္ကုမတဂရာဒိသုဂန္ဓအာမေဟိ, **သောဘိတာ** ဟောက္ခရဏီတိ သမ္ဗန္ဓော ။ **ဒုဿအာမေဟိ** ပတ္တုဏ္ဏစီနာဒိအနဂ္ဃဒုဿအာမေဟိ, **ပရိကိဏ္ဏာ** သတ္တရတနအာမေဟိ ဘူသိတာ အလင်္ကတာ ဟောက္ခရဏီ, **ပုပ္ဖာဘိကိဏ္ဏာ** စမ္ပကသဠလသောဂန္ဓိကာဒိသုဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ **အဘိကိဏ္ဏာ** သုဋ္ဌု ဝိစိတ္တာ သောဘိတာ။ ပုနရပိ ကိံ ဘူတာ ဟောက္ခရဏီ? သုရဘိဂန္ဓသုဂန္ဓေဟိ ဘူသိတာ တသိတာ။ သမန္တတော **ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလလင်္ကတာ** ပဉ္စဟိ အင်္ဂုလေဟိ လိမ္ပိတဂန္ဓေဟိ အလင်္ကတာ, **ဟေမစ္ဆဒနဆာဒိတာ** သုဝဏ္ဏဆဒနေဟိ သုဝဏ္ဏဝိတာနေဟိ ဆာဒိတာ, ဟာသာဒဿ **စာတုဒ္ဒိသာ** ဟောက္ခရဏိယော ပဒုမေဟိ စ ဥပ္ပလေဟိ စ သုဋ္ဌု သန္ထတာ ပတ္ထဋာ သုဝဏ္ဏရူပေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ, **ဓာယန္တု, ပဒ္မရေဏုရဇုဂ္ဂတာ** ပဒုမရေဏူဟိ ဓူလီဟိ စ အာကိဏ္ဏာ ဟောက္ခရဏိယော သောဘန္တူတိ အတ္ထော။

၄၁. မမ ဝေဇယန္တ **ဟာသာဒဿ သမန္တတော ဟာဒဟ** စမ္ပကာဒယော ရုက္ခာ **သဗ္ဗေ ပုပ္ဖန္တု** ဧတေ ပုပ္ဖရုက္ခာ။ **သယမေဝ ပုပ္ဖာ မုဉ္စိတွတ** ဝိဂဋ္ဌိတွတ **ဂန္တွာ ဘဝနံ ဩကိရုံ,** ဩကိဏ္ဏာ ဟာသာဒဿ ဥပရိ ကရောန္တူတိ အတ္ထော။

၄၂. **တတ္ထ** တသ္မိံ မမ ဝေဇယန္တဟာသာဒေ **သိခိနော** မယူရာ **နစ္စန္တူ, ဒိဗ္ဗဟံသာ** ဒေဝတာဟံသာ, **ပကူဇရေ** သဒ္ဒံ ကရောန္တု, **ကရဝီကာ စ** မဓုရသဒ္ဒာ ကောကိလာ **ကာယန္တု** ဂီတတက္ကံ ကရောန္တု, အပရေ အနုတ္တာ စ **ဒိဇသင်္ဃာ** ပက္ခိနော သမူဟာ ဟာသာဒဿ **သမန္တတော** မဓုရရဝံ ရဝန္တူတိ အတ္ထော။

၄၃. **ဟာသာဒဿ သမန္တကော သဗ္ဗာ** အာတတဝိတတာဒယော **ဘေရိယော ဝဇ္ဇန္တု** ဟညန္တု, **သဗ္ဗာ တာ** အနေကတန္တိယော **ဝီဏာ ရသန္တု** သဒ္ဒံ ကရောန္တု, **သဗ္ဗာ** အနေကပ္ပကာရာ **သင်္ဂီတိယော** ဟာသာဒဿ သမန္တတော **ဝတ္တန္တု** ပဝတ္တန္တု ကာယန္တူတိ အတ္ထော။

၄၄-၅. **ယာဝတာ** ယတ္တကေ ဌာနေ **ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ** ဒသသဟဿိစက္ကတဋ္ဌေ **တတော ပရေ စက္ကတဋ္ဌေ, ဇောတိသမ္ပန္နာ** ပဘာသမ္ပန္နာ **အစ္ဆိန္နာ မဟန္တာ** သမန္တတော **ရတနာမယာ** သတ္တဟိ ရတနေဟိ ကတာ ခစိတာ **သောဏ္ဏပလ္လင်္ကာ** သုဝဏ္ဏပလ္လင်္ကာ **တိဋ္ဌန္တု,** ဟာသာဒဿ သမန္တတော **ဒီပရုက္ခာ** ပဒီပဓာရဏာ တေလရုက္ခာ **ဇလန္တု** , ပဒီပေဟိ ပဇ္ဇလန္တု, **ဒသသဟဿိပရမ္ပရာ** ဒသသဟဿီနံ ပရမ္ပရာ ဒသသဟဿိယော **ဧကပဇ္ဇောတာ** ဧကပဒီပာ ဝိယ **ဘဝန္တု** ဥဇ္ဇောတန္တူတိ အတ္ထော။

၄၆. နစ္စဂီတေသု ဆေကာ **ဂဏိကာ** နစ္စိတ္ထိယော စ **လာသိကာ** မုခေန သဒ္ဒကာရိကာ စ **ဟာသာဒဿ သမန္တတော နစ္စန္တု, အစ္ဆရာဂဏာ** ဒေဝိတ္ထိသမူဟာ နစ္စန္တု, **နာနာရင်္ဂာ** အနေကဝဏ္ဏာ နာနာရင်္ဂမဏ္ဍလာ ဟာသာဒဿ သမန္တတော နစ္စန္တု, **ပဒိဿန္တု** ဟာကဋာ ဟောန္တူတိ အတ္ထော။

၄၇. တအာ အဟံ တိလောကဝိဇယော နာမ စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟုတွတ သကလစက္ကတဋ္ဌေ **ဒုမဂ္ဂေ** ရုက္ခဂ္ဂေ **ပဗ္ဗတဂ္ဂေ** ဟိမဝန္တစက္ကတဋ္ဌပဗ္ဗတာဒီနံ အဂ္ဂေ သိနေရုပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ စ သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု **ဝိစိတ္တံ** အနေကဝဏ္ဏဝိစိတ္တံ **ပဉ္စဝဏ္ဏိကံ** နီလပီတာဒိပဉ္စဝဏ္ဏံ **သဗ္ဗံ ဓဇံ ဥဿာပေမိ** တိ အတ္ထော။

၄၈. **နရာ** လောကန္တရာ နရာ စ နာဂလောကတော **နာဂာ စ** ဒေဝလောကတော **ဂန္ဓဗ္ဗာ** စ **ဒေဝတာ စ သဗ္ဗေ ဥပေန္တု** ဥပဂစ္ဆန္တု, **တေ** နရာဒယော **နမဿန္တာ** မမ နမက္ကာရံ ကရောန္တာ **ပဉ္စလိကာ** ကတဟတ္ထပုဋာ မမ ဝေဇယန္တံ **ဟာသာဒံ ပရိတရယုန္တိ** အတ္ထော။

၄၉. ဧဝံ သော တိလောကဝိဇယော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဟာသာဒဿ စ အတ္တနော စ အာနုဘာဝံ ဝဏ္ဏေတွတ ဣဒါနိ အတ္တနာ သမ္ပတ္တိကတပုညဖလံ သမာဒပေန္တော **"ယံ ကိဉ္စိ ကုသလံ ကမ္မ"** န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံ ကိဉ္စိ ကုသလကမ္မ** သင်

ခာတံ **ကိရိယံ ကတ္တဗ္ဗံ** အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ **မမ** မယာ **ကာယေန** တ **တစာယ** တ **မနသာ** တ တီဟိ ဒွါရေဟိ **ကတံ တိဒသေ သုကတံ** သုဋ္ဌု ကတံ, တာဝတိံသဘဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟံ ကတန္တိ အတ္ထော။

၅၀. ပုန သမာဒပေန္တော **“ယေ သတ္တာ သညိနော”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယေ သတ္တာ** မနုဿာ တ ဒေဝတ တ ဗြဟ္မာနော တ **သညိနော** သညာသဟိတာ **အတ္ထိ, ယေ စ သတ္တာ အသညိနော** သညာရဟိတာ အသညာ သတ္တာ သန္တိ, **တေ သဗ္ဗေ** သတ္တာ **မယှံ** မယာ **ကတံ ပုညဖလံ, ဘာဂီ ဘဝန္တု** ပုညဝန္တာ ဟောန္တူတိ အတ္ထော။

၅၁. ပုနပိ သမာဒပေန္တော ဇောတိသတ္တော **“ယေဟံ ကတ”**န္တိအာဒိမာဟ။ မယာ **ကတံ** ပုညံ ယေဟိ နရနာဂဂန္ဓဗ္ဗဒေဝေဟိ **သုဝိဒိတံ** ဉာတံ, တေသံ **မယာ ဒိန္နံ ပုညဖလံ,** တသ္မိံ မယာ ကတေ ပုညေ ဒိန္နဘာဝံ **ယေ** နရာဒယော **န ဇာနန္တိ, ဒေဝတ ဂန္တွာ** တေသံ တံ **နိဝေဒယုံ** အာရောစယုန္တိ အတ္ထော။

၅၂. **သဗ္ဗလောကမှိ ယေ သတ္တာ** အာဟာရနိဿိတာ **ဇီဝန္တိ,** တေ သဗ္ဗေ သတ္တာ **မနုညံ ဘောဇနံ သဗ္ဗံ မမ စေတသာ** မမ စိတ္တေန **လဘန္တု,** မမ ပုညိဒ္ဓိယာ လဘန္တူတိ အတ္ထော။

၅၃. **မနသာ** ပသန္နေန စိတ္တေန ယံ **အနံ့ မယာ ဒိန္နံ** တသ္မိံ အနေ စိတ္တေန **ပသာဒံ အာဝဟိံ** ဥပ္ပာဒေသိံ။ **သဗ္ဗသမ္ဗုဒ္ဓာ စ ပစ္စေကာ** ပဋိဗုဒ္ဓော **ဇိနသာဝကာ** စ မယာ စက္ကဝတ္တိရညာ **ပူဇိတာ**။

၅၄. **သုကတေန တေန ကမ္မေန** သဒ္ဒဟိတွာ ကတေန ကုသလကမ္မေန, **စေတနာပဏိဓီဟိ စ** စိတ္တေန ကတပတ္ထနာဟိ စ, **မာနုသံ ဒေဟံ** မနုဿသရီရံ, **ဇဟိတွာ** ဆဍ္ဍေတွာ, **အဟံ တာဝတိံသံ** ဒေဝလောကံ **အဂစ္ဆိံ** အဂမာသိံ, သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓော ဝိယ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇိန္တိ အတ္ထော။

၅၅. တတော တိလောကဝိဇယော စက္ကဝတ္တိရာဇာ ကာလင်္ကတော, တတော ပဋ္ဌာယ အာဂတေ **ဒုဝေ ဘဝေ** ဒ္ဝေဇာတိယော **ပဇာနာမိ ဒေဝတ္တေ** ဒေဝတ္တဘာဝေ **မာနုသေ** မနုဿတ္တဘာဝေ စ, တတော ဇာတိဒ္ဝယတော **အညံ ဂတိံ** အညံ ဥပပတ္တိံ **န ဇာနာမိ** န ပဿာမိ, **မနသာ** စိတ္တေန **ပတ္ထနာဖလံ** ပတ္ထိတပတ္ထနာဖလန္တိ အတ္ထော။

၅၆. **ဒေဝနံ အဓိကော ဟောမီ**တိ ယဒိ ဒေဝေသု ဇာတော, အာယုဝဏ္ဏဗလတေဇေဟိ ဒေဝနံ အဓိကော ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ ယဒိ မနုဿေသု ဇာတော, **မနုဇာဓိပော** မနုဿာနံ အဓိပတိ ဣဿရော **ဘဝါမိ,** တထာ ရာဇဘူတော အဘိရူပေန ရူပသမ္ပတ္တိယာ စ လက္ခဏေန အာရောဟပရိဏာဟာဒိလက္ခဏေန စ **သမ္ပန္နော** သမ္ပုဏ္ဏော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္န**ဘဝေ ပညာယ** ပရမတ္ထဇာနနပညာယ **အသမော** သမရဟိတော, မယာ သဒိသော ကောစိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၅၇. မယာ ကတပုညသမ္ဘာရေန ပုညဖလေန ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ **သေဋ္ဌံ** ပသဋ္ဌံ မဓုရံ **ဝိဝိဓံ** အနေကပ္ပကာရံ **ဘောဇနဉ္စ အနပ္ပကံ** ဗဟုသတ္တ**ရတနဉ္စ ဝိဝိဓာနိ,** အနေကပ္ပကာရာနိ ပတ္တုဏ္ဏကောသေယျာဒိ **ဝတ္ထာနိ** စ **နဘာ** အာကာသတော **မံ** မမ သန္တိကံ **ခိပ္ပံ** သီဃံ **ဥပေန္တိ** ဥပဂစ္ဆန္တိ။

၅၈-၆၆. **ပထဗျာ** ပထဝိယာ **ပဗ္ဗတေ** စ **အာကာသေ** စ **ဥဒကေ** စ **ဝနေ** စ **ယံ ယံ** ယတ္ထ ယတ္ထ **ဟတ္ထံ ပသာရေမိ** နိက္ခိပာမိ, တတော တတော **ဒိဗ္ဗာ ဘက္ခာ** ဒိဗ္ဗာ အာဟာရာ **မံ** မမ သန္တိကံ **ဥပေန္တိ** ဥပဂစ္ဆန္တိ, ဟတ္ထဘာဝန္တီတိ အတ္ထော။ တထာ ယထာကာမံ **သဗ္ဗေ ရတနာ။ သဗ္ဗေ** စန္ဒနာဒယော **ဂန္ဓာ** ။ သဗ္ဗေ **ယာနာ** တဟနာ။ **သဗ္ဗေ** စမ္ပကနာဂပုန္နာဂာဒယော **မာလာ** ပုပ္ဖာ။ သဗ္ဗေ **အလင်္ကာရာ** အာဘရဏာ။ **သဗ္ဗာ** ဒိဗ္ဗကညာ။ သဗ္ဗေ **မဓုသက္ခရာ** ။ **သဗ္ဗေ** ပူပာဒယော **ခဇ္ဇာ** ခာဒိတဗ္ဗာ **မံ** မမ သန္တိကံ **ဥပေန္တိ** ဥပဂစ္ဆန္တိ။

၆၇-၆၈. **သမ္ဗောဓိဝရပတ္တိယာ** တိ ဥတ္တမစတုမဂ္ဂဉာဏပတ္တိယာ ဟာပုဏနတ္ထာယ။ မယာ ယံ ဥတ္တမအနံ့ ကတံ ပူရိတံ, တေန ဥတ္တမအနေန သေလသဒ္ဒာတံ **ပဗ္ဗတံ** သကလံ ဧကနိန္နာဒံ ကရောန္တော **ဗဟလံ ဂိရံ** ပုထုလံ ဃောသံ **ဂဇ္ဇေန္တော, သဒေဝကံ** လောကံ သကလံ မနုဿဒေဝလောကံ **ဟာသယန္တော** သောမနဿပ္ပတ္တံ ကရောန္တော **လောကေ** သကလလောကတ္တယေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒေ **ဗုဒ္ဓော အဟံ ဘဝါမီ**တိ အတ္ထော။

၆၉. **ဒိသာ ဒသဝိဓာ လောကေ**တိ စက္ကဝါဠလောကေ ဒသဝိဓာ ဒသကောဋ္ဌာသာ ဒိသာ ဟောန္တိ, တတ္ထ ကောဋ္ဌာသေ **ယာယတော** ယာယန္တဿ ဂစ္ဆန္တဿ **အန္တကံ နတ္ထိ**တိ အတ္ထော, စက္ကဝတ္တိကာလေ **တသ္မိံ** မယာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဒိသာဘာဂေ တ **ဗုဒ္ဓခေတ္တာ** ဗုဒ္ဓဝိသယာ **အသင်္ချိယာ** သင်္ချာရဟိတာ။

၇၀. **ပဘာ ပကိတ္တိတာ**တိ တအ စက္ကဝတ္တိရာဇကာလေ **မယှံ** ပဘာ စက္ကရတနမဏိရတနာဒီနံ ပဘာ အာလောကာ **ယမကာ** ယုဂဠယုဂဠာ ဟုတွာ **ရံသိဝါဟနာ** ရံသိ မုဉ္စမာနာ ပကိတ္တိတာ ပါကဋာ, **ဧတ္ထန္တရေ** ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠန္တရေ **ရံသိဇာလံ** ရံသိသမူဟံ, **အာလောကော ဝိပုလော** ဗဟုတရော **ဘဝေ** အဟောသီတိ အတ္ထော။

၇၁. **ဧတ္တကေ လောကဓာတုမှိ** တိ ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠေသု **သဗ္ဗေ ဇနာ မံ ပဿန္တု** ဒက္ခန္တူတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေ** ဒေဝ **ယာဝ ဗြဟ္မနိဝေသနာ** ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ **မံ အနုဝတ္တန္တု** အနုကူလာ ဘဝန္တု။

၇၂. **ဝိသိဋ္ဌမဓုနာဒေနာ** တိ ဝိသဋ္ဌေန မဓုရေန နာဒေန, **အမတဘေရိမာဟနိန္တိ** အမတဘေရိံ ဒေဝဒုန္ဒုဘိံ ပဟရိံ, **ဧတ္ထန္တရေ** ဧတသ္မိံ ဒသသဟဿိစက္ကဝါဠဗ္ဘန္တရေ **သဗ္ဗေ ဇနာ** မန **မဓုရံ ဂိရံ** သဒ္ဒံ **သုဏန္တု** မနသိ ကရောန္တု။

၇၃. **ဓမ္မမေဃေန ဝဿန္တေ** ဓမ္မဒေသနာမေဃေန နာဒေန တဗ္ဗောဟာရပရမတ္ထဂမ္ဘီရမဓုရသုခုမတ္ထဝဿေ ဝဿန္တေ ဝဿမာနေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာနုဘာဝေန **သဗ္ဗေ** ဘိက္ခုဘိက္ခုနီအာဒယော **အနာသဝ** နိက္ကိလေသာ **ဟောန္တု** ဘဝန္တု။ **ယေတ္ထ ပစ္ဆိမကာ သတ္တာ** တိ ဧတ္ထ ဧတေသု ရာသိဘူတေသု စတူသု ပရိသသတ္တေသု ယေ သတ္တာ ပစ္ဆိမကာ ဂုဏဝသေန ဟေဋ္ဌိမကာ, **တေ** သဗ္ဗေ **သောတာပန္နာ ဘဝန္တု** တိ အဓိပ္ပာယော။

၇၄. တအ တိလောကဝိဇယစက္ကဝတ္တိရာဇကာလေ **အာတဗ္ဗကံ** အာတဗ္ဗယုတ္တကံ, **အဒံ** ကတွာ, **အသေသတော** နိဿေသေန, **သီလံ** သီလပါရမိံ, **ပူရေတွာ နေက္ခမ္မေ** နေက္ခမ္မပါရမိတာယ, **ပါရမိံ** ကောဋိံ ပတွာ, **ဥတ္တမံ သမ္ဗောဓိံ** စတုမဂ္ဂဉာဏံ, **ပတ္တော** ဘဝာမိ ဘဝေယျံ။

၇၅. **ပဏ္ဍိတေ** ပဉ္စဝဏ္ဏေ မေဓာဝိနော **ပရိပုစ္ဆိတွာ** “ကိံ, ဘန္တေ, ကတ္တဗ္ဗံ? ကိံ န ကတ္တဗ္ဗံ? ကိံ ကုသလံ? ကိံ အကုသလံ? ကိံ ကတွာ သဂ္ဂမောက္ခဒွယဿ ဘာဂီ ဟောတိ”တိ ပုစ္ဆိတွာ, ဇဝံ ပညာပါရမိံ ပူရေတွာတိ အတ္ထော။ **ကတွာ ဝီရိယမုတ္တမန္တိ** ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု အဝိစ္ဆိန္နံ ဝီရိယံ ကတွာ, ဝီရိယပါရမိံ ပူရေတွာတိ အတ္ထော။ သကလဝိရုဒ္ဓဇနေဟိ ကတအနာဒရာဓိတသနာ**ခန္တိယာ ပါရမိံ** ကောဋိံ **ဂန္တွာ** ခန္တိပါရမိံ ပူရေတွာ **ဥတ္တမံ သမ္ဗောဓိံ** ဥတ္တမံ သမ္ဗုဒ္ဓတ္တံ **ပတ္တော** ဘဝာမိ ဘဝေယျံ။

၇၆. **ကတွာ ဒဠှမဓိဋ္ဌာန** န္တိ “မမ သရီရဇီဝိတေသု ဝိနဿန္တေသုပိ ပုညကမ္မတော န ဝိရမိဿာမိ”တိ အစလဝသေန ဒဠှံ အဓိဋ္ဌာနပါရမိံ ကတွာ “သီသေ ဆိဇ္ဇမာနေပိ မုသာဝါဒံ န ကထေဿာမိ”တိ သစ္စပါရမိတာယ ကောဋိံ **ပူရိယ** ပူရေတွာ “သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခီ အဝေရာ”တိအာဒိနာ မေတ္တာပါရမိတာယ ကောဋိံ ပတွာ **ဥတ္တမံ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တော**တိ အတ္ထော။

၇၇. သဇီဝကာဇီဝကဝတ္ထူနံ **လာဘေ** စ တေသံ **အလာဘေ** စ ကာယိကစေတသိက**သုခေ** စေဝ တထာ **ဒုက္ခေ** စ သာဒရဇနေဟိ ကတေ, **သမ္မာနေ** စေဝ ဩမာနေ, **စ သဗ္ဗတ္ထ သမကော** သမာနမာနသော ဥပေက္ခာပါရမိံ ပူရေတွာ **ဥတ္တမံ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တော** ပါပုဏေယျန္တိ အတ္ထော။

၇၈. **ကောသဇ္ဇံ** ကုသီတဘာဝံ, **ဘယတော** ဘယဝသေန “အပါယဒုက္ခဘာဂီ”တိ **ဒိသွာ** ဉတွာ အကောသဇ္ဇံ အကုသီတဘာဝံ အလီနဝုတ္တိံ, **ဝီရိယံ ခေမတော** ခေမဝသေန “နိဗ္ဗာနကာမီ”တိ **ဒိသွာ** ဉတွာ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထ** ဘဝထ။ **ဧသာ ဗုဒ္ဓါနုသာသနီ** ဧသာ ဗုဒ္ဓါနံ အနုသိဋ္ဌိ။

၇၉. **ဝိဝါဒံ ဘယတော ဒိသွာ**တိ ဝိဝါဒံ ကလဟံ ဘယတော ဒိသွာ “အပါယဘာဂီ”တိ ဒိသွာ ဉတွာ **အဝိဝါဒံ** ဝိဝါဒတော ဝိရမဏံ “နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိ”တိ, **ခေမတော ဒိသွာ** ဉတွာ **သမဂ္ဂါ** ဧကဂ္ဂစိတ္တာ **သခိလာ** သိလိဋ္ဌာ မေတ္တာ

ယ ခုရဂတာယ သောဘမာနာ **ဟောထာ**တိ အတ္ထော။ **သော** ကထာ မန္တနာ ဥဒီရဏာ ဗုဒ္ဓါနံ **အနုသာသနီ** ဩဝါဒအာနံ။

၈၀. ပမာဒံ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု သတိဝိပ္ပဝါသေန ဝိဟရဏံ **ဘယတော** “နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသု ဒုက္ခိတဒုရူပအပ္ပန္နဟနတာဒိသံဝတ္တနကံ အပာယာဒိဂမနဉ္စာ”တိ **ဒိသွာတ** ဥတ္တတ, **အပ္ပမာဒံ** သဗ္ဗကိရိယာသု သတိယာ ဝိဟရဏံ, **ခေမတော** ဝဓိတော “နိဗ္ဗာနသမ္ပာပုဏန”န္တိ **ဒိသွာတ** ပစ္စက္ခတော ဥတ္တတ **အဋ္ဌင္ဂိကံ မဂ္ဂံ** သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာသင်္ကပ္ပော သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော သမ္မာအာဇီဝေါ သမ္မာဝါယာမော သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓီတိ အင်္ဂအဝယဝံ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ မဂ္ဂံ အဓိဂမုပါယံ **ဘာဝေထ** ဝဍ္ဎေထ မနသိ ကရောထ, **သော** ကထာ ဘာသနာ ဥဒီရဏာ **ဗုဒ္ဓါနုသာသနီ** ဗုဒ္ဓါနံ အနုသိဋ္ဌီတိ အတ္ထော။

၈၁. သမာဂတာ ဗဟူ ဗုဒ္ဓါတိ အနေကသတသဟဿသင်္ချာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သမာဂတာ ရာသိဘူတာ, **သဗ္ဗသော** သဗ္ဗပ္ပကာရေန **အရဟန္တာ** စ ခီဏာသဝါ အနေကသတသဟဿာ သမာဂတာ ရာသိဘူတာ။ တသ္မာ တေ ဗုဒ္ဓေ စ **အရဟန္တေ စ ဝန္ဒမာနေ** ဝန္ဒနာရဟေ **နမဿထ** အင်္ဂပစ္စင်္ဂနမက္ကာရေန နမဿထ ဝန္ဒထ။

၈၂. ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **အစိန္တိယာ** စိန္တေတုံ အသက္ကုဏေယျာ, **ဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓဓမ္မာ** တိ ဗုဒ္ဓေဟိ ဒေသိတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ပေ.။ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော တိအာဒယော ဓမ္မာ, ဗုဒ္ဓါနံ တ သဘာဝ အစိန္တိယာ စိန္တေတုံ အသက္ကုဏေယျာ, **အစိန္တိယေ** စိန္တာဝိသယာတိက္ကန္တေ **ပသန္နာနံ** ဒေဝမနုဿာနံ **ဝိပါကော** ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိသင်္ခါတော စိန္တေတုံ အသက္ကုဏေယျော သင်္ချာတိက္ကန္တော **ဟောတိ** ဘဝတိ။

ဣတိ ဧတ္တာဝတာ စ ယထာ အဒ္ဓါနကမိနော “မဂ္ဂံ နော အာစိက္ခာ”တိ ပုဋ္ဌေန “တမ္ပိ မုဉ္စိတ္တတ ဒက္ခိဏံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ တေန မဂ္ဂေန ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတ္တတ ပုန မုဉ္စိတေန အပရေန တမမဂ္ဂေန ဂတာပိ ကမနိဂမာဒီသု ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေန္တိ, ဧဝမေဝ ဗုဒ္ဓါပအာနံ ကုသလာပအာနဝသေန နိဋ္ဌာပေတ္တတ တဒေဝ အကုသလာပအာနဝသေန ဝိတ္ထာရေတုံ ဣဒံ ပဉှာကမ္မံ –

“ဒုက္ကရဉ္စ အဗ္ဘက္ခာနံ၊ အဗ္ဘက္ခာနံ ပုနာပရံ။
အဗ္ဘက္ခာနံ သိလာဝေဓော၊ သကလိကာပိ စ ဝေဒနာ။

“နာဠာဂိရိ သတ္တစ္ဆေဒော၊ သီသဒုက္ခံ ယဝခာဒနံ။
ပိဋ္ဌိဒုက္ခမတီသာရော၊ ဣမေ အကုသလကာရဏာ”တိ။

အတ္ထ ပဌမပဉှေ – **ဒုက္ကရ** န္တိ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကာ။ အတီတေ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗောဓိသတ္တော ဇောတိပါလော နာမ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ ဟုတ္တတ နိဗ္ဗတ္တော ဗြာဟ္မဏဇာတိဝသေန သာသနေ အပ္ပသန္နော တဿ ဘဂဝတော ပိလောတိကကမ္မနိဿန္ဒေန “ကဿပေ ဘဂဝတ”တိ သုတ္တတ “ကုတော မုဏ္ဍကဿ သမဏဿ ဗောဓိ, ဗောဓိ ပရမဒုလ္လဘာ”တိ အာဟ။ သော တေန ကမ္မနိဿန္ဒေန အနေကဇာတိသတေသု နရကာဒိဒုက္ခမနုဘဝိတ္တတ တဿေဝ ဘဂဝတော အနန္တရံ တေနေဝ လဒ္ဓဗ္ဗာကရဏေန ကမ္မေန ဇာတိသံသာရံ ခေပေတ္တတ ပရိယောသာနေ ဝေဿန္တရတ္တဘာဝံ ပတ္တတ တတော စုတော တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဒေဝတာယာစနေန တတော စဝိတ္တတ သက္ယကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဉာဏဿ ပရိပါကတ္တာ သကလဇမ္ဗုဒီပရဇ္ဇံ ပဟာယ အနောမာနဒီတီရေ သုနိသိတေနာသိနာ သမကုဋမကေသကလာပံ ဆိန္ဒိတ္တတ ဗြဟ္မုနာ အာနီတေ ကပ္ပိယပရိက္ခာရေ ပဗ္ဗဇိတ္တတ ဗောဓိဉာဏဒဿနဿ တာဝ အပရိပက္ကတ္တာ ဗုဒ္ဓဘာဝါယ မဂ္ဂါမဂ္ဂံ အဇာနိတ္တတ ဆဗ္ဗဿာနိ ဥရုဝေလဇနပဒေ ကောဟာရကောလောပကေပုဂ္ဂလကေမဂ္ဂကောသနဘောဇနဝသေန အဋ္ဌိစမ္မနဟာရုသေသံ နိမ္မံသရုဓိရပေတရူပသဒိသသရီရော **ပဓာနသုတ္တေ** (သု. နိ. ၄၂၇ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ပဓာနံ မဟာဝီရိယံ ဒုက္ကရကာရိကံ အကာသိ။ သော ဣမံ ဒုက္ကရကာရိကံ “သမ္ဗောဓိယာ မဂ္ဂံ န ဟောတီ”တိ စိန္တေတ္တတ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ပဏီတာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိတ္တတ ပီဏိန္ဒြိယော ပရိပုဏ္ဏဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏော ကမေန ဗောဓိမဏ္ဍမုပဂန္တွာ ပဉ္စ မာရေ ဇိနိတ္တတ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတောတိ။

‘‘အဝစာဟံ ဇောတိပါလော၊ သုဂတံ ကဿပံ တဒါ။
ကုတော နု ဗောဓိ မုဏ္ဍဿ၊ ဗောဓိ ပရမဒုလ္လဘာ။

‘‘တေန ကမ္မဝိပါကေန၊ အစရိံ ဒုက္ကရံ ဗဟုံ။
ဆဗ္ဗဿာနုရုဝေလာယံ၊ တတော ဗောဓိမပါပုဏိံ။

‘‘နာဟံ ဧတေန မဂ္ဂေန၊ ပါပုဏိံ ဗောဓိမုတ္တမံ။
ကုမ္မဂ္ဂေန ဂဝေသိဿံ၊ ပုဗ္ဗကမ္မေန ဝါရိတော။

‘‘ပုညပါပပရိက္ခီဏော၊ သဗ္ဗသန္တာပဝဇ္ဇိတော။
အသောကော အနုပါယာသော၊ နိဗ္ဗာယိဿမနာသဝေါ’’တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၉၂-၉၅)။

ဒုတိယပဉှေ – **အဗ္ဘက္ခာန**န္တိ အဘိ အက္ခာနံ ပရိဘာသနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော သုဒ္ဒကုလေ ဇာတော အဟုကဏှော အပ္ပသိဒ္ဓော မုနာဠိ နာမ ဓုတ္တော ဟုတွာ ပဋိဝသတိ။ တဒါ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ သုရဘိ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ကေနစိ ကရဏီယေန တဿ သမီပဋ္ဌာနံ ပါပုဏိ။ သော တံ ဒိသွာဝ ‘‘ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော အယံ သမဏော’’တိအာဒိနာ အဗ္ဘာစိက္ခိ။ သော တေန အကုသလနိဿန္ဒေန နရကာဒီသု အနေကဝဿသဟဿာနိ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ယဒါ တိတ္ထိယာ ပဉ္စမတံ ဘဂဝတော တုသိတဘဝနေ ဝသနသမယေ စ ဟာကဋ္ဌာ ဟုတွာ သကလဇနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိယော ဒီပေတွာ ဝိစရန္တိ, တဒါ တုသိတပုရာ စဝိတွာ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကမေန ဗုဒ္ဓော ဇာတော။ တိတ္ထိယာ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ ဝိဟတလာဘသက္ကာရာ ဘဂဝတိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ဝိစရန္တိ။ တသ္မိံ သမယေ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ဂင်္ဂါယ ဇာလံ ဗန္ဓိတွာ ကီဠန္တော ရတ္တစန္ဒနဃဋိကံ ဒိသွာ အမှာကံ ဂေဟေ စန္ဒနာနိ ဗဟူနိ, ဣမံ ဘမံ အာရောပေတွာ တေန ဘမကာရေဟိ ပတ္တံ လိခာပေတွာ ဝေဠုပရမ္ပရာယ လဂ္ဂေတွာ ‘‘ယေ ဣမံ ပတ္တံ ဣဒ္ဓိယာ အာဂန္တွာ ဂဏှန္တိ, တေသံ ဘတ္တိကော ဘဝိဿာမီ’’တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။

တဒါ တိတ္ထိယာ ‘‘နဋ္ဌမှာ အနိ နဋ္ဌမှာ အနီ’’တိ မန္တေတွာ နိဂဏ္ဌော နာဋ္ဌပုတ္တော သကပရိသံ ဧဝမာဟ – ‘‘အဟံ ဝေဠုသမီပံ ဂန္တွာ အာကာသေ ဥလ္လင်္ဃနာကာရံ ကရောမိ, ‘တုမှေ ဆဝဒါရုမယံ ပတ္တံ ပဋိစ္စ မာ ဣဒ္ဓိံ ကရောထာ’တိ မံ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ ဝါရေထာ’’တိ, တေ တထာ ဂန္တွာ တထာ အကံသု။

တဒါ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇော စ မောဂ္ဂလ္လာနော စ တိကဝုတေ သေလပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတွာ ပိဏ္ဍပါတဂဏှနတ္ထာယ စီဝရံ ပါရုပန္တာ တံ ကောလာဟလံ သုဏိံသု။ တေသု မောဂ္ဂလ္လာနော ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇံ ‘‘တွံ အာကာသေန ဂန္တွာ တံ ပတ္တံ ဂဏှာဟီ’’တိ အာဟ။ သော ‘‘ဘန္တေ, တုမှေဟေဝ ဘဂဝတာ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတာ, တုမှေဟဝ ဂဏှထာ’’တိ အာဟ။ တထာပိ ‘‘မယာ အာဏတ္တော တွမေဝ ဂဏှာဟီ’’တိ အာဏတ္တော အတ္တနာ ဌိတံ တိကဝုတံ သေလပဗ္ဗတံ ပါဒတလေ လဂ္ဂေတွာ ဥက္ခလိယာ ပိဓာနံ ဝိယ သကလရာဇဂဟနဂရံ ဆာဒေသိ, တဒါ နဂရဝါသိနော ဖဋိကပဗ္ဗတေ အာဝုတံ ရတ္တသုတ္တမိဝ တံ ထေရံ ပဿိတွာ ‘‘ဘန္တေ ဘာရဒွာဇ, အမှေ ရက္ခထာ’’တိ ဥဂ္ဃောသယိံသု, ဘီတာ သုပ္ပာဒီနိ သီသေ အကံသု။ တဒါ ထေရော တံ ပဗ္ဗတံ ဌိတဋ္ဌာနေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဣဒ္ဓိယာ ဂန္တွာ တံ ပတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ, တဒါ နဂရဝါသိနော မဟာကောလာဟလမကံသု။

ဘဂဝါ ဝေဠုဝနာရာမေ နိသိန္နော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ‘‘ကိံ ဧသော သဒ္ဒော’’တိ အာနန္ဒံ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဘာရဒွာဇေန, ဘန္တေ, ပတ္တဿ ဂဟိတတ္တာ သန္တုဋ္ဌာ နဂရဝါသိနော ဥက္ကုဋ္ဌိသဒ္ဒမကံသူ’’တိ အာဟ။ တဒါ ဘဂဝါ အာယတိံ ပရူပဝါဒမောစနတ္ထံ တံ ပတ္တံ အာဟရာပေတွာ ဘေဒါပေတွာ အဉ္ဇနုပပိသနံ ကတွာ ဘိက္ခူနံ ဒါပေသိ, ဒါပေတွာ စ ပန ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနာ ကာတဗ္ဗာ, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ (စူဠဝ. ၂၅၂ ထောကံ ဝိသဒိသံ) သိက္ခာပဒံ ပညာပေသိ။

တတော တိတ္ထိယာ ‘‘သမဏေန ကိရ ကေတမေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တေ ဇီဝိတဟေတုပိ တံ နာတိက္ကမန္တိ, မယံ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမာ’’တိ တတ္ထ တတ္ထ ရာသိဘူတာ ကောလာဟလမကံသု။ အထ ရာဇာ ဗိမ္ဗိ

သာရော တံ သုတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဘဂဝန္တမေဝမာဟ – “တိတ္ထိယာ, ဘန္တေ, ‘ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမာ’တိ ဥဂ္ဃောသေန္တီ”တိ။ “အဟမ္ပိ, မဟာရာဇ, ကရိဿာမီ”တိ။ “နနု, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တ”န္တိ။ “တမေဝ, မဟာရာဇ, ပုစ္ဆိဿာမိ, တဝ ဥယျာနေ အမ္ဗဖလာဒီနိ ခါဒန္တာနံ ‘ဧတ္တကော ဒဏ္ဍော’တိ ဒဏ္ဍံ ဌပေန္တော တဝါပိ ဧကတော ကတွာ ဌပေသီ”တိ။ “န မယှံ, ဘန္တေ, ဒဏ္ဍော”တိ။ “ဧဝံ, မဟာရာဇ, န မယှံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ အတ္ထီ”တိ။ “ကတ္ထ, ဘန္တေ, ပါဋိဟာရိယံ ဘဝိဿတီ”တိ? “သာဝတ္ထိယာ သမီပေ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ, မဟာရာဇာ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ, တံ ပဿိဿာမာ”တိ။ တတော တိတ္ထိယာ “ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ကိရ ပါဋိဟာရိယံ ဘဝိဿတီ”တိ သုတွာ နဂရဿ သာမန္တာ အမ္ဗရုက္ခေ ဆေဒာပေသုံ, နာဂရာ မဟာအင်္ဂဏဋ္ဌာနေ မဏ္ဍာတိမဏ္ဍံ ဓဇာဒယော ဗန္ဓိံသု, သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိနော ရာသိဘူတာ ပုရတ္ထိမဒိသာယမေဝ ဒွါဒသယောဇနာနိ ဖရိတွာ အဋ္ဌံသု။ သေသဒိသာသုပိ တဒနုရူပေနာကာရေန သန္နိပတိံသု။

ဘဂဝါပိ ကာလေ သမ္ပတ္တေ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာသိယံ ပါတောဝ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကဏ္ဍော နာမ ဥယျာနပါလော ကိပိလ္လိကပုဋေ သုပက္ကံ အမ္ဗဖလံ ဒိသွာ “သစာဟံ ဣမံ ရညော ဒဒေယျံ, ကဟာပဏသတာဒိသာရံ လဘေယျံ, ဘဂဝတော ဥပနာမိတေ ပန ဣဓလောကပရလောကေသု သမ္ပတ္တိ ဘဝိဿတီ”တိ ဘဂဝတော ဥပနာမေသိ။ ဘဂဝါ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဏာပေသိ – “ဣမံ ဖလံ မဒ္ဒိတွာ ပါနံ ဒေဟီ”တိ။ ထေရော တထာ အကာသိ။ ဘဂဝါ အမ္ဗရသံ ပိဝိတွာ အမ္ဗဋ္ဌိံ ဥယျာနပါလဿ ဒတွာ “ဣမံ ရောပေဟီ”တိ အာဟ။ သော တလုကံ ဝိယူဟိတွာ တံ ရောပေသိ, အာနန္ဒတ္ထေရော ကုဏ္ဍိကာယ ဥဒကံ အာသိဉ္စိ။ တသ္မိံ ခဏေ အမ္ဗင်္ကုရော ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟာဇနဿ ပဿန္တဿေဝ သာခါဝိဋပပုပ္ဖဖလပလ္လဝဘရိတော ပညာယိတ္ထ။ ပတိတံ အမ္ဗဖလံ ခါဒန္တာ သကလဇမ္ဗုဒီပဝါသိနော ခယံ ပါပေတုံ နာသက္ခိံသု။

အထ ဘဂဝါ ပုရတ္ထိမစက္ကဝါဠတော ယာဝ ပစ္ဆိမစက္ကဝါဠံ, တာဝ ဣမသ္မိံ စက္ကဝါဠေ မဟာမေရုမုဒ္ဓနိ ရတနစင်္ကမံ မာပေတွာ အနေကပရိသာဟိ သီဟနာဒံ နဒာပေန္တော **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန မဟာဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ကတွာ တိတ္ထိယေ မဒ္ဒိတွာ တေ ဝိပ္ပကာရံ ပါပေတွာ ပါဋိဟီရာဝသာနေ ပုရိမဗုဒ္ဓာစိဏ္ဏဝသေန တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဝဿံဝုတ္ထော နိရန္တရံ တေမာသံ အဘိဓမ္မံ ဒေသေတွာ မာတုပ္ပမုခါနံ အနေကဒေဝတာနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဓိဂမနံ ကတွာ, ဝုဋ္ဌဝဿော ဒေဝတောရောဟနံ ကတွာ အနေကဒေဝဗြဟ္မဂဏပရိဝုတော သင်္ကဿပုရဒွါရံ ဩရုယှ လောကာနုဂ္ဂဟံ အကာသိ။ တဒါ ဘဂဝတော လာဘသက္ကာရော ဇမ္ဗုဒီပမဇ္ဈောတ္ထရမာနော ပဉ္စမဟာဂင်္ဂါ ဝိယ အဟောသိ။

အထ တိတ္ထိယာ ပရိဟီနလာဘသက္ကာရာ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ ပတ္တက္ခန္ဓာ အဓောမုခါ နိသီဒိံသု။ တဒါ တေသံ ဥပဋ္ဌာယိကာ စိဉ္စမာဏဝိကာ နာမ အတိဝိယ ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တာ တေ တထာ နိသိန္နေ ဒိသွာ “ကိံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကိံ ပန တွံ, ဘဂိနိ, အပ္ပောဿုက္ကာသီ”တိ? “ကိံ, ဘန္တေ”တိ? “ဘဂိနိ, သမဏဿ ဂေါတမဿ ဥပ္ပာဒကာလတော ပဋ္ဌာယ မယံ ဟတလာဘသက္ကာရာ, နဂရဝါသိနော အမှေ န ကိဉ္စိ မညန္တီ”တိ။ “မယာ ဧတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ? “တယာ သမဏဿ ဂေါတမဿ အဝဏ္ဏံ ဥပ္ပာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သာ “န မယှံ ဘာရော”တိ ဝတွာ တတ္ထ ဥဿာဟံ ကရောန္တီ ဝိကာလေ ဇေတဝနဝိဟာရံ ဂန္တွာ တိတ္ထိယာနံ ဥပဿယေ ဝသိတွာ ပါတောဝ နဂရဝါသီနံ ဂန္ဓာဒီနိ ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒနတ္ထာယ ဂမနသမယေ ဇေတဝနာ ဝိယ နိက္ခန္တာ, “ကတ္ထ ဝသိတာ”တိ ပုဋ္ဌာ “ကိံ တုမှာကံ မမ ဝသိတဋ္ဌာနေနာ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သာ ကမေန ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပုစ္ဆိတာ “သမဏေနာဟံ ဂေါတမေန ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတွာ နိက္ခန္တာ”တိ အာဟ။ တံ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ သဒ္ဒဟိံသု, ပဏ္ဍိတာ သောတာပန္နာဒယော န သဒ္ဒဟိံသု။ ဧကဒိဝသံ သာ ဒါရုမဏ္ဍလံ ဥဒရေ ဗန္ဓိတွာ ဥပရိ ရတ္တပဋံ ပရိဒဟိတွာ ဂန္တွာ သရာဇိကာယ ပရိသာယ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ ဧဝမာဟ – “ဘော သမဏ, တွံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တုယှံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နဂရုကဂဗ္ဘိနိယာ မယှံ လသုဏမရိစာဒီနိ န ဝိစာရေသီ”တိ? “တထာဘာဝံ, ဘဂိနိ, တွဉ္စေဝ ပဇာနာသိ, အဟဉ္စာ”တိ။ သာ “ဧဝမေဝ မေထုနသံသဂ္ဂသမယံ ဒွေယေဝ ဇာနန္တိ, န အညေ”တိ အာဟ။

တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဒွေ ဒေဝပုတ္တေ အာဏာပေသိ – “တုမှေသု ဧကော မူသိကဝဏ္ဏံ မာပေတွာ တဿာ ဒါရုမဏ္ဍလဿ ဗန္ဓနံ ဆိန္ဒတု, ဧကော ဝါတမဏ္ဍလံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ပါရုတပဋံ ဥဒ္ဓံ ခိပတူ”တိ။ တေ ဂန္တွာ တထာ အကံ

သု။ အရှမဏ္ဍလံ ပတမာနံ တသ္သာ ဟဒပိဋ္ဌေ ဘိန္ဒိ။ ဓမ္မသဘာယံ သန္နိပတိတာ ပုထုဇ္ဇနာ သဗ္ဗေ "အရေ, ဒုဋ္ဌစောရိ, တ္ဝံ ဝေရူပသ္သ လောကတ္တယသာမိနော ဝေရူပံ အဗ္ဘက္ခာနံ အကာသီ"တိ ဉဋ္ဌဟိတွာ ကေကမုဋ္ဌိပဟာရံ ဒတွာ သဘာယ နီဟရိံသု, ဒဿနာတိက္ကန္တာယ ပထဝီ ဝိဝရမဒါသိ။ တသ္မိံ ခဏေ အဝီစိတော ဇာလာ ဉဋ္ဌဟိတွာ ကုလဒတ္တိကေန ရတ္တကမ္ဗလေနေဝ တံ အစ္ဆာဒေတွာ အဝီစိမှိ ပက္ခိပိ, ဘဂဝတော လာဘသက္ကာရော အတိရေကတရော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"သဗ္ဗာဘိဘုသ္သ ဗုဒ္ဓသ္သ၊ နန္ဒော နာမာသိ သာဝကော။
တံ အဗ္ဘက္ခာယ နိရယေ၊ စိရံ သံသရိတံ မယာ။

"ဒသဝဿသဟဿာနိ၊ နိရယေ သံသရိံ စိရံ။
မနုဿဘာဝံ လဒ္ဓါဟံ၊ အဗ္ဘက္ခာနံ ဗဟုံ လဘိံ။

"တေန ကမ္မာဝသေသေန၊ စိဉ္စမာဏဝိကာ မမံ။
အဗ္ဘာစိက္ခိ အဘူတေန၊ ဇနကာယသ္သ အဂ္ဂတော"တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၇၀-၇၂)။

တတိယပဉ္ဟေ – **အဗ္ဘက္ခာန**န္တိ အဘိ အက္ခာနံ အက္ကောသနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော အဟကဠ္ဌဇာတိယံ ဥပ္ပန္နော မုနာဠိ နာမ ဓုတ္တော ဟုတွာ ဒုဇ္ဇနသံသဂ္ဂဗလေန သုရဘိံ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ "ဒုဿီလော ပာပဓမ္မော အယံ ဘိက္ခူ"တိ အက္ကောသိ။ သော တေန အကုသလေန ဝစီကမ္မေန ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဒသပာရမိတာသံသိဒ္ဓိဗလေန ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ ပုန တိတ္ထိယာ ဥဿာဟဇာတာ – "ကထံ နု ခေါ သမဏဿ ဂောတမဿ အယသံ ဥပ္ပာဒေဿာမာ"တိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ နိသီဒိံသု။ တဒါ သုန္ဒရီ နာမေကာ ပရိဗ္ဗာဇိကာ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ တုဏှီဘူတေ ကိဉ္စိ အဝဒန္တေ ဒိသွာ "ကိံ မယှံ ဒေါသော"တိ ပုစ္ဆိ။ "သမဏေန ဂောတမေန အမှေ ဝိဟေဌိယမာနေ တွံ အပ္ပောဿုက္ကာ ဝိဟရိဿသိ, ဣဒံ တဝ ဒေါသော"တိ။ "ဧဝမဟံ တတ္ထ ကိံ ကရိဿာမီ"တိ? "တ္ဝံ သမဏဿ ဂောတမဿ အဝဏ္ဏံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ခိဿသီ"တိ? "သက္ခိဿာမိ, အယျာ"တိ ဝတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တနယေန ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ "သမဏေန ဂောတမေန ဂေဟန္ဓကုဋိယံ သယိတွာ နိက္ခန္တာ"တိ ဝတွာ အက္ကောသတိ ပရိဘာသတိ။ တိတ္ထိယာပိ "ပဿထ, ဘော, သမဏဿ ဂောတမဿ ကမ္မ"န္တိ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

"မုနာဠိ နာမဟံ ဓုတ္တော၊ ပုဗ္ဗေ အညာသု ဇာတိသု။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ သုရဘိံ၊ အဗ္ဘာစိက္ခိံ အဒူသကံ။

"တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ နိရယေ သံသရိံ စိရံ။
ဗဟူ ဝဿသဟဿာနိ၊ ဒုက္ခံ ဝေဒေသိ ဝေဒနံ။

"တေန ကမ္မာဝသေသေန၊ ဣဓ ပစ္ဆိမကေ ဘဝေ။
အဗ္ဘက္ခာနံ မယာ လဒ္ဓံ၊ သုန္ဒရိကာယ ကာရဏာ"တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၆၇-၆၉)။

စတုတ္ထပဉ္ဟေ – **အဗ္ဘက္ခာနံ** အဘိ ဝိသေသေန အက္ကောသနံ ပရိဘာသနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥပ္ပန္နော ဗဟုဿုတော ဗဟူဟိ သက္ကတော ပူဇိတော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝနမူလဖလာဟာရော ဗဟုမာဏဝေ မန္တေ ဝါစေန္တော တသံ ကပ္ပေသိ။ ဧကော ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ တာပသော တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော တံ ဒိသွာဝ ဣဿာပကတော တံ အဒူသကံ ဣသိံ "ကာမဘောဂီ ကုဟကော အယံ ဣသီ"တိ အဗ္ဘာစိက္ခိ, အတ္တနော သိဿေ စ အာဟ – "အယံ ဣသိ ဝေရူပော အနာစာရကော"တိ။ တေပိ တထေဝ အက္ကောသိံသု ပရိဘာသိံသု။ သော တေန အကုသလကမ္မဝိပာကေန ဝဿသဟဿာနိ နိရယေ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အာကာသေ ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ ပာကဋော ဇာတော။ တထေဝ တိတ္ထိယာ အဗ္ဘက္ခာနေနပိ အသန္တုဋ္ဌာ ပုနပိ သုန္ဒရိယာ အဗ္ဘက္ခာနံ ကာရေတွာ သုရာဓုတ္တေ ပက္ကောသာပေတွာ လဉ္စံ ဒတွာ "တုမှေဟိ သုန္ဒရိံ မာရေတွာ ဇေတဝနဒွါရသမီပေ မာလာကစဝရေန ဆာဒေထာ"တိ အာဏာ

ပေသုံ။ တေ တထာ ကရိံသု။ တတော တိတ္ထိယာ ''သုန္ဒရိံ န ပဿာမာ''တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''ပရိယေ သထာ''တိ အာဟ။ တေ အတ္တနာ ဟတိတဋ္ဌာနတော ဂဟေတွာ မဉ္စကံ အာရောပေတွာ ရညော ဒဿေတွာ ''ပဿ ထ, ဘော, သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာနံ ကမ္မ''န္တိ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ သကလနဂရေ အဝဏ္ဏံ ဥ ဂ္ဃောသေန္တာ ဝိစရိံသု။ သုန္ဒရိံ အာမကသုသာနေ အဋ္ဋကေ ဌပေသုံ။ ရာဇာ ''သုန္ဒရိမာရကေ ပရိယေသထာ''တိ အာဏာပေသိ။ တဒါ ဓုတ္တာ သုရံ ပိဝိတွာ ''တွံ သုန္ဒရိံ မာရေသိ, တွံ မာရေသီ''တိ ကလဟံ ကရိံသု။ ရာဇပုရိသာ တေ ဓုတ္တေ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ ရာဇာ ''ကိံ, ဘဏေ, တုမှေဟိ သုန္ဒရီ မာရိတာ''တိ? ''အာမ, ဒေဝ''တိ။ ''ကေဟိ အာဏတ္တာ''တိ? ''တိတ္ထိယေဟိ, ဒေဝ''တိ။ ရာဇာ တိတ္ထိယေ အာဟရာပေတွာ ဗန္ဓာပေတွာ ''ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, 'ဗုဒ္ဓဿ အဝဏ္ဏတ္ထာယ အမှေဟိ သယမေဝ သုန္ဒရီ မာရာပိတာ, ဘဂဝတ တဿ သာဝကာ စ အကာ ရကာ'တိ ဥဂ္ဃောသထာ''တိ အာဟ။ တေ တထာ အကံသု ။ သကလနဂရတသိနော နိက္ကင်္ခာ အဟေသုံ။ ရာဇာ တိတ္ထိ ယေ စ ဓုတ္တေ စ မာရာပေတွာ ဆဍ္ဍာပေတိ ။ တတော ဘဂဝတော ဘိယျောသောမတ္တာယ လာဘသက္ကာရော ဝဍ္ဎိ။ တေန ဝုတ္တံ –

> ''ဗြာဟ္မဏော သုတတ အာသိံ, အဟံ သက္ကတပူဇိတော။
> မဟာဝနေ ပဉ္စသတေ, မန္တေ တစေမိ မာဏဝေ။
>
> ''တတ္ထာဂတော ကုသိ ဘီမော, ပဉ္စာဘိညော မဟိဒ္ဓိကော။
> တဉ္စာဟံ အာဂတံ ဒိသွာ, အဗ္ဘာစိက္ခိံ အဒူသကံ။
>
> ''တတောဟံ အဝစံ သိဿေ, ကာမဘောဂီ အယံ ဣသိ။
> မယှမ္ပိ ဘာသမာနဿ, အနုမောဒိံသု မာဏဝါ။
>
> ''တတော မာဏဝကာ သဗ္ဗေ, ဘိက္ခမာနံ ကုလေ ကုလေ။
> မဟာဇနဿ အာဟံသု, ကာမဘောဂီ အယံ ဣသိ။
>
> ''တေန ကမ္မဝိပါကေန, ပဉ္စဘိက္ခုသတာ ဣမေ။
> အဗ္ဘက္ခာနံ လဘုံ သဗ္ဗေ, သုန္ဒရိကာယ ကာရဏာ''တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၇၃-၇၇)။

ပဉ္စမေ ပဒေ့ဟ – **သိလာဝေဓော**တိ အာဟတစိတ္တော သိလံ ပဝိဇ္ဈိ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော စ ကနိဋ္ဌဘာ တာ စ ဧကပိတုပုတ္တာ အဟေသုံ။ တေ ပိတု အစ္စယေန ဒာသေ ပဋိစ္စ ကလဟံ ကရောန္တာ အညမညံ ဝိရုဒ္ဓာ အဟေ သုံ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဗလဝဘာဝေန ကနိဋ္ဌဘာတရံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ တဿုပရိ ပာသာဏံ ပဝိဇ္ဈေသိ။ သော တေန ကမ္မဝိပါကေန နရကာဒီသု အနေကဝဿသဟဿာနိ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော။ ဒေဝဒတ္တော ရာဟုလကုမာရဿ မာတုလော ပုဗ္ဗေ သေရိဝါဏိဇကာလေ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဝါဏိဇော အဟောသိ, တေ ဧကံ ပဋ္ဋနကာမံ ပတွာ ''တွံ ဧကဝီထိံ ဂဏှာဟိ, အဟမ္ပိ ဧကဝီထိံ ဂဏှာမီ''တိ ဒွေပိ ပဝိဋ္ဌာ။ တေသု ဒေဝဒတ္တဿ ပဝိဋ္ဌဝီထိယံ ဇိဏ္ဏသေဋ္ဌိဘရိယာ စ နတ္တာ စ ဒွေဝယေဝ အဟေသုံ, တေသံ မဟန္တံ သုဝဏ္ဏ ထာလကံ မလဂ္ဂဟိတံ ဘာဇနန္တရေ ဌပိတံ ဟောတိ, တံ သုဝဏ္ဏထာလကဘာဝံ အဇာနန္တီ ''ဣမံ ထာလကံ ဂဟေတွာ ပိ ဠန္ဓနံ ဒေထာ''တိ အာဟ။ သော တံ ဂဟေတွာ သူစိယာ လေခံ ကဍ္ဍိတွာ သုဝဏ္ဏထာလကဘာဝံ ဉတွာ ''ထောကံ ဒတွာ ဂဏှိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဂတော။ အထ ဗောဓိသတ္တံ ဒွာရသမီပံ အာဂတံ ဒိသွာ ''နတ္တာ, အယျေ , မယှံ ကစ္ဆပုဋံ ပိဠန္ဓနံ ဒေထာ''တိ။ သာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ နိသီဒါပေတွာ တံ ထာလကံ ဒတွာ ''ဣမံ ဂဟေတွာ မယှံ နတ္တာယ ကစ္ဆပုဋံ ပိဠန္ဓနံ ဒေထာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏထာလကဘာဝံ ဉတွာ ''တေန ဝဉ္စိတာ''တိ ဉတွာ အတ္တနော ပသိဗ္ဗကာယ ဌပိတအဋ္ဌကဟာပဏေ အဝသေသဘဏ္ဍဉ္စ ဒတွာ ကစ္ဆပုဋံ ပိဠန္ဓနံ ကုမာရိကာယ ဟတ္ထေ ပိဠန္ဓာပေတွာ အဂမာသိ။ သော ဝါဏိဇော ပုနာဂန္တွာ ပုစ္ဆိ။ ''တာတ, တွံ န ဂဏှိတ္ထ, မယှံ ပုတ္တော ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဒတွာ တံ ဂဟေတွာ ဂတော''တိ။ သော တံ သုတွာဝ ဟဒယေန ဖာလိတေန ဝိယ ဓာဝိတွာ အနုဗန္ဓိ။ ဗောဓိသတ္တော နာဝံ အာရုယှ ပက္ခန္ဒိ။ သော ''တိဋ္ဌ, မာ ပလာယိ မာ ပလာယီ''တိ ဝတွာ ''နိဗ္ဗတ္တနိ ဗ္ဗတ္တဘာဝေ တံ နာသေတုံ သမတ္ထော ဘဝေယျံ''န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

သော ပတ္ထနာဝသေန အနေကေသု ဇာတိသတသဟဿေသု အညမညံ ဝိဟေဌေတွာ ကမ္မသိဒ္ဓိ အတ္တဘာဝေ သကျကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကမေန ဘဂဝတိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တေ အနုရုဒ္ဓာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနလာဘီ ဟုတွာ ဟာကဒ္ဓော ဘဂဝန္တံ ဝရံ ယာစိ – ''ဘန္တေ, သဗ္ဗော ဘိက္ခုသင်္ဃော ပိဏ္ဍပာတိကာဒီနိ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ သမာဒိယတု, သကလော ဘိက္ခုသင်္ဃော မမ ဘာရော ဟောတူ''တိ။ ဘဂဝတ န အနုဇာနိ။ ဒေဝဒတ္တော ဝေရံ ဗန္ဓိတွာ ပရိဟီနဇ္ဈာနော ဘဂဝန္တံ မာရေတုကာမော ဧကဒိဝသံ ဝေဘာရပဗ္ဗတပာဒေ ဌိတသ္သ ဘဂဝတော ဥပရိ ဌိတော ပဗ္ဗတကူဋံ ပဝိဒ္ဓေသိ။ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေန အပရော ပဗ္ဗတကူဋော တံ ပတမာနံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တေသံ ဃဋ္ဋနေန ဥဋ္ဌိတာ ပပဋိကာ အာဂန္တွာ ဘဂဝတော ပာဒပိဋ္ဌိယံ ပဟရိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ဝေမာတုဘာတရံ ပုဗ္ဗေ၊ ဓနဟေတု ဟနိံ အဟံ။
ပက္ခိပိံ ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ၊ သိလာယ စ အပိံသယိံ။

''တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ ဒေဝဒတ္တော သိလံ ခိပိ။
အင်္ဂုဋ္ဌံ ပိံသယီ ပာဒေ၊ မမ ပာသာဏသက္ခရာ''တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၇၈-၇၉)။

ဆဋ္ဌပဉှေ – **သကလိကာဝေဓော**တိ သကလိကာယ ဃဋ္ဋနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဒဟရကာလေ မဟာဝီထိယံ ကီဠမာနော ဝီထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ''အယံ မုဏ္ဍကော သမဏော ကုဟိံ ဂစ္ဆတီ''တိ ပာသာဏသကလိကံ ဂဟေတွာ တဿ ပာဒပိဋ္ဌိယံ ခိပိ ။ ပာဒပိဋ္ဌိစမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ ရုဟိရံ နိက္ခမိ။ သော တေန ပာပကမ္မေန အနေကဝဿသဟဿာနိ နိရယေ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ ဗုဒ္ဓဘူတောပိ ကမ္မပိလောတိကဝသေန ပာဒပိဋ္ဌိယံ ပာသာဏသကလိကဃဋ္ဋနေန ရုဟိရုပ္ပာဒံ လဘိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ပုရေဟံ အရကော ဟုတွာ၊ ကီဠမာနော မဟာပထေ။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာန၊ မဂ္ဂေ သကလိကံ ခိပိံ။

''တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ ဣဓ ပစ္ဆိမကေ ဘဝေ။
ဝဓတ္ထံ မံ ဒေဝဒတ္တော၊ အဘိမာရေ ပယောဇယီ''တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၀-၈၁)။

သတ္တမပဉှေ – **နာဠာဂိရီ**တိ ဓနပာလကော ဟတ္ထီ မာရဏတ္ထာယ ပေသိတော။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိဂောပကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဟတ္ထိံ အာရုယှ ဝိစရမာနော မဟာပထေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ''ကုတော အာဂစ္ဆတိ အယံ မုဏ္ဍကော''တိ အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော ဟတ္ထိနာ အာသာဒေသိ။ သော တေန ကမ္မေန အပာယေသု အနေကဝဿသဟဿာနိ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော။ ဒေဝဒတ္တော အဇာတသတ္တုရာဇာနံ သဟာယံ ကတွာ ''တွံ, မဟာရာဇ, ပိတရံ ဃာတေတွာ ရာဇာ ဟောဟိ, အဟံ ဗုဒ္ဓံ မာရေတွာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿာမီ''တိ သညာပေတွာ ဧကဒိဝသံ ရညော အနုညာတာယ ဟတ္ထိသာလံ ဂန္တွာ – ''သွေ တုမှေ နာဠာဂိရိံ သောဠသသုရာဃဋေ ပာယေတွာ ဘဂဝတော ပိဏ္ဍာယ စရဏဝေလာယံ ပေသေထာ''တိ ဟတ္ထိဂောပကေ အာဏာပေသိ။ သကလနဂရံ မဟာကောလာဟလံ အဟောသိ, ''ဗုဒ္ဓနာဂေန ဟတ္ထိနာဂဿ ယုဒ္ဓံ ပဿိဿာမာ''တိ ဥဘတော ရာဇဝီထိယံ မဉ္စာတိမဉ္စံ ဗန္ဓိတွာ ပာတောဝ သန္နိပတိံသု။ ဘဂဝတပိ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ရာဇဂဟံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ နာဠာဂိရိံ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ သော ဝီထိစစ္စရာဒယော ဝိဓမေန္တော အာဂစ္ဆတိ။ တဒာ ဧကာ ဣတ္ထီ အရကံ ဂဟေတွာ ဝီထိတော ဝီထိံ ဂစ္ဆတိ, ဟတ္ထီ တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ အနုဗန္ဓိ။ ဘဂဝတ ''နာဠာဂိရိ, န တံ ဟနတ္ထာယ ပေသိတော, ဣဓာဂစ္ဆာဟီ''တိ အာဟ။ သော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဘဂဝန္တာဘိမုခော ဓာဝိ။ ဘဂဝတ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အနန္တသတ္တေသု ဖရဏာရဟံ မေတ္တံ ဧကသ္မိံယေဝ နာဠာဂိရိမ္ဟိ ဖရိ။ သော ဘဂဝတော မေတ္တာယ ဖုဋ္ဌော နိဗ္ဘယော ဟုတွာ ဘဂဝတော ပာဒမူလေ နိပတိ။ ဘဂဝတ တဿ မတ္ထကေ ဟတ္ထံ ဌပေသိ။ တဒာ ဒေဝဗြဟ္မာဒယော အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဇာတစိတ္တာ ပုပ္ဖပရာဂါဒီဟိ ပူဇေသုံ။ သကလနဂရေ ဇဏ္ဏုကမတ္တာ ဓနရာသယော အဟေသုံ။ ရာဇာ ''ပစ္ဆိမဒွါရေ ဓနာနိ နဂရဝါသီနံ ဟောန္တု, ပုရတ္ထိမဒွါရေ ဓနာနိ ရာဇဘဏ္ဍာကာရေ ဟောန္တူ''တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ သဗ္ဗေ တထာ ကရိံသု။ တဒာ နာဠာဂိရိ ဓနပါလော နာမ အဟောသိ။ ဘဂဝတ ဝေဠုဝနာရာမံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဟတ္ထာရောဟော ပုရေ အာသိံ၊ ပစ္စေကမုနိမုတ္တမံ။
ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တံ တံ၊ အာသာဒေသိံ ဂဇေနဟံ။

‘‘တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ ဘန္တော နာဂွာဂိရိ ဂဇော။
ဂိရိဗ္ဗဇေ ပုရဝရေ၊ အရုဏော သမုပာဂမိ’’တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၂-၈၃)။

အဋ္ဌမပဉှေ – **သတ္တစ္ဆေဒော** တိ သတ္တေန ဂဏ္ဍဖာလနံ ကုဌာရာယ သတ္တေန ဆေဒော။ အတီတေ ကိရ ဗော ဓိသတ္တော ပစ္စန္တဒေသေ ရာဇာ အဟောသိ။ သော ဒုဇ္ဇနသံသဂ္ဂဝသေန ပစ္စန္တဒေသေ တသ၀သေန စ ဓုတ္တော သာဟသိကော ဧကဒိဝသံ ခဂ္ဂဟတ္ထော ပတ္တိကော၀ နဂရေ ဝိစရန္တော နိရာပရာဓေ ဇနေ ခဂ္ဂေန ဖာလေန္တော အဂ မာသိ။ သော တေန ပာပကမ္မဝိပာကေန ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ တိရစ္ဆာနာဒီသု ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ပ က္ကာ၀သေသေန ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓဘူတောပိ ပေဟွာ ဝုတ္တနယေန ဒေဝဒတ္တေန ခိတ္တပာသာဏသက္ခလိကပ ဟာရေန ဉဋ္ဌိတဂဏ္ဍော အဟောသိ။ ဇီဝကော မေတ္တစိတ္တေန တံ ဂဏ္ဍံ ဖာလေသိ။ ဝေရိစိတ္တဿ ဒေဝဒတ္တဿ သ ရုဟိရုပ္ပာဒကမ္မံ အနန္တရိကံ အဟောသိ, မေတ္တစိတ္တဿ ဇီဝကဿ ဂဏ္ဍဖာလနံ ပုညမေ၀ အဟောသိ။ တေန ဝု တ္တံ –

‘‘ရာဇာဟံ ပတ္တိကော အာသိံ၊ သတ္တိယာ ပုရိသေ ဟနိံ။
တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ နိရယေ ပစ္စိသံ ဘုသံ။

‘‘ကမ္မုနော တဿ သေသေန၊ ဣဒါနိ သကလံ မမ။
ပာဒေ ဆဝိံ ပကပ္ပေသိ၊ န ဟိ ကမ္မံ ဝိနဿတီ’’တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၄-၈၅)။

နဝမေ ပဉှေ – **‘‘သီသဒုက္ခ**န္တိ သီသာဗာဓော သီသဝေဒနာ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ကေဝဋ္ဋကမေ ကေဝ ဋ္ဋော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ကေဝဋ္ဋပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ မစ္ဆမာရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ မစ္ဆေ မာရေန္တေ ဒိ သွာ တတ္ထ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေသိ, သဟာဂတာပိ တထေ၀ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒယိံသု။ သော တေန အကုသလကမ္ မေန စတုရာပာယေ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ တေဟိ ပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ တွာ ကမေန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္တောပိ သယံ သီသာဗာဓံ ပစ္စနုဘောသိ။ တေ စ သက္ယရာဇာနော **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.ဝိဍူဍဘဝတ္ထု) ဝုတ္တနယေန ဝိဍူဍဘသင်္ဂါမေ သဗ္ဗေ ဝိနာသံ ပာပုဏိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘အဟံ ကေဝဋ္ဋဂါမသ္မိံ၊ အဟုံ ကေဝဋ္ဋဒါရကော။
မစ္ဆကေ ဃာတိတေ ဒိသွာ၊ ဇနယိံ သောမနဿကံ။

‘‘တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ သီသဒုက္ခံ အဟူ မမ။
သဗ္ဗေ သက္ကာ စ ဟညိံသု၊ ယဒာ ဟနိ ဝိဋူဍဘော’’တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၆-၈၇)။

ဒသမပဉှေ – **ယဝခါဒန**န္တိ ဝေရဉ္ဇာယံ ယဝတဏ္ဍုလခါဒနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ ကု လေ နိဗ္ဗတ္တော ဇာတိဝသေန စ အန္ဓဗာလဘာဝေန စ ဖုဿဿ ဘဂဝတော သာဝကေ မဓုရန္နပာနေ သာလိဘောဇနာဒ ယော စ ဘုဉ္ဇမာနေ ဒိသွာ ‘‘အရေ မုဏ္ဍကသမဏာ, ယဝံ ခါဒထ, မာ သာလိဘောဇနံ ဘုဉ္ဇထာ’’တိ အက္ကောသိ။ သော တေန အကုသလကမ္မဝိပာကေန အနေကဝဿသဟဿာနိ စတုရာပာယေ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ကမေန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတွာ လောကသင်္ဂဟံ ကရောန္တော ကမနိဂမရာဇဓာနီသု စရိတွာ ဧကသ္မိံ သမယေ ဝေရဉ္ဇဗ္ရာဟ္ မဏကမသမီပေ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နံ ပုစိမန္ဒရုက္ခမူလံ ပာပုဏိ။ ဝေရဉ္ဇဗ္ရာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ အနေ ကပရိယာယေန ဘဂဝန္တံ ဖိနိတုံ အသက္ကောန္တော သောတာပန္နော ဟုတွာ ‘‘ဘန္တေ, ဣဓေ၀ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋ တီ’’တိ အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန အဓိဝာသေသိ။ အထ ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ မာရော ပာပိမာ သကလဝေရ ဉ္ဇဗ္ရာဟ္မဏကမဝါသီနံ မာရာဝဋ္ဋနံ အကာသိ။ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌဿ ဘဂဝတော မာရာဝဋ္ဋနဝသေန ဧကောပိ ကဋစ္ဆု ဘိက္ခာမတ္တံ ဒါတာ နာဟောသိ။ ဘဂဝါ တုစ္ဆပတ္တော၀ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပုနာဂဉ္ဆိ။ တသ္မိံ ဇေ၀ အာဂတေ တ တ္ထေ၀ နိဝုဋ္ဌာ အဿဝါဏိဇာ တံ ဒိဝသံ အနံ ဒတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဘဂဝန္တံ ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝါရံ နိမန္တေတွာ

ပဋ္ဌန္နံ့ အဿူသတာနံ ဘတ္တတော ဝိဘာဂံ ကတွာ ယဝံ ကောင္ဋေတွာ ဘိက္ခူနံ ပတ္တေသု ပက္ခိပိံသု ။ သကလသ္
သ သဟဿစက္ကဝါဠေဒေဝတာ သုဇာတာယ ဟယာသပစနဒိဝသေ ဝိယ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ ဘဂဝတ ပရိဘုဉ္စိ , ဧဝံ
တေမာသံ ယဝံ ပရိဘုဉ္စိ။ တေမာသစ္စယေန မာရာဝဋ္ဋနေ ဝိဂတေ ပဝါရဏာဒိဝသေ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော သရိတွာ
မဟာသံဝေဂပ္ပတ္တော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာအနံ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဖုဿဿာဟံ ဟာဝစနေ၊ သာဝကေ ပရိဘာသယိံ။
ယဝံ ခါဒထ ဘုဉ္စထ၊ မာ စ ဘုဉ္ဇထ သာလယော။

“တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ တေမာသံ ခါဒိတံ ယဝံ။
နိမန္တိတော ဗြာဟ္မဏေန၊ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝသိံ တဒါ”တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၈၈-၈၉)။

ဧကာဒသမပဉှေ – **ပိဋ္ဌိဒုက္ခ** န္တိ ပိဋ္ဌိအာဗာဓော။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော
ထာမသမ္ပန္နော ကိဉ္စိ ရဿဓာတုကော အဟောသိ။ တေန သမယေန ဧကော မလ္လယုဒ္ဓယောဓော သကလဇမ္ဗုဒီပေ
ကမနိဂမရာဇဓာနီသု မလ္လယုဒ္ဓေ ဝတ္တမာနေ ပုရိသေ ပာတေတွာ ဇယပ္ပတ္တော ကမေန ဗောဓိသတ္တဿ ဝသနန
ဂရံ ပတွာ တသ္မိမ္ပိ ဇနေ ပာတေတွာ ဂန္တုမာရဒ္ဓော။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော “မယှံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဧသ ဇယံ ပတွာ
ဂစ္ဆတီ”တိ တတ္ထ နဂရမဏ္ဍလမာဂမ္မ အပ္ပောဋေတွာ အာဂစ္ဆ မယာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ ဂစ္ဆာတိ။ သော ဟသိ
တွာ “အဟံ မဟန္တေ ပုရိသေ ပာတေသိံ, အယံ ရဿဓာတုကော တမနကော မမ ဧကဟတ္ထဿာပိ နပ္ပဟော
တီ”တိ အပ္ပောဋေတွာ နဒိတွာ အာဂစ္ဆိ။ တေ ဥဘောပိ အညမညံ ဟတ္ထံ ပရာမသိံသု, ဗောဓိသတ္တော တံ ဥက္ခိပိ
တွာ အာကာသေ ဘမိတွာ ဘူမိယံ ပာတေန္တော ခန္ဓဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ ပာတေသိ။ သကလနဂရတာသိနော ဥက္ကုဋ္ဌိံ က
ရောန္တာ အပ္ပောဋေတွာ ဝတ္ထာဘရဏာဒီဟိ ဗောဓိသတ္တံ ပူဇေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော တံ မလ္လယောဓံ ဥဇုံ သယာပေ
တွာ ခန္ဓဋ္ဌိံ ဥဇုကံ ကတွာ “ဂစ္ဆ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဧဝရူပံ မာ ကရောသီ”တိ ဝတွာ ဥယျောဇေသိ။ သော တေန
ကမ္မဝိပာကေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ သရီရသီသာဒိ ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘဝေ ဗုဒ္ဓဘူတောပိ ပိဋ္ဌိရု
ဇာဒိဒုက္ခမနုဘောသိ။ တသ္မာ ကဒါစိ ပိဋ္ဌိဒုက္ခေ ဥပ္ပန္နေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မံ ဒေ
သေထာ”တိ ဝတွာ သယံ သုဂတစီဝရံ ပညာပေတွာ သယတိ, ကမ္မပိလောတိကံ နာမ ဗုဒ္ဓမပိ န မုဉ္စတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“နိဗ္ဗုဒ္ဓေ ဝတ္တမာနမှိ၊ မလ္လပုတ္တံ နိဟေဌယိံ။
တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ ပိဋ္ဌိဒုက္ခံ အဟူ မမာ”တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၉၀)။

ဒွါဒသမပဉှေ – **အတိသာရော**တိ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာဝိရေစနံ။ အတီတေ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဂဟပတိကု
လေ နိဗ္ဗတ္တော ဝေဇ္ဇကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကံ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ရောဂေန ဝိစ္ဆိတံ တိကိစ္ဆန္တော ဘေသ
ဇ္ဇံ ကတွာ တိကိစ္ဆိတွာ တဿ ဒေယျဓမ္မအဒါနေ ပမာဒမာဂမ္မ အပရံ ဩသဓံ ဒတွာ ဝမနဝိရေစနံ အကာသိ။ သေ
ဋ္ဌိ ဗဟုဓနံ အဒါသိ။ သော တေန ကမ္မဝိပာကေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာဗာဓေန ဝိစ္ဆိတော
အဟောသိ။ ဣမသ္မိမ္ပိ ပစ္ဆိမတ္တဘဝေ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ စုန္ဒေန ကမ္မာရပုတ္တေန ပစိတသူကရမဒ္ဒဝဿ သက
လစက္ကဝါဠဒေဝတာဟိ ပက္ခိတ္တဒိဗ္ဗောဇေန အာဟာရေန သဟ ဘုတ္တက္ခဏေ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာဝိရေစနံ
အဟောသိ။ ကောဋိသတသဟဿာနံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ခယမဂမာသိ။ ဘဂဝတ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယံ ကုသိနာရာယံ ပရိနိဗ္ဗာန
တ္ထာယ ဂစ္ဆန္တော အနေကေသု ဌာနေသု နိသီဒန္တော ပိပာသိတော ပာနီယံ ပိဝိတွာ မဟာဒုက္ခေန ကုသိနာရံ ပတွာ
ပစ္စူသသမယေ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ကမ္မပိလောတိကံ ဧဝရူပံ လောကတ္တယသာမိမ္ပိ န ဝိဇဟတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“တိကိစ္ဆကော အဟံ အာသိံ၊ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ဝိရေစယိံ။
တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ ဟောတိ ပက္ခန္ဒိကာ မမာတိ။

“ဧဝံ ဇိနော ဝိယာကာသိ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဂ္ဂတော။
သဗ္ဗာဘိညာဗလပ္ပတ္တော၊ အနောတတ္တေ မဟာသရေ”တိ။ (အပ. ထေရ ၁.၃၉.၉၁၊ ၉၆)။

ဇဝံ ပဋိညာတပဥှာနံ, မာတိကာဌပနဝသေန အကုသလာပအနံ သမတ္တံ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **ဣတ္ထံ သုဒ** န္တိ ဣတ္ထံ ဣမိနာ ပကာရေန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန။ သုဒန္တိ နိပါတော ပဒပူရဏတ္ထေ အာဂတော။ **ဘဂဝါ** ဘာဂျသမ္ပန္နော ပူရိတပါရမိမဟာသတ္တော –

> ''ဘာဂျဝါ ဘဂ္ဂဝါ ယုတ္တော၊ ဘဂေဟိ စ ဝိဘတ္တဝါ။
> ဘတ္တဝါ ဝန္တဂမနော၊ ဘဝေသု ဘဂဝါ တတော''တိ။ –

ဇဝမာဒိဂုဏယုတ္တော ဒေဝါတိဒေဝေါ သက္ကာတိသက္ကော ဗြဟ္မာတိဗြဟ္မာ ဗုဒ္ဓါတိဗုဒ္ဓေါ သော မဟာကာရုဏိကော ဘဂဝါ **အတ္တနော ဗုဒ္ဓစရိယံ** ဗုဒ္ဓကာရဏံ **သမ္ဘာဝယမာနော** ပကာသယမာနော **ဗုဒ္ဓါပဒါနိယံ နာမ** ဗုဒ္ဓကာရဏပကာသကံ နာမ **ဓမ္မပရိယာယံ** ဓမ္မဒေသနံ သုတ္တံ **အဘာသိတ္ထ** ကထေသီတိ။

ဣတိ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ အပဒါန-အဋ္ဌကထာယ

ဗုဒ္ဓအပဒါနသံဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂.ပစ္စေကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တတော အနန္တရံ အပဒါနံ သင်္ဂါယန္တော ''ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ကထိတံ ပညတ္တ''န္တိ ပုဋ္ဌော **''အထ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနံ သုဏာထာ''** တိ အာဟ။ တေသံ အပဒါနတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

၈၃. ''သုဏာထာ''တိ ဝုတ္တပဒံ ဥပ္ပတ္တိနိဗ္ဗတ္တိဝသေန ပကာသေန္တော **''တထာဂတံ ဇေတဝနေ ဝသန္တ''**န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဇေတကုမာရဿ နာမဝသေန တထာသညိတေ ဝိဟာရေ စတူဟိ ဣရိယာပထဝိဟာရေဟိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ စ **ဝသန္တံ** ဝိဟရန္တံ ယထာ ပုရိမကာ ဝိပဿိအာဒယော ဗုဒ္ဓါ သမတ္တိံသပါရမိယော ပူရေတွာ အာဂတာ, တထာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတောတိ တထာဂတော။ တံ **တထာဂတံ** ဇေတဝနေ ဝသန္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝေဒေဟမုနီ**တိ ဝေဒေဟရဋ္ဌေ ဇာတော ဝေဒေဟီ, ဝေဒေဟိယာ ပုတ္တော ဝေဒေဟိပုတ္တော။ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန ဣတော ဂတော ပဝတ္တောတိ မုနိ။ ဝေဒေဟိပုတ္တော စ သော မုနိ စေတိ ''ဝေဒေဟိပုတ္တမုနီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ဝဏ္ဏာဂမော''တိအာဒိနာ နိရုတ္တိနယေန ဣ-ကာရဿ အတ္တံ ပုတ္တ-သဒ္ဒဿ စ လောပံ ကတွာ ''ဝေဒေဟမုနီ''တိ ဝုတ္တံ။ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သတိမန္တာနံ ဓိတိမန္တာနံ ဂတိမန္တာနံ ဗဟုဿုတာနံ ဥပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ အာနန္ဒော''တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉-၂၂၃) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော အာယသ္မာ အာနန္ဒော **နတင်္ဂော** နမနကာယင်္ဂေါ အဥ္ဇလိကော ဟုတွာ ''ဘန္တေ, **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ** ကီဒိသာ **ဟောန္တီ''** တိ **အပုစ္ဆိ** တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ **ကေဟိ ဟေတုဘိ** ကေဟိ ကာရဏေဟိ **ဘဝန္တိ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဝီရာ**တိ ဘဂဝန္တံ အာလပတိ။

၈၄-၈၅. တတော ပရံ ဝိဿဇ္ဇိတာကာရံ ဒဿေန္တော **''တဒါဟ သဗ္ဗညုဝရော မဟေသီ''**တိအာဒိမာဟ။ သဗ္ဗံ အတီတာဒိဘေဒံ ဟတ္ထာမလကံ ဝိယ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညူ, သဗ္ဗညူ စ သော ဝရော ဥတ္တမော စေတိ **သဗ္ဗညုဝရော**။ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓေ, သမာဓိက္ခန္ဓေ, ပညာက္ခန္ဓေ, ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေ, မဟန္တေ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ ဧသတိ ဂဝေသတီတိ **မဟေသိ။ အာနန္ဒဘဒ္ဒံ** မဓုရေန သရေန **တဒါ** တသ္မိံ ပုစ္ဆိတကာလေ **အာဟ** ကထေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဘော အာနန္ဒ, **ယေ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ **ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓေသု** ပုဗ္ဗေသု အတီတဗုဒ္ဓေသု **ကတာဓိကာရာ** ကတပုညသမ္ဘာရာ **ဇိနသာသနေသု အလဒ္ဓမောက္ခာ** အပ္ပတ္တနိဗ္ဗာနာ။ **တေ** သဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ **ဓီရာ ဣဓ** ဣမသ္မိံ လောကေ **သံဝေဂမုခေန** ဧကပုဂ္ဂလံ ပဓာနံ ကတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဇာတာတိ အတ္ထော။ **သုတိက္ခပညာ** သုဋ္ဌု တိက္ခပညာ။ **ဝိနာပိ ဗုဒ္ဓေဟိ** ဗုဒ္ဓါနံ ဩဝါဒါနုသာသနီဟိ ရဟိတာ အပိ။ **ပရိတ္တကေနပိ** အပ္ပမတ္တကေနပိ **အာရမ္မဏေန ပစ္စေကဗောဓိံ** ပဋိဧက္ကံ ဗောဓိံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနန္တရံ ဗောဓိံ **အနုပာပုဏန္တိ** ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။

၈၆. **သဗ္ဗမှိ လောကမှိ** သကလသ္မိံ လောကတ္တယေ **မမံ ဌပေတွာ** မံ ဝိဟာယ **ပစေကဗုဒ္ဓေဟိ သမောဝ** သဒိသော ဧဝ **နတ္ထိ, တေသံ မဟာမုနီနံ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ **ဣမံ ဝဏ္ဏံ** ဣမံ ဂုဏံ **ပဒေသမတ္တံ** သင်္ခေပမတ္တံ **အဟံ** တုမှာကံ **သာဓု** သာဓုကံ **ဝက္ခာမိ** ကထေဿာမီတိ အတ္ထော။

၈၇. အနာစရိယကာ ဟုတွာ **သယမေဝ ဗုဒ္ဓါနံ** အတ္တနာဝ ပဋိဝိဒ္ဓါနံ က္ကသီနံ အန္တရေ **မဟာက္ကသီနံ မဓူဝခုဒ္ဒံ** ခုဒ္ဒကမဓုပဋလံ ကာဝ **သာဓူနိ** မဓုရာနိ **တက္ကာနိ** ဥဒာနဝစနာနိ **အနုတ္တရံ** ဥတ္တရဝိရဟိတံ **ဘေသဇ္ဇံ** ဩသဓံ နိဗ္ဗာနံ **ပတ္ထယန္တာ** ကုစ္ဆန္တာ **သဗ္ဗေ** တုမှေဟ **သုပသန္နစိတ္တာ** သုပ္ပသန္နမနာ **သုဏာထ** မနသိ ကရောထာတိ အတ္ထော။

၈၈-၈၉. ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သမာဂတာန န္တိ ရာသိဘူတာနံ ဥပ္ပန္နာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ။ အရိဋ္ဌော, ဥပရိဋ္ဌော, တဂရသိခိ, ယသဿီ, သုဒဿနော, ပိယဒဿီ, ဂန္ဓာရော, ပိဏ္ဍောလော, ဥပါသဘော, နိထော, တထော, သုတဝါ, ဘာဝိတတ္တော, သုမ္ဘော, သုဘော, မေထုလော, အဋ္ဌမော, သုမေဓော, အနီဃော, သုဒါဌော, ဟိင်္ဂု, ဟိင်္ဂေါ, ဒွေဇာလိနော, အဋ္ဌကော, ကောသလော, သုဗာဟု, ဥပနေမိသော, နေမိသော, သန္တစိတ္တော, သစ္စော, တထော, ဝိရဇော, ပဏ္ဍိတော, ကာလော, ဥပကာလော, ဝိဇိတော, ဇိတော, အင်္ဂေါ, ပင်္ဂေါ, ဂုတ္တိဇိတော, ပဿီ, ဇဟိ, ဥပဓိံ, ဒုက္ခမူလံ, အပရာဇိတော, သရဘင်္ဂေါ, လောမဟံသော , ဥစ္စင်္ဂမာယော, အသိတော, အနာသဝေါ, မနောမယော, မာနစ္ဆိဒေါ, ဗန္ဓုမာ, တဒါဓိမုတ္တော, ဝိမလော, ကေတုမာ, ကေတုမ္ဘရာဂေါ, မာတင်္ဂေါ, အရိယော, အစ္စုတော, အစ္စုတဂါမိ, ဗျာမကော, သုမင်္ဂလော, ဒိဗ္ဗိလော စာတိအာဒီနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနံ **ယာနိ** အပဒါနာနိ **ပရမ္ပရံ** ပစ္စေကံ **ဗျာကရဏာနိ** ယော စ **အာဒီနဝေ ယဉ္စ ဝိရာဂဝတ္ထုံ** အနလ္လီယနကာရဏံ **ယထာ စ** ယေန ကာရဏေန **ဗောဓိံ အနုပာပုဏိံသု** စတုမဂ္ဂဉာဏံ ပစ္စက္ခံ ကရိံသု။ **သရာဂဝတ္ထူသူ**တိ သုဋ္ဌု အလ္လီယိတဗ္ဗဝတ္ထူသု ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု **ဝိရာဂသညီ** ဝိရတ္တသညဝန္တော **ရတ္တမှိ လောကမှိ** အလ္လီယနသဘာဝလောကေ **ဝိရတ္တစိတ္တာ** အနလ္လီယနမနာ **ဟိတွာ ပပဉ္စေ** တိ ရာဂေ ပပဉ္စံ ဒေါသေ ပပဉ္စံ သဗ္ဗကိလေသာ ပပဉ္စာတိ ပပဉ္စသင်္ခါတေ ကိလေသေ ဟိတွာ **ဇိယ ဖန္ဒိတာနိ** တိ ဖန္ဒိတာနိ ဒွါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဇိနိတွာ **တထေဝ** တေန ကာရဏေန ဇဝံ **ဗောဓိံ အနုပာပုဏိံသု** ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ ပစ္စက္ခံ ကရိံသူတိ အတ္ထော။

၉၀-၉၁. သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ န္တိ တဇ္ဇနဖာလနဝဓဗန္ဓနံ နိဓာယ ဌပေတွာ **တေသံ** သဗ္ဗသတ္တာနံ အန္တရေ **အညတရံ** ကဉ္စိ ဧကမ္ပိ သတ္တံ **အဝိဟေဌယံ** အဝိဟေဌယန္တော အဒုက္ခာပေန္တော **မေတ္တေန စိတ္တေန** “သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဟောန္တူ”တိ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ **ဟိတာနုကမ္ပီ** ဟိတေန အနုကမ္ပနသဘာဝေ။ အထ ဝါ **သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ** န္တိ **သဗ္ဗေသူ** တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သဗ္ဗထာ သဗ္ဗံ အသေသံ နိဿေသံ ပရိယာဒိယနဝစနမေတံ။ **ဘူတေသူ**တိ ဘူတာ ဝုစ္စန္တိ တသာ စ ထာဝရာ စ။ ယေသံ တသိဏှာ တဏှာ အပ္ပဟီနာ, ယေသဉ္စ ဘယဘေရဝါ အပ္ပဟီနာ, တေ တသာ။ ကိံ ကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ တသာ? တသန္တိ ဥတ္တသန္တိ ပရိတသန္တိ ဘာယန္တိ သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ, တံ ကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ တသာ။ ယေသံ တသိဏှာ တဏှာ ပဟီနာ, ယေသဉ္စ ဘယဘေရဝါ ပဟီနာ, တေ ထာဝရာ။ ကိံ ကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ ထာဝရာ? ထိရန္တိ န တသန္တိ န ဥတ္တသန္တိ န ပရိတသန္တိ န ဘာယန္တိ န သန္တာသံ အာပဇ္ဇန္တိ, တံ ကာရဏာ ဝုစ္စန္တိ ထာဝရာ။

တယော ဒဏ္ဍာ – ကာယဒဏ္ဍော, ဝစီဒဏ္ဍော, မနောဒဏ္ဍောတိ။ တိဝိဓံ ကာယဒုစ္စရိတံ ကာယဒဏ္ဍော, စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီဒုစ္စရိတံ ဝစီဒဏ္ဍော, တိဝိဓံ မနောဒုစ္စရိတံ မနောဒဏ္ဍော။ သဗ္ဗေသု သကလေသု ဘူတေသု သတ္တေသု တံ တိဝိဓံ ဒဏ္ဍံ နိဓာယ နိဒဟိတွာ ဩရောပယိတွာ သမောရောပယိတွာ နိက္ခိပိတွာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတွာ ဟိံသနတ္ထံ အဂဟေတွာတိ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ။ **အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသ** န္တိ ဧကမေကမ္ပိ သတ္တံ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ အန္ဒုယာ ဝါ ရဇ္ဇုယာ ဝါ အဝိဟေဌယန္တော, သဗ္ဗေပိ သတ္တေ ပါဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ အန္ဒုယာ ဝါ ရဇ္ဇုယာ ဝါ အဝိဟေဌယံ အဝိဟေဌယန္တော အညတရမ္ပိ တေသံ။ **န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယ** န္တိ **နာ**တိ ပဋိက္ခေပေါ။ **ပုတ္တာ** န္တိ စတ္တာရော ပုတ္တာ အတြဇော ပုတ္တော, ခေတ္တဇော, ဒိန္နကော, အန္တေဝါသိကော ပုတ္တော။ **သဟာယ**န္တိ သဟာယော ဝုစ္စတိ ယေန သဟ အာဂမနံ ဖာသု, ဂမနံ ဖာသု, ဌာနံ ဖာသု, နိသဇ္ဇာ ဖာသု, အာလပနံ ဖာသု, သလ္လပနံ ဖာသု, သမုလ္လပနံ ဖာသု။ န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယန္တိ ပုတ္တမ္ပိ န ဣစ္ဆေယျ န သာဒိယေယျ န ပတ္ထေယျ န ပိဟယေယျ နာဘိဇပ္ပေယျ, ကုတော မိတ္တံ ဝါ သန္ဒိဋ္ဌံ ဝါ သမ္ဘတ္တံ ဝါ သဟာယံ ဝါ ဣစ္ဆေယျ သာဒိယေယျ ပတ္ထေယျ ပိဟယေယျ အဘိဇပ္ပေယျာတိ န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ။ **ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ** တိ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော, အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော, တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော, ဧကန္တဝီတရာဂေါတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော, ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော, ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော? သော ဟိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ သဗ္ဗံ ဃရာဝါသပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ, ပုတ္တဒါရပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ, ဉာတိပလိဗောဓံ, မိတ္တာမစ္စပလိဗောဓံ, သန္နိဓိပလိဗောဓံ ဆိန္ဒိတွာ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ဥပဂန္တွာ ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခါတေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော? သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဧကော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ အပ္ပသဒ္ဒါနိ အပ္ပနိဂ္ဃောသာနိ ဝိဇနဝါတာနိ မနုဿရာဟသေယျကာနိ ပဋိသလ္လာနသာရုပ္ပာနိ။ သော ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော နိသီဒတိ, ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ, ဧကော ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ, ဧကော ပဋိက္ကမတိ, ဧကော ရဟော နိသီဒတိ, ဧကော စင်္ကမတိ, ဧကော စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ ဧဝံ သော အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော? သော ဧကော အဒုတိယော အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော မဟာပဓာနံ ပဒဟန္တော မာရံ သသေနကံ နမုစိံ ကဏှံ ပမတ္တဗန္ဓုံ ဝိဓမေတွာ စ တဏှာဇာလိနိံ ဝိသရိတံ ဝိသတ္တိကံ ပဇဟိ ဝိနောဒေသိ ဗျန္တိံ အကာသိ အနဘာဝံ ဂမေသိ။

"တဏှာဒုတိယော ပုရိသော၊ ဒီဃမဒ္ဓာန သံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ၊ သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

"ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ တဏှံ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝံ။
ဝီတတဏှော အနာဒါနော၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ"တိ။ (ဣတိဝု. ၁၅၊ ၁၀၅; မဟာနိ. ၁၉၁) –

ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဧကန္တဝီတရာဂေတိ ဧကော? ရာဂဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတရာဂေတိ ဧကော, ဒေါသဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတဒေါသောတိ ဧကော, မောဟဿ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တဝီတမောဟောတိ ဧကော, ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ ဧကန္တနိက္ကိလေသောတိ ဧကော, ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဧကန္တဝီတရာဂေတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော? ဧကာယနမဂ္ဂေါ ဝုစ္စတိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ, ပဉ္စ ဗလာနိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။

"ဧကာယနံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊ မဂ္ဂံ ပဇာနာတိ ဟိတာနုကမ္ပီ။
ဧတေန မဂ္ဂေန တရိံသု ပုဗ္ဗေ၊ တရိဿန္တိ ယေ စ တရန္တိ ဩဃ"န္တိ။ (သံ. နိ. ၅.၃၈၄; မဟာနိ. ၁၉၁) –

ဧဝံ သော ဧကာယနမဂ္ဂံ ဂတောတိ ဧကော။

ကထံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော? ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ (မဟာနိ. ၁၉၁; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁)။ ပညာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ဝီမံသာ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေ တေန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ"တိ ဗုဇ္ဈိ။ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ"န္တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပ"န္တိ ဗုဇ္ဈိ, "နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတန"န္တိ ဗုဇ္ဈိ, "သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော"တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါန"န္တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဘဝပစ္စယာ ဇာတီ"တိ ဗုဇ္ဈိ, "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ"န္တိ ဗုဇ္ဈိ။ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော"တိ ဗုဇ္ဈိ, "သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရော

ဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ။ပေ.။ “ဘဝနိရောဓာ ဇာတိနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဇာတိနိရောဓာ ဇရာမရဏနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ။ “ဣဒံ ဒုက္ခ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခသမုဒယော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခနိရောဓော”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီပဋိပဒါ”တိ ဗုဇ္ဈိ။ “ဣမေ အာသဝါ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “အယံ အာသဝသမုဒယော”တိ ဗုဇ္ဈိ။ပေ.။ “ပဋိပဒါ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ အဘိညေယျာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ, “ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ”တိ ဗုဇ္ဈိ။ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဗုဇ္ဈိ, ပဉ္စန္နံ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနံ သမုဒယဉ္စ။ပေ.။ နိဿရဏဉ္စ ဗုဇ္ဈိ, စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ဗုဇ္ဈိ, “ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ”န္တိ ဗုဇ္ဈိ။

အထ ဝါ ယံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ အနုဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ ပဋိဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ သမ္ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ အဓိဂန္တဗ္ဗံ ဖဿိတဗ္ဗံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ, သဗ္ဗံ တံ တေန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန ဗုဇ္ဈိ အနုဗုဇ္ဈိ ပဋိဗုဇ္ဈိ သမ္ဗုဇ္ဈိ အဓိဂစ္ဆိ ဖဿေသိ သစ္ဆာကာသီတိ, ဧဝံ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဧကော အနုတ္တရံ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ဧကော။

စရေတိ အဋ္ဌ စရိယာယော (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁) – ဣရိယာပထစရိယာ, အာယတနစရိယာ, သတိစရိယာ, သမာဓိစရိယာ, ဉာဏစရိယာ, မဂ္ဂစရိယာ, ပတ္တိစရိယာ, လောကတ္ထစရိယာ။ ဣရိယာပထစရိယာတိ စတူသု ဣရိယာပထေသု, အာယတနစရိယာတိ ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု, သတိစရိယာတိ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု, သမာဓိစရိယာတိ စတူသု ဈာနေသု, ဉာဏစရိယာတိ စတူသု အရိယသစ္စေသု, မဂ္ဂစရိယာတိ စတူသု အရိယမဂ္ဂေသု, ပတ္တိစရိယာတိ စတူသု သာမညဖလေသု, လောကတ္ထစရိယာတိ တထာဂတေသု အရဟန္တေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု, ပဒေသတော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေသု, ပဒေသတော သာဝကေသု။

ဣရိယာပထစရိယာ စ ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ, အာယတနစရိယာ စ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ, သတိစရိယာ စ အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ, သမာဓိစရိယာ စ အဓိစိတ္တမနုယုတ္တာနံ, ဉာဏစရိယာ စ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ, မဂ္ဂစရိယာ စ သမ္မာပဋိပန္နာနံ, ပတ္တိစရိယာ စ အဓိဂတဖလာနံ, လောကတ္ထစရိယာ စ တထာဂတာနံ အရဟန္တာနံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ, ပဒေသတော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါနံ, ပဒေသတော သာဝကာနံ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။

အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာယော – အဓိမုစ္စန္တော သဒ္ဓါယ စရတိ, ပဂ္ဂဏှန္တော ဝီရိယေန စရတိ, ဥပဋ္ဌပေန္တော သတိယာ စရတိ, အဝိက္ခေပံ ကရောန္တော သမာဓိနာ စရတိ, ပဇာနန္တော ပညာယ စရတိ, ဝိဇာနန္တော ဝိညာဏစရိယာယ စရတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အာယတန္တီတိ အာယတနစရိယာယ စရတိ။ ဧဝံ ပဋိပန္နော ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ ဝိသေသစရိယာယ စရတိ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။

အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာယော – ဒဿနစရိယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ, အဘိနိရောပနစရိယာ စ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ပရိဂ္ဂဟစရိယာ စ သမ္မာဝါစာယ, သမုဋ္ဌာနစရိယာ စ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဝေါဒါနစရိယာ စ သမ္မာအာဇီဝဿ, ပဂ္ဂဟစရိယာ စ သမ္မာဝါယာမဿ, ဥပဋ္ဌာနစရိယာ စ သမ္မာသတိယာ, အဝိက္ခေပစရိယာ စ သမ္မာသမာဓိဿ။ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပောတိ ယထာ ခဂ္ဂဿ နာမ ဝိသာဏံ ဧကမေဝ ဟောတိ, အဒုတိယံ, ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ တက္ကပ္ပော တဿဒိသော တပ္ပဋိဘာဂေါ။ ယထာ အတိလောဏံ ဝုစ္စတိ လောဏကပ္ပော, အတိတိတ္တကံ ဝုစ္စတိ တိတ္တကပ္ပော, အတိမဓုရံ ဝုစ္စတိ မဓုရကပ္ပော, အတိဥဏှံ ဝုစ္စတိ အဂ္ဂိကပ္ပော, အတိသီတံ ဝုစ္စတိ ဟိမကပ္ပော, မဟာဥဒကက္ခန္ဓော ဝုစ္စတိ သမုဒ္ဒကပ္ပော, မဟာဘိညာဗလပ္ပတ္တော သာဝကော ဝုစ္စတိ သတ္ထုကပ္ပောတိ။ ဧဝမေဝ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော, ခဂ္ဂဝိသာဏသဒိသော ခဂ္ဂဝိသာဏပဋိဘာဂေါ ဧကော အဒုတိယော မုတ္တဗန္ဓနော သမ္မာ လောကေ စရတိ ဝိဟရတိ ဣရိယတိ ဝတ္တတိ ပါလေတိ ယပေတိ ယာပေတီတိ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ တေနာဟ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ –

“သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ၊ အဝိဟေဌယံ အညတရမ္ပိ တေသံ။
န ပုတ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝန္တိ သ္နေဟာ၊ သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ။
အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော။ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော၊ ဟာပေတိ အတ္ထံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော။
ဧတံ ဘယံ သန္ထဝေ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဝံသော ဝိသာလောဝ ယထာ ဝိသတ္တော၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။
ဝံသေ ကဠီရောဝ အသဇ္ဇမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“မိဂေါ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓော၊ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂေါစရာယ။
ဝိညူ နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“အာမန္တနာ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ ဝါသေ စ ဌာနေ ဂမနေ စာရိကာယ။
အနဘိဇ္ဈိတံ သေရိတံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ခိဍ္ဍာ ရတီ ဟောတိ သဟာယမဇ္ဈေ၊ ပုတ္တေသု ပေမံ ဝိပုလဉ္စ ဟောတိ။
ပိယဝိပ္ပယောဂံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“စာတုဒ္ဒိသော အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ၊ သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန။
ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဒုဿင်္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ၊ အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ။
အပ္ပေါဿုက္ကော ပရပုတ္တေသု ဟုတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆိန္နပတ္တော ယထာ ကောဝိဠာရော။
ဆေတွာန ဝီရော ဂိဟိဗန္ဓနာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိဓီရံ။
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊ စရေယျ တေနတ္တမနော သတီမာ။

“နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံ စရံ သာဓုဝိဟာရိဓီရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊ ဧကော စရေ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။

“အဒ္ဓာ ပသံသာမ သဟာယသမ္ပဒံ၊ သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ။
ဧတေ အလဒ္ဓာ အနဝဇ္ဇဘောဇီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဒိသွာ သုဝဏ္ဏဿ ပဘဿရာနိ၊ ကမ္မာရပုတ္တေန သုနိဋ္ဌိတာနိ။
သင်္ဃဋ္ဋမာနာနိ ဒုဝေ ဘုဇသ္မိံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဧဝံ ဒုတီယေန သဟာ မမဿ၊ ဝါစာဘိလာပေါ အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ။
ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဤတီ စ ဂဏ္ဍော စ ဥပဒ္ဒဝေါ စ၊ ရောဂေါ စ သလ္လဉ္စ ဘယဉ္စ မေတံ။

ဧတံ ဘယံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ခုဒံ ပိပါသံ၊ ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ စ။
သဗ္ဗာနိပေတာနိ အဘိသမ္ဘဝိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“နာဂေဝ ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ၊ သဉ္ဇာတခန္ဓော ပဒုမီ ဥဠာရော။
ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရံ အရညေ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“အဋ္ဌာနတံ သင်္ဂဏိကာရတဿ၊ ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိံ။
အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ဝစော နိသမ္မ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဒိဋ္ဌီဝိသူကာနိ ဥပါတိဝတ္တော၊ ပတ္တော နိယာမံ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ။
ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ အနညနေယျော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“နိလ္လောလုပော နိက္ကုဟော နိပ္ပိပါသော၊ နိမ္မက္ခော နိဒ္ဓန္တကသာဝမောဟော။
နိရာသယော သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ပါပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထ၊ အနတ္ထဒဿိံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌံ။
သယံ န သေဝေ ပသုတံ ပမတ္တံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ၊ မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တံ။
အညာယ အတ္ထာနိ ဝိနေယျ ကင်္ခံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ခိဍ္ဍံ ရတိံ ကာမသုခဉ္စ လောကေ၊ အနလင်္ကရိတွာ အနပေက္ခမာနော။
ဝိဘူသဋ္ဌာနာ ဝိရတော သစ္စဝါဒီ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ပုတ္တဉ္စ ဒါရံ ပိတရဉ္စ မာတရံ၊ ဓနာနိ ဓညာနိ စ ဗန္ဓဝါနိ။
ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သင်္ဂေါ ဧသော ပရိတ္တမေတ္ထ သောချံ၊ အပ္ပဿာဒေါ ဒုက္ခမေဝေတ္ထ ဘိယျော။
ဂဠော ဧသော ဣတိ ဉတွာ မတိမာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ၊ ဇာလံဝ ဘေတွာ သလိလမ္ဗုစာရီ၊
အဂ္ဂီဝ ဒဍ္ဎံ အနိဝတ္တမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဩက္ခိတ္တစက္ခူ န စ ပါဒလောလော၊ ဂုတ္တိန္ဒြိယော ရက္ခိတမာနသာနော။
အနဝဿုတော အပရိဍယှမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဩဟာရယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ၊ သဉ္ဆန္နပတ္တော ယထာ ပါရိဆတ္တော။
ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ရသေသု ဂေဓံ အကရံ အလောလော၊ အနညပေါသီ သပဒါနစာရီ။
ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ စေတသော၊ ဥပက္ကိလေသေ ဗျပနုဇ္ဇ သဗ္ဗေ။
အနိဿိတော ဆေတွ သိနေဟဒေါသံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဝိပိဋ္ဌိကတ္ဝတန သုခဋ္ဌ ဒုက္ခံ၊ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿံ။
လဒ္ဓါနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓံ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“အာရဒ္ဓဝီရိယော ပရမတ္ထပတ္တိယာ၊ အလီနစိတ္တော အကုသီတဝုတ္တိ။
ဒဠှနိက္ကမော ထာမဗလူပပန္နော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ပဋိသလ္လာနံ ဈာနမရိဉ္စမာနော၊ ဓမ္မေသု နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ။
အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသု၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“တဏှက္ခယံ ပတ္ထယမပ္ပမတ္တော၊ အနေဠမူဂေါ သုတဝါ သတီမာ။
သင်္ခါတဓမ္မော နိယတော ပဓာနဝါ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အသန္တသန္တော၊ ဝါတောဝ ဇာလမှိ အသဇ္ဇမာနော။
ပဒုမံဝ တောယေန အလိမ္ပမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“သီဟော ယထာ ဒါဌဗလီ ပသယှ၊ ရာဇာ မိဂါနံ အဘိဘုယျ စာရီ။
သေဝေထ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ၊ အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ။
သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊ သန္ဒာလယိတွာန သံယောဇနာနိ။
အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှိ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။

“ဘဇန္တိ သေဝန္တိ စ ကာရဏတ္ထာ၊ နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ။
အတ္တတ္ထပညာ အသုစီမနုဿာ၊ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗေသု ဘူတေသူ** တိ ခဂ္ဂဝိသာဏပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနသုတ္တံ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? သဗ္ဗသုတ္တာနံ စတုဗ္ဗိဓာ ဥပ္ပတ္တိ – အတ္တဇ္ဈာသယတော, ပရဇ္ဈာသယတော, အဋ္ဌုပ္ပတ္တိတော, ပုစ္ဆာဝသိတောတိ။ တတ္ထ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တဿ အဝိသေသေန ပုစ္ဆာဝသိတော ဥပ္ပတ္တိ။ ဝိသေသေန ပန ယသ္မာ ဧတ္ထ ကာစိ ဂါထာ တေန တေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန ပုဋ္ဌေန ဝုတ္တာ, ကာစိ အပုဋ္ဌေန အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂနယာနုရူပံ ဥဒာနံယေဝ ဥဒာနေန္တေန, တသ္မာ ကာယစိ ဂါထာယ ပုစ္ဆာဝသိတော, ကာယစိ အတ္တဇ္ဈာသယတော ဥပ္ပတ္တိ။ တတ္ထ ယာ အယံ အဝိသေသေန ပုစ္ဆာဝသိတော ဥပ္ပတ္တိ, သာ အာဒိတော ပဘုတိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ –

ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ရဟောဂတဿ ပဋိသလ္လီနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ – “ဗုဒ္ဓါနံ ပတ္ထနာ စ အဘိနီဟာရော စ ဒိဿတိ, တထာ သာဝကာနံ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ န ဒိဿတိ, ယံနူနာဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ? သော ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ယထာက္ကမေန ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရသုတ္တံ အဘာသိ –

“ပဉ္စိမေ, အာနန္ဒ, အာနိသံသာ ပုဗ္ဗယောဂါဝစရေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပဋိကစ္စေဝ အညံ အာရာဓေတိ။ နော စေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပဋိကစ္စေဝ အညံ အာရာဓေတိ, အထ မရဏကာလေ အညံ အာရာဓေတိ။ အထ ဒေဝပုတ္တော သမာနော အညံ အာရာဓေတိ။ အထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော ဟောတိ။ အထ ပစ္ဆိမေ ကာလေ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော ဟောတီ”တိ။

ဧဝံ ဝတွာ ပုန အာဟ –

‘‘ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓာ နာမ, အာနန္ဒ, အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ ပုဗ္ဗယောဂဝစရာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ သဗ္ဗေသံ ပတ္ထနာ စ အဘိနီဟာရော စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော’’တိ။

သော အာဟ – ‘‘ဗုဒ္ဓာနံ, ဘန္တေ, ပတ္ထနာ ကီဝ စိရံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ဗုဒ္ဓာနံ, အာနန္ဒ, ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ, မဇ္ဈိမပရိစ္ဆေဒေန အဋ္ဌ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ, ဥပရိမပရိစ္ဆေဒေန သောဠသ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ။ ဧတေ စ ဘေဒာ ပညာဓိကသဒ္ဓါဓိကဝီရိယာဓိကာနံ ဝသေန ဉာတဗ္ဗာ။ ပညာဓိကာနဉ္ဟိ သဒ္ဓါ မန္ဒာ ဟောတိ, ပညာ တိက္ခာ။ သဒ္ဓါဓိကာနံ ပညာ မဇ္ဈိမာ ဟောတိ, သဒ္ဓါ တိက္ခာ။ ဝီရိယာဓိကာနံ သဒ္ဓါ ပညာ မန္ဒာ ဟောတိ, ဝီရိယံ တိက္ခန္တိ။ အပ္ပတွာ ပန စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဝေဿန္တရဒါနသဒိသံ ဒါနံ ဒေန္တောပိ တဒနုရူပေ သီလာဒိပာရမိဓမ္မေ အာစိနန္တောပိ အန္တရာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဉာဏံ ဂဗ္ဘံ န ဂဏှာတိ, ဝေပုလ္လံ နာပဇ္ဇတိ, ပရိပါကံ န ဂစ္ဆတီတိ။ ယထာ နာမ တိမာသစတုမာသပဉ္စမာသစ္စယေန နိပ္ဖဇ္ဇနကံ သဿံ တံ တံ ကာလံ အပ္ပတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ သတက္ခတ္တုံ သဟဿက္ခတ္တုံ ကေဠာယန္တောပိ ဥဒကေန သိဉ္စန္တောပိ အန္တရာ ပက္ခေန ဝါ မာသေန ဝါ နိပ္ဖာဒေဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? သဿံ ဂဗ္ဘံ န ဂဏှာတိ, ဝေပုလ္လံ နာပဇ္ဇတိ, ပရိပါကံ န ဂစ္ဆတီတိ။ ဧဝမေဝံ အပ္ပတွာ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ အန္တရာ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တမေဝ ကာလံ ပါရမိပူရဏံ ကာတဗ္ဗံ ဉာဏပရိပါကတ္ထာယ။ တွေကေနာပိ စ ကာလေန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထယတော အဘိနီဟာရကရဏေ အဋ္ဌ သမ္ပတ္တိယော ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ အယဉ္ဟိ –

‘‘မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ, ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ, အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ, အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတိ’’။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉)။

အဘိနီဟာရောတိ မူလပဏိဓာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ **မနုဿတ္တ**န္တိ မနုဿဇာတိ။ အညတြ ဟိ မနုဿဇာတိယာ အဝသေသဇာတီသု ဒေဝဇာတိယမ္ပိ ဌိတဿ ပဏိဓိ န ဣဇ္ဈတိ, တတ္ထ ဌိတေန ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထယန္တေန အနာဒီနိ ပုညကမ္မာနိ ကတွာ မနုဿတ္တံယေဝ ပတ္ထေတဗ္ဗံ, တတ္ထ ဌတွာ ပဏိဓိ ကာတဗ္ဗော။ ဧဝဉှိ သမိဇ္ဈတိ။ **လိင်္ဂသမ္ပတ္တီ**တိ ပုရိသဘာဝေါ။ မာတုဂါမနပုံသကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနဉှိ မနုဿဇာတိယံ ဌိတာနမ္ပိ ပဏိဓိ န ဣဇ္ဈတိ။ တတ္ထ ဌိတေန ပန ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တေန အနာဒီနိ ပုညကမ္မာနိ ကတွာ ပုရိသဘာဝေါယေဝ ပတ္ထေတဗ္ဗော, တတ္ထ ဌတွာ ပဏိဓိ ကာတဗ္ဗော။ ဧဝဉှိ သမိဇ္ဈတိ။ **ဟေတူ**တိ အရဟတ္တဿ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ။ ယော ဟိ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ ဝါယမန္တော အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ သမတ္ထော, တဿ ပဏိဓိ သမိဇ္ဈတိ, နော ဣတရဿ ယထာ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ။ သော ဟိ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ ပဗ္ဗဇိတွာ တေနတ္တဘာဝေန အရဟတ္တံ ပါပုဏိတုံ သမတ္ထော အဟောသိ။ **သတ္ထာရဒဿန**န္တိ ဗုဒ္ဓာနံ သမ္မုခါဒဿနံ။ ဧဝဉှိ ဣဇ္ဈတိ, နော အညထာ ယထာ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ။ သော ဟိ ဒီပင်္ကရံ သမ္မုခါ ဒိသွာ ပဏိဓိံ အကာသိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ**တိ အနဂါရိယဘာဝေါ။ သော စ ခေါ သာသနေ ဝါ ကမ္မဝါဒီကိရိယဝါဒိတာပသပရိဗ္ဗာဇကနိကာယေ ဝါ ဝဋ္ဋတိ ယထာ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ။ သော ဟိ သုမေဓော နာမ တာပသော ဟုတွာ ပဏိဓိံ အကာသိ။ **ဂုဏသမ္ပတ္တီ**တိ ဈာနာဒိဂုဏပဋိလာဘော ။ ပဗ္ဗဇိတဿပိ ဟိ ဂုဏသမ္ပန္နဿေဝ ဣဇ္ဈတိ, နော ဣတရဿ ယထာ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ။ သော ဟိ ပဉ္စာဘိညော စ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ စ ဟုတွာ ပဏိဓေသိ။ **အဓိကာရော**တိ အဓိကကာရော, ပရိစ္စာဂေါတိ အတ္ထော။ ဇီဝိတာဒိပရိစ္စာဂဉှိ ကတွာ ပဏိဒဟတောယေဝ ဣဇ္ဈတိ, နော ဣတရဿ ယထာ သုမေဓပဏ္ဍိတဿ။ သော ဟိ –

‘‘အက္ကမိတွာန မံ ဗုဒ္ဓေါ, သဟ သိဿေဟိ ဂစ္ဆတု။
မာ နံ ကလလေ အက္ကမိတ္ထ, ဟိတာယ မေ ဘဝိဿတီ’’တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၃)။

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကတွာ ပဏိဓေသိ။ **ဆန္ဒတာ**တိ ကတ္တုကမျတာ။ သာ ယဿ ဗလဝတီ ဟောတိ, တဿ ဣဇ္ဈတိ ပဏိဓိ။ သာ စ သစေ ကောစိ ဝဒေယျ ‘‘ကော စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ နိရယေ ပစ္စိတွာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ဣစ္ဆတီ’’တိ။ တံ သုတွာ ယော ‘‘အဟ’’န္တိ ဝတ္တုံ ဥဿဟတိ, တဿ ဗလဝတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာ ယဒိ ကောစိ ဝဒေယျ ''ကော သကလစက္ကတဋ္ဌ ဝီတစ္စိကာနံ အင်္ဂါရာနံ ပူရံ အက္ကမိတွာ ဝုဋ္ဌတုံ ကုဏ္ဍ တိ, ကော သကလစက္ကတဋ္ဌ သတ္တိသူလေဟိ အာကိဏ္ဏံ အက္ကမန္တော အတိက္ကမိတွာ ဝုဋ္ဌတုံ ကုဏ္ဍတိ, ကော သကလစက္ကတဋ္ဌ သမတိတ္တိကံ ဥဒကပုဏ္ဏံ ဥတ္တရိတွာ ဝုဋ္ဌတုံ ကုဏ္ဍတိ, ကော သကလစက္ကတဋ္ဌ နိရန္တရံ ဝေဠုဂုမ္ဗသဉ္ဆန္နံ မဒ္ဒန္တော အတိက္ကမိတွာ ဝုဋ္ဌတုံ ကုဏ္ဍတီ''တိ, တံ သုတွာ ယော ''အဟ''န္တိ ဝတ္တုံ ဥဿ သဟတိ, တဿ ဗလဝတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝေရူပေန စ ကတ္တုကမျတာဆန္ဒေန သမန္နာဂတော သုမေဓပဏ္ဍိတော ပ ဏိဓေသီတိ။

ဇေ သမိဒ္ဓာဘိနီဟာရော စ ဗောဓိသတ္တော ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ အဘဗ္ဗဋ္ဌာနာနိ န ဥပေတိ။ သော ဟိ တတော ပဘု တိ န ဇစ္စန္ဓော ဟောတိ န ဇစ္စပဓိရော, န ဥမ္မတ္တကော, န ဧဠမူဂေ, န ပီဌသပ္ပိ , န မိလက္ခေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဒာသိ ယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တတိ, န နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, နာဿ လိင်္ဂံ ပရိဝတ္တတိ, န ပဉ္စာနန္တရိယကမ္မာနိ က ရောတိ, န ကုဋ္ဌီ ဟောတိ, န တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဝဋ္ဋကတော ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ ဟတ္ထိတော အဓိကတ္တဘာဝေ ဟောတိ, န ခုပ္ပိပာသိကနိဇ္ဈာမတဏှိကပေတေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ကာလကဉ္စိကာသုရေသု, န အဝီစိနိရယေ, န လောက န္တရိကေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကာမာဝစရေသု ပန န မာရော ဟောတိ, ရူပါဝစရေသု န အသညီဘဝေ, န သုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပ္ပ ဇ္ဇတိ, န အရူပဘဝေသု, န အညံ စက္ကဝါဠံ သင်္ကမတိ။

ယာ စိမာ ဥဿာဟော စ ဥမ္မင်္ဂော စ အဝတ္ထာနဉ္စ ဟိတစရိယာ စာတိ စတဿော ဗုဒ္ဓဘူမိယော, တာဟိ သမန္ နာဂတော ဟောတိ။ တတ္ထ –

> ''ဥဿာဟော ဝီရိယံ ဝုတ္တံ၊ ဥမ္မင်္ဂေါ ပညာ ပဝုစ္စတိ။
> အဝတ္ထာနံ အဓိဋ္ဌာနံ၊ ဟိတစရိယာ မေတ္တာဘာဝနာ''တိ။ –

ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယေ စ ဣမေ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော, ပဝိဝေကဇ္ဈာသယော, အလောဘဇ္ဈာသယော, အဒေါသဇ္ဈာသ ယော, အမောဟဇ္ဈာသယော, နိဿရဏဇ္ဈာသယောတိ ဆ အဇ္ဈာသယာ ဗောဓိပရိပါကာယ သံဝတ္တန္တိ, ယေဟိ သ မန္နာဂတတ္တာ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသတ္တာ ကာမေသု ဒောသဒဿာဝိနော, ပဝိဝေကဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသ တ္တာ သင်္ဂဏိကာယ ဒောသဒဿာဝိနော, အလောဘဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသတ္တာ လောဘေ ဒောသဒဿာဝိနော, အ ဒေါသဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသတ္တာ ဒောသေ ဒောသဒဿာဝိနော, အမောဟဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသတ္တာ မောဟေ ဒေါ သဒဿာဝိနော, နိဿရဏဇ္ဈာသယာ စ ဗောဓိသတ္တာ သဗ္ဗဘဝေသု ဒောသဒဿာဝိနောတိ ဝုစ္စန္တိ, တေဟိ စ သမ န္နာဂတော ဟောတိ။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပန ကိံ စိရံ ပတ္ထနာ ဝဋ္ဋတီတိ? ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ, တတော ဩရံ န သက္ကာ, ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္တကေနာပိ စ ကာလေန ပစ္စေက ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထယတော အဘိနီဟာရကာရဏာ ပဉ္စ သမ္ပတ္တိယော ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တေသဉ္ဟိ –

> ''မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဝိဂတာသဝဒဿနံ။
> အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ၊ ဧတေ အဘိနီဟာရကာရဏာ''။

တတ္ထ **ဝိဂတာသဝဒဿန**န္တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ယဿ ကဿစိ ဒဿနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝု တ္တနယမေဝ။

အထ ''သာဝကာနံ ပတ္ထနာ ကိတ္တကံ ဝဋ္ဋတီ''တိ? ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ကပ္ပသတသ ဟဿဉ္စ, အသီတိမဟာသာဝကာနံ ကပ္ပသတသဟဿမေဝ။ တထာ ဗုဒ္ဓဿ မာတာပိတူနံ ဥပဋ္ဌာကဿ ပုတ္တဿ စာတိ, တတော ဩရံ န သက္ကာ, တတ္ထ ကာရဏံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣမေသံ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ အဓိကာရော စ ဆန္ဒ တာတိ ဒွင်္ဂသမန္နာဂတောယေဝ အဘိနီဟာရော ဟောတိ။

ဇဝံ က္ကမာယ ပတ္ထနာယ က္ကမိနာ စ အဘိနီဟာရေန ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒံ ကာလံ ဟာရမိယော ပူရေတ္တတ ဗုဒ္ဓာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာ ခတ္တိယကုလေ တ ဗ္ရာဟ္မဏကုလေ တ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏဂဟပတိကုလာနံ အညတရသ္မိံ, အဂ္ဂသာဝကာ ပန ဗုဒ္ဓာ ဝိယ ခတ္တိယဗ္ရာဟ္မဏကုလေသ္ဝေဝ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာ သံဝဋ္ဋမာနေ ကပ္ပေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဝိဝဋ္ဋမာနေ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ။ တေ ပန ဗုဒ္ဓာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဗုဒ္ဓာ သယမ္ပိ ဗုဇ္ဈန္တိ, ပရေ စ ဗောဓေန္တိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သယမေဝ ဗုဇ္ဈန္တိ, န ပရေ ဗောဓေန္တိ။ အတ္ထရသမေဝ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, န ဓမ္မရသံ။ န ဟိ တေ လောကုတ္တရဓမ္မံ ပညတ္တိံ အာရောပေတ္တတ ဒေသေတုံ သက္ကောန္တိ, မူဂေန ဒိဋ္ဌသုပိနော ဝိယ ဝနစရကေန နဂရေ သာယိတဗျဉ္ဇနရသော ဝိယ စ နေသံ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ။ သဗ္ဗံ က္ကဒ္ဓိသမာပတ္တတိပဋိသမ္ဘိဒာပဘေဒံ ဟာပုဏန္တိ။ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ ဗုဒ္ဓာနံ ဟေဋ္ဌာ သာဝကာနံ ဥပရိ ဟောန္တိ, န အညေ ပဗ္ဗာဇေတ္တတ အာဘိသမာစာရိကံ သိက္ခာပေန္တိ, "စိတ္တသလ္လေခော ကာတဗ္ဗော, ဝေါသာနံ နာပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ က္ကမိနာ ဥဒ္ဒေသေန ဥပောသထံ ကရောန္တိ, အဇ္ဇ ဥပောသထောတိ ဝစနမတ္တေန တ, ဥပောသထံ ကရောန္တာ စ ဂန္ဓမာဒနေ မဉ္ဇူသကရုက္ခမူလေ ရတနမာဠေ သန္နိပတိတ္တတ ကရောန္တီတိ။ ဇဝံ ဘဂဝတာ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ သဗ္ဗာကာရပရိပူရံ ပတ္ထနဉ္စ အဘိနီဟာရဉ္စ ကထေတ္တတ က္ကအနိ က္ကမာယ ပတ္ထနာယ က္ကမိနာ စ အဘိနီဟာရေန သမုဒာဂတေ တေ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ကထေတုံ **"သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ"** န္တိအာဒိနာ နယေန က္ကမံ ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တံ အဘာသိ။ အယံ တာဝ အဝိသေသေန ပုစ္ဆာဝသိတော ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိ။

က္ကအနိ ဝိသေသေန ဝတ္တဗ္ဗာ။ တတ္ထ က္ကမိဿာ တာဝ ကထာယ ဇဝံ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ – အယံ ကိရ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပစ္စေကဗောဓိသတ္တဘူမိံ ဩကဟန္တော ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ဟာရမိယော ပူရေတ္တတ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္တတ အာရညိကော ဟုတ္တတ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ ဇတံ ကိရ ဝတ္တံ အပရိပူရေတ္တတ ပစ္စေကဗောဓိံ ဟာပုဏန္တော နာမ နတ္ထိ ။ ကိံ ပနေတံ **ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ** နာမ? ဟရဏပစ္စာဟရဏန္တိ။ တံ ယထာ ဝိဘူတံ ဟောတိ, တထာ ကထေဿာမ။

က္ကဓ ကေစ္စော ဘိက္ခု ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ကေစ္စော ပစ္စာဟရတိ န ဟရတိ, ကေစ္စော နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတိ, ကေစ္စော ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ပဂေဝ ဝုဋ္ဌာယ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကတ္တတ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ အာသိဉ္စိတ္တတ ဟာနီယဃဋံ ပူရေတ္တတ ဟာနီယမာဠေ ဌပေတ္တတ အာစရိယဝတ္တံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တတံ ကတ္တတ ဒွေဝအသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ သမာဒာယ ဝတ္တတိ။ သော သရီရပရိကမ္မံ ကတ္တတ သေနာသနံ ပဝိသိတ္တတ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ, တာဝ ဝိဝိတ္တာသနေ ဝီတိနာမေတ္တတ ဝေလံ ဉတ္တတ နိဝါသေတ္တတ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတ္တတ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတ္တတ သင်္ဃာဋိံ ခန္ဓေ ကရိတ္တတ ပတ္တံ အံသေ အာလဂ္ဂေတ္တတ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောန္တော စေတိယင်္ဂဏံ ဂန္တ္တတ စေတိယဉ္စ ဗောဓိဉ္စ ဝန္ဒိတ္တတ ကမသမီပေ စီဝရံ ဟာရုပိတ္တတ ပတ္တံ အာဒာယ ကမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသတိ။ ဇဝံ ပဝိဋ္ဌော စ လာဘီ ဘိက္ခု ပုညဝါ ဥပါသကေဟိ သက္ကတော ဂရုကတော ဥပဋ္ဌာကကုလေ တ ပဋိက္ကမနသာလာယံ တ ပဋိက္ကမိတ္တတ ဥပါသကေဟိ တံ တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိယမာနော တေသံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနေန ဓမ္မဒေသနာဝိက္ခေပေန စ တံ မနသိကာရံ ဆဍ္ဍေတ္တတ နိက္ခမတိ။ ဝိဟာရံ အာဂတောပိ ဘိက္ခူဟိ ပဉှံ ပုဋ္ဌော ကထေတိ, ဓမ္မံ ဘဏတိ, တံ တံ ဗျာပါရဉ္စ အာပဇ္ဇတိ။ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ပုရိမယာမမ္ပိ မဇ္ဈိမယာမမ္ပိ ဇဝံ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပပဉ္စေတ္တတ ကာယဒုဋ္ဌုလ္လာဘိဘူတော ပစ္ဆိမယာမေပိ သယတိ, နေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **"ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ"**တိ။

ယော ပန ဗျာဓိဗဟုလော ဟောတိ, ဘုတ္တာဟာရော ပစ္စူသသမယေ န သမ္မာ ပရိဏမတိ။ ပဂေဝ ဝုဋ္ဌာယ ယထာဝုတ္တံ ဝတ္တံ ကာတုံ န သက္ကောတိ ကမ္မဋ္ဌာနံ တ မနသိ ကာတုံ, အညဒတ္ထု ယာဂုံ တ ခဇ္ဇကံ တ ဘေသဇ္ဇံ တ ဘတ္တတံ တ ပတ္တယမာနော ကာလဿေဝ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ကမံ ပဝိသတိ။ တတ္ထ ယာဂုံ တ ခဇ္ဇကံ တ ဘေသဇ္ဇံ တ ဘတ္တံ တ လဒ္ဓာ ပတ္တံ နီဟရိတ္တတ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတ္တတ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရိတ္တတ ဝိသေသံ ပတ္တတ တ အပတ္တတ တ ဝိဟာရံ အာဂန္တ္တတ တေနေဝ မနသိကာရေန ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **"ပစ္စာဟရတိ န ဟရတီ"**တိ။ ဇဒိသာ ဟိ ဘိက္ခူ ယာဂုံ ပိဝိတ္တတ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတ္တတ ဗုဒ္ဓသာသနေ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဂဏနပထံ ဝီတိဝတ္တာ, သီဟဠဒီပေယေဝ တေသု တေသု ကမေသု အာသနသာလာယံ တံ အာသနံ နတ္ထိ, ယတ္ထ ဘိက္ခူ နိသိန္နာ ယာဂုံ ပိဝိတ္တတ အရဟတ္တံ အပ္ပတ္တာ။

ယော ပန ပမာဒဝိဟာရီ ဟောတိ နိက္ခိတ္တဓုရော, သဗ္ဗဝတ္တာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဉ္စဝိဓစေတောခိလဝိနိဗန္ဓနဗဒ္ဓစိတ္တော ဝိဟရန္တော ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရမနနုယုတ္တော ကာမံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတွာ ဂိဟီဟိ သဒ္ဓိံ ကထာပပဉ္စေန ပပဉ္စိတော တုစ္ဆကောဝ နိက္ခမတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **“နေဝ ဟရတိ န ပစ္စာဟရတီ”** တိ။

ယော ပန ပဂေဝ ဝုဋ္ဌာယ ပုရိမနယေနေဝ သဗ္ဗဝတ္တာနိ ပရိပူရေတွာ ယာဝ ဘိက္ခာစာရဝေလာ, တာဝ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ ကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ ဒုဝိဓံ – သဗ္ဗတ္ထကဉ္စ ပါရိဟာရိယဉ္စ။ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထကံ နာမ မေတ္တာ စ မရဏာနုဿတိ စ။ တဉှိ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထယိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ “သဗ္ဗတ္ထက”န္တိ ဝုစ္စတိ။ မေတ္တာ နာမ အာဝါသာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ အာဝါသေသု ဟိ မေတ္တာဝိဟာရီ ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေါ, တေန ဖာသု အသင်္ဃဋ္ဋော ဝိဟရတိ။ ဒေဝတာသု မေတ္တာဝိဟာရီ ဒေဝတာဟိ ရက္ခိတဂေါပိတော သုခံ ဝိဟရတိ။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီသု မေတ္တာဝိဟာရီ တေဟိ မမာယိတော သုခံ ဝိဟရတိ။ ဂါမနိဂမာဒီသု မေတ္တာဝိဟာရီ သဗ္ဗတ္ထ ဘိက္ခာစရိယာဒီသု မနုဿေဟိ သက္ကတော ဂရုကတော သုခံ ဝိဟရတိ။ မရဏာနုဿတိဘာဝနာယ ဇီဝိတနိကန္တိံ ပဟာယ အပ္ပမတ္တော ဝိဟရတိ။

ယံ ပန သဒါ ပရိဟရိတဗ္ဗံ စရိယာနုကူလေန ဂဟိတံ။ တံ ဒသာသုဘကသိဏာနုဿတီသု အညတရံ, စတုဓာတုဝဝတ္ထာနမေဝ ဝါ, တံ သဒါ ပရိဟရိတဗ္ဗတော ရက္ခိတဗ္ဗတော ဘာဝေတဗ္ဗတော စ **“ပါရိဟာရိယ”**န္တိ ဝုစ္စတိ, မူလကမ္မဋ္ဌာနန္တိပိ တဒေဝ။ အတ္ထကာမာ ဟိ ကုလပုတ္တာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသပိ ဝီသမ္ပိ တိံသမ္ပိ စတ္တာလီသမ္ပိ ပညာသမ္ပိ သတမ္ပိ ဧကတော ဝသန္တာ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဝိဟရန္တိ – “အာဝုသော, တုမှေ န ဣဏဋ္ဋာ န ဘယဋ္ဋာ န ဇီဝိကာပကတာ ပဗ္ဗဇိတာ, ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမာ ပနေတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ။ တသ္မာ ဂမနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ ဂမနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထ, ဌာနေ, နိသဇ္ဇာယ, သယနေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ သယနေယေဝ နိဂ္ဂဏှထာ”တိ။

တေ ဧဝံ ကတိကဝတ္တံ ကတွာ ဘိက္ခာစာရံ ဂစ္ဆန္တာ အဍ္ဎဥသဘဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတန္တရေသု ပါသာဏာ ဟောန္တိ, တာယ သညာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တာဝ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ကဿစိ ဂမနေ ကိလေသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော တတ္ထေဝ နံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော တိဋ္ဌတိ, အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ တိဋ္ဌတိ။ သော “အယံ ဘိက္ခု တုယှံ ဥပ္ပန္နံ ဝိတက္ကံ ဇာနာတိ, အနနုစ္ဆဝိကံ တေ ဧတ”န္တိ အတ္တာနံ ပဋိစောဒေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ တတ္ထေဝ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမတိ။ တထာ အသက္ကောန္တော နိသီဒတိ။ အထဿ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တောပိ နိသီဒတီတိ။ သောယေဝ နယော။ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တောပိ တံ ကိလေသံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တောဝ ဂစ္ဆတိ , န ကမ္မဋ္ဌာနဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ပါဒံ ဥဒ္ဓရတိ။ ဥဒ္ဓရတိ စေ, ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုရိမပဒေသံယေဝ ဧတိ။ **အာလိန္ဒကဝါသီ မဟာဖုဿဒေဝတ္ထေရော** ဝိယ။

သော ကိရ ဧကူနဝီသတိဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော ဧဝံ ဝိဟာသိ။ မနုဿာပိ သုဒံ အန္တရာမဂ္ဂေ ကသန္တာ စ ဝပန္တာ စ မဒ္ဒန္တာ စ ကမ္မာနိ ကရောန္တာ စ ထေရံ တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယံ ထေရော ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခေါ မဂ္ဂမူဠှော, ဥဒါဟု ကိဉ္စိ ပမုဋ္ဌော”တိ သမုလ္လပန္တိ။ သော တံ အနာဒိယိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေန စိတ္တေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဝီသတိဝဿဗ္ဘန္တရေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တဒိဝသေယေဝဿ စင်္ကမနကောဋိယံ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ အင်္ဂုလီဟိ ဒီပံ ဥဇ္ဇာလေတွာ အဋ္ဌာသိ, စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော သက္ကော စ ဒေဝါနမိန္ဒော ဗြဟ္မာ စ သဟမ္ပတိ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂမိံသု။ တဉ္စ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဝနဝါသီ မဟာတိဿတ္ထေရော တံ ဒုတိယဒိဝသေ ပုစ္ဆိ – “ရတ္တိဘာဂေ အာယသ္မတော သန္တိကေ ဩဘာသော အဟောသိ, ကိံ သော”တိ? ထေရော ဝိက္ခေပံ ကရောန္တော “ဩဘာသော နာမ ဒီပေါဘာသောပိ ဟောတိ မဏိဩဘာသောပီ”တိ ဧဝမာဒိမာဟ။ သော “ပဋိစ္ဆာဒေထ တုမှေ”တိ နိဗဒ္ဓော “အာမာ”တိ ပဋိဇာနိတွာ အာရောစေသိ။

ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ စ။ သောပိ ကိရ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေန္တော “ပဌမံ တာဝ ဘဂဝတော မဟာပဓာနံ ပူဇေဿာမီ”တိ သတ္တ ဝဿာနိ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာသိ, ပုန သောဠသ ဝဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုတ္တစိတ္တေနေဝ ပါဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိပ္ပယုတ္တေန စိတ္တေန ဥဒ္ဓဋေ ပဋိနိဝတ္တန္တော ဂါမသမီပံ ဂန္တွာ “ဂါဝီ နု ခေါ ပဗ္ဗဇိတော နု ခေါ”တိ အာသင်္ကနီယပ္ပဒေသေ ဌတွာ သင်္ဃာဋိံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂါမဒွာရံ ပတွာ ကစ္ဆကန္တရတော ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဂဏ္ဍူ

သံ ကတွာ ကမ္မံ ပဋိသတိ “ဘိက္ခုံ တ အတုံ ဝန္ဒိတုံ တ ဥပဂတေ မနုဿေ ‘ဒီဃာယုကာ ဟောထာ’တိ ဝစနမတ္တေနာပိ မာ မေ ကမ္မဋ္ဌာနဝိက္ခေပေါ အဟောသီ”တိ။ သစေ ပန နံ “အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကိံ သတ္တမီ, ဥဒါဟု အဋ္ဌမီ”တိ ဒိဝသံ ပုစ္ဆန္တိ, ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေတိ။ သစေ ဒိဝသပုစ္ဆကာ န ဟောန္တိ, နိက္ခမနဝေလာယံ ကမဒ္ဒတရေ နိဋ္ဌုဘိတွာဝ ယာတိ။

သီဟဠဒီပေ **ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ ပညာသ ဘိက္ခူ** ဝိယ စ။ တေ ကိရ ဝဿူပနာယိကဥပေါသထဒိဝသေ ကတိကဝတ္တံ အကံသု – “အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ န အညမညံ အာလပိဿာမာ”တိ။ ကမဒ္ဒ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တာ ကမဒ္ဒတရေ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ပဝိသိံသု, ဒိဝသေ ပုစ္ဆိတေ ဥဒကံ ဂိလိတွာ အာရောစေသုံ, အပုစ္ဆိတေ ကမဒ္ဒတရေ နိဋ္ဌုဘိတွာ ဝိဟာရံ အာဂမံသု။ တတ္ထ မနုဿာ နိဋ္ဌုဘနဋ္ဌာနံ ဒိသွာ ဇာနိံသု – “အဇ္ဇ ဧကော အာဂတော, အဇ္ဇ ဒွေ”တိ ။ ဧဝဉ္စ စိန္တေသုံ – “ကိံ နု ခေါ ဧတေ အမှေဟေဝ သဒ္ဓိံ န သလ္လပန္တိ , ဥဒါဟု အညမညမ္ပိ, ယဒိ အညမညမ္ပိ န သလ္လပန္တိ, အဒ္ဓါ ဝိဝါဒဇာတာ ဘဝိဿန္တိ, ဟန္ဒ နေသံ အညမညံ ခမာပေဿာမာ”တိ။ သဗ္ဗေ ဝိဟာရံ အဂမံသု။ တတ္ထ ပညာသာယ ဘိက္ခူသု ဝဿံ ဥပဂတေသု ဒွေ ဘိက္ခူ ဧကောကာသေ နာဒ္ဒသံသု။ တတော ယော တေသု စက္ခုမာ ပုရိသော, သော ဧဝမာဟ – “န, ဘော, ကလဟကာရကာနံ ဝသနောကာသော ဤဒိသော ဟောတိ, သုသမ္မဋ္ဌံ စေတိယင်္ဂဏံ ဗောဓိယင်္ဂဏံ, သုနိက္ခိတ္တာ သမ္မဇ္ဇနိယော, သူပဋ္ဌပိတံ ပါနီယပရိဘောဇနီယ”န္တိ, တေ တတော နိဝတ္တာ။ တေပိ ဘိက္ခူ အန္တောဝဿေယေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏံ ပဝါရေသုံ။

ဧဝံ ကာဠဝလ္လိမဏ္ဍပဝါသီ မဟာနာဂတ္ထေရော ဝိယ ကလမ္ဗတိတ္ထဝိဟာရေ ဝဿူပဂတာ ဘိက္ခူ ဝိယ စ ကမ္မဋ္ဌာနယုတ္တေနေဝ စိတ္တေန ပာဒံ ဥဒ္ဓရန္တော ကမသမီပံ ဂန္တွာ ဥဒကဂဏ္ဍူသံ ကတွာ ဝီထိယော သလ္လက္ခေတွာ ယတ္ထ သုရာသောဏ္ဍဓုတ္တာဒယော ကလဟကာရကာ စဏ္ဍဟတ္ထိအဿာဒယော ဝါ နတ္ထိ, တံ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ စ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော န တုရိတတုရိတော ဇဝေန ဂစ္ဆတိ, ဇဝနပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂံ နာမ နတ္ထိ, ဝိသမဘူမိဘာဂပ္ပတ္တံ ပန ဥဒကဘရိတသကဋမိဝ နိစ္စလော ဟုတွာ ဂစ္ဆတိ။ အနုဃရံ ပဝိဋ္ဌော စ အတုကာမံ တ အဒါတုကာမံ တ သလ္လက္ခေတုံ တဒနုရူပံ ကာလံ အာဂမေန္တော ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ ပတိရူပေ ဩကာသေ နိသီဒိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တော အာဟာရေ ပဋိက္ကူလသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ အက္ခဗ္ဘဉ္ဇနဝဏာလေပနပုတ္တမံသူပမာဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အာဟာရံ အာဟာရေတိ နေဝ ဒဝါယ န မဒာယ။ပေ.။ ဘုတ္တာဝီ စ ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ မုဟုတ္တံ ဘတ္တကိလမထံ ဝိနောဒေတွာ ယထာ ပုရေဘတ္တံ, ဧဝံ ပစ္ဆာဘတ္တံ, ပုရိမယာမံ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ **“ဟရတိ စ ပစ္စာဟရတိ စာ”** တိ။ ဧဝမေတံ ဟရဏပစ္စာဟရဏံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ။

ဧတံ ပူရေန္တော ယဒိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဟောတိ, ပဌမဝယေ ဧဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ။ နော စေ ပဌမဝယေ ပာပုဏာတိ, အထ မဇ္ဈိမဝယေ ပာပုဏာတိ။ နော စေ မဇ္ဈိမဝယေ ပာပုဏာတိ, အထ မရဏသမယေ ပာပုဏာတိ။ နော စေ မရဏသမယေ ပာပုဏာတိ, အထ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ပာပုဏာတိ။ နော စေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ပာပုဏာတိ, အထ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ။ နော စေ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာတိ, အထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ခိပ္ပာဘိညော ဟောတိ သေယျထာပိ ထေရော ဗာဟိယော, မဟာပညော ဝါ ဟောတိ သေယျထာပိ ထေရော သာရိပုတ္တောတိ။

အယံ ပန ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရညိကော ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဧတံ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ကာလံ ကတွာ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော စဝိတွာ ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။ ကုသလာ ဣတ္ထိယော တဒဟေဝ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနံ ဇာနန္တိ။ သာ စ တာသံ အညတရာ , တသ္မာ သောပိ တံ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနံ ရညော နိဝေဒေသိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ယံ ပုညဝန္တေ သတ္တေ ဂဗ္ဘေ ဥပ္ပန္နေ မာတုဂါမော ဂဗ္ဘပရိဟာရံ လဘတိ။ တသ္မာ ရာဇာ တဿာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။ သာ တတော ပဘုတိ နာစ္စုဏှံ ကိဉ္စိ အဇ္ဈောဟရိတုံ လဘတိ, နာတိသီတံ နာစ္စမ္ဗိလံ နာတိလောဏံ နာတိကဋုကံ နာတိတိတ္တကံ။ အစ္စုဏှေ ဟိ မာတရာ အဇ္ဈောဟဋေ ဂဗ္ဘဿ လောဟကုမ္ဘိဝါသော ဝိယ ဟောတိ, အတိသီတေ လောကန္တရိကဝါသော ဝိယ, အစ္စမ္ဗိလလောဏကဋုကတိတ္တကေသု ဘုတ္တေသု သတ္ထေန ဖာလေတွ

တ အမ္ဗိလာဒီဟိ သိတ္တာနိ ဝိယ အရကဿ အင်္ဂာနိ တိဗ္ဗဝေဒနာနိ ဟောန္တိ။ အတိစင်္ကမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇသယနတော
ပိ နံ နိတရေန္တိ “ကုစ္ဆိဂတဿ သဉ္စလနဒုက္ခံ မာ အဟောသီ”တိ။ မုဒုကတ္ထရဏတ္ထတာယ ဘူမိယာ စင်္ကမနာဒီနိ မ
တ္တာယ ကာတုံ လဘတိ, ဝဏ္ဏဂန္ဓာဒိသမ္ပန္နံ သာဒုံ သပ္ပာယံ အန္နပာနံ ဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ။ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တာဝ နံ စင်္
ကမာပေန္တိ နိသီဒာပေန္တိ ဝုဋ္ဌာပေန္တိ။

သာ ဧဝံ ပရိဟရိယမာနာ ဂဗ္ဘပရိပာကကာလေ သူတိဃရံ ပဝိသိတွာ ပစ္စူသသမယေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ ပက္ကတေလ
မဒ္ဒိတမနောသိလာပိဏ္ဍိသဒိသံ ဓညပုညလက္ခဏူပေတံ။ တတော နံ ပဉ္စမဒိဝသေ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ရညော ဒဿ
သေသုံ, ရာဇာ တုဋ္ဌော ဆသဋ္ဌိယာ ဓာတီဟိ ဥပဋ္ဌာပေသိ။ သော သဗ္ဗသမ္ပတ္တီဟိ ဝဍ္ဎမာနော နစိရဿေဝ ဝိညုတံ ပါ
ပုဏိ။ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ နံ ရာဇာ ရဇ္ဇေန အဘိသိဉ္စိ, ဝိဝိဓနာဋကာဟိ စ ဥပဋ္ဌာပေသိ။ အဘိသိတ္တော ရာဇပုတ်
တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ နာမေန ဗြဟ္မဒတ္တော, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဝီသတိယာ နဂရသဟဿေသု။ ဇမ္ဗုဒီပေ ကိရ ပုဗ္ဗေ
စတုရာသီတိ နဂရသတသဟဿာနိ အဟေသုံ, တာနိ ပရိဟာယန္တာနိ သဋ္ဌိ အဟေသုံ, တတော ပရိဟာယန္တာနိ စတ်
တာလီသံ, သဗ္ဗပရိဟာယနကာလေ ပန ဝီသတိသဟဿာနိ ဟောန္တိ။ အယဉ္စ ဗြဟ္မဒတ္တော သဗ္ဗပရိဟာယနကာလေ
ဥပ္ပဇ္ဇိ, တေနဿ ဝီသတိ နဂရသဟဿာနိ အဟေသုံ ဝီသတိ ပါသာဒသဟဿာနိ, ဝီသတိ ဟတ္ထိသဟဿာနိ, ဝီ
သတိ အဿသဟဿာနိ, ဝီသတိ ရထသဟဿာနိ, ဝီသတိ ပတ္တိသဟဿာနိ, ဝီသတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ ဩ
ရောဓာ စ နာဋကိတ္ထိယော စ, ဝီသတိ အမစ္စသဟဿာနိ။

သော မဟာရဇ္ဇံ ကာရယမာနောယေဝ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဉ္စ အဘိညာယော, အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ နိဗ်
ဗတ္တေသိ။ ယသ္မာ ပန အဘိသိတ္တရညာ နာမ အဝဿံ အဋ္ဋကရဏေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဧကဒိဝသံ ပဂေဝ ပါတ
ရာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ နိသီဒိ။ တတ္ထ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒံ အကံသု, သော “အယံ သဒ္ဒော သမာပတ္တိယာ
ဥပက္ကိလေသော”တိ ပါသာဒတလံ အဘိရုဟိတွာ “သမာပတ္တိံ အပ္ပေမီ”တိ နိသိန္နော နာသက္ခိ အပ္ပေတုံ ရဇ္ဇဝိ
က္ခေပေန သမာပတ္တိ ပရိဟီနာ။ တတော စိန္တေသိ – “ကိံ ရဇ္ဇံ ဝရံ, ဥဒာဟု သမဏဓမ္မော”တိ? တတော “ရဇ္ဇသုခံ ပ
ရိတ္တံ အနေကာဒီနဝံ, သမဏဓမ္မသုခံ ပန ဝိပုလံ အနေကာနိသံသံ ဥတ္တမပုရိသေဟိ သေဝိတဉ္စာ”တိ ဉတွာ အညတရံ အမ
စ္စံ အာဏာပေသိ “ဣမံ ရဇ္ဇံ ဓမ္မေန သမေန အနုသာသ, မာ ခော အဓမ္မကာရံ ကာရေသီ”တိ သဗ္ဗံ တဿ နိယျာတေ
တွာ ပါသာဒံ အဘိရုဟိတွာ သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေသိ, န ကောစိ ဥပသင်္ကမိတုံ လဘတိ အညတြ မုခဓောဝနဒ
န္တကဋ္ဌဒာယကဘတ္တနီဟာရကာဒီဟိ။

တတော အဒ္ဓမာသမတ္တေ ဝီတိက္ကန္တေ မဟေသီ ပုစ္ဆိ – “ရာဇာ ဥယျာနဂမနဗလဒဿနနာဋကာဒီသု ကတ်
ထစိ န ဒိဿတိ, ကုဟိံ ဂတော”တိ? တဿာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သာ အမစ္စဿ ပါဟေသိ – “ရဇ္ဇေ ပဋိစ္ဆိတေ
တေ အဟမ္ပိ ပဋိစ္ဆိတာ ဟောမိ, ဧတု မယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေတူ”တိ။ သော ဥဘော ကဏ္ဏေ ထကေတွာ
“အသဝနီယမေတ”န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ သာ ပုနပိ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ပေသေတွာ အနိစ္ဆမာနံ သန္တဇ္ဇာပေသိ “ယဒိ န က
ရောသိ, ဌာနာပိ တံ စာဝေမိ။ ဇီဝိတာပိ တံ ဝေါရောပေမီ”တိ။ သော ဘီတော “မာတုဂါမော နာမ ဒဠှနိစ္ဆယော, ကဒါစိ
ဧဝမ္ပိ ကာရာပေယျာ”တိ။ ဧကဒိဝသံ ရဟော ဂန္တွာ တာယ သဒ္ဓိံ သိရိသယနေ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သာ ပုညဝတီ
သုခသမ္ဖဿာ, သော တဿာ သမ္ဖဿရာဂေန ရတ္တော တတ္ထ အဘိက္ခဏံ သင်္ကိတသင်္ကိတောဝ အဂမာသိ။
အနုက္ကမေန အတ္တနော ဃရသာမိကော ဝိယ နိဗ္ဗိသင်္ကော ပဝိသိတုမာရဒ္ဓော။

တတော ရာဇမနုဿာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ န သဒ္ဒဟတိ။ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ အာရောစေ
သုံ, တတော ရာဇာ နိလီနော သယမေဝ ဒိသွာ သဗ္ဗေ အမစ္စေ သန္နိပာတာပေတွာ အာရောစေသိ။ တေ “အယံ ရာဇာပ
ရာဓိကော ဟတ္ထစ္ဆေဒံ အရဟတိ, ပါဒစ္ဆေဒံ အရဟတီ”တိ ယာဝ သူလေ ဥတ္တာသနံ, တာဝ သဗ္ဗကမ္မကာရဏာနိ နိဒ်
ဒိသိံသု။ ရာဇာ “ဧတဿ ဝဓဗန္ဓနတာဠနေ မယှံ ဝိဟိံသာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဇီဝိတာ ဝေါရောပနေ ပါဏာတိပါတော ဘ
ဝေယျ, ဓနဟရဏေ အဒိန္နာဒါနံ ဘဝေယျ, အလံ ဧဝရူပေဟိ ကတေဟိ, ဣမံ မမ ရဇ္ဇာ နိက္ကဍ္ဎထာ”တိ အာဟ။ အ
မစ္စာ တံ နိဗ္ဗိသယံ အကံသု။ သော အတ္တနော ဓနသာရဉ္စ ပုတ္တဒါရဉ္စ ဂဟေတွာ ပရဝိသယံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ရာဇာ
သုတွာ “ကိံ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ, ဣစ္ဆာမိ တံ ဥပဋ္ဌာတု”န္တိ။ သော တံ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ အမစ္စော ကတိပါ
ဟစ္စယေန လဒ္ဓဝိဿာသော တံ ရာဇာနံ ဧတဒဝေါစ – “မဟာရာဇ , အမက္ခိကံ မဓုံ ပဿာမိ, တံ ခာဒန္တော နတ်
ထီ”တိ။ ရာဇာ “ကိံ ဧတံ ဥပ္ပဏ္ဍေတုကာမော ဘဏတီ”တိ န သုဏာတိ။ သော အန္တရံ လဘိတွာ ပုနပိ သုဋ္ဌုတရံ ဝဏ်

ဉတွာ အတ္တေစ။ ရာဇာ “ကိံ တေ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ “ကိံ မံ နေတွာ မာရေတုကာမော သီ”တိ အာဟ။ သော “မာ, ဒေဝ, ဧဝံ အဝစ, ယဒိ န သဒ္ဒဟာသိ, မနုဿေ ပေသေဟီ”တိ။ သော မနုဿေ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ ကေပုရံ ခဏိတွာ ရညော သယနဃရေ ဥဋ္ဌဟိံသု။

ရာဇာ ဒိသွာ “ကိဿ အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “စောရာ မယံ, မဟာရာဇာ”တိ။ ရာဇာ တေသံ ဓနံ အပေတွာ “မာ ပုန ဧဝံ အကတ္ထာ”တိ ဩဝဒိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ အာဂန္တွာ တဿ ရညော အာရောစေသုံ။ သော ပုနပိ ဒွ ဝတ္တိက္ခတ္တုံ တထေဝ ဝီမံသိတွာ “သီလဝါ ရာဇာ”တိ စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ သန္နယှိတွာ သီမန္တရေ ဧကံ နဂရံ ဥပဂမ္မ တတ္ထ အမစ္စဿ ပဟေသိ “နဂရံ ဝါ မေ ဒေဟိ, ယုဒ္ဓံ ဝါ”တိ။ သော ဗြဟ္မဒတ္တဿ ရညော တမတ္ထံ အာရောစာပေသိ – “အာဏာပေတု, ဒေဝ, ‘ကိံ ယုဇ္ဈာမိ, ဥဒါဟု နဂရံ ဒေမီ’”တိ။ ရာဇာ “န ယုဇ္ဈိတဗ္ဗံ, နဂရံ ဒတွာ ဣဓာဂစ္ဆာ”တိ ပေသေသိ။ သော တထာ အကာသိ။ ပဋိရာဇာပိ တံ နဂရံ ဂဟေတွာ အဝသေသနဂရေသုပိ တထေဝ ဒူတံ ပေသေသိ။ တေပိ အမစ္စာ တထေဝ ဗြဟ္မဒတ္တဿ အာရောစေတွာ တေန “န ယုဇ္ဈိတဗ္ဗံ, ဣဓာဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တာ ဗာရာဏသိံ အာဂမံသု။

တတော အမစ္စာ ဗြဟ္မဒတ္တံ အာဟံသု – “မဟာရာဇ, တေန သဟ ယုဇ္ဈာမ”တိ။ ရာဇာ “မမ ပါဏာတိပါတော ဘဝိဿတီ”တိ ဝါရေသိ။ အမစ္စာ “မယံ, မဟာရာဇ, တံ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ ဣဓေဝ အာနေဿာမာ”တိ နာနာဥပါယေဟိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ “ဧဟိ, မဟာရာဇာ”တိ ဂန္တုမာရဒ္ဓါ။ ရာဇာ “သစေ သတ္တမာရဏပ္ပဟာရဏဝိလုမ္ပနကမ္မံ န ကရောထ, ဂစ္ဆာမီ”တိ ဘဏတိ။ အမစ္စာ “န, ဒေဝ, ကရောမ, ဘယံ ဒဿေတွာ ပလာပေမာ”တိ စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ သန္နယှိတွာ ဃဋေသု ဒီပေ ပက္ခိပိတွာ ရတ္တိံ ဂစ္ဆိံသု။ ပဋိရာဇာ တံ ဒိဝသံ ဗာရာဏသိသမီပေ နဂရံ ဂဟေတွာ ကိန္တိ ရတ္တိံ သန္နာဟံ မောစာပေတွာ ပမတ္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေန။ တတော အမစ္စာ ဗြဟ္မဒတ္တရာဇာနံ အာဒါယ ပဋိရညော ခန္ဓာဝါရံ ဂန္တွာ သဗ္ဗဃဋေဟိ ဒီပေ နီဟရာပေတွာ ဧကပဇ္ဇောတံ ကတွာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ အကံသု။ ပဋိရညော အမစ္စော မဟာဗလကာယံ ဒိသွာ ဘီတော အတ္တနော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဥဋ္ဌေဟိ အမက္ခိကံ မဓုံ ခါဒါဟီ”တိ မဟာသဒ္ဒံ အကာသိ။ တထာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ။ ပဋိရာဇာ တေန သဒ္ဒေန ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ ဘယံ သန္တာသံ အာပဇ္ဇိ။ ဥက္ကုဋ္ဌိသတာနိ ပဝတ္တိံသု။ သော “ပရဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ အမိတ္တဟတ္ထံ ပတ္တောမှီ”တိ သဗ္ဗရတ္တိံ တံ တံ ဝိပ္ပလပိတွာ ဒုတိယဒိဝသေ “ဓမ္မိကော ရာဇာ, ဥပရောဓံ န ကရေယျ, ဂန္တွာ ခမာပေမီ”တိ စိန္တေတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဇဏ္ဏုကေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတွာ “ခမ, မဟာရာဇ, မယှံ အပရာဓ”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ တံ ဩဝဒိတွာ “ဥဋ္ဌေဟိ, ခမာမိ တေ”တိ အာဟ။ သော ရညာ ဧဝံ ဝုတ္တမတ္တေယေဝ ပရမဿာသပ္ပတ္တော အဟောသိ။ ဗာရာဏသိရညော သမီပေယေဝ ဇနပဒေ ရဇ္ဇံ လဘိ။ တေ အညမညံ သဟာယကာ အဟေသုံ။

အထ ဗြဟ္မဒတ္တော ဒွေပိ သေနာ သမ္မောဒမာနာ ဧကတော ဌိတာ ဒိသွာ “မမေဝေကဿ စိတ္တာနုရက္ခဏာယ အသီမှိ မဟာဇနကာယေ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာယ ပိဝနမတ္တမ္ပိ လောဟိတဗိန္ဒု န ဥပ္ပန္နံ, အဟော သာဓု, အဟော သုဋ္ဌု, သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဟောန္တု, အဝေရာ ဟောန္တု, အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တူ”တိ မေတ္တာဈာနံ ဥပ္ပါဒေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသိတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ သစ္ဆိကတွာ သယမ္ဘုတံ ပါပုဏိ။ တံ မဂ္ဂဖလသုခေန သုခိတံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ နိသိန္နံ အမစ္စာ ပဏိပါတံ ကတွာ အာဟံသု – “ယာနကာလော, မဟာရာဇ, ဝိဇိတဗလကာယဿ သက္ကာရော ကာတဗ္ဗော, ပရာဇိတဗလကာယဿ ဘတ္တပရိဗ္ဗယော ဒါတဗ္ဗော”တိ။ သော အာဟ – “နာဟံ, ဘဏေ, ရာဇာ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နာမာဟ”န္တိ။ “ကိံ ဒေဝေါ ဘဏတိ, န ဧဒိသာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟောန္တီ”တိ။ “ကီဒိသာ, ဘဏေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ”တိ? “ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ ဒွင်္ဂုလကေသမဿု အဋ္ဌပရိက္ခာရယုတ္တာ ဘဝန္တီ”တိ။ သော ဒက္ခိဏဟတ္ထေန သီသံ ပရာမသိ, တာဝဒေဝ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ, ပဗ္ဗဇိတဝေသော ပါတုရဟောသိ။ ဒွင်္ဂုလကေသမဿု အဋ္ဌပရိက္ခာရသမန္နာဂတော ဝဿသတိကတ္ထေရသဒိသော အဟောသိ။ သော စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပဒုမပုပ္ဖေ နိသီဒိ။ အမစ္စာ ဝန္ဒိတွာ “ကိံ, ဘန္တေ, ကမ္မဋ္ဌာနံ, ကထံ အဓိဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော ယတော အဿ မေတ္တာဈာနကမ္မဋ္ဌာနံ အဟောသိ, တဉ္စ ဝိပဿနံ ဝိပဿိတွာ အဓိဂတော, တသ္မာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော ဥဒါနဂါထဉ္စ ဗျာကရဏဂါထဉ္စ ဣမံယေဝ ဂါထံ အဘာသိ **“သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍ”န္တိ။**

တတ္ထ **သဗ္ဗေသူ**တိ အနဝသေသေသု။ **ဘူတေသူ**တိ သတ္တေသု။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရံ ပန ရတနသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝက္ခာမ။ **နိဓာယာ**တိ နိက္ခိပိတွာ။ **ဒဏ္ဍ**န္တိ ကာယဝစီမနောဒဏ္ဍံ, ကာယဒုစ္စရိတာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ ကာယဒုစ္စရိတဉှိ ဒဏ္ဍယတီတိ ဒဏ္ဍံ, ဗာဓေတိ အနယဗျသနံ ပာပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဝစီဒုစ္စရိတံ မနောဒုစ္စရိတဉ္စ။ ပဟရဏဒဏ္ဍော ဧဝ ဝါ ဒဏ္ဍော, တံ နိဓာယာတိပိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဝိဟေဌယ**န္တိ အဝိဟေဌယန္တော။ **အညတရမ္ပိ**တိ ယံကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ။ **တေသ**န္တိ တေသံ သဗ္ဗဘူတာနံ။ **န ပုတ္တမိစ္ဆေယျာ**တိ အတြဇော, ခေတ္တဇော, ဒိန္နကော, အန္တေဝါသိကောတိ ဣမေသု စတူသု ပုတ္တေသု ယံကိဉ္စိ ပုတ္တံ န ဣစ္ဆေယျ။ **ကုတော သဟာယ**န္တိ သဟာယံ ပန ဣစ္ဆေယျာတိ ကုတော ဧဝ ဧတံ။

ဧကောတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခာတေန ဧကော, အဒုတိယဋ္ဌေန ဧကော, တဏှာယ ပဟာနဋ္ဌေန ဧကော, ဧကန္တဝိဂတကိလေသောတိ ဧကော, ဧကော ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ဧကော။ သမဏသဟဿဿာပိ ဟိ မဇ္ဈေ ဝတ္တမာနော ဂိဟိသံယောဇနဿ ဆိန္နတ္တာ ဧကော, ဧဝံ **ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခာတေန** ဧကော။ ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော နိသီဒတိ, ဧကော သေယျံ ကပ္ပေတိ, ဧကော ဣရိယတိ ဝတ္တတီတိ ဧဝံ **အဒုတိယဋ္ဌေန** ဧကော။

“တဏှာဒုတိယော ပုရိသော, ဒီဃမဒ္ဓါနသံသရံ။
ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ, သံသာရံ နာတိဝတ္တတိ။

“ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ, တဏှံ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝံ။
ဝီတတဏှော အနာဒါနော, သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ”တိ။ (ဣတိဝု. ၁၅၊ ၁၀၅; မဟာနိ. ၁၉၁; စူဠနိ.ပါရာယနာနုဂီတိကထာနိဒ္ဒေသ ၁၀၇) –

ဧဝံ **တဏှာပဟာနဋ္ဌေန** ဧကော။ သဗ္ဗကိလေသာဿ ပဟီနာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာတိ ဧဝံ **ဧကန္တဝိဂတကိလေသော**တိ ဧကော။ အနာစရိယကော ဟုတွာ သယမ္ဘူ သာမံယေဝ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓောတိ ဧဝံ **ဧကော ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော**တိ ဧကော။

စရေတိ ယာ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာယော။ သေယျထိဒံ – ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ စတူသု ဣရိယာပထေသု ဣရိယာပထစရိယာ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ ဆသု အဇ္ဈတ္တိကာယတနေသု အာယတနစရိယာ, အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သတိစရိယာ, အဓိစိတ္တမနုယုတ္တာနံ စတူသု ဈာနေသု သမာဓိစရိယာ, ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ စတူသု အရိယသစ္စေသု ဉာဏစရိယာ, သမ္မာပဋိပန္နာနံ စတူသု အရိယမဂ္ဂေသု မဂ္ဂစရိယာ, အဓိဂတပ္ပလာနံ စတူသု သာမညဖလေသု ပတ္တိစရိယာ, တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗသတ္တေသု လောကတ္ထစရိယာ, တတ္ထ ပဒေသတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနန္တိ။ ယထာဟ – “စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဣရိယာပထစရိယာ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၉၇; ၃.၂၈) ဝိတ္ထာရော။ တာဟိ စရိယာဟိ သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ယာ ဣမာ အဓိမုစ္စန္တော သဒ္ဓါယ စရတိ, ပဂ္ဂဏှန္တော ဝီရိယေန စရတိ, ဥပဋ္ဌဟန္တော သတိယာ စရတိ, အဝိက္ခိတ္တော သမာဓိနာ စရတိ, ပဇာနန္တော ပညာယ စရတိ, ဝိဇာနန္တော ဝိညာဏေန စရတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အာယတန္တီတိ အာယတနစရိယာယ စရတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နော ဝိသေသံ အဓိဂစ္ဆတီတိ ဝိသေသစရိယာယ စရတီတိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၉၇; ၃.၂၈) ဧဝံ အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဝုတ္တာ, တာဟိပိ သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော**တိ ဧတ္ထ ခဂ္ဂဝိသာဏံ နာမ ခဂ္ဂမိဂသိင်္ဂံ။ ကပ္ပ-သဒ္ဒဿ အတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော မင်္ဂလသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ ပကာသယိဿာမ, ဣဓ ပနာယံ “သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ, ဘော, ကိရ သာဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ”တိ ဧဝမာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၆၀) ဝိယ ပဋိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပောတိ ခဂ္ဂဝိသာဏသဒိသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယံ တာဝေတ္ထ ပဒတော အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

အဓိပ္ပာယာနုသန္ဓိတော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ယွာယံ ဝုတ္တပ္ပကာရော ဒဏ္ဍော ဘူတေသု ပဝတ္တိယမာနော အဟိတော ဟောတိ, တံ တေသု အပ္ပဝတ္တနေန တပ္ပဋိပက္ခဘူတာယ မေတ္တာယ ပရဟိတူပသံဟာရေန စ သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ, နိဟိတဒဏ္ဍတ္တာ ဧဝ စ ယထာ အနိဟိတဒဏ္ဍာ သတ္တာ ဘူတာနိ ဒဏ္ဍေန ဝါ သတ္ထေန ဝါ ပာဏိနာ ဝါ လေဍ္ဍုနာ ဝါ ဝိဟေဌယန္တိ, တထာ အဝိဟေဌယံ, အညတရမ္ပိ တေသံ ဣမံ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနမာဂမ္မ ယဒေဝ တတ္ထ

ထ ဝေဒနာဂတံ သညာသင်္ခါရဝိညာဏဂတံ တဉ္စ တဒနုသာရေနေဝ တဒညဉ္စ သင်္ခါရဂတံ ဝိပဿိတွာ ဣမံ ပစ္စေက
ဗောဓိံ အဓိဂတောမှီတိ အယံ တာဝ အဓိပ္ပာယော။

အယံ ပန အနုသန္ဓိ – ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ အမစ္စာ အာဟံသု – “ဣဒါနိ, ဘန္တေ, ကုဟိံ ဂစ္ဆထာ”တိ? တတော တေန
“ပုဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ကတ္ထ ဝသန္တီ”တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ဉတွာ “ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ”တိ ဝုတ္တေ ပုန အာဟံသု –
“အမှေဟ ဒါနိ, ဘန္တေ, ပဇဟထ န ဣစ္ဆထာ”တိ။ အထ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော အာဟ “န ပုတ္တမိစ္ဆေယျာ”တိ သဗ္
ဗံ။ တတြာဓိပ္ပာယော – အဟံ ဣဒါနိ အတြဇာဒီသု ယံကိဉ္စိ ပုတ္တမ္ပိ န ဣစ္ဆေယျံ, ကုတော ပန တုမှာဒိသံ သ
ဟာယံ။ တသ္မာ တုမှေဟသုပိ ယော မယာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ မာဒိသော ဝါ ဟောတုံ ဣစ္ဆတိ, သော ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏ
ကပ္ပော။ အထ ဝါ တေဟိ “အမှေဟ ဒါနိ, ဘန္တေ, ပဇဟထ န ဣစ္ဆထာ”တိ ဝုတ္တေ သော ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော “န ပု
တ္တမိစ္ဆေယျ ကုတော သဟာယ”န္တိ ဝတွာ အတ္တနော ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန ဧကစရိယာယ ဂုဏံ ဒိသွာ ပမုဒိ
တော ပီတိသောမနဿဇာတော ဣမံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – “ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”တိ။ ဧဝံ ဝတွာ ပေက္ခမာ
နဿေဝ မဟာဇနဿ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဂန္ဓမာဒနံ အဂမာသိ။

ဂန္ဓမာဒနော နာမ ဟိမဝတိ စူဠကာဠပဗ္ဗတံ မဟာကာဠပဗ္ဗတံ နာဂပလိဝေဌနံ စန္ဒဂဗ္ဘံ သူရိယဂဗ္ဘံ သုဝဏ္ဏပဿံ
ဟိမဝန္တပဗ္ဗတဉ္စ သတ္တ ပဗ္ဗတေ အတိက္ကမ္မ ဟောတိ။ တတ္ထ နန္ဒမူလကံ နာမ ပဗ္ဘာရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ ဝသနော
ကာသော, တိဿော စ ဂုဟာယော – သုဝဏ္ဏဂုဟာ, မဏိဂုဟာ, ရဇတဂုဟာတိ ။ တတ္ထ မဏိဂုဟာဒွါရေ မဉ္ဇူသကော
နာမ ရုက္ခော ယောဇနံ ဥဗ္ဗေဓေန, ယောဇနံ ဝိတ္ထာရေန။ သော ယတ္တကာနိ ဥဒကေ ဝါ ထလေ ဝါ ပုပ္ဖာနိ, သဗ္ဗာနိ
တာနိ ပုပ္ဖယတိ, ဝိသေသေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓာဂမနဒိဝသေ။ တဿူပရိတော သဗ္ဗရတနမာဠော ဟောတိ။ တတ္ထ သမ္မဇ္ဇန
ကဝါတော ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတိ, သမကရဏဝါတော သဗ္ဗရတနမယံ ဝါလုကံ သမံ ကရောတိ, သိဉ္စနကဝါတော အနောတတ္တ
ဒဟတော အာနေတွာ ဥဒကံ သိဉ္စတိ, သုဂန္ဓကရဏဝါတော ဟိမဝန္တတော သဗ္ဗေသံ သုဂန္ဓရုက္ခာနံ ဂန္ဓေ အာနေ
တိ, ဩစိနကဝါတော ပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ပါတေတိ, သန္ထရကဝါတော သဗ္ဗတ္ထ သန္ထရတိ။ သဒါ သုပညတ္တာနေ
ဝ စေတ္ထ အာသနာနိ ဟောန္တိ, ယေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓုပ္ပါဒဒိဝသေ, ဥပေါသထဒိဝသေ စ သဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သန္နိပတိ
တွာ နိသီဒန္တိ။ အယံ တတ္ထ ပကတိ။ အယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တတ္ထ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒတိ။ တတော သစေ
တသ္မိံ ကာလေ အညေပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သံဝိဇ္ဇန္တိ, တေပိ တင်္ခဏေယေဝ သန္နိပတိတွာ ပညတ္တာသနေသု နိသီဒန္
တိ။ နိသီဒိတွာ စ ကိဉ္စိဒေဝ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌဟန္တိ။ တတော သင်္ဃတ္ထေရော အဓုနာဂတပစ္စေက
ဗုဒ္ဓံ သဗ္ဗေသံ အနုမောဒနတ္ထာယ “ကထမဓိဂတ”န္တိ ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆတိ, တဒါပိ သော တမေဝ အတ္တနော ဥဒါနဗ္
ယာကရဏဂါထံ ဘာသတိ။ ပုန ဘဂဝါပိ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ပုဋ္ဌော တမေဝ ဂါထံ ဘာသတိ။ အာနန္ဒောပိ သင်္ဂီ
တိယန္တိ ဧဝံ ဧကေကာ ဂါထာ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိအဘိသမ္ဗုဒ္ဓဋ္ဌာနေ, မဉ္ဇူသကမာဠေ, အာနန္ဒေန ပုစ္ဆိတကာလေ, သ
င်္ဂီတိယန္တိ စတုက္ခတ္တုံ ဘာသိတာ ဟောတီတိ။

ပဌမဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၂. **သံသဂ္ဂဇာတဿာ** တိ ဂါထာ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော
သာသနေ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ပုရိမနယေနေဝ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ပဌမံ ဈာနံ နိ
ဗ္ဗတ္တေတွာ နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတွာ လက္ခဏသမ္မသနံ ကတွာ အရိယမဂ္ဂံ အနဓိဂမ္မ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္
တိ။ သော တတော စုတော ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဝဍ္ဎမာနော ယ
တော ပဘုတိ “အယံ ဣတ္ထီ, အယံ ပုရိသော”တိ ဝိသေသံ အညာသိ။ တဒုပါဒါယ ဣတ္ထီနံ ဟတ္ထေ န ရမတိ , ဥစ္ဆာ
ဒနနှာပနမဏ္ဍနာဒိမတ္တမ္ပိ န သာဒိယတိ။ တံ ပုရိသာ ဧဝ ပေါသေန္တိ။ ထညပါယနကာလေ ဓာတိယော ကဉ္စုကံ ပဋိ
မုဉ္စိတွာ ပုရိသဝေသေန ထညံ ပါယေန္တိ။ သော ဣတ္ထီနံ ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ သဒ္ဒံ ဝါ သုတွာ ရောဒတိ, ဝိညုတံ ပတ္
ဝါပိ ဣတ္ထိယော ပဿိတုံ န ဣစ္ဆတိ။ တေန တံ **အနိတ္ထိဂန္ဓော** တွေဝ သဉ္ဇာနိံသု။

တသ္မိံ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကေ ဇာတေ ရာဇာ “ကုလဝံသံ သဏ္ဌပေဿာမီ”တိ နာနာကုလေဟိ တဿ အနုရူ
ပါ ကညာယော အာနေတွာ အညတရံ အမစ္စံ အာဏာပေသိ “ကုမာရံ ရမာပေဟီ”တိ။ အမစ္စော ဥပါယေန တံ ရမာပေတု
ကာမော တဿ အဝိဒူရေ သာဏိပါကာရံ ပရိက္ခိပါပေတွာ နာဋကာနိ ပယောဇာပေသိ။ ကုမာရော ဂီတဝါဒိတသဒ္ဒံ သု

တ္ဝာ ‘‘ကသ္သေသော သဒ္ဒော’’တိ အာဟ။ အမစ္စော ‘‘တဝေသော, ဒေဝ , နာဋကိတ္ထီနံ သဒ္ဒော, ပုညဝန္တာနံ ဤဒိသာနိ နာဋကာနိ ဟောန္တီ’’တိ ဝတွာ ‘‘အဘိရမ, ဒေဝ, မဟာပုညောသိ တွံ’’န္တိ အာဟ။ ကုမာရော အမစ္စံ ဒဏ္ဍေန တာဠာပေတွာ နိက္ကဍ္ဍာပေသိ။ သော ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ကုမာရဿ မာတရာ သဟ ဂန္တွာ ကုမာရံ ခမာပေတွာ ပုန အမစ္စံ အာဏာပေသိ။ ကုမာရော တေဟိ အတိနိပ္ပီဠိယမာနော သေဋ္ဌသုဝဏ္ဏံ ဒတွာ သုဝဏ္ဏကာရေ အာဏာပေသိ ‘‘သုန္ဒရံ ကညာရူပံ ကရောထာ’’တိ။ တေ ဝိဿကမ္မုနာ နိမ္မိတသဒိသံ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ ကညာရူပံ ကရိတွာ ဒဿေသုံ။ ကုမာရော ဒိသွာ ဝိမှယေန သီသံ စာလေတွာ မာတာပိတူနံ ပေသေသိ – ‘‘ယဒိ ဤဒိသိံ ကညံ လဘိဿာမိ, ဂဏှိဿာမီ’’တိ။ မာတာပိတရော ‘‘အမှာကံ ပုတ္တော မဟာပုညော, အဝဿံ တေန သဟ ကတပုညာ ကာစိ ဒါရိကာ လောကေ ဥပ္ပန္နာ ဘဝိဿတီ’’တိ တံ သုဝဏ္ဏရူပံ ရထံ အာရောပေတွာ အမစ္စာနံ အပ္ပေသုံ – ‘‘ဂစ္ဆထ, ဤဒိသိံ ဒါရိကံ ဂဝေသထာ’’တိ။ တေ တံ ဂဟေတွာ သောဠသမဟာဇနပဒေ ဝိစရန္တာ တံ တံ ကမံ ဂန္တွာ ဥဒကတိတ္ထာဒီသု ယတ္ထ ယတ္ထ ဇနသမူဟံ ပဿန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ ဒေဝတံ ဝိယ သုဝဏ္ဏရူပံ ဌပေတွာ နာနာပုပ္ဖဝတ္ထာလင်္ကာရေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဧကမန္တံ တိဋ္ဌန္တိ ‘‘ယဒိ ကေနစိ ဧဝရူပါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ ဘဝိဿတိ, သော ကထံ သမုဋ္ဌာပေဿတီ’’တိ? ဧတေနုပါယေန အညတ္ထ မဒ္ဒရဋ္ဌာ သဗ္ဗဇနပဒေ အာဟိဏ္ဍိတွာ တံ ‘‘ခုဒ္ဒကရဋ္ဌ’’န္တိ အဝမညမာနာ တတ္ထ ပဌမံ အဂန္တွာ နိဝတ္တိံသု။

တတော နေသံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘မဒ္ဒရဋ္ဌမ္ပိ တာဝ ဂစ္ဆာမ, မာ နော ဗာရာဏသိံ ပဝိဋ္ဌေပိ ရာဇာ ပုန ပေသေသီ’’တိ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရံ အဂမံသု။ သာဂလနဂရေ စ မဒ္ဒဝော နာမ ရာဇာ။ တဿ ဓီတာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ အဘိရူပါ အဟောသိ။ တဿာ ဝဏ္ဏဒာသိယော နှာနောဒကတ္ထာယ တိတ္ထံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ အမစ္စေဟိ ဌပိတံ တံ သုဝဏ္ဏရူပံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ‘‘အမှေဟ ဥဒကတ္ထာယ ပေသေတွာ ရာဇပုတ္တီ သယမေဝ အာဂတာ’’တိ ဘဏန္တိယော သမီပံ ဂန္တွာ ‘‘နာယံ သာမိနီ, အမှာကံ သာမိနီ ဣတော အဘိရူပတရာ’’တိ အာဟံသု။ အမစ္စာ တံ သုတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ အနုရူပေန နယေန ဒါရိကံ ယာစိံသု။ သောပိ အဒာသိ။ တေ ဗာရာဏသိရညော ပဟေသုံ – ‘‘လဒ္ဓာ, ဒေဝ, ကုမာရိကာ, သာမံ အာဂစ္ဆထ, ဥဒာဟု အမှေဟဝ အာနေမာ’’တိ။ သော ‘‘မယိ အာဂစ္ဆန္တေ ဇနပဒပီဠာ ဘဝိဿတိ, တုမှေဟဝ နံ အာနေထာ’’တိ ပေသေသိ။

အမစ္စာပိ ဒါရိကံ ဂဟေတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ကုမာရဿ ပဟေသုံ – ‘‘လဒ္ဓာ သုဝဏ္ဏရူပသဒိသာ ကုမာရိကာ’’တိ။ ကုမာရော သုတွာဝ ရာဂေန အဘိဘူတော ပဌမဇ္ဈာနာ ပရိဟာယိ။ သော ဒူတပရမ္ပရာယ ပေသေသိ – ‘‘သီဃံ အာနေထ, သီဃံ အာနေထာ’’တိ။ တေ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိဝါသေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဗဟိနဂရေ ဌိတာ ရညော ပေသေသုံ – ‘‘အဇ္ဇေဝ ပဝိသိတဗ္ဗံ, နော’’တိ။ ရာဇာ ‘‘သေဋ္ဌကုလာ အာနီတာ ဒါရိကာ, မင်္ဂလကိရိယံ ကတွာ မဟာသက္ကာရေန ပဝေသေဿာမ, ဥယျာနံ တာဝ နံ နေထာ’’တိ အာဟ။ တေ တထာ အကံသု။ သာ အစ္စန္တသုခုမာလာ ကုမာရိကာ ယာနုဂ္ဃာတေန ဥဗ္ဗာဠှာ အဒ္ဓာနပရိဿမေန ဥပ္ပန္နဝါတရောဂါ မိလာတမာလာ ဝိယ ဟုတွာ ရတ္တိဘာဂေ ကာလမကာသိ။ အမစ္စာ ‘‘သက္ကာရာ ပရိဘဋ္ဌမှာ’’တိ ပရိဒေဝိံသု။ ရာဇာ စ နာဂရာ စ ‘‘ကုလဝံသော ဝိနဋ္ဌော’’တိ ပရိဒေဝိံသု။ သကလနဂရံ ကောလာဟလံ အဟောသိ။ ကုမာရဿ သုတမတ္တေယေဝ မဟာသောကော ဥဒပါဒိ။

တတော ကုမာရော သောကဿ မူလံ ခနိတုံ အာရဒ္ဓေါ။ သော ဧဝံ စိန္တေသိ – ‘‘အယံ သောကော နာမ န အဇာတဿ ဟောတိ, ဇာတဿ ပန ဟောတိ။ တသ္မာ ဇာတိံ ပဋိစ္စ သောကော။ ဇာတိ ပန ကိံ ပဋိစ္စာတိ? ဘဝံ ပဋိစ္စ ဇာတီ’’တိ။ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဝနာနုဘာဝေန ယောနိသော မနသိကရောန္တော အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ဒိသွာ ပုန အနုလောမဉ္စ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော တတ္ထေဝ နိသိန္နော ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ အမစ္စာ တံ မဂ္ဂဖလသုခေန သုခိတံ သန္တိန္ဒြိယံ သန္တမာနသံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပဏိပါတံ ကတွာ အာဟံသု – ‘‘မာ သောစိ, ဒေဝ, မဟန္တော ဇမ္ဗုဒီပေ, အညံ တတော သုန္ဒရတရံ ကညံ အာနေဿာမာ’’တိ။ သော အာဟ – ‘‘န သောစာမိ, နိဿောကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အဟ’’န္တိ။ ဣတော ပရံ သဗ္ဗံ ပုရိမဂါထာသဒိသမေဝ ဌပေတွာ ဂါထာဝဏ္ဏနံ။

ဂါထာဝဏ္ဏနာယ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **သံသဂ္ဂဇာတဿာ** တိ ဇာတသံသဂ္ဂဿ။ တတ္ထ ဒဿနသဝနကာယသမုလ္လပနသမ္ဘောဂသံသဂ္ဂဝသေန ပဉ္စဝိဓော သံသဂ္ဂေါ။ တတ္ထ အညမညံ ဒိသွာ စက္ခုဝိညာဏဝီထိဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေါ **ဒဿနသံသဂ္ဂေါ** နာမ။ တတ္ထ သီဟဠဒီပေ ကာဠဒီဃဝါပိဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ကလျာဏဝိဟာရဝါသိဒီဃဘာဏကဒဟရဘိက္ခုံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ကေနစိ ဥပါယေန တံ အလဘိတွာ ကာလင်္ကတာ ကုဋုမ္ဗိယဓီတာ စ တ

သွာ နိဝါသနစောဠခဏ္ဍံ ဒိသွာ “ဝေရူပံ ဝတ္ထံ ဓာရိနိယာ နာမ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ နာလဘိ”န္တိ ဖလိတဟဒယော ကာလင်္ကတော။ သော ဧဝ ဒဟရော စ နိဒဿနံ။

ပရေဟိ ပန ကထိယမာနံ ရူပါဒိသမ္ပတ္တိံ အတ္တနာ ဝါ ဟသိတလပိတဂီတသဒ္ဒံ သုတွာ သောတဝိညာဏဝီထိံဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေ **သဝနသံသဂ္ဂေ** နာမ။ တတြာပိ ဂိရိဂါမဝါသိကမ္မာရဓီတာယ ပဉ္စဟိ ကုမာရိကာဟိ သဒ္ဓိံ ပဒုမဿရံ ဂန္တွာ နှာတွာ မာလံ အာရောပေတွာ ဥစ္စာသဒ္ဒေန ဂါယန္တိယာ သဒ္ဒံ သုတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ကာမရာဂေန ဝိသေသာ ပရိဟာယိတွာ ဗျသနံ ပတ္တော ပဉ္စဂ္ဂဠလေဏဝါသီ တိဿဒဟရော နိဒဿနံ။

အညမညံ အင်္ဂပရာမသနေန ဥပ္ပန္နရာဂေ **ကာယသံသဂ္ဂေ** နာမ။ ဓမ္မဘာသနဒဟရဘိက္ခု စ ရာဇဓီတာ စေတ္ထ နိဒဿနံ။ မဟာဝိဟာရေ ကိရ ဒဟရဘိက္ခု ဓမ္မံ ဘာသတိ။ တတ္ထ မဟာဇနော အာဂတော, ရာဇာပိ အဂ္ဂမဟေသိယာ ရာဇဓီတာယ စ သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ တတော ရာဇဓီတာယ တဿ ရူပဉ္စ သရဉ္စ အာဂမ္မ ဗလဝရာဂေ ဥပ္ပန္နော, တဿ ဒဟရဿာပိ။ တံ ဒိသွာ ရာဇာ သလ္လက္ခေတွာ သာဏိပာကာရေန ပရိက္ခိပါပေသိ။ တေ အညမညံ ပရာမသိတွာ အာလိင်္ဂိံသု။ ပုန သာဏိပာကာရံ အပနေတွာ ပဿန္တာ ဒွေပိ ကာလင်္ကတေယေဝ အဒ္ဒသံသူတိ။

အညမညံ အာလပနသမုလ္လပနဝသေန ဥပ္ပန္နရာဂေ ပန **သမုလ္လပနသံသဂ္ဂေ** နာမ။ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂကရဏေ ဥပ္ပန္နရာဂေ **သမ္ဘောဂသံသဂ္ဂေ** နာမ။ ဒွီသုပိ ဧတေသု ပါရာဇိကပ္ပတ္တော ဘိက္ခု စ ဘိက္ခုနီ စ နိဒဿနံ။ မရိစဝဋ္ဋိနာမမဟာဝိဟာရမဟေ ကိရ ဒုဋ္ဌဂါမဏိအဘယရာဇာ မဟာဒါနံ ပဋိယာဒေတွာ ဥဘတောသင်္ဃံ ပရိဝိသတိ။ တတ္ထ ဥဏှယာဂုယာ ဒိန္နာယ သင်္ဃနဝကသာမဏေရီ အနာဓာရကဿ သင်္ဃနဝကဿ သာမဏေရဿ ဒန္တဝလယံ ဒတွာ သမုလ္လပနမကာသိ။ တေ ဥဘောပိ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ သဋ္ဌိဝဿာ ဟုတွာ ပရတီရံ ဂတာ အညမညံ သမုလ္လပနေန ပုဗ္ဗသညံ ပဋိလဘိတွာ တာဝဒေဝ သဉ္ဇာတသိနေဟာ သိက္ခာပဒံ ဝီတိက္ကမိတွာ ပါရာဇိကာ အဟေသုန္တိ။ ဧဝံ ပဉ္စဝိဓေ သံသဂ္ဂေ ယေန ကေနစိ သံသဂ္ဂေန ဇာတသံသဂ္ဂဿ **ဘဝတိ သ္နေဟော,** ပုရိမရာဂပစ္စယော ဗလဝရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတော **သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ** တမေဝ သ္နေဟံ အနုဂစ္ဆန္တံ သန္ဒိဋ္ဌိကသမ္ပရာယိကံ သောကပရိဒေဝါဒိနာနပ္ပကာရကံ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပဟောတိ ပဘဝတိ ဇာယတိ။

အပရေ “အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေ သံသဂ္ဂေ”တိ ဘဏန္တိ။ တတော သ္နေဟော, သ္နေဟဒုက္ခမိဒန္တိ။ ဧဝမတ္ထပ္ပဘေဒံ ဣမံ အဍ္ဎဂါထံ ဝတွာ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အာဟ – “သွာယံ ယမိဒံ သ္နေဟန္ဝယံ သောကာဒိဒုက္ခံ ပဟောတိ, တမေဝ သ္နေဟံ အနုဂတဿ ဒုက္ခဿ မူလံ ခနန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂတော”တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ အမစ္စာ အာဟံသု – “အမှေဟိ ဣဒါနိ, ဘန္တေ, ကိံ ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ? တတော သော အာဟ – “တုမှေဟ ဝါ အညတရော ဝါ ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိတုကာမော, သော သဗ္ဗောပိ **အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော, ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော”**တိ။ ဧတ္ထ စ ယံ တံ “သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, တဒေဝ သန္ဓာယ “အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော”တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ယထာဝုတ္တေန သံသဂ္ဂေန ‘သံသဂ္ဂဇာတဿ ဘဝတိ သ္နေဟော, သ္နေဟန္ဝယံ ဒုက္ခမိဒံ ပဟောတိ’, ဧဝံ ယထာဘူတံ အာဒီနဝံ သ္နေဟဇံ ပေက္ခမာနော အဟမဓိဂတောတိ ဧဝံ သမ္ဗန္ဓိတွာ စတုတ္ထပါဒော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သ္နေဟဝသေန ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတော ပရံ သဗ္ဗံ ပုရိမဂါထာယ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ။

သံသဂ္ဂဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၃. မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယံ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တော ပုရိမဂါထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ “ကိံ သမဏဓမ္မော ဝရော, ရဇ္ဇံ ဝရ”န္တိ ဝီမံသိတွာ အမစ္စာနံ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ အမစ္စာ “ဓမ္မေန သမေန ကရောထာ”တိ ဝုတ္တာပိ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အဓမ္မေန ကရောန္တိ။ တေ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ သာမိကေ ပရာဇယန္တာ ဧကဒါ အညတရံ ရာဇဝလ္လဘံ ပရာဇေသုံ။ သော ရညော ဘတ္တကာရကေဟိ သဒ္ဓိံ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ ဒုတိယဒိဝသေ သယံ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တတော မဟာဇနာ – “အမစ္စာ, ဒေဝ, သာမိကေ အသာမိကေ ကရောန္တီ”တိ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကရောန္တာ မဟာယုဒ္ဓံ ဝိယ အကံသု။ အထ ရာဇာ ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနာ ဝုဋ္ဌာယ ပါသာဒံ အဘိရုဟိတွာ သမာပတ္တိံ အပ္ပေတုံ နိသိန္န

နော။ တေန သဒ္ဒေန ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော န သက္ကောတိ အပေ့ဝတုံ။ သော “ကိံ မေ ရဇ္ဇေန, သမဏဓမ္မော ဝရ”န္တိ ရ ဇ္ဇသုခံ ပဟာယ ပုန သမာပတ္တိံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ သစ္ဆာ ကာသိ။ ကမ္မဋ္ဌာနဥ္စ ပုန္ထိတော ဣမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ မေတ္တာယနဝသေန **မိတ္တာ** ။ သုဟဒယဘာဝေန **သုဟဇ္ဇာ** ။ ကေစိ ဧကန္တဟိတကာမတာယ မိတ္တာဝ ဟောန္တိ န သုဟဇ္ဇာ။ ကေစိ ဂမနာဂမနဋ္ဌာနနိသဇ္ဇာသမုလ္လာပာဒီသု, ဟဒယသုခဇနနေန သုဟဇ္ဇာဝ ဟောန္တိ, န မိတ္တာ။ ကေစိ တဒုဘယဝသေန သုဟဇ္ဇာ စေဝ မိတ္တာ စ ဟောန္တိ။ တေ ဒုဝိဓာ အဂါရိယာ စ အနဂါရိယာ စ။ တတ္ထ အဂါရိယာ တိဝိဓာ ဟောန္တိ ဥပကာရော သမာနသုခဒုက္ခော အနုကမ္ပကောတိ။ အနဂါရိယာ ဝိသေသေန အတ္ထက္ခာယိနော ဧဝ။ တေ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ဟောန္တိ။ ယထာဟ –

“စတူဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ ဥပကာရော မိတ္တော သုဟဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပမတ္တံ ရက္ခတိ, ပမတ္တဿ သာပတေယျံ ရက္ခတိ, ဘီတဿ သရဏံ ဟောတိ, ဥပ္ပန္နေသု ကိစ္စကရဏီယေသု တဒ္ဒိဂုဏံ ဘောဂံ အနုပ္ပဒေတိ” (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၁)။

တထာ –

“စတူဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ သမာနသုခဒုက္ခော မိတ္တော သုဟဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဂုယှမဿ အာစိက္ခတိ, ဂုယှမဿ ပရိဂူဟတိ, အာပဒာသု န ဝိဇဟတိ, ဇီဝိတံပိဿ အတ္ထာယ ပရိစ္စတ္တံ ဟောတိ” (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၂)။

တထာ –

“စတူဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ အနုကမ္ပကော မိတ္တော သုဟဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘဝေနဿ န နန္ဒတိ, ဘဝေနဿ နန္ဒတိ, အဝဏ္ဏံ ဘဏမာနံ နိဝာရေတိ, ဝဏ္ဏံ ဘဏမာနံ ပသံသတိ” (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၄)။

တထာ –

“စတူဟိ ခော, ဂဟပတိပုတ္တ, ဌာနေဟိ အတ္ထက္ခာယီ မိတ္တော သုဟဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပါပါ နိဝါရေတိ, ကလျာဏေ နိဝေသေတိ, အဿုတံ သာဝေတိ, သဂ္ဂဿ မဂ္ဂံ အာစိက္ခတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၃)။

တေသွိဓ အဂါရိယာ အဓိပ္ပေတာ, အတ္ထတော ပန သဗ္ဗေပိ ယုဇ္ဇန္တိ။ တေ **မိတ္တေ သုဟဇ္ဇေ အနုကမ္ပမာနော**တိ အနုဒယမာနော, တေသံ သုခံ ဥပသံဟရိတုကာမော ဒုက္ခံ အပဟရိတုကာမော စ။

ဟာပေတိ အတ္ထံ န္တိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဝသေန တိဝိဓံ, တထာ အတ္တတ္ထပရတ္ထဥဘယတ္ထ ဝသေနာပိ တိဝိဓံ အတ္ထံ လဒ္ဓဝိနာသနေန အလဒ္ဓါနုပ္ပာဒနေနာတိ ဒွိဓာပိ ဟာပေတိ ဝိနာသေတိ။ **ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော** တိ “အဟံ ဣမံ ဝိနာ န ဇီဝါမိ, ဧသ မေ ဂတိ, ဧသ မေ ပရာယဏ”န္တိ ဧဝံ အတ္တာနံ နီစေ ဌာနေ ဌပေန္တောပိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။ “ဣမေ မံ ဝိနာ န ဇီဝန္တိ, အဟံ တေသံ ဂတိ, အဟံ တေသံ ပရာယဏ”န္တိ ဧဝံ အတ္တာနံ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေန္တောပိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟောတိ။ ဣဓ ပန ဧဝံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော အဓိပ္ပေတော။ **ဧတံ ဘယန္တိ** ဧတံ အတ္ထဟာပနဘယံ, အတ္တနော သမာပတ္တိဟာနိံ သန္ဓာယာဟ။ **သန္ထဝေ** တိ တိဝိဓော သန္ထဝေ တဏှာဒိဋ္ဌိမိတ္တသန္ထဝဝသေန။ တတ္ထ အဋ္ဌသတပဘေဒာပိ တဏှာ တဏှာသန္ထဝေ, ဒွာသဋ္ဌိဘေဒာပိ ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိသန္ထဝေ, ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ မိတ္တာနုကမ္ပနာ မိတ္တသန္ထဝေ။ တေသု သော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ တေန ဟိဿ သမာပတ္တိ ပရိဟီနာ။ တေနာဟ – “ဧတံ ဘယံ သန္ထဝေ ပေက္ခမာနော အဟံ အဓိဂတော”တိ။ သေသံ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ။

မိတ္တသုဟဇ္ဇဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၄. ဝံသော ဝိသာလောတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ပုဗ္ဗေ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ တယော ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နာ။ တတော စဝိတွာ တေသံ ဇေဋ္ဌကော ဗာရာဏသိရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, ဣတရေ ဒွေ ပစ္စန္တရာဇကုလေသု။ တေ ဥဘောပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဟုတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ဝသန္တာ ဧကဒိဝသံ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ “မယံ ကိံ ကမ္မံ ကတွာ ဣမံ လောကုတ္တရသုခံ အနုပ္ပတ္တာ”တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ပစ္စဝေက္ခမာနာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ အတ္တနော အတ္တနော စရိယံ အဒ္ဒသံသု။ တတော “တတိယော ကုဟိ”န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ကာရေန္တံ ဒိသွာ တဿ ဂုဏေ သရိတွာ “သော ပကတိယာဝ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမန္နာဂတော ဟောတိ, အမှာကံယေဝ ဩဝါဒကော ဝတ္တာ ဝစနက္ခမော ပာပဂရဟီ, ဟန္ဒ, နံ အာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ အာရောစေမာ”တိ ဩကာသံ ဂဝေသန္တာ တံ ဧကဒိဝသံ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဥယျာနဒွါရေ ဝေဠုဂုမ္ဗမူလေ အဋ္ဌံသု။ မဟာဇနော အတိတ္တော ရာဇဒဿနေန ရာဇာနံ ဥလ္လောကေတိ။ တတော ရာဇာ “အတ္ထိ နု ခေါ ကောစိ မမ ဒဿနေ ဗျာပာရံ န ကရောတီ”တိ ဩလောကေန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အဒ္ဒက္ခိ။ သဟ ဒဿနေနေဝ စဿ တေသု သိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ ဩရုယှ သန္တေန အာစာရေန ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, ကိံ နာမ တုမှေ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ “မယံ, မဟာရာဇ, အသဇ္ဇမာနာ နာမာ”တိ အာဟံသု ။ “ဘန္တေ, အသဇ္ဇမာနာတိ ဧတဿ ကော အတ္ထော”တိ? “အလဂ္ဂနတ္ထော, မဟာရာဇာ”တိ။ တတော ဝေဠုဂုမ္ဗံ ဒဿေတွာ အာဟံသု – “သေယျထာပိ, မဟာရာဇ, ဣမံ ဝေဠုဂုမ္ဗံ သဗ္ဗသော မူလခန္ဓသာခါနုသာခါဟိ သံသိဗ္ဗိတွာ ဌိတံ အသိဟတ္ထော ပုရိသော မူလေ ဆေတွာ အာဝိဉ္ဆန္တော န သက္ကုဏေယျ ဥဒ္ဓရိတုံ, ဧဝမေဝ တွံ အန္တော စ ဗဟိ စ ဇဋာယ ဇဋိတော အာသတ္တဝိသတ္တော တတ္ထ ဝိလဂ္ဂေါ။ သေယျထာပိ ဝါ ပနဿ ဝေမဇ္ဈဂတောပိ အယံ ဝံသကဠီရော အသဉ္ဇာတသာခတ္တာ ကေနစိ အလဂ္ဂေါဝ ဌိတော, သက္ကာ စ ပန အဂ္ဂေ ဝါ မူလေ ဝါ ဆေတွာ ဥဒ္ဓရိတုံ, ဧဝမေဝ မယံ ကတ္ထစိ အသဇ္ဇမာနာ သဗ္ဗာ ဒိသာ ဂစ္ဆာမာ”တိ တာဝဒေဝ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပဿတော ဧဝ ရညော အာကာသေန နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမံသု။ တတော ရာဇာ စိန္တေသိ – “ကဒါ နု ခေါ အဟမ္ပိ ဧဝံ အသဇ္ဇမာနော ဘဝေယျ”န္တိ တတ္ထေဝ ဌိတော ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ ပုရိမနယေနေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတော ဣမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝံသော**တိ ဝေဠု။ **ဝိသာလော**တိ ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ **ဝ**-ကာရော အဝဓာရဏတ္ထော, **ဧဝ**-ကာရော ဝါ အယံ, သန္ဓိဝသေန ဧတ္ထ **ဧ**-ကာရော နဋ္ဌော။ တဿ ပရပဒေန သမ္ဗန္ဓော။ တံ ပစ္ဆာ ယောဇေဿာမ။ **ယထာ**တိ ပဋိဘာဂေ။ **ဝိသတ္တော** တိ လဂ္ဂေါ ဇဋိတော သံသိဗ္ဗိတော။ **ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ** တိ ပုတ္တဓီတုဘရိယာသု။ **ယာ အပေက္ခာ** တိ ယာ တဏှာ ယော သိနေဟော။ **ဝံသက္ကဠီရောဝ အသဇ္ဇမာနော** တိ ဝံသကဠီရော ဝိယ အလဂ္ဂမာနော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ ဝံသော ဝိသာလော ဝိသတ္တော ဧဝ ဟောတိ, ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ, သာပိ ဧဝံ တာနိ ဝတ္ထူနိ, သံသိဗ္ဗိတွာ ဌိတတ္တာ ဝိသတ္တာ ဧဝ။ သွာဟံ တာယ အပေက္ခာယ အပေက္ခဝါ ဝိသာလော ဝံသော ဝိယ ဝိသတ္တောတိ ဧဝံ အပေက္ခာယ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ အပေက္ခံ မဂ္ဂဉာဏေန ဆိန္ဒန္တော အယံ ဝံသကဠီရောဝ ရူပါဒီသု ဝါ လာဘာဒီသု ဝါ ကာမဘဝါဒီသု ဝါ ဒိဋ္ဌာဒီသု ဝါ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝသေန အသဇ္ဇမာနော ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂတောတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝံသက္ကဠီရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၅. မိဂေါ အရညမှိတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဧကော ကိရ ဘိက္ခု ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ယောဂါဝစရော ကာလံ ကတွာ ဗာရာဏသိယံ သေဋ္ဌိကုလေ ဥပ္ပန္နော အဍ္ဎေ မဟဒ္ဓနေ မဟာဘောဂေ။ သော သုဘဂေါ အဟောသိ, တတော ပရဒါရိကော ဟုတွာ ကာလင်္ကတော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန သေဋ္ဌိဘရိယာယ ကုစ္ဆိမှိ ဣတ္ထီ ဟုတွာ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ နိရယတော အာဂတာနံ သတ္တာနံ ဂတ္တာနိ ဥဏှာနိ ဟောန္တိ။ တေန သေဋ္ဌိဘရိယာ ဍယှမာနေန ဥဒရေန ကိစ္ဆေန ကသိရေန တံ ဂဗ္ဘံ ဓာရေတွာ ကာလေန ဒါရိကံ ဝိဇာယိ။ သာ ဇာတဒိဝသတော ပဘုတိ မာတာပိတူနံ သေသဗန္ဓုပရိဇနာနဉ္စ ဒေဿာ အဟောသိ။ ဝယပ္ပတ္တာ စ ယမှိ ကုလေ ဒိန္နာ, တတ္ထာပိ သာမိကသဿုသသုရာနံ ဒေဿာဝ အဟောသိ အပ္ပိယာ အမနာပါ။ အထ နက္ခတ္တေ ဃောသိတေ သေဋ္ဌိပုတ္တော တာယ သဒ္ဓိံ ကီဠိတုံ အနိစ္ဆန္တော ဝေသိံ အာနေတွာ ကီဠတိ။ သာ တံ ဒါသီနံ သန္တိကာ သုတွာ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ နာနပ္ပကာရေဟိ အနုနယိတွာ စ အာဟ – “အယျပုတ္တ, ဣတ္ထီ နာမ သစေပိ ဒသန္နံ ရာဇူနံ

ကနိဋ္ဌာ ဟောတိ, စက္ကဝတ္တိနော တ ဓီတာ, တထာပိ သာမိကဿ ပေသနကရာ ဟောတိ။ သာမိကေ အနာလပန္တေ သူလေ အာရောပိတာ ဝိယ ဒုက္ခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သစေ အဟံ အနုဂ္ဂဟာရဟာ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ, နော စေ, ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ အတ္တနော ဉာတိကုလံ ဂမိဿာမီ''တိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော – ''ဟောတု, ဘဒ္ဒေ, မာ သောစိ ကီဠနသဇ္ဇာ ဟောဟိ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမာ''တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိဓီတာ တာဝတ္တကေန သလ္လာပမတ္တေန ဥဿာဟဇာတာ ''သွေဝ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ''တိ ဗဟုံ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ ပဋိယာဒေတိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒုတိယဒိဝသေ အနာရောစေတွာဝ ကီဠနဋ္ဌာနံ ဂတော။ သာ ''ဣဒါနိ ပေသေဿတိ, ဣဒါနိ ပေသေဿတီ''တိ မဂ္ဂံ ဩလောကေန္တီ နိသိန္နာ ဥဿူရံ ဒိသွာ မနုဿေ ပေသေသိ။ တေ ပစ္စာဂန္တွာ ''သေဋ္ဌိပုတ္တော ဂတော''တိ အာရောစေသုံ။ သာ တံ သဗ္ဗံ ပဋိယာဒိတံ အာဒာယ ယာနံ အဘိရုဟိတွာ ဥယျာနံ ဂန္တုံ အာရဒ္ဓါ။

အထ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော သတ္တမေ ဒိဝသေ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ ''ကတ္ထ အဇ္ဇ ဘိက္ခံ စရိဿာမာ''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ သေဋ္ဌိဓီတရံ ဒိသွာ ''မယိ ဣမိဿာ သဒ္ဓါကာရံ ကာရေတွာ တံ ကမ္မံ ပရိက္ခယံ ဂမိဿတီ''တိ ဉတွာ ပဗ္ဘာရသမီပေ သဋ္ဌိယောဇနံ မနောသိလာတလေ ဌတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အဘိညာပာဒကံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ တဿာ ပဋိပထေ ဩရုယှ ဗာရာဏသိံ အဘိမုခော အဂမာသိ။ တံ ဒိသွာဝ အသိယော သေဋ္ဌိဓီတာယ အာရောစေသုံ။ သာ ယာနာ ဩရုယှ သက္ကစ္စံ ဝန္ဒိတွာ ပတ္တံ သဗ္ဗရသသမ္ပန္နေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပူရေတွာ ပဒုမပုပ္ဖေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဟေဋ္ဌာပိ ပဒုမပုပ္ဖံ ကတွာ ပုပ္ဖကလာပံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ပတ္တံ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ ပုပ္ဖကလာပဟတ္ထာ ပတ္ထနံ အကာသိ – ''ဘန္တေ, ယထာ ဣဒံ ပုပ္ဖံ, ဧဝံ ယတ္ထ ယတ္ထ ဥပပဇ္ဇာမိ, တတ္ထ တတ္ထ မဟာဇနဿ ပိယာ ဘဝေယျံ မနာပါ''တိ။ ဧဝံ ပတ္ထေတွာ ဒုတိယမ္ပိ ပတ္ထေသိ – ''ဘန္တေ, ဒုက္ခော ဂဗ္ဘဝါသော , တံ အနုပဂမ္မ ပဒုမပုပ္ဖေ ဧဝ ပဋိသန္ဓိ ဘဝေယျာ''တိ။ တတိယမ္ပိ ပတ္ထေသိ – ''ဘန္တေ, ဇေဂုစ္ဆော မာတုဂါမော, စက္ကဝတ္တိဓီတာပိ ပရဝသံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ အဟံ ဣတ္ထိဘာဝံ အနုပဂမ္မ ပုရိသော ဘဝေယျ''န္တိ။ စတုတ္ထမ္ပိ ပတ္ထေသိ – ''ဘန္တေ, ဣမံ သံသာရဒုက္ခံ အတိက္ကမ္မ ပရိယောသာနေ တုမှေဟိ ပတ္တံ အမတံ ပါပုဏေယျ''န္တိ။ ဧဝံ စတုရော ပဏိဓီ ကတွာ တံ ပဒုမပုပ္ဖကလာပံ ပူဇေတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ''ပုပ္ဖသဒိသော ဧဝ မေ ဂန္ဓော စေဝ ဝဏ္ဏော စ ဟောတူ''တိ ဣမံ ပဉ္စမံ ပဏိဓိံ အကာသိ။

တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပတ္တဉ္စ ပုပ္ဖကလာပဉ္စ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဌတွာ –

''ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ, ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပာ, စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ''တိ။ –

ဣမာယ ဂါထာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ အနုမောဒနံ ကတွာ ''သေဋ္ဌိဓီတာ မံ ဂစ္ဆန္တံ ပဿတူ''တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာကာသေန နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမာသိ။ သေဋ္ဌိဓီတာယ တံ ပဿန္တိယာ မဟတီ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဘဝန္တရေ ကတံ အကုသလံ ကမ္မံ အနောကာသတာယ ပရိက္ခီဏံ, စိဉ္စမ္ဗိလဓောတတမ္ဗလောဟဘာဇနမိဝ သုဒ္ဓါ ဇာတာ။ တာဝဒေဝဿာ ပတိကုလေ ဉာတိကုလေ စ သဗ္ဗော ဇနော တုဋ္ဌော။ ''ကိံ ကရောမာ''တိ ပိယဝစနာနိ စ ပဏ္ဏာကာရာနိ စ ပေသေသိ။ သာမိကောပိ မနုဿေ ပေသေသိ – ''သေဋ္ဌိဓီတရံ သီဃံ အာနေထ, အဟံ ဝိဿရိတွာ ဥယျာနံ အာဂတော''တိ။ တတော ပဘုတိ စ နံ ဥရေ ဝိလိတ္တစန္ဒနံ ဝိယ အာမုတ္တမုတ္တာဟာရံ ဝိယ ပုပ္ဖမာလာ ဝိယ စ ပိယာယန္တော ပရိဟရိ။ သာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဣဿရိယဘောဂသုခံ အနုဘဝိတွာ ကာလံ ကတွာ ပုရိသဘာဝေန ဒေဝလောကေ ပဒုမပုပ္ဖေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဒေဝပုတ္တော ဂစ္ဆန္တောပိ ပဒုမပုပ္ဖဂဗ္ဘေ ဧဝ ဂစ္ဆတိ, တိဋ္ဌန္တောပိ နိသီဒန္တောပိ သယန္တောပိ ပဒုမပုပ္ဖဂဗ္ဘေယေဝ သယတိ။ ''မဟာပဒုမဒေဝပုတ္တော''တိ စ နံ ဝေါဟရိံသု။ ဧဝံ သော တေန ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန အနုလောမပဋိလောမံ ဆ ဒေဝလောကေ ဧဝ သံသရတိ။

တေန စ သမယေန ဗာရာဏသိရညော ဝီသတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ ဟောန္တိ။ တာသု ဧကာပိ ပုတ္တံ န လဘတိ။ အမစ္စာ ရာဇာနံ ဝိညာပေသုံ – ''ဒေဝ, ကုလဝံသာနုပါလကော ပုတ္တော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, အတ္ရဇေ အဝိဇ္ဇမာနေ ခေတ္တဇောပိ ကုလဝံသဓရော ဟောတီ''တိ။ အထ ရာဇာ ''ဌပေတွာ မဟေသိံ အဝသေသာ ဣတ္ထိယော သတ္တာဟံ ဓမ္မနာဋကံ ကရောထာ''တိ ယထာကာမံ ဗဟိ စရာပေသိ, တထာပိ ပုတ္တံ နာလတ္ထ။ ပုန အမစ္စာ အာဟံသု – ''မဟာရာဇ, မဟေသီ

နာမ ပုညေန စ ပညာယ စ သဗ္ဗိတ္ထီနံ အဂ္ဂါ, အပ္ပေဝ နာမ ဒေဝတာ မဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပုတ္တံ လဘေယျာ”တိ။ ရာဇာ မဟေသိယာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သာ အာဟ – “မဟာရာဇ, ယာ ဣတ္ထီ သီလဝတီ သစ္စဝါဒိနီ, သာ ပုတ္တံ လဘေယျ, ဟိရောတ္တပ္ပရဟိတာယ ကုတော ပုတ္တော”တိ ပါသာဒံ အဘိရုဟိတွာ ပဉ္စ သီလာနိ သမာဒိယိတွာ ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇေသိ, သီလဝတိယာ ရာဇဓီတာယ ပဉ္စ သီလာနိ အာဝဇ္ဇေန္တိယာ ပုတ္တပတ္ထနာစိတ္တေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ သက္ကဿ အာသနံ သံကမ္ပိ။

အထ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ – “သီလဝတိယာ ရာဇဓီတာယ ပုတ္တဝရံ ဒေမီ”တိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဒေဝိယာ သမ္မုခေ ဌိတော “ကိံ ဝရေသိ, ဒေဝီ”တိ? “ပုတ္တံ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ဒမ္မိ တေ, ဒေဝိ, ပုတ္တံ, မာ စိန္တယီ”တိ ဝတွာ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ “အတ္ထိ နု ခေါ ဧတ္ထ ခီဏာယုကော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “အယံ မဟာပဒုမော ဥပရိဒေဝလောကံ ဂန္တုကာမော စ ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ တဿ ဝိမာနံ ဂန္တွာ “တာတ မဟာပဒုမ, မနုဿလောကံ ဂစ္ဆာဟီ”တိ ယာစိ။ သော “မာ ဧဝံ, မဟာရာဇ, ဘဏ, ဇေဂုစ္ဆိတော မနုဿလောကော”တိ ။ “တာတ, တွံ မနုဿလောကေ ပုညံ ကတွာ ဣဓူပပန္နော, တတ္ထေဝ ဌတွာ ပါရမိယော ပူရေတဗ္ဗာ, ဂစ္ဆ, တာတာ”တိ။ “ဒုက္ခော, မဟာရာဇ, ဂဗ္ဘဝါသော, န သက္ကောမိ တတ္ထ ဝသိတု”န္တိ။ “တာတ, တေ ဂဗ္ဘဝါသော နတ္ထိ, တထာ ဟိ တွံ ကမ္မမကာသိ, ယထာ ပဒုမဂဗ္ဘေယေဝ နိဗ္ဗတ္တိဿသိ, ဂစ္ဆ, တာတာ”တိ ပုနပ္ပုနံ ဝုစ္စမာနော အဓိဝာသေသိ။

သော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ သိလာပဋ္ဋပေါက္ခရဏိယံ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တော။ တဉ္စ ရတ္တိံ ပစ္စူသသမယေ မဟေသီ သုပိနန္တေန ဝီသတိက္ခတ္တိသဟဿပရိဝုတာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ သိလာပဋ္ဋပေါက္ခရဏိယံ ပဒုမဂဗ္ဘေ ပုတ္တံ လဒ္ဓါ ဝိယ အဟောသိ။ သာ ပဘာတာယ ရတ္တိယာ သီလာနိ ရက္ခမာနာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဧကံ ပဒုမပုပ္ဖံ အဒ္ဒသ, တံ နေဝ တီရေ ဟောတိ န ဂမ္ဘီရေ။ သဟ ဒဿနေနေဝ စဿာ တတ္ထ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ သယံ ဧဝ ဩတရိတွာ တံ ပုပ္ဖံ အဂ္ဂဟေသိ, ပုပ္ဖေ ဂဟိတမတ္တေယေဝ ပတ္တာနိ ဝိကသိံသု။ တတ္ထ သုဝဏ္ဏပဋိမံ ဝိယ ဒါရကံ အဒ္ဒသ, ဒိသွာဝ “ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ”တိ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ မဟာဇနော သာဓုကာရသဟဿာနိ ပဝတ္တေသိ။ ရညော စ ပေသေသိ။ ရာဇာ သုတွာ “ကတ္ထ လဒ္ဓေါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ လဒ္ဓေါကာသံ သုတွာ “ဥယျာနဉ္စ ပေါက္ခရဏိယံ ပဒုမဉ္စ အမှာကံယေဝ, တသ္မာ အမှာကံ ခေတ္တေ ဇာတတ္တာ ခေတ္တဇော နာမာယံ ပုတ္တော”တိ ဝတွာ နဂရံ ပဝေသေတွာ ဝီသတိသဟဿဣတ္ထိယော ဓာတိကိစ္စံ ကာရေသိ။ ယာ ယာ ကုမာရဿ ရုစိံ ဉတွာ ပတ္ထိတံ ပတ္ထိတံ ခါဒနီယံ ခါဒာပေတိ, သာ သာ သဟဿံ လဘတိ။ သကလဗာရာဏသီ စလိတာ, သဗ္ဗော ဇနော ကုမာရဿ ပဏ္ဏာကာရသဟဿာနိ ပေသေသိ။ ကုမာရော တံ တံ အတိနေတွာ “ဣမံ ခါဒ, ဣမံ ဘုဉ္ဇာ”တိ ဝုစ္စမာနော ဘောဇနေန ဥဗ္ဗာဠ္ဟော ဥက္ကဏ္ဌိတော ဟုတွာ ဂေါပုရဒွါရံ ဂန္တွာ လာခါဂုဠကေန ကီဠတိ။

တဒါ အညတရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဗာရာဏသိံ နိဿာယ ဣသိပတနေ ဝသတိ။ သော ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ သေနာသနဝတ္တသရီရပရိကမ္မမနသိကာရာဒီနိ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကတွာ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော “အဇ္ဇ ကတ္ထ ဘိက္ခံ ဂဟေဿာမီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ကုမာရဿ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ “ဧသ ပုဗ္ဗေ ကိံ ကမ္မံ ကရီ”တိ ဝီမံသန္တော “မာဒိသဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ စတဿော ပတ္ထနာ ပတ္ထေသိ, တတ္ထ တိဿော သိဒ္ဓါ, ဧကာ တာဝ န သိဇ္ဈတိ, တဿ ဥပါယေန အာရမ္မဏံ ဒဿေမီ”တိ ဘိက္ခာစာရဝသေန ကုမာရဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ကုမာရော တံ ဒိသွာ “သမဏ, မာ ဣဓ အာဂစ္ဆိ, ဣမေ ဟိ တမ္ပိ ‘ဣမံ ခါဒ, ဣမံ ဘုဉ္ဇာ’တိ ဝဒေယျု”န္တိ အာဟ။ သော ဧကဝစနေနေဝ တတော နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော သေနာသနံ အဂမာသိ။ ကုမာရော ပရိဇနံ အာဟ – “အယံ သမဏော မယာ ဝုတ္တမတ္တောဝ နိဝတ္တော, ကုဒ္ဓေါ နု ခေါ မမာ”တိ။ သော တေဟိ “ပဗ္ဗဇိတာ နာမ န ကောဓပရာယဏာ ဟောန္တိ, ပရေန ပသန္နမနေန ယံ ဒိန္နံ, တေန ယာပေန္တီ”တိ ဝုစ္စမာနောပိ “ဒုဋ္ဌော ဧဝရူပေါ နာမ သမဏော, ခမာပေဿာမိ န”န္တိ မာတာပိတူနံ အာရောစေတွာ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန ဣသိပတနံ ဂန္တွာ မိဂယူထံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ – “ကိံနာမေတေ”တိ? “ဧတေ, သာမိ, မိဂါ နာမာ”တိ။ “ဧတေသံ ‘ဣမံ ခါဒထ, ဣမံ ဘုဉ္ဇထ, ဣမံ သာယထာ’တိ ဝတွာ ပဋိဇဂ္ဂန္တာ အတ္ထီ”တိ? “နတ္ထိ, သာမိ, ယတ္ထ တိဏောဒကံ သုလဘံ, တတ္ထ ဝသန္တီ”တိ။

ကုမာရော “ယထာ ဣမေ အရက္ခိယမာနာဝ ယတ္ထ ဣစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ဝသန္တိ, ကဒါ နု ခေါ အဟမ္ပိ ဧဝံ ဝသေယျ”န္တိ ဧတံ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂဟေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါပိ တဿ အာဂမနံ ဉတွာ သေနာသနမဂ္ဂဉ္စ စင်္ကမနဉ္စ သမ္မဇ္ဇိတွာ မဋ္ဌံ ကတွာ ဧကဒွတ္တိက္ခတ္တုံ စင်္ကမိတွာ ပဒနိက္ခေပံ ဒဿေတွာ ဒိဝါဝိဟာရောကာသဉ္စ ပ

ဏ္ဏသာလဋ္ဌ သမ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ မင္ဂံ ကတွာ ပဝိသနပဒနိက္ခေပံ ဒဿေတွာ နိက္ခမနပဒနိက္ခေပံ အဒဿေတွာ အညတ္ထ အဂမာသိ။ ကုမာရော တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ပဒေသံ သမ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ မဂ္ဂကတံ ဒိသွာ "ဝသတိ မညေ ဧတ္ထ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ"တိ ပရိဇနေန ဘာသိတံ သုတွာ အာဟ – "ဟတောပိ သော သမဏော ဒုဿတိ, ကထံ နိ ဟတ္ထိအဿာဒီဟိ အတ္တနော ဩကာသံ အက္ကန္တံ ဒိသွာ သုဋ္ဌုတရံ ဒုဿေယျ, ကထံ ဓေဝ တုမ္ဟေ ဟတိင္ဃထာ"တိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာ ဩရုယှ ဧကကော ဝ သေနာသနံ ပဝိဋ္ဌော ဝတ္တသီသေန သုသမ္မဋ္ဌောကာသေ ပဒနိက္ခေပံ ဒိသွာ "သော အနာယံ သမဏော ဧတ္ထ စင်္ကမန္တော န ဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ စိန္တေသိ, အဒ္ဓာယံ အတ္တနော ဟိတမေဝ စိန္တေသိ မညေ"တိ ပသန္နမာနသော စင်္ကမံ အဘိရုဟိတွာ ဒူရီကတပုထုဝိတက္ကော ဂန္တွာ ဟသာဏဖလကေ နိသီဒိတွာ သဏ္ဌာတဧကဂ္ဂေါ ဟုတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ အဓိဂန္တွာ ပုရိမနယေနေဝ ပုရောဟိတေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတော ဂဂနတလေ နိသိန္နော ဣမံ ကထမဘာသိ။

တတ္ထ **မိဂေါ**တိ ဒွေ ဝ မိဂ – ဧဏီမိဂေါ စ ပသဒမိဂေါ စ။ အပိစ သဗ္ဗေသံ အာရညိကာနံ စတုပ္ပဒါနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဣဓ ပန ပသဒမိဂေါ အဓိပ္ပေတောတိ ဝဒန္တိ။ **အရညမှိ**တိ ကမဋ္ဌ ကမူပစာရဋ္ဌ ဌပေတွာ အဝသေသံ အရညံ, ဣဓ ပန ဥယျာနံ အဓိပ္ပေတံ, တသ္မာ "ဥယျာနမှိ"တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယထာ**တိ ပဋိဘာဂေ။ **အဗဒ္ဓေါ** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒီဟိ အဗဒ္ဓေါ, ဧတေန ဝိဿတ္ထစရိယံ ဒီပေတိ။ **ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယ** တိ ယေန ယေန ဒိသာဘာဂေန ဂန္တုမိစ္ဆတိ, တေန တေန ဒိသာဘာဂေန ဂောစရာယ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ဘဂဝတာ –

> "သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာရညကော မိဂေါ အရညေ ပဝနေ စရမာနော ဝိဿတ္ထော ဂစ္ဆတိ, ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ, ဝိဿတ္ထော နိသီဒတိ, ဝိဿတ္ထော သေယျံ ကပ္ပေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? အနာပါထဂတော, ဘိက္ခဝေ, လုဒ္ဒဿ, ဧဝမေဝ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အန္ဓမကာသိ မာရံ အပဒံ, ဝဓိတွာ မာရစက္ခုံ အဒဿနံ ဂတော ပာပိမတော"တိ (မ. နိ. ၁.၂၈၇; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၅) ဝိတ္ထာရော။

သေရိတန္တိ သစ္ဆန္ဒဝုတ္တိတံ အပရာယတ္တတံ တ, ကထံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ မိဂေါ အရညမှိ အဗဒ္ဓေါ ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂောစရာယ, တထာ ကအာ နု ခေါ အဟမ္ပိ တဏှာဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ ဧဝံ ဂစ္ဆေယျန္တိ။ **ဝိညူ** ပဏ္ဍိတော နရော သေရိတံ ပေက္ခမာနော ဧကော စရေတိ။

မိဂေါအရညကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၆. အာမန္တနာ ဟောတီ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိရညော ကိရ မဟာဥပဋ္ဌာနသမယေ အမစ္စာ ဥပသင်္ကမိံသု။ တေသု ဧကော အမစ္စော "ဒေဝ, သောတဗ္ဗံ အတ္ထီ"တိ ဧကမန္တံ ဂမနံ ယာစိ။ သော ဥဋ္ဌာယာသနာ အဂမာသိ။ ပုန ဧကော မဟာဥပဋ္ဌာနေ နိသိန္နံ ယာစိ, ဧကော ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ နိသိန္နံ, ဧကော အဿပိဋ္ဌိယံ နိသိန္နံ, ဧကော သုဝဏ္ဏရထေ နိသိန္နံ, ဧကော သိဝိကာယ နိသီဒိတွာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တံ ယာစိ။ ရာဇာ တတော ဩရောဟိတွာ အဂမာသိ။ အပရော ဇနပဒစာရိကံ ဂစ္ဆန္တံ ယာစိ, တဿပိ ဝစနံ သုတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩရုယှ ဧကမန္တံ အဂမာသိ။ ဧဝံ သော တေဟိ နိဗ္ဗိန္နော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိ။ အမစ္စာ ဣဿရိယေန ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသု ဧကော ဂန္တွာ ရာဇာနံ အာဟ – "အသုကံ နာမ, မဟာရာဇ, ဇနပဒံ မယှံ ဒေဟီ"တိ။ ရာဇာ တံ "ဣတ္ထန္နာမော ဘုဥ္ဇတီ"တိ ဘဏတိ။ သော ရညော ဝစနံ အနာဒိယိတွာ "ဂစ္ဆာမဟံ တံ ဇနပဒံ ဂဟေတွာ ဘုဥ္ဇာမီ"တိ တတ္ထ ဂန္တွာ ကလဟံ ကတွာ ပုန ဥဘောပိ ရညော သန္တိကံ အာဂန္တွာ အညမညဿ ဒောသံ အာရောစေန္တိ။ ရာဇာ "န သက္ကာ ဣမေ တောသေတု"န္တိ တေသံ လောဘေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ သော ပုရိမနယေန ဣမံ ဥဒာနံ အဘာသိ။

တဿတ္ထော – သဟာယမဇ္ဈေ ဌိတဿ ဒိတသေယျသင်္ခါတေ **ဝါသေ** စ, မဟာဥပဋ္ဌာနသင်္ခါတေ **ဌာနေ** စ, ဥယျာနဂမနသင်္ခါတေ **ဂမနေ** စ, ဇနပဒစာရိကသင်္ခါတာယ **စာရိကာယ** စ, "ဣဒံ မေ သုဏ, ဣဒံ မေ ဒေဟီ"တိ အာဒိနာ နယေန တထာ တထာ အာမန္တနာ ဟောတိ, တသ္မာ အဟံ တတ္ထ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ယာယံ အရိယဇနသေဝိတာ အနေကာနိသံသာ ဧကန္တသုခါ, ဧဝံ သန္တေပိ လောဘာဘိဘူတေဟိ သဗ္ဗကာပုရိသေဟိ အနဘိပတ္ထိတာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တံ **အ**

နဘိဇ္ဈိတံ ပရေသံ အဝသဝတ္တနေန ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလဝသေန **သေရိတဉ္စ ပေက္ခမာနော** ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အနုက္ကမေန ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂတောသ္မိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အာမန္တနာဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၇. **ခိဍ္ဍာရတီ** တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ ဧကပုတ္တကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော တဿ ဧကပုတ္တကော ပိယော အဟောသိ မနာပေါ ပါဏသမော, ရာဇာ သဗ္ဗဣရိယာပထေသု ပုတ္တကံ ဂဟေတွာဝ ဝတ္တတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဌပေတွာ ဂတော။ ကုမာရောပိ တံ ဒိဝသံယေဝ ဥပ္ပန္နေန ဗျာဓိနာ မတော။ အမစ္စာ “ပုတ္တသိနေဟေန ရညော ဟဒယမ္ပိ ဖလေယျာ”တိ အနာရောစေတွာဝ နံ ဈာပေသုံ။ ရာဇာ ဥယျာနေ သုရာမဒေန မတ္တော ပုတ္တံ နေဝ သရတိ, တထာ ဒုတိယဒိဝသေပိ နှာနဘောဇနဝေလာသု။ အထ ဘုတ္တာဝီ နိသိန္နော သရိတွာ “ပုတ္တံ မေ အာနေထာ”တိ အာဟ။ တဿ အနုရူပေန ဝိဓာနေန တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ တတော သောကာဘိဘူတော နိသိန္နော ဧဝံ ယောနိသော မနသာကာသိ – “ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ, ဣမဿုပ္ပါဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ။ သော ဧဝံ အနုက္ကမေန အနုလောမပဋိလောမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ သမ္မသန္တော ပစ္စေကသမ္ဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ သေသံ သံသဂ္ဂဂါထာဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တသဒိသမေဝ ဌပေတွာ ဂါထာယတ္ထဝဏ္ဏနံ။

အတ္ထဝဏ္ဏနာ ပန – **ခိဍ္ဍာ** တိ ကီဠနာ။ သာ ဒုဝိဓာ ဟောတိ ကာယိကာ စ ဝါစသိကာ စ။ တတ္ထ ကာယိကာ နာမ ဟတ္ထီဟိပိ ကီဠန္တိ, အဿေဟိပိ ရထေဟိပိ ဓနူဟိပိ ထရူဟိပီတိ ဧဝမာဒိ။ ဝါစသိကာ နာမ ဂီတံ သိလောကဘဏနံ မုခဘေရိအာလမ္ဗရဘေရီတိ ဧဝမာဒိ။ **ရတီ**တိ ပဉ္စကာမဂုဏရတိ။ **ဝိပုလ**န္တိ ယာဝ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အဟစ္စ ဌာနေန သကလတ္တဘာဝဗျာပကံ။ သေသံ ပါကဋမေဝ ။ အနုသန္ဓိယောဇနာပိ စေတ္ထ သံသဂ္ဂဂါထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တတော ပရဉ္စ သဗ္ဗံ။

ခိဍ္ဍာရတိဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၈. **စာတုဒ္ဒိသော** တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ပုဗ္ဗေ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဉ္စ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တတော စဝိတွာ တေသံ ဇေဋ္ဌကော ဗာရာဏသိရာဇာ အဟောသိ, သေသာ ပါကတိကရာဇာနော။ တေ စတ္တာရောပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟုတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ဝသန္တာ ဧကဒိဝသံ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဝံသက္ကဠီရဂါထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္တနော ကမ္မဉ္စ သဟာယဉ္စ အာဝဇ္ဇေတွာ ဉတွာ ဗာရာဏသိရညော ဥပာယေန အာရမ္မဏံ ဒဿေတုံ ဩကာသံ ဂဝေသန္တိ။ သော စ ရာဇာ တိက္ခတ္တုံ ရတ္တိယာ ဥဗ္ဗိဇ္ဇတိ, ဘီတော ဝိဿရံ ကရောတိ, မဟာတလေ ဓာဝတိ။ ပုရောဟိတေန ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ သုခသေယျံ ပုစ္ဆိတောပိ “ကုတော မေ, အာစရိယ, သုခ”န္တိ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ ပုရောဟိတောပိ “အယံ ရောဂေါ န သက္ကာ ယေန ကေနစိ ဥဒ္ဓံ ဝိရေစနာဒိနာ ဘေသဇ္ဇကမ္မေန ဝိနေတုံ, မယှံ ပန ခါဒနူပါယော ဥပ္ပန္နော”တိ စိန္တေတွာ “ရဇ္ဇဟာနိဇီဝိတန္တရာယာဒီနံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဧတံ, မဟာရာဇာ”တိ ရာဇာနံ သုဋ္ဌုတရံ ဥဗ္ဗေဇေတွာ “တဿ ဝူပသမနတ္ထံ ဧတ္တကေ စ ဧတ္တကေ စ ဟတ္ထိအဿရထာဒယော ဟိရညသုဝဏ္ဏဉ္စ ဒက္ခိဏံ ဒတွာ ယညော ယဇိတဗ္ဗော”တိ ယညယဇနေ သမာဒပေသိ။

တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အနေကာနိ ပါဏသဟဿာနိ ယညတ္ထာယ သမ္ပိဏ္ဍိယမာနာနိ ဒိသွာ “ဧတသ္မိံ ကမ္မေ ကတေ ဒုဗ္ဗောဓနေယျော ဘဝိဿတိ, ဟန္ဒ နံ ပဋိကစ္စေဝ ဂန္တွာ ပေက္ခာမာ”တိ ဝံသက္ကဠီရဂါထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ အာဂန္တွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနာ ရာဇင်္ဂဏေ ပဋိပါဋိယာ အဂမံသု။ ရာဇာ သီဟပဉ္ဇရေ ဌိတော ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကယမာနော တေ အဒ္ဒက္ခိ, သဟ ဒဿနေနေဝ စဿ သိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော တေ ပက္ကောသာပေတွာ အာကာသတလေ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ သက္ကစ္စံ ဘောဇေတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေ “ကေ တုမှေ”တိ ပုစ္ဆိ။ “မယံ, မဟာရာဇ, စာတုဒ္ဒိသာ နာမာ”တိ။ “ဘန္တေ, စာတုဒ္ဒိသာတိ ဣမဿ ကော အတ္ထော”တိ? “စတူသု ဒိသာသု ကတ္ထစိ ကုတောစိ ဘယံ ဝါ စိတ္တုတြာသော ဝါ အမှာကံ နတ္ထိ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ဘန္တေ, တုမှာကံ တံ

ဘယံ ကိံ ကာရဏာ န ဟောတီ''တိ? ''မယံ, မဟာရာဇ, မေတ္တံ ဘာဝေမ, ကရုဏံ ဘာဝေမ, မုဒိတံ ဘာဝေမ, ဥပေက္ခံ ဘာဝေမ။ တေန နော တံ ဘယံ န ဟောတီ''တိ ဝတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမံသု။

တတော ရာဇာ စိန္တေသိ – ''ဣမေ သမဏာ 'မေတ္တာဒိဘာဝနာယ ဘယံ န ဟောတီ'တိ ဘဏန္တိ, ဗြာဟ္မဏာ ပန အနေကသဟဿဟဏာဝဓံ ဝဏ္ဏယန္တိ, ကေသံ နု ခော ဝစနံ သစ္စ''န္တိ? အထဿ တေဒဟောသိ – ''သမဏာ သုဒ္ဓေန အသုဒ္ဓံ ဓောဝန္တိ, ဗြာဟ္မဏာ ပန အသုဒ္ဓေန အသုဒ္ဓံ။ န သက္ကာ ခော ပန အသုဒ္ဓေန အသုဒ္ဓံ ဓောဝိတုံ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ဧဝ ဝစနံ သစ္စ''န္တိ။ သော ''သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဟောန္တူ''တိအာဒိနာ နယေန မေတ္တာဒယော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဟိတဖရဏေန စိတ္တေန အမစ္စေ အာဏာပေသိ – ''သဗ္ဗေ ဟဏေ မုဉ္စထ, သီတာနိ ပာနီယာနိ ပိဝန္တု, ဟရိတာနိ တိဏာနိ ခါဒန္တု, သီတော စ တတော တေသံ ဥပဝာယတူ''တိ ။ တေ တထာ အကံသု။

တတော ရာဇာ ''ကလျာဏမိတ္တာနံ ဝစနေန ဟာပကမ္မတော မုတ္တောမှီ''တိ တတ္ထေဝ နိသိန္နော ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ အမစ္စေဟိ စ ဘောဇနဝေလာယံ ''ဘုဉ္ဇ, မဟာရာဇ, ကာလော''တိ ဝုတ္တေ ''နာဟံ ရာဇာ''တိ ပုရိမနယေနေဝ သဗ္ဗံ ဝတွာ ဣမံ ဥဒာနဗျာကရဏကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **စာတုဒ္ဒိသော** တိ စတူသု ဒိသာသု ယထာသုခဝိဟာရီ, ''ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတီ''တိအာဒိနာ တ နယေန ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနာယ ဖရိတာ စတဿော ဒိသာ အဿ သန္တီတိ စာတုဒ္ဒိသော။ တာသု စတူသု ဒိသာသု ကတ္ထစိ သတ္တေ တ သင်္ခါရေ တ ဘယေန န ပဋိဟနတီတိ **အပ္ပဋိဃော။ သန္တုဿမာနော** တိ ဒွါဒသဝိဓဿ သန္တောသဿ ဝသေန သန္တုဿကော စ။ **ဣတရီတရေနာ**တိ ဥစ္စာဝစေန ပစ္စယေန။ **ပရိဿယာနံ သဟိတာ အဆမ္ဘီ** တိ ဧတ္ထ ပရိဿယန္တိ ကာယစိတ္တာနိ, ပရိဟာပေန္တိ တ တေသံ သမ္ပတ္တိံ, တာနိ တ ပဋိစ္စ သယန္တီတိ ပရိဿယာ, ဗာဟိရာနံ သီဟဗျဂ္ဃာဒီနံ အဗ္ဘန္တရာနဉ္စ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ ကာယစိတ္တုပဒ္ဒဝါနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ တေ ပရိဿယေ အဓိဝါသနခန္တိယာ စ ဝီရိယာဒီဟိ ဓမ္မေဟိ စ သဟတီတိ ပရိဿယာနံ သဟိတာ။ ထဒ္ဓဘာဝကရဘယာဘာဝေန အဆမ္ဘီ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယထာ တေ စတ္တာရော သမဏာ, ဧဝံ ဣတရီတရေန ပစ္စယေန သန္တုဿမာနော ဧတ္ထ ပဋိပတ္တိပဒဋ္ဌာနေ သန္တောသေ ဌိတော စတူသု ဒိသာသု မေတ္တာဒိဘာဝနာယ စာတုဒ္ဒိသော, သတ္တသင်္ခါရေသု ပဋိဟနနဘယာဘာဝေန အပ္ပဋိဃော စ ဟောတိ။ သော စာတုဒ္ဒိသတ္တာ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ ပရိဿယာနံ သဟိတာ, အပ္ပဋိဃတ္တာ အဆမ္ဘီ စ ဟောတီတိ ဧဝံ ပဋိပတ္တိဂုဏံ ဒိသွာ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂတောမှီတိ။ အထ တ တေ သမဏာ ဝိယ သန္တုဿမာနော ဣတရီတရေန ဝုတ္တနယေန စာတုဒ္ဒိသော ဟောတီတိ ဉတွာ ဧဝံ စာတုဒ္ဒိသဘာဝံ ပတ္ထယန္တော ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇိတွာ အဓိဂတောမှီ။ တသ္မာ အညောပိ ဤဒိသံ ဌာနံ ပတ္ထယန္တော စာတုဒ္ဒိသတာယ ပရိဿယာနံ သဟိတာ အပ္ပဋိဃတာယ စ အဆမ္ဘီ ဟုတွာ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝာတိ။

စာတုဒ္ဒိသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၉. ဒုဿင်္ဂဟာ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိရညော ကိရ အဂ္ဂမဟေသီ ကာလမကာသိ။ တတော ဝီတိဝတ္တေသု သောကဒိဝသေသု ဧကဒိဝသံ အမစ္စာ ''ရာဇူနံ နာမ တေသု တေသု ကိစ္စေသု အဂ္ဂမဟေသီ အဝဿံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, သာဓု ဒေဝေါ အညမ္ပိ ဒေဝိံ အာနေတူ''တိ ယာစိံသု။ ရာဇာ ''တေန ဟိ, ဘဏေ, ဇာနာထာ''တိ အာဟ။ တေ ပရိယေသန္တာ သာမန္တရဇ္ဇေ ရာဇာ မတော , တဿ ဒေဝီ ရဇ္ဇံ အနုသာသတိ, သာ စ ဂဗ္ဘိနီ အဟောသိ, အမစ္စာ ''အယံ ရညော အနုရူပာ''တိ ဉတွာ တံ ယာစိံသု။ သာ ''ဂဗ္ဘိနီ နာမ မနုဿာနံ အမနာပာ ဟောတိ။ သစေ အာဂမေထ, ယာဝ ဝိဇာယာမိ, ဧဝံ သာဓု။ နော စေ, အညံ ပရိယေသထာ''တိ အာဟ။ တေ ရညောပိ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''ဂဗ္ဘိနီပိ ဟောတု, အာနေထာ''တိ အာဟ။ တေ အာနေသုံ။ ရာဇာ တံ အဘိသိဉ္စိတွာ သဗ္ဗံ မဟေသိယာ ဘောဂံ အဒါသိ, တဿာ ပရိဇနာနဉ္စ နာနာဝိဓေဟိ ပဏ္ဏာကာရေဟိ သင်္ဂဏှာတိ။ သာ ကာလေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ ရာဇာ တံ အတ္တနော ပုတ္တံ ဝိယ သဗ္ဗိရိယာပထေသု အင်္ကေ စ ဥရေ စ ကတွာ ဝိဟရတိ။ တဒါ ဒေဝိယာ ပရိဇနာ စိန္တေသုံ – ''ရာဇာ အတိဝိယ သင်္ဂဏှာတိ, ကုမာရေ အတိဝိဿာသံ ကရောတိ, ဟန္ဒ, နံ ပရိဘိန္ဒိဿာမာ''တိ။

တတော ကုမာရံ အာဟံသု – “တွံ, တာတ, အမှာကံ ရညော ပုတ္တော, န ဣမဿ ရညော ပုတ္တော။ မာ ဧတ္ထ ဝိဿာသံ အာပဇ္ဇီ”တိ။ အထ ကုမာရော “ဧဟိ ပုတ္တာ”တိ ရညာ ဝုစ္စမာနောပိ ဟတ္ထေန အာကဍ္ဎိယမာနောပိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ရာဇာနံ န အလ္လီယတိ။ ရာဇာ “ကိံ ကာရဏာ”န္တိ ဝီမံသန္တော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ “ဧတေ မယာ သင်္ဂဟိတာပိ ပဋိက္ကူလဝုတ္တိနော ဧဝ”တိ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော။ “ရာဇာ ပဗ္ဗဇိတော”တိ အမစ္စပရိဇနာပိ ဗဟူ ပဗ္ဗဇိံသု။ သပရိဇနော ရာဇာ ပဗ္ဗဇိတောပိ မနုဿာ ပဏီတေ ပစ္စယေ ဥပနေန္တိ, ရာဇာ ပဏီတေ ပစ္စယေ ယထာဝုဍ္ဎံ အာပေသိ။ တတ္ထ ယေ သုန္ဒရံ လဘန္တိ, တေ တုဿန္တိ။ ဣတရေ ဥဇ္ဈာယန္တိ “မယံ ပရိဝေဏာဒီနိ သမ္မဇ္ဇန္တာ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တိ, လူခဘတ္တံ ဇိဏ္ဏဝတ္ထဉ္စ လဘာမာ”တိ။ သော တမ္ပိ ဉတွာ “ဣမေ ယထာဝုဍ္ဎံ ဒီယမာနာပိ ဥဇ္ဈာယန္တိ, အဟော ဒုဿင်္ဂဟာ ပရိသာ”တိ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဧကောဝ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ တတ္ထ အာဂတေဟိ စ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပုဋ္ဌော ဣမံ ကထမဘာသိ။ သာ အတ္ထတော ပါကဋာ ဧဝ။ အယံ ပန ယောဇနာ – ဒုဿင်္ဂဟာ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဧကေ, ယေ အသန္တောသာဘိဘူတာ, တထာဝိဓာ ဧဝ စ အထော ဂဟဋ္ဌာ ဃရမာဝသန္တာ။ ဧတမဟံ ဒုဿင်္ဂဟဘာဝံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အဓိဂတောတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဒုဿင်္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၀. ဩရောပယိတွာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ စာတုမာသိကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ ဂိမှာနံ ပဌမေ မာသေ ဥယျာနံ ဂတော။ တတ္ထ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ နီလဃနပတ္တသဉ္ဆန္နံ ကောဝိဠာရရုက္ခံ ဒိသွာ “ကောဝိဠာရမူလေ မမ သယနံ ပညာပေထာ”တိ ဝတွာ ဥယျာနေ ကီဠိတွာ သာယန္ဟသမယံ တတ္ထ သေယျံ ကပ္ပေသိ။ ပုန ဂိမှာနံ မဇ္ဈိမေ မာသေ ဥယျာနံ ဂတော, တဒါ ကောဝိဠာရော ပုပ္ဖိတော ဟောတိ, တဒါပိ တထေဝ အကာသိ။ ပုနပိ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဂတော, တဒါ ကောဝိဠာရော သဉ္ဆိန္နပတ္တော သုက္ခရုက္ခော ဝိယ ဟောတိ, တဒါပိ ရာဇာ အဒိသွာဝ တံ ရုက္ခံ ပုဗ္ဗပရိစယေန တတ္ထေဝ သေယျံ အာဏာပေသိ။ အမစ္စာ ဇာနန္တာပိ ရညော အာဏတ္တိယာ တတ္ထ သယနံ ပညာပေသုံ။ သော ဥယျာနေ ကီဠိတွာ သာယန္ဟသမယေ တတ္ထ သေယျံ ကပ္ပေန္တော တံ ရုက္ခံ ဒိသွာ “အရေ, အယံ ပုဗ္ဗေ သဉ္ဆန္နပတ္တော မဏိမယော ဝိယ အဘိရူပဒဿနော အဟောသိ, တတော မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေ ဌပိတပဝါဠင်္ကုရသဒိသေဟိ ပုပ္ဖေဟိ သဿိရိကဒဿနော အဟောသိ, မုတ္တာဇာလသဒိသဝါလိကာကိဏ္ဏော စဿ ဟေဋ္ဌာဘူမိဘာဂေါ ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တပုပ္ဖသဉ္ဆန္နော ရတ္တကမ္ဗလသန္ထတော ဝိယ အဟောသိ။ သော နာမဇ္ဇ သုက္ခရုက္ခော ဝိယ သာခါမတ္တာဝသေသော ဌိတော, အဟော ဇရာယ ဥပဟတော ကောဝိဠာရော”တိ စိန္တေတွာ “အနုပါဒိန္နမ္ပိ တာဝ ဇရာယ ဟညတိ, ကိမင်္ဂ ပန ဥပါဒိန္န”န္တိ အနိစ္စသညံ ပဋိလဘိ။ တဒနုသာရေနေဝ သဗ္ဗသင်္ခါရေ ဒုက္ခတော အနတ္တတော စ ဝိပဿန္တော “အဟော ဝတာဟမ္ပိ သဉ္ဆိန္နပတ္တော ကောဝိဠာရော ဝိယ အပဂတဂိဟိဗျဉ္ဇနော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထယမာနော အနုပုဗ္ဗေန တသ္မိံ သယနတလေ ဒက္ခိဏေန ပဿေန နိပန္နောယေဝ ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ တတော ဂမနကာလေ အမစ္စေဟိ “ကာလော, ဒေဝ, ဂန္တု”န္တိ ဝုတ္တေ “နာဟံ ရာဇာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဣမံ ကထမဘာသိ။

တတ္ထ **ဩရောပယိတွာ**တိ အပနေတွာ။ **ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီ**တိ ကေသမဿုဩဒါတဝတ္ထာလင်္ကာရမာလာဂန္ဓဝိလေပနပုတ္တဒါရဒါသိဒါသာဒီနိ။ ဧတာနိ ဂိဟိဘာဝံ ဗျဉ္ဇယန္တိ, တသ္မာ “ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **သဉ္ဆိန္နပတ္တော**တိ ပတိတပတ္တော။ **ဆေတွာန**ာတိ မဂ္ဂဉာဏေန ဆိန္ဒိတွာ။ **ဝီရော**တိ မဂ္ဂဝီရိယေန သမန္နာဂတော။ **ဂိဟိဗန္ဓနာနီ**တိ ကာမဗန္ဓနာနိ။ ကာမာ ဟိ ဂိဟီနံ ဗန္ဓနာနိ။ အယံ တာဝ ပဒတ္ထော။ အယံ ပန အဓိပ္ပါယော – “အဟော ဝတာဟမ္ပိ ဩရောပယိတွာ ဂိဟိဗျဉ္ဇနာနိ သဉ္ဆိန္နပတ္တော ယထာ ကောဝိဠာရော ဘဝေယျ”န္တိ ဧဝံ စိန္တယမာနော ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အဓိဂတောတိ။ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ကောဝိဠာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

၁၀၁-၂. သစေ လဘေထာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ပုဗ္ဗေ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဒွေ ပစ္စေကဗော
ဓိသတ္တာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နာ။ တတော စ
ဝိတွာ တေသံ ဇေဋ္ဌကော ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော, ကနိဋ္ဌော ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော အဟောသိ။ တေ ဧကဒိဝ
သံယေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ ဧကဒိဝသမေဝ မာတု ကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ သဟပံသုကီဠကာ သဟာယကာ အဟေသုံ။ ပု
ရောဟိတပုတ္တော ပညဝါ အဟောသိ။ သော ရာဇပုတ္တံ အာဟ – “သမ္မ, တွံ တဝ ပိတုနော အစ္စယေန ရဇ္ဇံ လဘိဿ
သသိ, အဟံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ, သုသိက္ခိတေန စ ရဇ္ဇံ အနုသာသိတုံ သက္ကာ, ဧဟိ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိဿာမာ”တိ။ တ
တော ဥဘောပိ ယညောပစိတာ ဟုတွာ ကမနိဂမာဒီသု ဘိက္ခံ စရမာနာ ပစ္စန္တဇနပဒကမံ ဂတာ။ တဉ္စ ကမံ ပဉ္စ ပစ္စေ
ကဗုဒ္ဓာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ပဝိသိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ ဥဿာဟဇာတာ အာသနာနိ ပညာပေတွာ
တ ပဏီတံ ခါဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ဥပနာမေတွာ ပူဇေန္တိ။ တေသံ ဧတဒဟောသိ – “အမှေဟိ သဒိသာ ဥစ္စာကုလိ
ကာ နာမ နတ္ထိ, အပိ စ ပနိမေ မနုဿာ ယဒိ ဣစ္ဆန္တိ, အမှာကံ ဘိက္ခံ ဒေန္တိ, ယဒိ နိစ္ဆန္တိ, န ဒေန္တိ, ဣမေသံ
ပန ပဗ္ဗဇိတာနံ ဧဝရူပံ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, အဒ္ဓာ ဧတေ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနန္တိ, ဟန္ဒ, နေသံ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှ
ဟာမာ”တိ။ တေ မနုဿေသု ပဋိက္ကန္တေသု ဩကာသံ လဘိတွာ “ယံ, ဘန္တေ, တုမှေ သိပ္ပံ ဇာနာထ, တံ အမှေ
ဟိ သိက္ခာပေထာ”တိ ယာစိံသု။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ “န သက္ကာ အပဗ္ဗဇိတေန သိက္ခိတု”န္တိ အာဟံသု။ တေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ
တွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ တတော နေသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ “ဧဝံ တေ နိဝါသေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပါရုပိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ နယေန အာဘိသမာ
စာရိကံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမဿ သိပ္ပဿ ဧကီဘာဝါဘိရတိ နိပ္ဖတ္တိ, တသ္မာ ဧကေနေဝ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဧကေန စင်္
ကမိတဗ္ဗံ, ဧကေန ဌာတဗ္ဗံ, ဧကေန သယိတဗ္ဗ”န္တိ ပာဋိယေက္ကံ ပဏ္ဏသာလံ အဒံသု, တတော တေ အတ္တနော အတ္တ
နော ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိံသု။ ပုရောဟိတပုတ္တော နိသိန္နကာလတော ပဘုတိ စိတ္တသမာဓာနံ လဒ္ဓါ ဈာနံ ပ
ဋိလဘိ။ ရာဇပုတ္တော မုဟုတ္တေနေဝ ဥက္ကဏ္ဌိတော တဿ သန္တိကံ အာဂတော။ သော တံ ဒိသွာ “ကိံ, သမ္မာ”တိ
ပုစ္ဆိ။ “ဥက္ကဏ္ဌိတောမှီ”တိ အာဟ။ “တေန ဟိ ဣဓ နိသီဒါ”တိ။ သော တတ္ထ မုဟုတ္တံ နိသီဒိတွာ အာဟ –
“ဣမဿ ကိရ, သမ္မ, သိပ္ပဿ ဧကီဘာဝါဘိရတိ နိပ္ဖတ္တီ”တိ? ပုရောဟိတပုတ္တော “ဧဝံ, သမ္မ, တေန ဟိ တွံ
အတ္တနော နိသိန္နောကာသံ ဧဝ ဂစ္ဆ, ဥဂ္ဂဏှိဿာမိ ဣမဿ သိပ္ပဿ နိပ္ဖတ္တိ”န္တိ အာဟ။ သော ဂန္တွာ ပု
နပိ မုဟုတ္တကေနေဝ ဥက္ကဏ္ဌိတော ပုရိမနယေနေဝ တိက္ခတ္တုံ အာဂတော။

တတော နံ ပုရောဟိတပုတ္တော တထေဝ ဥယျောဇေတွာ တသ္မိံ ဂတေ စိန္တေသိ – “အယံ အတ္တနော စ ကမ္မံ
ဟာပေတိ မမ စ, ဣဓာဘိက္ခဏံ အာဂစ္ဆန္တော”တိ။ သော ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမ္မ အရညံ ပဝိဋ္ဌော။ ဣတရော အတ္တ
နော ပဏ္ဏသာလာယေဝ နိသိန္နော ပုနပိ မုဟုတ္တကေနေဝ ဥက္ကဏ္ဌိတော တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ ဣတော စိ
တော စ မဂ္ဂန္တောပိ တံ အဒိသွာ စိန္တေသိ – “ယော ဂဟဋ္ဌကာလေ ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ အာဂတောပိ မံ ဒဋ္ဌုံ န လဘ
တိ, သော အနိ မယိ အာဂတေ ဒဿနမ္ပိ အဒါတုကာမော အပက္ကမိ။ အဟော အရေ, စိတ္တ, န လဇ္ဇသိ, ယံ မံ စတုက္
ခတ္တုံ ဣဓာနေသိ, န သော အနိ တေ ဝသေ ဝတ္တိဿာမိ, အညဒတ္ထု တံယေဝ မမ ဝသေ ဝတ္တာပေဿာမီ”တိ
အတ္တနော သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ အာကာသေန နန္ဒမူလကပဗ္
ဘာရံ အဂမာသိ။ ဣတရောပိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ တတ္ထေဝ အဂ
မာသိ။ တေ ဥဘောပိ မနောသိလာတလေ နိသီဒိတွာ ပာဋိယေက္ကံ ပာဋိယေက္ကံ ဣမာ ဥဒာနဂါထာယော အဘာသိံသု။

တတ္ထ **နိပကာ**တိ ပကတိနိပကံ ပဏ္ဍိတံ ကသိဏပရိကမ္မာဒိကုသလံ။ **သာဓုဝိဟာရိ**န္တိ အပ္ပနာဝိဟာရေန ဝါ ဥပစာ
ရေန ဝါ သမန္နာဂတံ။ **ဓီရ**န္တိ ဓိတိသမ္ပန္နံ။ တတ္ထ နိပကတ္တေန ဓိတိသမ္ပဒါ ဝုတ္တာ။ ဣဓ ပန ဓိတိသမ္ပန္နမေဝ
တိ အတ္ထော။ ဓိတိ နာမ အသိထိလပရက္ကမတာ, “ကာမံ တစော စ နှာရု စာ”တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၄; အ. နိ. ၂.၅; မဟာနိ.
၁၉၆) ဧဝံ ပဝတ္တဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ အပိစ ဓိက္ကတပာပေါတိပိ ဓီရော။ **ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယာ** တိ ယထာ
ပကတိရာဇာ “ဝိဇိတံ ရဋ္ဌံ အနတ္ထာဝဟ”န္တိ ဉတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ဧကော စရတိ, ဧဝံ ဗာလသဟာယံ ပဟာယ ဧကော
စရေ။ အထ ဝါ **ရာဇာဝ ရဋ္ဌ** န္တိ ယထာ သုတသောမော ရာဇာ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ ဧကော စရိ, ယထာ စ မဟာဇနကော
ရာဇာ, ဧဝံ ဧကော စရေတိ အယမ္ပိ တဿ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တာနုသာရေန သက္ကာ ဇာနိတုန္တိ န ဝိတ္ထာရိတန္
တိ။

သဟာယဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၃. အဒ္ဓါ ပသံသာမ တိ ဣမိဿာ ကထာယ ယာဝ အာကာသတလေ ပညတ္တာသနေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နိသဇ္ဇာ, တာဝ စာတုဒ္ဒိသကထာယ ဥပ္ပတ္တိသဒိသာ ဧဝ ဥပ္ပတ္တိ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ယထာ သော ရာဇာ ရတ္တိယာ တိက္ခတ္တုံ ဥဋ္ဌိဟိ, န တထာ အယံ, နေဝဿ ယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော အဟောသိ။ သော အာကာသတလေ ပညတ္တေသု အာသနေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နိသီဒါပေတွာ "ကေ တုမှေ"တိ ပုစ္ဆိ။ "မယံ, မဟာရာဇ, အနဝဇ္ဇဘောဇိနော နာမာ"တိ။ "ဘန္တေ, အနဝဇ္ဇဘောဇိနောတိ ဣမဿ ကော အတ္ထော"တိ? "သုန္ဒရံ ဝါ အသုန္ဒရံ ဝါ လဒ္ဓါ နိဗ္ဗိကာရာ ဘုဉ္ဇာမ, မဟာရာဇာ"တိ။ တံ သုတွာ ရညော ဧတဒဟောသိ – "ယံနူနာဟံ ဣမေ ဥပပရိက္ခေယျံ 'ဧဒိသာ ဝါ နော ဝါ'"တိ? တံ ဒိဝသံ ကဏာဇကေန ဗိလင်္ဂဒုတိယေန ပရိဝိသိ။ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အမတံ ဝိယ နိဗ္ဗိကာရာ ဘုဉ္ဇိံသု။ ရာဇာ "ဣမေ ပဋိညာတတ္တာ ဧကဒိဝသံ နိဗ္ဗိကာရာ ဟောန္တိ, ပုန သွေ ဇာနိဿာမိ"တိ သွာတနာယ နိမန္တေသိ။ ဒုတိယဒိဝသေပိ တထေဝါကာသိ။ တေပိ တထေဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ အထ ရာဇာ "သုန္ဒရံ ဒတွာ ဝီမံသိဿာမီ"တိ ပုနပိ နိမန္တေတွာ ဒွေ ဒိဝသေ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ပဏီတေန အတိဝိစိတ္တေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိ။ တေပိ တထေဝ နိဗ္ဗိကာရာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ရညော မင်္ဂလံ ဝတွာ ပက္ကမိံသု။ ရာဇာ အစိရပက္ကန္တေသု တေသု "အနဝဇ္ဇဘောဇိနော ဧတေ, အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနဝဇ္ဇဘောဇီ ဘဝေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာဒါယ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ မဉ္ဇူသကရုက္ခမူလေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ မဇ္ဈေ အတ္တနော အာရမ္မဏံ ဝိဘာဝေန္တော ဣမံ ကထမဘာသိ။ သာ ပဒတ္ထတော ဥတ္တာနမေဝ။ ကေဝလံ ပန **သဟာယသမ္ပဒ** န္တိ ဧတ္ထ အသေခေဟိ သီလာဒိက္ခန္ဓေဟိ သမ္ပန္နာ သဟာယာ ဧဝ သဟာယသမ္ပဒါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အယံ ပနေတ္ထ ယောဇနာ – ယာ အယံ ဝုတ္တာ သဟာယသမ္ပဒါ, တံ သဟာယသမ္ပဒံ **အဒ္ဓါ ပသံသာမ,** ဧကံသေနေဝ ထောမေမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကထံ? **သေဋ္ဌာ သမာ သေဝိတဗ္ဗာ သဟာယာ** တိ။ ကသ္မာ? အတ္တနော သီလာဒီဟိ သေဋ္ဌေ သေဝမာနဿ သီလာဒယော ဓမ္မာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ စ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ ပါပုဏန္တိ။ သမေ သေဝမာနဿ အညမညံ သာဓာရဏေန ကုက္ကုစ္စဿ ဝိနောဒနေန စ လဒ္ဓါ န ပရိဟာယန္တိ။ ဧတေ ပန သဟာယကေ သေဋ္ဌေ စ သမေ စ အလဒ္ဓါ ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝံ ပဟာယ ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပန္နံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော တတ္ထ စ ပဋိဃာနုနယံ အနုပ္ပာဒေန္တော အနဝဇ္ဇဘောဇီ ဟုတွာ အတ္ထကာမော ကုလပုတ္တော ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ အဟမ္ပိ ဧဝံ စရန္တော ဣမံ သမ္ပတ္တိံ အဓိဂတောမှီတိ။

အဒ္ဓါပသံသာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၄. ဒိသွာ သုဝဏ္ဏဿ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိယံ ရာဇာ ဂိမှသမယေ ဒိဝါသေယျံ ဥပဂတော အဟောသိ, သန္တိကေ စဿ ဝဏ္ဏဒါသီ ဂေါသီတစန္ဒနံ ပိသတိ။ တဿာ ဧကဗာဟာယ ဧကံ သုဝဏ္ဏဝလယံ, ဧကဗာဟာယ ဒွေ။ တာနိ သင်္ဃဋ္ဋန္တိ, ဣတရံ န သင်္ဃဋ္ဋတိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ "ဧဝမေဝ ဂဏဝါသေ သင်္ဃဋ္ဋနာ, ဧကဝါသေ အသင်္ဃဋ္ဋနာ"တိ စိန္တေတွာ ပုနပ္ပုနံ ဒါသိံ ဩလောကေသိ။ တေန စ သမယေန သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတာ ဒေဝီ တံ ဗီဇယန္တိ ဌိတာ ဟောတိ။ သာ "ဝဏ္ဏဒါသိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော မညေ ရာဇာ"တိ စိန္တေတွာ တံ ဒါသိံ ဥဋ္ဌာပေတွာ သယမေဝ ပိသိတုမာရဒ္ဓါ။ အထဿာ စ ဥဘောသု ဗာဟာသု အနေကေ သုဝဏ္ဏဝလယာ, တေ သင်္ဃဋ္ဋယန္တာ မဟာသဒ္ဒံ ဇနယိံသု။ ရာဇာ အတိသုဋ္ဌုတရံ နိဗ္ဗိန္နော ဒက္ခိဏပဿေန နိပန္နောယေဝ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ တံ အနုတ္တရသုခေန သုခိတံ နိပန္နံ စန္ဒနဟတ္ထာ ဒေဝီ ဥပသင်္ကမိတွာ "အာလိမ္ပါမိ, မဟာရာဇာ"တိ အာဟ။ သော "အပေဟိ, မာ အာလိမ္ပါဟီ"တိ အာဟ။ သာ "ကိဿ, မဟာရာဇာ"တိ? သော "နာဟံ, ရာဇာ"တိ။ ဧဝမေတေသံ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ အမစ္စာ ဥပသင်္ကမိံသု, တေဟိပိ မဟာရာဇဝါဒေန အာလပိတော "နာဟံ, ဘဏေ, ရာဇာ"တိ အာဟ။ သေသံ ပဌမကထာယ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။

အယံ ပန ကထာဝဏ္ဏနာ – တတ္ထ **ဒိသွာ** တိ ဩလောကေတွာ။ **သုဝဏ္ဏဿာ** တိ ကဉ္စနဿ။ "ဝလယာနီ"တိ ပါဌသေသော။ သာဝသေသပဒတ္ထော ဟိ အယံ အတ္ထော။ **ပဘဿရာနီ** တိ ပဘာသနသီလာနိ, ဇုတိမန္တာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဥတ္တာနပဒတ္ထမေဝ။ အယံ ပန ယောဇနာ – ဒိသွာ ဘုဇသ္မိံ သုဝဏ္ဏဿ ဝလယာနိ "ဂဏဝါသေ သတိ သင်္ဃဋ္ဋနာ, ဧကဝါသေ အသင်္ဃဋ္ဋနာ"တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အဓိဂတောမှီတိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သုဝဏ္ဏဝလယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၅. ဧဝံ ဒုတိယေနာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိရာဇာ ဒဟရောဝ ပဗ္ဗဇိတုကာမော အမစ္စေ အာဏာပေသိ – ‘‘ဒေဝိံ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇံ ပရိဟရထ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ’’တိ။ အမစ္စာ – ‘‘မဟာရာဇ, အရာဇကံ ရဇ္ဇံ အမှေဟိ န သက္ကာ ရက္ခိတုံ သာမန္တရာဇာနော အာဂမ္မ ဝိလုမ္ပိဿန္တိ, ယာဝ ဧကောပိ ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ အာဂမေဟီ’’တိ သညာပေသုံ။ မုဒုစိတ္တော ရာဇာ အဓိဝာသေသိ။ အထ ဒေဝီ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။ ရာဇာ ပုန တေ အာဏာပေသိ – ‘‘ဒေဝီ ဂဗ္ဘိနီ, ပုတ္တံ ဇာတံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတွာ ရဇ္ဇံ ပရိဟရထ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ’’တိ။ အမစ္စာ ‘‘ဒုဇ္ဇာနံ, မဟာရာဇ, ဧတံ, ယံ ဒေဝီ ပုတ္တံ ဝါ ဝိဇာယိဿတိ, ဓီတရံ ဝါတိ, တာဝ ဝိဇာယနကာလံ အာဂမေဟီ’’တိ ပုနပိ ရာဇာနံ သညာပေသုံ။ အထ သာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဒာပိ ရာဇာ တထေဝ အမစ္စေ အာဏာပေသိ။ အမစ္စာ ပုနပိ ရာဇာနံ – ‘‘အာဂမေဟိ, မဟာရာဇ, ယာဝ ပဋိဗလော ဟောတီ’’တိ ဗဟူဟိ ကာရဏေဟိ သညာပေသုံ။ တတော ကုမာရေ ပဋိဗလေ ဇာတေ အမစ္စေ သန္နိပါတာပေတွာ ‘‘ပဋိဗလော အယံ, တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတွာ ပဋိပဇ္ဇထာ’’တိ အမစ္စာနံ ဩကာသံ အဒတွာ အန္တရာပဏတော ကာသာယဝတ္ထာဒယော သဗ္ဗပရိက္ခာရေ အာဟရာပေတွာ အန္တေပုရေ ဧဝ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟာဇနကော ဝိယ နိက္ခမိတွာ ဂတော။ သဗ္ဗပရိဇနော နာနပ္ပကာရံ ပရိဒေဝမာနော ရာဇာနံ အနုဗန္ဓိ။ သော ရာဇာ ယာဝ အတ္တနော ရဇ္ဇသီမာ, တာဝ ဂန္တွာ ကတ္တရဒဏ္ဍေန လေခံ အာကဍ္ဎိတွာ – ‘‘အယံ လေခာ နာတိက္ကမိတဗ္ဗာ’’တိ အာဟ။ မဟာဇနော လေခာယ သီသံ ကတွာ ဘူမိယံ နိပန္နော ပရိဒေဝမာနော ‘‘တုယှံ ဒါနိ, တာတ, ရညော အာဏာ, ကိံ ကရိဿတီ’’တိ ကုမာရံ လေခံ အတိက္ကမာပေသိ။ ကုမာရော ‘‘တာတ, တာတာ’’တိ ဓာဝိတွာ ရာဇာနံ သမ္ပာပုဏိ။ ရာဇာ ကုမာရံ ဒိသွာ ‘‘ဧတံ မဟာဇနံ ပရိဟရန္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိံ, ကိံ ဒါနိ ဧကံ ဒါရကံ ပရိဟရိတုံ န သက္ခိဿ’’န္တိ ကုမာရံ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော, တတ္ထ ပုဗ္ဗပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဝသိတပဏ္ဏသာလံ ဒိသွာ တသ်ံ ကပ္ပေသိ သဒ္ဓိံ ပုတ္တေန။

တတော ကုမာရော ဝရသယနာဒီသု ကတပရိစယော တိဏသန္ထာရကေ ဝါ ရဇ္ဇုမဉ္စကေ ဝါ သယမာနော ရောဒတိ။ သီတဝါတာဒီဟိ ဖုဋ္ဌော သမာနော – ‘‘သီတံ တာတ ဥဏှံ တာတ မကသာ တာတ ခါဒန္တိ။ ဆာတောမှိ တာတ, ပိပါသိတောမှိ တာတာ’’တိ ဝဒတိ။ ရာဇာ တံ သညာပေန္တောယေဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေသိ။ ဒိဝါပိဿ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘတ္တံ ဥပနာမေသိ, ကုမာရော မိဿကဘတ္တံ ကင်္ဂုဝရကမုဂ္ဂါဒိဗဟုလံ အစ္ဆာဒေန္တောပိ တံ ဇိဃစ္ဆာဝသေန ဘုဉ္ဇမာနော ကတိပါဟစ္စယေန ဥဏှေ ဌပိတပဒုမံ ဝိယ မိလာယိ။ ရာဇာ ပန ပဋိသင်္ခာနဗလေန နိဗ္ဗိကာရော ဘုဉ္ဇတိ။ တတော သော ကုမာရံ သညာပေန္တော အာဟ – ‘‘နဂရေ, တာတ, ပဏီတာဟာရော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ’’တိ။ ကုမာရော ‘‘အာမ, တာတာ’’တိ။ တတော နံ ပုရက္ခတွာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ နိဝတ္တိ။ ကုမာရမာတာပိ ဒေဝီ ‘‘န ဒါနိ ရာဇာ ကုမာရံ ဂဏှိတွာ အရညေ စိရံ ဝသိဿတိ, ကတိပါဟေနေဝ နိဝတ္တိဿတီ’’တိ စိန္တေတွာ ရညာ ကတ္တရဒဏ္ဍေန လိခိတဋ္ဌာနေယေဝ ဝတိံ ကာရာပေတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ရာဇာ တဿာ ဝတိယာ အဝိဒူရေ ဌတွာ ‘‘ဧတ္ထ တေ, တာတ, မာတာ နိသိန္နာ, ဂစ္ဆာဟီ’’တိ ပေသေသိ။ ယာဝ သော တံ ဌာနံ ပါပုဏာတိ, တာဝ ဥဒိက္ခန္တော အဋ္ဌာသိ – ‘‘မာ ဟေဝ နံ ကောစိ ဝိဟေဌေယျာ’’တိ။ ကုမာရော မာတု သန္တိကံ ဓာဝန္တော အဂမာသိ။

အာရက္ခပုရိသာ ကုမာရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဒေဝိယာ အာရောစေသုံ။ ဒေဝီ ဝီသတိနာဋကိတ္ထိသဟဿပရိဝုတာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။ ရညော စ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆတီ’’တိ သုတွာ မနုဿေ ပေသေသိ။ ရာဇာပိ တာဝဒေဝ သကဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ မနုဿာ ရာဇာနံ အဒိသွာ နိဝတ္တိံသု။ တတော ဒေဝီ နိရာသာဝ ဟုတွာ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ နဂရံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိ။ ရာဇာပိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ နိသိန္နော ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ ပတွာ မဉ္ဇူသကရုက္ခမူလေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ မဇ္ဈေ ဣမံ ဥဒာနဂါထံ အဘာသိ။ သာ အတ္ထတော ဥတ္တာနာ ဧဝ။

အယံ ပနေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယွာယံ ဧကေန ဒုတိယေန ကုမာရေန သီတုဏှာဒီဟိ နိဝေဒေန္တေန သဟဝါသေန တံ သညာပေန္တဿ မမ **တဏှာဘိလာပေ** တဿိံ သိနေဟဝသေန **အဘိသဇ္ဇနာ** **ဝါ** ဇာတာ။ သစာဟံ ဣမံ န ပရိစ္စဇာမိ, တတော အာယတိမ္ပိ တထေဝ ဟေဿတိ, ယထာ ဣဒါနိ, **ဧဝံ ဒုတိယေန သဟ မမဿ ဝါ ဘိလာပော အဘိသဇ္ဇနာ ဝါ**။ ‘‘ဥဘယမ္ပေတံ အန္တရာယကရံ ဝိသေသာဓိဂမဿာ’’တိ **ဧတံ ဘယံ အာယတိံ ပေက္ခမာနော** တံ ဆဍ္ဍေတွာ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇိတွာ ပစ္စေကဗောဓိမဓိဂတောမှီတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အာယတိဘယဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၆. ကာမာ ဟိ စိတြာ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဇာရာဏသိယံ ကိရ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒဟရောဝ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိ။ တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကာ တယော ပာသာဒါ အဟေသုံ။ သော သဗ္ဗသမ္ပတ္တီဟိ ဒေဝကုမာရော ဝိယ ပရိစာရေတိ။ အထ သော ဒဟရောဝ သမာနော ''ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ မာတာပိတရော အာပုစ္ဆိ, တေ နံ နိဝါရေန္တိ။ သော တထေဝ နိဗန္ဓတိ။ ပုနပိ နံ မာတာပိတရော ''တွံ, တာတ, သုခုမာလော, ဒုက္ကရာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ခုရဓာရာယ ဥပရိ စင်္ကမနသဒိသာ''တိ နာနပ္ပကာရေဟိ နိဝါရေန္တိ။ သော တထေဝ နိဗန္ဓတိ။ တေ စိန္တေသုံ – ''သစာယံ ပဗ္ဗဇတိ, အမှာကံ ဒောမနဿံ ဟောတိ။ သစေ နံ နိဝါရေမ, ဧတဿ ဒောမနဿံ ဟောတိ။ အပိစ အမှာကံ ဒောမနဿံ ဟောတု, မာ စ ဧတဿာ''တိ အနုဇာနိံသု။ တတော သော သဗ္ဗံ ပရိဇနံ ပရိဒေဝမာနံ အနာဒိယိတွာ ဣသိပတနံ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ဥဠာရသေနာသနံ န ပာပုဏာတိ, မဉ္စကေ တဋ္ဋိကံ အတ္ထရိတွာ သယိ။ သော ဝရသယနေ ကတပရိစယော သဗ္ဗရတ္တိံ အတိဒုက္ခိတော အဟောသိ။ ပဘာတေ သရီရပရိကမ္မံ ကတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ တတ္ထ ဝုဍ္ဎာ အဂ္ဂါသနဉ္စ အဂ္ဂပိဏ္ဍဉ္စ လဘန္တိ, နဝကာ ယံကိဉ္စိဒေဝ အာသနလူခံ ဘောဇနဉ္စ။ သော တေန လူခဘောဇနေနာပိ အတိဒုက္ခိတော အဟောသိ။ သော ကတိပါဟံယေဝ ကိသော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဟုတွာ နိဗ္ဗိဇ္ဇိ, ယထာ တံ အပရိပက္ကဂတေ သမဏဓမ္မေ။ တတော မာတာပိတူနံ ဒူတံ ပေသေတွာ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ။ သော ကတိပါဟံယေဝ ဗလံ ဂဟေတွာ ပုနပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမော အဟောသိ, တတော ဒုတိယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ ပုနပိ ဥပ္ပဗ္ဗဇိ။ တတိယဝါရေ ပန ပဗ္ဗဇိတွာ သမ္မာ ပဋိပန္နော ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ ဝတွာ ပုန ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ မဇ္ဈေ ဣမမေဝ ဗျာကရဏဂါထမ္ပိ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာမာ**တိ ဒွေ ကာမာ ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ။ တတ္ထ ဝတ္ထုကာမာ နာမ ပိယရူပါဒိအာရမ္မဏဓမ္မာ, ကိလေသကာမာ နာမ သဗ္ဗော ရာဂပ္ပဘေဒေါ။ ဣဓ ပန ဝတ္ထုကာမာ အဓိပ္ပေတာ။ ရူပါဒိအနေကပ္ပကာရဝသေန **စိတြာ** ။ လောကဿာဒဝသေန **မဓုရာ** ။ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ မနံ ရမာပေန္တီတိ **မနောရမာ။ ဝိရူပရူပေနာ**တိ ဝိဝိဓေန ရူပေန, အနေကဝိဓေန သဘာဝေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေ ဟိ ရူပါဒိဝသေန စိတြာ, ရူပါဒီသုပိ နီလာဒိဝသေန ဝိဝိဓရူပါ။ ဧဝံ တေန တေန ဝိရူပရူပေန တထာ တထာ အဿာဒံ ဒဿေတွာ **မထေန္တိ စိတ္တံ,** ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဘိရမိတုံ န ဒေန္တီတိ။ သေသမေတ္ထ ပာကဋမေဝ။ နိဂမနမ္ပိ ဒွီဟိ တီဟိ ဝါ ပဒေဟိ ယောဇေတွာ ပုရိမဂါထာသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ကာမဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၇. ဤတီ စာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ ရညော ဂဏ္ဍော ဥဒပါဒိ, ဗာဠှာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ ဝေဇ္ဇာ ''သတ္ထကမ္မေန ဝိနာ ဖာသု န ဟောတီ''တိ ဘဏန္တိ။ ရာဇာ တေသံ အဘယံ ဒတွာ သတ္ထကမ္မံ ကာရာပေသိ။ တေ တံ ဖာလေတွာ ပုဗ္ဗလောဟိတံ နီဟရိတွာ နိဝေဒနံ ကတွာ ဝဏံ ပိလောတိကာယ ဗန္ဓိံသု။ လူခမံသာဟာရေသု စ နံ သမ္မာ ဩဝဒိံသု။ ရာဇာ လူခဘောဇနေန ကိသသရီရော အဟောသိ, ဂဏ္ဍော စဿ မိလာယိ။ သော ဖာသုကသညီ ဟုတွာ သိနိဒ္ဓာဟာရံ ဘုဉ္ဇိ, တေန သဉ္ဇာတဗလော ဝိသယေယေဝ ပဋိသေဝိ, တဿ ဂဏ္ဍော ပုရိမသဘာဝမေဝ သမ္ပာပုဏိ။ ဧဝံ ယာဝ တိက္ခတ္တုံ သတ္ထကမ္မံ ကာရာပေတွာ ဝေဇ္ဇေဟိ ပရိဝဇ္ဇိတော နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ သတ္တဟိ ဝဿေဟိ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ ဘာသိတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမာသိ။

တတ္ထ ဧတီတိ **ဤတိ,** အာဂန္တုကာနံ အကုသလဘာဂီနံ ဗျသနဟေတူနံ ဧတံ အဓိဝစနံ။ တသ္မာ ကာမဂုဏာပိ ဧတေ အနေကဗျသနာဝဟဋ္ဌေန အနတ္ထာနံ သန္နိပါတဋ္ဌေန စ ဤတိ။ ဂဏ္ဍောပိ အသုစိံ ပဂ္ဃရတိ, ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပရိဘိန္နော ဟောတိ။ တသ္မာ ဧတေ ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏတော ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂေဟိ ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပရိဘိန္နဘာဝတော စ **ဂဏ္ဍော** ။ ဥပဒ္ဒဝတီတိ **ဥပဒ္ဒဝေါ,** အနတ္ထံ ဇနေန္တော အဘိဘဝတိ အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ အတ္ထော, ရာဇဒဏ္ဍာဒီနမေတမဓိဝစနံ။ တသ္မာ ကာမဂုဏာပေတေ အဝိဒိတနိဗ္ဗာနတ္ထာဝဟဟေတုတာယ သဗ္ဗုပဒ္ဒဝဝတ္ထုတာယ စ ဥပဒ္ဒဝေါ။ ယသ္မာ ပနေတေ ကိလေသာတုရဘာဝံ ဇနေန္တာ သီလသင်္ခါတံ အာရောဂျံ လောလုပ္ပံ ဝါ ဥပ္ပာဒေန္တာ ပာကတိကမေဝ အာရောဂျံ ဝိလုမ္ပန္တိ, တသ္မာ ဣမိနာ အာရောဂျဝိလုမ္ပနဋ္ဌေန **ရောဂေါ**။ အဗ္ဘန္တရမနုပဝိဋ္ဌဋ္ဌေန ပန အန္တောတုဒနဋ္ဌေန စ ဒုန္နီဟရဏီယဋ္ဌေန စ **သလ္လံ** ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဘယာဝဟနတော **ဘယံ**။ မေ ဧတန္တိ **မေတံ**။ သေသမေတ္ထ ပာကဋမေဝ။ နိဂမနမ္ပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဤျတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၈. သီတဋ္ဌာ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ သီတာလုကဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ အရညေ တိဏကုဋိကာယ ဝိဟရတိ။ တသ္မိဉ္စ ပဒေသေ သီတေ သီတံ, ဥဏှေ ဥဏှမေဝ ဟောတိ အဗ္ဘောကာသတ္တာ ပဒေသဿ။ ဂေါစရဂါမေ ဘိက္ခာ ယာဝဒတ္ထံ န လဗ္ဘတိ, ပါနီယမ္ပိ ဒုလ္လဘံ, တတာတပဍံသသရီသပါပိ ဗာဓေန္တိ။ တဿ ဧတဒဟောသိ – "ဣတော အဍ္ဎယောဇနမတ္တေ သမ္ပန္နော ပဒေသော, တတ္ထ သဗ္ဗေပိ ဧတေ ပရိဿယာ နတ္ထိ, ယံနူနာဟံ တတ္ထ ဂစ္ဆေယျံ, ဖာသုကံ ဝိဟရန္တေန သက္ကာ သုခမဓိဂန္တု"န္တိ? တဿ ပုန အဟောသိ – "ပဗ္ဗဇိတာ နာမ န ပစ္စယဂိဒ္ဓါ ဟောန္တိ, ဧဝရူပဉ္စ စိတ္တံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပေန္တိ, န စိတ္တဿ ဝသေ ဝတ္တန္တိ, နာဟံ ဂမိဿာမီ"တိ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ န အဂမာသိ။ ဧဝံ ယာဝတတိယကံ ဥပ္ပန္နစိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ နိဝတ္တေသိ။ တတော တတ္ထေဝ သတ္တ ဝဿာနိ ဝသိတွာ သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇမာနော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနကထံ ဘာသိတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမာသိ။

တတ္ထ **သီတဉ္စ** တိ သီတံ ဒုဝိဓံ အဗ္ဘန္တရဓာတုက္ခောဘပစ္စယဉ္စ ဗာဟိရဓာတုက္ခောဘပစ္စယဉ္စ, တထာ ဥဏှမ္ပိ။ **ဍံသာ**တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ။ **သရီသပါ**တိ ယေ ကေစိ ဒီဃဇာတိကာ သရန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ သေသံ ပာကဋမေဝ။ နိဂမနမ္ပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

သီတာလုကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၉. နာဂေတတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညတရော ရာဇာ ဝီသတိ ဝဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ ကာလင်္ကတော နိရယေ ဝီသတိ ဝဿာနိ ဧဝ ပစ္စိတွာ, ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဟတ္ထိယောနိယံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော ပဒုမဝဏ္ဏသကလသရီရော ဥဠာရော ယူထပတိ မဟာနာဂေါ အဟောသိ။ တဿ ဩဘဂ္ဂေါဘဂ္ဂသာခါဘင်္ဂါနိ ဟတ္ထိဆာပါဝ ခါဒန္တိ, ဩဂါဟေပိ နံ ဟတ္ထိနိယော ကဒ္ဒမေန ဝိလိမ္ပန္တိ, သဗ္ဗံ ပါလိလေယျကနာဂဿေဝ အဟောသိ။ သော ယူထာ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ပက္ကာမိ။ တတော နံ ပဒါနုသာရေန ယူထာ အနုဗန္ဓန္တိ, ဧဝံ ယာဝတတိယံ ပက္ကန္တမ္ပိ အနုဗန္ဓိံသုယေဝ။ တတော စိန္တေသိ "ဣဒါနိ မယှံ နတ္တကော ဗာရာဏသိယံ ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, ယံနူနာဟံ အတ္တနော ပုရိမဇာတိယာ ဥယျာနံ ဂစ္ဆေယျံ။ တတ္ရ သော မံ ရက္ခိဿတီ"တိ။ တတော ရတ္တိံ နိဒ္ဒူပဂတေ ယူထေ ယူထံ ပဟာယ တမေဝ ဥယျာနံ ပါဝိသိ။ ဥယျာနပါလော ဒိသွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ "ဟတ္ထိံ ဂဟေဿာမီ"တိ သေနာယ ပရိဝါရေသိ။ ဟတ္ထီ ရာဇာနမေဝ အဘိမုခော ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ "မံ အဘိမုခော ဧတီ"တိ ခုရပ္ပံ သန္နယှိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တတော ဟတ္ထီ "ဝိဇ္ဈေယျာပိ မံ ဧသော"တိ မာနုသိကာယ ဝါစာယ "ဗြဟ္မဒတ္တ, မာ မံ ဝိဇ္ဈ, အဟံ တေ အယျကော"တိ အာဟ။ ရာဇာ "ကိံ ဘဏသီ"တိ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆိ။ ဟတ္ထီပိ ရဇ္ဇေ စ နရကေ စ ဟတ္ထိယောနိယဉ္စ ပဝတ္တိံ သဗ္ဗံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ "သုန္ဒရံ မာ ဘာယိ, မာ ကဉ္စိ ဘိံသာပေဟီ"တိ ဟတ္ထိနော ဝဋ္ဋဉ္စ အာရက္ခကေ စ ဟတ္ထိဘဏ္ဍေ စ ဥပဋ္ဌာပေသိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော "အယံ ဝီသတိ ဝဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ နိရယေ ပစ္စိတွာ ပက္ကာဝသေသေန တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဥပ္ပန္နော, တတ္ထာပိ ဂဏသံဝါသသင်္ဃဋ္ဋနံ အသဟန္တော ဣဓာဂတောသိ, အဟော ဒုက္ခော ဂဏသံဝါသော, ဧကီဘာဝေါ ဧဝ ပန သုခေါ"တိ စိန္တေတွာ တတ္ထေဝ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ တံ လောကုတ္တရသုခေန သုခိတံ အမစ္စာ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဏိပါတံ ကတွာ "ယာနကာလော, မဟာရာဇာ"တိ အာဟံသု။ တတော "နာဟံ, ရာဇာ"တိ ဝတွာ ပုရိမနယေနေဝ ဣမံ ကထမဘာသိ။ သာ ပဒတ္ထတော ပာကဋာ ဧဝ။

အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယယောဇနာ – သာ စ ခေါ ယုတ္တိဝသေနေဝ, န အနုဿဝဝသေန။ ယထာ အယံ ဟတ္ထီ အရိယကန္တေသု သီလေသု ဒန္တတ္တာ အဒန္တဘူမိံ နာဂစ္ဆတီတိ ဝါ, သရီရမဟန္တတာယ ဝါ **နာဂေ,** ဧဝံ ကုဒဿု နာမာဟမ္ပိ အရိယကန္တေသု သီလေသု ဒန္တတ္တာ အဒန္တဘူမိံ နာဂမနေန, အာဂုမကရဏေန, ပုန ဣတ္ထတ္တံ အနာဂမနေန စ ဂုဏသရီရမဟန္တတာယ ဝါ နာဂေ ဘဝေယျံ။ ယထာ စေသ **ယူထာနိ ဝိဝဇ္ဇယိတွာ** ဂေဟစရိယသုခေန **ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရံ အရညေ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော,** ကုဒဿု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ ဂဏံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ ဧကဝိဟာရ

သုခေန ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရံ အရညေ အတ္တနော ယထာ ယထာ သုခံ, တထာ တထာ ယတ္တကံ ဝါ ဣစ္ဆာမိ, တတ္တကံ အရညေ နိဝါသံ ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော ဧကော စရေယျန္တိ အတ္ထော။ ယထာ စေသ သုသဏ္ဌိတက္ခန္ဓမဟန္တတာယ **သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော,** ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ အသေခသီလက္ခန္ဓမဟန္တတာယ သဉ္ဇာတက္ခန္ဓော ဘဝေယျံ။ ယထာ စေသ ပဒုမသဒိသဂတ္တတာယ ဝါ, ပဒုမကုလေ ဥပ္ပန္နတာယ ဝါ **ပဒုမီ,** ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ ပဒုမသဒိသဥဇုကတာယ ဝါ, အရိယဇာတိပဒုမေ ဥပ္ပန္နတာယ ဝါ ပဒုမီ ဘဝေယျံ။ ယထာ စေသ ထာမဗလာဒီဟိ **ဥဠာရော,** ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာဒီဟိ သီလသမာဓိနိဗ္ဗေဓိကပညာဒီဟိ ဝါ ဥဠာရော ဘဝေယျန္တိ။ ဧဝံ စိန္တေန္တော ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂတောမှီတိ။

နာဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၀. အဋ္ဌာနတ န္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိရညော ကိရ ပုတ္တော ဒဟရော ဧဝ သမာနော ပဗ္ဗဇိတုကာမော မာတာပိတရော ယာစိ။ မာတာပိတရော နံ နိဝါရေန္တိ။ သော နိဝါရိယမာနောပိ နိဗန္ဓတိယေဝ "ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ တတော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသေဋ္ဌိပုတ္တံ ဝိယ သဗ္ဗံ ဝတွာ အနုဇာနိံသု။ "ပဗ္ဗဇိတွာ စ ဥယျာနေယေဝ ဝသိတဗ္ဗ"န္တိ ပဋိဇာနာပေသုံ, သော တထာ အကာသိ။ တဿ မာတာ ပာတောဝ ဝီသတိသဟဿနာဋကိတ္ထိပရိဝုတာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပုတ္တံ ယာဂုံ ပာယေတွာ အန္တရာ ခဇ္ဇကာဒီနိ စ ခါဒါပေတွာ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကသမယာ တေန သဒ္ဓိံ သမုလ္လပိတွာ နဂရံ ပဝိသတိ။ ပိတာပိ မဇ္ဈန္ဟိကေ အာဂန္တွာ တံ ဘောဇေတွာ အတ္တနာပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒိဝသံ တေန သဒ္ဓိံ သမုလ္လပိတွာ သာယန္ဟသမယံ ပဋိဇဂ္ဂနကပုရိသေ ဌပေတွာ နဂရံ ပဝိသတိ။ သော ဧဝံ ရတ္တိန္ဒိဝံ အဝိဝိတ္တော ဝိဟရတိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန အာဒိစ္စဗန္ဓု နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ဝိဟရတိ။ သော အာဝဇ္ဇေန္တော တံ အဒ္ဒသ – "အယံ ကုမာရော ပဗ္ဗဇိတုံ အသက္ခိ, ဇဋံ ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကောတီ"တိ။ တတော ပရံ အာဝဇ္ဇိ – "အတ္တနော ဓမ္မတာယ နိဗ္ဗိဇ္ဇိဿတိ နု ခေါ, နော"တိ။ အထ "ဓမ္မတာယ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အတိစိရံ ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "တဿ အာရမ္မဏံ ဒဿေဿာမီ"တိ ပုရိမနယေနေဝ မနောသိလာတလတော အာဂန္တွာ ဥယျာနေ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇပရိသာ ဒိသွာ "ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အာဂတော, မဟာရာဇာ"တိ အာရောစေသိ။ ရာဇာ "ဣဒါနိ မေ ပုတ္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ အနုက္ကဏ္ဌိတော ဝသိဿတီ"တိ ပမုဒိတမနော ဟုတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တတ္ထေဝ ဝါသံ ယာစိတွာ ပဏ္ဏသာလာဒိဝါဝိဟာရစင်္ကမာဒိသဗ္ဗံ ကာရေတွာ ဝါသေသိ။ သော တတ္ထ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ဩကာသံ လဘိတွာ ကုမာရံ ပုစ္ဆိ – "ကောသိ တွ"န္တိ? "အဟံ ပဗ္ဗဇိတော"တိ။ "ပဗ္ဗဇိတာ နာမ န ဤဒိသာ ဟောန္တီ"တိ။ အထ "ဘန္တေ, ကီဒိသာ ဟောန္တိ, ကိံ မယှံ အနနုစ္ဆဝိက"န္တိ ဝုတ္တေ "တွံ အတ္တနော အနနုစ္ဆဝိကံ န ပေက္ခသိ, နနု တေ မာတာ ဝီသတိသဟဿိတ္ထီဟိ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗဏှသမယေ အာဂစ္ဆန္တီ ဥယျာနံ အဝိဝိတ္တံ ကရောတိ, ပိတာ စဿ မဟတာ ဗလကာယေန သာယန္ဟသမယေ ပဋိဇဂ္ဂနကပုရိသာ သကလံ ရတ္တိံ, ပဗ္ဗဇိတာ နာမ တဝ သဒိသာ န ဟောန္တိ, ဤဒိသာ ပန ဟောန္တီ"တိ တတ္ထ ဌိတဿေဝ ဣဒ္ဓိယာ ဟိမဝန္တေ အညတရံ ဝိဟာရံ ဒဿေသိ။ သော တတ္ထ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတေ စ စင်္ကမန္တေ စ ရဇနကမ္မသူစိကမ္မာဒီနိ ကရောန္တေ စ ဒိသွာ အာဟ – "တုမှေ ဣဓ နာဂစ္ဆထ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ တုမှေဟိ အနုညာတာ"တိ ? "အာမ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုညာတာ, ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သမဏာ နာမ အတ္တနော နိဿရဏံ ကာတုံ, ပဒေသဉ္စ ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ ဂန္တုံ လဘန္တိ, ဧတ္တကံဝ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ အာကာသေ ဌတွာ **အဋ္ဌာန တံ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယံ ဖဿယေ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိ**န္တိ ဣမံ ဥပဍ္ဎဂာထံ ဝတွာ ဒိဿမာနောယေဝ အာကာသေန နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမာသိ။ ဧဝံ ဂတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။ အာရက္ခပုရိသောပိ "သယိတော ကုမာရော, ဣဒါနိ ကုဟိံ ဂမိဿတီ"တိ ပမတ္တော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ သော တဿ ပမတ္တဘာဝံ ဉတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အရညံ ပါဝိသိ။ တတြ စ ဌိတော ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဋ္ဌာနံ ဂတော။ တတြ စ "ကထမဓိဂတ"န္တိ ပုစ္ဆိတော အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ ဝုတ္တံ ဥပဍ္ဎဂာထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ အဘာသိ။

တဿတ္ထော – **အဋ္ဌာန တ** န္တိ အဋ္ဌာနံ တံ, အကာရဏံ တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အနုနာသိကလောပော ကတော "အရိယသစ္စာန ဒဿန"န္တိအာဒီသု (ခု. ပ. ၅.၁၁; သု. နိ. ၂၇၀) ဝိယ။ **သင်္ဂဏိကာရတဿာ** တိ ဂဏာဘိရတဿ။ **ယ** န္တိ ကာရဏဝစနမေတံ "ယံ ဟိရီယတိ ဟိရီယိတဗ္ဗေနာ"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၃၀) ဝိယ။ **ဖဿယေ** တိ အဓိဂစ္ဆေ။ **သာမယိကံ ဝိမုတ္တိ**န္တိ လောကိယသမာပတ္တိံ။ သာ ဟိ အပ္ပိတပ္ပိတသမယေ ဧဝ ပစ္စတ္ထိကေဟိ ဝိမုစ္စနတော "သာမယိ

ကာ ဝိမုတ္တီ''တိ ဝုစ္စတိ။ တံ သာမယိကံ ဝိမုတ္တိံ။ အဋ္ဌာနံ တံ, န တံ ကာရဏံ ဝိဇ္ဇတိ သင်္ဂဏိကာရတဿ, ယေန ကာရဏေန ဝိမုတ္တိံ ဖဿယေ ဣတိ ဧတံ အာဒိစ္စဗန္ဓုဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝစော နိသမ္မ သင်္ဂဏိကာရတိံ ပဟာယ ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇန္တော အဓိဂတောမှီတိ အာဟ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

၁၁၁. ဒိဋ္ဌီဝိသူကာနိ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိရာဇာ ရဟောဂတော စိန္တေသိ – ''ယထာ သီတာဒီနံ ပဋိဃာတကာနိ ဥဏှာဒီနိ အတ္ထိ, အတ္ထိ နု ခေါ ဧဝံ ဝဋ္ဋပဋိဃာတကံ ဝိဝဋ္ဋံ, နော''တိ? သော အမစ္စေ ပုစ္ဆိ – ''ဝိဝဋ္ဋံ ဇာနာထာ''တိ? တေ ''ဇာနာမ, မဟာရာဇာ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ''ကိံ တ''န္တိ? တတော ''အန္တဝါ လောကော''တိအာဒိနာ နယေန သဿတုစ္ဆေဒံ ကထေသုံ။ ရာဇာ ''ဣမေ န ဇာနန္တိ, သဗ္ဗေပိမေ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ''တိ သယမေဝ တေသံ ဝိလောမတဉ္စ အယုတ္တတဉ္စ ဒိသွာ ''ဝဋ္ဋပဋိဃာတကံ ဝိဝဋ္ဋံ အတ္ထိ, တံ ဂဝေသိတဗ္ဗ''န္တိ စိန္တေတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ ဣမဉ္စ ဥဒာနဂါထံ အဘာသိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ မဇ္ဈေ ဗျာကရဏဂါထဉ္စ။

တဿတ္ထော – **ဒိဋ္ဌီဝိသူကာနီ** တိ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတာနိ။ တာနိ ဟိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဝိသူကဋ္ဌေန ဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဝိလောမဋ္ဌေန စ ဝိသူကာနိ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိသူကာနိ, ဒိဋ္ဌိ ဧဝ ဝါ ဝိသူကာနိ ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ။ **ဥပါတိဝတ္တော** တိ ဒဿနမဂ္ဂေန အတိက္ကန္တော။ **ပတ္တော နိယာမ** န္တိ အဝိနိပါတဓမ္မတာယ သမ္ဗောဓိပရာယဏတာယ စ နိယတဘာဝံ အဓိဂတော, သမ္မတ္တနိယာမသင်္ခါတံ ဝါ ပဌမမဂ္ဂန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ပဌမမဂ္ဂကိစ္စနိပ္ဖတ္တိ စ တဿ ပဋိလာဘော စ ဝုတ္တော။ ဣဒါနိ **ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ** တိ ဣမိနာ သေသမဂ္ဂပဋိလာဘံ ဒဿေတိ။ **ဥပ္ပန္နဉာဏောမှိ** တိ ဥပ္ပန္နပစ္စေကဗောဓိ ဉာဏော အမှိ။ ဧတေန ဖလံ ဒဿေတိ။ **အနညနေယျော** တိ အညေဟိ ဣဒံ သစ္စန္တိ န နေတဗ္ဗော။ ဧတေန သယမ္ဘုတံ ဒဿေတိ, ပတ္တေ ဝါ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေ အညနေယျတာယ အဘာဝါ သယံဝသိတံ။ သမထဝိပဿနာယ ဝါ **ဒိဋ္ဌိဝိသူကာနိ ဥပါတိဝတ္တော,** အာဒိမဂ္ဂေန **နိယာမံ ပတ္တော,** သေသေဟိ **ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေါ, ဖလဉာဏေန ဥပ္ပန္နဉာဏော,** တံ သဗ္ဗံ အတ္တနာဝ အဓိဂတောတိ **အနညနေယျော** တိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဒိဋ္ဌိဝိသူကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၂. နိလ္လောလုပော တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိရညော ကိရ သူဒော အန္တရဘတ္တံ ပစိတွာ ဥပနာမေသိ မနုညဒဿနံ သာဒုရသံ ''အပ္ပေဝ နာမ မေ ရာဇာ ဓနမနုပ္ပဒေယျာ''တိ။ တံ ရညော ဂန္ဓေနေဝ ဘောတ္တုကမျတံ ဇနေသိ, မုခေ ခေဠံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ပဌမကဗဠေ ပန မုခေ ပက္ခိတ္တမတ္တေ သတ္တရသဟရဏိသဟဿာနိ အမတေနေဝ ဖုသိတာနိ အဟေသုံ။ သူဒေါ ''ဣဒါနိ မေ ဒဿတိ, ဣဒါနိ မေ ဒဿတီ''တိ စိန္တေသိ။ ရာဇာပိ ''သက္ကာရာရဟော သူဒေါ''တိ စိန္တေသိ, ''ရသံ သာယိတွာ ပန သက္ကရောန္တံ မံ ပာပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆေယျ 'လောလော အယံ ရာဇာ ရသဂရုကော'''တိ န ကိဉ္စိ အဘဏိ။ ဧဝံ ယာဝ ဘောဇနပရိယောသာနံ, တာဝ သူဒေါ ''ဣဒါနိ ဒဿတိ, ဣဒါနိ ဒဿတီ''တိ စိန္တေသိ။ ရာဇာပိ အဝဏ္ဏဘယေန န ကိဉ္စိ အဘဏိ။ တတော သူဒေါ ''နတ္ထိ မညေ ဣမဿ ရညော ဇိဝှာဝိညာဏ''န္တိ။ ဒုတိယဒိဝသေ အသာဒုရသံ ဥပနာမေသိ။ ရာဇာ ဘုဉ္ဇန္တော ''နိဂ္ဂဟာရဟော ဝတ, ဘော, အဇ္ဇ သူဒေါ''တိ ဇာနန္တောပိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အဝဏ္ဏဘယေန န ကိဉ္စိ အဘဏိ။ တတော သူဒေါ ''ရာဇာ နေဝ သုန္ဒရံ နာသုန္ဒရံ ဇာနာတီ''တိ စိန္တေတွာ သဗ္ဗံ ပရိဗ္ဗယံ အတ္တနာဝ ဂဟေတွာ ကိဉ္စိဒေဝ ပစိတွာ ရညော ဒေတိ။ ရာဇာ ''အဟော ဝတ လောဘော, အဟံ နာမ ဝီသတိ နဂရသဟဿာနိ ဘုဉ္ဇန္တော ဣမဿ လောဘေန ဘတ္တမတ္တမ္ပိ န လဘာမီ''တိ နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ ပုရိမနယေနေဝ ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **နိလ္လောလုပော** တိ အလောလုပော။ ယော ဟိ ရသတဏှာဘိဘူတော ဟောတိ, သော ဘုသံ လုပ္ပတိ ပုနပ္ပုနံ လုပ္ပတိ, တေန ''လောလုပော''တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ ဧသ တံ ပဋိက္ခိပန္တော ''နိလ္လောလုပော''တိ အာဟ။ **နိက္ကုဟော** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယဿ တိဝိဓံ ကုဟနဝတ္ထု နတ္ထိ, သော ''နိက္ကုဟော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမိဿာ ပန ဂါထာယ မနု

ညဘောဇနာဒီသု ဝိမ္ဟယမနာပဇ္ဇနတော နိက္ကုဟောတိ အယမဓိပ္ပာယော။ **နိပ္ပိပါသော** တိ ဧတ္ထ ပါတုမိစ္ဆာ ပိပါသာ, တဿာ အဘာဝေန နိပ္ပိပါသော, သာဒုရသလောဘေန ဘောတ္တုကမျတာဝိရဟိတောတိ အတ္ထော။ **နိမ္မက္ခော** တိ ဧတ္ထ ပရဂုဏဝိနာသနလက္ခဏော မက္ခော, တဿ အဘာဝေန နိမ္မက္ခော။ အတ္တနော ဂိဟိကာလေ သူဒဿ ဂုဏမက္ခနာဘာဝံ သန္ဓာယာဟ။ **နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော** တိ ဧတ္ထ ရာဂဒယော တယော ကာယဒုစ္စရိတာဒီနိ စ တီဏိတိ ဆ ဓမ္မာ ယထာသမ္ဘဝံ အပ္ပသန္နဋ္ဌေန သကဘာဝံ ဝိဇဟာပေတွာ ပရဘာဝံ ဂဏှာပနဋ္ဌေန ကသဋဋ္ဌေန စ ''ကသာတ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာဟ –

> ''တတ္ထ ကတမေ တယော ကသာဝ? ရာဂကသာဝော, ဒေါသကသာဝော, မောဟကသာဝော။ ဣမေ တယော ကသာဝ။ တတ္ထ ကတမေ အပရေပိ တယော ကသာဝ? ကာယကသာဝော, ဝစီကသာဝော, မနောကသာဝော''တိ (ဝိဘ. ၉၂၄)။

တေသု မောဟံ ဌပေတွာ ပဉ္စန္နံ ကသာဝနံ တေသဉ္စ သဗ္ဗေသံ မူလဘူတဿ မောဟဿ နိဒ္ဒန္တတ္တာ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော။ တိဏ္ဏံ ဝါ တ ကာယဝစီမနောကသာဝနံ မောဟဿ စ နိဒ္ဒန္တတ္တာ နိဒ္ဒန္တကသာဝမောဟော။ ဣတရေသု နိလ္လောလုပတာဒီဟိ ရာဂကသာဝဿ, နိမ္မက္ခတာယ ဒေါသကသာဝဿ နိဒ္ဒန္တဘာဝေ သိဒ္ဓေ ဝေါ။ **နိရာသယော**တိ နိတ္တဏှော။ **သဗ္ဗလောကေ ဘဝိတွာ**တိ သကလလောကေ, တီသု ဘဝေသု ဒွါဒသသု ဝါ အာယတနေသု ဘဝဝိဘဝတဏှာဝိရဟိတော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ တယောပိ ပါဒေ ဝတွာ **ဧကော စရေ**တိ ဧကော စရိတုံ သက္ကုဏေယျာတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ကာတဗ္ဗော။

နိလ္လောလုပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၃. ဟပံ သဟာယန္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညတရော ရာဇာ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော မနုဿေ ကောဋ္ဌာဂါရတော ပုရာဏဓညာဒီနိ ဗဟိဒ္ဓါ နီဟရန္တေ ဒိသွာ ''ကိံ, ဘဏေ, ဣဒ''န္တိ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ ''ဣဒါနိ, မဟာရာဇ, နဝဓညာဒီနိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿန္တိ, တေသံ ဩကာသံ ကာတုံ ဣမေ မနုဿာ ပုရာဏဓညာဒီနိ ဆဍ္ဍေန္တီ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ''ကိံ, ဘဏေ, ဣတ္ထာဂါရဗလကာယာဒီနံ ဝတ္တံ ပရိပုဏ္ဏ''န္တိ အာဟ။ ''အာမ, မဟာရာဇ, ပရိပုဏ္ဏ''န္တိ။ ''တေန ဟိ, ဘဏေ, ဒါနသာလံ ကာရေထ, ဒါနံ ဒဿာမိ, မာ ဣမာနိ ဓညာနိ အနုပကာရာနိ ဝိနဿန္တူ''တိ။ တတော နံ အညတရော ဒိဋ္ဌိဂတိကော အမစ္စော ''မဟာရာဇ, နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိ အာရဗ္ဘ ယာဝ ''ဗာလေ စ ပဏ္ဍိတေ စ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တီ''တိ ဝတွာ နိဝာရေသိ။ ရာဇာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ကောဋ္ဌာဂါရေ ဝိလုမ္ပန္တေ ဒိသွာ တထေဝ အာဏာပေသိ။ သောပိ တတိယမ္ပိ နံ ''မဟာရာဇ, ဒတ္တုပညတ္တံ ယဒိဒံ ဒါန''န္တိအာဒီနိ ဝတွာ နိဝာရေသိ။ သော ''အရေ, အဟံ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ န လဘာမိ ဒာတုံ, ကိံ မေ ဣမေဟိ ပါပသဟာယေဟီ''တိ နိဗ္ဗိန္နော ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ။ တဉ္စ ပါပသဟာယံ ဂရဟန္တော ဣမံ ဥဒါနဂါထမာဟ။

တဿာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယွာယံ ဒသဝတ္ထုကာယ ပါပဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတတ္တာ ပါပေါ, ပရေသမ္ပိ အနတ္ထံ ပဿတီတိ အနတ္ထဒဿီ, ကာယဒုစ္စရိတာဒိမှိ စ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌော, တံ အတ္ထကာမော ကုလပုတ္တော **ပါပံ သဟာယံ ပရိဝဇ္ဇယေထ, အနတ္ထဒဿိံ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌံ။ သယံ န သေဝေ**တိ အတ္တနော ဝသေန တံ န သေဝေယျ။ ယဒိ ပန ပရဝသော ဟောတိ, ကိံ သက္ကာ ကာတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပသုတ**န္တိ ပသဋံ, ဒိဋ္ဌိဝသေန တတ္ထ တတ္ထ လဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ **ပမတ္တ**န္တိ ကာမဂုဏေသု ဝေါဿဋ္ဌစိတ္တံ, ကုသလဘာဝနာရဟိတံ ဝါ။ တံ ဧဝရူပံ သဟာယံ န သေဝေ န ဘဇေ န ပယိရုပါသေ, အညဒတ္ထု ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပောတိ။

ပါပသဟာယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၄. ဗဟုဿုတန္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ပုဗ္ဗေ ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နာတိအာဒိ သဗ္ဗံ အနဝဇ္ဇဘောဇီဂါထာယ ဝုတ္တနယေနေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နိသီဒာပေတွာ ရာဇာ အာဟ – ''ကေ တုမှေ''တိ? တေ အာဟံသု – ''မယံ, မဟာရာဇ, ဗဟုဿုတာ နာမာ''တိ။ ရာဇာ ''အဟံ သုတဗ္ရဟ္မဒတ္တော နာမ, သုတေန တိတ္တိံ န ဂစ္ဆာမိ, ဟ

န္ဒ, နေသံ သန္တိကေ ဝိစိတ္ရနယဓမ္မဒေသနံ သောဿာမီ''တိ အတ္တမနော ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တ
ကိစ္စပရိယောသာနေ သင်္ဃတ္ထေရဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ''ဓမ္မကထံ, ဘန္တေ, ကထေထာ''တိ အာဟ။ သော ''သု
ခိတော ဟောတု, မဟာရာဇ, ရာဂက္ခယော ဟောတူ''တိ ဝတွာ ဥဋ္ဌိတော။ ရာဇာ ''အယံ န ဗဟုဿုတော, ဒုတိယော ဗ
ဟုဿုတော ဘဝိဿတိ, သွေ ဝ တဿ ဝိစိတ္ရဓမ္မဒေသနံ သောဿာမီ''တိ သွာတနာယ နိမန္တေသိ။ ဧဝံ ယာဝ သဗ္ဗေ
ဗေသံ ပဋိပာဋိယာ ဂစ္ဆတိ, တာဝ နိမန္တေသိ, တေ သဗ္ဗေပိ ''ဒေါသက္ခယော ဟောတု, မောဟက္ခယော, ဂတိက္ခယော,
ဘဝက္ခယော, ဝဋ္ဋက္ခယော, ဥပဓိက္ခယော, တဏှာက္ခယော ဟောတူ''တိ ဧဝံ ဧကေကပဒံ ဝိသေသေတွာ သေသံ
ပဌမသဒိသမေဝ ဝတွာ ဥဋ္ဌဟိံသု။

တတော ရာဇာ – ''ဣမေ 'ဗဟုဿုတာ မယ'န္တိ ဘဏန္တိ, န စ တေသံ ဝိစိတ္ရကထာ, ကိမေတေဟိ ဝုတ္တ''န္တိ
တေသံ ဝစနတ္ထံ ဥပပရိက္ခိတုမာရဒ္ဓော။ အထ ''ရာဂက္ခယော ဟောတူ''တိ ဥပပရိက္ခန္တော ''ရာဂေ ခီဏေ ဒေါသော
ပိ မောဟောပိ အညတရညတရေပိ ကိလေသာ ခီဏာ ဟောန္တီ''တိ ဉတွာ အတ္တမနော အဟောသိ ''နိပ္ပရိယာယဗဟုဿု
တာ ဣမေ သမဏာ။ ယထာပိ ဟိ ပုရိသေန မဟာပထဝိံ ဝါ အာကာသံ ဝါ အင်္ဂုလိယာ နိဒ္ဒိသန္တေန န အင်္ဂုလိမတ္တောဝ
ပဒေသော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတိ။ အပိ စ ခေါ ပန သကလပထဝီ အာကာသာ ဝေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ဣမေဟိ ဧကေကံ
အတ္ထံ နိဒ္ဒိသန္တေဟိ အပရိမာဏာ အတ္ထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တီ''တိ။ တတော သော ''ကုဒါဿု နာမာဟမ္ပိ ဧဝံ ဗဟု
ဿုတော ဘဝိဿာမီ''တိ တထာရူပံ ဗဟုဿုတဘာဝံ ပတ္ထေန္တော ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စ
ေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနဂါထမဘာသိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – **ဗဟုဿုတ** န္တိ ဒုဝိဓော ဗဟုဿုတော တီသု ပိဋကေသု အတ္ထတော နိခိလော ပ
ရိယတ္တိဗဟုဿုတော စ, မဂ္ဂဖလဝိဇ္ဇာဘိညာပဋိဝေဓေန ပဋိဝေဓဗဟုဿုတော စ။ အာဂတာဂမော **ဓမ္မဓရော**။ ဥဠာ
ရေဟိ ပန ကာယဝစီမနောကမ္မေဟိ သမန္နာဂတော **ဥဠာရော**။ ယုတ္တပဋိဘာနော စ မုတ္တပဋိဘာနော စ ယုတ္တမုတ္တပဋိ
ဘာနော စ **ပဋိဘာနဝါ**။ ပရိယတ္တိပရိပုစ္ဆာဓိဂမဝသေန ဝါ တိဝိဓော ပဋိဘာနဝါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဿ ဟိ ပရိယတ္တိ
ပဋိဘာတိ, သော ပရိယတ္တိပဋိဘာနဝါ။ ယဿ အတ္ထဉ္စ ဉာဏဉ္စ လက္ခဏဉ္စ ဌာနာဋ္ဌာနဉ္စ ပရိပုစ္ဆန္တဿ ပရိ
ပုစ္ဆာ ပဋိဘာတိ, သော ပရိပုစ္ဆာပဋိဘာနဝါ။ ယဿ မဂ္ဂါဒယော ပဋိဝိဒ္ဓာ ဟောန္တိ, သော အဓိဂမပဋိဘာနဝါ။ တံ ဧဝရူပံ
ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ ဘဇေထ မိတ္တံ ဥဠာရံ ပဋိဘာနဝန္တံ။ တတော တဿာနုဘာဝေန အတ္တတ္ထပရတ္ထဉဘယတ္
ထဘေဒတော ဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဘေဒတော ဝါ အနေကပ္ပကာရာနိ **အညာယ အတ္ထာနိ,** တတော
''အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါန''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) ကင်္ခာဋ္ဌာနိယေသု **ဝိနေယျ ကင်္ခံ**
ဝိစိကိစ္ဆံ ဝိနေတွာ ဝိနာသေတွာ ဧဝံ ကတသဗ္ဗကိစ္စော **ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော** တိ။

ဗဟုဿုတကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၅. ခိဍ္ဍံ ရတိ န္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ ဝိဘူသကဗ္ရဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ ဟတောဝ ယာဂုံ ဝါ
ဘတ္တံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတွာ နာနာဝိဓဝိဘူသနေဟိ အတ္တာနံ ဝိဘူသာပေတွာ မဟာအာဒါသေ သကလံ သရီရံ ဒိသွာ ယံ န
ဣစ္ဆတိ, တံ အပနေတွာ အညေန ဝိဘူသနေန ဝိဘူသာပေတိ။ တဿ ဧကဒိဝသံ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဘတ္တဝေလာ
မဇ္ဈန္ဟိကာ သမ္ပတ္တာ။ ဝိပ္ပကတဝိဘူသိတောဝ ဒုဿပဋ္ဋေန သီသံ ဝေဌေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဒိဝါသေယျံ ဥပဂစ္ဆိ။
ပုနပိ ဥဋ္ဌဟိတွာ တထေဝ ကရောတော သူရိယော ဩဂ္ဂတော။ ဧဝံ ဒုတိယဒိဝသေပိ တတိယဒိဝသေပိ။ အထဿ ဧဝံ မ
ဏ္ဍနပ္ပသုတဿ ပိဋ္ဌိရောဂေါ ဥဒပါဒိ။ တဿ ဧတဒဟောသိ – ''အဟော ရေ, အဟံ သဗ္ဗထာမေန ဝိဘူသန္တောပိ ဣ
မသ္မိံ ကပ္ပကေ ဝိဘူသနေ အသန္တုဋ္ဌော လောဘံ ဥပ္ပာဒေသိံ, လောဘော စ နာမေသ အပာယဂမနီယော ဓမ္မော, ဟန္ဒ
အဟံ လောဘံ နိဂ္ဂဏှာမီ''တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနဂါ
ထမဘာသိ။

တတ္ထ **ခိဍ္ဍာ** စ **ရတိ** စ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာဝ။ **ကာမသုခ** န္တိ ဝတ္ထုကာမသုခံ။ ဝတ္ထုကာမာပိ ဟိ သုခဿ ဝိသယာဒိဘာ
ဝေန ''သုခ''န္တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ – ''အတ္ထိ ရူပံ သုခံ သုခါနုပတိတ''န္တိ (သံ. နိ. ၃.၆၀)။ ဧဝမေတံ ခိဍ္ဍံ ရတိံ ကာမ
သုခဉ္စ ဣမသ္မိံ ဩကာသလောကေ **အနလင်္ကရိတွာ** အလန္တိ အကတွာ, ဧတံ တပ္ပကန္တိ ဝါ သာရဘူတန္တိ ဝါ
ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ။ **အနပေက္ခမာနော** တိ တေန အနလင်္ကရဏေန အနပေက္ခဏသီလော အပိဟာလုကော နိတ္တဏှ

ဟော။ **ဝိဘူသဠာနာ ဝိရတော သစ္စတဒီ** တိ တတ္ထ ဝိဘူတာ ဒုဝိဓာ – အကရိကဝိဘူသာ စ အနကရိကဝိဘူသာ စ။ သာဋ္ဌ ကဝေဌနမာလာဂန္ဓာဒိဝိဘူသာ အကရိကဝိဘူသာ နာမ။ ပတ္တမဏ္ဍနာဒိဝိဘူသာ အနကရိကဝိဘူသာ။ ဝိဘူသာ ဧဝ ဝိဘူသ ဋ္ဌာနံ, တသ္မာ ဝိဘူသဋ္ဌာနာ တိဝိဓာယ ဝိရတိယာ ဝိရတော။ အဝိတထဝစနတော သစ္စတဒီတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝိဘူသဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၆. ပုတ္တဋ္ဌ **အရန္တိ** ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ ရညော ပုတ္တော ဒဟရကာလေယေဝ အဘိသိတ္တော ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သော ပဌမကထာယ ဝုတ္တပစ္စေကဗောဓိသတ္တော ဝိယ ရဇ္ဇသိရိံ အနုဘဝန္တော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ – ''အဟံ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဗဟူနံ ဒုက္ခံ ကရောမိ, ကိံ မေ ဧကဘတ္တတ္ထာယ ဣမိနာ ပာပေန, ဟန္ဒ, သုခမုပ္ပာဒေမီ''တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဓနာနီ**တိ မုတ္တာမဏိဝေဠုရိယသင်္ခသိလာပဝါဠရဇတဇာတရူပာဒီနိ ရတနာနိ။ **ဓညာနီ**တိ သာလိဝီဟိယဝ ဂေါဓုမကင်္ဂုဝရကကုဒ္ရူသကပုဗ္ဗဘေအနိ သတ္တ သေသာပရဏ္ဏာနိ စ။ **ဗန္ဓဝါနီ** တိ ဉာတိဗန္ဓုဂေါတ္တဗန္ဓုမိတ္တဗန္ဓု သိပ္ပဗန္ဓုဝသေန စတုဗ္ဗိဓဗန္ဓဝေ။ **ယထောဓိကာနီ**တိ သကသကဩဓိဝသေန ဌိတာနိယေဝ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ပုတ္တအရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၇. သင်္ဂေါ ဧသော တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ ပါဒလောလဗ္ရဟ္မဒတ္တော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော ပါတောဝ ယာဂုံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ တီသု ပါသာဒေသု တိဝိဓာနိ နာဋကာနိ ပဿတိ။ တိဝိဓာ နာမ နာဋကာ ပုဗ္ဗရာဇတော အာဂတံ, အနန္တရရာဇတော အာဂတံ, အတ္တနော ကာလေ ဥဋ္ဌိတန္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပါတောဝ ဒဟရနာဋက ပါသာဒံ ဂတော။ တာ နာဋကိတ္ထိယော ''ရာဇာနံ ရမာပေဿာမာ''တိ သက္ကဿ ဒေဝာနမိန္ဒဿ အစ္ဆရာယော ဝိယ အတိမနောဟရံ နစ္စဂီတဝါဒိတံ ပယောဇေသုံ။ ရာဇာ ''အနစ္ဆရိယမေတံ ဒဟရာန''န္တိ အသန္တုဋ္ဌော ဟုတ္ဝာ မဇ္ဈိမနာဋကပါသာဒံ ဂတော, တာပိ နာဋကိတ္ထိယော တထေဝ အကံသု။ သော တတ္ထာပိ တထေဝ အသန္တုဋ္ဌော ဟုတ္ဝာ မဟလ္လကနာဋကပါသာဒံ ဂတော , တာပိ တထေဝ အကံသု။ ရာဇာ ဒွေ တယော ရာဇပရိဝဋ္ဋေ အတီတာနံ တာသံ မဟလ္လကဘာဝေန အဋ္ဌိကီဠနသဒိသံ နစ္စံ ဒိသွာ ဂီတဉ္စ အမဓုရံ သုတွာ ပုနဒေဝ ဒဟရနာဋကပါသာဒံ, ပုန မဇ္ဈိမနာဋကပါသာဒန္တိ ဧဝမ္ပိ ဝိစရိတွာ ကတ္ထစိ အသန္တုဋ္ဌော စိန္တေသိ – ''ဣမာ နာဋကိတ္ထိယော သက္ကံ ဒေဝာနမိန္ဒံ အစ္ဆရာယော ဝိယ မံ ရမာပေတုကာမာ သဗ္ဗထာမေန နစ္စဂီတဝါဒိတံ ပယောဇေသုံ။ သွာဟံ ကတ္ထစိ အသန္တုဋ္ဌော လောဘံ ဝဍ္ဎေမိ။ လောဘော စ နာမေသ အပါယဂမနီယော ဓမ္မော, ဟန္ဒာဟံ လောဘံ နိဂ္ဂဏှာမီ''တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တဿတ္ထော – **သင်္ဂေါ ဧသော** တိ အတ္တနော ဥပဘောဂံ နိဒ္ဒိသတိ။ သော ဟိ သဇ္ဇန္တိ တတ္ထ ပါဏိနော ကဒ္ဒမေ ပဝိဋ္ဌော ဟတ္ထီ ဝိယာတိ သင်္ဂေါ။ **ပရိတ္တမေတ္ထ သောချံ** န္တိ ဧတ္ထ ပဉ္စကာမဂုဏူပဘောဂကာလေ ဝိပရီတသညာယ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗတော ကာမာဝစရဓမ္မပရိယာပန္နတော ဝါ လာမကဋ္ဌေန သောချံ ပရိတ္တံ, ဝိဇ္ဇုပ္ပဘာယ ဩဘာသိတနစ္စဒဿနသုခံ ဣဝ ဣတ္တရံ, တာဝကာလိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အပ္ပဿာဒေ ဒုက္ခမေဝေတ္ထ ဘိယျော**တိ ဧတ္ထ စ ယွာယံ ''ယံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ကာမာနံ အဿာဒေါ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၆၆) ဝုတ္တော, သော ယမိဒံ ''ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ကာမာနံ အာဒီနဝေါ, ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ကုလပုတ္တော ယေန သိပ္ပဋ္ဌာနေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, ယဒိ မုဒ္ဒါယ ယဒိ ဂဏနာယာ''တိ ဧဝမာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၆၇) နယေနေတ္ထ ဒုက္ခံ ဝုတ္တံ, တံ ဥပနိဓာယ အပ္ပော ဥဒကဗိန္ဒုမတ္တော ဟောတိ, အထ ခေါ ဒုက္ခမေဝ ဘိယျော ဗဟု, စတူသု သမုဒ္ဒေသု ဥဒကသဒိသံ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အပ္ပဿာဒေ ဒုက္ခမေဝေတ္ထ ဘိယျော''တိ။ **ဂဠော ဧ သော**တိ အဿာဒံ ဒဿေတွာ အာကမုနဝသေန ဗဠိသော ဝိယ ဧသော, ယဒိဒံ ပဉ္စကာမဂုဏာ။ **ဣတိ ဉတွာ မတိမာ** တိ ဧဝံ ဇာနိတွာ ဗုဒ္ဓိမာ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော သဗ္ဗမေတံ ပဟာယ **ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော** တိ။

သင်္ဂကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၈. သန္တာလယိတ္ထေရာ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အနိဝတ္တဗုဒ္ဓေတွေ့ နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော သင်္ဂါမံ သြတိဏ္ဏော အဇိနိတွာ အညံ တ ကိစ္စံ အာရဗ္ဘော အနိဋ္ဌပေတွာ န နိဝတ္တတိ, တသ္မာ နံ ဧဝံ သဥ္ဇာနိံသု။ သော ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆတိ။ တေန စ သမယေန ဒဝဍာဟော ဥဋ္ဌာသိ။ သော အဂ္ဂိ သုက္ခာနိ စေဝ ဟရိတာနိ စ တိဏာဒီနိ ဒဟန္တော အနိဝတ္တမာနော ဧဝ ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ တပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ "ယထာယံ ဒဝဍာဟော, ဧဝမေဝ ဧကာဒသဝိဓော အဂ္ဂိ သဗ္ဗေ သတ္တေ ဒဟန္တော အနိဝတ္တမာနော ဂစ္ဆတိ မဟာဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တော, ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ ဣမဿ ဒုက္ခဿ နိဝတ္တနတ္ထံ အယံ အဂ္ဂိ ဝိယ အရိယမဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ ကိလေသေ ဒဟန္တော အနိဝတ္တမာနော ဂစ္ဆေယျ"န္တိ? တတော မုဟုတ္တံ ဂန္တွာ ကေဝဋ္ဋေ အဒ္ဒသ နဒိယံ မစ္ဆေ ဂဏှန္တေ။ တေသံ ဇာလန္တရေ ပဝိဋ္ဌော ဧကော မဟာမစ္ဆော ဇာလံ ဘေတွာ ပလာယိ။ တေ "မစ္ဆော ဇာလံ ဘေတွာ ဂတော"တိ သဒ္ဒမကံသု။ ရာဇာ တမ္ပိ ဝစနံ သုတွာ တပ္ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ – "ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ အရိယမဂ္ဂဉာဏေန တဏှာဒိဋ္ဌိဇာလံ ဘေတွာ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆေယျ"န္တိ? သော ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆာကာသိ, ဣမဉ္စ ဥဒာနဂာထမဘာသိ။

တဿာ ဒုတိယပါဒေ **ဇာလံဝ** သိတ္တမယံ ဝုစ္စတိ။ **အမ္ဗု** တိ ဥဒကံ, တတ္ထ စရတီတိ အမ္ဗုစာရီ, မစ္ဆဿေတံ အဓိဝစနံ။ သလိလေ အမ္ဗုစာရီ **သလိလမ္ဗုစာရီ** ။ တသ္မိံ နဒီသလိလေ **ဇာလံ ဘေတွာ** ဂတအမ္ဗုစာရီဝါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတိယပါဒေ **ဒဍ္ဎံ** န္တိ ဒဍ္ဎဋ္ဌာနံ ဝုစ္စတိ။ ယထာ အဂ္ဂိ ဒဍ္ဎဋ္ဌာနံ ပုန န နိဝတ္တတိ, န တတ္ထ ဘိယျော အာဂစ္ဆတိ, ဧဝံ မဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎကာမဂုဏဋ္ဌာနံ အနိဝတ္တမာနော တတ္ထ ဘိယျော အနာဂစ္ဆန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သန္တာလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၉. သြက္ခိတ္တစက္ခု တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ စက္ခုလောလဗုဒ္ဓေတွေ့ နာမ ရာဇာ ဟဒလောလဗုဒ္ဓေတွေ့ ဝိယ နာဋကဒဿနံ အနုယုတ္တော ဟောတိ။ အယံ ပန ဝိသေသော – သော အသန္တုဋ္ဌော တတ္ထ တတ္ထ ဂစ္ဆတိ။ အယံ တံ တံ နာဋကံ ဒိသွာ အတိဝ အဘိနန္ဒိတွာ နာဋကဒဿနပရိဝတ္တနေန တဏှံ ဝဍ္ဎေန္တော ဝိစရတိ။ သော ကိရ နာဋကဒဿနတ္ထံ အာဂတံ အညတရံ ကုဋုမ္ဗိယဘရိယံ ဒိသွာ ရာဂံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တတော သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိတွာ ပုန "အရေ, အဟံ ဣမံ တဏှံ ဝဍ္ဎေန္တော အပါယပရိပူရကော ဘဝိဿာမိ, ဟန္ဒ, နံ နိဂ္ဂဏှာမီ"တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ အတ္တနော ပုရိမပဋိပတ္တိံ ဂရဟန္တော တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဒီပိကံ ဣမံ ဥဒာနဂာထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **သြက္ခိတ္တစက္ခု** တိ ဟေဋ္ဌာခိတ္တစက္ခု, သတ္တဂီဝဋ္ဌိကာနိ ပဋိပာဋိယာ ဌပေတွာ ပရိဝဇ္ဇနဂဟေတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ ယုဂမတ္တံ ပေက္ခမာနောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န တု ဟနုကဋ္ဌိနာ ဟဒယဋ္ဌိံ သင်္ဃဋ္ဋေန္တော။ ဧဝဉှိ သြက္ခိတ္တစက္ခုတာ န သမဏသာရုပ္ပါ ဟောတိ။ **န စ ပါဒလောလော**တိ ဧကဿ ဒုတိယော, ဒွိန္နံ တတိယောတိ ဧဝံ ဂဏမဇ္ဈံ ပဝိသိတုကာမတာယ ကဏ္ဍူယမာနပါဒော ဝိယ အဘဝန္တော, ဒီဃစာရိကအနိဝတ္တစာရိကဝိရတော။ **ဂုတ္တိန္ဒြိယော** တိ ဆသု ဣန္ဒြိယေသု ဣဓ မနိန္ဒြိယဿ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တာဝသေသဝသေန စ ဂောပိတိန္ဒြိယော။ **ရက္ခိတမာနသာနော**တိ မာနသံယေဝ မာနသာနံ, တံ ရက္ခိတမဿာတိ ရက္ခိတမာနသာနော။ ယထာ ကိလေသေဟိ န ဝိလုပ္ပတိ, ဧဝံ ရက္ခိတစိတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနဝဿုတော** တိ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ တေသု တေသု အာရမ္မဏေသု ကိလေသအနွဝဿဝိရဟိတော။ **အပရိဍယှမာနော**တိ ကိလေသဂ္ဂီဟိ အပရိဍယှမာနော။ ဗဟိဒ္ဓါ တ အနဝဿုတော, အဇ္ဈတ္တံ အပရိဍယှမာနော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သြက္ခိတ္တစက္ခုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၀. သြဟာရယိတွာတတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညောပိ စာတုမာသိကဗုဒ္ဓေတွေ့ နာမ ရာဇာ စတုမာသေ စတုမာသေ ဥယျာနကီဠံ ဂစ္ဆတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂိမှာနံ မဇ္ဈိမမာသေ ဥယျာနံ ပဝိသန္တော ဥယျာနဒွါရေ ပတ္တသဉ္ဆန္နံ ပုပ္ဖလင်္ကတသာခါဝိဋပံ ပါရိစ္ဆတ္တကကောဝိဠာရံ ဒိသွာ ဧကံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ဥယျာနံ ပာဝိသိ။ တတော "ရညာ အဂ္ဂပုပ္ဖံ ဂဟိတ"န္တိ အညတရောပိ အမစ္စော ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ ဌိတော ဧကမေဝ ပုပ္ဖံ အဂ္ဂ

ဂဟေသိ။ တေနေဝုပယေန သဗ္ဗော ဗလကာယော အဂ္ဂဟေသိ။ ပုပ္ဖေဟိ အနုသ္သာဒေန္တော ပတ္တမ္ပိ ဂဏှိံသု။ သော ရုက္ခော နိပ္ပတ္တပုပ္ဖော ခန္ဓမတ္တော၀ အဟောသိ။ ရာဇာ သာယန္ဟသမယေ ဥယျာနာ နိက္ခမန္တော တံ ဒိသွာ "ကိံ ကတော အယံ ရုက္ခော, မမာဂမနဝေလာယ မဏိဝဏ္ဏသာခန္တရေသု ပတဠသဒိသပုပ္ဖာလင်္ကတော အဟောသိ, ဣဒါနိ နိပ္ပတ္တပုပ္ဖော ဇာတော"တိ စိန္တေန္တော တသ္သေ၀ အဝိဒူရေ အပုပ္ဖိတရုက္ခံ သဥ္ဇန္နပလာသံ အဒ္ဒသ။ ဒိသွာ စဿ ဧတဒဟောသိ – "အယံ ရုက္ခော ပုပ္ဖဘရိတသာခတ္တာ ဗဟုဇနဿ လောဘနီယော အဟောသိ, တေန မုဟုတ္တေနေ၀ ဗျသနံ ပတ္တော။ အယံ ပနညော အလောဘနီယတ္တာ တထေ၀ ဌိတော။ ဣဒဉ္စာပိ ရဇ္ဇံ ပုပ္ဖိတရုက္ခော ဝိယ လောဘနီယံ, ဘိက္ခုဘာဝေါ ပန အပုပ္ဖိတရုက္ခော ဝိယ အလောဘနီယော။ တသ္မာ ယာ၀ ဣဒမ္ပိ အယံ ရုက္ခော ဝိယ န ဝိလုပ္ပတိ, တာ၀ အယမညော သဥ္ဇန္နပတ္တော ယထာ ဟာရိစ္ဆတ္တကော, ဧဝံ ကာသာဝေန သဥ္ဇန္နော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇေယျ"န္တိ။ သော ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာသာယဝတ္ထော အဘိနိက္ခမိတွာ** တိ ဣမဿ ပဒဿ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထော ဟုတွာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေ၀ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ န ဝိတ္ထာရိတန္တိ။

ဟာရိစ္ဆတ္တကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

၁၂၁. **ရသေသု**တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိရာဇာ ဥယျာနေ အမစ္စပုတ္တေဟိ ပရိဝုတော သိလာပဋ္ဋပေါက္ခရဏိယံ ကီဠတိ။ တဿ သူဒေါ သဗ္ဗမံသာနံ ရသံ ဂဟေတွာ အတိဝိယ သုသင်္ခတံ အမတကပ္ပံ အန္တရဘတ္တံ ပစိတွာ ဥပနာမေသိ။ သော တတ္ထ ဂေဓမာပန္နော ကဿစိ ကိဉ္စိ အဒတွာ အတ္တနာ၀ ဘုဉ္ဇိ။ ဥဒကံ ကီဠန္တော အတိဝိကာလေ နိက္ခန္တော သီဃံ သီဃံ ဘုဉ္ဇိ။ ယေဟိ သဒ္ဓိံ ပုဗ္ဗေ ဘုဉ္ဇတိ, န တေသံ ကဉ္စိ သရိ။ အထ ပစ္ဆာ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပာဒေတွာ "အဟော! မယာ ပာပံ ကတံ, ယွာဟံ ရသတဏှာဝသိကော ဟုတွာ သဗ္ဗဇနံ ဝိဿရိတွာ ဧကကော၀ ဘုဉ္ဇိံ, ဟန္ဒ, နံ ရသတဏှံ နိဂ္ဂဏှာမီ"တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ အတ္တနော ပုရိမပဋိပတ္တိံ ဂရဟန္တော တပ္ပဋိပက္ခဂုဏဒီပိကံ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ရသေသု**တိ အမ္ဗိလမဓုရတိတ္တကကဋုကလောဏခာရိကကသာဝါဒိဘေဒေသု သာယနီယေသု။ **ဂေဓံ အကရ**န္တိ ဂိဒ္ဓိံ အကရောန္တော, တဏှံ အနုပ္ပာဒေန္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အလောလော**တိ "ဣဒံ သာယိဿာမိ, ဣဒံ သာယိဿာမီ"တိ ဧဝံ ရသဝိသေသေသု အနာကုလော။ **အနညပေါသီ**တိ ပောသေတဗ္ဗကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိဝိရဟိတော။ ကာယသန္ဓာရဏမတ္တေန သန္တုဋ္ဌောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ ဝါ ပုဗ္ဗေ ဥယျာနေ ရသေသု ဂေဓကရဏ သီလော အညပေါသီ အာသိံ, ဧဝံ အဟုတွာ ယာယ တဏှာယ လောလော ဟုတွာ ရသေသု ဂေဓံ ကရောတိ, တံ တဏှံ ဟိတွာ အာယတိံ တဏှာမူလကဿ အညဿ အတ္တဘာဝဿာနိဗ္ဗတ္တာပနေန အနညပေါသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ အတ္ထဘဉ္ဇနကဋ္ဌေန ကိလေသာ "အညေ"တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ အပေါသနေန အနညပေါသီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **သပဒာနစာရီ**တိ အဝေါက္ကမ္မစာရီ အနုပုဗ္ဗစာရီ, ဃရပဋိပါဋိံ အဆဍ္ဍေတွာ အဍ္ဍကုလဉ္စ ဒလိဒ္ဒကုလဉ္စ နိရန္တရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသမာနောတိ အတ္ထော။ **ကုလေ ကုလေ အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော** တိ ခတ္တိယကုလာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ကိလေသဝသေန အလဂ္ဂစိတ္တော, စန္ဒောပမော နိစ္စနဝကော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ရသဂေဓကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၂. **ပဟာယ ပဉ္စာဝရဏာနိ** တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညတရော ရာဇာ ပဌမဇ္ဈာနလာဘီ အဟောသိ။ သော ဈာနာနုရက္ခဏတ္ထံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိသမ္ပဒံ ဒီပေန္တော ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပဉ္စာဝရဏာနီ** တိ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ ဧဝ, တာနိ **ဥရဂသုတ္တေ** (သု. နိ. ၁ အာဒယော) အတ္ထတော ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ပန ယသ္မာ အဗ္ဘာဒယော ဝိယ စန္ဒသူရိယေ စေတော အာဝရန္တိ, တသ္မာ "အာဝရဏာနိ စေတသော"တိ ဝုတ္တာနိ။ တာနိ ဥပစာရေန ဝါ အပ္ပနာယ ဝါ **ပဟာယ** ဝိဇဟိတွာတိ အတ္ထော ။ **ဥပက္ကိလေသေ** တိ ဥပဂမ္မ စိတ္တံ ဝိဗာဓေန္တေ အကုသလဓမ္မေ, **ဝတ္ထောပမာဒီသု** (မ. နိ. ၁.၇၀ အာဒယော) ဝုတ္တေ အဘိဇ္ဈာဒယော ဝါ။ **ဗျပနုဇ္ဇ** တိ ပနုဒိတွာ, ဝိပဿနာမဂ္ဂေန ပဇဟိတွာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေ** တိ အနဝသေသေ။ ဧဝံ သမထဝိပဿနာသမ္ပန္နော ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌိနိဿယဿ ပဟီနတ္တာ **အနိဿိတော,** သေသမဂ္ဂေဟိ ဆေတွာ တေဓာတုကံ **သိနေဟဒေသံ,** တဏှာရာဂန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သိနေဟော ဧဝ ဟိ ဂုဏပဋိပက္ခတော သိနေဟဒေသောတိ ဝုတ္တော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အာဝရဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၃. **ဝိပိဋ္ဌိကတွာနာ** တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညတရော ရာဇာ စတုတ္ထဇ္ဈာနလာဘီ အဟောသိ။ သောပိ ဈာနာနုရက္ခဏတ္ထံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိသမ္ပဒံ ဒီပေန္တော ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝိပိဋ္ဌိကတွာနာ** တိ ပိဋ္ဌိတော ကတွာ, ဆဍ္ဍေတွာ ဝိဇဟိတွာတိ အတ္ထော ။ **သုခဉ္စ ဒုက္ခ** န္တိ ကာယိကံ သာတာသာတံ။ **သောမနဿဒေါမနဿ** န္တိ စေတသိကံ သာတာသာတံ။ **ဥပေက္ခ** န္တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနုပေက္ခံ။ **သမထ** န္တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိံ ဧဝ။ **ဝိသုဒ္ဓ** န္တိ ပဉ္စနီဝရဏဝိတက္ကဝိစာရပီတိသုခသင်္ခါတေဟိ နဝဟိ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ အတိသုဒ္ဓံ, နိဒ္ဓန္တသုဝဏ္ဏမိဝ ဝိဂတူပက္ကိလေသန္တိ အတ္ထော။

အယံ ပန ယောဇနာ – ဝိပိဋ္ဌိကတွာန သုခဉ္စ ဒုက္ခဉ္စ ပုဗ္ဗေဝ, ပဌမဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ ဒုက္ခံ တတိယဇ္ဈာနူပစာရေယေဝ သုခန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ပုန အာဒိတော ဝုတ္တံ **စ**-ကာရံ ပရတော နေတွာ "သောမနဿံ ဒေါမနဿဉ္စ ဝိပိဋ္ဌိကတွာန ပုဗ္ဗေဝါ"တိ အဓိကာရော။ တေန သောမနဿံ စတုတ္ထဇ္ဈာနူပစာရေ, ဒေါမနဿဉ္စ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရေယေဝါတိ ဒီပေတိ။ ဧတာနိ ဟိ ဧတေသံ ပရိယာယတော ပဟာနဋ္ဌာနာနိ။ နိပ္ပရိယာယတော ပန ဒုက္ခဿ ပဌမဇ္ဈာနံ, ဒေါမနဿဿ ဒုတိယဇ္ဈာနံ, သုခဿ တတိယဇ္ဈာနံ, သောမနဿဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ပဟာနဋ္ဌာနံ။ ယထာဟ – "ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ဧတ္ထုပ္ပန္နံ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတီ"တိအာဒိကံ (သံ. နိ. ၅.၅၁၀) သဗ္ဗံ **အဋ္ဌသာလိနိယာ** ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၆၅) ဝုတ္တံ။ ယထာ ပုဗ္ဗေဝါတိ တီသု ပဌမဇ္ဈာနာဒီသု ဒုက္ခဒေါမနဿသုခါနိ ဝိပိဋ္ဌိကတွာ ဧဝမေတ္ထ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ သောမနဿံ ဝိပိဋ္ဌိကတွာ ဣမာယ ပဋိပဒါယ လဒ္ဓာနုပေက္ခံ သမထံ ဝိသုဒ္ဓံ ဧကော စရေတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ဝိပိဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၄. **အာရဒ္ဓဝီရိယော** တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ပစ္စန္တရာဇာ သဟဿယောဓဗလကာယော ရဇ္ဇေန ခုဒ္ဒကော, ပညာယ မဟန္တော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ "ကိဉ္စာပိ အဟံ ခုဒ္ဒကော ရဇ္ဇေန, ပညဝတာ ပန သက္ကာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဂဟေတု"န္တိ စိန္တေတွာ သာမန္တရညော ဒူတံ ပါဟေသိ – "သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ မေ ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ"တိ။ တတော သော အတ္တနော အမစ္စေ သန္နိပါတာပေတွာ အာဟ – "မယာ တုမှေ အနာပုစ္ဆာယေဝ သာဟသံ ကမ္မံ ကတံ, အမုကဿ ရညော ဧဝံ ပေသိတံ, ကိံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ? တေ အာဟံသု – "သက္ကာ, မဟာရာဇ, သော ဒူတော နိဝတ္တေတု"န္တိ။ "န သက္ကာ, ဂတော ဘဝိဿတီ"တိ။ "ယဒိ ဧဝံ ဝိနာသိတမှာ တယာ, တေန ဟိ ဒုက္ခံ အညဿ သတ္ထေန မရိတုံ, ဟန္ဒ, မယံ အညမညံ ပဟရိတွာ မရာမ, အတ္တာနံ ပဟရိတွာ မရာမ, ဥဗ္ဗန္ဓာမ, ဝိသံ ခါဒာမာ"တိ။ ဧဝံ ဧတေသု ဧကမေကော မရဏမေဝ သံဝဏ္ဏေတိ။ တတော ရာဇာ "ကိံ မေ ဣမေဟိ, အတ္ထိ, ဘဏေ, မယှံ ယောဓာ"တိ အာဟ။ အထ "အဟံ မဟာရာဇ ယောဓော, အဟံ မဟာရာဇ ယောဓော"တိ ယောဓသဟဿံ ဥဋ္ဌဟိ။

ရာဇာ "ဧတေ ဥပပရိက္ခိဿာမီ"တိ မဟန္တံ စိတကံ သဇ္ဇာပေတွာ အာဟ – "မယာ, ဘဏေ, ဣဒံ သာဟသံ ကတံ, တံ မေ အမစ္စာ ပဋိက္ကောသန္တိ, သွာဟံ စိတကံ ပဝိသိဿာမိ။ ကော မယာ သဒ္ဓိံ ပဝိသိဿတိ, ကေန မယှ

ဟံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စတ္တ’’န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ ပဉ္စသတာ ယောဓာ ဥဋ္ဌဟိံသု ‘‘မယံ, မဟာရာဇ, ပဝိသိဿာမာ’’တိ။ တတော ရာဇာ ဣတရေ ပဉ္စသတေ အာဟ – ‘‘တုမှေဟ အနိ, တာတာ, ကိံ ကရိဿထာ’’တိ? တေ အာဟံသု – ‘‘နာယံ, မဟာရာဇ, ပုရိသကာရော, ဣတ္ထိစရိယာ သော, အပိစ မဟာရာဇေန ပဋိရညော ဒူတော ပေသိတော, တေ မယံ တေန ရညာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတွာ တ မရိဿာမာ’’တိ။ တတော ရာဇာ ‘‘ပရိစ္စတ္တံ တုမှေဟိ မမ ဇီဝိတ’’န္တိ စတုရင်္ဂိနိ သေနံ သန္နယှိတွာ တေန ယောဓသေဟဿေန ပရိဝုတော ဂန္တွာ ရဇ္ဇသီမာယ နိသီဒိ။

သောပိ ပဋိရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ‘‘အရေ, သော ခုဒ္ဒကရာဇာ မမ အသသ္သာပိ နပ္ပဟောတီ’’တိ ဒုဿိတွာ သဗ္ဗံ ဗလကာယံ အာဒာယ ယုဇ္ဈိတုံ နိက္ခမိ။ ခုဒ္ဒကရာဇာ တံ အဗ္ဘုယျာတံ ဒိသွာ ဗလကာယံ အာဟ – ‘‘တာတာ, တုမှေဟ န ဗဟုကာ, သဗ္ဗေ သမ္ပိဏ္ဍိတွာ အသိစမ္မံ ဂဟေတွာ သီဃံ ဣမဿ ရညော ပုရတော ဥဇုကံ ဧဝ ဂစ္ဆထာ’’တိ။ တေ တထာ အကံသု။ အထဿ သာ သေနာ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ အန္တရမဒာသိ။ တေ တံ ရာဇာနံ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ရညော ‘‘တံ မာရေဿာမီ’’တိ အာဂစ္ဆန္တဿ အဒံသု။ ပဋိရာဇာ တံ အဘယံ ယာစိ။ ရာဇာ တဿ အဘယံ ဒတွာ သပထံ ကာရာပေတွာ အတ္တနော ဝသေ ကတွာ တေန သဟ အညံ ရာဇာနံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ တဿ ရဇ္ဇသီမာယ ဌတွာ ပေသေသိ – ‘‘ရဇ္ဇံ ဝါ မေ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ’’တိ။ သော ‘‘အဟံ ဧကယုဒ္ဓမ္ပိ န သဟာမီ’’တိ ရဇ္ဇံ နိယျာဒေသိ။ ဧတေနုပာယေန သဗ္ဗေ ရာဇာနော ဂဟေတွာ အန္တေ ဗာရာဏသိရာဇာနမ္ပိ အဂ္ဂဟေသိ။

သော ဧကသတရာဇပရိဝုတော သကလဇမ္ဗုဒီပရဇ္ဇံ အနုသာသန္တော စိန္တေသိ – ‘‘အဟံ ပုဗ္ဗေ ခုဒ္ဒကော အဟောသိံ, သောမှိ ဣဒါနိ အတ္တနော ဉာဏသမ္ပတ္တိယာ သကလဇမ္ဗုဒီပမဏ္ဍလဿ ဣဿရော ရာဇာ ဇာတော။ တံ ခော ပန မေ ဉာဏံ လောကိယဝီရိယသမ္ပယုတ္တံ, နေဝ နိဗ္ဗိဒာယ န ဝိရာဂါယ သံဝတ္တတိ, ယံနူနာဟံ ဣမိနာ ဉာဏေန လောကုတ္တရဓမ္မံ ဂဝေသေယျ’’န္တိ။ တတော ဗာရာဏသိရညော ရဇ္ဇံ ဒတွာ ပုတ္တဒါရဉ္စ သကဇနပဒေယေဝ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ အတ္တနော ဝီရိယသမ္ပတ္တိံ ဒီပေန္တော ဣမံ ဥဒာနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ အာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ အဿာတိ **အာရဒ္ဓဝီရိယော**။ ဧတေန အတ္တနော မဟာဝီရိယတံ ဒဿေတိ။ ပရမတ္ထော ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ, ပရမတ္ထဿ ပတ္တိ ပရမတ္ထပတ္တိ, တဿာ **ပရမတ္ထပတ္တိယာ**။ ဧတေန ဝီရိယာရမ္ဘေန ပတ္တဗ္ဗံ ဖလံ ဒဿေတိ။ **အလီနစိတ္တော** တိ ဧတေန ဝီရိယူပတ္ထမ္ဘာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ အလီနတံ ဒဿေတိ။ **အကုသီတဝုတ္တီ**တိ ဧတေန ဌာနစင်္ကမာဒီသု ကာယဿ အနဝသီဒနံ ဒဿေတိ။ **ဒဠှနိက္ကမော** တိ ဧတေန ‘‘ကာမံ တစော စ နှာရု စာ’’တိ (မ. နိ. ၂.၁၈၄; အ. နိ. ၂.၅; မဟာနိ. ၁၉၆) ဧဝံ ပဝတ္တံ ပဒဟနဝီရိယံ ဒဿေတိ, ယံ တံ အနုပုဗ္ဗသိက္ခာဒီသု ပဒဟန္တော ‘‘ကာယေန စေဝ ပရမတ္ထသစ္စံ သစ္ဆိကရောတီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ အထ ဝါ ဧတေန မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ ဒဿေတိ။ တမ္ပိ ဒဠှဉ္စ ဘာဝနာပာရိပူရိဂတတ္တာ, နိက္ကမော စ သဗ္ဗသော ပဋိပက္ခာ နိက္ခန္တတ္တာ, တသ္မာ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလောပိ ဒဠှော နိက္ကမော အဿာတိ ‘‘ဒဠှနိက္ကမော’’တိ ဝုစ္စတိ။ **ထာမဗလူပပန္နော** တိ မဂ္ဂက္ခဏေ ကာယထာမေန စ ဉာဏဗလေန စ ဥပပန္နော။ အထ ဝါ ထာမဘူတေန ဗလေန ဥပပန္နော, ထိရဉာဏဗလူပပန္နောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတေန တဿ ဝီရိယဿ ဝိပဿနာဉာဏသမ္ပယောဂံ ဒီပေန္တော ယောဂပဓာနဘာဝံ သာဓေတိ။ ပုဗ္ဗဘာဂမဇ္ဈိမဥက္ကဋ္ဌဝီရိယဝသေန ဝါ တယောပိ ပါဒါ ယောဇေတဗ္ဗာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

အာရဒ္ဓဝီရိယဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၅. ပဋိသလ္လာန န္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဣမိဿာ ဂါထာယ အာဝရဏဂါထာယ ဝိယ ဥပ္ပတ္တိ, နတ္ထိ ကောစိ ဝိသေသော။ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ ပနဿာ **ပဋိသလ္လာန** န္တိ တေဟိ တေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ပဋိနိဝတ္တိတွာ သလ္လာနံ, ဧကမန္တသေဝိတာ ဧကီဘာဝေါ ကာယဝိဝေကောတိ အတ္ထော။ **ဈာန**န္တိ ပစ္စနီကဈာပနတော အာရမ္မဏလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနတော စ စိတ္တဝိဝေကော ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နီဝရဏာဒိပစ္စနီကဈာပနတော ကသိဏာဒိအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနတော စ ‘‘ဈာန’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ သတ္တသညာဒိပစ္စနီကဈာပနတော လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနတော စ ‘‘ဈာန’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနမေဝ အဓိပ္ပေတံ။ ဧဝမေတံ ပဋိသလ္လာနဉ္စ ဈာနဉ္စ **အရိဉ္စမာနော** အဇဟမာနော အနိဿဇ္ဇမာနော။ **ဓမ္မေသု** တိ ဝိပဿနူပဂေသု ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဓမ္မေသု။ **နိစ္စ**န္တိ သတတံ သမိတံ အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ။ **အနုဓမ္မစာရီ**တိ တေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနေန အနုဂတံ ဝိပဿနာဓမ္မံ စရမာနော။ အထ ဝါ ဓ

မ္မေသူတိ ေတြ ဓမၼာတိ နဝလောကုတ္တရဓမ္မာ, တေသံ ဓမၼာနံ အနုလောမော ဓမ္မောတိ အနုဓမ္မော, ဝိပဿနာ ယေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ "ဓမၼာနံ နိစ္စံ အနုဓမ္မစာရီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝိဘတ္တိဗ္ယတ္တယေန "ဓ မ္မေသူ"တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ **အာဒီနဝံ သမ္မသိတာ ဘဝေသူ** တိ တာယ အနုဓမ္မစာရိတာသင်္ခါတာယ ဝိပဿနာယ အနိစ္စာကာရာဒိအာဒီနဝံ တီသု ဘဝေသု သမနုပဿန္တော ဧဝံ ဣမာယ ကာယစိတ္တဝိဝေကသိခါပတ္တဝိပဿနာသင်္ခါတာယ ပဋိပဒါယ အဓိဂတောတိ ဝတ္တဗ္ဗော **ဧကော စရေ**တိ ဧဝံ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဋိသလ္လာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၆. **တဏှက္ခယ** န္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိရာဇာ မဟစ္စရာဇာနုဘာဝေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ တဿ သရီရသောဘာယ အာဝဇ္ဇိတဟဒယာ သတ္တာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တာပိ နိဝတ္တိတွာ တမေဝ ဥလ္လောကေန္တိ, ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တာပိ, ဥဘောဟိ ပဿေဟိ ဂစ္ဆန္တာပိ။ ပကတိယာ ဧဝ ဟိ ဗုဒ္ဓဒဿနေ ပုဏ္ဏစန္ဒသမုဒ္ဒရာဇဒဿနေ စ အတိတ္တော လောကော။ အထ အညတရာ ကုဋုမ္ဗိယဘရိယာပိ ဥပရိပါသာဒဂတာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ အမစ္စံ အာဏာပေသိ – "ဇာနာဟိ တာဝ, ဘဏေ, 'အယံ ဣတ္ထီ သသာမိကာ ဝါ အသာမိကာ ဝါ'"တိ? သော ဉတွာ "သသာမိကာ, ဒေဝ"တိ အာရောစေသိ။ အထ ရာဇာ စိန္တေသိ – "ဣမာ ဝီသတိသဟဿနာဋကိတ္ထိယော ဒေဝစ္ဆရာယော ဝိယ မံ ဧဝ ဧကံ အဘိရမာပေန္တိ, သော ဒါနာဟံ ဧတာပိ အတုသိတွာ ပရဿ ဣတ္ထိယာ တဏှံ ဥပ္ပာဒေသိံ။ သာ ဥပ္ပန္နာ အပါယမေဝ အာကဍ္ဎတီ"တိ တဏှာယ အာဒီနဝံ ဒိသွာ "ဟန္ဒ, နံ နိဂ္ဂဏှာမီ"တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **တဏှက္ခယ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ, ဧဝံ ဒိဋ္ဌာဒီနဝါယ တဏှာယ အပ္ပဝတ္တိံ။ **အပ္ပမတ္တော** တိ သာတစ္စကာရီ, သက္ကစ္စကာရီ။ **အနေဠမူဂေ**တိ အလာလာမုခေါ။ အထ ဝါ အနေဠော စ အမူဂေါ စ, ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟိတသုခသမ္ပာပကံ သုတမဿ အတ္ထီတိ **သုတဝါ,** အာဂမသမ္ပန္နောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သတီမာ**တိ စိရကတာဒီနံ အနုဿရိတာ။ **သင်္ခါတဓမ္မော** တိ ဓမ္မူပပရိက္ခာယ ပရိညာတဓမ္မော။ **နိယတော**တိ အရိယမဂ္ဂေန နိယတဘာဝပ္ပတ္တော။ **ပဓာနဝါ**တိ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယသမ္ပန္နော။ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဧသ ပါဌော ယောဇေတဗ္ဗော။ ဧဝမေဝ တေဟိ အပ္ပမာဒါဒီဟိ သမန္နာဂတော နိယာမသမ္ပာပကေန ပဓာနေန ပဓာနဝါ, တေန ပဓာနေန သမ္ပတ္တနိယာမတော နိယတော, တတော အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ သင်္ခါတဓမ္မော။ အရဟာ ဟိ ပုန သင်္ခါတဗ္ဗာဘာဝတော "သင်္ခါတဓမ္မော"တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – "ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ, ယေ စ သေခါ ပုထူ ဣဓာ"တိ (သု. နိ. ၁၀၄၄; စူဠနိ. အဇိတမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၇)။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

တဏှက္ခယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၇. **သီဟောဝ**တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရဿ ကိရ ဗာရာဏသိရညော ဒူရေ ဥယျာနံ ဟောတိ, သော ပဂေဝ ဥဋ္ဌာယ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ယာနာ ဩရုယှ ဥဒကဋ္ဌာနံ ဥပဂတော "မုခံ ဓောဝိဿာမီ"တိ။ တသ္မိဉ္စ ပဒေသေ သီဟီ သီဟပေါတကံ ဇနေတွာ ဂေါစရာယ ဂတာ။ ရာဇပုရိသော တံ ဒိသွာ "သီဟပေါတကော, ဒေဝ"တိ အာရောစေသိ။ ရာဇာ "သီဟော ကိရ ကဿစိ န ဘာယတီ"တိ တံ ဥပပရိက္ခိတုံ ဘေရိအာဒီနိ အာကောဋာပေသိ, သီဟပေါတကော တံ သဒ္ဒံ သုတွာပိ တထေဝ သယိ။ အထ ယာဝတတိယံ အာကောဋာပေသိ။ သော တတိယဝါရေ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ သဗ္ဗံ ပရိသံ ဩလောကေတွာ တထေဝ သယိ။ အထ ရာဇာ "ယာဝဿ မာတာ နာဂစ္ဆတိ, တာဝ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဝတွာ ဂစ္ဆန္တော စိန္တေသိ – "တဒဟုဇာတောပိ သီဟပေါတကော န သန္တသတိ န ဘာယတိ, ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ တဏှာဒိဋ္ဌိပရိတာသံ ဆဍ္ဍေတွာ န သန္တသေယျံ န ဘာယေယျ"န္တိ? သော တံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော ပုန ကေဝဋ္ဋေဟိ မစ္ဆေ ဂဟေတွာ သာခါသု ဗန္ဓိတွာ ပသာရိတေ ဇာလေ ဝါတံ အသဇ္ဇမာနံ ဒိသွာ တသ္မိံ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ – "ကုဒာဿု နာမာဟမ္ပိ တဏှာဒိဋ္ဌိမောဟဇာလံ ဖာလေတွာ ဧဝံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆေယျ"န္တိ?

အထ ဥယျာနံ ဂန္တွာ သိလာပဋ္ဋေဟကဒ္ဓရဏိယာ တီရေ နိသိန္နော တတတ္ထာဟတာနိ ပဒုမာနိ သြနမိတ္ဝာ ဥဒကံ ဖုသိတွာ တတတိဝိကမေ ပုန ယထာဌာနေ ဌိတာနိ ဥဒကေန အနုပလိတ္တာနိ ဒိသွာ တသ္မိံ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသိ – "ကုအသ္သု နာမာဟမ္ပိ ယထာ တောနိ ဥဒကေ ဇာတာနိ ဥဒကေန အနုပလိတ္တာနိ တိဋ္ဌန္တိ၊ ဧဝံ လောကေ ဇာတော လောကေန အနုပလိတ္တော တိဋ္ဌေယျ"န္တိ။ သော ပုနပ္ပုနံ "ယထာ သိဟော တတော ပဒုမာနိ, ဧဝံ အသန္တသန္တေန အသဇ္ဇမာနေန အနုပလိတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ စိန္တေတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿိတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **သိဟော**တိ စတ္တာရော သိဟာ – တိဏသိဟော, ပဏ္ဍုသိဟော, ကာဠသိဟော, ကေသရသိဟောတိ။ တေသံ ကေသရသိဟော အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ သော ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ **တတော** ပုရတ္ထိမာဒိဝသေန အနေကဝိဓော။ **ပဒုမံ** ရတ္တသေတာဒိဝသေန။ တေသု ယော ကောစိ တတော ယံ ကိဉ္စိ ပဒုမဉ္စ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တတ္ထ ယသ္မာ သန္တာသော နာမ အတ္တသိနေဟေန ဟောတိ, အတ္တသိနေဟော စ နာမ တဏှာလေပေ, သောပိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေန တ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေန တ လောဘေန ဟောတိ, သောပိ စ တဏှာယေဝ။ သဇ္ဇနံ ပန တတ္ထ ဥပပရိက္ခာဒိဝိရဟိတဿ မောဟေန ဟောတိ, မောဟော စ အဝိဇ္ဇာ။ တတ္ထ သမထေန တဏှာယ ပဟာနံ, ဝိပဿနာယ အဝိဇ္ဇာယ။ တသ္မာ သမထေန အတ္တသိနေဟံ ပဟာယ **သိဟောဝ သဒ္ဒေသု** အနိစ္စဒုက္ခာဒိသု **အသန္တသန္တော,** ဝိပဿနာယ မောဟံ ပဟာယ **တတောဝ ဇာလမှိ** ခန္ဓာယတနာဒိသု **အသဇ္ဇမာနော,** သမထေနေဝ လောဘံ လောဘသမ္ပယုတ္တဒိဋ္ဌိဉ္စ ပဟာယ, **ပဒုမံဝ တောယေန** သဗ္ဗဘဝဘောဂလောဘေန အလိပ္ပမာနော။ ဧတ္ထ စ သမထဿ သီလံ ပဒဋ္ဌာနံ, သမထော သမာဓိဿ, သမာဓိ ဝိပဿနာယာတိ ဧဝံ ဒွဝိသု ဓမ္မေသု သိဒ္ဓေသု တယော ခန္ဓာ သိဒ္ဓါဝ ဟောန္တိ။ တတ္ထ သီလက္ခန္ဓေန သူရော ဟောတိ။ သော သီဟောဝ သဒ္ဒေသု အာဃာတဝတ္ထုသု ကုဇ္ဈိတုကာမတာယ န သန္တသတိ, ပညာက္ခန္ဓေန ပဋိဝိဒ္ဓသဘာဝေ တတောဝ ဇာလမှိ ခန္ဓာဒိဓမ္မဘေဒေ န သဇ္ဇတိ, သမာဓိက္ခန္ဓေန ဝီတရာဂေ ပဒုမံဝ တောယေန ရာဂေန န လိပ္ပတိ။ ဧဝံ သမထဝိပဿနာဟိ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓေဟိ စ ယထာသမ္ဘဝံ တဏှာဝိဇ္ဇာနံ တိဏ္ဏဉ္စ အကုသလမူလာနံ ပဟာနဝသေန အသန္တသန္တော အသဇ္ဇမာနော အလိပ္ပမာနော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

သီဟာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၈. သီဟော ယထာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ဗာရာဏသိရာဇာ ပစ္စန္တံ ကုပိတံ ဝူပသမေတုံ ကမာနုကမိမဂ္ဂံ ဆဍ္ဍေတွာ ဥဇုံ အဋဝိမဂ္ဂံ ဂဟေတွာ မဟတိယာ သေနာယ ဂစ္ဆတိ။ တေန စ သမယေန အညတရသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒေ သီဟော ဗာလသူရိယာတပံ တပ္ပမာနော နိပန္နော ဟောတိ။ တံ ဒိသွာ ရာဇပုရိသာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ "သီဟော ကိရ န သန္တသတီ"တိ ဘေရိပဏဝါဒိသဒ္ဒံ ကာရာပေသိ, သီဟော တထေဝ နိပဇ္ဇိ။ ဒုတိယမ္ပိ ကာရာပေသိ, သီဟော တထေဝ နိပဇ္ဇိ။ တတိယမ္ပိ ကာရာပေသိ, တဒာ "သီဟော မမ ပဋိသတ္တု အတ္ထီ"တိ စတူဟိ ပါဒေဟိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံ ဌိတော ပတိဋ္ဌဟိတွာ သီဟနာဒံ နဒိ။ တံ သုတွာ ဟတ္ထာရောဟာဒယော ဟတ္ထိအာဒီဟိ ဩရောဟိတွာ တိဏဂဟနာနိ ပဝိဋ္ဌာ, ဟတ္ထိအဿဂဏာ ဒိသာဝိဒိသာ ပလာတာ။ ရညော ဟတ္ထီပိ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ ဝနဂဟနာနိ ပောထယမာနော ပလာယိ ။ ရာဇာ တံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ရုက္ခသာခာယ ဩလမ္ဗိတွာ ပထဝိံ ပတိတွာ ဧကပဒိကမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပာပုဏိ။ တတ္ထ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပုစ္ဆိ – "အပိ, ဘန္တေ, သဒ္ဒမဿုတ္ထာ"တိ? "အာမ, မဟာရာဇာ"တိ။ "ကဿ သဒ္ဒံ, ဘန္တေ"တိ? "ပဌမံ ဘေရိသင်္ခာဒီနံ, ပစ္ဆာ သီဟဿာ"တိ ။ "န ဘာယိတ္ထ, ဘန္တေ"တိ။ "န မယံ, မဟာရာဇ, ကဿစိ သဒ္ဒဿ ဘာယာမာ"တိ။ "သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, မယှမ္ပိ ဧဒိသံ ကာတု"န္တိ? "သက္ကာ, မဟာရာဇ, သစေ ပဗ္ဗဇိဿသီ"တိ။ "ပဗ္ဗဇာမိ, ဘန္တေ"တိ။ တတော နံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ အာဘိသမာစာရိကံ သိက္ခာပေသုံ။ သောပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ သဟနာ စ ဟနနာ စ သီဃဇဝတ္တာ စ **သီဟော**။ ကေသရသီဟောဝ ဣဓ အဓိပ္ပေတော။ အဌာ ဗလမဿ အတ္ထီတိ **အဋ္ဌဗလီ။ ပသယှ အဘိဘုယျာ** တိ ဥဘယံ **စာရီ**-သဒ္ဒေန သဟ ယောဇေတဗ္ဗံ **ပသယှစာရီ အဘိဘုယျစာရီ**တိ။ တတ္ထ ပသယှ နိဂ္ဂဟေတွာ စရဏေန ပသယှစာရီ, အဘိဘဝိတွာ သန္တာသေတွာ ဝသီကတွာ စရဏေန အဘိဘုယျစာရီ။ သွာယံ ကာယဗလေန ပသယှစာရီ, တေဇသာ အဘိဘုယျစာရီ, တတ္ထ သစေ ကောစိ ဝဒေယျ – "ကိံ ပသယှ အဘိဘုယျ စာရီ"တိ, တတော **မိဂါန**န္တိ သာမိဝစနံ ဥပယောဂတ္ထေ ကတွာ "မိဂေ ပသယှ

အဘိဘုယျ စာရီ”တိ ပဋိဝတ္တပုံ။ **ပန္တာနီ** တိ ဒူရာနိ။ **သေနာသနာနီ**တိ ဝသနဋ္ဌာနာနိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဇာနိတုန္တိ န ဝိတ္ထာရိတန္တိ။

အဋ္ဌဗလီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂၉. မေတ္တံ ဥပေက္ခန္တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အညတရော ကိရ ရာဇာ မေတ္တာဒိဈာနလာဘီ အဟောသိ။ သော “ဈာနသုခန္တရာယော ရဇ္ဇ”န္တိ ဈာနာနုရက္ခဏတ္ထံ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ “သဗ္ဗေ သတ္တာ သုခိတာ ဘဝန္တူ”တိအာဒိနာ နယေန ဟိတသုခူပနယနကာမတာ **မေတ္တာ**။ “အဟော ဝတ ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စေယျု”န္တိအာဒိနာ နယေန အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမတာ **ကရုဏာ**။ “မောဒန္တိ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ, မောဒန္တိ သာဓု သုဋ္ဌု”တိအာဒိနာ နယေန ဟိတသုခါဝိပ္ပယောဂကာမတာ **မုဒိတာ**။ “ပညာယိဿန္တိ သကေန ကမ္မေနာ”တိ သုခဒုက္ခအဇ္ဈုပေက္ခနတာ **ဥပေက္ခာ**။ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ပန ဥပ္ပဋိပါဋိယာ မေတ္တံ ဝတွာ ဥပေက္ခာ ဝုတ္တာ, မုဒိတာ စ ပစ္ဆာ။ **ဝိမုတ္တိ**န္တိ စတဿောပိ ဟိ ဧတာ အတ္တနော ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိယော။ တေန ဝုတ္တံ – “မေတ္တံ ဥပေက္ခံ ကရုဏံ ဝိမုတ္တိံ, အာသေဝမာနော မုဒိတဉ္စ ကာလေ”တိ။

တတ္ထ **အာသေဝမာနော**တိ တိဿော တိကစတုက္ကဇ္ဈာနဝသေန, ဥပေက္ခံ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝသေန ဘာဝယမာနော ။ **ကာလေ**တိ မေတ္တံ အာသေဝိတွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ ကရုဏံ, တတော ဝုဋ္ဌာယ မုဒိတံ, တတော ဣတရတော ဝါ နိပ္ပီတိကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဥပေက္ခံ အာသေဝမာနော ဧဝ “ကာလေ အာသေဝမာနော”တိ ဝုစ္စတိ, အာသေဝိတုံ ဝါ ဖာသုကကာလေ။ **သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော**တိ ဒသသု ဒိသာသု သဗ္ဗေန သတ္တလောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော။ မေတ္တာဒီနဉ္ဟိ ဘာဝိတတ္တာ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ ဟောန္တိ, သတ္တေသု စ ဝိရောဓိဘူတော ပဋိဃော ဝူပသမ္မတိ။ တေန ဝုတ္တံ – “သဗ္ဗေန လောကေန အဝိရုဇ္ဈမာနော”တိ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန မေတ္တာဒိကထာ **အဋ္ဌသာလိနိယာ** ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၂၅၁) ဝုတ္တာ။ သေသံ ဝုတ္တသဒိသမေဝါတိ။

အပ္ပမညာဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃၀. ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စာတိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ရာဇဂဟံ ကိရ နိဿာယ မာတင်္ဂေါ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဝိဟရတိ သဗ္ဗပစ္ဆိမော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ။ အထ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဒေဝတာယော ဗောဓိသတ္တဿ ပူဇနတ္ထာယ အာဂစ္ဆန္တိယော တံ ဒိသွာ “မာရိသာ, မာရိသာ, ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော”တိ ဘဏိံသု။ သော နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တော တံ သုတွာ အတ္တနော ဇီဝိတက္ခယံ ဒိသွာ ဟိမဝန္တေ မဟာပပါတော နာမ ပဗ္ဗတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပရိနိဗ္ဗာနဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ အာကာသေန ဂန္တွာ ပုဗ္ဗေ ပရိနိဗ္ဗုတပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အဋ္ဌိသင်္ဃာတံ ပပါတေ ပက္ခိပိတွာ သိလာတလေ နိသီဒိတွာ ဣမံ ဥဒါနဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ ရာဂဒေါသမောဟာ ဥရဂသုတ္တေ ဝုတ္တာဝ။ **သံယောဇနာနီ**တိ ဒသ သံယောဇနာနိ, တာနိ စ တေန တေန မဂ္ဂေန သန္ဒာလယိတွာ။ **အသန္တသံ ဇီဝိတသင်္ခယမှီ**တိ ဇီဝိတသင်္ခယော ဝုစ္စတိ စုတိစိတ္တဿ ပရိဘေဒေါ။ တသ္မိဉ္စ ဇီဝိတသင်္ခယေ ဇီဝိတနိကန္တိယာ ပဟီနတ္တာ အသန္တသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ သောပါဒိသေသံ နိဗ္ဗာနဓာတုံ အတ္တနော ဒဿေတွာ ဂါထာပရိယောသာနေ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

ဇီဝိတသင်္ခယဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃၁. ဘဇန္တိ တိ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? ဗာရာဏသိယံ ကိရ အညတရော ရာဇာ အာဒိဂါထာယ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ဖီတံ ရဇ္ဇံ သမနုသာသတိ။ တဿ ခရော အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဝတ္တန္တိ။ ဝီသတိသဟဿိတ္ထိယော တံ ပရိဝါရေတွာ ဟတ္ထပါဒသမ္ဗာဟနာဒီနိ ကရောန္တိ။ အမစ္စာ “န ဒါနာယံ ရာဇာ ဇီဝိဿတိ, ဟန္ဒ, မယံ အတ္တနော သရဏံ ဂဝေသာမာ”တိ စိန္တေတွာ အညတရဿ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဥပဋ္ဌာနံ ယာစိံသု။ တေ တတ္ထ ဥပဋ္ဌဟန္တိယေဝ, န ကိဉ္စိ လဘန္တိ။ ရာဇာ အာဗာဓာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပုစ္ဆိ – “ဣတ္ထန္နာမော စ ဣတ္ထန္နာမော စ ကုဟိ”န္

တိ? တတော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တံ သီသံ စာလေတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ တေပိ အမစ္စာ ''ရာဇာ ဝုဋ္ဌိတော''တိ သုတွာ တတ္ထ ကိဉ္စိ အလဘမာနာ ပရမေန ဟရိဇ္ဇေန ပိဋ္ဌိတာ ပုနဒေဝ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ ကေမန္တံ အဌံသု။ တေန စ ရညာ ''ကုဟိံ, တာတာ, တုမှေ ဂတာ''တိ ဝုတ္တာ အာဟံသု – ''ဒေဝံ ဒဗ္ဗလံ ဒိသွာ အာဇီဝိကဘယေနမှာ အသုကံ နာမ ဇနပဒံ ဂတာ''တိ။ ရာဇာ သီသံ စာလေတွာ စိန္တေသိ – ''ယံနူနာဟံ တမေဝ အာဗာဓံ ဒဿေသ္ံ, ကိံ ပုနပိ ဧဝံ ကရေယျုံ, နော''တိ? သော ပုဗ္ဗေ ရောဂေန ဖုဋ္ဌော ဝိယ ဗာဋ္ဌဟံ ဝေဒနံ ဒဿေန္တော ဂိလာနာလယံ အကာသိ။ ဣတ္ထိယော သမ္ပရိဝါရေတွာ ပုဗ္ဗသဒိသမေဝ သဗ္ဗံ အကံသု။ တေပိ အမစ္စာ တထေဝ ပုန ဗဟုတရံ ဇနံ ဂဟေတွာ ပက္ကမိံသု။ ဧဝံ ရာဇာ ယာဝတတိယံ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗသဒိသံ အကာသိ, တေပိ တထေဝ ပက္ကမိံသု။ တတော စတုတ္ထမ္ပိ တေ အာဂတေ ဒိသွာ ရာဇာ – ''အဟော! ဣမေ ဒုက္ကရံ အကံသု, ယေ မံ ဗျာဓိတံ ပဟာယ အနပေက္ခာ ပက္ကမိံသူ''တိ နိဗ္ဗိန္နော ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ သစ္ဆိကတွာ ဣမံ ဥဒာနကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဘဇန္တိ** တိ သရီရေန အလ္လီယန္တာ ပယိရုပာသန္တိ။ **သေဝန္တိ** တိ အဉ္ဇလိကမ္မာဒီဟိ ကိံကာရပဋိဿာဝိတာယ စ ပရိစရန္တိ။ ကာရဏံ အတ္ထော ဧတေသန္တိ **ကာရဏတ္ထာ,** ဘဇနာယ စ သေဝနာယ စ နာညံ ကာရဏမတ္ထိ, အတ္ထော ဧဝ နေသံ ကာရဏံ, အတ္ထဟေတု သေဝန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိက္ကာရဏာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ**တိ ''ဣတော ကိဉ္စိ လစ္ဆာမာ''တိ ဧဝံ အတ္တပဋိလာဘကာရဏေန နိက္ကာရဏာ, ကေဝလံ –

> ''ဥပကာရော စ ယော မိတ္တော၊ ယော မိတ္တော သုခဒုက္ခကော။
> အတ္ထက္ခာယီ စ ယော မိတ္တော၊ ယော မိတ္တော အနုကမ္ပကော''တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၆၅) –

ဧဝံ ဝုတ္တေန အရိယေန မိတ္တဘာဝေန သမန္နာဂတာ ဒုလ္လဘာ အဇ္ဇ မိတ္တာ။ **အတ္တဋ္ဌပညာ** တိ အတ္တနိ ဌိတာ ဧတေသံ ပညာ။ အတ္တာနမေဝ ဩလောကေန္တိ, န အညန္တိ အတ္ထော။ ''အတ္တတ္ထပညာ''တိပိ ပါဌော, တဿ အတ္တနော အတ္ထမေဝ ဩလောကေန္တိ, န ပရတ္ထန္တိ အတ္ထော။ ''ဒိဋ္ဌတ္ထပညာ''တိ အယမ္ပိ ကိရ ပေါရာဏပါဌော, တဿ သမ္ပတိ ဒိဋ္ဌေယေဝ အတ္ထေ ဧတေသံ ပညာ , န အာယတိန္တိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကတ္ထံယေဝ ဩလောကေန္တိ, န သမ္ပရာယိကတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အသုစီ**တိ အသုစိနာ အနရိယေန ကာယဝစီမနောကမ္မေန သမန္နာဂတာ။

ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော တိ ခဂ္ဂေန ရက္ခာဒယော ဆိန္ဒန္တော ဝိယ သကသိင္ဂေန ပဗ္ဗတာဒယော စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကုရုမာနော ဝိစရတီတိ ခဂ္ဂဝိသာဏော။ ဝိသသဒိသာ အာဏာတိ ဝိသာဏာ။ ခဂ္ဂံ ဝိယာတိ ခဂ္ဂံ။ ခဂ္ဂံ ဝိသာဏံ ယဿ မိဂဿ သောယံ မိဂေ ခဂ္ဂဝိသာဏော, တဿ ခဂ္ဂဝိသာဏဿ ကပ္ပော ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပော။ ခဂ္ဂဝိသာဏသဒိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ **ဧကော** အဒုတိယော အသဟာယော စရေယျ ဝိဟရေယျ ဝတ္တေယျ ယပေယျ ယာပေယျာတိ အတ္ထော။

၁၃၂. ဝိသုဒ္ဓသီလာ တိ ဝိသေသေန သုဒ္ဓသီလာ, စတုပာရိသုဒ္ဓိယာ သုဒ္ဓသီလာ။ **သုဝိသုဒ္ဓပညာ** တိ သုဋ္ဌု ဝိသုဒ္ဓပညာ, ရာဂါဒိဝိရဟိတတ္တာ ပရိသုဒ္ဓမဂ္ဂဖလပဋိသမ္ဘိဒါဒိပညာ။ **သမာဟိတာ**တိ **သံ** သုဋ္ဌု အာဟိတာ, သန္တိကေ ဌပိတစိတ္တာ။ **ဇာဂရိယာနုယုတ္တာ** တိ ဇာဂရဏံ ဇာဂရော, နိဒ္ဒာတိက္ကမောတိ အတ္ထော။ ဇာဂရဿ ဘာဝေ ဇာဂရိယံ, ဇာဂရိယေ အနုယုတ္တာ ဇာဂရိယာနုယုတ္တာ။ **ဝိပဿကာ** တိ ''အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာ''တိ ဝိသေသေန ပဿနသီလာ, ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဝိသေသဒဿီ** တိ ဒသကုသလဓမ္မာနံ စတုသစ္စဓမ္မဿ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ တ ဝိသေသေန ပဿနသီလာ။ **မဂ္ဂင်္ဂဗောဇ္ဈင်္ဂဂတေ** တိ သမ္မာဒိဋ္ဌာဒီဟိ မဂ္ဂင်္ဂေဟိ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂာဒီဟိ ဗောဇ္ဈင်္ဂေဟိ ဂတေ သမ္ပယုတ္တေ အရိယဓမ္မေ။ **ဝိဇညာ**တိ ဝိသေသေန ဇညာ, ဇာနန္တာတိ အတ္ထော။

၁၃၃. သုညတာပ္ပဏိဟိတဉ္စာနိမိတ္တ န္တိ အနတ္တာနုပဿနာဝသေန သုညတဝိမောက္ခဉ္စ ဒုက္ခာနုပဿနာဝသေန အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခဉ္စ, အနိစ္စာနုပဿနာဝသေန အနိမိတ္တဝိမောက္ခဉ္စ။ **အာသေဝယိတွာ**တိ ဝဍ္ဎေတွာ။ ယေ ကတသမ္ဘာရာ **ဓီရာ** ဇနာ **ဇိနသာသနမှိ သာဝကတ္တံ** သာဝကဘာဝံ **န ဝဇန္တိ** န ဟပုဏန္တိ, တေ ဓီရာ ကတသမ္ဘာရာ **သယမ္ဘူ** သယမေဝ ဘူတာ **ပစ္စေကဇိနာ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ **ဘဝန္တိ** ။

၁၃၄. ကိံ ဘူတာ? **မဟန္တဓမ္မာ** ပူရိတမဟာသမ္ဘာရာ **ဗဟုဓမ္မကာယာ** အနေကဓမ္မသဘာဝသရီရာ။ ပုနပိ ကိံ ဘူတာ? **စိတ္တိဿရာ** စိတ္တဂတိကာ ဈာနသမ္ပန္နာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗဒုက္ခောဃတိဏ္ဏာ** သကလသံသာရဩဃံ တိဏ္ဏာ အတိက္ကန္တာ **ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ** ကောဓမာနာဒိကိလေသဝိရဟိတတ္တာ သောမနဿစိတ္တာ သန္တမနာတိ အတ္ထော။ **ပရမတ္ထဒဿီ** ပဉ္စက္ခန္ဓဒွါဒသာယတနဒွတ္တိံသာကာရသစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒိဝသေန ပရမတ္ထံ ဥတ္တမတ္ထံ ဒဿနသီလာ။ အစလာဘိတဋ္ဌေန **သီဟောပမာ** သီဟသဒိသာတိ အတ္ထော။ **ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပာ** ခဂ္ဂဝိသာဏမိဂသိင်္ဂသဒိသာ ဂဏသင်္ဂဏိကာဘာဝေနာတိ အတ္ထော။

၁၃၅. **သန္တိန္ဒြိယာ** တိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနံ သကသကာရမ္မဏေ အပ္ပဝတ္တနတော သန္တသဘာဝက္ကန္ဒြိယာ ။ **သန္တမနာ**တိ သန္တစိတ္တာ, နိက္ကိလေသဘာဝေန သန္တသဘာဝစိတ္တသင်္ကပ္ပာတိ အတ္ထော။ **သမာဓီ**တိ သုဋ္ဌု ဧကဂ္ဂစိတ္တာ။ **ပစ္စန္တသတ္တေသု ပတိပ္ပစာရာ** တိ ပစ္စန္တဇနပဒေသု သတ္တေသု ဒယာကရုဏာဒီဟိ ပတိစရဏသီလာ။ **ဒီပါ ပရတ္ထ ဣဓ ဝိဇ္ဇုလန္တာ**တိ သကလလောကာနုဂ္ဂဟကရဏေန ပရလောကေ စ ဣဓလောကေ စ ဝိဇ္ဇုလန္တာ ဒီပပဒီပသဒိသာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သတတံ ဟိတာမေ** တိ ဣမေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သတတံ သဗ္ဗကာလံ သကလလောကဟိတာယ ပဋိပန္နာတိ အတ္ထော။

၁၃၆. **ပဟီနသဗ္ဗာဝရဏာ ဇနိန္ဒာ** တိ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဇနာနံ ဣန္ဒာ ဥတ္တမာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏာဒီနံ သဗ္ဗေသံ ပဉ္စာဝရဏာနံ ပဟီနတ္တာ ပဟီနသဗ္ဗာဝရဏာ။ **ဃနကဉ္စနာဘာ** တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏဇမ္ဗောနဒသုဝဏ္ဏပဘာ သဒိသအာဘာဝန္တာတိ အတ္ထော။ **နိဿံသယံ လောကသုဒက္ခိဏေယျာ** တိ ဧကန္တေန လောကဿ သုဒက္ခိဏာယ အဂ္ဂအနုတ္တရပဋိဂ္ဂဟေတုံ အရဟာ ယုတ္တာ, နိက္ကိလေသတ္တာ သုန္ဒရအနုပဋိဂ္ဂဟဏာရဟာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ သတတပ္ပိတာမေ**တိ ဣမေ ပစ္စေကဉာဏာဓိဂမာ ဗုဒ္ဓာ သတတံ နိစ္စကာလံ အပ္ပိတာ သုဟိတာ ပရိပုဏ္ဏာ, သတ္တာဟံ နိရာဟာရာပိ နိရောဓသမာပတ္တိဖလသမာပတ္တိဝသေန ပရိပုဏ္ဏာတိ အတ္ထော။

၁၃၇. ပတိဋ္ဌာ ဝိယ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတော ဝိသဒိသာ အညေ အသာဓာရဏဗုဒ္ဓာ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ** ။ အထ တ –

“ဥပသဂ္ဂ နိပါတာ စ၊ ပစ္စယာ စ ဣမေ တယော။
နေကေနေကတ္ထဝိသယာ၊ ဣတိ နေရုတ္တိကာဗ္ရဝု”န္တိ။ –

ဝုတ္တတ္တာ ပတိသဒ္ဒဿ ဧကောပသဂ္ဂတာ ပတိ ပဓာနော ဟုတ္ဝာ သာမိဘူတော အနေကေသံ အဃကာနံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အာဟာရံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ သဂ္ဂမောက္ခဿ ဟာပုဏနတော။ တထာ ဟိ အန္နဘာရဿ ဘတ္တဘာဂံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ တပဿန္တဿေဝ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ဒေဝတာဟိ သာဓုကာရံ အပေတ္ဝာ တဒဟေဝ တံ ဒုဂ္ဂတံ သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဟာပေတ္ဝာ ကောဋိသင်္ခဓနုပ္ပာဒနေန စ, ခဒိရင်္ဂာရဇာတကေ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.၁.ခဒိရင်္ဂာရဇာတကဝဏ္ဏနာ) မာရေန နိမ္မိတခဒိရင်္ဂာရကူပေ ပရိဉ္ဋိတပဒုမကဏ္ဏိကံ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တေန ဒိန္နံ ပိဏ္ဍပါတံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ တဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသဂမနေန သောမနဿုပ္ပာဒနေန စ, ပဒုမဝတီအဂ္ဂမဟေသီပုတ္တာနံ မဟာဇနကရညော ဒေဝိယာ အာရာဓနေန ဂန္ဓမာဒနတော အာကာသေန အာဂမ္မ အနုပဋိဂ္ဂဟဏေန မဟာဇနကဗောဓိသတ္တဿ စ ဒေဝိယာ စ သောမနဿုပ္ပာဒနေန စ, တထာ အဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဆာတကဘယေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဥပ္ပန္နေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော ဆာတကဘယံ ပဋိစ္စ ပူရေတ္ဝာ ရက္ခိတေ သဋ္ဌိသဟဿကောဋ္ဌာကရေ ဝီဟယော ခေပေတ္ဝာ ဘူမိယံ နိခာတဓညာနိ စ စာဋိသဟဿေသု ပူရိတဓညာနိ စ ခေပေတ္ဝာ သကလဟသာဒဘိတ္တိသု မတ္တိကာဟိ မဒ္ဒိတ္ဝာ လိမ္ပိတဓညာနိ စ ခေပေတ္ဝာ တအ နာဠိမတ္တမေတဝသိဋ္ဌံ “ဣဒံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ အဇ္ဇ မရိဿာမာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ သယန္တဿ ဂန္ဓမာဒနတော ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အာဂန္တွာ ဂေဟဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သေဋ္ဌိ တံ ဒိသွာ ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇမာနော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ဩကိရိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ပဿန္တဿေဝ သေဋ္ဌိဿ ပဉ္စပစ္စေကဗုဒ္ဓသတေဟိ သဟ ပရိဘုဉ္ဇိ။ တအ ဘတ္တပစိတဥက္ခလိံ, ပိဒဟိတ္ဝာ ဌပေသုံ။

နိဒ္ဒမောက္ကန္တဿ သေဋ္ဌိနော ဆာတတ္တော ဥပ္ပန္နေ သော ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဘရိယံ အာဟ – “ဘတ္တေ အာစာမကဘတ္တမတ္တံ ဩလောကေဟီ”တိ။ သုသိက္ခိတာ သာ “သဗ္ဗံ ဒိန္နံ နနူ”တိ အဝတ္ဝာ ဥက္ခလိယာ ပိဓာနံ ဝိဝရိ။ သာ ဥက္ခလိ တင်္ခဏေဝ သုမနပုပ္ဖမကုဠသဒိသဿ သုဂန္ဓသာလိဘတ္တဿ ပူရိတာ အဟောသိ။ သာ စ သေဋ္ဌိ စ သ

န္တုဒြာ သယဥ္စ သကလလဂေဟတသိနော စ သကလနဂရတသိနော စ ဘုဥ္ဇိံသု။ ဒဗ္ဗိယာ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရိတံ။ သကလသဋ္ဌိသဟဿကောဋ္ဌာကရေသု သုဂန္ဓသာလိယော ပူရေသုံ။ သကလဇမ္ဗုဒီပတသိနော သေဋ္ဌိဿ ဂေဟတော ယေဝ ဓညဗီဇာနိ ဂဟေတွာ သုခိတာ ဇာတာ။ ဧဝမာဒီသု အနေကသတ္တနိကာယေသု သုခေါတရဏပရိဟလနသဂ္ဂမောက္ခပာပနေသု ပတိ သာမိဘူတော ဗုဒ္ဓေါတိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ။ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီ** တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဩတအာနုသာသနိဝသေန သုဋ္ဌု ဘာသိတာနိ ကထိတာနိ ဝစနာနိ။ **စရန္တိ လောကမှဟိ သဒေဝကမှဟီ** တိ ဒေဝလောကသဟိတေ သတ္တလောကေ စရန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **သုတွာ တထာ ယေ န ကရောန္တိ ဗာလာ** တိ တထာရူပံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတဝစနံ ယေ ဗာလာ ဇနာ န ကရောန္တိ န မနသိ ကရောန္တိ, **တေ ဗာလာ ဒုက္ခေသု** သံသာရဒုက္ခေသု **ပုနပ္ပုနံ** ဥပ္ပတ္တိဝသေန **စရန္တိ** ပဝတ္တန္တိ, ဓာဝန္တီတိ အတ္ထော။

၁၃၈. **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သုဘာသိတာနီ** တိ သုဋ္ဌု ဘာသိတာနိ စတုရာဟယတော မုစ္စနတ္ထာယ ဘာသိတာနိ ဝစနာနိ။ ကိံ ဘူတာနိ? **အဝဿဝန္တံ** ပဂ္ဃန္တံ ခုဒ္ဒံ မဓုံ ယထာ မဓုရဝစနာနီတိ အတ္ထော။ **ယေ ပဋိပတ္တိယုတ္တာ** ပစ္စတ္တဇနာ ပိ ပဋိပတ္တိသု ဝုတ္တာနုသာရေန ပဝတ္တန္တာ တထာရူပံ မဓုရဝစနံ သုတွာ ဝစနကရာ ဘဝန္တိ, တေ ပစ္စတ္တဇနာ **သစ္စဒသာ** စတုသစ္စဒဿိနော **သပညာ** ပညာသဟိတာ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။

၁၃၉. **ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဇိနေဟိ ဘာသိတာ**တိ ကိလေသေ ဇိနန္တိ ဇိနိံသူတိ ဇိနာ, တေဟိ ဇိနေဟိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ ဝုတ္တာ ဘာသိတာ ကထိတာ။ **ကထာ ဥဠာရာ** ဩဇဝန္တာ ဟာကဋ္ဌာ သန္တိ ပဝတ္တန္တိ။ **တာ,** ကထာ **သက္ယသီဟေန** သက္ယရာဇဝံသသီဟေန ကေတုမေန တထာဂတေန **အဘိနိက္ခမိတွာ** ဗုဒ္ဓဘူတေန **နရုတ္တမေန** နရာနံ ဥတ္တမေန သေဋ္ဌေန **ပကာသိတာ** ပာကဋီကတာ ဒေသိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိမတ္ထန္တိ အာဟ **"ဓမ္မဝိဇာနနတ္ထံ"** န္တိ။ နဝလောကုတ္တရဓမ္မံ ဝိသေသေန ဇာနာပနတ္ထန္တိ အတ္ထော။

၁၄၀. **လောကာနုကမ္ပာယ ဣမာနိ တေသ** န္တိ လောကာနုကမ္ပတာယ လောကဿ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ ဣမာနိ ဝစနာနိ ဣမာ ကထာယော။ တေသံ **ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဝိကုဗ္ဗိတာနိ** ဝိသေသေန ကုဗ္ဗိတာနိ ဘာသိတာနီတိ အတ္ထော။ **သံဝေဂသင်္ဂမတိဝဍ္ဎနတ္ထံ** န္တိ ပစ္စတ္တာနံ သံဝေဂဝဍ္ဎနတ္ထဉ္စ အသင်္ဂဝဍ္ဎနတ္ထံ ဇေဝိတာဝဝဍ္ဎနတ္ထဉ္စ မတိဝဍ္ဎနတ္ထံ ပညာဝဍ္ဎနတ္ထဉ္စ **သယမ္ဘုသီဟေန** အနာစရိယကေန ဟုတွာ သယမေဝ ဘူတေန ဇာတေန ပဋိဝိဒ္ဓေန သီဟေန အဘီတေန ကေတုမေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဣမာနိ ဝစနာနိ **ပကာသိတာနိ,** ဣမာ ကထာယော ပကာသိတာ ဝိဝရိတာ ဥတ္တာနီကတာတိ အတ္ထော။ **ဣတီ**တိ ပရိသမာပနတ္ထေ နိပါတော။

ဣတိ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ အပဒါန-အဋ္ဌကထာယ

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါပဒါနသံဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၁. သာရိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တဒနန္တရံ ထေရာပဒါနသင်္ဂဟကထာယော သံဝဏ္ဏေတုံ **"အထ ထေရာပဒါနံ သုဏာထာ"**တိ အာဟ။ **အထ-အပဒါန**-သဒ္ဒါနမတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ ထေ **ထေရ**-သဒ္ဒော ပနာယံ ကာလထိရပညတ္တိနာမဓေယျဇေဋ္ဌာဒီသု အနေကေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတိ။ တထာ ဟိ "ထေရောဝဿိကာနိ ပုဏ္ဏာနိ စုဏ္ဏကဇာတာနီ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၉; မ. နိ. ၁.၁၁၂) ကာလေ, ထေရောဝဿိကာနိ စိရကာလံ ဩဝဿိကာနီတိ အတ္ထော။ "ထေရောပိ တာဝ မဟာ"ဣစ္စာဒီသု ထိရေ ထိရသီလောတိ အတ္ထော။ "ထေရကော အယမာယသ္မာ မဟလ္လကော"တိအာဒီသု ပညတ္တိယံ, လောကပညတ္တိမတ္တောတိ အတ္ထော။ "စုန္ဒတ္ထေရော ဖုဿတ္ထေရော"တိအာဒီသု နာမဓေယျေ, ဇေဋ္ဌ ကတနာမောတိ အတ္ထော။ "ထေရော စာယံ ကုမာရော မမ ပုတ္တေသူ"တိအာဒီသု ဇေဋ္ဌေ, ဇေဋ္ဌော ကုမာရောတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပနာယံ ကာလေ စ ထိရေ စ ဝတ္တတိ။ တသ္မာ စိရံ ကာလံ ဌိတောတိ ထေရော, ထိရတရသီလာစာရမဒ္ဒတာဒိဂုဏာဘိယုတ္တော တ ထေရောတိ ဝုစ္စတိ။ ထေရော စ ထေရော စေတိ ထေရာ, ထေရာနံ အပဒါနံ ကာရဏံ **ထေရာပဒါနံ,** တံ ထေရာပဒါနံ သုဏာထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ, လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော** တိအာဒိ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ, တဿာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ စ ဝတ္ထု ဇေဝံ ဝေဒိတဗ္ဗ

ဝံ –

အတီတေ ကိရ ဣတော ကပ္ပတော သတသဟဿကပ္ပာဓိကေ ဧကအသင်္ချေယျမတ္ထကေ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာမေန သရဒမာဏဝေါ နာမ အဟောသိ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ နာမေန သိရိဝဍ္ဎနကုဋုမ္ဗိကော နာမ အဟောသိ။ တေ ဥဘောပိ သဟပံသုကီဠနသဟာယာ အဟေသုံ။ တေသု သရဒမာဏဝေါ ပိတု အစ္စယေန ကုလသန္တကံ ဓနံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဧကဒိဝသံ ရဟောဂတော စိန္တေသိ – “ဣမေသံ သတ္တာနံ မရဏံ နာမ ဧကန္တိကံ, တသ္မာ မယာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂန္တွာ ဝိမောက္ခမဂ္ဂေါ ဂဝေသိတဗ္ဗော”တိ သဟာယံ ဥပသင်္ကမိတွာ “သမ္မ, အဟံ ပဗ္ဗဇိတုကာမော။ ကိံ တွံ ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ”တိ ဝတွာ တေန “န သက္ခိဿာမီ”တိ ဝုတ္တေ “ဟောတု အဟမေဝ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ရတနကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဝိဝရာပေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဿ အနုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဗြာဟ္မဏပုတ္တာ အဟေသုံ။ သော ပဉ္စ အဘိညာယော အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တေသမ္ပိ ဇဋိလာနံ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

တေန သမယေန အနောမဒဿီ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော သတ္တေ သံသာရမဟောဃတော တာရေတွာ ဧကဒိဝသံ သရဒတာပသဿ စ အန္တေဝါသိကာနဉ္စ သင်္ဂဟံ ကတ္တုကာမော ဧကော အဒုတိယော ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာကာသေန ဂန္တွာ “ဗုဒ္ဓဘာဝံ မေ ဇာနာတူ”တိ တာပသဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ သရဒတာပသော သတ္ထု သရီရေ မဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဥပဓာရေတွာ “သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါယေဝါယ”န္တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ သရဒတာပသော သတ္ထု သန္တိကေ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ သမယေ တဿ အန္တေဝါသိကာ စတုသတ္တတိသဟဿမတ္တာ ဇဋိလာ ပဏီတပဏီတာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဖလာဖလာနိ ဂဟေတွာ အာဂတာ သတ္ထာရံ ဒိသွာ သဉ္ဇာတပသာဒါ အတ္တနော အာစရိယဿ သတ္ထု စ နိသိန္နာကာရံ ဩလောကေတွာ “အာစရိယ, မယံ ပုဗ္ဗေ ‘တုမှေဟိ မဟန္တတရော ကောစိ နတ္ထီ’တိ မညာမ, အယံ ပန ပုရိသော တုမှေဟိ မဟန္တတရော မညေ”တိ အာဟံသု။ ကိံ ဝဒေထ, တာတာ, သာသပေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုံ သမံ ကာတုံ ဣစ္ဆထ, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန မံ တုလံ မာ ကရိတ္ထာတိ။ အထ တေ တာပသာ အာစရိယဿ ဝစနံ သုတွာ “ယာဝ မဟာ ဝတာယံ ပုရိသုတ္တမော”တိ သဗ္ဗေဝ ပါဒေသု နိပတိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိံသု။

အထ နေ အာစရိယော အာဟ – “တာတာ, သတ္ထု အနုစ္ဆဝိကော နော ဒေယျဓမ္မော နတ္ထိ, သတ္ထာ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဣဓာဂတော, ဟန္ဒ, မယံ ဒေယျဓမ္မံ ယထာဗလံ ဒဿာမ။ တုမှေဟိ ယံ ယံ ပဏီတံ ဖလာဖလံ အာဘတံ, တံ တံ အာဟရထာ”တိ အာဟရာပေတွာ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ သယံ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာရာ ဖလာဖလေ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ တာပသော ဥဒကမ္ပိ သယမေဝ ပရိဿာဝေတွာ အဒါသိ။ တတော ဘောဇနကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ သတ္ထရိ နိသိန္နေ သဗ္ဗေ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ သာရဏီယံ ကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ “ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ စိန္တေသိ။ တာဝဒေဝ သတသဟဿခီဏာသဝပရိဝါရာ အဂ္ဂသာဝကာ အာဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။

တတော သရဒတာပသော အန္တေဝါသိကေ အာမန္တေသိ – “တာတာ, သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ပုပ္ဖာသနေန ပူဇာ ကာတဗ္ဗာ, တသ္မာ ပုပ္ဖာနိ အာဟရထာ”တိ။ တေ တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိယာ ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ ဗုဒ္ဓဿ ယောဇနပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသုံ, ဥဘိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ တိဂါဝုတံ , သေသဘိက္ခူနံ အဍ္ဎယောဇနိကာဒိဘေဒံ, သင်္ဃနဝကဿ ဥသဘမတ္တံ ပညာပေသုံ။ ဧဝံ ပညတ္တေသု အာသနေသု သရဒတာပသော တထာဂတဿ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “ဘန္တေ, မယှံ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ အဘိရုဟထာ”တိ အာဟ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပုပ္ဖာသနေ ။ သတ္ထရိ နိသိန္နေ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ သေသဘိက္ခူ စ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ “တေသံ မဟပ္ဖလံ ဟောတူ”တိ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သမာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာပိ သေသဘိက္ခူပိ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိံသု။ တာပသော သတ္တာဟံ နိရန္တရံ သတ္ထု ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တော အဋ္ဌာသိ။ ဣတရေ ဝနမူလဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သေသကာလေ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန နိ

ရောဓတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ အဂ္ဂသာဝကံ နိသဘတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “တာပသာနံ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ။ ထေရော သာဝကပါရမီဉာဏေ ဌတွာ တေသံ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ အကာသိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ သတ္ထာ ဒုတိယံ အဂ္ဂသာဝကံ အနောမတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – “တွမ္ပိ ဣမေသံ ဓမ္မံ ဒေသေဟီ”တိ။ သောပိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ တေသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ ဒွိန္နမ္ပိ ဒေသနာယ ဓမ္မာဘိသမယော နာဟောသိ။ အထ သတ္ထာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ ဌတွာ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ ဒေသနာဝသာနေ ဌပေတွာ သရဒတာပသံ အဝသေသာ သဗ္ဗေပိ စတုသတ္တတိသဟဿဇဋိလာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာ တေ “ဧထ ဘိက္ခဝေ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေ တာဝဒေဝ အန္တရဟိတတာပသဝေသာ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။

သရဒတာပသော ပန “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အယံ နိသဘတ္ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော ဘဝေယျ”န္တိ ဒေသနာကာလေ ဥပ္ပန္နပရိဝိတက္ကတာယ အညဝိဟိတော ဟုတွာ မဂ္ဂဖလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ နာသက္ခိ။ အထ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တထာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော သာရိပုတ္တော နာမ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကရိတွာ ဓမ္မကထံ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ သရဒတာပသောပိ သဟာယဿ သိရိဝဍ္ဎဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “သမ္မ, မယာ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဂေါတမသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထိတံ, တွမ္ပိ တဿ ဒုတိယသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္ထေဟီ”တိ။ သိရိဝဍ္ဎော တံ ဥပဒေသံ သုတွာ အတ္တနော နိဝေသနဒွါရေ အဋ္ဌကရီသမတ္တံ ဌာနံ သမတလံ ကာရေတွာ လာဇပဉ္စမာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ နီလုပ္ပလစ္ဆဒနံ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓာသနံ ပညာပေတွာ ဘိက္ခူနမ္ပိ အာသနာနိ ပညာပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ သဇ္ဇေတွာ သရဒတာပသေန သတ္ထာရံ နိမန္တာပေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ မဟာရဟေဟိ ဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ ဒုတိယသာဝကဘာဝါယ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ ဝုတ္တနယေန ဗျာကရိတွာ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သိရိဝဍ္ဎော ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဒုတိယစိတ္တဝါရေ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သရဒတာပသော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရာ ကမ္မံ န ကထိတံ။ အမှာကံ ပန ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ သရဒတာပသော ရာဇဂဟဿ အဝိဒူရေ ဥပတိဿဂါမေ ရူပသာရိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တံဒိဝသမေဝဿ သဟာယောပိ ရာဇဂဟဿေဝ အဝိဒူရေ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တသ္မာ မောဂ္ဂလ္လာနော မောဂ္ဂလိယာ ဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တောတိ မောဂ္ဂလ္လာနော။ မောဂ္ဂလိဂေါတ္တေန ဇာတောတိ ဝါ မောဂ္ဂလ္လာနော။ အထ ဝါ မာတုကုမာရိကကာလေ တဿာ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တံ – “မာ ဥဂ္ဂလိ မာ ဥဂ္ဂလီ”တိ ဝစနမုပါဒါယ “မုဂ္ဂလီ”တိ နာမံ။ တဿာ မုဂ္ဂလိယာ ပုတ္တောတိ မောဂ္ဂလ္လာနော။ အထ ဝါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိမဂ္ဂဿ လာဘေ အာဒါနေ ပဋိဝိဇ္ဈနေ အလံ သမတ္ထောတိ မောဂ္ဂလ္လာနောတိ။ တာနိ ကိရ ဒွေ ကုလာနိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာဗဒ္ဓသဟာယာနေဝ။ တေသံ ဒွိန္နံ ဧကဒိဝသမေဝ ဂဗ္ဘပရိဟာရမဒံသု။ ဒသမာသစ္စယေန ဇာတာနမ္ပိ တေသံ ဆသဋ္ဌိ ဓာတိယော ပဋ္ဌပေသုံ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ရူပသာရီဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တဿ ဥပတိဿဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ဥပတိဿော** တိ နာမံ ကရိံသု။ ဣတရဿ ကောလိတဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ **ကောလိတော**တိ နာမံ ကရိံသု။ တေ ဥဘောပိ မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎန္တာ ဝုဒ္ဓိမနွာယ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ ပါရံ အဂမံသု။

အထေကဒိဝသံ တေ ရာဇဂဟေ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ ပဿန္တာ မဟာဇနံ သန္နိပတိတံ ဒိသွာ ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တာ “သဗ္ဗေပိမေ ဩရံ ဝဿသတာဝ မစ္စုမုခံ ပဝိသန္တီ”တိ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ “အမှေဟိ မောက္ခဓမ္မော ပရိယေသိတဗ္ဗော, တဉ္စ ပရိယေသန္တေဟိ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ နိစ္ဆယံ ကတွာ ပဉ္စမာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဉ္စယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဉ္စယော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ တေ ကတိပါဟေနေဝ သဗ္ဗံ သဉ္စယဿ သမယံ ပရိမဒ္ဒိတွာ တတ္ထ သာရံ အဒိသွာ တတော နိဗ္ဗိဇ္ဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပဏ္ဍိတသမ္မတေ သမဏဗြာဟ္မဏေ ပဉှံ ပုစ္

ဆန္တိ, တေ တေဟိ ပုဌ္ဌာ န သမ္ပာဒေန္တိ။ အညဒတ္ထု တေယေဝ တေသံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဧဝံ တေ မောဃံ ပရိ ယေသန္တာ ကတိကံ အကံသု – ''အမ္ဟေဟိသု ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ, သော ဣတရဿ အာရောစေတူ''တိ။

တေန စ သမယေန အမ္ဟာကံ သတ္ထရိ ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ အနုပုဗ္ဗေန ဥရုဝေလ ကဿပာဒိကေ သဟဿဇဋိလေ ဒမေတွာ ရာဇဂဟေ ဝိဟရန္တေ ဧကဒိဝသံ ဥပတိဿော ပရိဗ္ဗာဇကော ပရိဗ္ဗာဇ ကာရာမံ ဂစ္ဆန္တော အာယသ္မန္တံ အဿဇိတ္ထေရံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ''န မယာ ဧဝရူပေ အာကပ္ပ သမ္ပန္နော ပဗ္ဗဇိတော ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, သန္တဓမ္မေန နာမ ဧတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ သဉ္ဇာတပသာဒေ ပဉှံ ပုစ္ဆိတုံ အာယသ္မန္တံ ဥဒိက္ခန္တော ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓိ။ ထေရောပိ လဒ္ဓပိဏ္ဍပါတော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပတိရူပံ ဩကာ သံ ဂတော။ ပရိဗ္ဗာဇကော အတ္တနော ပရိဗ္ဗာဇကပီဌံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ စဿ အတ္တ နော ကုဏ္ဍိကာယ ဥဒကံ အဒါသိ။ ဧဝံ သော အာစရိယဝတ္တံ ကတွာ ကတဘတ္တကိစ္စေန ထေရေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာ ရံ ကတွာ – ''ကော ဝါ တေ သတ္ထာ, ကဿ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အပဒိသိ။ ပုန တေန ''ကိံ ပနာယသ္မတော သတ္ထာ''တိ ပုဋ္ဌော ''ဣမဿ သာသနဿ ဂမ္ဘီရတံ ဒဿေဿာမီ''တိ အတ္တ နော နဝကဘာဝံ ပဝေဒေတွာ သင်္ခေပဝသေန စဿ သာသနဓမ္မံ ကထေန္တော ''ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ''တိ (မဟာဝ. ၆၀; အပ. ထေရ ၁.၁.၂၈၆) ကထမာဟ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဌမပဒဒွယမေဝ သုတွာ သဟဿနယသမ္ပန္နေ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဣတရံ ပဒဒွယံ သောတာပန္နကာလေ နိဋ္ဌာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ပန သော တာပန္နော ဟုတွာ ဥပရိဝိသေသေ အပဝတ္တန္တေ ''ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ''န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ထေရံ အာဟ – ''မာ, ဘန္တေ, ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဍယိတ္ထ, ဧတ္တကမေဝ အလံ, ကဟံ အမ္ဟာကံ သတ္ထာ ဝသတီ''တိ? ''ဝေဠုဝနေ''တိ။ ''ဘန္တေ, တုမှေ ပုရတော ဂစ္ဆထ, အဟံ မယှံ သဟာယဿ ကတပဋိညံ မောစေတွာ တံ ဂဟေ တွာ အာဂမိဿာမီ''တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမံ အဂ မာသိ။

ကောလိတပရိဗ္ဗာဇကော တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ''မုခဝဏ္ဏော န အညဒိဝသေသု ဝိယ အဒ္ဓါနေန အမ တံ အဓိဂတံ ဘဝိဿတီ''တိ တေနေဝဿ ဝိသေသာဓိဂမံ သမ္ဘာဝေတွာ အမတာဓိဂမံ ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ ''အာဝုသော, အမတမဓိဂတ''န္တိ ပဋိဇာနိတွာ တမေဝ ကထံ အဘာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ ကောလိတော သောတာပတ္တိဖလေ ပ တိဋ္ဌဟိတွာ အာဟ – ''ကဟံ နော သတ္ထာ''တိ? ''ဝေဠုဝနေ''တိ။ ''တေန ဟိ, အာဝုသော, အာယာမ, သတ္ထာရံ ပဿိဿာမာ''တိ။ ဥပတိဿော သဗ္ဗကာလမ္ပိ အာစရိယပူဇကောဝ, တသ္မာ သဉ္စယဿ သတ္ထု ဂုဏေ ပကာသေတွာ တမ္ပိ သတ္ထု သန္တိကံ နေတုကာမော အဟောသိ။ သော လာဘာသာပကတော အန္တေဝါသိကဘာဝံ အနိစ္ဆန္တော ''န သက္ကောမိ စာဋိ ဟုတွာ ဥဒကသိဉ္စနံ ဟောတု''န္တိ ပဋိက္ခိပိ။ တေ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ တံ သညာပေတုံ အ သက္ကောန္တာ အတ္တနော ဩဝါဒေ ဝတ္တမာနေဟိ အဍ္ဎတေယျသတေဟိ အန္တေဝါသိကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝေဠုဝနံ အဂမံ သု။ သတ္ထာ တေ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ''ဧတံ မေ သာဝကယုဂံ ဘဝိဿတိ, အဂ္ဂံ ဘဒ္ဒယုဂ''န္တိ ဝတွာ တေသံ ပရိသာယ စရိယဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဟေဘိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ အဒာ သိ။ ယထာ တေသံ ဧဝံ အဂ္ဂသာဝကာနမ္ပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ အာဂတမေဝ။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ ပန န နိဋ္ဌာသိ။ ကသ္မာ? သာဝကပာရမီဉာဏဿ မဟန္တတာယ။

တေသု အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပဗ္ဗဇိတတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝာလဂါမေ သမဏ ဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကမန္တေ သတ္ထာရာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏ န္တော ဧဝ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဓိဂန္တွာ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပဗ္ဗ ဇ္ဇာယ အဍ္ဎမာသံ အတိက္ကမိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟေ သူကရခတလေဏေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေ ယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ (မ. နိ. ၂.၂၀၁ အာဒယော) ဒေသိယမာနေ ဒေသနာနု သာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ပရဿ ဝဍ္ဎိတံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ သာဝကပာရမီဉာဏဿ မတ္ထကံ ပာပုဏိ။ ဣတိ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ သတ္ထု သမီပေ ဧဝ သာဝကပာရမီဉာဏံ မတ္ထကံ ပတ္တံ။

ဧဝံ ပတ္တသာဝကပာရမီဉာဏော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ''ကေန ကမ္မေန အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ''တိ အာဝဇ္ဇေ န္တော တံ ဥတွာ ပီတိသောမနဿဝသေန ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော ''ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ''တိအာဒိမာဟ။ တေန ဝုတ္တံ

တံ –

၁၄၁. ‘‘ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ၊ လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော။
အဿမော သုကတော မယှံ၊ ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ’’တိ။

တတ္ထ **ဟိမဝန္တဿာ** တိ ဟိမော အဿ အတ္ထီတိ ဟိမဝါ, တဿ ဟိမဝန္တဿ **အဝိဒူရေ** သမီပေ, ဟိမာလယပဗ္ဗတဿ သမီပေ, ဟိမာလယပဗ္ဗတဿ သမီပေတိ အတ္ထော။ **လမ္ဗကော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ ဧဝံနာမကော ပံသုမိဿကပဗ္ဗတော။ **အဿမော သုကတော မယှ**န္တိ တသ္မိံ လမ္ဗကေ ပဗ္ဗတေ မယှံ မမတ္ထာယ ကတော အဿမော အရညာယတနော အာသမန္တတော သမေတိ အဿမော။ နတ္ထိ ပဝိဋ္ဌာနံ သမော ပရိဿမော ဧတ္ထာတိ ဝါ အဿမော, သော ဣတ္ထမ္ဘူတော အရညာယတနော သုဋ္ဌု ကတော, ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနကုဋိမဏ္ဍပာဒိဝသေန သုန္ဒရေနာကာရေန ကတောတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဏသာလာ** တိ ဥသီရပဗ္ဗဇာဒီဟိ ပဏ္ဏေဟိ ဆာဒိတာ နိဝါသနပဏ္ဏသာလာတိ အတ္ထော။

၁၄၂. ‘‘ဥတ္တာနကူလာ နဒိကာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ။
သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ’’။

တတ္ထ **ဥတ္တာနကူလာ** တိ အဂမ္ဘီရာ နဒီ။ **သုပတိတ္ထာ** တိ သုန္ဒရပတိတ္ထာ။ **မနောရမာ** မနလ္လီနာ မနာပာ။ **သုသုဒ္ဓပုလိနာကိဏ္ဏာ**တိ သုဋ္ဌု ဓဝလမုတ္တာဒလသဒိသတလုကာကိဏ္ဏာ ဂဟနီဘူတာတိ အတ္ထော။ သာ ဣတ္ထမ္ဘူတာ **နဒိကာ** ကုန္နဒီ **မမဿမံ** မယှံ အဿမဿ အဝိဒူရေ သမီပေ အဟောသီတိ အတ္ထော။ ‘‘အဿမ’’န္တိ စ သတ္တမျတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၃. ‘‘အသက္ခရာ အပဗ္ဘာရာ၊ သာဒု အပ္ပဋိဂန္ဓိကာ။
သန္ဒတိ နဒိကာ တတ္ထ၊ သောဘယန္တာ မမဿမံ’’။

တတ္ထ **အသက္ခရာ** တိ ‘‘ပုလိနာကိဏ္ဏာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ အသက္ခရာ သက္ခရရဟိတာ။ **အပဗ္ဘာရာ** တိ ပဗ္ဘာရရဟိတာ, အဂမ္ဘီရကူလာတိ အတ္ထော။ **သာဒု အပ္ပဋိဂန္ဓိကာ** တိ သာဒုရသောဒကာ ဒုဂ္ဂန္ဓရဟိတာ မယှံ အဿမပဒံ သောဘယန္တီ **နဒိကာ** ခုဒ္ဒကနဒီ **သန္ဒတိ** ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

၁၄၄. ‘‘ကုမ္ဘီလာ မကရာ စေတ္ထ၊ သုသုမာရာ စ ကစ္ဆပါ။
သန္ဒတိ နဒိကာ တတ္ထ၊ သောဘယန္တာ မမဿမံ’’။

တတ္ထ **ကုမ္ဘီလ** မစ္ဆာ **မကရမစ္ဆာ** စ **သုသုမာရာ** စဏ္ဍမစ္ဆာ စ **ကစ္ဆပ** မစ္ဆာ စ **ဧတ္ထ** တေသံ္ သုံ နဒိယံ ကီဠန္တာ အဟေသုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ မမဿမံ သောဘယန္တာ **နဒိကာ** ခုဒ္ဒကနဒီ **သန္ဒတိ** ပဝတ္တတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၅. ‘‘ပါဌီနာ ပါဝုသာ မစ္ဆာ၊ ဗလဇာ မုဉ္ဇရောဟိတာ။
ဝဂ္ဂဠာ ပပတာယန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ’’။

ပါဌီနမစ္ဆာ စ **ပါဝုသာ မစ္ဆာ** စ ဗလဇမစ္ဆာ စ **မုဉ္ဇ** မစ္ဆာ **ရောဟိတ**မစ္ဆာ စ **ဝဂ္ဂဠ** မစ္ဆာ စ ဧတေ သဗ္ဗေ မစ္ဆဇာတိကာ ဣတော ဧိတော စ **ပပတာယန္တာ** နဒိယာ သဒ္ဒိံ ပဝတ္တန္တာ မမ အဿမပဒံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄၆. ‘‘ဥဘော ကူလေသု နဒိယာ၊ ပုပ္ဖိနော ဖလိနော ဒုမာ။
ဥဘတော အဘိလမ္ဗန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ’’။

တတ္ထ **ဥဘော ကူလေသူ**တိ တဿာ နဒိယာ ဥဘောသု ပဿေသု ဓုဝ **ပုပ္ဖိနော** ဓုဝဖလိနော ရုက္ခာ **ဥဘတော အဘိလမ္ဗန္တာ** နဒိယာ ဥဘော တီရေ ဟေဋ္ဌာ ဩနမန္တာ မမ အဿမံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄၇. ‘‘အမ္ဗာ သာလာ စ တိလကာ၊ ပါဋလီ သိန္ဒုဝါရကာ။

ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ''။

တတ္ထ **အမ္ဗာ** တိ မဓုပိဏ္ဍိအမ္ဗာ စ **သာလ**ရုက္ခာ စ **တိလက**ရုက္ခာ စ **ဟဋ္ဌလိ**ရုက္ခာ စ **သိန္ဒုတရက** ရုက္ခာ စ ဧတေ ရုက္ခာ နိစ္စကာလံ **ပုပ္ဖိတာ** ပုပ္ဖန္တာ။ ဒိဗ္ဗာ ဂန္ဓာ ဣဝ မမ အဿမေ သုဂန္ဓာ **သမ္ပဝန္တိ** သမန္တတော ပတ ယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄၈. ''စမ္ပကာ သဠလာ နီပာ၊ နာဂပုန္နာဂကေတကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ''။

တတ္ထ **စမ္ပက** ရုက္ခာ စ **သဠလ**ရုက္ခာ စ သုဝဏ္ဏဝဋ္ဋလသဒိသပုပ္ဖာ **နီပ**ရုက္ခာ စ **နာဂ**ရုက္ခာ စ **ပုန္နာဂ** ရုက္ခာ စ သုဂန္ဓယန္တာ **ကေတက**ရုက္ခာ စ ဧတေ သဗ္ဗေ ရုက္ခာ ဒိဗ္ဗာ ဂန္ဓာရိဝ မမ အဿမေ **ပုပ္ဖိတာ** ဖုလ္လိတာ **သမ္ပဝန္တိ** သုဂန္ဓံ သုဋ္ဌု ပတယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄၉. အသောကာ စ''အဓိမုတ္တာ အသောကာ စ၊ ဘဂိနီမာလာ စ ပုပ္ဖိတာ။
အင်္ကောလာ ဗိမ္ဗိဇာလာ စ၊ ပုပ္ဖိတာ မမ အဿမေ''။

တတ္ထ ပုပ္ဖိတာ **အဓိမုတ္တက**ရုက္ခာ စ ပုပ္ဖိတာ **အသောက**ရုက္ခာ စ ပုပ္ဖိတာ **ဘဂိနီမာလာ စ** ပုပ္ဖိတာ **အင်္ကော လာ** စ ပုပ္ဖိတာ **ဗိမ္ဗိဇာလာ** စ ဧတေ ရုက္ခာ မမ အဿမေ ဖုလ္လိတာ သောဘယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅၀. ''ကေတကာ ကန္ဒလိ စေဝ၊ ကေဓုကာ တိဏသူလိကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ''။

တတ္ထ **ကေတကာ**တိ သုဂန္ဓကေတကဂစ္ဆာ စ။ **ကန္ဒလိ** ရုက္ခာ စ **ကေဓုက**ရုက္ခာ စ **တိဏသူလိက**ဂစ္ဆာ စ ဧတေ သဗ္ဗေ ရုက္ခဇာတိကာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ပတယမာနာ မမ အဿမံ သကလံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၁. ''ကဏိကာရာ ကဏ္ဏိကာ စ၊ အသနာ အဇ္ဇုနာ ဗဟူ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ''။

ဧတေ ကဏိကာရာဒယော ရုက္ခာ မမ အဿမံ သကလံ သောဘယန္တာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပတယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅၂. ''ပုန္နာဂ ဂိရိပုန္နာဂ၊ ကောဝိဠာရာ စ ပုပ္ဖိတာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ''။

ပုန္နာဂဒယော ရုက္ခာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ပတယမာနာ မမ အဿမံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၃. ''ဥဒ္ဒာလကာ စ ကုဋဇာ၊ ကဒမ္ဗာ ဝကုလာ ဗဟူ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ သမ္ပဝန္တာ၊ သောဘယန္တိ မမဿမံ''။

ဥဒ္ဒာလကာဒယော ရုက္ခာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ တယမာနာ မမ အဿမံ သောဘယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅၄. ''အာဠကာ လသိမုက္ကာ စ၊ ကဒလိမာတုလုင်္ဂိယော။
ဂန္ဓောဒကေန သံဝဍ္ဎာ၊ ဖလာနိ ဓာရယန္တိ တေ''။

တတ္ထ ဧတေ အာဠကာဒယော ဂစ္ဆာ စန္ဒနာဒိသုဂန္ဓဂန္ဓောဒကေန ဝမိတ္တတ သုဝဏ္ဏဖလာနိ ဓာရေန္တာ မမ အဿ သမံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၅. ''အညေ ပုပ္ဖန္တိ ပဒုမာ၊ အညေ ဇာယန္တိ ကေသရီ။
အညေ ဩပုပ္ဖာ ပဒုမာ၊ ပုပ္ဖိတာ တဠာကေ တဒာ''။

တတ္ထ **အညေ ပုပ္ဖန္တိ** **ပဒုမာ**တိ မမ အဿမဿ အဝိဒူရေ တဠာကေ အညေ ကေစ္စေ ပဒုမာ ပုပ္ဖန္တိ, ကေစ္စေ **ကေသရီ** ပဒုမာ **ဇာယန္တိ** နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ကေစ္စေ ပဒုမာ **ဩပုပ္ဖာ** ဝိဂလိတပတ္တကေသရာတိ အတ္ထော။

၁၅၆. "ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ ပဒုမာ၊ နိဒ္ဒါဝန္တိ မုဠာလိယော။
သိင္ဃာဋဒ္ဒိပတ္တမာကိဏ္ဏာ၊ သောဘန္တိ တဠာကေ တဒါ"။

တတ္ထ **ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ** **ပဒုမာ**တိ တဒါ တာပသေန ဟုတွာ မမ ဝသနသမယေ ကေစ္စေ ပဒုမာ တဠာကဗ္ဘန္တရေ မကုဠပုပ္ဖာဒယော ဂဏှန္တိ။ **မုဠာလိယော** ပဒုမမူလာ **နိဒ္ဒါဝန္တိ** ကန္ဒတော ကန္ဒမဗ္ဘန္တရတော ဟတ္ထိဒါဌာ ဝိယ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ပတ္တပုပ္ဖမာကိဏ္ဏာ ဂဟနီဘူတာ သိင္ဃာဋဒ္ဒိယော သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၇. "နယိတာ အမ္ဗဂန္ဓီ စ၊ ဥတ္တလိ ဗန္ဓုဇီဝကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ သမ္ပဝန္တိ၊ ပုပ္ဖိတာ တဠာကေ တဒါ"။

တဒါ မမ ဝသနသမယေ တဠာကဿ သမီပေ **နယိတာ** စ ဂစ္ဆာ **အမ္ဗဂန္ဓီ စ** ဂစ္ဆာ **ဥတ္တလီ** နာမ ဂစ္ဆာ စ **ဗန္ဓုဇီဝကာ** စ တေ သဗ္ဗေ ဂစ္ဆာ **ပုပ္ဖိတာ** ပုပ္ဖဓာရိတာ သုဂန္ဓတဟကာ တဠာကံ သောဘယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၈. "ဟဂ္ဂီနာ ဟဝုသာ မစ္ဆာ၊ ဗလဇာ မုဉ္ဇရောဟိတာ။
သံဂုလာ မဂ္ဂုရာ စေဝ၊ ဝသန္တိ တဠာကေ တဒါ"။

တဒါ မမ ဝသနသမယေ နိဗ္ဗိတာ ဟဂ္ဂီနာဒယော မစ္ဆာ **တဠာကေ** ဝသန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅၉. "ကုမ္ဘီလာ သုသုမာရာ စ၊ တန္တိကဟာ စ ရက္ခသာ။
ဩဂုဟာ အဇဂရာ စ၊ ဝသန္တိ တဠာကေ တဒါ"။

တဒါ မမ ဝသနသမယေ မမ အဿမသမီပေ **တဠာကေ** တေ ကုမ္ဘီလာဒယော မစ္ဆာ နိဗ္ဗိတာ နိရုပဒ္ဒဝ ဝသန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၀. "ဟာရေဝတာ ရဝိဟံသာ၊ စက္ကတကာ နဒီစရာ။
ကောကိလာ သုကသာဠိကာ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ"။

တတ္ထ မမ အဿမသမီပေ သရံ နိဿာယ **ဟာရေဝတာ**ပက္ခီ စ **ရဝိဟံသာ**ပက္ခီ စ **နဒီစရာ စက္ကတကာ** ပက္ခီ စ **ကောကိလာ**ပက္ခီ စ **သုက**ပက္ခီ စ **သာဠိကာ**ပက္ခီ စ တံ သရံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၁. "ကုကုတ္ထကာ ကုဠီရကာ၊ ဝနေ ပေါက္ခရသာတကာ။
ဒိန္ဒိဘာ သုဝပေါတာ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ"။

တတ္ထ **ကုကုတ္ထကာ**တိ ဧဝံနာမိကာ ပက္ခီ စ။ **ကုဠီရကာ**တိ ဧဝံနာမိကာ ပက္ခီ စ။ ဝနေ **ပေါက္ခရသာတကာ** ပက္ခီ စ **ဒိန္ဒိဘာ** ပက္ခီ စ **သုဝပေါတာ** ပက္ခီ စ တေ သဗ္ဗေ ပက္ခိနော တံ မမ အဿမသမီပေ သရံ နိဿာယ ဇီဝန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၂. "ဟံသာ ကောဉ္စာ မယူရာ စ၊ ကောကိလာ တမ္ဗစူဠကာ။
ပမ္မကာ ဇီဝံဇီဝါ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ"။

သဗ္ဗေ တေ ဟံသာဒယော ပက္ခိနော တံ သရံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တိ ဇီဝိကံ ဟာလေန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆၃. "ကောသိကာ ပေါဋ္ဌသီသာ စ၊ ကုရရာ သေနကာ ဗဟူ။
မဟာကာဠာ စ သကုဏာ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ"။

တတ္ထ **ကောသိကာ** စ ပက္ခီ **ပေဋ္ဌသီသာ** စ ပက္ခီ **ကုရရာ** စ ပက္ခီ **သေနကာ** စ ပက္ခီ **မဟာကာဋ္ဌာ** စ ပက္ခီ ထလေ **ဗဟူ** ပက္ခိနော တံ သရံ တသ္သ သရသ္သ သမီပေ **ဇီဝန္တိ** ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆၄. ''ပသဒာ စ ဝရာဟာ စ၊ စမရာ ဂဏ္ဍကာ ဗဟူ။
ရောဟိစ္စာ သုကပောတာ စ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ''။

တတ္ထ ပသဒာဒယော ဧတေ မိဂါ **တံ သရံ** တသ္မိံ သရသမီပေ, ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, ဇီဝိတံ ပရိဟာလေန္တာ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆၅. ''သီဟဗျဂ္ဃာ စ ဒီပီ စ၊ အစ္ဆကောကတရစ္ဆကာ။
တိဓာ ပဘိန္နမာတင်္ဂါ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ''။

ဧတေ သီဟာဒယော စတုပ္ပဒာ သရသမီပေ ဥပဒ္ဒဝရဟိတာ ဇီဝန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၆. ''ကိန္နရာ ဝါနရာ စေဝ၊ အထောပိ ဝနကမ္မိကာ။
စေတာ စ လုဒ္ဒကာ စေဝ၊ ဥပဇီဝန္တိ တံ သရံ''။

တတ္ထ ဧတေ ဇံဃာမိကာ ကိန္နရာဒယော သတ္တာ တသ္မိံ သရသမီပေ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆၇. ''တိန္ဒုကာနိ ပိယာလာနိ၊ မဓုကေ ကာသုမာရိယော။
ဓုဝံ ဖလာနိ ဓာရေန္တိ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ''။

တတ္ထ ဧတေ တိန္ဒုကာဒယော ရုက္ခာ ဓုဝံ ပေမန္တဂိမှဟဝဿာနသင်္ခါတေ ကာလတ္တယေ မမ အဿမ တော အဝိဒူရေ ဌာနေ မဓုရဖလာနိ ဓာရေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၈. ''ကောသမ္ဗာ သဠလာ နိမ္ဗာ၊ သာဒုဖလသမာယုတာ။
ဓုဝံ ဖလာနိ ဓာရေန္တိ၊ အဝိဒူရေ မမဿမံ''။

တတ္ထ ဧတေ ကောသမ္ဗာဒယော ရုက္ခာ သာရဖလာ မဓုရဖလာ ဥတ္တမဖလာ **သမာယုတာ သံ** သုဋ္ဌု အာယုတာ သမ င်္ဂီဘူတာ နိစ္စံ ဖလဓာရိနော မမ အဿမသမီပေ သောဘန္တီတိ အတ္ထော။

၁၆၉. ''ဟရီတကာ အာမလကာ၊ အမ္ဗဇမ္ဗုဝိဘီတကာ။
ကောလာ ဘလ္လာတကာ ဗိလ္လာ၊ ဖလာနိ ဓာရယန္တိ တေ''။

တေ ဟရီတကာဒယော ရုက္ခာ မမ အဿမသမီပေ ဇာတာ နိစ္စံ ဖလာနိ ဓာရယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၇၀. ''အာလုဝ စ ကဠမ္ဗာ စ၊ ဗိဠာလီတက္ကဠာနိ စ။
ဇီဝကာ သုတကာ စေဝ၊ ဗဟူကာ မမ အဿမေ''။

ဧတေ အာလုဝဒယော မူလဖလာ ခုဒ္ဒာ မဓုရသာ မမ အဿမသမီပေ ဗဟူ သန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၇၁. ''အဿမဿာဝိဒူရမှိ၊ တဠာကာသုံ သုနိမ္မိတာ။
အစ္ဆောဒကာ သီတဇလာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ''။

တတ္ထ **အဿမဿာဝိဒူရမှိ** အဿမဿ သမီပေ **သုနိမ္မိတာ** သုဋ္ဌု အာရောဟနဩရောဟနက္ခမံ ကတ္ဝာ နိမ္မိတာ **အစ္ဆောဒကာ** ဝိပ္ပသန္နောဒကာ **သီတဇလာ** သီတောဒကာ **သုပတိတ္ထာ** သုန္ဒရတိတ္ထာ **မနောရမာ** သောမန ဿကရာ တဠာကာ **အာသုံ** အဟေသုန္တိ အတ္ထော။

၁၇၂. “ပဒုမုပ္ပလသဉ္ဆန္နာ၊ ပုဏ္ဍရီကသမာယုတာ။
မန္ဒာလကေဟိ သဉ္ဆန္နာ၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓောပတာယတိ”။

တတ္ထ ပဒုမေဟိ စ ဥပ္ပလေဟိ စ **သဉ္ဆန္နာ** ပရိပုဏ္ဏာ **ပုဏ္ဍရီကေဟိ သမာယုတာ** သမင်္ဂီဘူတာ **မန္ဒာလကေဟိ စ သဉ္ဆန္နာ** ဂဟနီဘူတာ တဋ္ဌာကာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာနိ ဥပတာယန္တိ သမန္တတော တာယန္တီတိ အတ္ထော။

၁၇၃. “ဇဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နေ၊ ပုပ္ဖိတေ ဖလိတေ ဝနေ။
သုကတေ အသ္သမေ ရမ္မေ၊ ဝိဟရာမိ အဟံ တဒာ”။

တတ္ထ **ဇဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နေ** တိ အဗ္ဘေဟိ နဒိကာဒိအဝယဝေဟိ သမ္ပန္နေ ပရိပုဏ္ဏေ ပုပ္ဖဖလရုက္ခေဟိ ဂဟနီဘူတေ **ဝနေ သုကတေ** ရမဏီယေ **အသ္သမေ** အရညာတသေ **တဒာ** တာပသဘူတကာလေ အဟံ ဝိဟရာမီတိ အတ္ထော။

ဧတ္တာဝတာ အသ္သမသမ္ပတ္တိံ ဒသ္သေတွာ ဣဒါနိ အတ္တနော သီလာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒသ္သေန္တော –

၁၇၄. “သီလဝတ ဝတသမ္ပန္နော၊ ဈာယီ ဈာနရတော သဒါ။
ပဉ္စာဘိညာဗလပ္ပတ္တော၊ သုရုစိ နာမ တာပသော”တိ။ – အာဟ။

တတ္ထ **သီလဝတ**တိ ဈာနသမ္ပယုတ္တစတုပာရိသုဒ္ဓိသီလသဒိသေဟိ ပဉ္စဟိ သီလေဟိ သမ္ပုဏ္ဏောတိ အတ္ထော။ **ဝတသမ္ပန္နော** တိ “ဣတော ပဋ္ဌာယ ဃရာဝါသံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ တ န သေဝိဿာမီ”တိ ဝတသမာဒာနေန သမ္ပန္နော။ **ဈာယီ**တိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေဟိ ဈာယီ ဈာယနသီလော။ **ဈာနရတော**တိ ဧတေသု ဈာနေသု ရတော အလ္လီနော **သဒါ** သမ္ပုဏ္ဏော။ **ပဉ္စာဘိညာဗလပ္ပတ္တော** တိ ဣဒ္ဓိဝိဓဒိဗ္ဗသောတပရစိတ္တဝိဇာနနပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုသင်္ခာတာဟိ ပဉ္စဟိ အဘိညာဟိ ဝိသေသပညာဟိ ဗလသမ္ပန္နော, ပရိပုဏ္ဏောတိ အတ္ထော။ နာမေန **သုရုစိ နာမ** တာပသော ဟုတွာ ဝိဟရာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဧတ္တကေန အတ္တနော ဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒသ္သေတွာ ပရိသသမ္ပတ္တိံ ဒသ္သေန္တော –

၁၇၅. “စတုဝီသသဟဿာနိ၊ သိဿာ မယှံ ဥပဋ္ဌဟုံ။
သဗ္ဗေ မံ ဗြာဟ္မဏာ ဧတေ၊ ဇာတိမန္တော ယသဿိနော”တိ။ – အာဒိမာဟ။

တတ္ထ ဧတေ သဗ္ဗေ စတုဝီသတိသဟဿဗြာဟ္မဏာ မယှံ သိဿာ **ဇာတိမန္တော** ဇာတိသမ္ပန္နာ **ယသဿိနော** ပရိဝါရသမ္ပန္နာ မံ ဥပဋ္ဌဟုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၇၆. “လက္ခဏေ ဣတိဟာသေ စ၊ သနိဃဏ္ဍုသကေဋုဘေ။
ပဒကာ ဝေယျာကရဏာ၊ သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတာ”။

တတ္ထ **လက္ခဏေ** တိ လက္ခဏသတ္ထေ။ သဗ္ဗလောကိယာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒုက္ခိတာ ဘဝန္တိ, ဣမေဟိ သုခိတာ ဘဝန္တီ”တိ လက္ခဏံ ဇာနာတိ။ တပ္ပကာသကော ဂန္ထော လက္ခဏံ, တသ္မိံ လက္ခဏေ စ။ **ဣတိဟာသေ**တိ “ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသာ”တိ ဝုတ္တဝစနပဋိသံယုတ္တပေါရာဏကထာ ဂန္ထေ။ လက္ခဏေ စ ဣတိဟာသေ စ **ပါရမိံ** ပရိယောသာနံ **ဂတာ**တိ သမ္ဗန္ဓော။ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒီနံ နာမပ္ပကာသကဂန္ထံ “နိဃဏ္ဍု”တိ ဝုစ္စတိ။ **ကေဋုဘေ**တိ ကိရိယာကပ္ပဝိကပ္ပာနံ ကဝီနံ ဥပကာရကော ဂန္ထော။ နိဃဏ္ဍုယာ သဟ ဝတ္တတီတိ သနိဃဏ္ဍု, ကေဋုဘေန သဟ ဝတ္တတီတိ သကေဋုဘံ, တသ္မိံ သနိဃဏ္ဍုသကေဋုဘေ ဝေဒတ္တယေ ပါရမိံ ဂတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဒကာ**တိ နာမပဒသမာသတဒ္ဓိတာချာတကိတကာဒိပဒေသု ဆေကာ ။ **ဝေယျာကရဏာနိ** စန္ဒပါဏိနီယကလာပါဒိဗျာကရဏေ ဆေကာ။ **သဓမ္မေ ပါရမိံ ဂတာ** တိ အတ္တနော ဓမ္မေ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ ဝေဒတ္တယေ ပါရမိံ ပရိယောသာနံ ဂတာ ပတ္တာတိ အတ္ထော။

၁၇၇. “ဥပ္ပာတေသု နိမိတ္တေသု၊ လက္ခဏေသု စ ကောဝိဒါ။
ပထဗျာ ဘူမန္တလိက္ခေ၊ မမ သိဿာ သုသိက္ခိတာ”။

တတ္ထ ဥက္ကာဟတဘူမိကမ္ပာဒိကေသု **ဥပ္ပာတေသု** စ သုဘနိမိတ္တာသုဘနိမိတ္တေသု စ ဣတ္ထိလက္ခဏပုရိသလက္ခဏမဟာပုရိသလက္ခဏေသု စ **ကောဝိဒာ** ဆေကာ။ ပထဝိယာ စ ဘူမိယာ စ သကလလောကေ စ **အန္တလိက္ခေ** အာကာသေ စာတိ သဗ္ဗတ္ထ မမ သိသ္သာ သုသိက္ခိတာ။

၁၇၈. ''အပ္ပိစ္ဆာ နိပကာ ဓီရာ၊ အပ္ပာဟာရာ အလောလုပာ။
လာဘာလာဘေန သန္တုဋ္ဌာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ''။

တတ္ထ **အပ္ပိစ္ဆာ** တိ အပ္ပကေနာပိ ယာပေန္တာ။ **နိပကာ**တိ နေပက္ကသင်္ခာတာယ ပညာယ သမန္နာဂတာ။ **အပ္ပာဟာရာ**တိ ကောဟာရာ ကေဘတ္တိကာတိ အတ္ထော။ **အလောလုပာ**တိ လောလုပတဏှာယ အပ္ပဝတ္တနကာ။ **လာဘာလာဘေနာ**တိ လာဘေန အလာဘေန စ **သန္တုဋ္ဌာ** သောမနဿာ ဓီရာ မမ သိသ္သာ **သဒါ** နိစ္စကာလံ မံ **ပရိဝါရေန္တိ** ဥပဋ္ဌဟန္တီတိ အတ္ထော။

၁၇၉. ''ဈာယီ ဈာနရတာ ဓီရာ၊ သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
အာကိဉ္စညံ ပတ္ထယန္တာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ''။

တတ္ထ **ဈာယီ**တိ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနအာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနေဟိ သမန္နာဂတာ။ ဈာယနသီလာ တ။ **ဈာနရတာ**တိ တေသု စ ဈာနေသု ရတာ အလ္လီနာ။ **ဓီရာ**တိ ဓိတိသမ္ပန္နာ။ **သန္တစိတ္တာ** တိ ဝူပသန္တမနာ။ **သမာဟိတာ**တိ ကေဂ္ဂစိတ္တာ။ **အာကိဉ္စညံ** န္တိ နိပ္ပလိဗောဓဘာဝံ။ **ပတ္ထယန္တာ** တိ ဣစ္ဆန္တာ။ ဣတ္ထမ္ဘူတာ မေ သိသ္သာ သဒါ မံ ပရိဝါရေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၀. ''အဘိညာပာရမိပ္ပတ္တာ၊ ပေတ္တိကေ ဂောစရေ ရတာ။
အန္တလိက္ခစရာ ဓီရာ၊ ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ''။

တတ္ထ **အဘိညာပာရမိပ္ပတ္တာ** တိ ပဉ္စသု အဘိညာသု ပာရမိံ ပရိယောသာနံ ပတ္တာ ပူရိတာတိ အတ္ထော။ **ပေတ္တိကေ ဂောစရေ ရတာ**တိ ဗုဒ္ဓါနုညာတာယ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓေ အာဟာရေ ရတာတိ အတ္ထော။ **အန္တလိက္ခစရာ** တိ အန္တလိက္ခေန အာကာသေန ဂစ္ဆန္တာ အာဂစ္ဆန္တာ စာတိ အတ္ထော။ **ဓီရာ**တိ ထိရဘူတာ သီဟဗျဂ္ဃာဒိပရိဿယေ အစ္ဆမ္ဘိတသဘာဝါတိ အတ္ထော။ ဧဝံဘူတာ မမ တာပသာ သဒါ မံ ပရိဝါရေန္တီတိ အတ္ထော။

၁၈၁. ''သံဝုတာ ဆသု ဒွါရေသု၊ အနေဇာ ရက္ခိတိန္ဒြိယာ။
အသံသဋ္ဌာ စ တေ ဓီရာ၊ မမ သိသ္သာ ဒုရာသဒါ''။

တတ္ထ စက္ခာဒီသု ဆသု ဒွါရေသု ရူပာဒီသု ဆသု အာရမ္မဏေသု **သံဝုတာ** ပိဟိတာ ပဋိစ္ဆန္နာ, ရက္ခိတကေပိ တဒွါရာတိ အတ္ထော။ **အနေဇာ** နိတ္တဏှာ **ရက္ခိတိန္ဒြိယာ** ကေပိတစက္ခာဒိန္ဒြိယာ **အသံသဋ္ဌာ** ဉာတီဟိ ဂဟဋ္ဌေဟိ အမိဿီဘူတာတိ အတ္ထော။ **ဒုရာသဒါ**တိ ဒုဋ္ဌု အာသဒါ, အာသာဒေတုံ ဃဋ္ဋေတုံ အသက္ကုဏေယျာ အယောဂ္ဂါတိ အတ္ထော။

၁၈၂. ''ပလ္လင်္ကေန နိသဇ္ဇာယ၊ ဌာနစင်္ကမနေန စ။
ဝီတိနာမေန္တိ တေ ရတ္တိံ၊ မမ သိသ္သာ ဒုရာသဒါ''။

တတ္ထ မမ သိသ္သာ **ပလ္လင်္ကေန** ဦရုဗဒ္ဓါသနေန သေယျံ ဝိဟာယ နိသဇ္ဇာယ စ ဌာနေန စ စင်္ကမေန စ သကလံ ရတ္တိံ ဝိသေသေန **အတိနာမေန္တိ** အတိက္ကာမေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၃. ''ရဇနီယေ န ရဇ္ဇန္တိ၊ ဒုဿနီယေ န ဒုဿရေ။
မောဟနီယေ န မုယှန္တိ၊ မမ သိသ္သာ ဒုရာသဒါ''။

တေ ဣတ္ထမ္ဘူတာ မမ သိသ္သာ တာပသာ **ရဇနီယေ** ရဇ္ဇိတဗ္ဗေ ဝတ္ထုသ္မိံ **န ရဇ္ဇန္တိ** ရဇ္ဇံ န ဥပ္ပာဒေန္တိ။ **ဒုဿနီယေ** ဒုဿိတဗ္ဗေ ဒောသံ ဥပ္ပာဒေတုံ ယုတ္တေ ဝတ္ထုမှိ **န ဒုဿရေ** ဒောသံ န ကရောန္တိ။ **မောဟနီယေ**

မောဟိတုံ ယုတ္တေ ဝတ္ထုမှိ **န မုယှတိ** မောဟံ န ကရောတိ၊ ပညာသမ္ပယုတ္တော ဘဝတီတိ အတ္ထော။

၁၈၄. ''ဣဒ္ဓိ ဝီမံသမာနာ တော၊ ဝတ္တန္တိ နိစ္စကာလိကံ။
ပထဝိ တေ ပကမ္ပေန္တိ၊ သာရမ္ဘေန ဒုရာသဒ''။

တေ မမ သိဿာ ''ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတီ''တိအာဒိကံ (ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ နိစ္စကာလိကံ ဝီမံသမာနာ ဝတ္တန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တေ မမ သိဿာ အာကာသေပိ ဥဒကေပိ ပထဝိံ နိမ္မိနိတွာ ဣရိယာပထံ ပကမ္ပေန္တီတိ အတ္ထော။ **သာရမ္ဘေန** ယုဂဂ္ဂာဟေန ကလဟကရဏေန န အာသာဒေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၁၈၅. ''ကီဠမာနာ စ တေ သိဿာ၊ ကီဠန္တိ ဈာနကီဠိတံ။
ဇမ္ဗုတော ဖလမာနေန္တိ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒ''။

တေ မမ သိဿာ **ကီဠမာနာ** ပဉ္စမဇ္ဈာနာဒိကီဠံ ကီဠန္တိ လဠန္တိ ရမန္တီတိ အတ္ထော။ **ဇမ္ဗုတော ဖလမာနေန္တီ**တိ ဟိမဝန္တမှိ သတယောဇနုဗ္ဗေဓဇမ္ဗုရုက္ခတော ဃဋပ္ပမာဏံ ဇမ္ဗုဖလံ ဣဒ္ဓိယာ ဂန္တွာ အာနေန္တီတိ အတ္ထော။

၁၈၆. ''အညေ ဂစ္ဆန္တိ ဂေါယာနံ၊ အညေ ပုဗ္ဗဝိဒေဟကံ။
အညေ စ ဥတ္တရကုရုံ၊ ဧသနာယ ဒုရာသဒ''။

တေသံ မမ သိဿာနံ အန္တရေ **အညေ** ကေစ္စေ **ဂေါယာနံ** အပရဂေါယာနံ ဒီပံ ဂစ္ဆန္တိ, ကေစ္စေ **ပုဗ္ဗဝိဒေဟကံ** ဒီပံ ဂစ္ဆန္တိ, ကေစ္စေ **ဥတ္တရကုရုံ** ဒီပံ ဂစ္ဆန္တိ, တေ ဒုရာသဒ ဧတေသု ဌာနေသု **ဧသနာယ** ဂဝေသနာယ ပစ္စယပရိယေသနာယ ဂစ္ဆန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၇. ''ပုရတော ပေသေန္တိ ခါရိံ၊ ပစ္ဆတော စ ဝဇန္တိ တေ။
စတုဝီသသဟဿေဟိ၊ ဆာဒိတံ ဟောတိ အမ္ဗရံ''။

တေ မမ သိဿာ အာကာသေန ဂစ္ဆမာနာ **ခါရိံ** တာပသပရိက္ခာရဘာရိတံ ကာဇံ ပုရတော ပေသေန္တိ ပဉ္စမံ အဘိမုခံ ဥဇုံ တံ ပေသေတွာ သယံ တဿ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဂစ္ဆမာနေဟိ စတုဝီသသဟဿေဟိ တာပသေဟိ **အမ္ဗရံ** အာကာသတလံ **ဆာဒိတံ** ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၈. ''အဂ္ဂိပာကီ အနဂ္ဂီ စ၊ ဒန္တောဒုက္ခလိကာပိ စ။
အသ္မေန ကောဋ္ဋိတာ ကေစိ၊ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ''။

တတ္ထ **ကေစိ** ကေစ္စေ မမ သိဿာ **အဂ္ဂိပာကီ** ဖလာဖလပဏ္ဏာဒယော ပစိတွာ ခါဒန္တိ, ကေစ္စေ **အနဂ္ဂီ** အဂ္ဂိဟိ အပစိတွာ အာမကမေဝ ခါဒန္တိ, ကေစ္စေ ဒန္တိကာ ဒန္တေဟိယေဝ တစံ ဥပ္ပာဋေတွာ ခါဒန္တိ။ ကေစ္စေ **ဥဒုက္ခလိကာ** ဥဒုက္ခလေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ခါဒန္တိ။ ကေစ္စေ **အသ္မေန ကောဋ္ဋိတာ** ပါသာဏေန ကောဋ္ဋေတွာ ခါဒန္တိ။ ဧကစ္စေ သယံပတိတဖလာဟာရာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၉. ''ဥဒကောရောဟဏာ ကေစိ၊ သာယံ ပါတော သုစီရတာ။
တောယာဘိသေစနကရာ၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒ''။

ဒုရာသဒ မမ သိဿာ ကေစိ **သုစီရတာ** သုဒ္ဓိကာမာ သာယံ ပါတော စ **ဥဒကောရောဟဏာ** ဥဒကပဝေသကာတိ အတ္ထော။ ကေစိ **တောယာဘိသေစနကရာ** ဥဒကေန အတ္တနိ အဘိသိဉ္စနကရာတိ အတ္ထော။

၁၉၀. ''ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမာ၊ ပင်္ကဒန္တာ ရဇဿိရာ။
ဂန္ဓိတာ သီလဂန္ဓေန၊ မမ သိဿာ ဒုရာသဒ''။

တတ္ထ တေ ဒုရာသဒာ မမ သိဿာ **ကစ္ဆေသု** ဥဘယကစ္ဆေသု စ ဟတ္ထဟဒေသု စ **ပရူဠ္ဟာ** သဉ္ဇာတာ, ဒီဃနခလောမာတိ အတ္ထော။ ခုရကမ္မရဟိတတ္တာ အမဏ္ဍိတာ အပသာဒိတာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပင္ကဒန္တာ** တိ ကဒ္ဒမ ကစုဏ္ဏခီရဟာသာဏစုဏ္ဏာဒီဟိ ဓဝလမကတတ္တာ မလဂ္ဂဟိတဒန္တာတိ အတ္ထော။ **ရဇဿိရာ** တိ တေလမက္ခနာ ဒိရဟိတတ္တာ ဓူလီဟိ မက္ခိတသီသာတိ အတ္ထော။ **ဂန္ထိတာ သီလဂန္ထေနာ** တိ စျာနသမာဓိသမာပတ္တီဟိ သမ္ပယုတ္တ တသီလေန သမင်္ဂီဘူတတ္တာ လောကိယသီလဂန္ထေန သဗ္ဗတ္ထ သုဂန္ထိဘူတာတိ အတ္ထော။ **မမ သိဿာ ဒုရာသဒာ** တိ ကမေဟိ ဝုတ္တပ္ပကာရဂုဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ အာသာဒေတုံ ဃဋ္ဋေတုံ အသက္ကုဏေယျာ မမ သိဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၁. ''ဟာတော၀ သန္နိပတိတ္ဝာ၊ ဇဋီလာ ဥဂ္ဂတာပနာ။
လာဘာလာဘံ ပကိတ္တေတ္ဝာ၊ ဂစ္ဆန္တိ အမ္ဗရေ တဒာ''။

တတ္ထ **ဟာတော၀ သန္နိပတိတ္ဝာ** တိ သတ္တမ္ဗုတ္တေ တောပစ္စယော, ဟာတရာသကာလေယေ၀ မမ သန္တိကေ ရာသိဘူတာတိ အတ္ထော။ **ဥဂ္ဂတာပနာ** ဟာကဋ္ဌတဟ ပတ္ထဋ္ဌတဟ **ဇဋိလာ** ဇဋာဓာရိနော တာပသာ။ **လာဘာလာဘံ ပကိ တ္တေတ္ဝာ** ခုဒ္ဒကေ စ မဟာန္တေ စ လာဘေ ဟာကဋ္ဌေ ကတ္ဝာ **တဒာ** တသ္မိံ ကာလေ **အမ္ဗရေ** အာကာသတလေ ဂစ္ဆ န္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၂. ပုန တေသံယေ၀ ဂုဏေ ပကာသေန္တော **ဧတေသံ ပက္ကမန္တာန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အာကာသေ တ ထလေ တ **ပက္ကမန္တာနံ** ဂစ္ဆန္တာနံ **ဧတေသံ** တာပသာနံ တကစီရဇနိတော မဟာသဒ္ဒော ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **မုဒိတာ ဟောန္တိ ဒေဝတာ** တိ ဇဝံ မဟာသဒ္ဒံ ပဝတ္တေတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တာနံ အဇိနစမ္မသဒ္ဒေန သန္တုဋ္ဌာ ''သာဓု သာဓု, အယျာ''တိ သောမနဿဇာတာ ဒေဝတာ **မုဒိတာ** သန္တုဋ္ဌာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၃. **ဒိသောဒိသန္တိ** တေ ကလသယော **အန္တလိက္ခစရာ** အာကာသစာရိနော ဒက္ခိဏာဒိသာနုဒိသံ **ပက္ကမန္တိ** ဂစ္ ဆန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သကေ ဗလေနုပတ္ထဒ္ဓာ** တိ အတ္တနော သရီရဗလေန တ စျာနဗလေန တ သမန္နာဂတာ **ယဒိစ္ဆ ကံ** ယတ္ထ ယတ္ထ ဂန္တုကာမာ, တတ္ထ တတ္ထေ၀ ဂစ္ဆန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၄. ပုန တေသမေတနုဘာဝံ ပကာသေန္တော **ပထဝီကမ္ပကာ ဧတေ** တိအာဒိမာဟ။ တဒာ **ဧတေ** သဗ္ဗတ္ထ ကစ္ ဆာစာရာ **ပထဝီကမ္ပကာ** မေဒနီသဥ္စလနဇာတိကာ **နဘစာရိနော** အာကာသစာရိနော။ **ဥဂ္ဂတေဇာ** တိ ဥဂ္ဂတတေဇာ ပတ္ ထဋ္ဌတေဇာ **ဒုပ္ပသဟာ** ပသယ္ဟဟ အဘိဘဝိတ္ဝာ ပဝတ္တိတုံ အသက္ကုဏေယျာတိ ဒုပ္ပသဟာ။ **သာဂရောဝ အခေါဘိ ယာ**တိ အဥေဟိ အခေါဘိယော အနာလုဠိတော သာဂရော ဣ၀ သမုဒ္ဒော ဝိယ အဥေဟိ အခေါဘိယာ ကမ္ပေတုံ အသ က္ကုဏေယျာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၅. **ဌာနစင်္ကမိနော ကေစိ** တိ တေသံ မမ သိဿာနံ အန္တရေ ကေစ္စေ ကလသယော ဌာနိရိယာပထစင်္ကမနိရိယာ ပထသမ္ပန္နာ, ကေစ္စေ ကလသယော **နေသဇ္ဇိကာ** နိသဇ္ဇိရိယာပထသမ္ပန္နာ, ကေစ္စေ ကလသယော **ပဝတ္တဘောဇနာ** သယံပတိတပဏ္ဏာဟာရာ ဧဝရူပေဟိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တတ္တာ ဒုရာသဒာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၆. တေ သဗ္ဗေ ထောမေန္တော **မေတ္တာဝိဟာရိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ''အပရိမာဏေသု စက္ကတဋ္ဌေသု အပ ရိမာဏာ သတ္တာ သုခီ ဟောန္တု''တိအာဒိနာ သိနေဟလက္ခဏာယ မေတ္တာယ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရန္တိ, အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေန္တီတိ **မေတ္တာဝိဟာရိနော** ဧတေ မမ သိဿာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗေ တေ ကလသယော **သဗ္ဗပာဏီနံ** သဗ္ဗေသံ သတ္တာနံ **ဟိတေသီ** ဟိတဂဝေသကာ။ **အနတ္တုက္ကံသကာ** အတ္တာနံ န ဥက္ကံသကာ အမာနိနော **ကဿစိ** ကဥ္စိ ပုဂ္ဂလံ **န ဝမ္ဘေန္တိ** နီစံ ကတ္ဝာ န မညန္တီတိ အတ္ထော။

၁၉၇. တေ မမ သိဿာ သီလသမာဓိသမာပတ္တိဂုဏယုတ္တတ္တာ သီဟရာဇာ ဣ၀ **အစ္ဆမ္ဘိတာ** နိဗ္ဘယာ, **ဂ ဇရာဇာ ဣ၀** ဟတ္ထိရာဇာ ဝိယ **ထာမဝါ** သရီရဗလစျာနဗလသမ္ပန္နာ ဗျဂ္ဃရာဇာ ဣ၀, **ဒုရာသဒာ** ဃဋ္ဋေတုမသက္ ကုဏေယျာ မမ သန္တိကေ အာဂစ္ဆန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉၈. တတော အတ္တနော အာနုဘာဝသ္မ ဒဿနလေသေန ပကာသေန္တော **ဝိဇ္ဇာရောတိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ မန္တ သဇ္ဈာယာဒိဝိဇ္ဇာဓရော စ ရုက္ခပဗ္ဗတာဒိသု ဝသန္တာ ဘုမ္မဒေဝတာ စ ဘူမဋ္ဌလလဋ္ဌာ **နာဂ စ ဂန္ဓဗ္ဗ** ဒေဝတ စ စဏ္ဍာ **ရက္ခသာ စ ကုမ္ဘဏ္ဍာ** ဒေဝတ စ **အနတ** ဒေဝတ စ ဣဒ္ဓိတိဒ္ဓိတနိမ္မာနသမတ္ထာ **ဂရုဠာ** စ တံ သရံ ဥပဇီဝန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော, တသ္မိံ သရေ သရဿ သမီပေ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။

၁၉၉. ပုနပိ တေသံယေဝ အတ္တနော သိဿတာပသာနံ ဂုဏေ ဝဏ္ဏေန္တော **တေ ဇဋ္ဌာ ခာရိဘရိတာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ **ခာရိဘာရ**န္တိ ဥဒဒ္ဓနကမဏ္ဍလုအာဒိကံ တာပသပရိက္ခာရံ။

၂၀၇. ပုနပိ အတ္တနော ဂုဏေ ပကာသေန္တော **ဥပ္ပာတေ သုပိနေ စာပိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗှာဟ္မဏာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတတ္တာ နက္ခတ္တပဟဋ္ဌေ စ ဆေကတ္တာ "ဣမဿ ရာဇကုမာရဿ ဥပ္ပန္နနက္ခတ္တံ သုဘံ အသုဘ"န္တိ ဥပ္ပာတလက္ခဏေ စ သုပိနေ စ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိတေန "ဣဒံ သုပိနံ သုဘံ, ဣဒံ အသုဘ"န္တိ သုပိနနိပ္ဖတ္တိကထနေ စ သဗ္ဗေသံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ ဟတ္ထပာဒလက္ခဏကထနေ စ သုဋ္ဌု သိက္ခိတော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပဝတ္တမာနံ မန္တပဒံ လက္ခဏမန္တကောဋ္ဌာသံ သဗ္ဗံ အဟံ တဒါ မမ တာပသကာလေ ဓာရေမိတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၀၈. အတ္တနော ဗုဒ္ဓါကရဏံ ဗုဒ္ဓဂုဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ န ဩမကန္တိ အနောမံ။ မံသစက္ခုဒိဗ္ဗစက္ခုသမန္တစက္ခုဓမ္မစက္ခုဗုဒ္ဓစက္ခူဟိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပဿနံ ဒဿနံ နာမ, အနောမံ ဒဿနံ ယဿ ဘဂဝတော သော ဘဂဝါ **အနောမဒဿီ** ။ ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ **ဘဂဝါ** လောကဿ ဇေဋ္ဌသေဋ္ဌဘူတတ္တာ **လောကဇေဋ္ဌော** ဥသဘော နိသဘော အာသဘောတိ တယော ဂဝဇေဋ္ဌကာ။ တတ္ထ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဥသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော နိသဘော, ဂဝသတသဟဿဇေဋ္ဌကော အာသဘော, နရာနံ အာသဘော **နရာသဘော** ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗဓမ္မော, **သမ္ဗုဒ္ဓော ဝိဝေကကာမော** ဧကီဘာဝံ ဣစ္ဆန္တော **ဟိမဝန္တံ** ဟိမာလယပဗ္ဗတံ ဥပာဂမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၀၉. **အဇ္ဈောဂာဟေတွာ ဟိမဝန္တ** န္တိ ဟိမဝန္တသမီပံ ဩဂာဟေတွာ ပဝိသိတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၁၀-၁. **ဇလိတံ** ဇလမာနံ ဣန္ဒီဝရပုပ္ဖံ ဣဝ, **ဟုတာသနံ** ဟောမဿ အာသနံ, **အာဒိတ္တံ** အာဘာယုတံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဣဝ, **ဂဂနေ** အာကာသေ ဇောတမာနံ ဝိဇ္ဇုံ ဣဝ, သုဋ္ဌု ဖုလ္လံ သာလရာဇံ ဣဝ, နိသိန္နံ လောကနာယကံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁၃. ဒေဝါနံ ဒေဝေ ဒေဝဒေဝေ, တံ **ဒေဝဒေဝံ** ဒိသွာန တဿ **လက္ခဏံ** ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသင်္ခါတနကာရဏံ။ "ဗုဒ္ဓော နု ခော န တ ဗုဒ္ဓော"တိ **ဥပဓာရယိံ** ဝိစာရေသိံ။ **စက္ခုမံ** ပဉ္စဟိ စက္ခူဟိ စက္ခုမန္တံ ဖိနံ ကေန ကာရဏေန ပဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁၄. **စရဏုတ္တမေ** ဥတ္တမပာဒတလေ **သဟဿာရာနိ** စက္ကလက္ခဏာနိ ဒိဿန္တိ, အဟံ တဿ ဘဂဝတော တာနိ လက္ခဏာနိ ဒိသွာ တထာဂတေ **နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆိံ** သန္နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိံ, နိဿန္ဒေဟော အာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၁၈. **သယမ္ဘူ** သယမေဝ ဘူတာ။ **အမိတောဒယ** အမိတာနံ အပရိမာဏာနံ ဂုဏာနံ ဥဒယ ဥဋ္ဌာနဋ္ဌာန , ဣဒံ ပဒဒွယံ အာလပနမေဝ။ **ဣမံ လောကံ** ဣမံ သတ္တလောကံ **သံ** သုဋ္ဌု **ဥဒ္ဓရသိ** သံသာရတော ဥဒ္ဓရိတွာ နိဗ္ဗာနထလံ ပာပေသီတိ အတ္ထော။ တေ သဗ္ဗေ သတ္တာ တဝ ဒဿနံ **အာဂမ္မ** အာဂန္တွာ **ကင်္ခာသောတံ** ဝိစိကိစ္ဆာမဟောဃံ **တရန္တိ** အတိက္ကမန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁၉. ဘဂဝန္တံ ထောမေန္တော တာပသော **တုဝံ သတ္ထာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ, ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တုဝံ သဒေဝကဿ လောကဿ **သတ္ထာ** အာစရိယော ဥတ္တမဋ္ဌေန တွံမေဝ **ကေတု** ဥဋ္ဌော, သကလလောကေ ပကာသနဋ္ဌေန တွံမေဝ **ဓဇော,** လောကတ္တယေ ဥဂ္ဂတတ္တာ တွံမေဝ **ယူပေ** ဥဿာပိတထမ္ဘသဒိသော, **ဟဏီနံ** သဗ္ဗသတ္တာနံ

တွမေဝ **ပရာယဏော** ဥတ္တမဂမနီယဋ္ဌာနံ တွမေဝ **ပတိဋ္ဌာ** ပတိဋ္ဌာနံ လောကဿ မောဟန္ဓကာရဝိဓမနတော တွံ မေဝ **ဒီပေါ** တေလပဒီပေါ ဝိယ, **ဒွိပဒုတ္တမော** ဒွိပဒါနံ ဒေဝဗြဟ္မမနုဿာနံ ဥတ္တမော သေဋ္ဌောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၂၀. ပုန ဘဂဝန္တံယေဝ ထောမေန္တော **သက္ကာ သမုဒ္ဒေ ဥဒက** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စတုရာသီတိယောဇန သဟဿဂမ္ဘီရေ သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ အာဠှကေန **ပမေတုံ** မိနိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တဝ ဉာဏံ ''ဧ တ္တကံ ပမာဏ''န္တိ **ပမေတဝေ** မိနိတုံ န တွေဝ သက္ကာတိ အတ္ထော။

၂၂၁. **တုလမဏ္ဍလေ** တုလပဉ္စရေ ဌပေတွာ **ပထဝိံ** မေဒနိံ ဓာရေတုံ သက္ကာ, ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တဝ ဉာဏံ ဓာရေ တုံ န တု ဧဝ သက္ကာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၂၂. ဘန္တေ, သဗ္ဗညု **အာကာသော** သကလန္တလိက္ခံ ရဇ္ဇုယာ တ အင်္ဂုလေန တ မိနိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, တဝ ပန ဉာဏံ ဉာဏာကာသံ န တု ဧဝ **ပမေတဝေ** မိနိတုံ သက္ကာတိ အတ္ထော။

၂၂၃. **မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒက** န္တိ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ သာဂရေ **အခိလံ ဥဒကဉ္စ,** စတုနဟုတာဓိ ကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလံ **အခိလံ ပထဝိဉ္စ ဇဟေ** ဇဟေယျ အတိက္ကမေယျ သမံ ကရေယျ ဗုဒ္ဓဿ ဉာဏံ **ဥပဟာယ** ဂဟေတွာ တုလေယျ သမံ ကရေယျ။ **ဥပမာတော** ဥပမာဝသေန **န ယုဇ္ဇရေ** န ယောဇေယျုံ။ ဉာဏ မေဝ အဓိကန္တိ အတ္ထော။

၂၂၄. **စက္ခုမ** ပဉ္စဟိ စက္ခုဟိ စက္ခုမန္တ, အာလပနမေတံ။ သဟ ဒေဝေဟိ ပဝတ္တဿ လောကဿ, ဘုမ္မတ္တေ သာမိဝစနံ။ သဒေဝကေ လောကသ္မိံ အန္တရေ **ယေသံ** ယတ္တကာနံ သတ္တာနံ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ။ **ဧတေ** တတ္တကာ သစိတ္တကာ သတ္တာ တဝ ဉာဏမ္ဟိ **အန္တောဇာလဂတာ** ဉာဏဇာလဿ အန္တော ပဝိဋ္ဌာတိ သမ္ဗန္ဓော, ဉာဏဇာ လေန သဗ္ဗသတ္တေ ပဿသီတိ အတ္ထော။

၂၂၅. ဘန္တေ **, သဗ္ဗညု** သဗ္ဗဓမ္မဇာနနက, တွံ **ယေန ဉာဏေန** စတုမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တေန သကလံ ဥတ္တမံ **ဗောဓိံ** နိ ဗ္ဗာနံ **ပတ္တော** အဓိဂတော **အသိ** ဘဝသိ, တေန ဉာဏေန **ပရတိတ္ထိယေ** အညတိတ္ထိယေ **မဒ္ဒသီ** အဘိဘဝသီတိ သမ္ဗန္ ဓော။

၂၂၆. တေန တာပသေန ထောမိတာကာရံ ပကာသေန္တော ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ထေရာ **ဣမာ ကထာ ထဝိတွာန**တိ အာ ဟံသု။ တတ္ထ **ဣမာ ကထာ**တိ ဣတ္တကာဟိ ကထာဟိ **ထဝိတွာန** ထောမနံ ကတွာန နာမေန သုရုစိ နာမ တာပသော **သေသဋ္ဌကထာသု** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၈၉-၁၉၀; ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု) ပန ''သရဒမာဏဝေ''တိ အာဂတော။ သော အဋ္ဌကထာနယတော ဟဋ္ဌောယေဝ ပမာဏံ, အထ ဝါ သုန္ဒရာ ရုစိ အဇ္ဈာသယော နိဗ္ဗာနာလယော အဿ သာတိ **သုရုစိ**။ သရတိ ဂစ္ဆတိ ဣန္ဒြိယဒမနာယ ပဝတ္တတီတိ သရဒေ, ဣတိ ဒွယမ္ပိ တဿေဝ နာမံ။ သော သုရုစိ တာပသော အဇိနစမ္မံ ပတ္ထရိတွာန ပထဝိယံ နိသီဒိ, အစ္စာသန္နာဒယော ဆ နိသဇ္ဇဒောသေ ဝဇ္ဇေတွာ သရဒေ နိသီ ဒီတိ အတ္ထော။

၂၂၇. တတ္ထ နိသိန္နော တာပသော တဿ ဘဂဝတော ဉာဏမေဝ ထောမေန္တော **စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ** တိ အာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ** တိ စတုရာသီတိသဟဿာနိ, **ဂိရိရာဇာ** မေရုပဗ္ဗတရာဇာ, **မဟဏ္ဏဝေ** သာဂရေ **အဇ္ဈောဂါဠှော** အဓိဩဂါဠှော ပဝိဋ္ဌော, **တာဝဒေဝ** တတ္တကာနိ စတုရာသီတိသဟဿာနိ **အစ္စုဂ္ဂ တော** အတိဥဂ္ဂတော ဥဒ္ဓအနိ ပဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၂၈. **တာဝ အစ္စုဂ္ဂတော** တထာ အတိဥဂ္ဂတော နေရု, သော မဟာနေရု **အာယတော** ဥစ္စတော စ ဝိတ္ထာရတော စ ဧဝံ မဟန္တော နေရုရာဇာ ကောဋိသတသဟဿိယော သဥ္စုဏ္ဏဘေဒေန **စုဏ္ဏိတော** စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကတော အသိ။

၂၂၉. ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တဝ ဉာဏံ လက္ခေ ဌပိယမာနမ္ဟိ ဉာဏေ သတံ တ သဟဿံ တ သတသဟဿံ တ ဧ ကေကံ ဗိန္ဒုံ ကတွာ ဌပိတေ တဒေဝ မဟာနေရုဿ စုဏ္ဏံ ခယံ ဂစ္ဆေယျ, တဝ ဉာဏံ **ပမေတဝေ** ပမာဏံ ကာတုံ

ဝေ န သက္ကာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၀. သုခုမစ္ဆိကေန သုခုမစ္ဆိဒ္ဒေန ဇာလေန ယော သကလမဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ **ပရိက္ခိပေ** သမန္တတော ပရိက္ခိံ ကရေယ္ယ, ဧဝံ ပရိက္ခိတေ ယေ ကေစိ ပာဏာ ဥဒကေ ဇာတာ သဗ္ဗေ တေ အန္တောဇာလဂတာ **သိယုံ** ဘဝေယျုန္တိ အတ္ထော။

၂၃၁. တမုပမေယျံ ဒဿေန္တော **တထေဝ ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ ဥဒဇာ ပာဏာ အန္တောဇာလဂတာ ဟောန္တိ, တထေဝ **မဟာဝီရ** မဟာဗောဓိအဓိဂမာယ ဝီရိယကရ။ ယေ ကေစိ **ပုထု** အနေကာ **တိတ္ထိယာ** မိစ္ဆာ တိတ္ထကရာ **ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒာ** ဒိဋ္ဌိသင်္ခာတဂဟနံ ပဝိဋ္ဌာ **ပရာမာသေန** သဘာဝတော ပရတော အာမသနလက္ခဏာယ ဒိဋ္ဌိယာ **မောဟိတာ** ပိဟိတာ သန္တိ။

၂၃၂. တဝ **သုဒ္ဓေန** နိက္ကိလေသေန ဉာဏေန **အနာဝရဏဒဿိနာ** သဗ္ဗဓမ္မာနံ အာဝရဏရဟိတဒဿနသီလေန **ဧတေ** သဗ္ဗေ တိတ္ထိယာ **အန္တောဇာလဂတာ** ဉာဏဇာလဿန္တော ပဝေသိတာ တ တထေတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဉာဏံ တေ နာတိဝတ္တရေ**တိ တဝ ဉာဏံ တေ တိတ္ထိယာ နာတိက္ကမန္တီတိ အတ္ထော။

၂၃၃. ဧဝံ ဝုတ္တထောမနာဝသာနေ ဘဂဝတော အတ္တနော ဗျာကရဏာရဟံ ဒဿေတုံ **ဘဂဝါ တမ္ဟိ သမယေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မိံ သမယေ တာပသော ဘဂဝန္တံ ထောမေသိ, တသ္မိံ ထောမနာယ ပရိယောသာနကာလေ သဏ္ဌာတိက္ကန္တပရိတရတာယ မဟာယသော အနောမဒဿီ ဘဂဝါ ကိလေသမာရာဒီနံ ဇိတတ္တာ **ဇိနော။ သမာဓိမှာ** အပ္ပိတသမာဓိတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၄-၅. တဿ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော **မုနိနော** မောနသင်္ခာတေန ဉာဏေန သမန္နာဂတဿ နိသဘော နာမ သာဝကော **သန္တစိတ္တေဟိ** ဝူပသန္တကိလေသမာနသေဟိ တာဒီဟိ ကုဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယသဘာဝတ္တာ, **တာဒိဘိ** ခီဏာသဝေဟိ **သုဒ္ဓေဟိ** ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိယုတ္တေဟိ ဆဠဘိညေဟိ တာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပနသဘာဝေဟိ သတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော ဗုဒ္ဓဿ စိတ္တံ, **အညာယ** ဇာနိတွာ လောကနာယကံ **ဥပေသိ,** တာဝဒေဝ သမီပံ အဂမာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၆. တေ တထာ အာဂတာ သမာနာ **တတ္ထ** ဘဂဝတော သမီပေ။ **အန္တလိက္ခေ** အာကာသေ ဌိတာ ဘဂဝန္တံ ပဒက္ခိဏံ အကံသု။ တေ သဗ္ဗေ **ပဉ္စလိကာ** နမဿမာနာ အာကာသတော ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ **ဩတရုံ** ဩရောဟိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၇. ပုန ဗျာကရဏအနဿ ပုဗ္ဗဘာဂကာရဏံ ပကာသေန္တော **သိတံ ပာတုကရီ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၄၁. ယော မံ ပုပ္ဖေနာ တိ ယော တာပသော မယိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ အနေကပုပ္ဖေန မံ ပူဇေသိ, ဉာဏဉ္စ **မေ အနု** ပုနပ္ပုနံ **ထဝိ** ထောမေသိ, **တမဟန္တိ** တံ တာပသံ အဟံ **ကိတ္တယိဿာမိ** ပာကဋံ ကရိဿာမိ, **မမ ဘာသတော** ဘာသန္တဿ ဝစနံ **သုဏောထ** သဝနဝိသယံ ကရောထ မနသိ ကရောထ။

၂၅၀. ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ တိ ဗျာကရဏံ ဒဒမာနော ဘဂဝါ အာဟ။ တတ္ထ **ပစ္ဆိမေ** ပရိယောသာနဘူတေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ သတိ။ **မနုဿတ္တံ** မနုဿဇာတိံ **ဂမိဿတိ,** မနုဿလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ အတ္ထော။ ရူပသာရဓနသာရဝယသာရကုလသာရဘောဂသာရပုညသာရာဒီဟိ သာရေဟိ သာရဝန္တတာယ သာရီ နာမ ဗြာဟ္မဏီ ကုစ္ဆိနာ ဓာရယိဿတိ။

၂၅၃. ဗျာကရဏမူလမာရဘိ **အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ** တိ။ တွေ့ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ ကပ္ပသတသဟဿဉ္စ ပာရမီ ပူရိတာ, တထာပိ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အန္တရကပ္ပာနိ ဥပဟာယ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၅၄. “သာရိပုတ္တောတိ နာမေန, ဟေဿတိ အဂ္ဂသာဝကော”တိ ဗျာကရဏမဒါသိ, ဗျာကရဏံ ဒတွာ တံ ထောမေန္တော သော ဘဂဝါ **အယံ ဘာဂီရထီ**တိအာဒိမာဟ။ ဂင်္ဂါ, ယမုနာ, သရဘူ, မဟီ, အစိရဝတီတိ ဣမာသံ ပဉ္စန္နံ ဂင်္ဂါနံ အန္တရေ အယံ ဘာဂီရထီ နာမ ပဌမမဟာဂင်္ဂါ **ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာ** ဟိမဝန္တတော အာဂတာ အနောတတ္တဒဟတော ပဘာတ, **မဟောဒဓိံ** မဟာဥဒကက္ခန္ဓံ **အပ္ပယန္တိ** ဟာပုဏန္တိ, **မဟာသမုဒ္ဒံ** မဟာသာဂရံ **အပ္ပေတိ** ဥပဂစ္ဆတိ ယထာ, တထာ ဧဝ အယံ သာရိပုတ္တော **သကေ တီသု ဝိသာရဒေ** အတ္တနော ကုလေ ပဝတ္တမာနေသု တီသု ဝေဒေသု ဝိသာရဒေ အပက္ခလိတဉာဏော ပတ္ထဋဉာဏော။ **ပညာယ ပာရမိံ ဂန္တွာ** အတ္တနော သာဝကဉာဏဿ ပရိယောသာနံ ဂန္တွာ, **ပာဏိနေ** သဗ္ဗသတ္တေ **တပ္ပယိဿတိ** သန္တပ္ပေဿတိ သုဟိတ္တဘာဝံ ကရိဿတီတိ အတ္ထော။

၂၅၇. **ဟိမဝန္တမုပာဒါယ** တိ ဟိမာလယပဗ္ဗတံ အာဒိံ ကတွာ **မဟောဒဓိံ** မဟာသမုဒ္ဒံ ဥဒကဘာရံ **သာဂရံ** ပရိယောသာနံ ကတွာ **ဧတ္ထန္တရေ** ဧတေသံ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတသာဂရာနံ မဇ္ဈေ **ယံ ပုလိနံ** ယတ္တကာ တလုကရာသိ အတ္ထိ, **ဂဏနာတော** ဂဏနဝသေန **အသင်္ချိယံ** သင်္ချာတိက္ကန္တံ ။

၂၅၈. **တမ္ပိ သက္ကာ အသေသေန** တိ တံ ပုလိနမ္ပိ နိဿေသေန **သင်္ခါတုံ** သက္ကာ သက္ကုဏေယျ ဘဝေယျ, သာ ဂဏနာ ယထာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တထာ သာရိပုတ္တဿ ပညာယ **အန္တော** ပရိယောသာနံ န တွေဝ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

၂၅၉. **လက္ခေ။ပေ။ ဘဝိဿတီတိ လက္ခေ** ဉာဏလက္ခေ ဉာဏဿ ကောသိုံ ကလေ **ဌပိယမာနမ္ဟိ** ဌပိတေ သတိ ဂင်္ဂါယ တလုကာ **ခီယေ** ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။

၂၆၀. **မဟာသမုဒ္ဒေ** တိ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ စတုမဟာသာဂရေ **ဦမိယော** ကဝုတာဒိဘေအ တရင်္ဂရာသယော **ဂဏနာတော အသင်္ချိယာ** သင်္ချာဝိရဟိတာ ယထာ ဟောန္တိ, တထေဝ သာရိပုတ္တဿ ပညာယ **အန္တော** ပရိယောသာနံ **န ဟေဿတိ** န ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၁. သော ဧဝံ ပညာ သာရိပုတ္တော ကောတမကောတ္တတ္တာ **ကောတမံ** သကျကုလေ ဇာတ္တကံ သကျပုင်္ဂဝံ သမ္ဗုဒ္ဓံ **အာရာဓယိတွာ** ဝတ္တပဋိပတ္တိသီလာစာရာဒီဟိ စိတ္တာရာဓနံ ကတွာ **ပညာယ** သာဝကဉာဏဿ **ပာရမိံ** ပရိယောသာနံ ဂန္တွာ တဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကော ဟေဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၂. သော ဧဝံ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနံ ပတ္တော သကျပုတ္တေန ဘဂဝတာ ဣဒ္ဓာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယသဘာဝေန ပဝတ္တိတံ ဟာကဋ္ဌံ ကတံ **ဓမ္မစက္ကံ** သဒ္ဓမ္မံ **အနုဝတ္တေဿတိ** အဝိနဿမာနံ ဓာရေဿတိ။ **ဓမ္မဝုဋ္ဌိယော** ဓမ္မဒေသနာသင်္ခါတာ ဝုဋ္ဌိယော **ဝဿေန္တော** ဒေသေန္တော ပကာသေန္တော ဝိဝရန္တော ဝိဘဇန္တော ဥတ္တာနီကရောန္တော ပဝတ္တိဿတီတိ အတ္ထော။

၂၆၃. ကောတမော သကျပုင်္ဂဝေ ဘဂဝါ ဧတံ သဗ္ဗံ **အဘိညာယ** ဝိသေသေန ဉာဏေန ဇာနိတွာ **ဘိက္ခုသင်္ဃေ** အရိယပုဂ္ဂလမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ **အဂ္ဂဋ္ဌာနေ** သကလပညာဒိဂုဏဂဏာဘိရမေ ဥစ္စဋ္ဌာနေ ဌပေဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၄. ဧဝံ သော လဒ္ဓဗျာကရဏော သောမနဿပ္ပတ္တော ပီတိသောမနဿဝသေန ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော **အဟော မေ သုကတံ ကမ္မ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟော**တိ ဝိမှယတ္ထေ နိပါတော။ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော **သတ္ထုနော** ဂရုနော **သုကတံ** သုဋ္ဌု ကတံ သဒ္ဒဟိတွာ ကတံ **ကမ္မံ** ပုညကောဋ္ဌာသံ အဟော ဝိမှယံ အစိန္တေယျာနုဘာဝန္တိ အတ္ထော။ **ယဿ** ဘဂဝတော **အဟံ ကာရံ** ပုညသမ္ဘာရံ ကတွာ **သဗ္ဗတ္ထ** သကလဂုဏဂဏေ **ပာရမိံ** ပရိယောသာနံ **ဂတော** ပရမံ ကောဋိံ သမ္ပတ္တော, သော ဘဂဝါ အဟော ဝိမှယယောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၅. **အပရိမေယျေ** တိ သင်္ချာတိက္ကန္တကာလသ္မိံ ကတံ ကုသလကမ္မံ, **မေ** မယှံ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေ **ဖလံ** ဝိပါကံ ဒဿေသိ။ **သုမုတ္တော** သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တော ဆေကေန ဓနုဂ္ဂဟေန ခိတ္တော သရဝေဂေါ ဣဝ အဟံ တေန ပုညဖလေန ကိလေသေ **ဈာပယိံ** ဈာပေသိန္တိ အတ္ထော။

၂၆၆. အတ္တနော ဧဝ ဝီရိယံ ပကာသေန္တော **အသင္ခတ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသင္ခတ** န္တိ န သင္ခတံ, ပစ္စယေဟိ သမာဂမ္မ န ကတန္တိ အတ္ထော။ တံ အသင္ခတံ နိဗ္ဗာနံ ကိလေသကာလုဿိယာဘာဝေန **အစလံ** ကတသမ္ဘာရာနံ ပတိဋ္ဌဘာဝေန **ပဒံ ဂဝေသန္တော** ပရိယေသန္တော **သဗ္ဗေ တိတ္ထိယေ** သကလေ တိတ္ထကရေ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟဒကေ ပုဂ္ဂလေ **ဝိစိနံ** ဥပပရိက္ခန္တော **သောဟံ** သော အဟံ **ဘဝေ** ကာမဘဝာဒိကေ ဘဝေ **သံသရိံ** ပရိဗ္ဘမိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၇-၈. အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ပကာသေန္တော **ယထာပိ ဗျာဓိတော ပေါသော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗျာဓိတော**တိ ဗျာဓိနာ ပီဠိတော **ပေါသော** ပုရိသော ဩသဓံ ပရိယေသေယျ ယထာ, တထာ အဟံ အသင္ခတံ အမတံ ပဒံ နိဗ္ဗာနံ ဂဝေသန္တော **အဗ္ဗောကိဏ္ဏံ** အဝိစ္ဆိန္နံ နိရန္တရံ, **ပဉ္စသတံ** ဇာတိပဉ္စသတေသု အတ္တဘာဝေသု ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၇၁. **ကုတိတ္ထေ သဉ္စရိံ အဟ** န္တိ လာမကေ တိတ္ထေ ဂမနမဂ္ဂေ အဟံ သဉ္စရိံ။

၂၇၂. **သာရတ္ထိကော ပေါသော** သာရဂဝေသီ ပုရိသော။ **ကဒလိံ ဆေတွာန ဖာလယေ**တိ ကဒလိက္ခန္ဓံ ဆေတွာ ဒွေဓာ ဖာလေယျ။ **န တတ္ထ သာရံ ဝိန္ဒေယျ** တိ ဖာလေတွာ စ ပန တတ္ထ ကဒလိက္ခန္ဓေ သာရံ န ဝိန္ဒေယျ န လဘေယျ, သော ပုရိသော သာရေန **ရိတ္တကော** တုစ္ဆောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၇၃. ယထာ ကဒလိက္ခန္ဓော သာရေန **ရိတ္တော** တုစ္ဆော, **တထေဝ** တထာ ဧဝ လောကေ **တိတ္ထိယာ** နာနာဒိဋ္ဌိဂတိကာ ဗဟုဇ္ဇနာ အသင္ခတေန နိဗ္ဗာနေန **ရိတ္တာ** တုစ္ဆာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သေ**တိ နိပာတမတ္တံ။

၂၇၄. **ပစ္ဆိမဘဝေ** ပရိယောသာနဇာတိယံ **ဗြဟ္မဗန္ဓု** ဗြာဟ္မဏကုလေ ဇာတော အဟံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **မဟာဘောဂံ ဆဍ္ဍေတွာန** တိ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဣဝ ဆဍ္ဍေတွာ, **အနဂါရိယံ** ကသိတဏိဇ္ဇာဒိကမ္မဝိရဟိတံ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ **ပဗ္ဗဇိံ** ပဋိပဇ္ဇိန္တိ အတ္ထော။

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၇၅-၇. **အဇ္ဈာယကော။ပေ။ မုနိံ မောနေ သမာဟိတ** န္တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, တေန မောနေန သမန္နာဂတော မုနိ, တသ္မိံ မောနေ သမ္မာ အာဟိတံ ဌပိတံ သမာဟိတံ စိတ္တန္တိ အတ္ထော။ အာဂုသင္ခာတံ ပာပံ န ကရောတီတိ နာဂေ, အသုဒ္ဓိဇိတွေရော, တံ မဟာနာဂံ သုဖုလ္လံ ဖုလ္လံ ဝိကသိတပဒုမံ ယထာ ဝိရောစမာနန္တိ အတ္ထော။

၂၇၈-၂၈၁. **ဒိသွာ မေ။ပေ။ ပုစ္ဆိတုံ အမတံ ပဒ** န္တိ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၈၂. **ဝီထိန္တရေ** တိ ဝီထိအန္တရေ **အနုပ္ပတ္တံ** သမ္ပတ္တံ ဥပဂတံ တံ ထေရံ **ဥပဂန္တွာန** သမီပံ ဂန္တွာ အဟံ ပုစ္ဆိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၈၄. **ကီဒိသံ တေ မဟာဝီရာ**တိ သကလဓိတိပုရိသသာသနေ အရဟတ္တာနမန္တရေ ပဌမံ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနေ, အရဟတ္တပ္ပတ္တမဟာဝီရ, အနုဇာတပရိတရဗဟုလတာယ **မဟာယသ တေ** တဝ ဗုဒ္ဓဿ ကီဒိသံ **သာသနံ ဓမ္မံ** ဓမ္မဒေသနာသင်္ခာတံ သာသနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သော** ဘဒ္ဒမုခ, **မေ** မယှံ **သာဓု** ဘဒ္ဒကံ သာသနံ **ကထယဿု** ကထေဟီတိ အတ္ထော။

၂၈၅. တတော ကထိတာကာရံ ဒဿေန္တော **သော မေ ပုဋ္ဌော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သော**တိ အသုဒ္ဓိဇိတွေရော, **မေ** မယာ **ပုဋ္ဌော** “သာသနံ ကီဒိသ”န္တိ ကထိတော သဗ္ဗံ ကထံ ကထေသိ။ သဗ္ဗံ သာသနံ သတ္ထုဂမ္ဘီရတာယ **ဂမ္ဘီရံ** ဒေသနာဓမ္မပဋိဝေဓဂမ္ဘီရတာယ **ဂမ္ဘီရံ** ပရမတ္ထသစ္စဝိဘာဝိတာဒိဝသေန **နိပုဏံ ပဒံ** နိဗ္ဗာနံ တဏှာဟာသလ္လဿ **ဟန္တာရံ** ဝိနာသကရံ သဗ္ဗဿ သံသာရဒုက္ခဿ **အပနုဒနံ** ခေပနကရံ ဓမ္မန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၈၆. တေန ကထိတာကာရံ ဒဿေန္တော **ယေ ဓမ္မာ** တိအာဒိမာဟ။ **ဟေတုပ္ပဘဝါ** ဟေတုတော ကာရဏတော ဥပ္ပန္နာ ဇာတာ ဘူတာ သဉ္ဇာတာ နိဗ္ဗတ္တာ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ, **ယေ ဓမ္မာ** ယေ သပ္ပစ္စယာ သဘာဝဓမ္မာ သန္တိ သံဝိဇ္ဇ

ဇန္တိ ဥပလဘန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတုံ** ကာရဏံ တထာဂတော **အာဟ** ကထေသိ။ **တေသဉ္စ ယော နိ ရောဓော**တိ တေသံ ဟေတုဓမ္မာနံ ယော နိရောဓော နိရုဇ္ဈနသဘာဝတော, **ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော**တိ သီလသမာဓိပညာဒိဂု ဏပရိတရမဟန္တတာယ သမိတပာပတ္တာ ဝိဒ္ဓံသိတပာပတ္တာ စ မဟာသမဏော ဘဂဝါ ဧဝံဝါဒီ ဟေတုဝူပသမနာဒိဝဒနသီ လော ကထေတာတိ အတ္ထော။

၂၈၇. တတော ဝုတ္တဓမ္မံ သုတွာ အတ္တနော ပစ္စက္ခကတပ္ပကာရံ ဒဿေန္တော **သောဟန္တိ**အာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနမေဝ။

၂၈၉. **ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိတာဝဒေဝ** တိ သစေပိ ဣတော ဥတ္တရိ နတ္ထိ, ဧတ္တကမေဝ ဣဒံ သောတာပတ္တိဖလ မေဝ ပတ္တဗ္ဗံ။ တထာ ဧသော ဧဝ ဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **ပစ္စဗ္ယထ** ပဋိဝိဒ္ဓထ တုမှေဟ အသောကံ **ပဒံ** နိဗ္ဗာနံ။ အမှေ ဟေဟိ နာမ ဣဒံ ပဒံ ဗဟုကေဟိ ကပ္ပနဟုတေဟိ အဒိဋ္ဌမေဝ အဗ္ဘတီတံ။

၂၉၀. **ယွတဟံ ဓမ္မံ ဂဝေသန္တော** တိ ယော အဟံ ဓမ္မံ သန္တိပဒံ ဂဝေသန္တော ပရိယေသန္တော **ကုတိတ္ထေ** ကုစ္ဆိတတိတ္ထေ နိန္ဒိတဗ္ဗတိတ္ထေ **သဉ္စရိံ** ပရိဗ္ဘမိန္တိ အတ္ထော။ **သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော** တိ သော ပ ရိယေသိတဗ္ဗော အတ္ထော မယာ အနုပ္ပတ္တော သမ္ပတ္တော, ဣဒါနိ ပန **မေ** မယှံ **နပ္ပမဇ္ဇိတုံ** အပ္ပမာဒေန ဘဝိတုံ ကာလောတိ အတ္ထော။

၂၉၁. အဟံ အဿဇိနာ ထေရေန **တောသိတော** ကတသောမနဿော, **အစလံ** နိစ္စလံ နိဗ္ဗာနပဒံ, **ပတွာန** ဟာပုဏိ တွာ **သဟာယကံ** ကောလိတမာဏဝံ **ဂဝေသန္တော** ပရိယေသန္တော အဿမပဒံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။

၂၉၂. **ဒူရတောဝ မမံ ဒိသွာ**တိ အဿမပဒတော ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ မမံ ဒိသွာ သုသိက္ခိတော **မေ** မမ သ ဟာယော ဌာနနိသဇ္ဇာဒိဣရိယာပထေဟိ **သမ္ပန္နော** သမင်္ဂီဘူတော **ဣဒံ** ဥပရိ ဝုစ္စမာနဝစနံ **အဗ္ရဝိ** ကထေသီတိ အတ္ထော။

၂၉၃. ဘော သဟာယ, **ပသန္နမုခနေတ္တာသိ** ပသန္နေဟိ သောဘနေဟိ ဒဒ္ဒလ္လမာနေဟိ မုခနေတ္တေဟိ သမန္န ာဂတော အသိ။ မုနိဘာဝေ ဣဝ တေ **ဒိဿတိ** ပညာယတိ။ ဣတ္ထမ္ဘူတော တွံ **အမတာဓိဂတော** အမတံ နိဗ္ဗာနံ အ ဓိဂတော အသိ, **ကစ္စိ အစ္စုတံ** နိဗ္ဗာန **ပဒံ** အဓိဂတော အဓိဂစ္ဆီတိ ပုစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။

၂၉၄. **သုဘာနုရူပေ အာယာသီ**တိ သုဘဿ ပသန္နဝဏ္ဏဿ အနုရူပေ ဟုတွာ အာယာသိ အာဂစ္ဆသိ။ **အာ နေဉ္ဇကာရိတော ဝိယာ**တိ တောမရာဒီဟိ ကာရိတော အာနေဉ္ဇော ဟတ္ထီ ဝိယ **ဒန္တောဝ** တီဟိ မာသေဟိ သုသိက္ခိ တော ဣဝ ဗာဟိတပာပတ္တာ, **ဗ္ရာဟ္မဏ ဒန္တဒမထော** သိက္ခိတသိက္ခော နိဗ္ဗာနပဒေ ဥပသန္တော အသီတိ ပုစ္ဆိ။

၂၉၅. တေန ပုဋ္ဌော **အမတံ မယာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၉၉. **အပရိယောသိတသင်္ကပ္ပော** တိ ''အနာဂတေ ကေဿ ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထိ တပတ္ထနာယ ကောဋိံ အပ္ပတ္တသင်္ကပ္ပောတိ အတ္ထော။ **ကုတိတ္ထေ** အဂန္တဗ္ဗမဂ္ဂေ **အဟံ သဉ္စရိံ** ပရိဗ္ဘမိံ။ ဘန္တေ ဂောတမ, လောကဇေဋ္ဌ တဝ ဒဿနံ **အာဂမ္မ** ပတွာ, **မမ သင်္ကပ္ပော** မယှံ ပတ္ထနာ **ပူရိတော** အရဟတ္တ တမဂ္ဂာဓိဂမေန သာဝကဟာရမီဉာဏဿ ဟာပုဏနေန ပရိပုဏ္ဏောတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၀၀. **ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယာ** တိ ပထဝိယံ နိဗ္ဗတ္တာ **သမယေ** ဟေမန္တကာလေ **ပုပ္ဖန္တိ** ဝိကသန္တိ, **ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ** သုဂန္ဓာ သုဒ္ဓါ **ပဝန္တိ** ပတယန္တိ, **သဗ္ဗပာဏိနံ** သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿေ **တောသေန္တိ** သောမနဿယုတ္တေ ကရောန္ တိ ယထာ။

၃၀၁. **တထေဝါဟံ မဟာဝီရာ**တိ မဟာဝီရိယဝန္တသက္ယကုလပသုတမဟာပရိတရ **တေ** တဝ သာသနေ **ပတိဋ္ဌာယ** အဟံ ပတိဋ္ဌဟိတွာ **ပုပ္ဖိတုံ** အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန ဝိကသိတုံ **သမယံ** ကာလံ **သောမိ** ဂဝေသာမိ တထေဝါတိ သမ္ဗန္

ဓော။

၃၀၂. **ဝိမုတ္တိပုပ္ဖ** န္တိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စနတော ဝိမောစနတော တ ဝိမုတ္တိ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိသင်္ခာတံ ပုပ္ ဖံ **သေန္တော** ဂဝေသေန္တော, တဋ္ဌ ခော **ဘဝသံသာရမောစနံ** ကာမဘဝါဒိဘဝေသု သံသရဏံ ဂမနံ ဘဝသံသာရံ, တ တော မောစနံ ဘဝသံသာရမောစနံ။ **ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘေနာ** တိ ဝိမုစ္စနံ ဝိမုစ္စန္တိ တ ကတသမ္ဘာရာ ဧတောယာတိ ဝိမုတ္တိ, အဂ္ ဂဖလံ။ ပုပ္ဖန္တိ ဝိကသန္တိ ဝေနေယျာ ဧတေနာတိ ပုပ္ဖံ။ ဝိမုတ္တိ ဧဝ ပုပ္ဖံ ဝိမုတ္တိပုပ္ဖံ။ လဘနံ လာဘော, ဝိမုတ္တိပုပ္ဖသ္ သ လာဘော ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘော။ တေန ဝိမုတ္တိပုပ္ဖလာဘေန အဓိဂမနေန **သဗ္ဗဟဏိနံ** သဗ္ဗသတ္တေ **တောသေမိ** သော မနဿံ ဟပေမီတိ အတ္ထော။

၃၀၃. **"ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှဟိ"** တိအာဒီသု **စက္ကုမ** ပဋ္ဌဟိ စက္ကုဟိ စက္ကုမန္တ ယတ္တကေ ဌာနေ ရတနသုတ္တာ ဒီနံ ပရိတ္တာနံ အာဏာ အာနုဘာဝေ ပဝတ္တတိ, တတ္တကေ သတသဟဿကောဋိစက္ကဝါဠသင်္ခာတေ ဗုဒ္ဓခေတ္ တေ **ဌပေတ္ဝာ တန မဟာမုနိံ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ အဝသေသေသု သတ္တေသု အညော ကောစိ **တဝ ပုတ္တဿ** တု ယှံ ပုတ္တေန မယာ **ပညာယ သဒိသော** သမော နတ္ထီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

၃၀၈. **ပဋိပန္နာ** တိ စတုမဂ္ဂသမင်္ဂိနော စ **ဖလဋ္ဌာ** အရဟတ္တဖလေ ဌိတာ စ **သေခာ ဖလသမင်္ဂိနော** ဟေဋ္ဌိမေ ဟိ တီဟိ ဖလေဟိ သမန္နာဂတာ စ ဧတေ အဋ္ဌ အရိယဘိက္ခူ, **ဥတ္တမတ္ထံ** နိဗ္ဗာနံ **အာသီသကာ** ဂဝေသကာ, **တံ** ပည ဝန္တံ **ပရိဝါရေန္တိ သဒာ** သဗ္ဗကာလံ သေဝန္တိ ဘဇန္တိ ပယိရုပာသန္တီတိ အတ္ထော။

၃၁၀. ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မာနုပဿနာသင်္ခာတာနံ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ **ကုသလာ** ဆေကာ သတိသမ္ဗော ဇ္ဈင်္ဂါဒီနံ သတ္တန္နံ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ **ဘာဝနာယ**ဝဍ္ဍနာယ **ရတာ** အလ္လီနာ။

၃၁၄

. **ဥဋ္ဌုရာဇာဝ** တာရကရာဇာ ဣဝ စ သောဘသိ။

၃၁၅. ရုက္ခပဗ္ဗတရတနသတ္တာဒယော ဓာရေတီတိ ဓရဏီ, ဓရဏိယံ ရုဟာ သဉ္ဇာတာ ဝဍ္ဍိတာ စာတိ **ဓရဏီရုဟာ** ရုက္ခာ။ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ **ရုဟန္တိ** ဝဍ္ဍန္တိ ဝုဍ္ဍိံ ဝိရူဠှိံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **ဝေပုလ္လတံ** ဝိပုလဘာဝံ ပရိပူရဘာဝံ **ဟာပုဏ န္တိ, တေ** ရုက္ခာ ကမေန **ဖလံ ဒဿယန္တိ** ဖလဓာရိနော ဟောန္တိ။

၃၁၇-၉. ပုနပိ ဘဂဝန္တမေဝ ထောမေန္တော **သိန္ဓု သရဿတီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သိန္ဓုတဒိ နာမ ဂင်္ဂာ စ သ ရဿတီ နာမ ဂင်္ဂာ စ နန္ဒိယဂင်္ဂာ စ စန္ဒဘာဂဂင်္ဂါ စ ဂင်္ဂာ နာမ ဂင်္ဂာ စ ယမုနာ နာမ ဂင်္ဂာ စ သရဘူ နာမ ဂင်္ဂာ စ မဟီ နာမ ဂင်္ဂာ စ။ **သန္ဒမာနာနံ** ဂစ္ဆန္တီနံ **ဧတာသံ** ဂင်္ဂါနံ **သာဂရော** သမုဒ္ဒော ဧဝ **သမ္ပဋိစ္ဆတိ** ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဓာရေတိ။ တအ ဧတာ သဗ္ဗဂင်္ဂါ **ပုရိမံ နာမံ** သိန္ဓုတဒိဂင်္ဂါတ္တာဒိကံ ပုရိမံ နာမပညတ္တိံတေဟာရံ **ဇဟန္တိ** ဆဍ္ဍေ န္တိ **သာဂရောတေဝ** သာဂရော ဣတိ ဧဝ **ဉာယတိ** ပာကဋာ ဘဝတိ ယထာ။ **တထေဝ** တထာ ဧဝ **ဣမေ စတုဗ္ဗဏ္ဏာ** ခ တ္တိယဗြာဟ္မဏဝေဿသုဒ္ဒသင်္ခာတာ စတ္တာရော ကုလာ **တဝန္တိကေ** တဝ အန္တိကေ သမီပေ **ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ** ပတ္ တကာသာယစီဝရဓာရိနော ပရိစရန္တာ **ပုရိမံ နာမံ** ခတ္တိယာဒိနာမဓေယျံ ပညတ္တိံတေဟာရံ **ဇဟန္တိ** စဇန္တိ, **ဗုဒ္ဓပုတ္ တာတိ** ဗုဒ္ဓဿ ဩရသာတိ **ဉာယရေ** ပာကဋာ ဘဝေယျုံ။

၃၂၀-၄. **စန္ဒော** စန္ဒမဏ္ဍလော အဗ္ဘာ မဟိကာ ရဇော ဓုမော ရာဟူတိ ပဉ္စဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဝိရဟိတတ္တာ **ဝိမလော** ဝိဂတမလော နိမ္မလော, **အာကာသဓာတုယာ** အာကာသဂဗ္ဘေ **ဂစ္ဆံ** ဂစ္ဆန္တော, **သဗ္ဗေ** တာရကသမူဟေ အာဘာယ မဒ္ဒမာနော လောကေ **အတိရောစတိ** ဒဒ္ဒလ္လတိ ယထာ။ **တထေဝ** တထာ ဧဝ တွံ။ပေ.။။

၃၂၅-၇. **ဥဒကေ ဇာတာ** ဥဒကေ သံဝဍ္ဎာ ကုမုဒာ မန္ဒာလကာ စ **ဗဟူ** သင်္ခာတိက္ကန္တာ, **တောယေန** ဥဒကေန က ဒ္ဒမကလလေန စ **ဥပလိမ္ပန္တိ** အလ္လီယန္တိ ယထာ, တထေဝ **ဗဟုကာ သတ္တာ** အပရိမာဏာ သတ္တာ လောကေ

ဇာတာ သံဝဍ္ဎာ ရာဂေန စ ဒောသေန စ **အင္ဂိတာ** ဖန္ဒိတာ **ဝိရူဟရေ** ဝိရုဟန္တိ။ ကဒ္ဒမေ ကုမုဒံ ယထာ ဝိရုဟတိ သဉ္ဇာယတိ။ **ကေသရီ**တိ ပဒုမံ။

၃၂၉-၃၀. **ရမ္မကေ မာသေ**တိ ကတ္တိကမာသေ "ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **တရိဇာ** ပဒုမပုပ္ဖာဒယော **ဗဟူ** ပုပ္ဖာ **ပုပ္ဖန္တိ** ဝိကသန္တိ, **တံ မာသံ** တံ ကတ္တိကမာသံ နာတိဝတ္တန္တိ တရိဇာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သမယော ပုပ္ဖနာယ သော**တိ သော ကတ္တိကမာသော ပုပ္ဖနာယ ဝိကသနာယ သမယော ကာလောတိ အတ္ထော။ ယထာ ပုပ္ဖန္တိ တထေဝ တွံ, သက္ယပုတ္တ, **ပုပ္ဖိတော** ဝိကသိတော အသိ။ **ပုပ္ဖိတော တေ ဝိမုတ္တိယာ**တိ တေ တုယှံ သိဿာ ကတသမ္ဘာရာ ဘိက္ခူ ဝိမုတ္တိယာ အရဟတ္တဖလဉာဏေန ပုပ္ဖိတော ဝိကသိတော။ ယထာ တရိဇံ ပဒုမံ ပုပ္ဖနသမယံ နာတိက္ကမတိ, တထာ တေ သာသနံ ဩဝါအနုသာသနိံ **နာတိဝတ္တန္တိ** နာတိက္ကမန္တီတိ အတ္ထော။

၃၃၃-၄. **ယထာပိ သေလော ဟိမဝါ**တိ ဟိမဝါ နာမ သေလမယပဗ္ဗတော။ **သဗ္ဗပါဏီနံ** သဗ္ဗေသံ ဗျာဓိတာနံ သတ္တာနံ **ဩသဓော** ဩသဓဝေဇ္ဇော သဗ္ဗနာကနံ သဗ္ဗအသုရာနံ သဗ္ဗဒေဝတနဉ္စ **အာလယော** အာကရဘူတော ယထာ, တထေဝ တွံ, မဟာဝီရ, သဗ္ဗပါဏီနံ ဇရာဗျာဓိမရဏာဒီဟိ ပမောစနတော ဩသဓော ဝိယ။ ယထာ သော ဟိမဝါ နာကာဒီနံ အာလယော, တထာ တေဝိဇ္ဇာယ စ ဆဠဘိညာယ စ ဣဒ္ဓိယာ စ **ပါရမိံ** ပရိယောသာနံ **ဂတာ** ပတ္တာ တွံ နိဿာယ ဝသန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဟေဋ္ဌာ တ ဥပရိ တ ဥပမာဥပမေယျဝသေန ကထာနံ သမ္ဗန္ဓနယာ သုဝိညေယျာဝ။

၃၄၂. **အာသယာနုသယံ ဉတွာ**တိ ဧတ္ထ အာသယောတိ အဇ္ဈာသယော စရိယာ, အနုသယောတိ ထာမဂတကိလေသော။ "အယံ ရာဂစရိတော, အယံ ဒောသစရိတော, အယံ မောဟစရိတော"တိအာဒိနာ အာသယဉ္စ အနုသယံ ကိလေသပဝတ္တိဉ္စ ဉတွာတိ အတ္ထော။ **ဣန္ဒြိယာနံ ဗလာဗလ**န္တိ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခိန္ဒြိယော မုဒိန္ဒြိယော သွာကာရော ဒွါကာရော သုဝိညာပယော ဒုဝိညာပယောတိ ဧဝံ ဗလာဗလံ ဉတွာ။ **ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗေ ဝိဒိတွာနာ**တိ "မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အယံ ပုဂ္ဂလော ဘဗ္ဗော သမတ္ထော, အယံ ပုဂ္ဂလော အဘဗ္ဗော"တိ ဝိဒိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တွံ စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃော ဝိယ ဓမ္မဒေသနာသီဟနာဒေန အဘီတနာဒေန **ဂဇ္ဇသိ** သကလံ စက္ကဝါဠံ ဧကနိန္နာဒံ ကရောသိ။

၃၄၃-၄. **စက္ကဝါဠပရိယန္တာ**တိ သမန္တာ စက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ ပူရေတွာ ပရိသာ နိသိန္နာ ဘဝေယျုံ။ တေ ဧဝံ နိသိန္နာ **နာနာဒိဋ္ဌီ** အနေကဒဿနဂါဟိနော ဝိဝဒမာနာ ဒွေဠှကဇာတာ ဝိဝဒန္တိ, တံ တေသံ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာယ** ဒုဗုဒ္ဓိ ဆိန္ဒနတ္ထာယ **သဗ္ဗေသံ** သတ္တာနံ **စိတ္တမညာယ** စိတ္တာစာရံ ဉတွာ **ဩပမ္မကုသလော** ဥပမာဥပမေယျေသု ဒက္ခော တွံ, မုနိ, **ဧကံ ပဉှံ ကထေန္တောဝ** ဧကေနေဝ ပဉှကထနေန သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ နိသိန္နာနံ ပါဏီနံ **ဝိမတိံ** သံသယံ **ဆိန္ဒသိ** နိက္ကင်္ခံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

၃၄၅. **ဥပဒိသသဒိသေဟေဝါ**တိ ဧတ္ထ ဥဒကဿ ဥပရိ ဒိဿန္တီတိ ဥပဒိသာ, သေဝါလာ။ ဥပဒိသေဟိ သဒိသာ ဥပဒိသသဒိသာ, မနုဿာ။ ယထာ ဟိ ဥပဒိသာ သေဝါလာ ဥဒကံ အဒိဿမာနံ ကတွာ တဿုပရိ ပတ္ထရိတွာ ဌိတာ ဟောန္တိ, တထာ **ဝသုဓာ** ပထဝီ တေဟိ ဥပဒိသသဒိသေဟိ ဧဝ မနုဿေဟိ နိရန္တရံ ပတ္ထရိတွာ ဌိတေဟိ ပူရိတာ ဘဝေယျ။ တေ သဗ္ဗေဝ ပထဝိံ ပူရေတွာ ဌိတာ မနုဿာ **ပဉ္ဇလိကာ** သိရသိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟိတာ **ကိတ္တယုံ လောကနာယကံ** လောကနာယကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဂုဏံ ကထေယျုံ။

၃၄၆. **တေ** သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ **ကပ္ပံ ဝါ** သကလံ ကပ္ပံ **ကိတ္တယန္တာ** ဂုဏံ ကထေန္တာပိ **နာနာဝဏ္ဏေဟိ** နာနပ္ပကာရေဟိ ဂုဏေဟိ ကိတ္တယုံ။ တထာပိ တေ သဗ္ဗေ **ပရိမေတုံ** ဂုဏပမာဏံ ကထေတုံ **န ပပ္ပေယျုံ** န သမ္ပာပုဏေယျုံ န သက္ကုဏေယျုံ။ **အပ္ပမေယျော တထာဂတော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အပရိမေယျော ဂုဏာတိရေကော။ ဧတေန ဂုဏမဟန္တတံ ဒီပေတိ။

၃၄၇. **သကေန ထာမေန** အတ္တနော ဗလေန ဟေဋ္ဌာ ဥပမာဥပမေယျဝသေန **ဇိနော** ဇိတကိလေသော ဗုဒ္ဓေါ **မယာ ကိတ္တိတော** ထောမိတော ယထာ အဟောသိ, ဧဝမေဝ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ ကပ္ပကောဋီပိ ကပ္ပကောဋိသတေပိ **ကိတ္တေန္တာ ပကိတ္တယုံ** ကထေယျုန္တိ အတ္ထော။

၃၄၈. ပုနပိ ဂုဏာနံ အပ္ပမာဏတံ ဒီပေတုံ **သစေ ဟိ ကောစိ ဒေဝေါ ဝတိ**အာဒိမာဟ။ **ပူရိတုံ ပရိကမ္မေယျာ** တိ မဟာသမုဒ္ဒေ ပူရိတဥဒကံ သမန္တတော အာကမ္မေယျ။ **သော** ပုဂ္ဂလော **ဝိဃာတံ** ဒုက္ခမေဝ **လဘေယျ** ဟာပုဏေယျ ယာတိ အတ္ထော။

၃၅၀. **ဝတ္တေမိ ဇိနသာသန** န္တိ ဇိနေန ဘာသိတံ သကလံ ပိဋကတ္တယံ ဝတ္တေမိ ပဝတ္တေမိ ရက္ခာမီတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မသေနာပတီ**တိ ဓမ္မေန ပညာယ ဘဂဝတော စတုပရိသသင်္ခာတာယ ပရိသာယ ပတိ ပဓာနောတိ ဓမ္မသေနာပတိ။ **သက္ယပုတ္တဿ** ဘဂဝတော သာသနေ **အဇ္ဇ** ဣမသ္မိံ ဝတ္တမာနကာလေ စက္ကဝတ္တိရညော ဇေဋ္ဌပုတ္တော ဝိယ သကလံ ဗုဒ္ဓသာသနံ ဟာလေမီတိ အတ္ထော။

၃၅၂-၃. အတ္တနော သံသာရပရိဗ္ဗမံ ဒဿေန္တော **ယော ကောစိ မနုဇော ဘာရ**န္တိအာဒိမာဟ။ ယော ကောစိ **မနုဇော** မာနုသော **ဘာရံ** သီသဘာရံ **မတ္ထကေ** သီသေ ဌပေတွာ **ဓာရေယျ** ဝဟေယျ, **သဒါ** သဗ္ဗကာလံ သော မနုဇော တေန **ဘာရေန ဒုက္ခိတော** ပီဠိတော အတိဘူတော **အဿ** ဘဝေယျ။ ဘာရော ဘရိတဘာရော ဘရိတော အတိဝ ဘာရိတော။ **တထာ** တေန ပကာရေန အဟံ ရာဂဂ္ဂိဒောသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခာတေဟိ တီဟိ အဂ္ဂီဟိ ဥယျဟမာနော, **ဂိရိံ ဥဒ္ဒရိတော ယထာ** မဟာမေရုပဗ္ဗတံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဥက္ခိပိတွာ သီသေ ဌပိတော **ဘဝဘာရေန** ဘဝသံသာရုပ္ပတ္တိဘာရေန, **ဘရိတော** ဒုက္ခိတော ဘဝေသု **သံသရိံ** ပရိဗ္ဗမိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၅၄. **ဩရောပိတော စ မေ ဘာရော**တိ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သော ဘဝဘာရော မယာ ဩရောပိ တော နိက္ခိတ္တော။ **ဘဝါ ဥဂ္ဃာဋိတာ မယာ** တိ သဗ္ဗေ နဝ ဘဝါ မယာ ဝိဒ္ဓံသိတာ။ **သက္ယပုတ္တဿ** ဘဂဝတော သာသနေ ယံ **ကရဏီယံ** ကတ္တဗ္ဗံ မဂ္ဂပဋိဟဋ္ဌိယာ ကိလေသဝိဒ္ဓံသနကမ္မံ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ မယာ ကတန္တိ အတ္ထော။

၃၅၅. ပုန အတ္တနော ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယာဝတာ** ယတ္တကေ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠသင်္ခာတေ ဗုဒ္ဓခေတ္တေ **သက္ယပုင်္ဂဝံ** သက္ယကုလဇေဋ္ဌကံ ဘဂဝန္တံ ဌပေတွာ အဝ သေသသတ္တေသု ကောစိပိ ပညာယ **မေ** မယာ သမော နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။ တေနာဟ – ''အဟံ အဂ္ဂေမှိ ပညာယ, သ ဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။

၃၅၆. ပုန အတ္တနော အာနုဘာဝံ ပကာသေန္တော **သမာဓိမှိ**တျာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။

၃၆၀. **ဈာနဝိမောက္ခာနခိပ္ပပဋိလာဘီ** တိ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ ဈာနာနံ လောကတော ဝိမုစ္စနတော ''ဝိမောက္ခ''န္တိ သင်္ခံ ဂတာနံ အဋ္ဌန္နံ လောကုတ္တရဝိမောက္ခာနဉ္စ ခိပ္ပလာဘီ သီဃံ ဟာပုဏာတီတိ အတ္ထော။

၃၆၂. ဇဝံ မဟာနုဘာဝသ္သာပိ အတ္တနော သဗ္ရဟ္မစာရီသု ကရဝဗဟုမာနတံ ပကာသေန္တော **ဥဒ္ဓတဝိသောဝ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဓတဝိသော** ဥပ္ပာဋိတဃောရဝိသော သပ္ပော ဣဝ **ဆိန္နဝိသာဏောဝ** ဆိန္ဒိတသိင်္ဂေါ ဥသဘော ဣဝ အဟံ ဣဒါနိ **နိက္ခိတ္တမာနဒပ္ပောဝ** ဆဍ္ဍိတကေတ္တမအာဒိမာနဒပ္ပော ဝ **ဂဏံ** သင်္ဃဿ သန္တိကံ **ဂရုကရဝေန** အာဒရဗဟုမာနေန **ဥပေမိ** ဥပဂစ္ဆာမိ။

၃၆၃. ဣဒါနိ အတ္တနော ပညာယ မဟတ္တတံ ပကာသေန္တော **ယဒိရူပိနီ**တိအာဒိမာဟ။ ဇေရူပ မေ မဟတီ ပညာ အ ရူပိနီ သမာနာ ယဒိ ရူပိနီ ဘဝေယျ, တဒါ မေ မမ ပညာ **ဝသုပတီနံ** ပထဝိဿရာနံ ရာဇူနံ **သမေယျ** သမာ ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဇဝံ အတ္တနော ပညာယ မဟတ္တဘာဝံ ဒဿေတွာ တတော ပုဗ္ဗေနိဝာသာနုဿတိဉာဏေန ပုဗ္ဗေ ကမ္မံ သရိတွာ **အနောမဒဿိဿ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော မယာ ကတာယ ဉာဏ ထောမနာယ ဖလံ ဇဝံ မမ ပညာမဟတ္တန္တိ အတ္ထော။

၃၆၄. **ပဝတ္တိတံ ဓမ္မစက္က** န္တိ ဧတ္ထ စက္က-သဒ္ဒေါ ပနာယံ ''စတုစက္ကယာန''န္တိအာဒီသု တဟနေ ဝတ္တတိ။ ''ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၇; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) ဒေသနာယံ။ ''စက္ကံ ဝတ္တယ သဗ္ဗ ဗဟာဏိန''န္တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၇.၁၄၉) အနမယပုညကိရိယာယံ။ ''စက္ကံ ဝတ္တေတိ အဟောရတ္တ''န္တိအာဒီသု ဣရိ

ယာပထေ။ ‘‘ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ, စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ’’တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁.၁၀၄; ၁.၅.၁၀၃) ခုရစက္
ကေ ‘‘ရာဇာ စက္ကဝတ္တီ စက္ကာနုဘာဝေန ဝတ္တနကော’’တိအာဒီသု (ဣတိဝု. ၂၂; ဒီ. နိ. ၁.၂၅၈) ရတနစက္ကေ။ ဣဓ
ပနာယံ ဒေသနာယံ။ **တာဒိနာ** တာဒိဂုဏသမန္နာဂတေန **သက္ယပုတ္တေန** ဂေါတမသမ္ဗုဒ္ဓေန **ပဝတ္တိတံ** ဒေသိတံ ပိဋကတ္
တယသင်္ခါတံ **ဓမ္မစက္ကံ** အဟံ **သမ္မာ** အဝိပရီတေန **အနုဝတ္တေမိ** အနုဂန္တွာ ဝတ္တေမိ, ဒေသေမိ ဒေသနံ ကရောမိ။
ဣဒံ အနုဝတ္တနံ ဒေသိတဿ အနုဂန္တွာ ပစ္ဆာ ဒေသနံ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ ကတာယ ဉာဏထောမနာယ ဖလန္တိ သမ္ဗန္
ဓော။

၃၆၅. တတော သပ္ပုရိသူပနိဿယယောနိသောမနသိကာရာဒိပုညဖလံ ဒဿေန္တော **မာ မေ ကဒါစိ ပါပိစ္ဆော**
တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပါပိစ္ဆော** လာမကာယ ဣစ္ဆာယ သမန္နာဂတော ပါပစာရီ ပုဂ္ဂလော စ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဝတ္
တပဋိပတ္တိကရဏေ **ကုသီတော** စ ဈာနသမာဓိမဂ္ဂဘာဝနာဒီသု **ဟီနဝီရိယော** စ ဂန္ထဓုရဝိပဿနာဓုရဝိရဟိတတ္တာ
အပ္ပဿုတော စ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီသု အာဒရဝိရဟိတတ္တာ **အနာဒရော** စ ပုဂ္ဂလော **ကဒါစိ** ကာလေ **ကတ္ထစိ**
ဌာနေ **မေ** မယာ သဟ **သမေတော** သမာဂတော **မာ အဟု** မာ ဘဝတူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၆၆. **ဗဟုဿုတော**တိ ပရိယတ္တိပဋိဝေဓဝသေန ဒုဝိဓော ဗဟုဿုတော စ ပုဂ္ဂလော။ **မေဓာဝီ**တိ မေဓာယ ပညာ
ယ သမန္နာဂတော စ။ **သီလေသု သုသမာဟိတော**တိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တသီလအဋ္ဌင်္ဂုပေါသထသီလာ
ဒီသု သုဋ္ဌု အာဟိတော ဌပိတစိတ္တော စ။ **စေတောသမထာနုယုတ္တော**တိ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂဘာဝမနုယုတ္တော စ ပုဂ္ဂ
လော။ **အပိ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌတု** ဧဝရူပေါ ပုဂ္ဂလော မယှံ မုဒ္ဓနိ သိရသိ အပိ တိဋ္ဌတူတိ အတ္ထော။

၃၆၇. အတ္တနော လဒ္ဓဖလာနိသံသံ ဝတွာ တတ္ထညေ နိယောဇေန္တော **တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေ**တိအာဒိမာဟ။
တံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

၃၆၈-၉. **ယမဟန္တိ** ယံ အဿဇိတ္ထေရံ အဟံ **ပဌမံ** အာဒိမှိ ဒိသွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂပဋိလာဘေန သကာ
ယဒိဋ္ဌာဒီနံ ကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ **ဝိမလော** မလရဟိတော **အဟုံ** အဟောသိ, **သော** အဿဇိတ္ထေရော **မေ** မယှံ
အာစရိယော လောကုတ္တရဓမ္မသိက္ခာပကော အဟုံ။ အဟံ တဿ သဝနာယ အနုသာသနေန အဇ္ဇ ဓမ္မသေနာပတိ အ
ဟုံ။ **သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗေသု ဂုဏေသု **ပါရမိံ ပတ္တော** ပရိယောသာနံ ပတ္တော **အနာသဝေါ** နိက္ကိလေသော ဝိဟရာမိ။

၃၇၀. အတ္တနော အာစရိယေ သဂါရဝံ ဒဿေန္တော **ယော မေ အာစရိယော**တိအာဒိမာဟ။ **ယော** အဿဇိ နာမ
ထေရော သတ္ထု သာဝကော **မေ** မယှံ အာစရိယော **အာသိ** အဟောသိ, သော ထေရော **ယဿံ ဒိသာယံ** ယဿိံ ဒိသာ
ဘာဂေ ဝသတိ, အဟံ တံ ဒိသာဘာဂံ **ဥဿီသမှိ** သီသုပရိဘာဂေ ကရောမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၇၁. တတော အတ္တနော ဌာနန္တရပ္ပတ္တဘာဝံ ဒဿေန္တော **မမ ကမ္မန္တိ**အာဒိမာဟ။ **ဂေါတမော** ဘဂဝါ **သက္
ယပုင်္ဂဝေါ** သက္ယကုလကေတု သဗ္ဗညုတညာဏေန မမ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ **သရိတွာန** ဉတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိ
န္နော **အဂ္ဂဋ္ဌာနေ** အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ မံ ဌပေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၇၄. အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ, ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါတိ ဣမာ စတဿော ပဋိ
သမ္ဘိဒါ စ, တာသံ ဘေဒေ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** (ပဋိ. မ. ၁.၇၆; ဝိဘ. ၇၁၈) ဝုတ္တောယေဝ။ စတုမဂ္ဂစတုဖလဝသေန
တ ရူပါရူပဈာနဝသေန တ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ သံသာရဝိမုစ္စနဓမ္မာ စ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော ဆ အဘိညာယော စ **သစ္ဆိက
တာ** ပစ္စက္ခံ ကတာ။ **ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန**န္တိ ဗုဒ္ဓဿ အနုသိဋ္ဌိ ဩဝါဒသင်္ခါတံ သာသနံ ကတံ အရဟတ္တမဂ္ဂ
ဉာဏေန နိပ္ဖာဒိတန္တိ အတ္ထော။

ဣတ္ထံ သုဒန္တိ ဧတ္ထ **ဣတ္ထ**န္တိ နိဒဿနတ္ထေ နိပါတော, ဣမိနာ ပကာရေနာတိ အတ္ထော။ တေန သက
လသာရိပုတ္တာပဒါနံ နိဒဿေတိ။ **သုဒ**န္တိ ပဒပူရဏေ နိပါတော။ **အာယသ္မာ**တိ ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ။ **သာရိပုတ္တော**တိ
မာတု နာမဝသေန ကတနာမဓေယျော ထေရော။ **ဣမာ ဂါထာယော**တိ ဣမာ သကလာ သာရိပုတ္တတ္ထေရာပဒါနဂါ
ထာယော အဘာသိ ကထေသိ။ **ဣတိ**သဒ္ဒော ပရိသမာပနတ္ထေ နိပါတော, သကလံ သာရိပုတ္တာပဒါနံ နိဋ္ဌိတန္တိ အတ္
ထော။

သာရိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၂. မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အနောမဒဿီ ဘဂဝါတ္ယာဒိကံ အာယသ္မတော မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝရုဏော နာမ နာဂရာဇာ ဟုတွာ ... သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ဓမ္မသေနာပတိနော ဝတ္ထုမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ။ ထေရော ဟိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝာလဂါမကံ ဥပနိဿာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကမန္တေ သတ္ထာရာ “မောဂ္ဂလ္လာန, မာ တုဏှော တဝ တယာမော”တိအာဒိနာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ ဘဂဝတာ ဝုစ္စမာနံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏန္တော ဧဝ ဝိပဿနာပဋိပါဋိယာ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဓိဂန္တွာ အဂ္ဂဖလက္ခဏေ သာဝကပါရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပါပုဏိ။

၃၇၅. ဧဝံ ဒုတိယသာဝကဘာဝံ ပတွာ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိယံ အပဒါနံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿီ ဘဂဝါ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ န ဩမံ အလာမကံ ဒဿနံ ပဿနံ အဿာတိ အနောမဒဿီ။ တဿ ဟိ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတသရီရတ္တာ သကလံ ဒိဝသံ သကလံ မာသံ သကလံ သံဝစ္ဆရံ သံဝစ္ဆရသတသဟဿမ္ပိ ပဿန္တာနံ ဒေဝမနုဿာနံ အတိတ္တိကရံ ဒဿနန္တိ, အနောမံ အလာမကံ နိဗ္ဗာနံ ဒဿနသီလောတိ ဝါ “အနောမဒဿီ”တိ လဒ္ဓနာမော ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ။ **လောကဇေဋ္ဌော** တိ သကလသတ္တလောကဿ ဇေဋ္ဌော ပဓာနော။ အာသဘသဒိသတ္တာ အာသဘော, နရာနံ အာသဘော **နရာသဘော**။ သော လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော အနောမဒဿီ ဘဂဝါ **ဒေဝသင်္ဃပုရက္ခတော** ဒေဝသမူဟေဟိ ပရိဝါရိတော။ ဟိမဝန္တမှိ ဝိဟာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၇၆. ယဒါ ဒုတိယသာဝကဘာဝတာယ ဒုတိယတရေ ပတ္ထနံ အကာသိ, တဒါ နာမေန ဝရုဏော နာမ အဟံ နာဂရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ တေန ဝုတ္တံ – “ဝရုဏော နာမ နာမေန, နာဂရာဇာ အဟံ တဒါ”တိ။ **ကာမရူပီ**တိ ယဒိစ္ဆိတကာမနိမ္မာနသီလော။ **ဝိကုဗ္ဗာမိ** တိ ဝိဝိဓံ ကြိယံ ကရောမိ။ **မဟောဒဓိနိဝါသဟန္တိ** မဟာ ... ဖေရိကာ နာဂါ, ဘူမိဂတာ နာဂါ, ပဗ္ဗတဋ္ဌာ နာဂါ, ဂင်္ဂါဝဟေယျာ နာဂါ, သာမုဒ္ဒိကာ နာဂါတိ ဣမေသံ နာဂါနံ အန္တရေ သာမုဒ္ဒိကနာဂေ အဟံ မဟောဒဓိမှိ သမုဒ္ဒေ နိဝါသီ, တဿံ ကပ္ပေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၇၇. **သင်္ဂဏိယံ ဂဏံ ဟိတွာ** တိ နိစ္စပရိဝါရဘူတံ သကပရိဝါရံ နာဂသမူဟံ ဟိတွာ ဝိနာ ဟုတွာ ။ **တူရိယံ ပဋ္ဌပေသဟန္တိ** အဟံ တူရိယံ ပဋ္ဌပေသိံ, ဝဇ္ဇာပေသိန္တိ အတ္ထော။ **သမ္ဗုဒ္ဓံ ပရိဝါရေတွာ** တိ အနောမဒဿိသမ္ဗုဒ္ဓံ သမန္တတော ဝေဌမာနာ **အစ္ဆရာ** နာဂမာဏဝိကာ **ဝါဒေသုံ** ဒိဗ္ဗဝါဒေဟိ ဂီတာ တဏှာဒီဟိ ဝါဒေသုံ လဒ္ဓါနုရူပတော ဝဇ္ဇေသုံ တဒါတိ အတ္ထော။

၃၇၈. **ဝဇ္ဇမာနေသု တူရေသု** တိ မနုဿနာဂတူရိယေသု ပဉ္စင်္ဂိကေသု ဝဇ္ဇမာနေသု ။ **ဒေဝါ တူရာနိ ဝဇ္ဇယုံ** န္တိ စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝါ ဒိဗ္ဗတူရိယာနိ ဝဇ္ဇိံသု ဝါဒေသုန္တိ အတ္ထော။ **ဥဘိန္နံ သဒ္ဒံ သုတွာန** တိ ဥဘိန္နံ ဒေဝမနုဿာနံ ဘေရိသဒ္ဒံ သုတွာ။ တိလောကဂရုသမာနောပိ ဗုဒ္ဓေါ **သမ္ဗုဇ္ဈထ** ဇာနာတိ သုဏာတီတိ အတ္ထော။

၃၇၉. **နိမန္တေတွာန သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ သသာဝကသင်္ဃံ သမ္ဗုဒ္ဓံ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ပရိဝါရေတွာ။ **သက ဘဝနန္တိ** အတ္တနော နာဂဘဝနံ ဥပာဂမိံ။ ဂန္တွာ စ **အာသနံ ပညပေတွာန**တိ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနကုဋိမဏ္ဍပသယန နိသီဒနဋ္ဌာနာနိ ပညာပေတွာ သဇ္ဇေတွာတိ အတ္ထော။ **ကာလမာရောစယိံ အဟန္တိ** ဧဝံ ကတပုဗ္ဗကိစ္စော အဟံ “ကာလော, ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ ကာလံ အာရောစယိံ ဝိညာပေသိံ။

၃၈၀. **ခီဏာသဝသဟဿေဟိ** တိ တဒါ သော ဘဂဝါ အရဟန္တသဟဿေဟိ ပရိဝုတော လောကနာယကော သဗ္ဗာ ဒိသာ ဩဘာသေန္တော မေ ဘဝနံ **ဥပာဂမိ** သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။

၃၈၁. အတ္တနော ဘဝနံ ပဝိဌံ ဘဂဝန္တံ ဘောဇနာကာရံ ဒဿေန္တော **ဥပဝိဋ္ဌံ မဟာဝီရ** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။

၃၈၆. **သြက္ကာကကုလသမ္ဘဝေ** တိ သြက္ကာကရညော ပရမ္ပရာဂတရာဇကုလေ ဥပ္ပန္နော သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပာကဋရာဇကုလေ ဥပ္ပန္နော တ **ကေတ္တေန** ကေတ္တဝသေန ကေတမော နာမ သတ္တာ မနုဿလောကေ ဘဝိဿ သတိ။

၃၈၈. **သော ပစ္ဆာ ပဗ္ဗဇိတွာန** တိ သော နာဂရာဇာ ပစ္ဆာ ပစ္ဆိမဘဝေ **ကုသလမူလေန** ပုညသမ္ဘာရေန **စောဒိ တော** ဥပ္ပါဒိတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကေတမဿ ဘဂဝတော ဒုတိယော အဂ္ဂသာဝကော ဟေဿတီတိ ဗျာ ကရဏမကာသိ။

၃၈၉. **အာရဒ္ဓဝီရိယော** တိ ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု ဣရိယာပထေသု ဝီရိယဝာ။ **ပဟိတတ္တော** တိ နိဗ္ဗာနေ ပေသိတစိတ္တော ။ **ဣဒ္ဓိယာ ပာရမိံ ဂတော** တိ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၀, ၁၉၀) အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိကမ္မဝိပာကဇိဒ္ဓိအာဒီသု ပာရမိံ ပရိယောသာနံ ဂတော ပတ္တော။ **သဗ္ဗာသဝေ** တိ **အာ** သမန္တတော သဝနတော ပဝတ္တနတော "အာသဝာ"တိ လဒ္ဓနာမေ ကာမဘဝဒိဋ္ဌိအဝိဇ္ဇာခ မ္မေ သဗ္ဗေ **ပရိညာယ** သမန္တတော အညာယ ဇာနိတွာ ပဇဟိတွာ **အနာသဝေ** နိက္ကိလေသော။ **နိဗ္ဗာယိဿတိ** တိ ကိလေသခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗာယိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၉၀. ဧဝံ ထေရော အတ္တနော ပုညဝသေန လဒ္ဓဗျာကရဏံ ဝတွာ ပုန ပာပစရိယံ ပကာသေန္တော **ပာပမိတ္တောပ နိဿာယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပာပမိတ္တေ** ပာပကေ လာမကေ မိတ္တေ **ဥပနိဿာယ** နိဿယေ ကတွာ တေဟိ သံသဂ္ဂေ ဟုတွာတိ အတ္ထော။

တတ္ရာယမနုပုဗ္ဗီ ကထာ – ဧကသ္မိံ သမယေ တိတ္ထိယာ သန္နိပတိတွာ မန္တေသုံ – "ဇာနာထာဝုသော, ကေန ကာ ရဏေန သမဏဿ ဂေါတမဿ လာဘသက္ကာရော မဟာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော"တိ? "န ဇာနာမ"။ "တုမှေပန န ဇာနာထာ"တိ? "အာမ, ဇာနာမ" – မောဂ္ဂလ္လာနံ နာမ ဧကံ ဘိက္ခုံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နော ။ သော ဟိ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ တ ဒေဝတာဟိ ကတကမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ အာဂန္တွာ မနုဿာနံ ကထေသိ – "ဣဒံ နာမ ကတွာ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ လဘ န္တီ"တိ။ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာနမ္ပိ ကမ္မံ ပုစ္ဆိတွာ အာဂန္တွာ မနုဿာနံ ကထေသိ – "ဣဒံ နာမ ကတွာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တီ"တိ။ မနုဿာ တဿ ကထံ သုတွာ မဟန္တံ လာဘသက္ကာရံ အဘိဟရန္တိ။ သစေ တံ မာရေတုံ သက္ ခိဿာမ, သော လာဘသက္ကာရော အမှာကံ နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ, အတ္ထေသော ဥပာယောတိ သဗ္ဗေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟု တွာ "ယံကိဉ္စိ ကတွာ တံ မာရေဿာမာ"တိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကေ သမာဒပေတွာ ကဟာပဏသဟဿံ လဘိတွာ ပုရိသဃာတကေ စောရေ ပက္ကောသာပေတွာ "မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော နာမ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝ ကော ကာဠသိလာယံ ဝသတိ, တုမှေ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ မာရေထာ"တိ တေသံ တံ သဟဿံ အဒံသု။ စောရာ ဓနလာ ဘေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ "ထေရံ မာရေဿာမာ"တိ ဂန္တွာ တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပရိဝါရေသုံ။ ထေရော တေဟိ ပရိက္ခိ တ္တဘာဝံ ဉတွာ ကုဉ္စိကစ္ဆိဒ္ဒေန နိက္ခမိတွာ ပက္ကာမိ။ စောရာ တံ ဒိဝသံ ထေရံ အဒိသွာ ပုနေကဒိဝသံ တဿ ဝ သနဋ္ဌာနံ ပရိက္ခိပိံသု။ ထေရော ဉတွာ ကဏ္ဏိကာမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ ဧဝံ တေ ပဌမမာသေပိ, မဇ္ဈိမမာသေပိ ထေရံ ဂဟေတုံ နာသက္ခိံသု။ ပစ္ဆိမမာသေ ပန သမ္ပတ္တေ ထေရော အတ္တနာ ကတကမ္မဿ အာကမ္မန ဘာဝံ ဉတွာ န အပဂစ္ဆိ။ စောရာ တံ ပဟရန္တာ တဏ္ဍုလကဏ္ဍိကမတ္တာနိ အဋ္ဌီနိ ကရောန္တာ ဘိန္ဒိံသု။ အထ နံ "မ တော"တိ သညာယ ဧကသ္မိံ ဂုမ္ဗပိဋ္ဌေ ခိပိတွာ ပက္ကမိံသု။

ထေရော , "သတ္ထာရံ ပဿိတွာ ဝန္ဒိတွာဝ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ"တိ အတ္တဘာဝံ ဈာနဝေဌနေန ဝေဌေတွာ အာကာသေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမီ"တိ အာဟ။ "ပရိနိဗ္ဗာယိ ဿသိ, မောဂ္ဂလ္လာနာ"တိ? "အာမ, ဘန္တေ"တိ။ "ကတ္ထ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿသီ"တိ? "ကာဠသိလာပဒေ သံ, ဘန္တေ"တိ။ "တေန ဟိ, မောဂ္ဂလ္လာန, မယှံ ဓမ္မံ ကထေတွာ ယာဟိ။ တာဒိသဿ ဟိ မေ သာဝကဿ န အ နိ ဒဿနံ အတ္ထီ"တိ။ သော "ဧဝံ ကရိဿာမိ, ဘန္တေ"တိ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အာကာသံ ဥပ္ပတိတွာ သာရိပုတ္

တတ္ထေရော ဝိယ ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေ နာနပ္ပကာရာ ဣဒ္ဓိယော ကတွာ ဓမ္မံ ကထေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ကာဠ
သိလာပဒေသံ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ “ထေရံ ကိရ စောရာ မာရေသု”န္တိ အယံ ကထာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပတ္ထရိ။

ရာဇာ အဇာတသတ္တု စောရေ ပရိယေသနတ္ထာယ စရပုရိသေ ပယောဇေသိ။ တေသု စောရေသု သုရာပာနေ သုရံ ပိဝန္
တေသု မတ္တေသု ဧကော ဧကဿ ပိဋ္ဌိံ ပဟရိတွာ ပာတေသိ။ သော တံ သန္တဇ္ဇေန္တော “အမ္ဘော ဒုဗ္ဗိနီတ တွံ,
ကသ္မာ မေ ပိဋ္ဌိံ ပဟရိတွာ ပာတေသိ, ကိံ ပန, အရေ ဒုဋ္ဌစောရ, တယာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပဌမံ ပဟ
တော”တိ အာဟ။ “ကိံ ပန တွံ မယာ ပဌမံ ပဟတဘာဝံ န ဇာနာသီ”တိ? ဧဝံ ဧတေသံ “မယာ ပဟတော, မယာ ပဟ
တော”တိ ဝဒန္တာနံ သုတွာ တေ စရပုရိသာ သဗ္ဗေ တေ စောရေ ဂဟေတွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ တေ စောရေ
ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိ – “တုမှေဟိ ထေရော မာရိတော”တိ? “အာမ, ဒေဝ”တိ။ “ကေဟိ တုမှေ ဥယျောဇိ
တာ”တိ? “နဂ္ဂသမဏေဟိ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ ပဉ္စသတေ နဂ္ဂသမဏေ ဂဟာပေတွာ ပဉ္စသတေဟိ စောရေဟိ သဒ္ဓိံ ရာ
ဇင်္ဂဏေ နာဘိပမာဏေသု အာဝါဋေသု နိခဏာပေတွာ ပလာလေဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အဂ္ဂိံ အဒါပေသိ။ အထ နေသံ ဈာမ
ဘာဝံ ဇာနိတွာ အယနင်္ဂလေဟိ ကသာပေတွာ သဗ္ဗေ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကာရာပေသိ။ တဒါ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သ
မုဋ္ဌာပေသုံ – “မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော အတ္တနော အနနုရူပမရဏံ ပတ္တော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ
နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “မောဂ္ဂလ္
လာနဿ, ဘိက္ခဝေ, ဣမဿေဝ အတ္တဘာဝဿ အနနုရူပံ မရဏံ, ပုဗ္ဗေ ပန တေန ကတကမ္မဿ အနုရူပမေ
တ”တိ ဝတွာ “ကိံ ပနဿ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗကမ္မ”န္တိ ပုဋ္ဌော တံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေသိ။

အတီတေ, ဘိက္ခဝေ, ဗာရာဏသိယံ ဧကော ကုလပုတ္တော သယမေဝ ကောဋ္ဋနပစနာဒီနိ ကရောန္တော မာတာပိတ
ရော ပဋိဇဂ္ဂိ။ အထဿ မာတာပိတရော “တာတ, တွံ ဧကကောဝ ဂေဟေ စ အရညေ စ ကမ္မံ ကရောန္တော ကိလမသိ,
ဧကံ တေ ကုမာရိကံ အာနေဿာမာ”တိ ဝတွာ “အမ္မတာတာ, ယာဝ တုမှေ ဇီဝထ, တာဝ ဝေ သဟတ္ထာ ဥပဋ္ဌဟိ
ဿာမီ”တိ တေန ပဋိက္ခိတ္တာပိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာ ကုမာရိကံ အာနေသုံ။ သာ ကတိပါဟမေဝ တေ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ပစ္
ဆာ တေသံ ဒဿနမ္ပိ အနိစ္ဆန္တီ – “န သက္ကာ တဝ မာတာပိတူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ ဝသိတု”န္တိ ဥဇ္ဈာယိတွာ
တသ္မိံ အတ္တနော ကထံ အဂ္ဂဏှန္တေ တဿ ဗဟိဂတကာလေ မကစိဝါကခဏ္ဍာနိ စ ယာဂုဖေဏကေ စ ဂဟေတွာ
တတ္ထ တတ္ထ အာကိရိတွာ တေနာဂန္တွာ “ကိံ ဣဒ”န္တိ ပုဋ္ဌာ “ဣမေသံ မဟလ္လကအန္ဓာနံ ဧတံ ကမ္မံ, သဗ္ဗံ
ဂေဟံ ကိလိဋ္ဌံ ကရောန္တာ ဝိစရန္တိ, န သက္ကာ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ ဝသိတု”န္တိ ဧဝံ တာယ ပုနပ္ပုနံ ကထိယ
မာနာယ ဧဝရူပေပိ ပူရိတပါရမီ သတ္တော မာတာပိတူဟိ သဒ္ဓိံ ဘိဇ္ဇိ။ သော “ဟောတု, ဇာနိဿာမိ နေသံ ကတ္တဗ္ဗ
ကမ္မ”န္တိ တေ ဘောဇေတွာ “အမ္မတာတာ, အသုကဋ္ဌာနေ နာမ တုမှာကံ ဉာတကာ အာဂမနံ ပစ္စာသီသန္တိ, တတ္
ထ ဂမိဿာမာ”တိ တေ ယာနကံ အာရောပေတွာ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော အဋဝိမဇ္ဈံ ပတ္တကာလေ “တာတ, ရသ္မိ
ယော ဂဏှထ, ဂောဏာ ဒဏ္ဍသညာယ ဂမိဿန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ စောရာ ဝသန္တိ, အဟံ ဩတရိတွာ စရာမီ”တိ ပိ
တု ဟတ္ထေ ရသ္မိယော ဒတွာ ဩတရိတွာ ဂစ္ဆန္တော သဒ္ဒံ ပရိဝတ္တေတွာ စောရာနံ ဥဋ္ဌိတသဒ္ဒမကာသိ။
မာတာပိတရော သဒ္ဒံ သုတွာ “စောရာ ဥဋ္ဌိတာ”တိ သညာယ “တာတ, စောရာ ဥဋ္ဌိတာ, မဟလ္လကာ မယံ, တွံ အတ္
တာနမေဝ ရက္ခာဟီ”တိ အာဟံသု။ သော မာတာပိတရော ဝိရဝန္တေပိ စောရသဒ္ဒံ ကရောန္တော ကောဋ္ဋေတွာ မာရေ
တွာ အဋဝိယံ ခိပိတွာ ပစ္စာဂမိ။

သတ္ထာ ဣဒံ တဿ ပုဗ္ဗကမ္မံ ကထေတွာ “ဘိက္ခဝေ, မောဂ္ဂလ္လာနော ဧတ္တကံ ကမ္မံ ကတွာ အနေကဝ
ဿသတသဟဿာနိ နိရယေ ပစ္စိတွာ တာဝ ပက္ကာဝသေသေန အတ္တဘာဝသတေ ဧဝမေဝ ကောဋ္ဋေတွာ သံစုဏ္ဏ
ဏော မရဏံ ပတ္တော, ဧဝံ မောဂ္ဂလ္လာနေန အတ္တနော ကမ္မာနုရူပမေဝ မရဏံ လဒ္ဓံ။ ပဉ္စဟိ စောရသတေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စ
တိတ္ထိယသတာနိပိ မမ ပုတ္တံ အပ္ပဒုဋ္ဌံ ဒူသေတွာ အနုရူပမေဝ မရဏံ လဘိံသု။ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဟိ ပဒုဿန္တော ဒသ
ဟိ ကာရဏေဟိ အနယဗျသနံ ပါပုဏာတိယေဝါ”တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ
–

“ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဒုဿတိ။
ဒသန္နမညတရံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဂစ္ဆတိ။

‘‘ဝေဒနံ ဖရုသံ ဇာနိံ၊ သရီရဿ ဝ ဘေဒနံ။
ဂရုကံ တပိ အာဗာဓံ၊ စိတ္တက္ခေပံ ဝ ပာပုဏေ။

‘‘ရာဇတော ဝ ဥပသဂ္ဂံ၊ အဗ္ဘက္ခာနံ ဝ ဒာရုဏံ။
ပရိက္ခယံ ဝ ဉာတီနံ၊ ဘောဂါနံ ဝ ပဘင်္ဂုရံ။

‘‘အထဝဿ အဂါရာနိ၊ အဂ္ဂိ ဍဟတိ ပါဝကော။
ကာယဿ ဘေဒာ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတီ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၃၇-၁၄၀)။

၃၉၃. ပဝိဝေကမနုယုတ္တော တိ ပကာရေန ဝိဝေကံ ဇီဝိတံ အနုယုတ္တော ယောဇိတော ယုတ္တပ္ပယုတ္တော။ **သမာဓိဘာဝနာရတော**တိ ပဋမဇ္ဈာနာဒိဘာဝနာယ ရတော အလ္လီနော စ။ **သဗ္ဗာသဝေ** သကလကိလေသေ, **ပရိညာယ** ဇာနိတွာ ပဇဟိတွာ, **အနာသဝေ** နိက္ကိလေသော ဝိဟရာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၉၄. ဣတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌကထာ ပုညသမ္ဘာရဝသေန ပုဗ္ဗစရိတဿ ဖလံ ဒဿေန္တော **ရတနာမယံ သုဂန္ဓိကံ** န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထာယမနုပုဗ္ဗီကထာ – **ဗုဒ္ဓေန ဓောဒိတော**တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော ဥယျောဇိတော။ **ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပေက္ခတော**တိ မဟတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပဿန္တဿ။ **မိဂါရမာတုပါသာဒံ, ဟဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိံ** တိ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိသာခာယ မဟာဥပါသိကာယ ကာရိတံ သဟဿကူဋပ္ပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာပါသာဒံ အတ္တနော ပာဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေသိ။ ကေသ္မိဉ္စိ သမယေ ပုဗ္ဗာရာမေ ယထာဝုတ္တပါသာဒေ ဘဂဝတိ ဝိဟရန္တေ သမ္ဗဟုလာ နဝကတရာ ဘိက္ခူ ဥပရိပါသာဒေ နိသိန္နာ သတ္ထာရမ္ပိ အစိန္တေတွာ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေတုမာရဒ္ဓာ။ တံ သုတွာ ဘဂဝါ တေ သံဝေဇေတွာ အတ္တနော ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနဘူတေ ကာတုကာမော အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အာမန္တေသိ – ‘‘ပဿသိ တွံ, မောဂ္ဂလ္လာန, နဝေ ဘိက္ခူ တိရစ္ဆာနကထမနုယုတ္တေ’’တိ တံ သုတွာ ထေရော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ အဘိညာပါဒကံ အာပောကသိဏာရမ္မဏံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ‘‘ပါသာဒဿ ပတိဋ္ဌိတောကာသံ ဥဒကံ ဟောတူ’’တိ အဓိဋ္ဌာယ ပါသာဒမတ္ထကေ ထုပိကံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ပဟရိ, ပါသာဒေါ ဩနမိတွာ ဧကေန ပဿေန အဋ္ဌာသိ။ ပုနပိ ပဟရိ, အပရေနပိ ပဿေန အဋ္ဌာသိ။ တေ ဘိက္ခူ ဘီတာ သံဝိဂ္ဂါ ပါသာဒဿ ပတနဘယေန တတော နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သမီပေ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တံ သုတွာ တေသု ကေစိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု, ကေစိ သကဒါဂါမိဖလေ, ကေစိ အနာဂါမိဖလေ, ကေစိ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ သွာယမတ္ထော ပါသာဒကမ္ပနသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော။

ဝေဇယန္တပါသာဒ န္တိ သော ဝေဇယန္တပါသာဒေ တာဝတိံသဘဝနေ ယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓော အနေကသဟဿနိယျူဟကူဋာဂါရပဋိမဏ္ဍိတော ဒေဝါသုရသင်္ဂါမေ အသုရေ ဇိနိတွာ သက္ကေ ဒေဝါနမိန္ဒေ နဂရမဇ္ဈေ ဌိတေ ဥဋ္ဌိတော ဝိဇယန္တေန နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ‘‘ဝေဇယန္တော’’တိ လဒ္ဓနာမော ပါသာဒေ, တံ သန္ဓာယာဟ – ‘‘ဝေဇယန္တ ပါသာဒ’’န္တိ, တမ္ပိ အယံ ထေရော ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေတိ။ ကေသ္မိဉ္စိ သမယေ ဘဂဝန္တံ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဥပသင်္ကမိတွာ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ တဿ ဘဂဝါ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တံ သုတွာ အတ္တမနော ပမုဒိတော အဘိဝာဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အတ္တနော ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ အထာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧဝံ စိန္တေသိ – ‘‘အယံ သက္ကော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝရူပံ ဂမ္ဘီရနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ, ဘဂဝတာ စ ပဉှော ဝိဿဇ္ဇိတော, ကိံ နု ခော ဇာနိတွာ ဂတော, ဥဒါဟု အဇာနိတွာ ။ ယံနူနာဟံ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ ဇာနေယျ’’န္တိ? သော တာဝဒေဝ တာဝတိံသဘဝနံ ဂန္တွာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ သက္ကော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ပမတ္တော ဟုတွာ ဝိက္ခေပံ အကာသိ။ ထေရော တဿ သံဝေဂဇနနတ္ထံ ဝေဇယန္တပါသာဒံ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ယော ဝေဇယန္တပါသာဒံ၊ ပါဒင်္ဂုဋ္ဌေန ကမ္ပယိ။
ဣဒ္ဓိဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော၊ သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာ’’တိ။ (မ. နိ. ၁.၅၁၃)။

အယံ ပနတ္ထော – စူဠတဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တေန (မ. နိ. ၁.၃၉၀ အာဒယော) ဒီပေတဗ္ဗော။ ကမ္ပိတာကာရော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။ ''သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ယထာဝုတ္တမေဝ ထေရဿ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိပုစ္ဆံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ – ''အဟာဝုသော, ဇာနာသိ, တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယော''တိ? တဿ သက္ကော ဝိယာကာသိ။ ဣဒံ ထေရေန ဟာသာဒကမ္ပနေ ကတေ သံဝိဂ္ဂဟဒယေန ပမာဒံ ပဟာယ ယောနိသော မနသိ ကရိတွာ ပဋ္ဌဟာဿ ဗျာကတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမေနေဝ ဟိ သော တအာ ကထေသိ။ တေနာဟ – ''ပဉှံ ပုဋ္ဌော ယထာတထ''န္တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃)။ တတ္ထ **သက္ကံ သော ပရိပုစ္ဆတီ** တိ သက္ကံ ဒေဝရာဇံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော သတ္ထာရာ ဒေသိတာယ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယာ သမ္မဒေဝ ဂဟိတဘာဝံ ပုစ္ဆိ။ အတီတတ္ထေ ဟိ ဣဒံ ဝတ္တမာနဝစနံ။ **အဟာဝုသော, ဇာနာသီ**တိ အာဝုသော, အပိ ဇာနာသိ, ကိံ ဇာနာသိ? **တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယော**တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိယော သတ္ထာရာ တုယှံ ဒေသိတာ, တထာ ''ကိံ ဇာနာသီ''တိ ပုစ္ဆတိ။ တဏှက္ခယဝိမုတ္တိယောတိ တ တဏှာသင်္ခယဝိမုတ္တိသုတ္တဿ ဒေသနံ ပုစ္ဆတိ။

ဗြဟ္မာန န္တိ မဟာဗြဟ္မာနံ။ **သုဓမ္မာယာဘိတော သဘာ** န္တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) သုဓမ္မာယ သဘာယ။ အယံ ပန ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မာ သဘာ, န တာဝတိံသဘဝနေ။ သုဓမ္မာသဘာဝိရဟိတော ဒေဝလောကော နာမ နတ္ထိ။ ''အဇ္ဇာပိ တေ, အာဝုသော, သာ ဒိဋ္ဌိ, ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟူ''တိ ဣမံ ဗြဟ္မလောကံ ဥပဂန္တွာ သမဏော နတ္ထိ ကောစိ သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ။ သတ္တာ ဣဒ္ဓာဂမနတော ပုဗ္ဗေ ယာ တုယှံ ဒိဋ္ဌိ အဟောသိ, ကိံ အဇ္ဇာပိ ဣဒါနိပိ သာ ဒိဋ္ဌိ န ဝိဂတာတိ? **ပဿသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ ဗြဟ္မလောကေ ပဘဿရ** န္တိ ဗြဟ္မလောကေ ဝီတိပတန္တံ မဟာကပ္ပိန မဟာကဿပာဒီဟိ သာဝကေဟိ ပရိဝာရိတဿ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဿ သသာဝကဿ ဘဂဝတော ဩဘာသံ ပဿသီတိ အတ္ထော။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ ဘဂဝါ ဗြဟ္မလောကေ သုဓမ္မာယ သဘာယ သန္နိပတိတွာ သန္နိသိန္နဿ ''အတ္ထိ နု ခော ကောစိ သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကော, သော ဣမံ အာဂန္တွာ သက္ကုဏေယျာ''တိ စိန္တေန္တဿ ဗြဟ္မုနော စိတ္တမညာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဗြဟ္မုနော မတ္ထကေ အာကာသေ နိသိန္နော တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဩဘာသံ မုဉ္စန္တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီနံ အာဂမနံ စိန္တေသိ။ သဟ စိန္တနေန တေပိ တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သတ္တု အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပစ္စေကဒိသာသု နိသီဒိတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ သကလဗြဟ္မလောကော ဧကောဘာသော အဟောသိ။ သတ္ထာ ဗြဟ္မုနော ကလ္လစိတ္တတံ ဉတွာ စတုသစ္စပကာသနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ အနေကာနိ ဗြဟ္မသဟဿာနိ မဂ္ဂဖလေသု ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တံ သန္ဓာယ စောဒေန္တော **အဇ္ဇာပိ တေ, အာဝုသော, သာ ဒိဋ္ဌိ** တိ ကထမာဟ။ အယံ ပနတ္ထော ဗကဗြဟ္မသုတ္တေန (သံ. နိ. ၁.၁၇၅) ဒီပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တံ ဟေတံ (သံ. နိ. ၁.၁၇၆) –

''ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန အညတရဿ ဗြဟ္မုနော ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ – 'နတ္ထိ သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ယော ဣမ အာဂစ္ဆေယျာ'တိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တဿ ဗြဟ္မုနော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ တ ဗာဟံ ပသာရေယျ , ပသာရိတံ တ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ; ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခော ဘဂဝါ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ။

''အထ ခော အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ဧတဒဟောသိ 'ကဟံ နု ခော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသွာန သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ တ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ တ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ; ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပုရတ္ထိမံ ဒိသံ နိဿာယ တဿ ဗြဟ္မုနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

''အထ ခော အာယသ္မတော မဟာကဿပဿ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသ ခော အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနု

သကေန တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသ္ဝာန သေယ္ယ ထာပိ နာမ ဗလဝာ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မႎ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကသ္သပေါ ဒက္ခိဏံ ဒိသံ နိႆာယ တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

"အထ ခေါ အာယသ္မတော မဟာကပ္ပိနသ္သ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသ္ဝာန သေယ္ယထာပိ နာမ ဗလဝာ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မႎ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ပစ္ဆိမံ ဒိသံ နိႆာယ တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော။

"အထ ခေါ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓသ္သ ဧတဒဟောသိ – 'ကဟံ နု ခေါ ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတီ'တိ? အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဘဂဝန္တံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသိန္နံ တေဇောဓာတုံ သမာပန္နံ။ ဒိသ္ဝာန သေယ္ယထာပိ နာမ ဗလဝာ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မႎ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အနုရုဒ္ဓေါ ဥတ္တရံ ဒိသံ နိႆာယ တသ္မႎ ဗြဟ္မႃနော ဥပရိဝေဟာသံ ပလ္လင္ကေန နိသီဒိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ နီစတရံ ဘဂဝတော"။

အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ဗြဟ္မာနံ ဂာထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

"အဇ္ဇာပိ တေ အာဝုသော သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ တေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပႆသိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘႆရ"န္တိ။

"န မေ မာရိသ သာ ဒိဋ္ဌိ၊ ယာ မေ ဒိဋ္ဌိ ပုရေ အဟု။
ပႆာမိ ဝီတိဝတ္တန္တံ၊ ဗြဟ္မလောကေ ပဘႆရံ။
သွာဟံ အဇ္ဇ ကထံ ဝဇ္ဇံ၊ အဟံ နိစ္စောမွိ သႆတော"တိ။

"အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဗြဟ္မာနံ သံဝေဇေတွာ သေယ္ယထာပိ နာမ ဗလဝာ ပုရိသော။ပေ.။ ဧဝမေဝ တသ္မႎ ဗြဟ္မလောကေ အန္တရဟိတော ဇေတဝနေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ခေါ သော ဗြဟ္မာ အညတရံ ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇံ အာမန္တေသိ – 'ဧဟိ တွံ, မာရိသ, ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင္ကမ, ဥပသင္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧဝံ ဝဒေဟိ – "အတ္ထိ နု ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, အညေပိ တသ္သ ဘဂဝတော သာဝကာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံမဟာနုဘာဝါ သေယ္ယထာပိ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော ကသ္သပေါ ကပ္ပိနော အနုရုဒ္ဓေါ"တိ? 'ဧဝံ, မာရိသာ'တိ ခေါ သော ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇော တသ္သ ဗြဟ္မႃနော ပဋိႆုတွာ ယေနာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တေနုပသင္ကမိ, ဥပသင္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဧတဒဝေါစ – 'အတ္ထိ နု ခေါ, မာရိသ မောဂ္ဂလ္လာန, အညေပိ တသ္သ ဘဂဝတော သာဝကာ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ သေယ္ယထာပိ ဘဝံ မောဂ္ဂလ္လာနော ကသ္သပေါ ကပ္ပိနော အနုရုဒ္ဓေါ'တိ ? အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇံ ဂာထာယ အဇ္ဈဘာသိ –

"တေဝိဇ္ဇာ ဣဒ္ဓိပတ္တာ စ၊ စေတောပရိယာယကောဝိဒါ။
ခီဏာသဝါ အရဟန္တော၊ ဗဟူ ဗုဒ္ဓသ္သ သာဝကာ"တိ။

"အထ ခေါ သော ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇော အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနသ္သ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ယေန သော ဗြဟ္မာ တေနုပသင္ကမိ, ဥပသင္ကမိတွာ တံ ဗြဟ္မာနံ ဧတဒဝေါစ – 'အာယသ္မာ မာရိသ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧဝမာဟ –

‘‘‘တေဝိဇ္ဇာ ကတကိစ္စာ စ, စေတောပရိယာယကောဝိဒါ။
ခီဏာသဝါ အရဟန္တော၊ ဗဟူ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ’’’တိ။ –

ဣဒမတေစ သော ဗ္ရဟ္မာ ပရိသဇ္ဇော။ အတ္တမနော စ သော ဗ္ရဟ္မာ တဿ ဗ္ရဟ္မပရိသဇ္ဇဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒီတိ (သံ. နိ. ၁.၁၇၆)။

ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ – ‘‘အယံ ပနတ္ထော ဗကဗ္ရဟ္မသုတ္တေန ဒီပေတဗ္ဗော’’တိ။

မဟာနေရုနော ကူဋန္တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ကူဋဿသီသေန သကလမေဝ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇံ ဝဒတိ။ **ဝိမောက္ခေန အပဿယီ**တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ဈာနဝိမောက္ခေန နိဿယေန အဘိညာယေန ပဿယီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝနန္တိ** (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ဇမ္ဗုဒီပံ။ သော ဟိ ဝနဗဟုလတာယ ‘‘ဝန’’န္တိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ ‘‘ဇမ္ဗုမဏ္ဍဿ ဣဿရော’’တိ။ **ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနန္တိ** (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ပုဗ္ဗဝိဒေဟဋ္ဌာနဋ္ဌ ပုဗ္ဗဝိဒေဟန္တိ အတ္ထော။ **ယေ စ ဘူမိသယာ နရာ**တိ (မ. နိ. ၁.၅၁၃) ဘူမိသယာ နရာ နာမ အပရဂေါယာနဥတ္တရကုရုကာ စ မနုဿာ။ တေ ဟိ ဂေဟာဘာဝတော ‘‘ဘူမိသယာ’’တိ ဝုတ္တာ။ တေပိ သဗ္ဗေ အပဿယီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနတ္ထော နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗော – ဧကသ္မိံ ကိရ သမယေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ‘‘သွေ, ဘန္တေ, ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ’’တိ နိမန္တေတွာ ပက္ကာမိ။ တံဒိဝသဉ္စ ဘဂဝတော ပစ္စူသသမယေ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တဿ နန္ဒောပနန္ဒော နာမ နာဂရာဇာ ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆိ။ ဘဂဝါ ‘‘အယံ နာဂရာဇာ မယှံ ဉာဏမုခေ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ’’တိ အာဝဇ္ဇေန္တော သရဏဂမနဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ ‘‘အယံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော တီသု ရတနေသု အပ္ပသန္နော, ကော နု ခော ဣမံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဝိမောစေယျာ’’တိ အာဝဇ္ဇေန္တော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ အဒ္ဒသ။ တတော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ – ‘‘အာနန္ဒ, ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ အာရောစေဟိ – ‘တထာဂတော ဒေဝစာရိကံ ဂစ္ဆတီ’’’တိ။ တံဒိဝသဉ္စ နန္ဒောပနန္ဒဿ အာပာနဘူမိံ သဇ္ဇယိံသု။ သော ဒိဗ္ဗရတနပလ္လင္ကေ ဒိဗ္ဗေန သေတစ္ဆတ္တေန ဓာရိယမာနော တိဝိဓနာဋကေဟိ စေဝ နာဂပရိသာယ စ ပရိဝုတော ဒိဗ္ဗဘာဇနေသု ဥပဋ္ဌာပိတအန္နပာနဝိဓိံ ဩလောကယမာနော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခော ဘဂဝါ ယထာ နာဂရာဇာ ပဿတိ, တထာ ကတွာ တဿ ဝိမာနမတ္ထကေနေဝ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ တာဝတိံသဒေဝလောကာဘိမုခေါ ပါယာသိ။

တေန ခော ပန သမယေန နန္ဒောပနန္ဒဿ နာဂရာဇဿ ဧဝရူပံ ပာပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ‘‘ဣမေ ဟိ နာမ မုဏ္ဍကသမဏကာ အမှာကံ ဥပရိဘဝနေန ဒေဝတာနံ တာဝတိံသာနံ ဘဝနံ ပဝိသန္တိပိ နိက္ခမန္တိပိ, န ဒါနိ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမေသံ အမှာကံ မတ္ထကေ ပါဒပံသုံ ဩကိရန္တာနံ ဂန္တုံ ဒဿာမီ’’တိ ဥဋ္ဌာယ သိနေရုပါဒံ ဂန္တွာ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ သိနေရုံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဖဏံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနံ အဝကုဇ္ဇေန ဖဏေန ပရိဂ္ဂဟေတွာ အဒဿနံ ဂမေသိ။

အထ ခော အာယသ္မာ ရဋ္ဌပါလော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ပုဗ္ဗေ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ပဒေသေ ဌိတော သိနေရုံ ပဿာမိ, သိနေရုပရိဘဏ္ဍံ ပဿာမိ, တာဝတိံသံ ပဿာမိ, ဝေဇယန္တံ ပဿာမိ, ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ဥပရိဓဇံ ပဿာမိ။ ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယံ ဧတရဟိ နေဝ သိနေရုံ ပဿာမိ။ပေ.။ န ဝေဇယန္တဿ ပါသာဒဿ ဥပရိဓဇံ ပဿာမီ’’တိ။ ‘‘အယံ, ရဋ္ဌပါလ, နန္ဒောပနန္ဒော နာမ နာဂရာဇာ တုမှာကံ ကုပိတော သိနေရုံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ဥပရိ ဖဏေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အန္ဓကာရံ ကတွာ ဌိတော’’တိ။ ‘‘ဒမေမိ နံ, ဘန္တေ’’တိ။ န ဘဂဝါ နံ အနုဇာနိ။ အထ ခော အာယသ္မာ ဘဒ္ဒိယော, အာယသ္မာ ရာဟုလောတိ အနုက္ကမေန သဗ္ဗေပိ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဘဂဝါ နာနုဇာနိ။

အဝသာနေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော – ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, ဒမေမိ န’’န္တိ အာဟ။ ‘‘ဒမေဟိ, မောဂ္ဂလ္လာနာ’’တိ ဘဂဝါ အနုဇာနိ။ ထေရော အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မဟန္တံ နာဂရာဇဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ နန္ဒောပနန္ဒံ စုဒ္ဒသက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွာ တဿ ဖဏမတ္ထကေ အတ္တနော ဖဏံ ဌပေတွာ သိနေရုနာ သဒ္ဓိံ အဘိနိပ္ပီဠေသိ။ နာဂရာဇာ ဓူမာယိ။ ထေရောပိ ‘‘န တုယှံယေဝ သရီရေ ဓူမော အတ္ထိ, မယှမ္ပိ အတ္ထီ’’တိ ဓူမာယိ။ နာဂရာဇဿ

သ ခုမော ထေရံ န ဗာဓတိ, ထေရဿ ပန ခုမော နာဂရာဇံ ဗာဓတိ။ တတော နာဂရာဇာ ပဗ္ဗလိ, ထေရောပိ ''န တုယှံ ယေဝ သရီရေ အဂ္ဂိ အတ္ထိ, မယှမ္ပိ အတ္ထီ''တိ ပဗ္ဗလိ။ နာဂရာဇဿ တေဇော ထေရံ န ဗာဓတိ, ထေရဿ ပန တေဇော နာဂရာဇာနံ ဗာဓတိ။ နာဂရာဇာ – ''အယံ မံ သိနေရုနာ အဘိနိပ္ပီဠေတွာ ခုမာယတိ စေဝ ပဇ္ဇလတိ စာ''တိ စိန္တေတွာ ''ဘော, တုဝံ ကောသီ''တိ ပဋိပုစ္ဆိ။ ''အဟံ ခေါ, နန္ဒ, မောဂ္ဂလ္လာနော''တိ။ ''ဘန္တေ, အတ္တနော ဘိက္ခုဘာဝေန တိဋ္ဌာဟီ''တိ။

ထေရော တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ တဿ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတေန ပဝိသိတွာ ဝါမကဏ္ဏသောတေန နိက္ခမိ, ဝါမကဏ္ဏသောတေန ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏကဏ္ဏသောတေန နိက္ခမိ။ တထာ ဒက္ခိဏနာသသောတေန ပဝိသိတွာ ဝါမနာသသောတေန နိက္ခမိ, ဝါမနာသသောတေန ပဝိသိတွာ ဒက္ခိဏနာသသောတေန နိက္ခမိ။ တတော နာဂရာဇာ မုခံ ဝိဝရိ, ထေရော မုခေန ပဝိသိတွာ အန္တောကုစ္ဆိယံ ပာစီနေန စ ပစ္ဆိမေန စ စင်္ကမတိ။ ဘဂဝါ – ''မောဂ္ဂလ္လာန, မနသိ ကရောဟိ, မဟိဒ္ဓိကော နာဂေါ''တိ အာဟ။ ထေရော ''မယှံ ခေါ, ဘန္တေ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, တိဋ္ဌတု, ဘန္တေ, နန္ဒောပနန္ဒော, အဟံ နန္ဒောပနန္ဒသဒိသာနံ နာဂရာဇာနံ သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ ဒမေယျ''န္တိအာဒိမာဟ။

နာဂရာဇာ စိန္တေသိ – ''ပဝိသန္တော တာဝ မေ န ဒိဋ္ဌော, နိက္ခမနကာလေ အနိ နံ အဒ္ဓဿရေ ပက္ခိပိတွာ ခာဒိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ''နိက္ခမထ, ဘန္တေ, မာ မံ အန္တောကုစ္ဆိယံ အပရာပရံ စင်္ကမန္တော ဗာဓယိတ္ထာ''တိ အာဟ။ ထေရော နိက္ခမိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌာသိ။ နာဂရာဇာ ''အယံ သော''တိ ဒိသွာ နာသဝါတံ ဝိဿဇ္ဇိ, ထေရော စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ, လောမကူပမ္ပိဿ ဝါတော စာလေတုံ နာသက္ခိ။ အဝသေသာ ဘိက္ခူ ကိရ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗပါဋိဟာရိယာနိ ကာတုံ သက္ကုဏေယျုံ, ဣမံ ပန ဌာနံ ပတွာ ဧဝံ ခိပ္ပနိသန္တိနော ဟုတွာ သမာပဇ္ဇိတုံ န သက္ကိဿန္တီတိ နေသံ ဘဂဝါ နာဂရာဇဒမနံ နာနုဇာနိ။

နာဂရာဇာ ''အဟံ ဣမဿ သမဏဿ နာသဝါတေန လောမကူပမ္ပိ စာလေတုံ နာသက္ခိံ, မဟိဒ္ဓိကော သော သမဏော''တိ စိန္တေသိ။ ထေရော အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ သုပဏ္ဏရူပံ အဘိနိမ္မိနိတွာ သုပဏ္ဏဝါတံ ဒဿေန္တော နာဂရာဇာနံ အနုဗန္ဓိ။ နာဂရာဇာ တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ''ဘန္တေ, တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ''တိ ဝဒန္တော ထေရဿ ပါဒေ ဝန္ဒိ။ ထေရော ''သတ္ထာ, နန္ဒ, အာဂတော, ဧဟိ ဂမိဿာမာ''တိ နာဂရာဇာနံ ဒမေတွာ နိဗ္ဗိသံ ကတွာ ဂဟေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကံ အဂမာသိ။ နာဂရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, တုမှာကံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ''တိ အာဟ။ ဘဂဝါ ''သုခီ ဟောဟိ, နာဂရာဇာ''တိ ဝတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အနာထပိဏ္ဍိကဿ နိဝေသနံ အဂမာသိ။

အနာထပိဏ္ဍိကော ''ကိံ, ဘန္တေ, အတိဒိဝါ အာဂတတ္ထာ''တိ အာဟ။ ''မောဂ္ဂလ္လာနဿ စ နန္ဒောပနန္ဒဿ စ သင်္ဂါမော အဟောသီ''တိ။ ''ကဿ ပန, ဘန္တေ, ဇယော, ကဿ ပရာဇယော''တိ? ''မောဂ္ဂလ္လာနဿ ဇယော, နန္ဒဿ ပရာဇယော''တိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ''အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပဋ္ဋိဟဘိက္ခံ, သတ္တာဟံ ထေရဿ သက္ကာရံ ကရိဿာမီ''တိ ဝတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ မဟာသက္ကာရံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''နန္ဒောပနန္ဒဒမနေန ဒီပေတဗ္ဗော''တိ။

ကောသမ္ဗိဥ္ဟိ သမယေ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိသာခါယ မဟာဥပာသိကာယ ကာရိတသဟဿကူဋဂ္ဂပဋိမဏ္ဍိတေ ပာသာဒေ ဘဂဝတိ ဝိဟရန္တေ။ပေ.။ သံဝေဇေသိ စ ဒေဝတာတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ခရဏီမ္ပိ သုဂန္ဓီရံ ဗဟလံ ဒုပ္ပခံသိယံ။
တမင်္ဂုဋ္ဌေန ခေါဘေယျံ၊ ဣဒ္ဓိယာ ဟရိမိံ ဂတော''တိ။

တတ္ထ **ဣဒ္ဓိယာ ဟရိမိံ ဂတော** တိ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိအာဒိဣဒ္ဓိယာ ပရိယောသာနံ ဂတော ပတ္တော။

၃၉၅. အသ္မိမာန န္တိ အဟမသ္မိ ပညာသီလသမာဓိသမ္ပန္နောတိအာဒိ အသ္မိမာနံ **န ပဿာမိ** န အက္ခာမီတိ အတ္တော။ တဒေဝ ဒီပေန္တော **မာနော မယှံ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ အာဟ။ **သာမဏေရေ ဥဟအယာ**တိ သာမဏေရေ အာဒိံ ကတွ

တ သကလေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ **ဂရုစိတ္တံ** ကရဝစိတ္တံ အာဒရဗဟုမာနံ အဟံ ကရောမီတိ အတ္ထော။

၃၉၆. **အပရိမေယျေ ဣတော ကပ္ပေ** တိ ဣတော အမှဟာကံ ဥပ္ပန္နကပ္ပတော အန္တရကပ္ပာဒီဟိ အပရိမေယျေ ယေ ဧကေအသင်္ချေယျေသု ဥပရိ သတသဟဿကပ္ပမတ္ထကေတိ အတ္ထော။ **ယံ ကမ္မမဘိနီဟရိန္တိ** အဂ္ဂသာဝကဘာဝဿ ပဒံ ပုညသမ္ပတ္တိံ ပူရေသိံ။ **တာဟံ ဘူမိမနုပ္ပတ္တော** တိ အဟံ တံ သာဝကဘူမိံ အနုပ္ပတ္တော အာသဝက္ခယသင်္ခါတံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော အသ္မိ အမှဟီတိ အတ္ထော။

၃၉၇. အတ္တပဋိသမ္ဘိဒါဒယော စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒယော အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော ဆ အဘိညာယော **မေ** မယာ **သစ္ဆိကတာ** ပစ္စက္ခံ ကတာ။ **ဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော ဩဝါဒါနုသာသနီသင်္ခါတံ **သာသနံ** မယာ **ကတံ** သီလပဋိပတ္တိနိပ္ဖာဒနဝသေန ပရိယောသာပိတန္တိ အတ္ထော။

ဣတ္ထံ န္တိ ဣမိနာ ပကာရေန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တက္ကမေန။ ဧဝံ သော ဧကဿေဝ အနောမဒဿီဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဗျာကရဏံ လဘိ။ ကထံ? ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သေဋ္ဌိ ဟုတ္ဝာ တဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ လဒ္ဓဗ္ယာကရဏော တတော စုတော သာမုဒ္ဒိကေ နာဂဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော တဿေဝ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဒီဃာယုကဘာဝေန ဥပဟာရံ ကတ္ဝာ နိမန္တေတွာ ဘောဇေတွာ မဟာပူဇံ အကာသိ။ တအပိ ဘဂဝါ ဗျာကရဏံ ကထေသိ။ **သုဒ္ဓန္တိ** ပဒပူရဏေ နိပါတော။ **အာယသ္မာ** တိ ပိယဝစနံ ဂရုကရဝစနံ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဣမာ အပဒါနကထာယော **အဘာသိတ္ထ** ကထေသိ။ **ဣတီ**တိ ပရိသမာပနတ္ထေ နိပါတော။

မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၃. မဟာကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတ္ယာဒိကံ အာယသ္မတော မဟာကဿပတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညသမ္ဘာရာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဝေဒေဟော နာမ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ။ သော ဗုဒ္ဓမာမကော, ဓမ္မမာမကော, သင်္ဃမာမကော, ဥပာသကော ဟုတ္ဝာ ဝိဟရန္တော ဧကဒိ ဥပေါသထဒိဝသေ ပာတောဝ သုဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီနိ ဂဟေတ္ဝာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပူဇေတ္ဝာ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ မဟာနိသဘတ္ထေရံ နာမ တတိယသာဝကံ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ နိသဘော"တိ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ဥပါသကော တံ သုတ္ဝာ ပသန္နော ဓမ္မကထာဝသာနေ မဟာဇနေ ဥဋ္ဌာယ ဂတေ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ "သွေ, ဘန္တေ, မယှံ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထာ"တိ နိမန္တေသိ။ "မဟာ ခေါ, ဥပါသက, ဘိက္ခုသင်္ဃော"တိ။ "ကိတ္တကော, ဘန္တေ"တိ? "အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿ"န္တိ။ "ဘန္တေ, ဧကံ သာမဏေရမ္ပိ ဝိဟာရေ အသေသေတွာ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ ဥပါသကော သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဉတ္ဝာ ဂေဟံ ဂန္တွာ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထု ကာလံ အာရောစာပေသိ။ သတ္ထာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဥပါသကဿ ဃရံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ဒက္ခိဏောဒကာဝသာနေ ယာဂုအာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ အကာသိ။ ဥပါသကောပိ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။

တသ္မိံ အန္တရေ **မဟာနိသဘတ္ထေရော** ပိဏ္ဍာယ စရန္တော တမေဝ ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ဥပါသကော ဒိသ္ဝာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ထေရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ "ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာ"တိ အာဟ။ ထေရော ပတ္တံ အဒါသိ။ "ဘန္တေ, ဣဓေဝ ပဝိသထ, သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နော"တိ။ "န ဝဋ္ဋိဿတိ, ဥပါသကာ"တိ။ သော ထေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပါတဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ တတော ထေရံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ – "မဟာနိသဘတ္ထေရော, ဘန္တေ, 'သတ္ထာပိ ဂေဟေ နိသိန္နော'တိ ဝုတ္တေပိ ပဝိသိတုံ န ဣစ္ဆိ။ အတ္ထိ နု ခေါ ဧတဿ တုမှာကံ ဂုဏေဟိ အတိရေကဂုဏော"တိ? ဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝဏ္ဏမစ္ဆေရံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ သတ္ထာ ဧဝမာဟ – "ဥပါသက, မယံ ဘိက္ခံ အာဂမယမာနာ ဂေဟေ နိသီဒာမ, သော ဘိက္ခု န ဧဝံ နိသီဒိတ္ဝာ ဘိက္ခံ ဥဒိက္ခတိ။ မယံ ကမန္တသေနာသနေ

ဝသာမ, သော အရညေယေဝ ဝသတိ။ မယံ ဆန္နေ ဝသာမ, သော အဗ္ဘောကာသေယေဝ ဝသတီ”တိ ဘဂဝတ “အယဋ္ဌ
အယဋ္ဌေတသ္သ ဂုဏော”တိ မဟာသမုဒ္ဒံ ပူရယမာနော ဝိယ တဿ ဂုဏံ ကထေသိ။

ဥပါသကောပိ ပကတိယာ ဇလမာနဒီပေ တေလေန အာသိတ္တော ဝိယ သုဋ္ဌုတရံ ပသန္နော ဟုတွာ စိန္တေသိ –
“ကိံ မယှံ အညာယ သမ္ပတ္တိယာ, ယံနူနာဟံ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ ဓုတဓရာနံ အဂ္ဂဘာဝတ္တာယ
ပတ္ထနံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော ပုနပိ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ တေနေဝ နိယာမေန သတ္တ ဒိဝသေ မဟာဒာနံ ဒတွာ
သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃဿ တိစီဝရာနိ ဒတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ဧဝမာဟ –
“ယံ မေ, ဘန္တေ, သတ္တ ဒိဝသေ ဒါနံ ဒေန္တဿ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ ပစ္စုပ
ဋ္ဌိတံ, ဣမိနာဟံ န အညံ ဒေဝသမ္ပတ္တိံ ဝါ သက္ကမာရဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဝါ ပတ္ထေမိ, ဣဒံ ပန မေ ကမ္မံ အနာဂ
တေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ မဟာနိသဘတ္ထေရေန ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ ဟာပုဏနတ္ထာယ တေရသဓုတင်္ဂဓရာနံ
အဂ္ဂဘာဝဿ အဓိကာရော ဟောတူ”တိ။ သတ္ထာ “မဟန္တံ ဌာနံ ဣမိနာ ပတ္ထိတံ, သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခော, နော”တိ
ဩလောကေန္တော သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ အာဟ – “မနာပံ တေ ဌာနံ ပတ္ထိတံ, အနာဂတေ သတသဟဿကပ္ပါဝသာ
နေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ တွံ တတိယသာဝကော မဟာကဿပတ္ထေရော နာမ ဘဝိဿ
သီ”တိ ဗျာကာသိ။ တံ သုတွာ ဥပါသကော “ဗုဒ္ဓါနံ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထီ”တိ ပုနဒိဝသေ ပတ္တဗ္ဗံ ဝိယ တံ သမ္ပ
တ္တိံ အမညိတ္ထ။ သော ယာဝတာယုကံ ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒါယ ရက္ခိတွာ နာနပ္ပကာရံ ပုညကမ္မံ ကတွာ ကာ
လံကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ဗ
န္ဓုမတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ အညတရသ္မိံ ပရိဇိဏ္ဏဗြာဟ္မဏကု
လေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ ဓမ္မံ ကထေသိ, မဟန္တံ ကောလာဟလံ
အဟောသိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဒေဝတာ “သတ္ထာ ဓမ္မံ ကထေဿတီ”တိ အာရောစေသုံ။ ဗြာဟ္မဏော တံ သာသနံ အ
ဿောသိ။ တဿ နိဝါသနသာဋကော ဧကောယေဝ, တထာ ဗြာဟ္မဏိယာ။ ပါရုပနံ ပန ဒွိန္နမ္ပိ ဧကမေဝ။ သော သ
ကလနဂရေ “ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏော”တိ ပညာယိ ။ သော ဗြာဟ္မဏော ကေနစိဒေဝ ကိစ္စေန ဗြာဟ္မဏာနံ သန္နိ
ပါတေ သတိ ဗြာဟ္မဏိံ ဂေဟေ ဌပေတွာ သယံ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ, ဗြာဟ္မဏီနံ သန္နိပါတေ သတိ
သယံ ဂေဟေ အစ္ဆတိ, ဗြာဟ္မဏီ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သော ဗြာဟ္မဏိံ အာဟ –
“ဘောတိ, ကိံ ရတ္တိံ ဓမ္မံ သုဏိဿသိ, ဒိဝါ”တိ? “သာမိ, အဟံ မာတုဂါမော ဘီရုကဇာတိကာ ရတ္တိံ
သောတုံ န သက္ကောမိ, ဒိဝါ သောဿာမီ”တိ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဥပါသိကာဟိ
သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဓမ္မံ သုတွာ ဥပါသိကာဟိ သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ အထ ဗြာ
ဟ္မဏော တံ ဂေဟေ ဌပေတွာ တံ ဝတ္ထံ ပါရုပိတွာ ဝိဟာရံ ဂတော။

တသ္မိဉ္စ သမယေ သတ္ထာ ပရိသမဇ္ဈေ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသိန္နော စိတ္တဗီဇနိံ ဂဟေတွာ အာကာသဂင်္
ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ သိနေရုံ မန္ထံ ကတွာ သာဂရံ နိမ္မန္ထေန္တော ဝိယ စ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ ဗြာဟ္မဏဿ ပ
ရိသပရိယန္တေ နိသိန္နဿ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဌမယာမေယေဝ သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္
ဇိ။ သော ပါရုတဝတ္ထံ သင်္ဃရိတွာ “ဒသဗလဿ ဒဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ အထဿ အာဒီနဝသဟဿံ ဒဿယ
မာနံ မစ္ဆေရံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော “ဗြာဟ္မဏိယာ တုယှဉ္စ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ, အညံ ကိဉ္စိ ပါရုပနံ နာမ နတ္ထိ, အပါရုပိတွာ
တ ဗဟိ ဝိစရိတုံ န သက္ကောမီ”တိ သဗ္ဗထာပိ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ နိက္ခန္တေ ပဌမေ မဇ္ဈိမယာမေပိ
တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တထေဝ စိန္တေတွာ တထေဝ အဒါတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ မဇ္ဈိမေ ယာမေ နိ
က္ခန္တေ ပစ္ဆိမယာမေပိ တထေဝ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တဒါ သော မစ္ဆေရံ ဇိနိတွာ ဝတ္ထံ သင်္ဃရိတွာ သတ္ထု ပါဒမူလေ
ဌပေသိ။ တတော တမဟတ္တံ အာဘုဇိတွာ ဒက္ခိဏေန ဟတ္ထေန အပ္ဖောဋေတွာ “ဇိတံ မေ, ဇိတံ မေ”တိ တိက္ခတ္
တုံ နဒိ။

တသ္မိံ သမယေ ဗန္ဓုမာ ရာဇာ ဓမ္မာသနဿ ပစ္ဆတော အန္တောသာဏိယံ နိသိန္နော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ရညော စ
နာမ “ဇိတံ မေ”တိ သဒ္ဒော အမနာပေါ ဟောတိ။ ရာဇာ ပုရိသံ အာဏာပေသိ “ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ဧတံ ပုစ္ဆ – ‘ကိံ သော ဝဒ
တီ’”တိ? ဗြာဟ္မဏော တေနာဂန္တွာ ပုစ္ဆိတော “အဝသေသာ ဟတ္ထိယာနာဒီနိ အာရုယှ အသိစမ္မာဒီနိ ဂဟေတွ

တ ပရသေနံ ဖိနန္တိ, န တံ အစ္ဆရိယံ။ အဟံ ပန ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တဿ ကူဋ္ဌကေဏာဿ မုဂ္ဂရေန သီသံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ တံ ပလာပေန္တော ဝိယ မန္တေရစိတ္တံ ဖိနိတ္ဝာ ဟရိတဝတ္တံ ဒသဗလဿ အအာသိံ, တံ မေ ဖိတံ မန္တေရံ အစ္ဆရိယ''န္တိ အာဟ။ သော အာဂန္တ္ဝာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ''အမ္ဟေ, ဘဏေ, ဒသဗလဿ အနုရူပံ န ဇာနာမ, ဗြာဟ္မဏော ဇာနာတီ''တိ တဿ ပသီဒိတ္ဝာ ဝတ္ထယုဂံ ပေသေသိ။ တံ ဒိသ္ဝာ ဗြာဟ္မဏော စိန္တေသိ – ''ရာဇာ မယ္ဟံ တုဏှီ နိသိန္နဿ ပဌမံ ကိဉ္စိ အဒတ္ဝာ သတ္ထု ဂုဏေ ကထေန္တဿ အအာသိ, သတ္ထု ဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နံ, သတ္ထုယေဝ အနုစ္ဆဝိက''န္တိ တမ္ပိ ဝတ္ထယုဂံ ဒသဗလဿ အအာသိ။ ရာဇာ ''ကိံ ဗြာဟ္မဏေန ကတ''န္တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''တမ္ပိ တေန ဝတ္ထယုဂံ တထာဂတဿေဝ ဒိန္န''န္တိ သုတ္ဝာ အညာနိပိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ, သော တာနိပိ သတ္ထု အအာသိ။ ပုန ရာဇာ 'အညာနိပိ စတ္တာရိ'တိ ဧဝံ ဝတ္ဝာ ယာဝ ဧဝံ ဒွဝတ္တိံသ ဝတ္ထယုဂါနိ ပေသေသိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော ''ဣဒံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ ဂဟဏံ ဝိယ ဟောတီ''တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဧကံ, ဗြာဟ္မဏိယာ ဧကန္တိ ဒွေ ဝတ္ထယုဂါနိ ဂဟေတ္ဝာ, တိံသ ယုဂါနိ တထာဂတဿေဝ အအာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သော သတ္ထု ဝိဿာသိကော ဇာတော။

အထ တံ ရာဇာ ဧကဒိဝသံ သီတသမယေ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တံ ဒိသ္ဝာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ အတ္တနော ပာရုတံ ရတ္တကမ္ဗလံ ဒတ္ဝာ အာဟ – ''ဣတော ပဋ္ဌာယ ဣမံ ပာရုပိတ္ဝာ ဓမ္မံ သုဏာဟီ''တိ။ သော ''ကိံ မေ ဣမိနာ ကမ္ဗလေန ဣမသ္မိံ ပူတိကာယေ ဥပနီတေနာ''တိ စိန္တေတ္ဝာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ တထာဂတဿ မဉ္စဿ ဥပရိ ဝိတာနံ ကတ္ဝာ အဂမာသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပာတောဝ ဝိဟာရံ ဂန္တ္ဝာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ကမ္ဗလေ ပဋိဟညန္တိ, ကမ္ဗလော အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ ရာဇာ ဥလ္လောကေန္တော သဉ္ဇာနိတ္ဝာ အာဟ – ''အမ္ဟာကံ, ဘန္တေ, ဧသ ကမ္ဗလော, အမ္ဟေဟိ ဧကသာဋကဗြာဟ္မဏဿ ဒိန္နော''တိ။ ''တုမ္ဟေဟိ, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏော ပူဇိတော, ဗြာဟ္မဏေန မယံ ပူဇိတာ''တိ။ ရာဇာ ''ဗြာဟ္မဏော ယုတ္တံ အညာသိ, န မယ''န္တိ ပသီဒိတ္ဝာ ယံ မနုဿာနံ ဥပကာရဘူတံ, တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌဋ္ဌကံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗဋ္ဌကံ နာမ အနံ ဒတ္ဝာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သောပိ ''အဋ္ဌဋ္ဌကံ နာမ စတုသဋ္ဌိ ဟောတီ''တိ စတုသဋ္ဌိသလာကဘတ္တာနိ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ယာဝဇီဝံ အနံ ဒတ္ဝာ သီလံ ရက္ခိတ္ဝာ တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ပုန တတော စုတော ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ဘဂဝတော ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကဿပဿ စာတိ ဒွိန္နံ အန္တရေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဝဍ္ဎိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ အရညေ ဇင်္ဃဝိဟာရံ ဝိစရတိ။ တသ္မိဉ္စ သမယေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော နဒီတီရေ စီဝရကမ္မံ ကရောန္တော အနုဝါတေ အပ္ပဟောန္တေ သင်္ဃရိတ္ဝာ ဌပေတုမာရဒ္ဓော။ သော တံ ဒိသ္ဝာ ''ကသ္မာ, ဘန္တေ, သင်္ဃရိတ္ဝာ ဌပေထာ''တိ အာဟ။ ''အနုဝါတော နပ္ပဟောတီ''တိ။ ''ဣမိနာ, ဘန္တေ, ကရောထာ''တိ ဥတ္တရိသာဋကံ ဒတ္ဝာ ''နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကာစိ ဟာနိ မာ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

ဃရေပိဿ ဘဂိနိယာ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ ကလဟံ ကရောန္တိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထဿ ဘဂိနီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတ္ဝာ တဿ ဘရိယံ သန္ဓာယ – ''ဧဝရူပံ ဗာလံ ယောဇနသတေ ပရိဝဇ္ဇေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ ဌပေသိ။ သာ ဂေဟင်္ဂဏေ ဌိတာ သုတ္ဝာ ''ဣမာယ ဒိန္နဘတ္တံ ဧသ မာ ဘုဉ္ဇတူ''တိ ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ကလလဿ ပူရေတ္ဝာ အအာသိ။ ဣတရာ ဒိသ္ဝာ ''ဗာလေ, မံ တာဝ အက္ကောသ ဝါ ပဟရ ဝါ, ဧဝရူပဿ ပန ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ ပူရိတပါရမိဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တတော ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ကလလံ အတုံ န ယုတ္တ''န္တိ အာဟ။ အထဿ ဘရိယာယ ပဋိသင်္ခါနံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ ''တိဋ္ဌထ, ဘန္တေ''တိ ကလလံ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပတ္တံ ဓောဝိတ္ဝာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတ္ဝာ ပဏီတဘတ္တဿ စတုမဓုရဿ စ ပူရေတ္ဝာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပတ္တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတ္ဝာ ''ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပါတော ဩဘာသဇာတော, ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အနုမောဒိတ္ဝာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တေပိ ဒွေ ဇာယမ္ပတိကာ ယာဝတာယုကံ ဌတ္ဝာ တတော စုတာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ပုန တတော စဝိတ္ဝာ ဥပါသကော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ အသီတိကောဋိဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, ဣတရာပိ တာဒိသဿေဝ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ တမေဝ သေဋ္ဌိဓီတရံ အာနယိံသု။ တဿာ ပုဗ္ဗေ အနိဋ္ဌဝိပါကဿ ပါပကမ္မဿ အာနုဘာဝေန ပတိကုလံ ပဝိဋ္ဌမတ္တာယ ဥမ္မာရန္တရတော ပဋ္ဌာယ သကလံ ဂေဟံ ဥဂ္ဃာဋိတဝစ္စကူပော ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇာတံ။ ကုမာရော ''ကဿာယံ ဂန္ဓော''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''သေ

ဋ္ဌိကညာယာ”တိ သုတွာ “နိဟရထ န”န္တိ တဿာယေဝ ကုလဃရံ ပေသေသိ။ သာ တေနေဝ နီဟာရေန သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တိ။

တေန သမယေန ကဿပဒသဗလော ပရိနိဗ္ဗာယိ။ တဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကာဟိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာဟိ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ စေတိယံ အာရဘိံသု။ တသ္မိံ စေတိယေ ကရိယမာနေ သာ သေဋ္ဌိဓီတာ စိန္တေသိ – “အဟံ သတ္တသု ဌာနေသု ပဋိနိဝတ္တာ, ကိံ မေ ဇီဝိတေနာ”တိ အတ္တနော အာဘရဏဘဏ္ဍံ ဘဉ္ဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကံ ကာရေသိ ရတနာယတံ ဝိဒတ္ထိဝိတ္ထိဏ္ဏံ စတုရင်္ဂုလုဗ္ဗေဓံ။ တတော ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌ ဥပ္ပလပုပ္ဖဟတ္ထကေ အာဒာယ စေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဂတာ။ တသ္မိဉ္စ ခဏေ ဧကာ ဣဋ္ဌကာပန္တိ ပရိက္ခိပိတွာ အာဂစ္ဆမာနာ ဃဋနိဋ္ဌကာယ ဦနာ ဟောတိ။ သေဋ္ဌိဓီတာ ဝဍ္ဎကိံ အာဟ “ဣမံ မေ ဣဋ္ဌကံ ဧတ္ထ ဌပေထာ”တိ။ “အမ္မ ဘဒ္ဒကေ, ကာလေ အာဂတာသိ, သယမေဝ ဌပေဟီ”တိ။ သာ အာရုယှ တေလေန ဟရိတာလမနောသိလာပိဏ္ဍံ ယောဇေတွာ တေန ဗန္ဓနေန ဣဋ္ဌကံ ပတိဋ္ဌပေတွာ ဥပရိ အဋ္ဌဟိ ဥပ္ပလပုပ္ဖဟတ္ထကေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ “နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မေ ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတု, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော”တိ ပတ္ထနံ ကတွာ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဂေဟံ အဂမာသိ။

တသ္မိံယေဝ ခဏေ သာ ယဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ပဌမံ ဂေဟံ နီတာ, တဿ တံ အာရဗ္ဘ သတိ ဥဒပါဒိ။ နဂရေပိ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ ဟောတိ။ သော ဥပဋ္ဌာကေ အာဟ “ဣဓ အာနီတာ သေဋ္ဌိဓီတာ ကုဟိ”န္တိ? “ကုလဂေဟေ, သာမီ”တိ။ “အာနေထ နံ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ”တိ။ တေ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဌိတာ။ “ကိံ, တာတာ, အာဂတတ္ထာ”တိ တာယ ပုဋ္ဌာ တဿာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ “တာတာ, မယာ အာဘရဏဘဏ္ဍေဟိ စေတိယံ ပူဇိတံ, အာဘရဏံ မေ နတ္ထီ”တိ။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ အာရောစေသုံ။ “အာနေထ နံ, ပိဠန္ဓနံ လဘိဿတီ”တိ။ တေ တံ အာနယိံသု။ တဿာ သဟ ဂေဟပဝေသနေန သကလဂေဟံ စန္ဒနဂန္ဓော စေဝ ဥပ္ပလဂန္ဓော စ ဝါယိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ပုစ္ဆိ – “ဘဒ္ဒေ, တဝ သရီရတော ပဌမံ ဒုဂ္ဂန္ဓော ဝါယိ, ဣဒါနိ ပန တေ သရီရတော စန္ဒနဂန္ဓော, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော ဝါယတိ, ကိမေတ”န္တိ? သာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနာ ကတကမ္မံ အာရောစေသိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော “နိယျာနိကံ ဝတ ဗုဒ္ဓသာသန”န္တိ ပသီဒိတွာ ယောဇနိကံ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ကမ္ဗလကဉ္စုကေန ပရိက္ခိပိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ရထစက္ကပမာဏေဟိ သုဝဏ္ဏပဒုမေဟိ အလင်္ကရိ။ တေသံ ဒွါဒသဟတ္ထာ ဩလမ္ဗကာ ဟောန္တိ။

သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ, ပုန တတော စဝိတွာ ဗာရာဏသိတော ယောဇနမတ္တေ ဌာနေ အညတရသ္မိံ အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဘရိယာ ပနဿ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ရာဇကုလေ ဇေဋ္ဌရာဇဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေသု ဝယပ္ပတ္တေသု ကုမာရဿ ဝသနကဂါမေ နက္ခတ္တံ သင်္ဃုဋ္ဌံ။ သော မာတရံ အာဟ – “အမ္မ, သာဋကံ မေ ဒေဟိ, နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ”တိ။ သာ ဓောတဝတ္ထံ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ “အမ္မ, ထူလမိဒ”န္တိ အာဟ။ သာ အညံ နီဟရိတွာ အဒါသိ။ သော တမ္ပိ ပဋိက္ခိပိ။ အထ နံ မာတာ အာဟ – “တာတ, ယာဒိသေ ဂေဟေ မယံ ဇာတာ, နတ္ထိ နော ဣတော သုခုမတရဿ ပဋိလာဘာယ ပုည”န္တိ။ “တေန ဟိ လဘနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆာမိ, အမ္မာ”တိ။ “ပုတ္တ, အဟံ အဇ္ဇေဝ တုယှံ ဗာရာဏသိနဂရရဇ္ဇပဋိလာဘံ ဣစ္ဆာမီ”တိ။ သော မာတရံ ဝန္ဒိတွာ “ဂစ္ဆာမိ, အမ္မာ”တိ။ “ဂစ္ဆ, တာတာ”တိ။ သော ပန ပုညနိယာမေန နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သသီသံ ပါရုပိတွာ နိပဇ္ဇိ။ သော စ ဗာရာဏသိရညော ကာလင်္ကတဿ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။

အမစ္စာ ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ ရာဇင်္ဂဏေ နိသီဒိတွာ မန္တယိံသု – “ရညော ဧကာ ဓီတာဝ အတ္ထိ, ပုတ္တော နတ္ထိ, အရာဇကံ ရဇ္ဇံ နဿိဿတိ, ကော ရာဇာ ဘဝိတုံ အရဟတီ”တိ? “တွံ ဟောဟိ, တွံ ဟောဟီ”တိ။ ပုရောဟိတော အာဟ – “ဗဟုံ ဩလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဖုဿရထံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ”တိ။ တေ ကုမုဒဝဏ္ဏေ စတ္တာရော သိန္ဓဝေ ယောဇေတွာ ပဉ္စဝိဓရာဇကကုဓဘဏ္ဍံ သေတစ္ဆတ္တဉ္စ တသ္မိံ ဌပေတွာ ရထံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပစ္ဆတော တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသုံ။ ရထော ပါစီနဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဥယျာနာဘိမုခော အဂမာသိ။ “ပရိစယေန ဥယျာနာဘိမုခော ဂစ္ဆတိ, နိဝတ္တေမာ”တိ ကေစိ အာဟံသု။ ပုရောဟိတော “မာ နိဝတ္တယိတ္ထာ”တိ အာဟ။ ရထော ဂန္တွာ ကုမာရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာရောဟနသဇ္ဇော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ ပုရောဟိတော ပါရုပနကဏ္ဏံ အပနေတွာ

ပါဒတလာနိ ဩလောကေန္တော “တိဋ္ဌတု အယံ ဒီပေါ, ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပပရိဝါရေသု စတူသု မဟာဒီပေသု ဧသ ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ ယုတ္တော”တိ ဝတွာ “တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှထာ”တိ တိက္ခတ္တုံ တူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေတိ။

အထ ကုမာရော မုခံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေန္တော “ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။ “ဒေဝ, တုမှာကံ ရဇ္ဇံ ပါပုဏာတီ”တိ။ “ရာဇာ ဝေါ ကဟ”န္တိ? “ဒေဝတ္တံ ဂတော, သာမီ”တိ။ “ကတိ ဒိဝသာ အတိက္ကန္တာ”တိ ? “အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော”တိ။ “ပုတ္တော ဝါ ဓီတာ ဝါ နတ္ထီ”တိ ? “ဓီတာ အတ္ထိ, ဒေဝ, ပုတ္တော နတ္ထီ”တိ။ “တေန ဟိ ကရိဿာမိ ရဇ္ဇ”န္တိ။ တေ တာဝဒေဝ အဘိသေကမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ရာဇဓီတရံ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဥယျာနံ အာနေတွာ ကုမာရဿ အဘိသေကံ အကံသု။ အထဿ ကတာဘိသေကဿ သတသဟဿဂ္ဃနကံ ဝတ္ထံ ဥပနယိံသု။ သော “ကိမိဒံ, တာတာ”တိ အာဟ။ “နိဝါသနဝတ္ထံ, ဒေဝါ”တိ။ “နနု, တာတာ, ထူလ”န္တိ? “မနုဿပရိဘောဂဝတ္ထေသု ဣတော မုဒုတရံ နတ္ထိ, ဒေဝါ”တိ။ “တုမှာကံ ရာဇာ ဧဝရူပံ နိဝါသေသီ”တိ? “အာမ, ဒေဝါ”တိ။ “န မညေ ပုညဝါ တုမှာကံ ရာဇာ”တိ “သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ အာဟရထ, လဘိဿာမိ ဝတ္ထ”န္တိ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရံ အာဟရာပေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထေ ဓောဝိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဟတ္ထေန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ အဗ္ဘုက္ကိရိ။ ဃနပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ အဋ္ဌ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ပုန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဒက္ခိဏပစ္ဆိမ ဥတ္တရဒိသာယန္တိ ဧဝံ စတူသု ဒိသာသု အဗ္ဘုက္ကိရိ။ သဗ္ဗဒိသာသု အဋ္ဌအဋ္ဌကံ ကတွာ ဒွတ္တိံသ ကပ္ပရုက္ခာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သော ဧကံ ဒိဗ္ဗဒုဿံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ “နန္ဒရညော ဝိဇိတေ သုတ္တကန္တိကာ ဣတ္ထိယော ‘မာ သုတ္တံ ကန္တိံသူ’တိ ဧဝံ ဘေရိံ စရာပေထာ”တိ ဝတွာ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော နဂရံ ပဝိသိတွာ ပါသာဒံ အဘိရုယှ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဒေဝီ ရညော သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ “အဟော ဝတ တပဿီ”တိ ကာရုညာကာရံ ဒဿေသိ။ “ကိမိဒံ, ဒေဝီ”တိ ပုဋ္ဌာ “အတိမဟတီ, ဒေဝ, တေ သမ္ပတ္တိ, အတီတေ ဗုဒ္ဓါနံ သဒ္ဒဟိတွာ ကလျာဏံ ကတံ ဖလံ, ဣဒါနိ အနာဂတဿ ပစ္စယံ ပုညံ န ကရောထာ”တိ အာဟ။ ကဿ ဒဿာမ, သီလဝန္တော နတ္ထီတိ။ “အသုညော, ဒေဝ, ဇမ္ဗုဒီပေါ အရဟန္တေဟိ; တုမှေ ပန, ဒေဝ, အန္နံ သဇ္ဇေထ, အဟံ အရဟန္တေ လစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ပုနဒိဝသေ ရာဇာ ပါစီနဒွါရေ အန္နံ သဇ္ဇာပေသိ။ ဒေဝီ ပါတောဝ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ ဥပရိပါသာဒေ ပုရတ္ထာဘိမုခါ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ “သစေ ဧတိဿာယ ဒိသာယ အရဟန္တော အတ္ထိ, သွေဝ အာဂန္တွာ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ”တိ အာဟ။ တဿံ ဒိသာယံ အရဟန္တော နာဟေသုံ, တံ သက္ကာရံ ကပဏယာစကာနံ အဒံသု။

ပုနဒိဝသေ ဒက္ခိဏဒွါရေ သဇ္ဇေတွာ တထေဝ ဒက္ခိဏာယ နာလတ္ထ, ပုနဒိဝသေ ပစ္ဆိမဒွါရေ တထေဝ။ ဥတ္တရဒွါရေ သဇ္ဇိတဒိဝသေ ပန ဒေဝိယာ တထေဝ နိမန္တေန္တိယာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တာနံ ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တာနံ ပဉ္စသတာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဇေဋ္ဌကော မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘာတိကေ အာမန္တေသိ – “မာရိသာ, နန္ဒရာဇာ တုမှေ နိမန္တေတိ, အဓိဝါသေထ တဿာ”တိ။ တေ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိဝသေ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဥတ္တရဒွါရေ ဩတရိံသု။ မနုဿာ ဒိသွာ ဂန္တွာ “ပဉ္စသတာ, ဒေဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အာဂတာ”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သဒ္ဓိံ ဒေဝိယာ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပါသာဒံ အာရောပေတွာ တတ္ထ နေသံ အန္နံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ရာဇာ သင်္ဃတ္ထေရဿ, ဒေဝီ သင်္ဃနဝကဿ ပါဒမူလေ နိပတိတွာ “အယျာ, ဘန္တေ, ပစ္စယေဟိ န ကိလမိဿန္တိ, မယဉ္စ ပုညေန န ပရိဟာယိဿာမ, အမှာကံ ယာဝဇီဝံ ဣဓ နိဝါသာယ ပဋိညံ ဒေထာ”တိ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဥယျာနေ ပဉ္စ ပဏ္ဏသာလာသတာနိ, ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနီတိ သဗ္ဗာကာရေန နိဝါသနဋ္ဌာနာနိ သမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ဝသာပေသုံ။

ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ရညော ပစ္စန္တေ ကုပိတေ ရာဇာ “အဟံ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆာမိ, တွံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု မာ ပမဇ္ဇီ”တိ ဒေဝိံ ဩဝဒိတွာ ဂတော။ တသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အာယုသင်္ခါရာ ခီဏာ။ မဟာပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တိယာမရတ္တိံ ဈာနကီဠံ ကီဠိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနသမယေ အာလမ္ဗနဖလကံ အာလမ္ဗိတွာ ဌိတကောဝ အနုပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဧတေနုပါယေန သေသာပီတိ သဗ္ဗေဝ ပရိနိဗ္ဗုတာ။ ပုနဒိဝသေ ဒေဝီ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ နိသီဒနဋ္ဌာနာနိ သဇ္ဇေတွာ ပုပ္ဖာနိ ဝိကိရိတွာ ဓူပံ ဒတွာ တေသံ အာဂမနံ ဩလောကေန္တီ နိသိန္နာ အာဂမနံ အဒိသွာ ပုရိသေ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆထ, တာတာ, ဇာနာထ ကိံ အယျာနံ အဖာသုက”န္တိ? တေ ဂန္တွာ မဟာပဒုမဿ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ တတ္ထ တံ အပဿန္တာ စင်္ကမနံ ဂန္တွာ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာ

ယ ငိ္ဂတံ ဒိသွတ ဝန္ဒိတွတ ''ကာလော, ဘန္တေ''တိ အာဟံသု။ ပရိနိဗ္ဗုတသရီရံ ကိံ ကထေသ္သတိ, တေ ''နိဒ္ဒာယတိ မညေ''တိ ဝတွတ ပိဋ္ဌိဟဒေ ဟတ္ထေန ပရာမသိတွတ ဟာအနံ့ သီတလတာယ စေဝ ထဒ္ဓတာယ စ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွတ ဒုတိယသ္သ သန္တိကံ ဂန္တွာ တထေဝ ဉတွတ ပုန တတိယသ္သာတိ ဇဝံ သဗ္ဗေပိ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဉတွတ ရာဇကုလံ အာဂမိံသု။ ''ကဟံ, တာတာ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ''တိ ပုဋ္ဌာ ''ပရိနိဗ္ဗုတာ, ဒေဝိ''တိ အာဟံသု။ ဒေဝိ ကန္ဒန္တီ ရောဒန္တီ နိက္ခမိတွတ နာဂရေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဓုကီဠိတံ ကာရေတွတ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ သရီရကိစ္စံ ကာရေတွတ ဓာတုယော ကဟာပေတွတ စေတိယံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

ရာဇာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွတ အာဂတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂတံ ဒေဝိံ ပုစ္ဆိ – ''ကိံ, ဘဒ္ဒေ, တွံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု န ပမဇ္ဇိသိ, နိရောက စ အယ္ယာ''တိ? ''ပရိနိဗ္ဗုတာ, ဒေဝ''တိ။ တံ သုတွတ ရာဇာ စိန္တေသိ – ''ဧဝရူပာနမ္ပိ ပဏ္ဍိတာနံ မရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အမှာကံ ကုတော မောက္ခာ''တိ? သော နဂရံ အပဝိသိတွတ ဥယျာနမေဝ ဂန္တွာ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွတ တသ္သ ရဇ္ဇံ နိယ္ယာတေတွတ သယံ သမဏပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ ဒေဝီပိ ''ရညေ ပဗ္ဗဇိတေ အဟံ ကိံ ကရိသ္သာမီ''တိ တထေဝ ဥယျာနေ ပဗ္ဗဇိ။ ဒွေပိ ဈာနံ ဘာဝေတွတ တတော စုတာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။

တေသု တတ္ထေဝ ဝသန္တေသု အမှာကံ သတ္ထာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွတ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ဟပုဏိ။ သတ္ထရိ တတ္ထ ပဋိဝသန္တေ အယံ ပိပ္ပလိမာဏဝေ မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထဗြာဟ္မဏကမေ ကပိလဗြာဟ္မဏသ္သ ဘရိယာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။ အယံ ဘဒ္ဒကာပိလာနီ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရေ ကောသိယ ဂေတ္တဗြာဟ္မဏသ္သ ဘရိယာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တာ။ တေသံ အနုက္ကမေန ဝဍ္ဎမာနာနံ ပိပ္ပလိမာဏဝသ္သ ဝီသတိမေ, ဘဒ္ဒာယ သောဠသမေ ဝယေ သမ္ပတ္တေ မာတာပိတရော ပုတ္တံ ဩလောကေတွတ ''တာတ, တွံ ဝယပ္ပတ္တော, ကုလဝံသံ ပတိဋ္ဌပေတုံ ယုတ္တော''တိ အတိဝိယ နိပ္ပီဠယိံသု။ မာဏဝေ အာဟ – ''မယှံ သောတပထေ ဧဝရူပံ ကထံ မာ ကထယိတ္ထ, အဟံ ယာဝ တုမှေ ဓရထ, တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိသ္သာမိ, တုမှာကံ အစ္စယေန နိက္ခမိတွတ ပဗ္ဗဇိသ္သာမီ''တိ။ တေ ကတိပာဟံ အတိက္ကမိတွတ ပုန ကထယိံသု။ သောပိ ပုန ပဋိက္ခိပိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မာတာ နိရန္တရံ ကထေတိယေဝ။

မာဏဝေ ''မာတရံ သညာပေသ္သာမီ''တိ ရတ္တသုဝဏ္ဏသ္သ နိက္ခသဟသ္သံ ဒတွတ သုဝဏ္ဏကာရေဟိ ဣတ္ထိရူပံ ကာရေတွတ တသ္သ မဇ္ဇနဃဋ္ဋနာဒိကမ္မပရိယောသာနေ တံ ရတ္တဝတ္ထံ နိဝာသေတွတ သုဝဏ္ဏသမ္ပန္နေဟိ ပုပ္ဖေဟိ စေဝ နာနာလင်္ကာရေဟိ စ အလင်္ကာရာပေတွတ ''အမ္မ, ဧဝရူပံ အာရမ္မဏံ လဘန္တော ဂေဟေ ဝသိသ္သာမိ, အလဘန္တော န ဝသိသ္သာမီ''တိ။ ပဏ္ဍိတာ ဗြာဟ္မဏီ စိန္တေသိ – ''မယှံ ပုတ္တော ပုညဝါ ဒိန္နဒာနော ကတာဘိနီဟာရော ပုဗ္ဗေ ပုညာနိ ကရောန္တော န ဧကကောဝ အကာသိ, အဒ္ဓာ ဧတေန သဟ ကတပုညာ သုဝဏ္ဏရူပကပဋိဘာဂ ဘဝိသ္သတီ''တိ။ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွတ သဗ္ဗကာမေဟိ သန္တပ္ပေတွတ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထေ အာရောပေတွတ ''ဂစ္ဆထ, တာတာ, ယတ္ထ အမှေဟိ ဇာတိဂေတ္တဘောဂေဟိ သမာနကုလေ ဧဝရူပံ အရိကံ ပသ္သထ, တတ္ထ ဣဒမေဝ သုဝဏ္ဏရူပကံ သစ္စကာရံ ကတွတ ဒေထာ''တိ ဥယျောဇေသိ။

တေ ''အမှာကံ နာမ ဇတံ ကမ္မ''န္တိ နိက္ခမိတွတ ''ကတ္ထ လဘိသ္သာမ, မဒ္ဒရဋ္ဌံ နာမ ဣတ္ထာကရံ, မဒ္ဒရဋ္ဌံ ဂမိသ္သာမာ''တိ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာဂလနဂရံ အဂမံသု။ အတ္ထ တံ သုဝဏ္ဏရူပကံ နှာနတိတ္ထေ ဌပေတွတ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အထ ဘဒ္ဒာယ ဓာတီ ဘဒ္ဒံ နှာပေတွတ အလင်္ကရိတွတ သယံ နှာယိတုံ ဥဒကတိတ္ထံ ဂန္တွာ သုဝဏ္ဏရူပကံ ဒိသွတ ''ကိသ္သာယံ အဝိနီတာ ဣဓာဂန္တွာ ဌိတာ''တိ ပိဋ္ဌိပသ္သေ ပဟရိတွတ သုဝဏ္ဏရူပကံ ဉတွတ ''အယ္ယဓီတာ မေတိ သညံ ဥပ္ပာဒေသိ, အယံ ပန အယ္ယဓီတာယ နိဝာသနပဋိဂ္ဂဟိတာယပိ အသဒိသာ''တိ အာဟ။ အထ နံ တေ ဗြာဟ္မဏာ ''ဧဝရူပာ ကိရ တေ သာမိဓီတာ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ သာ ''ဣမာယ သုဝဏ္ဏပဋိမာယ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန မယှံ အယ္ယဓီတာ အဘိရူပတရာ'', တထာ ဟိ ''အပ္ပဒီပေပိ ဒွာဒသဟတ္ထေ ဂဗ္ဘေ နိသိန္နာ သရီရောဘာသေန တမံ ဝိဓမတီ''တိ အာဟ။ ''တေန ဟိ တသ္သာ မာတာပိတူနံ သန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ''တိ သုဝဏ္ဏရူပကံ ရထေ အာရောပေတွတ တံ ဓာတိံ အနုဂန္တွာ ကောသိယဂေတ္တသ္သ ဃရဒွာရေ ဌတွတ အာဂမနံ အာရောစယိံသု။

ဗြာဟ္မဏော ပဋိသန္ထာရံ ကတွတ ''ကုတော အာဂတတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေ ''မဂဓရဋ္ဌေ မဟာတိတ္ထကမေ ကပိလဗြာဟ္မဏသ္သ ဃရတော ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန အာဂတမှာ''တိ အာဟံသု။ ''သာဓု, တာတာ, အမှေဟိ သမ

ဇာတိဂေါတ္တဝိဘဝေ သော ဗြာဟ္မဏော, ဒဿာမ အရိက”န္တိ ပဏ္ဏာကာရံ ဂဏှိ။ တေ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ သာသနံ ပဟိဏိံသု – “လဒ္ဓာ နော ဘဒ္ဒာ နာမ အရိကာ, ကတ္တဗ္ဗံ ဇာနာထာ”တိ။ တံ သာသနံ သုတွာ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ အာရောစယိံသု “လဒ္ဓာ အရိကာ”တိ။ ပိပ္ပလိမာဏဝေါ “အဟံ ‘န လဘိဿန္တီ’တိ စိန္တေသိံ, ဣမေ ‘လဒ္ဓာ’တိ ပေသေန္တိ, အနတ္ထိကော ဟုတွာ ပဏ္ဏံ ပေသေဿာမီ”တိ ရဟောဂတော ပဏ္ဏံ လိခိ “ဘဒ္ဒာ အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ ပတိံ လဘတု, အဟံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ အဟောသီ”တိ။ ဘဒ္ဒာပိ “အသုကဿ ကိရ မံ ဒါတုကာမာ”တိ သုတွာ ရဟောဂတာ ပဏ္ဏံ လိခိ – “အယျပုတ္တော အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တဘောဂါနုရူပံ အရိကံ လဘတု, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, မာ ပစ္ဆာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဘဝါဟီ”တိ။ ဒွေပိ ပဏ္ဏာနိ အန္တရာမဂ္ဂေ သမာဂစ္ဆိံသု။ “ဣဒံ ကဿ ပဏ္ဏ”န္တိ? “ပိပ္ပလိမာဏဝေန ဘဒ္ဒာယ ပဟိတ”န္တိ။ “ဣဒံ ကဿာ”တိ? “ဘဒ္ဒာယ ပိပ္ပလိမာဏဝဿ ပဟိတ”န္တိ စ ဝုတ္တေ တေ ဒွေပိ ဝါစေတွာ “ပဿထ အရကာနံ ကမ္မ”န္တိ ဖာလေတွာ အရညေ ဆဍ္ဍေတွာ အညံ တံသမာနံ ပဏ္ဏံ လိခိတွာ ဣတော ဧတ္တော စ ပေသေသုံ။ ဣတိ ကုမာရဿ ကုမာရိကာယ စ သဒိသံ ပဏ္ဏံ လောကဿာဒရဟိတမေဝါတိ အနိစ္ဆမာနာနမ္ပိ တေသံ ဒွိန္နံ သမာဂမော အဟောသိ။

တံဒိဝသမေဝ ပိပ္ပလိမာဏဝေါပိ ဘဒ္ဒံ ဧကံ ပုပ္ဖဒာမံ ဂဏှာပေသိ။ ဘဒ္ဒာပိ တာနိ သယနမဇ္ဈေ ဌပေသိ။ ဥဘောပိ ဘုတ္တသာယမာသာ သယနံ အာရုဟိတုံ အာရဘိံသု။ တေသု မာဏဝေါ ဒက္ခိဏပဿေန သယနံ အာရုဟိ, ဘဒ္ဒာ ဝါမပဿေန အဘိရုဟိတွာ အာဟ – “ယဿ ပဿေ ပုပ္ဖာနိ မိလာယန္တိ, တဿ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဝိဇာနိဿာမ, ဣမံ ပုပ္ဖဒာမံ န အလ္လီယိတဗ္ဗ”န္တိ။ တေ ပန အညမညံ သရီရသမ္ဖဿဘယေန သကလရတ္တိံ နိဒ္ဒံ အနောက္ကမန္တာဝ ဝီတိနာမေသုံ။ ဒိဝါ ပန ဟသိတမတ္တမ္ပိ နာကံသု။ တေ လောကာမိသေန အသံသဋ္ဌာ ယာဝ မာတာပိတရော ဓရန္တိ, တာဝ ကုဋုမ္ဗံ အဝိစာရေတွာ တေသု ကာလင်္ကတေသု ဝိစာရယိံသု။ မဟတီ မာဏဝဿ သမ္ပတ္တိ။ ဧကဒိဝသံ သရီရံ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ သုဝဏ္ဏစုဏ္ဏံ ဧဝ မဂဓနာဠိယာ ဒွါဒသနာဠိမတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယန္တဗဒ္ဓာနိ သဋ္ဌိ မဟာတဠာကာနိ, ကမ္မန္တော ဒွါဒသယောဇနိကော, အနုရာဓပုရပ္ပမာဏာ စုဒ္ဒသ ဂါမာ, စုဒ္ဒသ ဟတ္ထာနီကာနိ, စုဒ္ဒသ အဿာနီကာနိ, စုဒ္ဒသ ရထာနီကာနိ။

သော ဧကဒိဝသံ အလင်္ကတအဿံ အာရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ ခေတ္တကောဋိယံ ဌိတော နင်္ဂလေဟိ ဆိန္နဋ္ဌာနတော ကာကာဒယော သကုဏေ ဂဏ္ဍုပ္ပါဒါဒိကေ ပါဏကေ ဥဒ္ဓရိတွာ ခါဒန္တေ ဒိသွာ “တာတာ, ဣမေ ကိံ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဂဏ္ဍုပ္ပါဒေ, အယျာ”တိ။ “ဧတေဟိ ကတပါပံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာကံ, အယျာ”တိ။ သော စိန္တေသိ – “သစေ ဧတေဟိ ကတပါပံ မယှံ ဟောတိ, ကိံ မေ ကရိဿတိ သတ္တအသီတိကောဋိဓနံ, ဒွါဒသယောဇနကမ္မန္တော ကိံ ကရိဿတိ, ကိံ ယန္တဗဒ္ဓာနိ တဠာကာနိ, ကိံ စုဒ္ဒသ ဂါမာနိ, သဗ္ဗမေတံ ဘဒ္ဒာယ ကာပိလာနိယာ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

ဘဒ္ဒာ ကာပိလာနီ တသ္မိံ ခဏေ အန္တရဝတ္ထုသ္မိံ တယော တိလကုမ္ဘေ ပတ္ထရိတွာ ဓာတီဟိ ပရိဝုတာ နိသိန္နာ ကာကေ တိလပါဏကေ ခါဒမာနေ ဒိသွာ “အမ္မာ, ကိံ ဣမေ ခါဒန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပါဏကေ, အယျေ”တိ။ “အကုသလံ ကဿ ဟောတီ”တိ? “တုမှာကံ, အယျေ”တိ။ သာ စိန္တေသိ – “မယှံ စတုဟတ္ထံ ဝတ္ထံ နာဠိကောဒနမတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ယဒိ ပနေတံ ဧတေဟိ ကတံ အကုသလံ မယှံ ဟောတိ, ဘဝသဟဿေနပိ ဝဋ္ဋတော သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကာ, အယျပုတ္တေ အာဂတမတ္တေယေဝ သဗ္ဗံ တဿ နိယျာတေတွာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။

မာဏဝေါ အာဂန္တွာ နှာတွာ ပါသာဒံ အာရုယှ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ, အထဿ စက္ကဝတ္တိနော အနုစ္ဆဝိကံ ဘောဇနံ ဥပနယိံသု။ ဒွေပိ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဇနေ နိက္ခန္တေ ရဟောဂတာ ဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိံသု။ တတော မာဏဝေါ ဘဒ္ဒံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, ဣမံ ဃရံ အာဂစ္ဆန္တီ ကိတ္တကံ ဓနမာဟရသီ”တိ? “ပဉ္စပဏ္ဏာသ သကဋသဟဿာနိ, အယျာ”တိ။ “သဗ္ဗံ တံ, ယာ စ ဣမသ္မိံ ဃရေ သတ္တာသီတိ ကောဋိယော ယန္တဗဒ္ဓာနိ သဋ္ဌိ တဠာကာနီတိ ဧဝမာဒိဘေဒါ သမ္ပတ္တိ အတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ တုယှေဝ နိယျာတေမီ”တိ။ “တုမှေ ပန ကုဟိံ ဂစ္ဆထ, အယျာ”တိ? “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “အယျ, အဟမ္ပိ တုမှာကံ အာဂမနံ ဩလောကယမာနာ နိသိန္နာ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တေသံ အာဒိတ္တပဏ္ဏကုဋိ ဝိယ တယော ဘဝါ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေ “ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ ဝတွာ အန္တရာပဏတော ကာသာယရသပီတာနိ စီဝရာနိ မတ္တိကာပတ္တေ စ အာဟရာပေတွာ အညမညံ ကေသေ ဩဟာရေတွာ

“ယေ လောကေ အရဟန္တော အတ္ထိ, တေ ဥဒ္ဒိဿ အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ထဝိကာသု ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ အံသေ လဂ္ဂေတွာ ပါသာဒတော ဩတရိံသု။ ဂေဟေ ဒါသေသု စ ကမ္မကာရေသု စ န ကောစိ သဉ္ဇာနိ။

အထ နေ ဗြာဟ္မဏဂါမတော နိက္ခမိတွာ ဒါသကဂါမဒွါရေန ဂစ္ဆန္တေ အာကပ္ပကုတ္တဝသေန ဒါသကဂါမဝါသိနော သဉ္ဇာနိံသု။ တေ ရောဒန္တာ ပါဒေသု ပတိတွာ “ကိံ အမှေ အနာထေ ကရောထ, အယျာ”တိ အာဟံသု။ “မယံ, ဘဏေ, ‘တယော ဘဝါ အာဒိတ္တပဏ္ဏသာလာ ဝိယာ’တိ ပဗ္ဗဇိမှာ, သစေ တုမှေသု ဧကေကံ ဘုဇိဿံ ကရောမ, ဝဿသတမ္ပိ နပ္ပဟောတိ။ တုမှေဝ တုမှာကံ သီသံ ဓောဝိတွာ ဘုဇိဿာ ဟုတွာ ဇီဝထာ”တိ ဝတွာ တေသံ ရောဒန္တာနံယေဝ ပက္ကမိံသု။

ထေရော ပုရတော ဂစ္ဆန္တော နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေန္တော စိန္တေသိ – “အယံ ဘဒ္ဒာ ကာပိလာနီ သကလဇမ္ဗုဒီပဂ္ဂနိကာ ဣတ္ထီ မယှံ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆတိ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ကောစိဒေဝ ဧဝံ စိန္တေယျ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ, အနနုစ္ဆဝိကံ ကရောန္တီ’တိ။ ဧဝံ ကောစိ ပါပကေန မနသာ ပဒူသေတွာ အပါယပူရကော ဘဝေယျ, ဣမံ ပဟာယ မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ဒွေဓာပထံ ဒိသွာ တဿ မတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ။ ဘဒ္ဒာပိ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ အာဟ – “ဘဒ္ဒေ, တာဒိသိံ ဣတ္ထိံ မမ ပစ္ဆတော အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ‘ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာပိ ဝိနာ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တီ’တိ အမှေသု ပဒုဋ္ဌစိတ္တော မဟာဇနော အပါယပူရကော ဘဝေယျ။ ဣမသ္မိံ ဒွေဓာပထေ တွံ ဧကံ ဂဏှ, အဟံ ဧကေန ဂမိဿာမီ”တိ။ “အာမ, အယျ, မာတုဂါမော ‘ပဗ္ဗဇိတာနံ ပလိဗောဓော, ပဗ္ဗဇိတာပိ ဝိနာ န ဘဝန္တီ’တိ အမှာကံ ဒောသံ ဒဿေယျု”န္တိ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ စတူသု ဌာနေသု ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ “သတသဟဿကပ္ပပမာဏေ အဒ္ဓါနေ ကတော မိတ္တသန္ထဝော အဇ္ဇ ဘိဇ္ဇတိ, တုမှေဝ ဒက္ခိဏာ နာမ, တုမှာကံ ဒက္ခိဏမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတိ, မယံ မာတုဂါမာ နာမ ဝါမဇာတိကာ, အမှာကံ ဝါမမဂ္ဂေါ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝန္ဒိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နာ။ တေသံ ဒွေဓာဘူတကာလေ အယံ မဟာပထဝီ “အဟံ စက္ကဝါဠသိနေရုပဗ္ဗတာဒယော ဓာရေတုံ သက္ကောန္တီပိ တုမှာကံ ဂုဏေ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ”တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဝိရဝမာနာ အကမ္ပိတ္ထ။ အာကာသေ အသနိသဒ္ဒော ဝိယ ပဝတ္တိ, စက္ကဝါဠပဗ္ဗတော ဥန္နဒိ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓောပိ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရေ ကုဋိယံ နိသိန္နော ပထဝီကမ္ပနသဒ္ဒံ သုတွာ “ကိဿ နု ခော ပထဝီ ကမ္ပတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော “ပိပ္ပလိမာဏဝေါ စ ဘဒ္ဒာ စ ကာပိလာနီ မံ ဥဒ္ဒိဿ အပ္ပမေယျံ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ, တေသံ ဝိယောဂဋ္ဌာနေ ဥဘိန္နံ ဂုဏဗလေန အယံ ပထဝီကမ္ပော ဇာတော, မယာပိ ဧတေသံ သင်္ဂဟံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမ္မ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အသီတိမဟာထေရေသု ကဉ္စိ အနာပုစ္ဆာ တိဂါဝုတမဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ရာဇဂဟဿ စ နာလန္ဒာယ စ အန္တရေ ဗဟုပုတ္တနိဂြောဓမူလေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ နိသိန္နော ပန အညတရပံသုကူလိကော ဝိယ အနိသီဒိတွာ ဗုဒ္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ အသီတိဟတ္ထာ ဗုဒ္ဓရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ဣတိ တသ္မိံ ခဏေ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တသကဋစက္ကကူဋာဂါရာဒိပ္ပမာဏာ ဗုဒ္ဓရံသိယော ဣတော စိတော စ ဝိပ္ဖန္ဒန္တိယော ဝိဓာဝန္တိယော စန္ဒသဟဿသူရိယသဟဿဥဂ္ဂမနကာလံ ဝိယ ကုရုမာနာ တံ ဝနန္တရံ ဧကောဘာသံ အကံသု။ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ သမုဇ္ဇလတာရာဂဏေန ဝိယ ဂဂနံ, သုပုပ္ဖိတကမလကုဝလယေန ဝိယ သလိလံ ဝနန္တရံ ဝိရောစိတ္ထ။ နိဂြောဓရုက္ခဿ ခန္ဓော ပကတိယာ သေတော ဟောတိ, ပတ္တာနိ နီလာနိ ပက္ကာနိ ရတ္တာနိ။ တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သတသာခေါ နိဂြောဓော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောဝ အဟောသိ။

မဟာကဿပတ္ထေရော   တံ ဒိသွာ “အယံ အမှာကံ သတ္ထာ ဘဝိဿတိ, ဣမံ အဟံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတော ဂန္တွာ တီသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ “သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မိ, သတ္ထာ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ, သာဝကောဟမသ္မီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄) အာဟ။ အထ နံ ဘဂဝါ အာဟ – “ကဿပ, သစေ တွံ ဣမံ နိပစ္စကာရံ မဟာပထဝိယာ ကရေယျာသိ, သာပိ ဓာရေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ တထာဂတဿ ပန ဧဝံ ဂုဏမဟန္တတံ ဇာနတာ တယာ ကတော နိပစ္စကာရော မယှံ လောမမ္ပိ စာလေတုံ န သက္ကောတိ။ နိသီဒ, ကဿပ, ဒါယဇ္ဇံ တေ ဒဿာမီ”တိ။ အထဿ ဘဂဝါ တီဟိ ဩဝါဒေဟိ ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ ဒတွာ စ ဗဟုပုတ္တနိဂြောဓမူလတော နိက္ခမိတွာ ထေရံ ပစ္ဆာသမဏံ ကတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သရီရံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဝိစိတ္တံ, မဟာကဿပဿ သတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ, သော ကဉ္စနနာဝါယ ပစ္ဆာဗန္ဓော ဝိယ

သတ္ထု ပဒါနုပဒိကံ အနုဂစ္ဆိ။ သတ္ထာ ထောကံ မဂ္ဂံ ဂန္တွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသဇ္ဇာကာရံ ဒဿေသိ။ ထေရော "သတ္ထာ နိသီဒိတုကာမော"တိ ဉတွာ အတ္တနော ပဋပိလောတိကံ သင်္ဃာဋိံ စတုဂ္ဂုဏံ ကတွာ ပညပေသိ။

သတ္ထာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရိမဇ္ဇန္တော "မုဒုကာ ခေါ တျာယံ, ကဿပ, ပဋပိလောတိကာ သင်္ဃာဋီ"တိ အာဟ (သံ. နိ. ၂.၁၅၄)။ ထေရော "သတ္ထာ မေ သင်္ဃာဋိယာ မုဒုဘာဝံ ကထေသိ, ပါရုပိတုကာမော ဘဝိဿတီ"တိ ဉတွာ "ပါရုပတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သင်္ဃာဋိ"န္တိ အာဟ။ "ကိံ တွံ ပါရုပိဿသိ, ကဿပါ"တိ? "တုမှာကံ နိဝါသနံ လဘန္တော ပါရုပိဿာမိ, ဘန္တေ"တိ။ "ကိံ ပန တွံ, ကဿပ, ဣမံ ပရိဘောဂဇိဏ္ဏံ ပံသုကူလံ ဓာရေတုံ သက္ခိဿသိ, မယာ ဟိ ဣမဿ ပံသုကူလဿ ဂဟိတဒိဝသေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ, ဣမံ ဗုဒ္ဓပရိဘောဂဇိဏ္ဏစီဝရံ နာမ န သက္ကာ ပရိတ္တဂုဏေန ဓာရေတုံ, ပဋိဗလေနေဝိဒံ ပဋိပတ္တိပူရဏသမတ္ထေန ဇာတိပံသုကူလိကေန ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေသိ။

ဧဝံ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ ထေရဿ စီဝရံ ဘဂဝါ ပါရုပိ, သတ္ထု စီဝရံ ထေရော။ တသ္မိံ ခဏေ အစေတနာပိ အယံ မဟာပထဝီ "ဒုက္ကရံ, ဘန္တေ, အကတ္ထ, အတ္တနော ပါရုတစီဝရံ သာဝကဿ ဒိန္နပုဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ, အဟံ တုမှာကံ ဂုဏံ ဓာရေတုံ န သက္ကောမီ"တိ ဝဒန္တီ ဝိယ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိ။ ထေရောပိ "လဒ္ဓံ မေ ဗုဒ္ဓာနံ ပရိဘောဂစီဝရံ, ကိံ မေ ဣဒာနိ ဥတ္တရိ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဥန္နတိံ အကတွာ သတ္ထု သန္တိကေယေဝ တေရသ ဓုတဂုဏေ သမာဒာယ သတ္တဒိဝသမတ္တံ ပုထုဇ္ဇနော အဟောသိ။ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ နံ သတ္ထာ "ကဿပေါ, ဘိက္ခဝေ, စန္ဒူပမော ကုလာနိ ဥပသင်္ကမတိ, အပကဿေဝ ကာယံ အပကဿ စိတ္တံ နိစ္စနဝကော ကုလေသု အပ္ပဂဗ္ဘော"တိ (သံ. နိ. ၂.၁၄၆) ဧဝမာဒိနာ ပသံသိတွာ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓုတဝါဒါနံ ယဒိဒံ မဟာကဿပေါ"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၁) ဓုတဝါဒါနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၃၉၈. ဧဝံ ဘဂဝတာ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော အာယသ္မာ မဟာကဿပေါ မဟာသာဝကဘာဝံ ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဒုမုတ္တရဿာ** တိ တဿ ကိရ ဘဂဝတော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနကာလတော ပဋ္ဌာယ ပါဒါနံ နိက္ခေပနသမယေ အက္ကန္တက္ကန္တပါဒေ သတသဟဿပတ္တာ ပဒုမာ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ တသ္မာဿ တံ နာမံ အဟောသိ။ သကလသတ္တနိကာယေသု ဧကေကေန သတသတပုညေ ကတေ တဿ ပုညဿ သတဂုဏပုညာနံ ကတတ္တာ ဘဂဝတောတိ အတ္ထော။ **လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော** တိ သတ္တလောကဿ ပဓာနဘူတဿ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယဘာဝံ ပတ္တတ္တာ တာဒိနော။ **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိ သတ္တလောကဿ ပဋိသရဏဘူတေ ဘဂဝတိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတေ, အဒဿနံ ဂတေတိ အတ္ထော။ **ပူဇံ ကုဗ္ဗန္တိ သတ္ထုနော** တိ သဒေဝကဿ လောကဿ သာသနတော "သတ္ထာ"တိ လဒ္ဓနာမဿ ဘဂဝတော သာဓုကီဠံ ကီဠန္တာ ပူဇံ ကရောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၉၉. **အဂ္ဂိံ စိနန္တိ ဇနတာ** တိ ဇနသမူဟာ အာဠာဟနတ္ထာယ အဂ္ဂိံ စိနန္တာ ရာသိံ ကရောန္တာ အာသမန္တတော မောဒိတာ သန္တုဋ္ဌာ ပကာရေန မောဒိတာ သန္တုဋ္ဌာ ပူဇံ ကရောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေသု သံဝေဂဇာတေသု**တိ တေသု ဇနသမူဟေသု သံဝေဂပ္ပတ္တေသု ဥတ္ရာသံ လဘန္တေသု **မေ** မယှံ **ပီတိ** ဟာသော **ဥဒပဇ္ဇထ** ပါတုဘဝီတိ အတ္ထော။

၄၀၀. **ဉာတိမိတ္တေ သမာနေတွာ** တိ မမ ဗန္ဓုသဟာယေ သမာနေတွာ ရာသိံ ကတွာ။ **မဟာဝီရော** ဘဂဝါ **ပရိနိဗ္ဗုတော** အဒဿနံ အဂမာသီတိ ဣဒံ ဝစနံ **အဗ္ရဝိံ** ကထေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟန္ဒ ပူဇံ ကရောမသေ** တိ **ဟန္ဒာ** တိ ဝေါဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော, တေန ကာရဏေန မယံ သဗ္ဗေ သမာဂတာ ပူဇံ ကရောမာတိ အတ္ထော။ **သေ**တိ နိပါတော။

၄၀၁. **သာဓူတိ တေ ပဋိဿုတွာ** တိ တေ မမ ဉာတိမိတ္တာ သာဓု ဣတိ သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ ဣတိ ပဋိသုဏိတွာ မမ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ **မေ** မယှံ **ဘိယျော** အတိရေကံ **ဟာသံ** ပီတိံ **ဇနိံသု** ဥပ္ပာဒေသုန္တိ အတ္ထော။

၄၀၂. တတော အတ္တနော ကတပုညသဥ္စယံ ဒဿေန္တော **ဗုဒ္ဓသိမ္ပိ လောကနာထမ္ပဟီ** တိအာဒိမာဟ။ သတဟတ္ထံ **ဥဂ္ဂတံ** ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ ဒီယမုဟတ္ထသတံ ဝိတ္ထတံ, **ဝိမာနံ နဘသိ** အာကာသေ ဥဂ္ဂတံ အဂ္ဂိယံ, **သုကတံ** သုန္ဒရာကာရေန ကတံ, **ကတ္ဝတ** ကာရေတ္ဝတ စ **ပုညသဥ္စယံ** ပုညရာသိံ **ကာဟာသိံ** အကာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၀၃. **ကတ္ဝတန အဂ္ဂိယံ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ စေတိယပူဇနဋ္ဌာနေ **တာလပန္တီဟိ** တာလဟငိ္ဂဟိ **စိတ္တိတံ** သောဘိတံ အဂ္ဂိယံ **ကတ္ဝတန** ကာရေတ္ဝတ စ **သကံ စိတ္တံ** အတ္တနော စိတ္တံ ပသာဒေတ္ဝတ **စေတိယံ ပူဇယုတ္တမ** န္တိ ဥတ္တမံ ဗုဒ္ဓဓာတုနိဓာပိတံ စေတိယံ ပူဇယိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၀၄. တဿ စေတိယဿ မဟိမံ ဒဿေန္တော **အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ** တိ အာကာသေ ဇလမာနော အဂ္ဂိက္ခန္ဓောဝ အဂ္ဂိရာသိ ဝိယ တံ စေတိယံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ဇလတိ **ဖုလ္လိတော** ဝိကသိတပုပ္ဖော သာလရုက္ခရာဇာ ဝိယ အာကာသေ **ဣန္ဒလဋ္ဌီဝ** ဣန္ဒဓနု ဝိယ စ **စတုဒ္ဒိသာ** စတူသု ဒိသာသု **ဩဘာသတိ** ဝိဇ္ဇောတတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၀၅. **တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတ္ဝတ** တိ တသ္မိံ ဓောတမာနဓာတုဂဗ္ဘမ္ဟိ စိတ္တံ မနံ ပသာဒေတ္ဝတ သောမနဿံ ကတ္ဝတ တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန **ဗဟုံ** အနေကပ္ပကာရံ **ကုသလံ** ပုညံ **ကတ္ဝတန** "ဓာတုဂဗ္ဘေ စ သာသနေ စ တေ္ဝတကာနိ ပုညာနိ မယာ ကတာနီ"တိ ဧဝံ ပုညကမ္မံ **သရိတ္ဝတန** ကာလံကတ္ဝတ **တိဒသံ** တာဝတိံသဘဝနံ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓော ဝိယ အဟံ **ဥပပဇ္ဇိ** ဇာတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၀၆. အတ္တနော ဥပ္ပန္နဒေဝလောကေ လဒ္ဓသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **သဟဿယုတ္တ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟယဝါဟိံ** သိန္ဓဝသဟဿယောဇိတံ ဒိဗ္ဗရထံ အဓိဋ္ဌိတော။ သတ္တဟိ ဘူမိဟိ **သံ** သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂတံ **ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ** ဥစ္စံ မယ္ဟံ **ဘဝနံ** ဝိမာနံ အဟောသီတိ အတ္ထော။

၄၀၇. တသ္မိံ ဝိမာနေ **သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယာ** သကလသောဝဏ္ဏမယာနိ ကူဋာဂာရသဟဿာနိ **အဟုံ** အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ **သကတေဇေန** အတ္တနော အာနုဘာဝေန သဗ္ဗာ ဒသ ဒိသာ **ပဘာသယံ** ဩဘာသေန္တာနိ **ဇလန္တိ** ဝိဇ္ဇောတန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၀၈. တသ္မိံ မယ္ဟံ ဟတုဘူတဝိမာနေ အညေပိ **နိယ္ယူဟာ** ပမုခသာလာယော **သန္တိ** ဝိဇ္ဇန္တိ။ ကိံ ဘူတာ? **လောဟိတင္ဂမယာ** ရတ္တမဏိမယာ တဒာ တေပိ နိယ္ယူဟာ စတဿော ဒိသာ **အာဘာယ** ပဘာယ ဇောတန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၁၀. **သဗ္ဗေ ဒေဝေ** သကလဆဒေဝလောကေ ဒေဝေ **အဘိဘောမိ** အဘိဘဝာမိ။ ကဿ ဖလန္တိ စေ? မယာ ကတဿ ပုညကမ္မဿ ဣဒံ ဖလန္တိ အတ္ထော။

၄၁၁. တတော မနုဿသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော **သဋ္ဌိကပ္ပသဟဿမ္ဟိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဣတော ကပ္ပတော ဟေဋ္ဌာ သဋ္ဌိသဟဿကပ္ပမတ္ထကေ **ဓာတုရန္တော** စတုမဟာဒီပဝန္တော **ဝိဇိတာဝီ** သဗ္ဗံ ပစ္စတ္ထိကံ ဝိဇိတဝန္တော အဟံ ဥဗ္ဗိဒ္ဓော နာမ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ ဟုတ္ဝတ **ပထဝိံ အာဝသိံ** ရဇ္ဇံ ကာရေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၁၂-၄. **တထေဝ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိ ပဉ္စဗုဒ္ဓပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ ဘဒ္ဒကေ နာမ ကပ္ပေ။ **တိံသကပ္ပတ္တုံ** တိံသဇာတိယာ စတုဒီပမ္ဟိ ဣဿရော ပဓာနော စက္ကရတနာဒီဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမ္ပန္နော သမင်္ဂီဘူတော **သကကမ္မာဘိရဒ္ဓော** အတ္တနော ကမ္မေ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အဘိရဒ္ဓော အလ္လီနော စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ **အမ္ဟီ** အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အတ္တနော စက္ကဝတ္တိကာလေ အနုဘူတသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော "တတ္ထာပိ ဘဝနံ မယ္ဟ"န္တိအာဒိမာဟ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇမ္ဟိ **မယ္ဟံ ဘဝနံ** မမ ဟသာဒံ **ဣန္ဒလဋ္ဌီဝ ဥဂ္ဂတံ** အာကာသေ ဋ္ဌိတဝိဇ္ဇောတမာနာ ဝိဇ္ဇုလ္လတာ ဝိယ ဥဂ္ဂတံ သတ္တဘူမိကာဒိဘေဒေဟိ ဥစ္စံ **အာယာမတော** ဒီဃတော စ ဥစ္စတော စ စတုဝီသတိယောဇနံ ဝိတ္ထာရတော ဒ္ဝတဒသယောဇနံ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သဗ္ဗေသံ ဇနာနံ မနံ အလ္လီနဘာဝေန ရမ္မဏံ နာမ န

ဂရုံ အဟောသီတိ အတ္ထော။ ဒဋ္ဌေဟတိ ဒ္ဝတ္တဒသဟတ္ထေဟိ တ တိံသဟတ္ထေဟိ တ ဥစ္စေဟိ ဟကာရတောရဏေဟိ သမ္ပန္နန္တိ ဒဿေတိ။

၄၁၅-၂၀. တဒမုကံ တတော အမုကံ အမုတိယသတယောဇနန္တိ အတ္ထော။ **ပက္ခိတ္တာ ပဏ္ဏဝီသတီ** တိ ဝီသတိအာပဏပက္ခိတ္တံ နိရန္တရံ ဝီထိပရိစ္ဆေဒန္တိ အတ္ထော။ **ဗြာဟ္မညကုလသမ္ဘူတော** တိ ဗြာဟ္မဏကုလေ သုဇာတော။ သေသံ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

မဟာကဿပတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၄. အနုရုဒ္ဓတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုဋုမ္ဗိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝယပ္ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနံ ပတ္ထေတွာ သတသဟဿ ဘိက္ခုပရိဝုတဿ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ မဟာဒာနံ ပဝတ္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဥတ္တမာနိ ဝတ္ထာနိ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ "အနာဂတေ ဂေါတမဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ သောပိ တတ္ထ ပုညာနိ ကရောန္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္တယောဇနိကေ ကနကထူပေ ဗဟုကံသဟတိယော ဒီပရုက္ခေဟိ ဒီပကပလ္လိကာဟိ စ "ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဿ ဥပနိဿယော ဟောတူ"တိ ဥဠာရံ ဒီပပူဇံ အကာသိ။ ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ နိဋ္ဌိတေ ယောဇနိကေ ကနကထူပေ ဗဟုကံသဟတိယော သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ စ ဧကေကံ ဂုဠပိဏ္ဍံ ဌပေတွာ မုခဝဋ္ဋိယာ မုခဝဋ္ဋိံ ဖုသာပေန္တော စေတိယံ ပရိက္ခိပါပေသိ။ အတ္တနာ ဂဟိတကံသဟတိံ သပ္ပိမဏ္ဍဿ ပူရေတွာ သဟဿဝဋ္ဋိယော ဇာလာပေတွာ သီသေ ဌပေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ စေတိယံ အနုပရိယာယိ။

ဧဝံ တသ္မိမ္ပိ အတ္တဘာဝေ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာရာဏသိယံယေဝ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, "အန္နဘာရော"တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော သုမနသေဋ္ဌိဿ နာမ ဂေဟေ ကမ္မံ ကရောန္တော ဇီဝတိ။ ဧကဒိဝသံ သော ဥပရိဋ္ဌံ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတတော အာကာသေနာဂန္တွာ ဗာရာဏသိနဂရဒ္ဝါရေ ဩတရိတွာ စီဝရံ ပာရုပိတွာ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္ထာယ ဌပိတံ ဘာဂဘတ္တံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အတုကာမော အာရဘိ။ ဘရိယာပိဿ အတ္တနော ဘာဂဘတ္တဉ္စ တတ္ထေဝ ပက္ခိပိ။ သော တံ နေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ တံ ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ တံ ဒိဝသံ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဆတ္တေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ – "အဟော အာနံ, ပရမအာနံ, ဥပရိဋ္ဌေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတ"န္တိ မဟာသဒ္ဒေန အနုမောဒိ။ တံ သုတွာ သုမနသေဋ္ဌိ – "ဧဝံ ဒေဝတာယ အနုမောဒိတံ ဣဒမေဝ ဥတ္တမအာန"န္တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ပတ္တိံ ယာစိ။ အန္နဘာရော ပန တဿ ပတ္တိံ အဒာသိ။ တေန ပသန္နစိတ္တော သုမနသေဋ္ဌိ တဿ သဟဿံ ဒတွာ "ဣတော ပဋ္ဌာယ တုယှံ သဟတ္ထေန ကမ္မကရဏကိစ္စံ နတ္ထိ, ပတိရူပံ ဂေဟံ ကတွာ နိစ္စံ ဝသာဟီ"တိ အာဟ။

ယသ္မာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတော တံ ဒိဝသမေဝ ဥဠာရဝိပါကော ဟောတိ, တသ္မာ သုမနသေဋ္ဌိ ရညော သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တော တံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။ ရာဇာ ပန တံ အာဒရဝသေန ဩလောကေသိ။ သေဋ္ဌိ – "မဟာရာဇ, အယံ ဩလောကေတဗ္ဗယုတ္တောယေဝါ"တိ ဝတွာ တဒါ တေန ကတကမ္မံ အတ္တနာပိဿ သဟဿဒိန္နဘာဝဉ္စ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ တဿ တုဿိတွာ သဟဿံ ဒတွာ "အသုကသ္မိံ ဌာနေ ဂေဟံ ကတွာ ဝသာဟီ"တိ ဂေဟဋ္ဌာနမဿ အာဏာပေသိ။ တဿ တံ ဌာနံ သောဓာပေန္တဿ မဟန္တာ မ

ဟန္တွာ နိမိကုမ္ဘိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။ သော တာ ဒိသွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ သဗ္ဗံ ဓနံ ဥဒ္ဓရာပေတွာ ရာသိကတံ ဒိသွာ – “ဧတ္တကံ ဓနံ ဣမသ္မိံ နဂရေ ကဿ ဂေဟေ အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “န ကဿစိ, ဒေဝ”တိ။ “တေန ဟိ အယံ အန္နဘာရော ဣမသ္မိံ နဂရေ မဟာဓနသေဋ္ဌိ နာမ ဟောတူ”တိ တံ ဒိဝသမေဝ တဿ သေဋ္ဌိဆတ္တံ ဥဿာပေသိ။

သော သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, ဒီဃရတ္တံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပဇ္ဇနကကာလေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သုက္ကောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ဇာတဿ **အနုရုဒ္ဓော** တိ နာမံ အကံသု။ သော မဟာနာမသက္ကဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ ဘဂဝတော စူဠပိတု ပုတ္တော ပရမသုခုမာလော မဟာပုညော အဟောသိ။ သုဝဏ္ဏပာတိယံယေဝ စဿ ဘတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထဿ မာတာ ဧကဒိဝသံ “မမ ပုတ္တော နတ္ထီတိ ပဒံ န ဇာနာတိ, တံ ဇာနာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဧကံ သုဝဏ္ဏပာတိံ တုစ္ဆကံယေဝ အညာယ သုဝဏ္ဏပာတိယာ ပိဒဟိတွာ တဿ ပေသေသိ, အန္တရာမဂ္ဂေ ဒေဝတာ တံ, ဒိဗ္ဗပူဝေဟိ ပူရေသုံ။ ဧဝံ မဟာပုညော တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေသု တီသု ပါသာဒေသု အလင်္ကတနာဋကိတ္ထီဟိ ပရိဝုတော ဒေဝေါ ဝိယ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။

အမှာကမ္ပိ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ သမယေ တုသိတပုရာ စဝိတွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဧကူနတိံသ ဝဿာနိ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသိတွာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော ဗောဓိမဏ္ဍေ သတ္တသတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ ဣသိပတနေ မိဂဒာယေ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟာသိ။ တဒါ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ – “ပုတ္တော ကိရ မေ ရာဇဂဟံ အနုပ္ပတ္တော; ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, မမ ပုတ္တံ အာနေထာ”တိ သဟဿသဟဿပရိဝါရေ ဒသ အမစ္စေ ပေသေသိ။ တေ သဗ္ဗေ ဧဟိဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသု ဥဒါယိတ္ထေရေန စာရိကာဂမနံ အာယာစိတော ဘဂဝါ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ရာဇဂဟတော နိက္ခမိတွာ ကပိလဝတ္ထုပုရံ ဂန္တွာ ဉာတိသမာဂမေ အနေကာနိ ပါဋိဟာရိယာနိ ဒဿေတွာ ပါဋိဟာရိယဝိစိတ္တံ ဓမ္မဒေသနံ ကထေတွာ မဟာဇနံ အမတပါနံ ပါယေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပတ္တစီဝရမာဒါယ နဂရဒွါရေ ဌတွာ “ကိံ နု ခော ကုလနဂရံ အာဂတာနံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ အာစိဏ္ဏ”န္တိ အာဝဇ္ဇမာနော “သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ အာစိဏ္ဏ”န္တိ ဉတွာ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ ရာဇာ “ပုတ္တော တေ ပိဏ္ဍာယ စရတီ”တိ သုတွာ တုရိတတုရိတော အာဂန္တွာ အန္တရဝီထိယံ ဓမ္မံ သုတွာ အတ္တနော နိဝေသနံ ပဝေသေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗံ ဉာတိသင်္ဂဟံ ကတွာ ရာဟုလကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေတွာ နစိရဿေဝ ကပိလဝတ္ထုနဂရတော မလ္လရဋ္ဌေ စာရိကံ စရမာနော အနုပိယမ္ဗဝနံ ပါပုဏိ။

တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ သာကိယဂဏံ သန္နိပါတေတွာ အာဟ – “သစေ မမ ပုတ္တော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသိဿ, ရာဇာ အဘဝိဿ စက္ကဝတ္တီ သတ္တရတနသမန္နာဂတော ခတ္တိယဂဏပရိဝါရော, နတ္တာပိ မေ ရာဟုလကုမာရော ခတ္တိယဂဏေန သဒ္ဓိံ တံ ပရိဝါရေတွာ အစရိဿ, တုမှေပိ ဧတမတ္ထံ ဇာနာထ။ ဣဒါနိ ပန မမ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော, ခတ္တိယာတဿ ပရိဝါရာ ဟောန္တု, တုမှေ ဧကေကကုလတော ဧကေကံ ဒါရကံ ဒေထာ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒွေအသီတိသဟဿခတ္တိယကုမာရာ ပဗ္ဗဇိံသု။

တသ္မိံ သမယေ မဟာနာမော သက္ကော ကုဋုမ္ဗသာမိကော, သော အတ္တနော ကနိဋ္ဌံ အနုရုဒ္ဓံ သက္ကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေါစ – “ဧတရဟိ, တာတ အနုရုဒ္ဓ, အဘိညာတာ အဘိညာတာ သကျကုမာရာ ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇိတံ အနုပဗ္ဗဇန္တိ, အမှာကဉ္စ ကုလာ နတ္ထိ ကောစိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော, တေန ဟိ တွံ ဝါ ပဗ္ဗဇာဟိ, အဟံ ဝါ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ တံ သုတွာ အနုရုဒ္ဓော ဃရာဝါသေ ရုစိံ အကတွာ အတ္တသတ္တမော အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတော။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာနုက္ကမော သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၃၀ အာဒယော) အာဂတောယေဝ။ ဧဝံ အနုပိယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတေသု ပန တေသု တသ္မိံယေဝ အန္တောဝဿေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပါပုဏိ, အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော ဒိဗ္ဗစက္ခုံ နိဗ္ဗတ္တေသိ, ဒေဝဒတ္တော အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေသိ, အာနန္ဒတ္ထေရော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဘဂုတ္ထေရော စ ကိမိလတ္ထေရော စ ပစ္ဆာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ထေရာနံ အတ္တနော အတ္တနော အာဂတဋ္ဌာနေသု ပုဗ္ဗပတ္ထနာဘိနီဟာရော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အယံ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော

ဓမ္မသေနာပတိဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ စေတိယရဋ္ဌေ ဟတ္ထိကုစ္ဆိပဗ္ဘာရံ ဂန္တွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော သတ္တ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ ဝိတက္ကေသိ, အဋ္ဌမေ ကိလမတိ။ သတ္ထာ ''အနုရုဒ္ဓော အဋ္ဌမေ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ ကိလမတီ''တိ ဉတွာ ''တဿ သင်္ကပ္ပံ ပူရေဿာမီ''တိ တတ္ထ ဂန္တွာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ပူရေတွာ စတုပစ္စယသန္တောသဘာဝနာရာမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟာအရိယဝံသပဋိပဒံ ကထေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဘေသကဠာဝနမေဝ ဂတော။

ထေရော တထာဂတေ ဂတမတ္တေယေဝ တေဝိဇ္ဇော မဟာခီဏာသဝေါ ဟုတွာ ''သတ္ထာ မယှံ မနံ ဇာနိတွာ အာဂန္တွာ အဋ္ဌမံ မဟာပုရိသဝိတက္ကံ ပူရေတွာ အဒါသိ, သော စ မေ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော''တိ ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မဒေသနံ အတ္တနော စ ပဋိဝေဓံ အာရဗ္ဘ ဣမာ ဥဒါနဂါထာ အဘာသိ –

''မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သတ္ထာ လောကေ အနုတ္တရော။
မနောမယေန ကာယေန၊ ဣဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမိ။

''ယဒာ မေ အဟု သင်္ကပ္ပော၊ တတော ဥတ္တရိ ဒေသယိ။
နိပ္ပပဉ္စရတော ဗုဒ္ဓေါ၊ နိပ္ပပဉ္စမဒေသယိ။

''တဿာဟံ ဓမ္မမညာယ၊ ဝိဟာသိံ သာသနေ ရတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ (ထေရဂါ. ၉၀၁-၉၀၃)။

အထ နံ အပရဘာဂေ သတ္ထာ ဇေတဝနေ မဟာဝိဟာရေ ဝိဟရန္တော ''ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ ဘိက္ခူနံ အနုရုဒ္ဓေါ အဂ္ဂေါ''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၂) အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၄၂၁. ဧဝံ သော ဘဂဝတော သန္တိကာ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘိတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမေဓံ ဘဂဝန္တာဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုန္ဒရာ ဥပဋ္ဌာပနပညာ မဂ္ဂဖလပညာ ဝိပဿနာပညာ စတုပဋိသမ္ဘိဒါသင်္ခါတာ မေဓာ ယဿ ဘဂဝတော သော သုမေဓော, တံ **သုမေဓံ** ဘာဂျသမ္ပန္နတ္တာ **ဘဂဝန္တံ** လောကဿ **ဇေဋ္ဌံ** သေဋ္ဌံ ပဓာနဘူတံ သံသာရတော ပဋ္ဌမံ နိဂ္ဂတံ နရာနံ အာသဘံ ပုရေစာရိကံ **ဝူပကဋ္ဌံ** ဝိဝေကဘူတံ ဂဏသင်္ဂဏိကာရာမတော အပဂတံ ဝိဟရန္တံ အဟံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၂၂. သဗ္ဗဓမ္မာနံ သယမေဝ ဗုဒ္ဓတ္တာ **သမ္ဗုဒ္ဓံ, ဥပဂန္တွာန** သမီပံ ဂန္တွာတိ အတ္ထော။ **အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန**ာတိ ဒသင်္ဂုလိပုဋံ မုဒ္ဓနိ ကတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၄၃၀. **ဒိဝါ ရတ္တိဉ္စ ပဿာမိ**တိ တဒါ ဒေဝလောကေ စ မနုဿလောကေ စ ဥပ္ပန္နကာလေ မံသစက္ခုနာ သမန္တတော ယောဇနံ ပဿာမီတိ အတ္ထော။

၄၃၁. **သဟဿလောကံ ဉာဏေန**ာတိ ပညာစက္ခုနာ သဟဿစက္ကဝါဠံ ပဿာမီတိ အတ္ထော။ **သတ္ထု သာသနေ**တိ ဣဒါနိ ကေတုမတော ဘဂဝတော သာသနေ။ **ဒီပဒါနဿ** ဒီပပူဇာယ ဣဒံ ဖလံ, ဣမိနာ ဖလေန ဒိဗ္ဗစက္ခုံ အနုပ္ပတ္တော ပဋိလဒ္ဓေါ ဥပဂတောသိန္တိ အတ္ထော။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၅. ပုဏ္ဏမန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈာယကော မန္တဓရောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတ္တော။ အပရဘာဂေ ပဒုမုတ္တရေ ဘဂဝတိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဗောဓနေယျာနံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေ

န မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ “မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဒေသနာဝသာနေ ဥဋ္ဌာယ ဂတာယ ပရိသာယ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ နိမန္တေတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဘဂဝန္တံ ဧဝမာဟ – “ဘန္တေ, အဟံ ဣမိနာ အဓိကာရေန န အညံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေမိ, ယထာ ပနေသော ဘိက္ခု သတ္တမဒိဝသ မတ္ထကေ တုမှေဟိ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော, ဧဝံ အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနာဂတံ ဩလောကေတွာ တဿ ပတ္ထနာယ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ဂောတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ တွံ ဓမ္မကထိကာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿသီ”တိ ဗျာကာသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကလျာဏကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ကပ္ပသတသဟဿံ ပုညသမ္ဘာရံ သမ္ဘရန္တော ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ အဝိဒူရေ ဒောဏဝတ္ထုနာမကေ ဗြာဟ္မဏဂါမေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ **ပုဏ္ဏော** တိ နာမံ အကံသု။ သော သတ္ထရိ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ အနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တော သဗ္ဗံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ “ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ မာတုလတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ကပိလဝတ္ထုသာမန္တာယေဝ ဩဟိယိတွာ ယောနိသော မနသိကာရေ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

တဿ ပန ပုဏ္ဏတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာ ကုလပုတ္တာ ပဉ္စသတာ အဟေသုံ။ ထေရော တေ ဒသကထာဝတ္ထူဟိ ဩဝဒိ။ တေပိ သဗ္ဗေ ဒသကထာဝတ္ထူဟိ ဩဝဒိတာ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ဉတွာ ဥပဇ္ဈာယံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟံသု – “ဘန္တေ, မယံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စဿ မတ္ထကံ ပတ္တာ, ဒသန္နဉ္စ ကထာဝတ္ထူနံ လာဘိနော, သမယော ဒါနိ နော ဒသဗလံ ပဿိတု”န္တိ, ထေရော တေသံ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ – “မယှံ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိတံ သတ္ထာ ဇာနာတိ။ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဒသကထာဝတ္ထူနိ အမုဉ္စိတွာဝ ဒေသေမိ, မယိ စ ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗေပိမေ ဘိက္ခူ မံ ပရိဝါရေတွာ ဂစ္ဆိဿန္တိ, ဧဝံ မေ ဂဏေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ အယုတ္တံ ဒသဗလံ ပဿိတုံ, ဣမေ တာဝ ဒသဗလံ ပဿိတုံ ဂစ္ဆန္တူ”တိ။ အထ တေ ဧဝမာဟ – “အာဝုသော, တုမှေ ပုရတော ဂန္တွာ ဒသဗလံ ပဿထ, မမ ဝစနေန တထာဂတဿ ပါဒေ ဝန္ဒထ, အဟမ္ပိ တုမှာကံ ဂတမဂ္ဂေန အာဂမိဿာမီ”တိ။ တေပိ ထေရာ သဗ္ဗေ ဒသဗလဿ ဇာတိဘူမိရဋ္ဌဝါသိနော သဗ္ဗေ ခီဏာသဝါ သဗ္ဗေ ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိနော ဥပဇ္ဈာယဿ ဩဝါဒံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ထေရံ ဝန္ဒိတွာ အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရန္တာ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ အတိက္ကမ္မ ရာဇဂဟေ ဝေဠုဝနမဟာဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒသဗလဿ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ အာစိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ အာဂန္တုကေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒိတုန္တိ ဘဂဝါ တေဟိ သဒ္ဓိံ “ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ခမနီယ”န္တိအာဒိနာ နယေန မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကုတော စ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ ပုန တေဟိ “ဇာတိဘူမိတော”တိ ဝုတ္တေ “ကော နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဇာတိဘူမိယံ ဇာတိဘူမကာနံ ဘိက္ခူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ ဧဝံ သမ္ဘာဝိတော ‘အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’”တိ (မ. နိ. ၁.၂၅၂) ဒသကထာဝတ္ထုလာဘိံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိ။ တေပိ “ပုဏ္ဏော နာမ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ မန္တာဏိပုတ္တော”တိ အာရောစယိံသု။

တေသံ ကထံ သုတွာ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ထေရံ ဒဋ္ဌုကာမော အဟောသိ။ အထ သတ္ထာ ရာဇဂဟတော သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ပုဏ္ဏတ္ထေရောပိ ဒသဗလဿ တတ္ထ အာဂတဘာဝံ သုတွာ “သတ္ထာရံ ပဿိဿာမီ”တိ ဂန္တွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံယေဝ တထာဂတံ သမ္ပာပုဏိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ထေရော ဓမ္မံ သုတွာ ဒသဗလံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသလ္လာနတ္ထာယ အန္ဓဝနံ ဂန္တွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ တဿာဂမနံ သုတွာ သီသာနုလောကိကော ဂန္တွာ ဩကာသံ သလ္လက္ခေတွာ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဥပသင်္ကမိတွာ ထေရေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိတွာ တံ ဝိသုဒ္ဓိက္ကမံ (မ. နိ. ၁.၂၅၇) ပုစ္ဆိ။ သောပိဿ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ဗျာကရောန္တော ရထဝိနီတူပမာယ အတိဝိယ စိတ္တံ အာရာဓေသိ။ တေ အညမညဿ သုဘာသိတံ သမနုမောဒိံသု။

၄၃၄. အထ နံ သတ္ထာ အပရဘာဂေ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ , မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ ပုဏ္ဏော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၆) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အဇ္ဈာယကော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈာယကော** တိ အနေကဗ္ရာဟ္မဏာနံ တဒေတာ သိက္ခာပေတာ။ **မန္တဓရော** တိ မန္တာနံ ဓာရေတာတိ အတ္ထော, ဝေဒသင်္ခါတဿ စတုတ္ထဝေဒဿ သဇ္ဈာယနဝသေန ဓာရေတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တိဏ္ဏံ ဝေဒါန** န္တိ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ဉာဏေန ဓာရေတဗ္ဗတော ''ဝေဒါ''တိ လဒ္ဓနာမေသု တီသု ဝေဒဂန္ထေသု ဟာရံ ပရိယောသာနံ ဂတောတိ အတ္ထော ။ **ပုရက္ခတောမှိ သိဿေဟိ** တိ မမ နိစ္စပရိတရဘူတေဟိ သိဿေဟိ ပရိဝုတော အဟံ အမှိ။ **ဥပဂစ္ဆိံ နရုတ္တမ** န္တိ နရာနံ ဥတ္တမံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံ, သမီပံ ဂတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

၄၃၈. **အဘိဓမ္မနယညူဟ**န္တိ အဟံ တဒါ တဿ ဗုဒ္ဓဿ ကာလေ အဘိဓမ္မနယကောဝိဒေါတိ အတ္ထော။ **ကထာဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓိယာ**တိ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ ဝိသုဒ္ဓိယာ ဆေကော, အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌိကထာဒီသု ဒသသု ကထာဝတ္ထူသု တ ဆေကော, တာယ ကထာဝတ္ထုဝိသုဒ္ဓိယာ **သဗ္ဗေသံ** ယတိဇနာနံ ပဏ္ဍိတာနံ **ဝိညာပေတွာန** ဗောဓေတွာန **အနာသဝေ** နိက္ကိလေသော **ဝိဟရာမိ** တသံ ကပ္ပေမိ။

၄၃၉. **ဣတော ပဉ္စသတေ ကပ္ပေ** တိ ဣတော ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓမဏ္ဍိတတော ဘဒ္ဒကပ္ပတော ပဉ္စသတေ ကပ္ပေ **သုပ္ပကာသကာ** သုဋ္ဌု ပကာသာ စက္ကရတနာဒိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမ္ပန္နာ ဇမ္ဗုဒီပာဒိစတုဒီပမှိ **ဣဿရာ** ပဓာနာ **စတုရော** စတ္တာရော စက္ကဝတ္တိရာဇာနော အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

ပုဏ္ဏမန္တာဏိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၆. ဥပါလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဟံသဝတိယာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပ္ပကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ **ဥပါလီ**တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော အနုရုဒ္ဓါဒီနံ ဆန္နံ ခတ္တိယာနံ ပိယသဟာယော ဟုတွာ တထာဂတေ အနုပိယမ္ဗဝနေ ဝိဟရန္တေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိက္ခမန္တေဟိ ဆဟိ ခတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ပာဠိယံ (စူဠဝ. ၃၃၀ အာဒယော) အာဂတမေဝ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ''မယှံ, ဘန္တေ, အရညဝါသံ အနုဇာနာထာ''တိ အာဟ။ ''ဘိက္ခု အရညေ ဝသန္တဿ ဧကမေဝ ဓုရံ ဝဍ္ဍိဿတိ, မယှံ ပန သန္တိကေ ဝသန္တဿ ဝိပဿနာဓုရဉ္စ ဂန္ထဓုရဉ္စ ပရိပူရေဿတီ''တိ။ သော သတ္ထု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ သတ္ထာပိ နံ သယမေဝ သကလံ ဝိနယပိဋကံ ဥဂ္ဂဏှာပေသိ။ သော အပရဘာဂေ ဘာရုကစ္ဆကဝတ္ထုံ အဇ္ဇုကဝတ္ထုံ ကုမာရကဿပဝတ္ထုန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ဝတ္ထူနိ ဝိနိစ္ဆိနိ။ သတ္ထာ ဧကေကသ္မိံ ဝိနိစ္ဆယေ သာဓုကာရံ ဒတွာ တယော ဝိနိစ္ဆယေ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၄၄၁. ဇဝံ သော ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော တံ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဟံသဝတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟံသဝတိယာ**တိ ဟံသာဝဋ္ဋအာကာရေန ဝတိ ဟကာရပရိက္ခေပော ယသ္မိံ နဂရေ, တံ နဂရံ **ဟံသဝတီ**။ အထ ဝါ အနေကသင်္ခါ ဟံသာ တင္ဂါကပေါက္ခရဏီသရပလ္လလာဒီသု နိဝသန္တာ ဣတော စိတော စ ဝိစာရမာနာ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဟံသဝတီ,** တဿာ ဟံသဝတိယာ။ **သုဇာတော နာမ ဗြာဟ္မဏော**တိ သုဋ္ဌု ဇာတောတိ သုဇာတော, ''အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော''တိ ဝစနတော အဂရဟိတော ဟုတွာ ဇာတောတိ အတ္ထော။ **အသီတိကောဋိနိစယော**တိ အသီတိကောဋိဓနရာသိကော **ပဟူတဓနဓညဝါ** အသင်္ချေယျဓနဓညဝါ ဗြာဟ္မဏော သုဇာတော နာမ အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၄၂. ပုနပိ တသ္သေဝ မဟန္တဘာဝံ ဒႆေႏၲာ **အဇ္ဈာယကော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဇ္ဈာယကော** တိ ပရေသံ ဝေဒဝတ္တယာဒိ တစေတာ။ **မန္တဓရော** တိ မန္တာ ဝုစ္စတိ ပညာ, အထဗ္ဗနဝေဒဟ္ဘာကရဏာဒိဇာနနပညာတတိ အတ္ထော။ **တိဏ္ဏံ ဝေဒါန ပာရဂူ** တိ ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒသင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပရိယောသာနံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ **လက္ခဏေ** တိ လက္ခဏသတ္ထေ, ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓစက္ကဝတ္တိက္ခတ္တိပုရိသာနံ ဟတ္ထဟာအာဒိသု ဒိဿမာနလက္ခဏပကာသနကဂန္ထေ စာတိ အတ္ထော။ **ဣတိဟာသေ**တိ ''ဣတိဟ အာသ ဣတိဟ အာသာ''တိ ဟေရာဏက ထာပကာသကေ ဂန္ထေ။ **သဓမ္မေ** တိ သကဓမ္မေ ဗြာဟ္မဏဓမ္မေ **ပါရမိံ ဂတော** ပရိယောသာနံ ကောဋ္ဌိ ဂတော ပတ္တောတိ အတ္ထော။

၄၄၃. **ပရိဗ္ဗာဇာ** တိ ယေ နိဂဏ္ဌာသာဝကာ, တေ သဗ္ဗေ နာနာဒိဋ္ဌိကာ တအာ **မဟိယာ** ပထဝီတလေ စရန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၄၅. ယာဝ ယတ္တကံ ကာလံ ဇိနော နုပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ တတ္တကံ ကာလံ ဗုဒ္ဓောတိ ဝစနံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

၄၄၆. **အစ္စယေန အဟောရတ္တ** န္တိ အဟော စ ရတ္တိ စ အဟောရတ္တံ, ဗဟူနံ သံဝစ္ဆရာနံ အတိက္ကမေနာတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

၄၅၄. **မန္တာဏိပုတ္တော** တိ မန္တာဏိနာမာယ ကပ္ပကဓီတုယာ ပုတ္တော, မာသပုဏ္ဏတာယ ဒိဝသပုဏ္ဏတာယ **ပုဏ္ဏော** တိ လဒ္ဓနာမောတိ အတ္ထော။ တသ္သ သတ္ထုဿ သာဝကော **ဟေဿတိ** ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၅၅. **ဇံ ကိတ္တယိ သော ဗုဒ္ဓေ** တိ **သော** ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ **ဇံ** ဣမိနာ ပကာရေန **သုနန္ဒံ** သုနန္ဒရာကာရေန သောမနဿအယကံ **ကိတ္တယိ** ဗ္ယာကရဏမအာသီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗံ ဇနံ** သကလဇနသမူဟံ သာခုကံ **ဟာသယန္တော** သောမနဿံ ကရောန္တော **သကံ ဗလံ** အတ္တနော ဗလံ **ဒဿယန္တော** ပာကဋံ ကရောန္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၅၆. တတော အနန္တရံ အတ္တနော အာနုဘာဝံ အညာပဒေသေန ဒဿေန္တော **ကတဉ္ဇလီ** တိအာဒိမာဟ။ တအာ တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပုရိမကာလေ သုနန္ဒံ တာပသံ ကတဉ္ဇလိပုဗ္ဗာ သဗ္ဗေ ဇနာ နမဿန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗုဒ္ဓေ ကာရံ ကရိတွာနာ**တိ ဇံ သော သဗ္ဗဇနပူဇိတောပိ သမာနော ''ပူဇိတော်မှဟီ''တိ မာနံ အကတွာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အဓိကံ ကိစ္စံ ကတွာ အတ္တနော **ဂတိံ** ဇာတိံ **သောဓေသိ** ပရိသုဒ္ဓမကာသီတိ အတ္ထော။

၄၅၇. **သုတွာန မုနိနော ဝစန္တိ** တဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တစံ, ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အာ-ကာရဿ ရဿံ ကတွာ ''ဝစ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ''အနာဂတမှဟိ အဒ္ဓါနေ ဂေါတမော နာမ နာမေန သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတီ''တိ ဣမံ မုနိနော ဝစနံ သုတွာ **ယထာ** ယေန ပကာရေန ဂေါတမံ ဘဂဝန္တံ ပဿာမိ, တထာ တေန ပကာရေန **ကာရံ** အဓိကကိစ္စံ ပုညသမ္ဘာရံ **ကဿာမိ** ကရိဿာမီတိ **မေ** မယှံ **သင်္ကပ္ပော** စေတနာမနသိကာရော **အဟု** အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၅၈. **ဧဟံ စိန္တယိတွာန** တိ ''အဟံ ကာရံ ကရိဿာမီ''တိ ဇံ စိန္တေတွာ။ **ကိရိယံ စိန္တယိံ မမ** တိ ''မယာ ကီဒိသံ ပုညံ ကတ္တဗ္ဗံ နု ခေါ''တိ ကိရိယံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ စိန္တယိန္တိ အတ္ထော။ **ကျွာဟံ ကမ္မံ အာစရာမိ** တိ အဟံ ကီဒိသံ ပုညကမ္မံ အာစရာမိ ပူရေမိ နု ခေါတိ အတ္ထော။ **ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေ** တိ ဥတ္တရဝိရဟိတေ သကလပုညဿ ဘာဇနဘူတေ ရတနတ္တယေတိ အတ္ထော။

၄၅၉. **အယဉ္စ ပာဌိကော ဘိက္ခု** တိ အယံ ဘိက္ခု သရဘညဝသေန ဂန္ထပာဌပဌနတော တစနတော ''ပာဌိကော''တိ လဒ္ဓနာမော ဘိက္ခု။ ဗုဒ္ဓသာသနေ သဗ္ဗေသံ ပာဌိနံ ပာဌကတစကာနံ အန္တရေ ဝိနယေ စ **အဂ္ဂနိက္ခိတ္တော** အဂ္ဂေ ဌပိတော။ တံ ဌာနံ တေန ဘိက္ခုနာ ပတ္တဋ္ဌာနန္တရံ အဟံ **ပတ္ထယေ** ပတ္ထေမီတိ အတ္ထော။

၄၆၀. တတော ပရံ အတ္တနော ပုညကရဏူပာယံ ဒဿေန္တော **ဣဒံ မေ အမိတံ ဘောဂ** န္တိအာဒိမာဟ။ **မေ** မယှံ **အမိတံ** ပမာဏဝိရဟိတံ ဘောဂရာသိ **အက္ခောဘံ** ခေါဘေတုံ အသက္ကုဏေယျံ **သာဂရူပမံ** သာဂရသဒိသံ **တေန ဘောဂေန** တာဒိသေန ဓနေန ဗုဒ္ဓဿ အာရာမံ မာပယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၄၇၄. ဘိက္ခုသင္ဃေ နိသီဒိတ္ဝာတိ သမ္ဗုဒ္ဓော တေန သုဒ္ဓ မာပိတံ ကာရိတံ သင်္ဃာရာမံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တသ္သာရာမသ္သာနိသံသဒီပကံ က္လာဒံ ဝစနံ **အဗ္ရဝိ** ကထေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၇၅. ကထံ? **ယော သောတိ** ယော သင်္ဃာရာမဒာယကော တာပသော **သုမာပိတံ** ကုဋ္ဋိလေဏမဏ္ဍပဟာသာဒဟမ္မိယဟာကာရာဒိနာ သုဒ္ဓ သဒ္ဓိတံ သင်္ဃာရာမံ ဗုဒ္ဓသ္သ **ဟအာသိ** ပ-ကာရေန သောမနသ္သသမ္ပယုတ္တစိတ္တေန အဒာသိ။ **တမဟံ ကိတ္တယိသ္သာမိ** တိ တံ တာပသံ အဟံ ဟာကဋ္ဋံ ကရိသ္သာမိ, ဥတ္တာနိံ ကရိသ္သာမီတိ အတ္ထော။ **သုဏာထ မမ ဘာသတောတိ** ဘာသန္တသ္သ မယှံ ဝစနံ သုဏာထ, ဩဟိတသောတာ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ မနသိ ကရောထာတိ အတ္ထော။

၄၇၆. တေန ဒိန္နာရာမသ္သ ဖလံ ဒသ္သေန္တော **ဟတ္ထီ အသ္သာ ရထာ ပတ္တီ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။

၄၇၇. **သင်္ဃာရာမသ္သိဒံ ဖလ** န္တိ က္လာဒံ အာယတိံ အနုဘဝိတဗ္ဗသမ္ပတ္တိသင်္ခာတံ က္လဋ္ဌဖလံ သင်္ဃာရာမအနသ္သ ဖလံ ဝိပာကန္တိ အတ္ထော။

၄၇၈. **ဆဋ္ဌာသီတိသဟသ္သာနီ** တိ ဆသဟသ္သာနိ အသီတိသဟသ္သာနိ **သမလင်္ကတာ** သုဒ္ဓ အလင်္ကတာ သဒ္ဓိတာ **နာရိယော** က္လတ္ထိယော **ဝိစိတ္တဝတ္ထာဘရဏာ** တိ ဝိစိတ္တေဟိ အနေကရူပေဟိ ဝတ္ထေဟိ အာဘရဏေဟိ စ သမန္နာဂတာ။ **အာမုတ္တမဏိကုဏ္ဍလာ** တိ ဩလမ္ဗိတမုတ္တာဟာရမဏိကဍ္ဍိတကဏ္ဏာတိ အတ္ထော။

၄၇၉. တာသံ က္လတ္ထီနံ ရူပသောဘာတိသယံ ဝဏ္ဏေန္တော **အာဠာရပမ္ဟာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အာဠာရာနိ မဟန္တာနိ အက္ခီနိ မဏိဂုဠသဒိသာနိ ယာသံ က္လတ္ထီနံ တာ အာဠာရပမ္ဟာ ဘမရာနမိဝ မန္ဒလောစနာတိ အတ္ထော။ **ဟာသုလာ** ဟာသပကတိ, လီလာဝိလာသာတိ အတ္ထော။ **သုသညာ**တိ သုန္ဒရသညိတဗ္ဗသရီရာဝယတ။ **တနုမဇ္ဈိမာ** တိ ခုဒ္ဒကဥဒရပဒေသာ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

၄၈၄. **တသ္သ ဓမ္မေသု အယာအော** တိ တသ္သ ကေတမသ္သ ဘဂဝတော ဓမ္မေသု အယာအော ဓမ္မကောဋ္ဌာသဘာဂီ။ **ဩရသော**တိ ဥရသိ ဇာတော, သိထိလဓနိတာဒိဒသဝိဓဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နံ ကဏ္ဍတာလုဩဋ္ဌာဒိပဉ္စဋ္ဌာနေ ဃဋ္ဋေတွာ တဒေသိတဓမ္မံ သုတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂာဒိမဂ္ဂပဋိဟာဋိယာ သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတွာ အရဟတ္တေ ဌိတဘာဝေန ဥရသိ ဇာတပုတ္တောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မနိမ္မိတော** တိ ဓမ္မေန သမေန အဒဏ္ဍေန အသတ္ထေန နိမ္မိတော ဟာကဋ္ဌော ဘဝိသ္သသီတိ အတ္ထော။ **ဥပာလိ နာမ နာမေနာ**တိ ကိဉ္စာပိ သော မာတု နာမေန မန္တာဏိပုတ္တနာမော, အနုရုဒ္ဓာဒီဟိ ပန သဟ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ခတ္တိယာနံ ဥပသမီပေ အလ္လီနော ယုတ္တော ကာယစိတ္တေဟိ သမင်္ဂီဘူတောတိ ဥပာလီတိ နာမေန သတ္ထု သာဝကော **ဟေသ္သတိ** ဘဝိသ္သတီတိ အတ္ထော။

၄၈၅. **ဝိနယေ ဟာရမိံ ပတွာ**တိ ဝိနယပိဋ္ဋကေ ကောဋ္ဋိံ ပရိယောသာနံ ပတွာ ဟာပုဏိတွာ။ **ဌာနာဋ္ဌာနေ စ ကောဝိအော**တိ ကာရဏာကာရဏေ စ ဒက္ခော ဆေကောတိ အတ္ထော။ **ဇိနသာသနံ ဓာရေန္တော** တိ ဇိနေန ဝုတ္တာနုသာသနိံ ဇိနသ္သ ပိဋ္ဋကတ္တယံ တစနသဝနစိန္တနဓာရဏာဒိဝသေန ဓာရေန္တော, သလ္လက္ခေန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝိဟရိသ္သတိ နာသဝေ**တိ နိက္ကိလေသော စတူဟိ က္လရိယာပထေဟိ အပရိပတန္တံ အတ္တဘာဝံ ဟာရိသ္သတိ ပဝတ္တေသ္သတီတိ အတ္ထော။

၄၈၇. **အပရိမေယျဟာအယာ** တိ အနေကသတသဟသ္သေ အာဒိံ ကတွာ။ **ပတ္ထေမိ တဝ သာသန** န္တိ "ကေတမသ္သ ဘဂဝတော သာသနေ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂေ ဘဝေယျ"န္တိ တုယှံ သာသနံ ပတ္ထေမိ က္လစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ **သော မေ အတ္ထော** တိ သော တေဒဂ္ဂဋ္ဌာနန္တရသင်္ခာတော အတ္ထော မေ မယာ အနုပ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော**တိ သဗ္ဗေသံ သံယောဇနာနံ ခယော မယာ အနုပ္ပတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော, နိဗ္ဗာနံ အဓိဂတန္တိ အတ္ထော။

၄၈၈. ရာဇဒဏ္ဍေန **တဇ္ဇိတော** ပီဠိတော **သူလာဝုတော** သူလေ အာဝုတော အာဝုဏိတော **ဟေသော** ပုရိသော သူလေ **သာတံ** မဓုရသုခံ **အဝိန္ဒန္တော** နာနုဘဝန္တော **ပရိမုတ္တိံ** ပရိမောစနမေဝ ဣစ္ဆတိ ယထာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၈၉-၉၀. **မဟာဝီရ** ဝီရာနမုတ္တမ ဝီရုတ္တမ အဟံ **ဘဝဒဏ္ဍေန** ဇာတိဒဏ္ဍေန, **တဇ္ဇိတော** ပီဠိတော **ကမ္မသူလာဝုတော** ကုသလာကုသလကမ္မသူလသ္မိံ အာဝုတော **သန္တော** သံဝိဇ္ဇမာနော, **ပိပာသာဝေဒနာယ** ပိပာသာတုရဘာဝေန **အဋ္ဋိတော** အဘိဘူတော ဒုက္ခာပိတော **ဘဝေ သာတံ** သံသာရေ မဓုရံ သုခံ **န ဝိန္ဒာမိ** န လဘာမိ။ ရာဂဂ္ဂိဒောသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခာတေဟိ, နရကဂ္ဂိကပ္ပုဋ္ဌာနဂ္ဂိဒုက္ခဂ္ဂိသင်္ခာတေဟိ တ တီဟိ အဂ္ဂီဟိ ဍယှမာနော **ပရိမုတ္တိံ** ပရိမုစ္စနုပာယံ **ဂဝေသာမိ** ပရိယေသာမိ တထေတတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာ ရာဇဒဏ္ဍံ ပ္ပတော ဂတော ပတ္တော ပရိမုတ္တိံ ဂဝေသတိ, တထာ အဟံ ဘဝဒဏ္ဍာပ္ပတ္တော ပရိမုတ္တိံ ဂဝေသာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉၁-၂. ပုန သံသာရတော မောစနံ ဥပမောပမေယျဝသေန ဒဿေန္တော **ယထာ ဝိသာဒေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိသေန သပ္ပဝိသေန အာ သမန္တတော ဒံသီယိတ္ထ ဒဋ္ဌော ဟောတီတိ **ဝိသာဒေ,** သပ္ပဒဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ အထ တ ဝိသံ ဟလာဟလဝိသံ အဒတိ ဂိလတီတိ **ဝိသာဒေ,** ဝိသခါဒကောတိ အတ္ထော။ ယော ပုရိသော ဝိသာဒေ, တေန တာဒိသေန ဝိသေန ပရိပီဠိတော, တဿ ဝိသဿ ဝိဃာတာယ ဝိနာသာယ ဥပာယနံ ဥပာယဘူတံ **အဂဒံ** ဩသဓံ **ဂဝေသေယျ** ပရိယေသေယျ, တံ ဂဝေသမာနော **ဝိသဃာတကံ** ဝိသနာသကံ **အဂဒံ** ဩသဓံ **ပဿေယျ** ဒက္ခေယျ။ သော တံ အတ္တနော ဒိဋ္ဌံ ဩသဓံ ပိဝိတွာ **ဝိသမ္ဗဟာ** ဝိသတော **ပရိမုတ္တိယာ** ပရိမောစနကာရဏာ သုခီ **အဿ** ဘဝေယျ ယထာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉၃. **တထေဝါဟန္တိ** ယထာ ယေန ပကာရေန သော နရော ဝိသဟတော, သဝိသေန သပ္ပေန ဒဋ္ဌော ဝိသခါဒကော တ ဩသဓံ ပိဝိတွာ သုခီ ဘဝေယျ, တထေဝ တေန ပကာရေန အဟံ အဝိဇ္ဇာယ မောဟေန **သံ** သုဋ္ဌု ပီဠိတော။ **သဒ္ဓမ္မာဂဒမေသဟန္တိ** အဟံ သဒ္ဓမ္မသင်္ခာတံ ဩသဓံ ဧသံ ပရိယေသန္တောတိ အတ္ထော။

၄၉၄-၅. **ဓမ္မာဂဒံ ဂဝေသန္တော** တိ သံသာရဒုက္ခဝိသဿ ဝိနာသာယ ဓမ္မောသဓံ ဂဝေသန္တော။ **အဒ္ဒက္ခိံ သက္ယသာသနန္တိ** သက္ယဝံသပဘဝဿ ကေတမဿ သာသနံ သဒ္ဒက္ခိန္တိ အတ္ထော။ **အဂ္ဂံ သဗ္ဗောသဓာနံ တန္တိ** သဗ္ဗေသံ ဩသဓာနံ အန္တရေ တံ သက္ယသာသနသင်္ခာတံ ဓမ္မောသဓံ အဂ္ဂံ ဥတ္တမန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗသလ္လဝိနောဒနန္တိ** ရာဂသလ္လာဒီနံ သဗ္ဗေသံ သလ္လာနံ ဝိနောဒနံ ဝူပသမကရံ **ဓမ္မောသဓံ** ဓမ္မသင်္ခာတံ ဩသဓံ ပိဝိတွာ **သဗ္ဗံ ဝိသံ** သကလသံသာရဒုက္ခဝိသံ **သမူဟနိံ** နာသေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဇရာမရန္တိ** တံ ဒုက္ခဝိသံ သမူဟနိတွာ အဇရံ ဇရာဝိရဟိတံ အမရံ မရဏဝိရဟိတံ **သီတိဘာဝံ** ရာဂပရိဠာဟာဒိဝိရဟိတတ္တာ သီတလဘူတံ နိဗ္ဗာနံ အဟံ **ဖဿယိံ** ပစ္စက္ခမကာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉၆. ပုန ကိလေသတမဿ ဥပမံ ဒဿေန္တော **ယထာ ဘူတဋ္ဋိတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယထာ** ယေန ပကာရေန **ဘူတဋ္ဋိတော** ဘူတေန ယက္ခေန အဋ္ဋိတော ပီဠိတော **ဟေသော** ပုရိသော **ဘူတဂ္ဂါဟေန** ယက္ခဂ္ဂါဟေန **ပီဠိတော** ဒုက္ခိတော **ဘူတသ္မာ** ယက္ခဂ္ဂါဟတော **ပရိမုတ္တိယာ** မောစနတ္ထာယ ဘူတဝေဇ္ဇံ ဂဝေသေယျ။

၄၉၇. တံ ဂဝေသမာနော စ ဘူတဝိဇ္ဇာယ သုဋ္ဌု **ကောဝိဒံ** ဆေကံ ဘူတဝေဇ္ဇံ ပဿေယျ, **သော** ဘူတဝေဇ္ဇော **တဿ** ယက္ခဂ္ဂဟိတဿ ပုရိသဿ အာဝေသဘူတံ **ဝိဟနေ** ဝိနာသေယျ, **သမူလဉ္စ** မူလေန သဟ အာယတိံ အနာသေဝကံ ကတွာ **ဝိနာသယေ** ဝိဒ္ဓံသေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉၈. **မဟာဝီရ** ဝီရုတ္တမ **တမဂ္ဂါဟေန** ကိလေသန္ဓကာရဂ္ဂါဟေန ပီဠိတော အဟံ **တထေဝ** တေန ပကာရေနေဝ **တမတော** ကိလေသန္ဓကာရတော **ပရိမုတ္တိယာ** မောစနတ္ထာယ **ဉာဏာလောကံ** ပညာအာလောကံ ဂဝေသာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉၉. အထ တဒနန္တရံ **ကိလေသတမသောဓနံ** ကိလေသန္ဓကာရနာသကံ သက္ယမုနိံ အဒ္ဒသန္တိ အတ္ထော။ **သော** သက္ယမုနိ **မေ** မယှံ **တမံ** အန္ဓကာရံ ကိလေသတိမိရံ ဘူတဝေဇ္ဇောဝ **ဘူတကံ** ယက္ခဂ္ဂဟိတံ ဣဝ **ဝိနောဒေသိ** ဒူရီ အကာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၀. သော အဟံ ဇေ၀ံ ဝိမုတ္တော **သံသာရသောတံ** သံသာရပတဟံ **သံ** သုဌ္ဌု **ဆိန္ဒိ** ဆေဒေသိံ, **တဏ္ဍဟာသောတံ** တဏှာမဟောဃံ **နိတရယိံ** နိရဝသေသံ အပ္ပဝတ္တိံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝံ ဥဏ္ဍ္ဌုယိံ သဗ္ဗ** န္တိ ကာမဘဝါဒိကံ သဗ္ဗံ နဝဘဝံ ဥဏ္ဍ္ဌုယိံ ဝိနာသေသိန္တိ အတ္ထော။ မူလတော ဝိနာသေန္တော ဘူတဝေဇ္ဇော ဣဝ မူလတော ဥဏ္ဍ္ဌုယိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၁. တတော နိဗ္ဗာနပရိယေသနာယ ဥပမံ ဒဿေန္တော **ယထာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဂရုံ ဘာရိယံ နာဂံ ဂိလတီတိ **ဂရုဠော**။ ဂရုံ တ နာဂံ လာတိ အာဒဒါတီတိ **ဂရုဠော**, ဂရုဠရာဇာ။ အတ္တနော ဘက္ခံ သကာဟေစရံ ပန္နဂံ ပကာရေန ပရဟတ္ထံ န ဂစ္ဆတီတိ **ပန္နဂေ** တိ လဒ္ဓနာမံ နာဂံ ဂဟဏတ္ထာယ **ဩပတတိ** အဝပတတိ, **သမန္တာ** သမန္တတော **ယောဇနသတံ** သတယောဇနပ္ပမာဏံ **မဟာသရံ** မဟာသမုဒ္ဒံ အတ္တနော ပက္ခတတေဟိ **ဝိက္ခောဘေတိ** အာလောဠေတိ ယထာ တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၂. **သော** သုပဏ္ဏော ဝိဟင်္ဂမော ဝေဟာသဂမနသီလော **ပန္နဂံ** နာမံ ဂဟေတွာ အဓောသီသံ ဩလမ္ဗေတွာ **ဝိဟေဌယံ** တတ္ထ တတ္ထ ဝိဝိဓေန ဟေဌနေန ဟေဌေန္တော **အာဒါယ** ဒဋ္ဌဟံ ဂဟေတွာ **ယေန ကာမံ** ယတ္ထ ဂန္တုကာမော, တတ္ထ **ပက္ကမတိ** ဂစ္ဆတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၃. ဘန္တေ မဟာဝီရ, ယထာ ဂရုဠော **ဗလီ** ဗလတ ပန္နဂံ ဂဟေတွာ ပက္ကမတိ, တထာ ဇေ၀ အဟံ **အသင်္ခတံ** ပစ္စယေဟိ အကတံ နိဗ္ဗာနံ **ဂဝေသန္တော** ပဋိပတ္တိပူရဏဝသေန ပရိယေသန္တော **ဒောသေ** သကလဒိယမုကိလေသသဟဿေ **ဝိက္ခာလယိံ** ဝိသေသေန သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေန သောဓေသိံ အဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၄. ယထာ ဂရုဠော ပန္နဂံ ဂဟေတွာ ဘုဥ္ဇိတွာ ဝိဟရတိ, တထာ အဟံ **ဓမ္မဝရံ** ဥတ္တမဓမ္မံ **ဒိဋ္ဌော** ပဿန္တော တော **သန္တိပဒံ** နိဗ္ဗာနပဒံ **အနုတ္တရံ** ဥတ္တရဝိရဟိတံ မဂ္ဂဖလေဟိ **အာဒါယ** ဂဟေတွာ ဝဠဥ္ဇေတွာ ဝိဟရာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၅. ဣဒါနိ နိဗ္ဗာနဿ ဒုလ္လဘဘာဝံ ဒဿေန္တော **အာသာဝတီ နာမ လတာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သဗ္ဗေသံ ဒေဝတနံ အာသာ ဣစ္ဆာ ဇာတိဿံ လတာယံ အတ္ထီတိ **အာသာဝတီ** နာမ လတာ, **စိတ္တလတာဝနေ** အနေကဝိစိတ္တတာဟိ လတာဟိ ဂဟနိဘူတေ ဝနေ ဥယျာနေ **ဇာတာ** နိဗ္ဗတ္တာတိ အတ္ထော။ **တဿာ** လတာယ **ဝဿသဟဿေန** ဝဿသဟဿစ္စယေန **ဧကံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တတေ** ဧကံ ဖလံ ဂဏှာတိ။

၅၀၆. **တံ ဒေဝတ**တိ တံ အာသာဝတိံ လတံ **တာဝ ဒူရဖလံ** တတ္တကံ စိရကာလံ အတိက္ကမိတွာ ဖလံ ဂဏှန္တံ သံ ဝိဇ္ဇမာနံ **ဒေဝတ** တာဝတိံသဒေဝတာ **ပယိရုပာသန္တိ** ဘဇန္တိ, သာ အာသာဝတီ နာမ **လတုတ္တမာ** လတာနံ အန္တရေ ဥတ္တမလတာ ဇေ၀ ဒေဝတနံ ပိယာ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၇. **သတသဟဿုပာဒါယာ** တိ သတသဟဿသံဝစ္ဆရံ အာဒိံ ကတွာ။ **တာဟံ ပရိစရေ မုနီ**တိ မောနံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, ဘန္တေ, မုနိ ဉာဏဝန္တ သဗ္ဗညု, အဟံ တံ ဘဂဝန္တံ ပရိစရေ ပယိရုပါသာမိ။ **သာယံပာတံ နမဿာမိ** တိ သာယန္ဟသမယဥ္စ ပုဗ္ဗဏှသမယဥ္စာတိ ဒွိက္ခတ္တုံ နမဿာမိ ပဏာမံ ကရောမိ။ **ယထာ ဒေဝတ** တာဝတိံသာ ဒေဝတ ဝိယ အာသာဝတိလတံ သာယံပာတဥ္စ ပယိရုပါသန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀၈. **အဝဥ္ဈာ ပါရိစရိယာ** တိ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဒဿနဟေတု နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တိ အဟောသိ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓပါရိစရိယာ ဝတ္တပဋိပတ္တိကိရိယာ အဝဥ္ဈာ အတုစ္ဆာ **နမဿနာ** ပဏာမကိရိယာ စ **အမောဃာ** အတုစ္ဆာ။ တထာ ဟိ **ဒူရာဂတံ** ဒူရတော သံသာရဒ္ဓါနတော အာဂတမ္ပိ, **သန္တံ** သံဝိဇ္ဇမာနံ **ခဏောယံ** အယံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒက္ခဏော **န ဝိရာဓယိ** နာတိက္ကမိ, မံ အတိက္ကမိတွာ န ဂတောတိ အတ္ထော။

၅၀၉. ဗုဒ္ဓဒဿနဟေတု နိဗ္ဗာနပ္ပတ္တော အဟံ အာယတိံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘဝေ မမ ပဋိသန္ဓိံ **ဝိစိနန္တော** ဥပပရိက္ခန္တော န ပဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိရူပဓိ** ခန္ဓူပဓိကိလေသူပဓီဟိ ဝိရဟိတော **ဝိပ္ပမုတ္တော** သဗ္ဗကိလေသေဟိ ဝိနာဘူတော **ဥပသန္တော** ကိလေသပရိဠာဟာဘာဝေန သန္တမာနသော စရာမိ အဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၁၀. ပုန အတ္တနော ဗုဒ္ဓဒဿနာယ ဥပမံ ဒဿေန္တော **ယထာပိ ပဒုမံ နာမာ**တိအာဒိမာဟ။ **သူရိယရံသေန** သူရိယရံသိသမ္ဖဿေန ယထာ ပဒုမံ နာမ အပိ **ပုပ္ဖတိ** ဝိကသတိ **မဟာဝီရ** ဝီရုတ္တမ အဟံ တထာ ဧဝ **ဗုဒ္ဓရံသေန** ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေသိတဓမ္မရံသိပ္ပဘာဝေန ပုပ္ဖိတောတိ အတ္ထော။

၅၁၁-၁၂. ပုန ဗုဒ္ဓဒဿနေန နိဗ္ဗာနဒဿနံ ဒီပေန္တော **ယထာ ဗလာကာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗလာကယောနိမှိ** ဗလာကဇာတိယံ **သဒာ** သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ **ပုမာ** ပုရိသော ယထာ န ဝိဇ္ဇတိ။ ပုမေ အဝိဇ္ဇမာနေ ကထံ ဗလာကာနံ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ စေ? မေဃေသု **ဂဇ္ဇမာနေသု** သဒ္ဒံ ကရောန္တေသု မေဃဂဇ္ဇနံ သုတွာ **တာ** ဗလာကိနိယော **သဒာ** သဗ္ဗကာလေ **ဂဗ္ဘံ ဂဏှန္တိ** အဏ္ဍံ ဓာရေန္တီတိ အတ္ထော။ **ယာဝ** ယတ္တကံ ကာလံ **မေဃော န ဂဇ္ဇတိ** မေဃော သဒ္ဒံ န ကရောတိ, တာဝ တတ္တကံ ကာလံ **စိရံ** စိရကာလေန **ဂဗ္ဘံ** အဏ္ဍံ ဓာရေန္တိ။ **ယဒာ** ယသ္မိံ ကာလေ မေဃော **ပဝဿတိ** ပကာရေန ဂဇ္ဇိတွာ ဝဿတိ ဝုဋ္ဌိဓာရံ ပဂ္ဃရတိ, တဒာ တသ္မိံ ကာလေ **ဘာရတော** ဂဗ္ဘဓာရဏတော **ပရိမုစ္စန္တိ** အဏ္ဍံ ဟာတေန္တီတိ အတ္ထော။

၅၁၃. တတော ပရံ ဥပမေယျသမ္ပဒံ ဒဿေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ**တိအာဒိမာဟ။ ပဒုမုတ္တရဿ ဗုဒ္ဓဿ **ဓမ္မမေဃေန** တေဟာရပရမတ္ထဒေသနာသင်္ခါတမေဃေန **ဂဇ္ဇတော** ဂဇ္ဇန္တဿ ဒေသေန္တဿ **ဓမ္မမေဃဿ သဒ္ဒေန** ဃောသာနုသာရေန အဟံ တဒာ **ဓမ္မဂဗ္ဘံ** ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ အနသီလာဒိပုညသမ္ဘာရဂဗ္ဘံ **အဂဏှိံ** ဂဟေသိံ တထာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၁၄. သတသဟဿုပာဒာယ ကပ္ပသတသဟဿံ အာဒိံ ကတွာ **ပုညဂဗ္ဘံ** အနသီလာဒိပုညသမ္ဘာရံ အဟံ **ဓရေမိ** ပူရေမိ။ ယာဝ **ဓမ္မမေဃော** ဓမ္မဒေသနာ **န ဂဇ္ဇတိ** ဗုဒ္ဓေန န ဒေသီယတိ, တာဝ အဟံ **ဘာရတော** သံသာရဂဗ္ဘဘာရတော **နပ္ပမုစ္စာမိ** န မောစေမိ န ဝိသုံ ဘဝာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၁၅. ဘန္တေ, **သက္ယမုနိ** သက္ယဝံသပ္ပဘဝ **ယဒာ** ယသ္မိံ ကာလေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ တဝ ပိတု **ရမ္မေ** ရမဏီယေ **ကပိလဝတ္ထဝေ** ကပိလဝတ္ထုနာမကေ နဂရေ တုဝံ ဓမ္မမေဃေန **ဂဇ္ဇတိ** ဃောသေတိ, တဒာ တသ္မိံ ကာလေ အဟံ **ဘာရတော** သံသာရဂဗ္ဘဘာရတော **ပရိမုစ္စိံ** မုတ္တော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၁၆. တတော ပရံ အတ္တနာ အဓိဂတေ မဂ္ဂဖလေ ဒဿေန္တော **သုညတ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတ္တအတ္တနိယာဒီနံ အဘာဝတော **သုညတံ** ဝိမောက္ခဉ္စ ရာဂဒောသမောဟသဗ္ဗကိလေသနိမိတ္တာနံ အဘာဝတော, **အနိမိတ္တံ** ဝိမောက္ခဉ္စ တဏှာပဏိဓိဿ အဘာဝတော, **အပ္ပဏိဟိတံ** ဝိမောက္ခဉ္စ အရိယမဂ္ဂံ အဓိဂစ္ဆိံ ဘာဝေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **စတုရော စ ဖလေ သဗ္ဗေ**တိ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ သဗ္ဗာနိ သစ္ဆိ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ **ဓမ္မေဝံ ဝိဇဋယိံ အဟ**န္တိ အဟံ ဧဝံ သဗ္ဗဓမ္မေ ဇဋံ ဂဟနံ ဝိဇဋယိံ ဝိဒ္ဓံသေသိန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅၁၇. တတော ပရံ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသမေဝ ဒဿေန္တော **အပရိမေယျုပာဒာယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ န ပရိမေယျောတိ **အပရိမေယျော,** သံဝစ္ဆရဂဏနဝသေန ပမေတုံ သင်္ခါတုံ အသက္ကုဏေယျောတိ အတ္ထော။ တံ အပရိမေယျံ ကပ္ပံ **ဥပာဒာယ** အာဒိံ ကတွာ **တဝ သာသနံ** တုယှံ သာသနံ ''အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂေ ဘဝေယျ''န္တိ ဧဝံ ပတ္ထေမိ။ အတီတတ္ထေ ဝတ္တမာနဝစနံ, ပတ္ထေသိန္တိ အတ္ထော။ **သော မေ အတ္ထော** တိ သော ပတ္ထနာသင်္ခါတော အတ္ထော **မေ မယာ အနုပ္ပတ္တော** နိပ္ဖာဒိတောတိ အတ္ထော။ အနုတ္တရံ **သန္တိပဒံ** နိဗ္ဗာနံ အနုပ္ပတ္တံ အဓိဂတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၁၈. သော အဟံ အဓိဂတတ္တာ **ဝိနယေ** ဝိနယပိဋကေ **ပါရမိံ ပတ္တော** ပရိယောသာနပ္ပတ္တော။ **ယထာပိ ပါဌိကော ဣသီ**တိ ယထာ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂေ ဣသိ ဘိက္ခု ပါဌိကော ပါကဋော အဟောသိ, တထေဝါဟန္တိ အတ္ထော။ **န မေ သမသမော အတ္ထိ** တိ ဝိနယဓာရိတာယ မေ မယာ သမသမော သမာနော အညော န အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **သာသနံ** ဩဝါဒါနုသာသနီသင်္ခါတံ သာသနံ **ဓာရေမိ** ပူရေမီတိ အတ္ထော။

၅၁၉. ပုနပိ အတ္တနော ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိနယေ**တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ။ **ခန္ဓကေ** တိ မဟာဝဂ္ဂစူဠဝဂ္ဂေ။ **တိကစ္ဆေဒေ စာ** တိ တိကသင်္ဃာဒိသေသတိကပာစိတ္တိယာဒိကေ စ။ **ပဉ္စမေ** တိ ပရိဝါရေ စ။ **ဧတ္ထ** ဧတေသု သကလေ ဝိနယပိဋကေ မယှံ **ဝိမတိ** ဒွေဠှကံ **နတ္ထိ** န သံဝိဇ္ဇတိ။ **အက္ခရေ** တိ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နေ အ-ကာရာဒိကေ အက္ခရေ။ **ဗျဉ္ဇနေ** တိ က-ကာရာဒိကေ ဗျဉ္ဇနေ တ မေ **ဝိမတိ** သံသယော နတ္ထီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၂၀. **နိဂ္ဂဟေ ပဋိကမ္မေ စာ** တိ ဟပဘိက္ခုနံ နိဂ္ဂဟေ စ သာပတ္တိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပရိတသအနာဒိကေ ပဋိကမ္မေ စ **ဌာနာဋ္ဌာနေ** စ ကာရဏေ စ အကာရဏေ စ **ကောဝိဒော** ဆေကောတိ အတ္ထော။ **ဩသာရဏေ** စ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မသ္သ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန ဩသာရဏေ ပဝေသနေ စ။ **ဝုဋ္ဌာပနေ** စ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပနေ နိရာပတ္တိကရဏေ စ ဆေကောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗတ္ထ ပာရမိံ ဂတော** တိ သဗ္ဗသ္မိံ ဝိနယကမ္မေ ပရိယောသာနံ ပတ္တော, ဒက္ခော ဆေကောတိ အတ္ထော။

၅၂၁. **ဝိနယေ ခန္ဓကေ စာပီ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဝိနယေ စ ခန္ဓကေ စ, **ပဒံ** သုတ္တပဒံ **နိက္ခိပိတွာ** ပဋ္ဌပေတွာ။ **ဥဘတော ဝိနိဝေဌေတွာ**တိ ဝိနယတော ခန္ဓကတော စာတိ ဥဘယတော နိဗ္ဗေဌေတွာ ဝိဇဋေတွာ နယံ အာဟရိတွာ။ **ရသတော**တိ ကိစ္စတော။ **ဩသရေယျံ** ဩသာရဏံ ကရောမီတိ အတ္ထော။

၅၂၂. **နိရုတ္တိယာ စ ကုသလော** တိ "ရုက္ခော ပဗ္ဗတော ကုမ္ဘော မာလာ စိတ္တ"န္တိအာဒီသု ဓေဟာရေသု ဆေကော။ **အတ္ထာနတ္ထေ စ ကောဝိဒော** တိ အတ္ထေ ဝဓိယံ အနတ္ထေ ဟာနိယဉ္စ ကောဝိဒော ဒက္ခောတိ အတ္ထော။ **အနညာတံ မယာ နတ္ထိ** တိ ဝိနယပိဋကေ သကလေ တ ပိဋကတ္တယေ မယာ အနညာတံ အဝိဒိတံ အဟာကင့်ု ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဧကဂ္ဂေ သတ္ထု သာသနေ** တိ ဗုဒ္ဓသာသနေ အဟမေဝ ဧကော ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂေ သေဋ္ဌော ဥတ္တမောတိ အတ္ထော။

၅၂၃. **ရူပဒက္ခေ အဟံ အဇ္ဇ** တိ အဇ္ဇ ဧတရဟိ ကာလေ **သက္ယပုတ္တဿ** ဘဂဝတော **သာသနေ** ဟာဝစနေ အဟံ ရူပဒက္ခေ ရူပဒဿနေ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဒဿနေ **သဗ္ဗံ ကင်္ခံ** သကလံ သံသယံ **ဝိနောဒေမိ** ဝိနာသေမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဆိန္ဒာမိ သဗ္ဗသံသယ** န္တိ "အဟောသိံ နု ခေါ အဟမတီတမဒ္ဓာန"န္တိအာဒိကံ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) ကာလတ္တယံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ သဗ္ဗံ သောဠသဝိဓံ ကင်္ခံ ဆိန္ဒာမိ ဝူပသမေမိ သဗ္ဗသော ဝိဒ္ဓံသေမီတိ အတ္ထော။

၅၂၄. **ပဒံ အနုပဒဉ္စာပိ** တိ ပဒံ ပုဗ္ဗပဒဉ္စ အနုပဒံ ပရပဒဉ္စ **အက္ခရံ** ဧကေကမက္ခရဉ္စ **ဗျဉ္ဇနံ** သိထိလဓနိတာဒိဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနဝိဓာနဉ္စ။ **နိဒာနေ**တိ ဓေန သမယေနာတိအာဒိကေ နိဒာနေ စ။ **ပရိယောသာနေ**တိ နိဂမနေ။ **သဗ္ဗတ္ထ ကောဝိဒော**တိ သဗ္ဗေသု ဆသု ဌာနေသု ဆေကောတိ အတ္ထော။

၅၂၅. တတော ပရံ ဘဂဝတောယေဝ ဂုဏေ ပကာသေန္တော **ယထာပိ ရာဇာ ဗလဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ **ဗလဝါ** ထာမဗလသမ္ပန္နော သေနာဗလသမ္ပန္နော တ ရာဇာ, **ပရံ** ပရေသံ ပဋိရာဇူနံ သေနံ **နိဂ္ဂဏှိတွာ** နိဿေသတော ဂဟေတွာ ပလာပေတွာ တ, **တပေ** တပေယျ သန္တပေယျ ဒုက္ခာပေယျ။ **ဝိဇိနိတွာန သင်္ဂါမ** န္တိ သင်္ဂါမံ ပရသေနာယ သမာဂမံ ယုဒ္ဓံ ဝိဇိနိတွာ ဝိသေသေန ဇိနိတွာ ဇယံ ပတွာ။ **နဂရံ တတ္ထ မာပယေ** တိ တတ္ထ တသ္မိံ ဝိဇိတဋ္ဌာနေ နဂရံ ဟာသာဒဟမ္မိယာဒိဝိဘူသိတံ ဝသနဋ္ဌာနံ မာပယေ ကာရာပေယျာတိ အတ္ထော။

၅၂၆. **ပာကာရံ ပရိခဉ္စာပိ** တိ တတ္ထ မာပိတနဂရေ ပာကာရံ သုဓာဝလေပက္ကဋ္ဌကာမယပာကာရဉ္စ ကာရယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိခဉ္စာပိ** ကဒ္ဒမပရိခံ, ဥဒကပရိခံ, သုက္ခပရိခဉ္စ အပိ ကာရယေ။ **ဧသိကံ ဒွါရကောဋ္ဌက** န္တိ နဂရသောဘနတ္ထံ ဥဿာပိတဧသိကာထမ္ဘဉ္စ မဟန္တံ ကောဋ္ဌကဉ္စ စတုဘူမကာဒိဒွါရကောဋ္ဌကဉ္စ ကာရယေ။ **အဋ္ဋာလကေ စ ဝိဝိဓေ**တိ စတုဘူမကာဒိဘေဒေ အတိဥစ္စအဋ္ဋာလကေ စ ဝိဝိဓေ နာနပ္ပကာရကေ ဗဟူ **ကာရယေ** ကာရာပေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၂၇. **သိင်္ဃာဋကံ စစ္စရဉ္စာ** တိ န ကေဝလံ ဟကာရာဒယော ကာရယေ, သိင်္ဃာဋကံ စတုမဂ္ဂသန္ဓိဉ္စ စစ္စရံ အန္တရာဝီထိဉ္စ ကာရယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုဝိဘတ္တန္တရာပဏ** န္တိ သုဋ္ဌု ဝိဘတ္တံ ဝိဘာဂဝတော ကောဋ္ဌာသဝန္တံ အန္တရာပဏံ အနေကာပဏသဟဿံ ကာရာပေယျာတိ အတ္ထော။ **ကာရယေယျ သဘံ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ မာပိတနဂရေ သဘံ ဓမ္မာဓိကရဏသာလံ ကာရယေ။ **အတ္ထာနတ္ထဝိနိစ္ဆယံ** ဝမိုဉ္စ အဝမိုဉ္စ ဝိနိစ္ဆယကရဏတ္ထံ ဝိနိစ္ဆယသာလံ ကာရယေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၂၈. **နိယျာတတ္ထံ အမိတ္တာန** န္တိ ပဋိရာဇူနံ ပဋိဗာဟနတ္ထံ။ **ဆိဒ္ဒာဆိဒ္ဒဉ္စ ဇာနိတု** န္တိ ဒေါသဉ္စ အဒေါသဉ္စ ဇာနိတုံ။ **ဗလကာယဿ ရက္ခာယာ** တိ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိသင်္ခါတဿ ဗလကာယဿ သေနာသမူဟဿ အာရက္ခဏတ္ထာယ **သော** နဂရသာမိကော ရာဇာ, **သေနာပစ္စံ** သေနာပတိံ သေနာနာယကံ မဟာမတ္တံ **ဌပေတိ** ဌာနန္တရေ ပတိဋ္ဌပေတီတိ အတ္ထော။

၅၂၉. **အာရက္ခတ္ထာယ ဘဏ္ဍဿာ** တိ ဇာတရူပရဇတမုတ္တာမဏိအာဒိရာဇဘဏ္ဍဿ အာရက္ခဏတ္ထာယ သမန္တတော ဂေါပနတ္ထာယ **မေ** မယှံ **ဘဏ္ဍံ မာ ဝိနဿီ** တိ **နိဓာနကုသလံ** ရက္ခဏေ ကုသလံ ဆေကံ **နရံ** ပုရိသံ **ဘဏ္ဍရက္ခံ** ဘဏ္ဍရက္ခန္တံ သော ရာဇာ ဘဏ္ဍာကရေ ဌပေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၃၀. **မမတ္တော ဟောတိ ယော ရညော** တိ ယော ပဏ္ဍိတော ရညော မမတ္တော မာမကော ပက္ခဟတော ဟောတိ။ **ဝုဒ္ဓိံ ယဿ စ ဣစ္ဆတီ** တိ အဿ ရညော ဝုဒ္ဓိဉ္စ ဝိရူဠှိံ ယော ဣစ္ဆတိ ကာမေတိ, **တဿ** ဣတ္ထမ္ဘူတဿ ပဏ္ဍိတဿ ရာဇာ **အဓိကရဏံ** ဝိနိစ္ဆယာဓိပစ္စံ ဒေတိ **မိတ္တဿ** မိတ္တဘာဝဿ ပဋိပဇ္ဇိတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၃၁. **ဥပ္ပာတေသု** တိ ဥက္ကာပာတဒိသာဍာဟာဒိဥပ္ပာတေသု စ။ **နိမိတ္တေသု** တိ မူသိကစ္ဆိန္နာဒိသု "ဣဒံ နိမိတ္တံ သုဘံ, ဣဒံ နိမိတ္တံ အသုဘ"န္တိ ဇေ၀ံ နိမိတ္တဇာနနသတ္ထေသု စ။ **လက္ခဏေသု စာ** တိ ဣတ္ထိပုရိသာနံ ဟတ္ထပါဒလက္ခဏဇာနနသတ္ထေသု စ **ကောဝိဒံ** ဆေကံ **အဇ္ဈာယကံ** အနေကေသံ သိဿာနံ ဗျာကရဏတစကံ **မန္တဓရံ** ဝေဒတ္တယသင်္ခါတမန္တဓာရကံ ပဏ္ဍိတံ သော ရာဇာ **ပောရောဟိစ္စေ** ပုရောဟိတဋ္ဌာနန္တရေ ဌပေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၃၂. **ဧတေဟင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နော** တိ ဧတေဟိ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ အင်္ဂေဟိ အဝယဝေဟိ သမ္ပန္နော သမင်္ဂီဘူတော သော ရာဇာ "ခတ္တိယော"တိ **ပဝုစ္စတိ** ကထီယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဒါ ရက္ခန္တိ ရာဇာန** န္တိ ဧတေ သေနာပစ္စာဒယော အမစ္စာ သဒါ သဗ္ဗကာလံ တံ ရာဇာနံ ရက္ခန္တိ ဂေါပေန္တိ။ ကိမိဝ? **စက္ကဝါကော ဒုက္ခိတံ** ဒုက္ခပ္ပတ္တံ သကညာတိံ ရက္ခန္တော စက္ကဝါကော ပက္ခီ ဣဝါတိ အတ္ထော။

၅၃၃. **တထေဝ တွံ မဟာဝီရာ** တိ ဝီရုတ္တမ, ယထာ သော ရာဇာ သေနာပစ္စာဒိအင်္ဂသမ္ပန္နော နဂရဒွါရံ ထကေတွာ ပဋိဝသတိ, တထေဝ တုဝံ **ဟတာမိတ္တော** နိဟတပစ္စတ္ထိကော ခတ္တိယော ဣဝ **သဒေဝကဿ လောကဿ** သဟ ဒေဝေဟိ ပဝတ္တမာနဿ လောကဿ **ဓမ္မရာဇာ** ဓမ္မေန သမေန ရာဇာ ဒသဟာရမိတာဓမ္မပရိပူရဏေန ရာဇဘူတတ္တာ "ဓမ္မရာဇာ"တိ **ပဝုစ္စတိ** ကထီယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၃၄. **တိတ္ထိယေ နီဟရိတွာနာ** တိ ဓမ္မရာဇဘာဝေန ပဋိပက္ခဘူတေ သကလတိတ္ထိယေ နီဟရိတွာ နိဿေသေန ဟရိတွာ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ **သသေနကံ ဓာရဉ္စာပိ** သေနာယ သဟ ဝသဝတ္တိမာရမ္ပိ နီဟရိတွာ ။ **တမန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ** တိ တမသင်္ခါတံ မောဟန္ဓကာရံ ဝိဓမိတွာ ဝိဒ္ဓံသေတွာ။ **ဓမ္မနဂရံ** သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတံ, ခန္ဓာယတနဓာတုပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂိန္ဒြိယသမန္တပဋ္ဌာနဓမ္မသင်္ခါတံ တ နဂရံ **အမာပယိ** နိမ္မိနိ ပတိဋ္ဌာပေသီတိ အတ္ထော။

၅၃၅. **သီလံ ပာကာရကံ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပိတေ ဓမ္မနဂရေ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ ပာကာရံ။ **ဉာဏံ တေ ဒွါရကောဋ္ဌကန္တိ** တေ တုယှံ သဗ္ဗညုတဉာဏအာသယာနုသယဉာဏအနာဂတံသဉာဏအတီတံသဉာဏာဒိကမေဝ ဉာဏံ ဒွါရကောဋ္ဌကန္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓါ တေ ဧသိကာ ဝီရာ** တိ, ဘန္တေ, အသိထိလပရက္ကမ တေ တုယှံ ဒီပင်္ကရပါဒမူလတော ပဘုတိ သဗ္ဗညုတဉာဏကာရဏာ သဒ္ဒဟနသဒ္ဓါ ဥဿာပိတအလင်္ကာရအလင်္ကတထမ္ဘောတိ အတ္ထော

ထော။ **ဒွတရဟာလော စ သံဝရောတိ** တေ တုယှံ ဆဒ္ဒတရိကသံဝရော ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ ဒွတရဟာလော ဒွတရရက္ခ ကောတိ အတ္ထော။

၅၃၆. **သတိပဋ္ဌာနမင္ဂလ** န္တိ တေ တုယှံ စတုသတိပဋ္ဌာနအင္ဂလမုဏ္ဏဆဒနံ။ **ပညာ တေ စစ္စရံ မုနေ** တိ, ဘန္တေ, မုနေ ဉာဏဝန္တ တေ တုယှံ ဟဋ္ဌိပဟာရိယာဒိအနေကဝိဓာ ပညာ စစ္စရံ မဂ္ဂသမောဓာနံ နဂရဝီထိတိ အတ္ထော။ **ဣန္ဒြိယဒဇ္ဇ သိင္ဃာဋ္ဋ** န္တိ တုယှံ ဆဒ္ဒြိဝိရိယစိတ္တဝီမံသသင်္ခာတာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပာဒါ သိင္ဃာဋ္ဋံ စတုမဂ္ဂလန္တိ။ **ဓမ္မဝီထိ သုမာပိတ**န္တိ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခာတာယ ဝီထိယာ သုဋ္ဌု မာပိတံ သဇ္ဇိတံ, တံ ဓမ္မနဂရန္တိ အတ္ထော။

၅၃၇. **သုတ္တန္တံ အဘိဓမ္မဉ္စာ** တိ တဝ တုယှံ တွေ ဓမ္မနဂရေ သုတ္တန္တံ အဘိဓမ္မံ ဝိနယဉ္စ **ကေဝလံ သ** ကလံ သုတ္တဂေယ္ယာဒိကံ နဝင်္ဂံ ဗုဒ္ဓဝစနံ **ဓမ္မသဘာ** ဓမ္မာဓိကရဏသာလာတိ အတ္ထော။

၅၃၈. **သုညတံ အနိမိတ္တဉ္စာ** တိ အနတ္တာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ သုညတဝိဟာရဉ္စ, အနိစ္စာနုပဿနာဝ သေန ပဋိလဒ္ဓံ အနိမိတ္တဝိဟာရဉ္စ။ **ဝိဟာရဉ္စပ္ပဏိဟိတ** န္တိ ဒုက္ခာနုပဿနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ အပ္ပဏိဟိတဝိဟာရ ဉ္စ။ **အာနေဉ္ဇဉ္စာ** တိ အစလံ အဖန္ဒိတံ စတုသာမညဖလသင်္ခာတံ အာနေဉ္ဇဝိဟာရဉ္စ။ **နိရောဓော စာ**တိ သဗ္ဗဒုက္ခနိရော ဓံ နိဗ္ဗာနဉ္စ။ **သော ဓမ္မကုဋိ တတ**တိ သော သဗ္ဗနဝလောကုတ္တရဓမ္မသင်္ခာတာ တဝ တုယှံ ဓမ္မကုဋိ ဝသနဂေဟန္တိ အ တ္ထော။

၅၃၉. **ပညာယ အဂ္ဂေ နိက္ခိတ္တော** တိ ပညာဝသေန ပညဝန္တာနံ အဂ္ဂေ။ ဣတိ ဘဂဝတာ နိက္ခိတ္တော ဌပိ တော ထေရော **ပဋိဘာနေ** စ ပညာယ ကတ္တဗ္ဗေ ကိစ္စေ, ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနေ တ **ကောဝိဒေ** ဆေကော **နာမေန သာ ရိပုတ္တော**တိ ပာကဋော **တဝ** တုယှံ ဓမ္မသေနာပတိ တယာ ဒေသိတဿ ပိဋကတ္တယဓမ္မသမူဟဿ ဓာရဏတော ပတိ ပဓာနော ဟုတွာ သေနာကိစ္စံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

၅၄၀. **စုတူပပာတကုသလော**တိ ဘန္တေ မုနိ, **စုတူပပာတေ** စုတိယာ ဥပပတ္တိယာ စ **ကုသလော** ဆေကော။ **ဣဒ္ဓိယာ ပာရမိံ ဂတော**တိ "ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈; ပဋိ. မ. ၁.၁၀၂) ဝုတ္တာယ ဣဒ္ဓိပ္ပဘေဒာယ ပာရမိံ ပရိယောသာနံ ဂတော ပတ္တော နာမေန ကောလိတော နာမ မောဂ္ဂ လ္လာနတ္ထေရော **ပောရောဟိစ္စော** တဝ တုယှံ ပုရောဟိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၄၁. **ပောရာဏကဝံသဓရော**တိ ဘန္တေ မုနေ, ဉာဏဝန္တ ပောရာဏဿ ဝံသဿ ဓာရကော, ပရမ္ပရဓာနန ကော တ **ဥဂ္ဂတေဇော** ပာကဋတေဇော, **ဒုရာသဒော** အာသာဒေတုံ ဃဋ္ဋေတုံ ဒုက္ခော အသက္ကုဏေယျောတိ အတ္ထော။ **ဓုတဝါဒဂုဏေနဂ္ဂေ** တိ တေစီဝရိကင်္ဂာဒိနိ တေရသ ဓုတင်္ဂါနိ ဝဒတိ ဩဝဒတီတိ ဓုတဝါဒဂုဏေန ဓုတင်္ဂဂုဏေ န အဂ္ဂေ သေဋ္ဌော မဟာကဿပတ္ထေရော **တဝ** တုယှံ **အက္ခဒဿော** တေဟာရကရဏေ ပဓာနောတိ အတ္ထော။

၅၄၂. **ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော** တိ ဘန္တေ မုနေ, ဗဟူနံ စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနံ သုတတ္တာ ဘဂဝ တာ ဘိက္ခုသင်္ဃတော စ ဥဂ္ဂဟိတတ္တာ ဗဟုဿုတော အနေကေသံ ဆသတသဟဿသင်္ချာနံ အာဂမဓမ္မာနံ သတိပဋ္ဌာနာဒီနဉ္စ ပရမတ္ထဓမ္မာနံ ဓာရဏတော ဓမ္မဓရော အာနန္ဒော။ **သဗ္ဗပာဌီ စ သာသနေ** တိ ဗုဒ္ဓသာသနေ သဗ္ဗေ သံ ပာဌီနံ ပဌန္တာနံ သဇ္ဈာယန္တာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂေ သေဋ္ဌောတိ သဗ္ဗပာဌီ နာမေန အာနန္ဒော နာမ ထေရော။ **ဓမ္မာ ရက္ခော တဝ**တိ တဝ တုယှံ ဓမ္မဿ ပိဋကတ္တယဓမ္မဘဏ္ဍဿ အာရက္ခော ရက္ခကော ပာလကော, ဓမ္မဘဏ္ဍာ ကာရိကောတိ အတ္ထော။

၅၄၃. **ဧတေ သဗ္ဗေ အတိက္ကမ္မာ** တိ **ဘဂဝ** ဘာဂျဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဧတေ သာရိပုတ္တာဒယော မဟာနုဘာဝေ ပိ ထေရေ အတိက္ကမ္မ ဝဇ္ဇေတွာ မမံယေဝ **ပမေသိ** ပမာဏံ အကာသိ, မနသိ အကာသီတိ အတ္ထော။ **ဝိနိစ္ဆယံ မေ ပာ အာသီ**တိ ဝိနယညူဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဒေသိတံ ပကာသိတံ ဝိနယေ ဝိနိစ္ဆယံ အေသဝိစာရဏံ မေ မယှံ ဘဂဝ **ပာအာသိ** ပကာရေန အအာသိ, မယှမေဝ ဘာရံ အကာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၄၄. **ယော ကောစိ ဝိနယေ ပဉှန္တိ** ယော ကောစိ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓသာဝကော ဝိနယနိဿိတံ ပဉှံ မံ ပုစ္ဆတိ, **တတ္ထ** တသ္မိံ ပုစ္ဆိတပဉှေ **မေ** မယှံ **စိန္တနာ** ဝိမတိ ကင်္ခါ နတ္ထိ။ **တပ္ပဉှဝတ္တုံ** တံ ဝေ ပုစ္ဆိတံ အတ္ထံ အဟံ ကထေမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၄၅. **ယာဝတာ ဗုဒ္ဓခေတ္တမှိ** တိ ယာဝတာ ယတ္တကေ ဌာနေ ဗုဒ္ဓဿ အာဏာခေတ္တေ တံ မဟာမုနိံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဌပေတွာ **ဝိနယေ** ဝိနယပိဋကေ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကရဏေ ဝါ **မာဒိသော** မယာ သဒိသော နတ္ထိ, အဟမေဝ အဂ္ဂေ, **ဘိယျော** မမာဓိကော ကုတော ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၄၆. **ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ** ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိန္နော ကေတုမော ဘဂဝါ **ဧဝံ ဂဇ္ဇတိ** သီဟနာဒံ ကရောတိ။ ကထံ? **ဝိနယေ** ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ, **ခန္ဓကေသု** မဟာဝဂ္ဂစူဠဝဂ္ဂေသု, စ-သဒ္ဒေန ပရိဝါရေ, **ဥပါလိဿ** ဥပါလိနာ **သမော** သဒိသော နတ္ထီတိ ဧဝံ ဂဇ္ဇတိ။

၅၄၇. **ယာဝတာ**တိ ယတ္တကံ **ဗုဒ္ဓဘဏိတံ** ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ **နဝင်္ဂံ** သုတ္တဂေယျာဒိသတ္ထုသာသနံ သတ္ထုနာ ပကာသိတံ သဗ္ဗံ **ဝိနယောဂဓံ** တံ ဝိနယေ အန္တောပဝိဋ္ဌံ ဝိနယမူလကံ ဣစ္စေဝံ **ပဿိနော** ပဿန္တဿ။

၅၄၈. **မမ ကမ္မံ သရိတွာန** တိ ကေတုမော **သက္ယပုင်္ဂဝေ** သကျဝံသပ္ပဓာနော, **မမ ကမ္မံ** မယှံ ပုဗ္ဗပတ္ထနာကမ္မံ အတီတံသဉာဏေန **သရိတွာန** ပစ္စက္ခတော ဉတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ ဂတော “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ဥပါလီ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၈) မံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌာနေ ဌပေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၄၉. **သတသဟဿုပါဒါယ** တိ သတသဟဿကပ္ပေ အာဒိံ ကတွာ ယံ ကမ္မံ ဌာနံ **အပတ္ထယိံ** ပတ္ထေသိံ, သော **မေ** အတ္ထော မယာ **အနုပ္ပတ္တော** အဓိဂတော ပဋိလဒ္ဓော ဝိနယေ **ပါရမိံ ဂတော** ကောဋိံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။

၅၅၀. **သက္ယာနံ** သကျဝံသရာဇူနံ **နန္ဒိဇနနော** သောမနဿကာရကော အဟံ **ပုရေ** ပုဗ္ဗေ ကပ္ပကော **အာသိံ** အဟောသိံ, **တံ ဇာတိံ** တံ ကုလံ တံ ယောနိံ **ဝိဇဟိတွာ** ဝိသေသေန ဇဟိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ **မဟေသိနော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ **ပုတ္တော ဇာတော** သကျပုတ္တောတိ သင်္ချံ ဂတော သာသနဓာရဏတောတိ အတ္ထော။

၅၅၁. တတော ပရံ အတ္တနော အသကုလေ နိဗ္ဗတ္တနာပဒါနံ ဒဿေန္တော **ဣတော ဒုတိယကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣတော** ဘဒ္ဒကပ္ပတော ဟေဋ္ဌာ ဒုတိယေ ကပ္ပေ နာမေန အဉ္ဇသော နာမ ခတ္တိယော ဧကော ရာဇာ **အနန္တတေဇော** သင်္ချာတိက္ကန္တတေဇော **အမိတယသော** ပမာဏာတိက္ကန္တပရိဝါရော **မဟဒ္ဓနော** အနေကကောဋိသတသဟဿဓနော **ဘူမိပါလော** ပထဝီပါလကော ရက္ခကော အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅၂. **တဿ ရညော** တိ တဿ တာဒိသဿ ရာဇိနော ပုတ္တော အဟံ စန္ဒနော နာမ **ခတ္တိယော** ခတ္တိယကုမာရော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သော အဟံ ဇာတိမဒေန စ ယသမဒေန စ ဘောဂမဒေန စ **ဥပတ္ထဒ္ဓော** ထမ္ဘိတော ဥန္နတောတိ အတ္ထော။

၅၅၃. **နာဂသတသဟဿာနီ** တိ သတသဟဿဟတ္ထိနော **မာတင်္ဂါ** မာတင်္ဂကုလေ ဇာတာ **တိဓာ ပဘိန္နာ** အက္ခိကဏ္ဏကောသသင်္ခါတေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဘိန္နာ မဒဂဠိတာ **သဗ္ဗာလင်္ကာရဘူသိတာ** သဗ္ဗေဟိ ဟတ္ထာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကတာ **သဒါ** သဗ္ဗကာလံ မံ ပရိဝါရေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅၄. **သဗလေဟိ ပရေတောဟန္တိ** တဒါ တသ္မိံ ကာလေ အဟံ သဗလေဟိ အတ္တနော သေနာဗလေဟိ **ပရေတော** ပရိဝါရိတော ဥယျာနံ **ဂန္တုကာမကော** ဂန္တုကာမော သိရိကံ နာမ **နာဂံ** ဟတ္ထိံ **အာရုယှ** အဘိရုဟိတွာ နဂရတော နိက္ခမိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅၅. စရဏေန စ သမ္ပန္နော တိ သီလသံဝရာဒိပန္နရသစရဏဓမ္မေန သမန္နာဂတော **ဂုတ္တဒ္ဒွာရော ပိဟိတစက္ခာဒိဆဒ္ဒွာရော သုသံဝုတော** သုဋ္ဌု ရက္ခိတကာယစိတ္တော ဒေဝလော နာမ **သမ္ဗုဒ္ဓော** ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓော, **မမ** မယှံ **ပုရတော** သမ္မုခေ **အာဂစ္ဆိ** ဟပုဏိတိ အတ္ထော။

၅၅၆. ပေသေတွာ သိရိကံ နာဂန္တိ တံ အာဂတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ အဟံ သိရိကံ နာမ နာဂံ အဘိမုခံ ပေသေတွာ ဗုဒ္ဓံ **အာသာဒယိံ** ဃဋ္ဋေသိံ ပဒုဿေသိန္တိ အတ္ထော။ **တတော သဉ္ဇာတကောပေ သော** တိ တတော တသ္မာ မယာ အတိဝ ပီဠေတွာ ပေသိတတ္တာ သော ဟတ္ထိနာဂေ မယိ သဉ္ဇာတကောပော **ပဒံ** အတ္တနော ဟဒံ **နုဒ္ဒရတေ** န ဥဒ္ဓရ တိ, နိစ္စလောဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၅၅၇. နာဂံ ဒုဋ္ဌမနံ ဒိသွာ တိ ဒုဋ္ဌမနံ ကုဒ္ဓစိတ္တံ နာဒံ ဒိသွာ အဟံ **ဗုဒ္ဓေ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ **ကောပံ အကာသိံ** အောသံ ဥပ္ပာဒေသိန္တိ အတ္ထော။ **ဝိဟေသယိတွာ သမ္ဗုဒ္ဓံ** န္တိ ဒေဝလံ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓံ ဝိဟေသယိတွာ ဝိဟေဌေတွာ အဟံ ဥယျာနံ အဂမာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅၈. သာတံ တတ္ထ န ဝိန္ဒာမိ တိ တသ္မိံ အာသာဒနေ သာတံ န ဝိန္ဒာမိ။ အာသာဒနနိမိတ္တံ မဓုရံ သုခံ န လဘာမိ တိ အတ္ထော။ **သိရော ပဇ္ဇလိတော ယထာ** တိ သိရော မမ သီသံ ပဇ္ဇလိတော ယထာ ပဇ္ဇလမာနံ ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပရိဠာဟေန ဍယှာမီ**တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ကောပဿ ကတတ္တာ ပစ္ဆာနုတာပပရိဠာဟေန ဍယှာမိ ဥဏှာဟစိတ္တော ဟောမီတိ အတ္ထော။

၅၅၉. သသာဂရန္တာ တိ တေနေဝ ဟပကမ္မဗလေန သသာဂရန္တာ သာဂရပရိယောသာနာ သကလမဟာပထဝီ **မေ** မယှံ **အာဒိတ္တာ ဝိယ** ဇလိတာ ဝိယ ဟောတိ ခါယတီတိ အတ္ထော။ **ပိတု သန္တိကုပာဂမ္မာ** တိ ဇဝံ ဘယေ ဥပ္ပန္နေ အဟံ အတ္တနော ပိတု ရညော သန္တိကံ **ဥပာဂမ္မ** ဥပဂန္တွာ ဣဒံ ဝစနံ **အဗ္ရဝိံ** ကထေသိန္တိ အတ္ထော။

၅၆၀. အာသီဝိသံဝ ကုပိတန္တိ အာသီဝိသံ သဗ္ဗံ ကုပိတံ ကုဒ္ဓံ ဣဝ ဇလမာနံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဣဝ **မတ္တံ** တိဓာ ပဘိန္နံ **ဒန္တိံ** ဒန္တဝန္တံ **ကုဉ္ဇရံ** ဥတ္တမံ ဟတ္ထိံ ဣဝ စ အာဂတံ ယံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ **သယမ္ဘုံ** သယမေဝ ဗုဒ္ဓဘူတံ အဟံ **အာသာဒယိံ** ဃဋ္ဋေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၆၁. အာသာဒိတော မယာ ဗုဒ္ဓောတိ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော မယာ အာသာဒိတော ဃဋ္ဋိတော **ဃောရော** အညေဟိ ဃဋ္ဋေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဃောရော, **ဥဂ္ဂတပော** ဟာကဋ္ဌတပော **ဇိနော** ပဉ္စ မာရေ ဇိတတ ဇဝံဂုဏသမ္ပန္နော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော မယာ ဃဋ္ဋိတောတိ အတ္ထော။ **ပုရာ သဗ္ဗေ ဝိနဿာမာ** တိ တသ္မိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ကတအနာဒရေန သဗ္ဗေ မယံ ဝိနဿာမ ဝိဝိဓေနာကာရေန နဿာမ, ဘသ္မာ ဝိယ ဘတမာတိ အတ္ထော။ **ခမာပေဿာမ တံ မုနိ** န္တိ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ မုနိံ ယာဝ န ဝိနဿာမ, တာဝ ခမာပေဿာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၆၂. နော စေ တံ နိဇ္ဈာပေဿာမာ တိ **အတ္တဒန္တံ** ဒမိတစိတ္တံ **သမာဟိတံ** ဧကဂ္ဂစိတ္တံ တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ နော စေ နိဇ္ဈာပေဿာမ ခမာပေဿာမ။ **ဩရေန သတ္တဒိဝသာ** သတ္တဒိဝသတော ဩရဘာဂေ သတ္တဒိဝသေ အနတိက္ကမိတွာ တ သမ္ပုဏ္ဏံ ရဋ္ဌံ မေ သဗ္ဗံ **ဝိဓမိဿတိ** ဝိနဿိဿတိ။

၅၆၃. သုမေခလော ကောသိယော စာတိ ဧတေ သုမေခလာဒယော စတ္တာရော ရာဇာနော ဣသယော **အာသာဒယိတွာ** ဃဋ္ဋေတွာ အနာဒရံ ကတွာ **သရဋ္ဌကာ** သဟ ရဋ္ဌဇနပဒတသီဟိ ဒုဂ္ဂတာ ဝိနာသံ ဂတာတိ အတ္ထော။

၅၆၄. ယဒါ ကုပ္ပန္တိ ဣသယော တိ ယဒါ ယသ္မိံ ကာလေ **သညတာ** ကာယသညမာဒီဟိ သညတာ သန္တာ **ဗြဟ္မစာရိနော** ဥတ္တမစာရိနော သေဋ္ဌစာရိနော ဣသယော **ကုပ္ပန္တိ** အောမနဿာ ဘဝန္တိ, တဒါ သသာဂရံ သပဗ္ဗတံ သဒေဝကံ လောကံ ဝိနာသေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၆၅. တိယောဇနသဟဿမှိ တိ တေသံ ဣသီနံ အာနုဘာဝံ ဥတွာ တေ ခမာပေတုံ **အစ္စယံ** အပရာဓံ **ဒေသနတ္ထာယ** ပကာသနတ္ထာယ တိယောဇနေသဟဿပမာဏေ ပဒေသေ ပုရိသေ သန္နိပာတယိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သယမ္ဘုံ ဥ**

ပသင်္ကမိန္တိ သယမ္ပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိ သမီပံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။

၅၆၆. **အလ္လဝတ္ထာ** တိ မယာ သဒ္ဓိံ ရာသိဘူတာ သဗ္ဗေ ဇနာ အလ္လဝတ္ထာ ဥဒကေန တိန္တဝတ္ထဥတ္တရာသင်္ဂါ **အလ္လသိရာ** တိန္တကေသာ **ပဉ္စလီကတာ** မုဒ္ဓနိ ကတအဉ္စလိပုဋာ **ဗုဒ္ဓဿ** ပစ္စေကမုနိနော **ပါဒေ** ပါဒသမီပေ **နိပတိတွာ** နိပဇ္ဇိတွာ **ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝုံ** န္တိ “ခမဿု တွံ, မဟာဝီရာ”တိအာဒိကံ ဝစနံ အဗ္ရဝုံ ကထေသုန္တိ အတ္ထော။

၅၆၇. **မဟာဝီရ** ဝီရုတ္တမ ဘန္တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ, မယာ တုမှေဟသု အညာဏေန ကတံ အပရာဓံ ခမဿု တွံ ဝိနောဒေဟိ, မာ မနသိ ကရောဟီတိ အတ္ထော ။ **ဇနော** ဇနသမူဟော **တံ** ဘဂဝန္တံ **အဘိ** ဝိသေသေန ယာစတိ။ **ပရိဠာဟံ** ဒောသမောဟေဟိ ကတစိတ္တဒုက္ခပရိဠာဟံ အမှာကံ **ဝိနောဒေဟိ** တနုံ ကရောဟိ, **နော** အမှာကံ **ရဋ္ဌံ** သကလရဋ္ဌဇနပဒတ သိနော **မာ ဝိနာသယ** မာ ဝိနာသေဟီတိ အတ္ထော။

၅၆၈. **သဒေဝမာနုသာ သဗ္ဗေ** တိ သဗ္ဗေ မာနုသာ သဒေဝတ **သဒါနဝါ** ပဟာရာဒါဒီဟိ အသုရေဟိ သဟ **သရက္ခသာ အယောမယေန ကူဋေန** မဟာမုဂ္ဂရေန **သဒါ** သဗ္ဗကာလံ **မေ သိရံ** မယှံ မတ္ထကံ **ဘိန္ဒေယျုံ** ပဒါလေယျုံ။

၅၆၉. တတော ပရံ ဗုဒ္ဓါနံ ခမိတဘာဝဉ္စ ကောပဘာဝဉ္စ ပကာသေန္တော **ဒကေ အဂ္ဂိ န သဏ္ဌာတိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ ဥဒကေ အဂ္ဂိ **န သဏ္ဌာတိ** န ပတိဋ္ဌာတိ, ယထာ ဗီဇံ **သေလေ** သိလာမယေ ပဗ္ဗတေ န ဝိရုဟတိ, ယထာ **အဂဒေ** ဩသဓေ **ကိမိ** ပါဏကော န သဏ္ဌာတိ။ တထာ **ကောပေါ** စိတ္တပ္ပကောပေါ ဒုမ္မနတာ **ဗုဒ္ဓေ** ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ **န ဇာယတိ** န ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၅၇၀. ပုနပိ ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝံ ပကာသေန္တော **ယထာ စ ဘူမီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယထာ စ **ဘူမိ** ပထဝီ **အစလာ** နိစ္စလာ, တထာ ဗုဒ္ဓါ အစလာတိ အတ္ထော။ ယထာ **သာဂရော** မဟာသမုဒ္ဒေါ **အပ္ပမေယျော** ပမေတုံ ပမာဏံ ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျော, တထာ ဗုဒ္ဓါ အပ္ပမေယျောတိ အတ္ထော။ ယထာ **အာကာသော** အဖုဋ္ဌာကာသော **အနန္တကော** ပရိယောသာနရဟိတော, **ဧဝံ** တထာ ဗုဒ္ဓါ **အက္ခောဘိယော** ခောဘေတုံ အာလောဠေတုံ အသက္ကုဏေယျောတိ အတ္ထော။

၅၇၁. တတော ပရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ခမနဝစနံ ဒဿေန္တော **သဒါ ခန္တာ မဟာဝီရာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မဟာဝီရာ** ဥတ္တမဝီရိယဝန္တာ ဗုဒ္ဓါ **တပဿိနော** ပါပါနံ တပနတော “တပေါ”တိ လဒ္ဓနာမေန ဝီရိယေန သမန္နာဂတာ **ခန္တာ** စ ခန္တိယာ စ သမ္ပန္နာ **ခမိတာ** စ ပရေသံ အပရာဓံ ခမိတာ သဟိတာ **သဒါ** သဗ္ဗကာလံ ဘဝန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ခန္တာနံ ခမိတာနဉ္စ**တိ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ခန္တာနံ ခန္တိယာ ယုတ္တာနံ ခမိတာနံ ပရာပရာဓခမိတာနံ သဟိတာနဉ္စ **ဂမနံ** ဆန္ဒါဒီဟိ အဂတိဂမနံ န ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၅၇၂. ဣတိ ဣဒံ ဝစနံ ဝတွာ **သမ္ဗုဒ္ဓေါ** ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေါ **ပရိဠာဟံ** သတ္တာနံ ဥပ္ပန္နဒါဟံ **ဝိနောဒယံ** ဝိနောဒယန္တော **မဟာဇနဿ ပုရတော** သန္နိပတိတဿ သရာဇကဿ မဟတော ဇနကာယဿ သမ္မုခတော **တဒါ** တသ္မိံ ကာလေ **နဘံ** အာကာသံ **အဗ္ဘုဂ္ဂမိ** ဥဂ္ဂစ္ဆီတိ အတ္ထော။

၅၇၃. **တေန ကမ္မေနဟံ ဓီရာ** တိ ဓီရ ဓိတိသမ္ပန္န အဟံ **တေန ကမ္မေန** ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ကတေန အနာဒရကမ္မေန ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမတ္တဘဝေ **ဟီနတ္တံ** လာမကဘာဝံ ရာဇူနံ ကပ္ပကကမ္မကရဏဇာတိံ **အဇ္ဈုပါဂတော** သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ **သမတိက္ကမ္မ တံ ဇာတိ** န္တိ တံ ပရာယတ္တဇာတိံ **သံ** သုဋ္ဌု အတိက္ကမ္မ အတိက္ကမိတွာ။ **ပါဝိသိံ အဘယံ ပုရန္တိ** ဘယရဟိတံ နိဗ္ဗာနပုရံ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရံ ပါဝိသိံ ပဝိဋ္ဌော အာသိန္တိ အတ္ထော။

၅၇၄. **တဒါပိ မံ မဟာဝီရာ**တိ ဝီရုတ္တမ **တဒါပိ** တသ္မိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အာသာဒနသမယေ အပိ သယမ္ဘူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ **ပရိဠာဟံ** အာသာဒနဟေတု ဥပ္ပန္နံ ကာယစိတ္တဒရထံ ဝိနောဒေသိ ဒူရီအကာသိ။ **ဍယှမာနံ** တတော ဧဝ ပစ္ဆာနုတာပေန ကုက္ကုစ္စေန ဍယှမာနံ သန္တပ္ပန္တံ မံ **သုသဏ္ဌိတံ** ဒေသံ ဒေသတော ဒဿနေ သုဋ္ဌု သဏ္ဌိတံ ဒိသွာ ခမာပယိ တံ အပရာဓံ အဓိဝါသေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၇၅. **အဇ္ဇာပိ မံ မဟာဝီရာ** တိ ဝီရုတ္တမ, အဇ္ဇာပိ တုယှံ သမာဂမကာလေ အပိ, **တိဟဂ္ဂိဘိ** ရာဂဂ္ဂိဒေါသဂ္ဂိမောဟဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ တ နိရယဂ္ဂိပေတဂ္ဂိသံသာရဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ တ တီဟိ အဂ္ဂီဟိ **ဍယှမာနံ** ဒုက္ခမနုဘဝန္တံ မံ ဘဂဝတ **သီတိဘာဝံ** အောမနဿဝိနာသေန သန္တကာယစိတ္တသင်္ခါတံ သီတိဘာဝံ နိဗ္ဗာနမေဝ တ **အဟာပယိ** သမ္ပာပေသိ။ **တယော အဂ္ဂီ** ဝုတ္တပ္ပကာရေ တေ တယော အဂ္ဂီ **နိဗ္ဗာပေသိ** ဝူပသမေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၇၆. ဧဝံ အတ္တနော ဟီနာပအနံ ဘဂဝတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အညေပိ တဿ သဝနေ နိယောဇေတွာ ဩဝဒန္တော "ယေသံ သောတာဝဓာနတ္ထိ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယေသံ** တုမှာကံ **သောတာဝဓာနံ** သောတဿ အဝဓာနံ ဌပနံ **အတ္ထိ** ဝိဇ္ဇတိ, တေ တုမှေ ဟ **ဘာသတော** သာသန္တဿ မမ ဝစနံ **သုဏာထ** မနသိ ကရောထ။ **အတ္ထံ တုမှံ ပဝက္ခာမိ**တိ **ယထာ** ယေန ပကာရေန **မမ** မယာ ဒိဋ္ဌံ **ပဒံ** နိဗ္ဗာနံ, တထာ တေန ပကာရေန နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ ပရမတ္ထံ တုမှာကံ ပဝက္ခာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၇၇. တံ ဒဿေန္တော **သယမ္ဘုံ တံ ဝိမာနေတွာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သယမ္ဘုံ** သယမေဝ ဘူတံ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတံ သန္တစိတ္တံ သမာဟိတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝိမာနေတွာ အနာဒရံ ကတွာ **တေန ကမ္မေန** ကတေနာကုသလေန **အဇ္ဇ** ဣမသ္မိံ ဝတ္တမာနကာလေ အဟံ **နီစယောနိယံ** ပရာယတ္တဇာတိယံ ကပ္ပကဇာတိယံ **ဇာတော** နိဗ္ဗတ္တော **အမှ**ဟိ ဘဝါမိ။

၅၇၈. **မာ ဝေါ ခဏံ ဝိရာဓေထာ**တိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒက္ခဏံ ဝေါ တုမှေ မာ ဝိရာဓေထ ဂဋ္ဌိတံ မာ ကရောထ, **ဟိ** သစ္စံ **ခဏာတီတာ** ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒက္ခဏံ အတီတာ အတိက္ကန္တာ သတ္တာ **သောစရေ** သောစန္တိ, "မယံ အလက္ခိကာ ဒုမ္မေဓာ ဘဝါမာ"တိ ဧဝံ သောစန္တီတိ အတ္ထော။ **သဒတ္ထေ** အတ္တနော အတ္ထေ ဝုမှိယံ **ဝါယမေယျာထ** ဝီရိယံ ကရောထ။ **ဝေါ** တုမှေဟိ **ခဏော** ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒက္ခဏော သမယော **ပဋိပါဒိတော** နိပ္ဖာဒိတော ပတ္တောတိ အတ္ထော။

၅၇၉. ဝဋ္ဋတော ပရံ သံသာရဂတာနံ အာဒီနဝံ ဥပမာဥပမေယျဝသေန ဒဿေန္တော **ကေစ္စာနဉ္စ ဝမန္တ**န္တိအာဒိမာဟ။ **ကေစ္စာနံ** ကေသဉ္စိ ပုဂ္ဂလာနံ **ဝမနံ** ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂိရဏံ ကေစ္စာနံ **ဝိရေစနံ** အဓောပဂ္ဃရဏံ **ကေ**စေ ကေစ္စာနံ ဟလာဟလံ **ဝိသံ** မုစ္ဆာကရဏဝိသံ, ကေစ္စာနံ ပုဂ္ဂလာနံ **ဩသဓံ** ရက္ခနုဟယံ ဘဂဝတ ဧဝံ ပဋိဟဋ္ဌိယာ အက္ခာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈၀. **ဝမနံ ပဋိပန္နာန**န္တိ ပဋိပန္နာနံ မဂ္ဂသမင်္ဂီနံ ဝမနံ သံသာရဆဍ္ဍနံ သံသာရမောစနံ ဘဂဝတ အက္ခာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဖလဋ္ဌာနံ** ဖလေ ဌိတာနံ ဝိရေစနံ သံသာရပဂ္ဃရဏံ အက္ခာသိ။ **ဖလလာဘီနံ** ဖလံ လဘိတွာ ဌိတာနံ နိဗ္ဗာနဩသဓံ အက္ခာသိ။ **ဂဝေသီနံ** မနုဿဒေဝနိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိံ ဂဝေသီနံ ပရိယေသန္တာနံ ပုညခေတ္တဘူတံ သင်္ဃံ အက္ခာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈၁. **သာသနေန ဝိရုဒ္ဓာန**န္တိ သာသနဿ ပဋိပက္ခာနံ ဟလာဟလံ ကုတူဟလံ ဟာပံ အကုသလံ အက္ခာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယထာ အာသီဝိသော**တိ အဿဒ္ဓာနံ ကတပာပါနံ ပုဂ္ဂလာနံ သံသာရေ ဒုက္ခာဝဟနတော အာသီဝိသသဒိသံ ယထာ အာသီဝိသော ဒိဋ္ဌမတ္တေန ဘသ္မကရဏတော **ဒိဋ္ဌဝိသော** သပ္ပော အတ္တနာ ဒဋ္ဌံ နရံ **ဈာပေတိ** ဍယှတိ ဒုက္ခာပေတိ။ **တံ နရံ** တံ အဿဒ္ဓံ ကတပာပံ နရံ ဟလာဟလဝိသံ ဧဝံ ဈာပေတိ စတူသု အပါယေသု ဍယှတီတိ သောသေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈၂. **သကိံ ပီတံ ဟလာဟလ**န္တိ ဝိသံ ဟလာဟလံ ပီတံ သကိံ ဧကဝါရံ ဇီဝိတံ **ဥပရုန္ဓတိ** နာသေတိ။ **သာသနေန** သာသနမှိ **ဝိရုဇ္ဈိတွာ** အပရာဓံ ကတွာ ပုဂ္ဂလော **ကပ္ပကောဋိမှိ** ကောဋိသင်္ခေ ကပ္ပေပိ **ဍယှတိ** နိဇ္ဈာယတီတိ အတ္ထော။

၅၈၃. ဧဝံ အဿဒ္ဓာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဖလဝိပါကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓါနံ အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော **ခန္တိယာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယော ဗုဒ္ဓေါ ဝမနာဒီနိ အက္ခာသိ, **သော** ဗုဒ္ဓေါ **ခန္တိယာ** ခမနေန စ **အဝိဟိံသာယ** သတ္တာနံ အဝိဟိံသနေန စ **မေတ္တစိတ္တဝတာယ** စ မေတ္တစိတ္တဝန္တဘာဝေန စ **သဒေဝကံ** သဟ ဒေဝေဟိ ဝတ္တမာနံ လောကံ **တာရေတိ** အတိက္ကမာပေတိ နိဗ္ဗာပေတိ, **တသ္မာ** ကာရဏာ ဗုဒ္ဓါ ဝေါ တုမှေဟိ **အဝိရာဓိယာ** ဝိရုဇ္ဈိတုံ န သက္ကုဏေယျာ, ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဋိပဇ္ဇေယျာထာတိ အတ္ထော။

၅၈၄. လာဘေ စ အလာဘေ စ **န သဇ္ဇန္တိ** န ဘဇန္တိ န လဂ္ဂန္တိ။ **သမ္မာနနေ** အာဒရကရဏေ စ **ဝိမာနနေ** အနာဒရကရဏေ စ အစလာ ပထဝီသဒိသာ ဗုဒ္ဓာ ဘဝန္တိ, **တသ္မာ** ကာရဏာ **တေ** ဗုဒ္ဓာ တုမှေဟိ **န ဝိရောဓိယာ** န ဝိရောဓေတဗ္ဗာ ဝိရုဇ္ဈိတုံ အသက္ကုဏေယျာတိ အတ္ထော။

၅၈၅. ဗုဒ္ဓါနံ မဇ္ဈတ္တတံ ဒဿေန္တော **ဒေဝဒတ္တေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝဓကောဝဓကေသု သဗ္ဗေသု သတ္တေသု **သမကော** သမမာနသော **မုနိ** ဗုဒ္ဓမုနီတိ အတ္ထော။

၅၈၆. **ဧတေသံ ပဋိဃော နတ္ထိ** တိ ဧတေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ပဋိဃော စဏ္ဍိက္ကံ ဒောသစိတ္တတံ နတ္ထိ န သံဝိဇ္ဇတိ။ **ရာဂေမေသံ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ ဣမေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ရာဂေပိ ရဇ္ဇနံ အလ္လီယနံ န ဝိဇ္ဇတိ, န ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ ကာရဏာ, ဝဓကေသု သ စ ဩရသသ္မ စာတိ သဗ္ဗေသံ **သမကော** သမစိတ္တော ဗုဒ္ဓော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈၇. ပုနပိ ဗုဒ္ဓါနံယေဝ အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော **ပန္ထေ ဒိသွာန ကာသာဝံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မီဠ္ဟမက္ခိတံ** ဂူထသမ္မိဿံ **ကာသာဝံ** ကသာဝေန ရဇိတံ စီဝရံ **ဣသိဒ္ဓဇံ** အရိယာနံ ဓဇံ ပရိက္ခာရံ, **ပန္ထေ** မဂ္ဂေ ဆဍ္ဍိတံ **ဒိသွာန** ပဿိတွာ **အဉ္ဇလိံ ကတွာ** ဒသင်္ဂုလိသမောဓာနံ အဉ္ဇလိပုဋံ သိရသိ ကတွာ **သိရသာ** သိရေန **ဝန္ဒိတဗ္ဗံ ဣသိဒ္ဓဇံ** အရဟတ္တဒ္ဓဇံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကဒီပကံ စီဝရံ နမဿိတဗ္ဗံ မာနေတဗ္ဗံ ပူဇေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၅၈၈. **အဗ္ဘတီတာ** တိ အတိ အတ္ထင်္ဂတာ နိဗ္ဗုတာ။ **ယေ စ ဗုဒ္ဓါ ဝတ္တမာနာ** ဣဓာနိ ဇာတာ စ ယေ ဗုဒ္ဓါ **အနာဂတာ** အဇာတာ အဘူတာ အနိဗ္ဗတ္တာ အပာတုဘူတာ စ ယေ ဗုဒ္ဓါ။ **ဓဇေနာနေန သုဇ္ဈန္တိ** တိ အနေန ဣသိဒ္ဓဇေန စီဝရေန ဧတေ ဗုဒ္ဓါ သုဇ္ဈန္တိ ဝိသုဒ္ဓါ ဘဝန္တိ သောဘန္တိ။ **တသ္မာ** တေန ကာရဏေန **ဧတေ** ဗုဒ္ဓါ **နမဿိယာ နမဿိတဗ္ဗာ** ဝန္ဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ "ဧတံ နမဿိယ"န္တိပိ ပါဌော, တဿ ဧတံ ဣသိဒ္ဓဇံ နမဿိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၅၈၉. တတော ပရံ အတ္တနော ဂုဏံ ဒဿေန္တော **သတ္ထုကပ္ပံ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သတ္ထုကပ္ပံ** ဗုဒ္ဓသဒိသံ **သုဝိနယံ** သုန္ဒရဝိနယံ သုန္ဒရာကာရေန ဒ္ဒတရတ္တယဒမနံ **ဟဒယေန** စိတ္တေန အဟံ **ဓာရေမိ** သဝနဓာရဏာဒိနာ ပစ္စဝေက္ခာမီတိ အတ္ထော။ **ဝိနယံ** ဝိနယပိဋကံ **နမဿမာနော** ဝန္ဒမာနော ဝိနယေ အာဒရံ ကုရုမာနော **ဝိဟရိဿာမိ သဗ္ဗဒာ** သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ တသံ ကပ္ပေမီတိ အတ္ထော။

၅၉၀. **ဝိနယော အာသယော မယှ**န္တိ ဝိနယပိဋကံ မယှံ ဩကာသဘူတံ သဝနဓာရဏမနသိကရဏဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာပဝတ္တနဝသေန ဩကာသဘူတံ ဂေဟဘူတန္တိ အတ္ထော။ **ဝိနယော ဌာနစင်္ကမ** န္တိ ဝိနယော မယှံ သဝနာဒိကိစ္စကရဏေန ဌိတဌာနဉ္စ စင်္ကမနဌာနဉ္စ။ **ကပ္ပေမိ ဝိနယေ တသ** န္တိ ဝိနယပိဋကေ ဝိနယတန္တိယာ သဝနဓာရဏပဝတ္တနဝသေန တသံ သယနံ ကပ္ပေမိ ကရောမိ။ **ဝိနယော မမ ဂောစရော**တိ ဝိနယပိဋကံ မယှံ ဂောစရော အာဟာရော ဘောဇနံ နိစ္စံ ဓာရဏမနသိကရဏဝသေနာတိ အတ္ထော။

၅၉၁. **ဝိနယေ ပာရမိပ္ပတ္တော** တိ သကလေ ဝိနယပိဋကေ ပာရမိံ ပရိယောသာနံ ပတ္တော။ **သမထေ စာပိ ကောဝိဒေ**ာတိ ပာရာဇိကာဒိသတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ သမထေ ဝူပသမေ စ ဝုဋ္ဌာနေ စ ကောဝိဒော ဆေကော, အဓိကရဏသမထေ တ –

> "ဝိဝါဒံ အနုဝါဒဉ္စ၊ အာပတ္တာဓိကရဏံ တထာ။
> ကိစ္စာဓိကရဏဉ္စေဝ၊ စတုရာဓိကရဏာ မတာ"တိ။ –

ဝုတ္တာဓိကရဏေသု စ –

> "သမ္မုခါ သတိဝိနယော၊ အမူဠှပဋိညာကရဏံ။
> ယေဘုယျ တဿပါပိယျ၊ တိဏဝတ္ထာရကော တထာ"တိ။ –

ဇဝံ ဝုတ္တေသု စ သတ္တသု အဓိကရဏသမထေသု အတိကောဝိဒေ ဆေကောတိ အတ္ထော။ **ဥပါလိ တံ မဟာဝီရာ**တိ ဘန္တေ မဟာဝီရ, စတူသု အသင်္ချေယျေသု ကပ္ပသတသဟဿေသု သဗ္ဗညုတညာဏာဓိဂမာယ ဝီရိယဝန္တ **သတ္ထု နော** ဒေဝမနုဿာနံ အနုသာသကဿ **တံ တဝ ဟာဒေ** ဟာဒယုဂေ ဥပါလိ ဘိက္ခု **ဝန္ဒတိ** ပဏာမံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

၅၉၂. သော အဟံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သမ္မုဒ္ဓံ **နမဿမာနော** ပဏာမံ ကုရုမာနော **ဓမ္မဿ စ** တေန ဘဂဝတာ ဒေသိတဿ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ **သုဓမ္မတံ** သုန္ဒရဓမ္မဘာဝံ ဇာနိတွာ ဓမ္မဉ္စ နမဿမာနော ကမတော ကမံ **ပုရတော ပုနံ** နဂရတော နဂရံ ဝိစရိဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၉၃. **ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ**တိ မယာ ပဋိဝိဒ္ဓအရဟတ္တမဂ္ဂညာဏေန မယှံ စိတ္တသန္တာနဂတာ သဗ္ဗေ ဒိယမုသဟဿသင်္ခာ ကိလေသာ ဈာပိတာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဝိဒ္ဓံသိတာ။ **ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ** တိ ကာမဘဝါဒယော သဗ္ဗေ နဝ ဘဝါ မယာ သမူဟတာ **သံ** သုဋ္ဌု ဦဟတာ ခေပိတာ ဝိဒ္ဓံသိတာ။ **သဗ္ဗာသဝ ပရိက္ခီဏာ** တိ ကာမာသဝေ, ဘဝါသဝေ, ဒိဋ္ဌာသဝေ, အဝိဇ္ဇာသဝေတိ သဗ္ဗေ စတ္တာရော အာသဝ ပရိက္ခီဏာ ပရိသမန္တတော ခယံ ဟပိတာ။ **နတ္ထိ** ဒါနိ **ပုနဗ္ဘဝေါ** ပုနုပ္ပတ္တိသင်္ခါတော ဘဝေါ ဘဝနံ ဇာတိ နတ္ထိ **ကတ္တဗ္ဗေ** ကတ္တဗ္ဗံ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိကာလေ တိ အတ္ထော။

၅၉၄. ဥတ္တရိ သောမနဿဝသေန ဥအာနံ ဥအာနေန္တော **သွာဂတံ** တန္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ** ဥတ္တမဗုဒ္ဓဿ **သန္တိကေ** သမီပေ ဧကနဂရေ တ မမ အာဂမနံ **သွာဂတံ** သုဋ္ဌု အာဂမနံ သုန္ဒရာဂမနံ **ဝတ** ဧကန္တေန **အာသိ** အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသဒိဗ္ဗစက္ခုအာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာ **အနုပ္ပတ္တာ** သမ္ပတ္တာ, ပစ္စက္ခံ ကတာတိ အတ္ထော။ **ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန** န္တိ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေသိတံ အနုသိဋ္ဌိ သာသနံ ကတံ နိပ္ဖာဒိတံ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရိတွာ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏာဓိဂမေန သမ္မာဒိတန္တိ အတ္ထော။

၅၉၅. **ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော** တိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဒယော စတဿော ပညာယော သစ္ဆိကတာ ပစ္စက္ခံ ကတာ။ **ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ** တိ စတ္တာရိ မဂ္ဂညာဏာနိ စတ္တာရိ ဖလညာဏာနီတိ ဣမေ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ သံသာရတော မုစ္စနူပါယာ သစ္ဆိကတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ** တိ –

''ဣဒ္ဓိဝိဓံ ဒိဗ္ဗသောတံ၊ စေတောပရိယညာဏကံ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏဉ္စ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခာသဝက္ခယ''န္တိ။ –

ဣမာ ဆ အဘိညာ သစ္ဆိကတာ ပစ္စက္ခံ ကတာ။ ဣမေသံ ညာဏာနံ သစ္ဆိကရဏေန ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ ကတန္တိ အတ္ထော။

ဣတ္ထံ န္တိ ဣမိနာ ပဟောဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ **သုဒ**န္တိ ပဒပူရဏမတ္တေ နိပါတော။ အာယသ္မာ ဥပါလိ **ထေရော**တိ ထိရသီလာဒိဂုဏယုတ္တော သာဝကော ဣမာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနဒီပိကာ ဂါထာယော **အဘာသိတ္ထ** ကထယိတ္ထာတိ အတ္ထော။

ဥပါလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၇. အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယံ ကိရ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အတ္တနော သာသနေ ပဌမံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မရတ္တညူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏီဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာပိဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဘာဝိနိံ သမ္ပတ္တိံ ဗျာကာသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကရောန္တော

သတ္တရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ စေတိယေ ပတိဋ္ဌာပိယမာနေ အန္တောစေတိယေ ရတနဃရံ ကာရာပေသိ, စေတိယံ ပရိတရေတွာ သဟဿရတနဂ္ဃိကာနိ စ ကာရေသိ။

သော ဇေ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာကာလော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော ဟုတွာ အဋ္ဌကရီသမတ္တေ ခေတ္တေ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဂဟိတသာလိတဏ္ဍုလေဟိ အသမ္ဘိန္နခီရပာယာသံ သမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ မဓုသပ္ပိသက္ကရာဒယော ပက္ခိပိတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ အဒာသိ။ သာလိဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနံ ပုန ပူရတိ။ ပုထုကကာလေ ပုထုကဂ္ဂံ နာမ အဒာသိ။ လာယနေ လာယနဂ္ဂံ, ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ, ကလာပါဒိကရဏေ ကလာပဂ္ဂံ, ခလဂ္ဂံ, ဘဏ္ဍဂ္ဂံ, မိနဂ္ဂံ ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ ဇေ ကေသဿေ နဝ တရေ အဂ္ဂအနံ အဒာသိ, တမ္ပိ သဿံ အတိရေကတရံ သမ္ပန္နံ အဟောသိ။

ဇေ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော အမ္ဟာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကပိလဝတ္ထုနဂရဿ အဝိဒူရေ ဒေဏဝတ္ထုနာမကေ ဗြာဟ္မဏကမေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ **ကောဏ္ဍညော** တိ ဂေတ္တတော အာဂတံ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ လက္ခဏမန္တေသု စ ပာရံ အဂမာသိ။ တေန သမယေန အမ္ဟာကံ ဗောဓိသတ္တော တုသိတပုရတော စဝိတွာ ကပိလဝတ္ထုပုရေ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ အဋ္ဌုတ္တရသတေသု ဗြာဟ္မဏေသု ဥပနီတေသု ယေ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏတ္ထံ မဟာတလံ ဥပနီတာ။ သော တေသု သဗ္ဗနဝကော ဟုတွာ မဟာပုရိသဿ လက္ခဏနိပ္ဖတ္တိံ ဒိသွာ "ဧကံသေန အယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ အဘိနိက္ခမနံ ဥဒိက္ခန္တော ဝိစရတိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ခော မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎမာနော အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဉာဏပရိပါကံ ဂန္တွာ ဧကူနတိံသတိမေ ဝဿေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမန္တော အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္កမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ပဓာနံ ပဒဟိ။ တဒါ ကောဏ္ဍညော မာဏဝေါ မဟာသတ္တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ လက္ခဏပရိဂ္ဂဟကဗြာဟ္မဏာနံ ပုတ္တေဟိ ဝပ္ပမာဏဝတီဟိ သဒ္ဓိံ အတ္တပဉ္စမော ပဗ္ဗဇိတွာ အနုက္ကမေန ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ တံ ဥပဋ္ဌဟန္တော တဿ ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန နိဗ္ဗိန္နော အပက္កမိတွာ ဣသိပတနံ အဂမာသိ။ အထ ခေါ ဗောဓိသတ္တော ဩဠာရိကာဟာရပရိဘောဂေန လဒ္ဓကာယဗလော ဝေသာခပုဏ္ဏမာယံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သတ္တသတ္တာဟံ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ ဝီတိနာမေတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ အာသာဠှီပုဏ္ဏမာယံ ဣသိပတနံ ဂန္တွာ တေသံ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တံ (မဟာဝ. ၁၃ အာဒယော; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ ကောဏ္ဍညတ္ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ ပဉ္စမိယံ ပက္ခဿ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တဒေသနာယ (မဟာဝ. ၂၀ အာဒယော; သံ. နိ. ၃.၅၉) အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။

၅၉၆. ဇေ သော အရဟတ္တံ ပတွာ "ကိံ ကမ္မံ ကတွာ အဟံ လောကုတ္တရသုခံ အဓိဂတောမှီ"တိ ဥပဓာရေန္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဥဒာနဝသေန ဒဿေန္တော **ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓ**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။ **လောကဇေဋ္ဌံ ဝိနာယက** န္တိ သကလဿ သတ္တလောကဿ ဇေဋ္ဌံ ပဓာနန္တိ အတ္ထော။ ဝိသေသေန ဝေနေယျသတ္တေ သံသာရသာဂရဿ ပရတီရံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ နေတိ သမ္ပာပေတီတိ **ဝိနာယကော,** တံ ဝိနာယကံ။ **ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တ** န္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘူမိ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနန္တိ ဗုဒ္ဓဘူမိ, သဗ္ဗညုတညာဏံ, တံ အနုပ္ပတ္တော ပဋိဝိဒ္ဓေါတိ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တော, တံ ဗုဒ္ဓဘူမိမနုပ္ပတ္တံ, သဗ္ဗညုတပ္ပတ္တံ ဗုဒ္ဓဘူတန္တိ အတ္ထော။ **ပဌမံ အဒ္ဒသံ အဟ** န္တိ ပဌမံ ဝေသာခပုဏ္ဏမိယာ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ ဗုဒ္ဓဘူတံ ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓံ အဟံ အဒ္ဒက္ခိန္တိ အတ္ထော။

၅၉၇. **ယာဝတာ ဗောဓိယာ မူလေ**တိ ယတ္တကာ ဗောဓိရုက္ခသမီပေ ယက္ခာ **သမာဂတာ** ရာသိဘူတာ **သမ္ဗုဒ္ဓံ** ဗုဒ္ဓဘူတံ တံ ဗုဒ္ဓံ **ပဉ္စလီကတာ** ဒသင်္ဂုလိသမောဓာနံ အဉ္ဇလိပုဋံ သိရသိ ဌပေတွာ **ဝန္ဒန္တိ** နမဿန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၉၈. သဗ္ဗေ ဒေဝတ တုဋ္ဌမနာတိ ဗုဒ္ဓဘူတဋ္ဌာနံ အာဂတာ တေ သဗ္ဗေ ဒေဝတ တုဋ္ဌစိတ္တာ အာကာသေ သဉ္စရန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္ဓကာရတမောနုဒေ**တိ အတိဝိယ အန္ဓကာရံ မောဟံ နုဒော ခေပနော အယံ ဗုဒ္ဓော အနုပ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။

၅၉၉. တေသံ ဟာသပရေတာနန္တိ ဟာသေဟိ ပီတိသောမနဿေဟိ သမန္နာဂတာနံ တေသံ ဒေဝတနံ **မဟာနာဒော** မဟာဃောသော **အဝတ္တထ** ပဝတ္တတိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ **ကိလေသေ** သံကိလေသေ ဓမ္မေ ဈာပယိဿာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၀၀. ဒေဝတနံ ဂိရမညာယာတိ တဿာယ ထုတိဝစနေန သဟ ဥဒီရိတံ ဒေဝတနံ သဒ္ဒံ ဇာနိတွာ ဟဋ္ဌော **ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန** သောမနဿသဟဂတေန စိတ္တေန **အာဒိဘိက္ခံ** ပဌမံ အာဟာရံ ဗုဒ္ဓဘူတဿ အဟံ အဒါသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၀၁. သတ္တာဟံ အဘိနိက္ခမ္မာတိ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ သတ္တာဟံ ပဓာနံ ကတွာ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏသင်္ခာတံ **ဗောဓိံ အဇ္ဈဂမံ** အဓိဂစ္ဆိံ အဟန္တိ အတ္ထော။ **ဣဒံ မေ ပဌမံ ဘတ္တ**န္တိ ဣဒံ ဘတ္တံ သရီရယာပနံ **ဗြဟ္မစာရိဿ** ဥတ္တမစာရိဿ **မေ** မယှံ ဣမိနာ ဒေဝပုတ္တေန ပဌမံ ဒိန္နံ အဟောသီတိ အတ္ထော။

၆၀၂. တုသိတာ ဟိ ဣဓာဂန္တွာတိ တုသိတဘဝနတော ဣဓ မနုဿလောကေ အာဂန္တွာ **ယော** ဒေဝပုတ္တော **မေ** မမ ဘိက္ခံ **ဥပနယိ** အဒါသိ, **တံ** ဒေဝပုတ္တံ **ကိတ္တယိဿာမိ** ကထေဿာမိ ပါကဋံ ကရိဿာမိ။ **ဘာသတော** ဘာသန္တဿ မမ ဝစနံ သုဏာထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣတော ပရံ အနုတ္တာနပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၆၀၇. တိဒသာတိ တာဝတိံသဘဝနာ။ **အာကရာ**တိ အတ္တနော ဥပ္ပန္နဋ္ဌာဟမ္မဏဂေဟတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဆ သံဝစ္ဆရာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကရောန္တေန ဗောဓိသတ္တေန သဟ ဝသိံသုတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၀၈. တတော သတ္တမကေ ဝဿေတိ တတော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သတ္တမေ သံဝစ္ဆရေ။ **ဗုဒ္ဓော သစ္စံ ကထေဿတီ**တိ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကတွာ သတ္တမသံဝစ္ဆရေ ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဗာရာဏသိယံ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန္တဒေသနာယ ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂသစ္စသင်္ခာတံ စတုသစ္စံ ကထေဿတီတိ အတ္ထော။ **ကောဏ္ဍညော နာမ နာမေနာ**တိ နာမေန ဂေါတ္တနာမဝသေန ကောဏ္ဍညော နာမ။ **ပဌမံ သစ္ဆိကာဟိတီ**တိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနမန္တရေ ပဌမံ အာဒိတော ဧဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏံ သစ္ဆိကာဟိတိ ပစ္စက္ခံ ကရိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၀၉. နိက္ခန္တေနာနုပဗ္ဗဇိန္တိ နိက္ခန္တေန ဗောဓိသတ္တေန သဟ နိက္ခမိတွာ အနုပဗ္ဗဇိန္တိ အတ္ထော။ တထာ အနုပဗ္ဗဇိတွာ မယာ **ပဓာနံ** ဝီရိယံ **သုကတံ** သုဋ္ဌု ကတံ ဒဠှံ ကတွာ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ကိလေသေ ဈာပနတ္ထာယာ**တိ ကိလေသေ သောသနတ္ထာယ ဝိဒ္ဓံသနတ္ထာယ **အနဂါရိယံ** အဂါရဿ အဟိတံ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိကမ္မဝိရဟိတံ သာသနံ **ပဗ္ဗဇိံ** ပဋိပဇ္ဇိန္တိ အတ္ထော။

၆၁၀. အဘိဂန္တွာန သဗ္ဗညူတိ သဗ္ဗံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ တ သင်္ခါရဝိကာရလက္ခဏနိဗ္ဗာနပညတ္တိသင်္ခါတံ ဉေယျံ တ ဇာနန္တော ဒေဝေဟိ သဟ ဝတ္တမာနေ သတ္တ လောကေ ဗုဒ္ဓော **မိဂဒါယံ** မိဂဒါယ ဝိဟာရံ အဘိဂန္တွာ ဥပသင်္ကမိတွာ **မေ** မယာ သစ္ဆိကတေန **ဣမိနာ** သောတာပတ္တိမဂ္ဂညာဏေန **အမတဘေရိံ** အမတမဟာနိဗ္ဗာနဘေရိံ အဟာရိ ပဟာရိ ဒဿေသီတိ အတ္ထော။

၆၁၁. သော ဒါနီတိ သော အဟံ ပဌမံ သောတာပန္နော ဣဒါနိ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏေန အမတံ **သန္တံ** ဝူပသန္တသဘာဝံ **ပဒံ** ပတ္ထိတဗ္ဗံ ပာပုဏိတဗ္ဗံ, **အနုတ္တရံ** ဥတ္တရဝိရဟိတံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော အဓိဂတောတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယာ**တိ ကာမာသဝာဒယော သဗ္ဗေ အာသဝေ ပရိညာယ ပဟာနပရိညာယ ပဇဟိတွာ **အနာသဝော** နိက္ကိလေသော **ဝိဟရာမိ** ဣရိယာပထဝိဟာရေန တသံ ကပ္ပေမိ။ **ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော**တိ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။

အထ နံ သတ္တာ အပရဘာဂေ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော ပဋ္ဌမံ ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မဘာဝံ ဒီပေန္တော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ရတ္တညူနံ ယဒိဒံ အညာသိကောဏ္ဍညော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ သော ဒုတိယံ အဂ္ဂသာဝကေဟိ အတ္တနိ ကရိယမာနံ ပရမနိပစ္စကာရံ, ကမန္တသေနာသနေ အာကိဏ္ဏဝိဟာရဉ္စ ပရိဟရိတုကာမော, ဝိဝေကာဘိရတိယာ ဝိဟရိတုကာမော စ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတာနံ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ ပဋိသန္ထာရကရဏမ္ပိ ပပဉ္စံ မညမာနော သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဆဒ္ဒန္တေဟိ နာဂေဟိ ဥပဋ္ဌိယမာနော ဆဒ္ဒန္တဒဟတီရေ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝသိ။ ဧဝံ တတ္ထ ဝသန္တံ ထေရံ ကေဒိသံ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဌိတော ဧဝမာဟ "သာဓု မေ, ဘန္တေ, အယျော ဓမ္မံ ဒေသေတူ"တိ။ ထေရော တဿ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ တိလက္ခဏာဟတံ သုညတာပဋိသံယုတ္တံ နာနာနယဝိစိတ္တံ အမတောဂဓံ ဗုဒ္ဓလီလာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တံ သုတွာ သက္ကော အတ္တနော ပသာဒံ ပဝေဒေန္တော –

> "ဧသ ဘိယျော ပသီဒါမိ၊ သုတွာ ဓမ္မံ မဟာရသံ။
> ဝိရာဂေါ ဒေသိတော ဓမ္မော၊ အနုပါဒါယ သဗ္ဗသော"တိ။ (ထေရဂါ. ၆၇၃) –

ထုတိံ အကာသိ။ ထေရော ဆဒ္ဒန္တဒဟတီရေ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ဝသိတွာ ဥပကဋ္ဌေ ပရိနိဗ္ဗာနေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိနိဗ္ဗာနံ အနုဇာနာပေတွာ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၈. ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဗ္ဗတဟဒေ ဂုဟာယံ ဝိဟာသိ။ ဘဂဝါ တဿ အနုဂ္ဂဟံ ကာတုံ ဂောစရာယ ပက္ကန္တကာလေ တဿ သယနဂုဟံ ပဝိသိတွာ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ။ သီဟော ဂောစရံ ဂဟေတွာ နိဝတ္တော ဂုဟာဒွါရေ ဌတွာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဇလဇထလဇပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ စိတ္တံ ပသာဒေန္တော ဘဂဝတော အာရက္ခဏတ္ထာယ အဝသေ့ တင်္ဂမိဂေ အပနေတုံ တီသု ဝေလာသု သီဟနာဒံ နဒန္တော ဗုဒ္ဓဂတာယ သတိယာ အဋ္ဌာသိ။ ယထာ ပဋ္ဌမဒိဝသေ, ဧဝံ သတ္တာဟံ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ "သတ္တာဟစ္စယေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဝဋ္ဋိဿတိ ဣမဿ သ တ္တကော ဥပနိဿယော"တိ တဿ ပဿန္တဿေဝ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိတွာ ဝိဟာရမေဝ ဂတော။

သီဟော ဗုဒ္ဓဝိယောဂဒုက္ခံ အဓိဝာသေတုံ အသက္ကောန္တော ကာလံ ကတွာ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော နဂရဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နော သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကောသမ္ဗိယံ ရညော ဥဒေနဿ ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဘာရဒွါဇော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပဉ္စ မာဏဝကသတာနိ မန္တေ ဝါစေန္တော မဟဂ္ဃသဘာဝေန အနနုရူပာဟာရတ္တာ တေဟိ ပရိစ္စတ္တော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ လာဘသက္ကာရံ ဒိသွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဘောဇနေ အမတ္တညူ ဟုတွာ ဝိဟရတိ။ သတ္ထာရာ ဥပါယေန မတ္တညုတာယ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ ဘဂဝတော သမ္မုခါ "ယံ သာဝကေဟိ ပတ္တဗ္ဗံ, တံ မယာ အနုပ္ပတ္တ"န္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ "ယဿ မဂ္ဂေ ဝါ ဖလေ ဝါ ကင်္ခါ အတ္ထိ, သော မံ ပုစ္ဆတူ"တိ သီဟနာဒံ နဒိ။ တေန တံ ဘဂဝါ – "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သီဟနာဒိကာနံ ယဒိဒံ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၅) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

၆၁၃. ဧဝံ ဧတဒဂ္ဂံ ဌာနံ ပတွာ ပုဗ္ဗေ ကတပုညသမ္ဘာရံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန အတ္တနော ပုညကမ္မာပဒါနံ ဝိဘာဝေန္တော **ပဒုမုတ္တရော**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ **ပုရတော ဟိမဝန္တဿာ**တိ ဟိမာလယပဗ္ဗတတော ပုဗ္ဗဒိသာဘာဂေတိ အတ္ထော။ **စိတ္တကူဋေ ဝသီ တဒါ**တိ ယဒါ အဟံ သီဟော မိဂရာဇာ ဟုတွာ ဟိမ

ဝန္တုပဗ္ဗတသမီပေ ဝသာမိ, တအ ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ အနေကေဟိ စ ဩသဓေဟိ, အနေကေဟိ စ ရတနေဟိ စိတ္တဝိစိတ္တတာယ စိတ္တကူဋေ စိတ္တပဗ္ဗတသိခရေ ဝသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၁၄. **အဘီတရူပေ တတ္ထာသိ** န္တိ အဘီတသဘာဝေ နိဗ္ဘယသဘာဝေ မိဂရာဇာ တတ္ထ အာသိံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **စတုက္ကမော** တိ စတူဟိ ဒိသာဟိ ကမော ဂန္တုံ သမတ္ထော။ **ယဿ သဒ္ဒံ သုဏိတွာန** တိ ယဿ မိဂရညော သီဟနာဒံ သုတွာ **ဗဟုဇ္ဇနာ** ဗဟုသတ္တာ **ဝိက္ခမ္ဘန္တိ** ဝိသေသေန ခမ္ဘန္တိ ဘာယန္တိ။

၆၁၅. **သုဖုလ္လံ ပဒုမံ ဂယှ** တိ ဘဂဝတိ ပသာဒေန သုပုပ္ဖိတပဒုမပုပ္ဖံ ခုံသိတွာ။ **နရာသဘံ** နရာနံ အာသဘံ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဥပဂစ္ဆိံ, သမီပံ အဂမိန္တိ အတ္ထော။ **ဝုဋ္ဌိတဿ သမာဓိမှာ** တိ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ ဗုဒ္ဓဿ တံ ပုပ္ဖံ အဘိရောပယိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၆၁၆. **စတုဒ္ဒိသံ နမဿိတွာ** တိ စတူသု ဒိသာသု နမဿိတွာ **သကံ စိတ္တံ** အတ္တနော စိတ္တံ **ပသာဒေတွာ** အာဒရေန ပတိဋ္ဌပေတွာ **သီဟနာဒံ** အဘီတနာဒံ **အနဒိံ** ဃောသေသိန္တိ အတ္ထော။

၆၁၇. တတော ဗုဒ္ဓေန ဒိန္နဗ္ယာကရဏံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆၁၈. **ဝဒတံ သေဋ္ဌော** တိ ''မယံ ဗုဒ္ဓာ, မယံ ဗုဒ္ဓာ''တိ ဝဒန္တာနံ အညတိတ္ထိယာနံ သေဋ္ဌော ဥတ္တမော ဗုဒ္ဓော အာဂတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တဿ အာဂတဿ ဘဂဝတော တံ ခမ္မံ **သောဿာမ** သုဏိဿာမာတိ အတ္ထော။

၆၁၉. **တေသံ ဟာသပရေတာန**န္တိ ဟာသေဟိ သောမနဿေဟိ ပရေတာနံ အဘိဘူတာနံ သမန္နာဂတာနံ တေသံ ဒေဝမနုဿာနံ။ **လောကနာယကော**တိ လောကဿ နာယကော သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပာပကော **မမ သဒ္ဒံ** မယှံ သီဟနာဒံ **ပကိတ္တေသိ** ပကာသေသိ ကထေသိ, **ဒီဃဒဿီ** အနာဂတကာလဒဿီ **မဟာမုနိ** မုနီနမန္တရေ မဟန္တော မုနိ။ သေသဂာထာ သုဝိညေယျာမေဝ။

၆၂၂. နာမေန ပဒုမော နာမ စက္ကဝတ္တီ ဟုတွာ စတုသဋ္ဌိယာ ဇာတိယာ **ကုသလရိယံ** ကုသလရဇ္ဇံ ရဇ္ဇံ ကာရယိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၂၃. **ကပ္ပသတသဟဿမှိ** တိ သာမ္ပတ္တေ ဘုမ္မဝစနံ, ကပ္ပသတသဟဿာနံ ပရိယောသာနေတိ အတ္ထော။

၆၂၄. **ပကာသိတေ ပာဝစနေ**တိ တေန ကေတမေန ဘဂဝတာ ပိဋကတ္တယေ ပကာသိတေ ဒေသိတေတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မဗန္ဓု ဘဝိဿတီ** တိ တအ ကေတမဿ ဘဂဝတော ကာလေ အယံ သီဟော မိဂရာဇာ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မညာ အဘိနိက္ခမ္မာ** တိ ဗြာဟ္မဏကုလတော နိက္ခမိတွာ တဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၂၅. **ပဓာနပဟိတတ္တော** တိ ဝီရိယကရဏတ္တံ ပေသိတစိတ္တော။ ဥပဓိသင္ခာတာနံ ကိလေသာနံ အဘာဝေန **နိရုပဓိ**။ ကိလေသဒရထာနံ အဘာဝေန **ဥပသန္တော။ သဗ္ဗာသဝေ** သကလာသဝေ **ပရိညာယ** ပဟာယ **အနာသဝေ** နိက္ကိလေသော **နိဗ္ဗာယိဿတိ** ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတော ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၂၆. **ဝိဇနေ ပန္တသေယျမှိ** တိ ဇနသမ္ဗာဓရဟိတေ ဒူရာရညသေနာသနေတိ အတ္ထော။ **တဌမိဂသမာကုလေ** တိ ကာဋသီဟာဒီဟိ စဏ္ဍမိဂသင်္ဃေဟိ အာကုလေ သံကိဏ္ဏေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တတ္ထမေဝါတိ။

ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၉. ခဒိရဝနိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထီ နာမာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ခဒိရဝနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ တိတ္ထနာဝိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မဟာဂင်္ဂါယ ပယာဂတိတ္ထေ တိတ္ထနာဝါယ ကမ္မံ ကရောန္တော ဧကဒိဝသံ သသာဝကသင်္ဃံ ဘဂဝန္တံ ဂင်္ဂါတီရံ ဥပဂတံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော နာဝါသင်္ဃာဋံ ယောဇေတွာ မဟန္တေန ပူဇာသက္ကာရေန ပရတီရံ ပာပေတွာ အညတရံ ဘိက္ခုံ သတ္ထာရာ အာရညကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိယမာနံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ မဟာဒာနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ တဿ ပတ္ထနာယ အဝဇ္ဈဘာဝံ ဗျာကာသိ။

သော တတော ပဋ္ဌာယ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ နာလကဂါမေ ရူပသာရိယာ နာမ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ဝယပ္ပတ္တံ မာတာပိတရော ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိတုကာမာ ဟုတွာ တဿ အာရောစေသုံ။ သော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ “မယှံ ဇေဋ္ဌဘာတာ အယျော ဥပတိဿော ဣမံ ဝိဘဝံ ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇိတော, တေန ဝန္တံ ခေဠပိဏ္ဍံ ကထာဟံ အနုဘဝိဿာမီ”တိ ဇာတသံဝေဂေါ ဟာသံ အနုပဂစ္ဆမာနမိဂေါ ဝိယ ဉာတကေ ဝဉ္စေတွာ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ စောဒိယမာနော ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မသေနာပတိနော ကနိဋ္ဌဘာဝံ နိဝေဒေတွာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဆန္ဒံ အာရောစေသိ။ ဘိက္ခူ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿံ ဥပသမ္ပာဒေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယောဇေသုံ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ခဒိရဝနံ ပဝိသိတွာ ဝိဿမန္တော ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အရဟာ အဟောသိ။ သော အရဟာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဓမ္မသေနာပတိဉ္စ ဝန္ဒိတုံ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ပတွာ ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဓမ္မသေနာပတိဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ကတိပါဟံ ဇေတဝနေ ဝိဟာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော အာရညကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ – “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ အာရညကာနံ ယဒိဒံ ရေဝတော”တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၈, ၂၀၃)။

၆၂၈. ဧဝံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပီတိသောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂင်္ဂါ** တိ ကာယမာနာ ဃောသံ ကုရုမာနာ ဂစ္ဆတီတိ ဂင်္ဂါ။ အထ ဝါ ဂေါ ဝုစ္စတိ ပထဝီ, တသ္မိံ ဂတာ ပဝတ္တာတိ ဂင်္ဂါ။ အနောတတ္တဒဟံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဂတဋ္ဌာနေ **အာဝဋ္ဋဂင်္ဂါ**တိ စ ပဗ္ဗတမတ္ထကေန ဂတဋ္ဌာနေ **ဗဟလဂင်္ဂါ** တိ စ တိရစ္ဆာနပဗ္ဗတံ ဝိဇ္ဈိတွာ ဂတဋ္ဌာနေ **ဥမင်္ဂဂင်္ဂါ** တိ စ တတော ဗဟလပဗ္ဗတံ ပဟရိတွာ ပဉ္စယောဇနံ အာကာသေန ဂတဋ္ဌာနေ **အာကာသဂင်္ဂါ** တိ စ တဿာ ပတိတဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒိတွာ ဇာတံ ပဉ္စ ယောဇနံ ပောက္ခရဏိကူလံ ဘိန္ဒိတွာ တတ္ထ ပန ပဉ္စင်္ဂုလိ ဝိယ ပဉ္စ ဓာရာ ဟုတွာ ဂင်္ဂါ ယမုနာ သရဘူ မဟီ အစိရဝတီတိ ပဉ္စ နာမာ ဟုတွာ ဇမ္ဗုဒီပံ ပဉ္စ ဘာဂံ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသံ ကတွာ ပဉ္စ ဘာဂေ ပဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ဣတော ဂတာ ပဝတ္တာတိ ဘာဂီရထီ။ ဂင်္ဂါ စ သာ ဘာဂီရထီ စေတိ ဂင်္ဂါဘာဂီရထီ။ “ဘာဂီရထီ ဂင်္ဂါ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂာထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ပုဗ္ဗစရိယဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဟိမဝန္တာ ပဘာဝိတာတိ** သတ္တေ ဟိံသတိ သီတေန ဟနတိ မထေတိ အာလောဠေတီတိ ဟိမော, ဟိမော အဿ အတ္ထီတိ ဟိမဝ, တတော ဟိမဝန္တတော ပဋ္ဌာယ ပဘာဝိတာ ပဝတ္တာ သန္ဒမာနာတိ ဟိမဝန္တပဘာဝိတာ။ **ကုတိတ္ထေ နာဝိကော အာသိ** န္တိ တဿာ ဂင်္ဂါယ စဏ္ဍသောတသမာ ပန္နေ ဝိသမတိတ္ထေ ကေဝဋ္ဋကုလေ ဥပ္ပန္နော နာဝိကော အာသိံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **ဩရိမေ စ တရိံ အဟန္တိ** သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တမနုဿေ ဟရိမာ တီရာ ဩရိမံ တီရံ အဟံ တရိံ တာရေသိန္တိ အတ္ထော။

၆၂၉. **ပဒုမုတ္တရော နာယကော**တိ ဒွိပဒါနံ ဥတ္တမော သတ္တေ နိဗ္ဗာနံ နာယကော ဟာပနကော ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓေါ မမ ပုညသမ္ပတ္တိံ နိပ္ဖာဒေန္တော။ **ဝသီသတသဟဿေဟိ** ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ ဂင်္ဂါသောတံ တရိတုံ တိတ္ထံ ပတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၃၀. **ဗဟူ နာဝါ သမာနေတွာ**တိ သမ္ပတ္တံ တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ဝဍ္ဍကီဟိ သုဋ္ဌု သင်္ခတံ ကတံ နိပ္ဖာဒိတံ ဗဟူ နာဝါယော သမာနေတွာ ဒွေ ဒွေ နာဝါယော ဧကတော ကတွာ တဿာ နာဝါယ ဥပရိ မဏ္ဍပဆဒနံ ကတွာ **နရာသဘံ** ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓံ **ပဋိမာနိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၆၃၁. **အာဂန္တွာန စ သမ္ပုဒ္ဒော** တိ ဇဝံ သဋ္ဌိဒ္ဓိတာယ နာတယ တတ္ထ အာဂန္တွာန **တဋ္ဌ နာဝကံ** နာဝမုတ္တမံ အာရုဟိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တရိမဗ္ဗော ဌိတော သတ္ထာ** တိ နာဝမာရူဠ္ဟော သတ္ထာ ဂင်္ဂါဇလမဗ္ဗော ဌိတော သမာနော ဣမာ သောမနဿပဋိသံယုတ္တကထာ အဘာသထ ကထေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၃၂. **ယော သော တာရေသိ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ ယော သော နာဝိကော ဂင်္ဂါသောတာယ သမ္ဗုဒ္ဓံ အတာရေသိ။ **သဋ္ဌဇ္ဈာပိ အနာသဝ**န္တိ န ကေဝလမေဝ သမ္ဗုဒ္ဓံ တာရေသိ, အနာသဝံ နိက္ကိလေသံ သဋ္ဌဇ္ဈာပိ တာရေသီတိ အတ္ထော။ **တေန စိတ္တပသာဒေနာ**တိ တေန နာတဟာဇနကာလေ ဥပ္ပန္နေန သောမနဿသဟဂတစိတ္တပသာဒေန **ဒေဝလောကေ** ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု **ရမိဿတိ** ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၃၃. **နိဗ္ဗတ္တိဿတိ တေ ဗျမှ** န္တိ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နဿ **တေ** တုယှံ **ဗျမှံ** ဝိမာနံ **သုကတံ** သုဋ္ဌု ဌ္ဌိနိဗ္ဗတ္တံ **နာဝသဏ္ဌိတံ** နာတသဏ္ဌာနံ **နိဗ္ဗတ္တိဿတိ** ဟုတ္တာဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **အာကာသေ ပုပ္ဖဆဒန** န္တိ နာတယ ဥပရိမဏ္ဍပကတကမ္မဿ နိဿန္ဒေန သဗ္ဗဒာ ဂတဂတဋ္ဌာနေ အာကာသေ ပုပ္ဖဆဒနံ ဓာရယိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၃၄. **အဋ္ဌပညာသကပ္ပမှိ** တိ ဣတော ပုညကရဏကာလတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌပဏ္ဏာသကပ္ပံ အတိက္ကမိတွာ နာမေန တာရကော နာမ စက္ကဝတ္တိ ခတ္တိယော **စာတုရန္တော** စတူသု ဒီပေသု ဣဿရော **ဝိဇိတာဝီ** ဇိတဝန္တော ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသကထာ ဥတ္တာနတ္ထာဝ။

၆၃၇. **ရေဝတော နာမ နာမေနာ**တိ ရေဝတီနက္ခတ္တေန ဇာတတ္တာ “ရေဝတော”တိ လဒ္ဓနာမော **ဗ္ရဟ္မဗန္ဓု** ဗ္ရာဟ္မဏပုတ္တဘူတော **ဘဝိဿတိ** ဗ္ရာဟ္မဏကုလေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၃၉. **နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေ** တိ နိက္ကိလေသော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗာယိဿတိ။

၆၄၀. **ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှ**န္တိ ဇဝံ ပဒုမုတ္တရေန ဘဂဝတာ ဗျာကတော အဟံ ကမေန ပာရမိတာကောဋိံ ပတွာ **မေ** မယှံ ဝီရိယံ အသိထိလဝီရိယံ ဓုရဓောရယှံ ဓုရဝဟံ ဓုရာဓာရံ ယောဂေဟိ ခေမဿ နိဗ္ဗုယဿ နိဗ္ဗာနဿ အဓိဂတဟနံ အာဝဟနံ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဓာရေမိ အန္တိမံ ဒေဟ** န္တိ ဣဒါနာဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ ပရိယောသာနသရီရံ ဓာရေမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ဇာတကမံ ဂန္တွာ “စာလာ, ဥပစာလာ, သီသူပစာလာ”တိ တိဿန္နံ ဘဂိနီနံ ပုတ္တေ “စာလာ, ဥပစာလာ, သီသူပစာလာ”တိ တယော ဘာဂိနေယျေ အာနေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယောဇေသိ။ တေ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရိံသု။

တသ္မိဉ္စ သမယေ ထေရဿ ကောစိဒေဝ အာဗာဓော ဥပ္ပန္နော, တံ သုတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရော – “ရေဝတဿ ဂိလာနပုစ္ဆနံ အဓိဂမပုစ္ဆနဉ္စ ကရိဿာမီ”တိ ဥပဂစ္ဆိ။ ရေဝတတ္ထေရော ဓမ္မသေနာပတိံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တေသံ သာမဏေရာနံ သတုပ္ပာဒဝသေန ဩဝဒိယမာနော **စာလေ**တိကထံ အဘာသိတ္ထ။ တတ္ထ **စာလေ ဥပစာလေ သီသူပစာလေ**တိ တေသံ အာလပနံ။ စာလာ, ဥပစာလာ, သီသူပစာလာတိ ဟိ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန လဒ္ဓနာမာ တယော အရကာ ပဗ္ဗဇိတာပိ တထာ တေဟာရိယ္ယန္တိ။ “စာလီ, ဥပစာလီ, သီသူပစာလီတိ တေသံ နာမာနီ”တိ စ ဝဒန္တိ။ ယဒတ္ထံ “စာလေ”တိအာဒိနာ အာမန္တနံ ကတံ, တံ ဒဿေန္တော **“ပတိဿတာ နု ခော ဝိဟရထာ”** တိ ဝတွာ တတွ ထ ကာရဏံ အာဟ – “အာဂတော တေ တလံ ဝိယ ဝေဓီ”တိ။ **ပတိဿတာ** တိ ပတိဿတိကာ ။ **ခော**တိ အဝဓာရဏေ။ **အာဂတော**တိ အာဂစ္ဆိ။ **တေ**တိ တုမှာကံ။ **တလံ ဝိယ ဝေဓီ**တိ တလဝေဓိ ဝိယ။ အယဉ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – တိက္ခဇဝနနိဗ္ဗေဓိကပညတာယ တလဝေဓိရူပော သတ္ထုကပ္ပော တုမှာကံ မာတုလတ္ထေရော အာဂတော, တသ္မာ သမဏသညံ ဥပဋ္ဌပေတွာ သတိသမ္ပဇညယုတ္တာ ဧဝ ဟုတွာ ဝိဟရထ, ယထာဓိဂတေ ဝိဟာရေ အပ္ပမတ္တာ ဘဝထာတိ။

တံ သုတွာ တေ သာမဏေရာ ဓမ္မသေနာပတိဿ ပစ္စုဂ္ဂမနာဒိဝတ္တံ ကတွာ ဥဘိန္နံ မာတုလတ္ထေရာနံ ပဋိသန္ထာရဝေလာယံ နာတိဒူရေ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိံသု။ ဓမ္မသေနာပတိ ရေဝတတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ

တ ဥဋ္ဌာယာသနာ တေ သာမဏေရေ ဥပသင်္ကမိ။ တေ တထာ ကာလပရိစ္ဆေဒဿ ကတတ္တာ ထေရေ ဥပသင်္ကမန္တေ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။ ထေရော – ''ကတရကတရဝိဟာရေန ဝိဟရထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ ''ဣမာယ ဣမာယာ''တိ ဝုတ္တေ အရကေပိ ဧဝံ ဝိနေန္တော – ''မယှံ ဘာတိကော သစ္စတဒီ ဝတ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မစာရီ''န္တိ ထေရံ ပသံသန္တော ပက္ကာမိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ခဒိရဝနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃-၁၀. အာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အာရာမဒွာရာ နိက္ခမ္မာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အာနန္ဒတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ သတ္ထု ဝေမာတိကဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သုမနော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ ပိတာ ပနဿ နန္ဒရာဇာ နာမ။ သော အတ္တနော ပုတ္တဿ သုမနကုမာရဿ ဝယပ္ပတ္တဿ ဟံသဝတီနဂရတော ဝီသယောဇနသတေ ဌာနေ ဘောဂနဂရံ အဒါသိ။ သော ကဒါစိ ကဒါစိ အာဂန္တွာ သတ္ထာရဉ္စ ပိတရဉ္စ ပဿတိ။ တဒါ ရာဇာ သတ္ထာရဉ္စ သတသဟဿပရိမာဏံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ သယမေဝ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ, အညေသံ ဥပဋ္ဌာတုံ န ဒေတိ။

တေန သမယေန ပစ္စန္တော ကုပိတော အဟောသိ။ ကုမာရော တဿ ကုပိတဘာဝံ ရညော အနာရောစေတွာ သယမေဝ တံ ဝူပသမေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ တုဋ္ဌမာနသော ''ဝရံ တေ တာဝ ဒမ္မိ, ဂဏှာဟီ''တိ အာဟ။ ကုမာရော ''သတ္ထာရံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ တေမာသံ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဇီဝိတံ အဝဉ္ဈံ ကာတုံ ဣစ္ဆာမီ''တိ အာဟ။ ''တေံ န သက္ကာ, အညံ ဝဒေဟီ''တိ။ ''ဒေဝ, ခတ္တိယာနံ ဒွေ ကထာ နာမ နတ္ထိ, ဧတံ မေ ဒေဟိ, န မယှံ အညေနတ္ထော, သစေ သတ္ထာ အနုဇာနာတိ, ဒိန္နမေဝ''တိ။ သော ''သတ္ထု စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ''တိ ဝိဟာရံ ဂတော။ တေန စ သမယေန ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော ဘိက္ခူ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ အာဂတော, ဒဿေထ မ''န္တိ။ ဘိက္ခူ ''သုမနော နာမ ထေရော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာကော, တဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆာဟီ''တိ အာဟံသု။ သော ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''သတ္ထာရံ, ဘန္တေ, ဒဿေထာ''တိ အာဟ။ အထ ထေရော တဿ ပဿန္တဿေဝ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ရာဇပုတ္တော, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒဿနာယ အာဂတော''တိ အာဟ။ ''တေန ဟိ ဘိက္ခု ဗဟိ အာသနံ ပညပေဟီ''တိ။ ထေရော ပုနပိ ဗုဒ္ဓါသနံ ဂဟေတွာ အန္တောဂန္ဓကုဋိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ တဿ ပဿန္တဿ ဗဟိပရိဝေဏေ ပာတုဘဝိတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ အာသနံ ပညာပေသိ။ ကုမာရော တံ ဒိသွာ ''မဟန္တော ဝတာယံ ဘိက္ခူ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။

ဘဂဝတာပိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နေ။ ရာဇပုတ္တော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ''အယံ, ဘန္တေ, ထေရော တုမှာကံ သာသနေ ဝလ္လဘော မညေ''တိ? ''အာမ, ကုမာရ, ဝလ္လဘော''တိ။ ''ကိံ ကတွာ, ဘန္တေ, ဧသ ဝလ္လဘော''တိ? ''အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ''တိ။ ''ဘဂဝါ, အဟမ္ပိ အယံ ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝလ္လဘော ဟောတုကာမော''တိ သော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ သတ္တာဟံ ခန္ဓာဝါရေ ဘတ္တံ ဒတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ, ''ဘန္တေ, မယာ ပိတု သန္တိကာ တုမှာကံ တေမာသံ ပဋိဇဂ္ဂနဝရော လဒ္ဓေါ, တေမာသံ မေ ဝဿာဝါသံ အဓိဝါသေထာ''တိ ဝတွာ သတ္ထု အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ သပရိဝါရံ ဘဂဝန္တံ ဂဟေတွာ ယောဇနေ ယောဇနေ သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဝသနာနုစ္ဆဝိကေ ဝိဟာရေ ကာရေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝသာပေန္တော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနသမီပေ သတသဟဿေန ကီတေ သောဘနနာမကေ ဥယျာနေ သတသဟဿေန ကာရိတံ ဝိဟာရံ ပဝေသာပေတွာ –

> ''သတသဟဿေန မေ ကီတံ, သတသဟဿေန ကာရိတံ။
> သောဘနံ နာမ ဥယျာနံ, ပဋိဂ္ဂဏှ မဟာမုနီ''တိ။ –

ဥဒကံ ဟာတေသိ။ သော ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ သတ္ထု မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ''ဣမိနာ နီဟာရေန ဒါနံ ဒဒေယျာထာ''တိ ပုတ္တဒါရေ အမစ္စေ စ အနေ ကိစ္စကရဏေ စ နိယောဇေတွာ သယံ သုမနတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနသမီပေ ယေဝ ဝသန္တော ဧဝံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ သတ္ထာရံ တေမာသံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ဥပကဋ္ဌာယ ပန ပဝါရဏာယ ကာမံ ပဝိသိ

တ္တ သတ္တာဟံ မဟာအနံ ပဝတ္တေတ္တ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္တု ဘိက္ခုသင္ဃႆ စ ဟဒမူလေ တိစီဝရေ ဌပေတ္တ ဝန္ဒိတ္တ "ဘန္တေ, ယဒေတံ မယာ ခန္ဓာတရတော ပဌာယ ပုညံ ကတံ, န တံ သက္ကသမ္ပတ္တိအာဒီနံ အတ္ထာယ ကတံ, အထ ခေါ အဟမ္ပိ သုမနတ္ထေရော ဝိယ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ ဥပဋ္ဌာကော ဝလ္လဘော ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သော တသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝဿသတသဟဿံ ပုညာနိ ကတွာ တတော ပရမ္ပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဥဠာရာနိ ပုညကမ္မာနိ ဥပစိနိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဿ ထေရဿ ပိဏ္ဍာယ စရတော ပတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ ပူဇံ အကာသိ။ ပုန သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ တေ ဘောဇေတွာ အတ္တနော မင်္ဂလုယျာနေ အဋ္ဌ ပဏ္ဏသာလာယော ကာရေတွာ တေသံ နိသီဒနတ္ထာယ အဋ္ဌ သဗ္ဗရတနမယပီဌေ စေဝ မဏိအာဓာရကေ စ ပဋိယာဒေတွာ ဒသဝဿသဟဿာနိ ဥပဋ္ဌာနံ အကာသိ, ဧတာနိ ပာကဋဋ္ဌာနိ။

ကပ္ပသတသဟဿံ ပန တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ တုသိတပုရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတော အမိတောဒနသက္ကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သဗ္ဗေ ဉာတကေ အာနန္ဒိတေ ကရောန္တော ဇာတောတိ **အာနန္ဒော** တွေဝ နာမံ လဘိ။ သော အနုက္ကမေန ဝယပ္ပတ္တော ကတာဘိနိက္ခမနေ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ပဌမံ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ တတော နိက္ခမန္တေ ဘဂဝတိ တဿ ပရိဝါရတ္ထံ ပဗ္ဗဇိတုံ နိက္ခမန္တေဟိ ဘဒ္ဒိယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏဿ မန္တာဏိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဓမ္မကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တေန စ သမယေန ဘဂဝတော ပဌမဗောဓိယံ ဝီသတိဝဿာနိ အနိဗဒ္ဓါ ဥပဋ္ဌာကာ အဟေသုံ။ ဧကဒါ နာဂသမာလော ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရတိ, ဧကဒါ နာဂိတော, ဧကဒါ ဥပဝါဏော, ဧကဒါ သုနက္ခတ္တော, ဧကဒါ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော, ဧကဒါ သာဂတော, ဧကဒါ မေဃိယော, တေ ယေဘုယျေန သတ္ထု စိတ္တံ နာရာဓယိံသု။ အထေကဒိဝသံ ဘဂဝါ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – "အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ မဟလ္လကော ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ 'ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဂစ္ဆာမီ'တိ ဝုတ္တေ အညေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တိ, ဧကစ္စေ မယှံ ပတ္တစီဝရံ ဘူမိယံ နိက္ခိပန္တိ, မယှံ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဝိဇာနထာ"တိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မသံဝေဂေါ ဥဒပါဒိ။ အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဥဋ္ဌာယ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ "အဟံ, ဘန္တေ, တုမှေ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ အာဟ။ တံ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပိ။ ဧတေနုပါယေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ မဟာသာဝကာ "အဟံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ , အဟံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ဥဋ္ဌဟိံသု ဌပေတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ။ တေပိ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပိ။

အာနန္ဒော ပန တုဏှီယေဝ နိသီဒိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ အာဟံသု – "အာဝုသော, တွမ္ပိ သတ္ထု ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ"တိ။ "ယာစိတွာ လဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ နာမ ကီဒိသံ ဟောတိ? သစေ ရုစ္စတိ, သတ္ထာ သယမေဝ ဝက္ခတီ"တိ။ အထ ဘဂဝါ – "န, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော အညေဟိ ဥဿာဟေတဗ္ဗော, သယမေဝ ဇာနိတွာ မံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ"တိ အာဟ။ တတော ဘိက္ခူ "ဥဋ္ဌေဟိ, အာဝုသော အာနန္ဒ, သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ ယာစာဟီ"တိ အာဟံသု။ ထေရော ဥဋ္ဌဟိတွာ "သစေ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အတ္တနာ လဒ္ဓံ ပဏီတံ စီဝရံ န ဒဿတိ, ပဏီတံ ပိဏ္ဍပာတံ န ဒဿတိ, ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတုံ န ဒဿတိ, နိမန္တနံ ဂဟေတွာ န ဂမိဿတိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ အာဟ။ "ဧတ္တကေ ဂုဏေ လဘတော သတ္ထု ဥပဋ္ဌာနံ ကော ဘာရော"တိ ဥပဝါဒမောစနတ္ထံ ဣမေ စတ္တာရော ပဋိက္ခေပေ, "သစေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ မယာ ဂဟိတံ နိမန္တနံ ဂမိဿတိ, သစာဟံ ဒေသန္တရတော အာဂတာဂတေ တာဝဒေဝ ဒဿေတုံ လဘာမိ, ယဒါ မေ ကင်္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝဒေဝ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိတုံ လဘာမိ, သစေ ဘဂဝါ ပရမ္မုခါ ဒေသိတံ ဓမ္မံ ပုန မယှံ ဗျာကရိဿသိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ"။ "ဧတ္တကမ္ပိ သတ္ထု သန္တိကေ အနုဂ္ဂဟံ န လဘတီ"တိ ဥပဝါဒမောစနတ္ထဉ္စေဝ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကဘာဝပရိပူရဏတ္ထဉ္စ ဣမာ စတဿော ယာစနာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ဝရေ ဂဟေတွာ နိဗဒ္ဓုပဋ္ဌာကော အဟောသိ။ တဿေဝ ဌာနန္တရဿ အတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿံ ပူရိတာနံ ပါရမီနံ ဖလံ ပါပုဏိ။

သော ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ လဒ္ဓဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဒသဗလံ ဒုဝိဓေန ဥဒကေန တိဝိဓေန ဒန္တကဋ္ဌေန ဟတ္ထပါဒပရိကမ္မေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မေန ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနေနာတိ ဧဝမာဒီဟိ ကိစ္စေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တော – “ဣမာယ နာမ ဝေလာယ သတ္ထု ဣဒံ နာမ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ နာမ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဒိဝသဘာဂံ သန္တိကာဝစရော ဟုတွာ ရတ္တိဘာဂေ မဟန္တံ ဒဏ္ဍဒီပိကံ ဂဟေတွာ ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏံ နဝဝါရေ အနုပရိယာယတိ သတ္ထရိ ပက္ကောသန္တေ ပဋိဝစနဒါနာယ, ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနတ္ထံ။ အထ နံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော အနေကပရိယာယေန ပသံသိတွာ ဗဟုဿုတာနံ သတိမန္တာနံ ဂတိမန္တာနံ ဓိတိမန္တာနံ ဥပဋ္ဌာကာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

ဧဝံ သတ္ထာရာ ပဉ္စသု ဌာနေသု ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတော စတူဟိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော သတ္ထု ဓမ္မကောသာရက္ခော အယံ မဟာထေရော သေခောဝ သမာနော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဘိက္ခူဟိ သမုတ္တေဇိတော ဒေဝတာယ စ သံဝေဇိတော “သွေဝယေဝ စ ဒါနိ ဓမ္မသင်္ဂီတိ ကာတဗ္ဗာ, န ခော ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယွာယံ သေခော သကရဏီယော အသေခေဟိ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဓမ္မံ ကယိတုံ သန္နိပာတံ ဂန္တုံ”န္တိ သဉ္ဇာတုဿာဟော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော စင်္ကမေ ဝီရိယသမတံ အလဘိတွာ တတော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သယနေ နိသီဒိတွာ သယိတုကာမော ကာယံ အာဝဋ္ဋေသိ။ အပတ္တဉ္စ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနံ, ပါဒါ စ ဘူမိတော မုတ္တမတ္တာ, ဧတသ္မိံ အန္တရေ အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ, ဆဠဘိညော အဟောသိ။

၆၄၄. ဧဝံ ဆဠဘိညာဒိဂုဏပဋိမဏ္ဍိတော ဥပဋ္ဌာကာဒိဂုဏေဟိ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ဒဿေန္တော **အာရာမဒွာရာ နိက္ခမ္မ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာရာမဒွာရာ**တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ ဝိဟာရဒွာရတော နိက္ခမိတွာ ဗဟိဒွာရသမီပေ ကတမဏ္ဍပမဇ္ဈေ သုပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသိန္နော ပဒုမုတ္တရော နာမ **မဟာမုနိ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော။ **ဝဿန္တော အမတံ ဝုဋ္ဌိံ** န္တိ ဓမ္မဒေသနာမဟာအမတဓာရာဟိ ဓမ္မဝဿံ ဝဿန္တော။ **နိဗ္ဗာပေသိ မဟာဇနံ** န္တိ မဟာဇနဿ စိတ္တသန္တာနဂတကိလေသဂ္ဂိံ **နိဗ္ဗာပေသိ** ဝူပသမေသိ, မဟာဇနံ နိဗ္ဗာနာမတပါနေန သန္တိံ သီတိဘာဝံ ပါပေသီတိ အတ္ထော။

၆၄၅. **သတသဟဿံ တေ ဓီရာ** တိ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ။ ဆဟိ အဘိညာဟိ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒိဉာဏကောဋ္ဌာသေဟိ သမန္နာဂတာ အနေကသတသဟဿစက္ကဝာဠေသု ခဏေန ဂန္တုံ သမတ္ထာဟိ ဣဒ္ဓီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ **မဟိဒ္ဓိကာ** တေ ဓီရာ သတသဟဿခီဏာသဝါ **ဆာယာဝ အနပာယိနီ**တိ ကတ္ထစိ အနပဂတာ ဆာယာ ဣဝ တံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ **ပရိဝါရေန္တိ** ပရိဝါရေတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တီတိ အတ္ထော။

၆၄၆. **ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတော အာသိ** န္တိ တဿ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာသမယေ အဟံ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နော **အာသိံ** အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **သေတစ္ဆတ္တံ ဝရုတ္တမ** န္တိ ပတ္ထေတဗ္ဗံ ဥတ္တမံ သေတစ္ဆတ္တံ မမ မတ္ထကေ ဓာရယန္တော ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသိန္နောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုစာရုရူပံ ဒိသွာနာ**တိ သုန္ဒရံ စာရုံ မနောဟရရူပဝန္တံ ဓမ္မံ ဒေသိယမာနံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ **မေ** မယှံ **ဝိတ္တိ** သန္တုဋ္ဌိ သောမနဿံ **ဥဒပဇ္ဇထ** ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၆၄၇. **ဩရုယှ ဟတ္ထိက္ခန္ဓမှာ** တိ တံ ဘဂဝန္တံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိတော **ဩရုယှ** ဩရောဟိတွာ **နရာသဘံ** နရဝသဘံ **ဥပဂစ္ဆိံ** သမီပံ ဂတောတိ အတ္ထော။ **ရတနမယဆတ္တံ မေ** တိ ရတနဘူသိတံ မေ မယှံ ဆတ္တံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ မတ္ထကေ ဓာရယိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၄၈. **မမ သင်္ကပ္ပမညာယ** တိ မယှံ ပသာဒေန ဥပ္ပန္နံ သင်္ကပ္ပံ ဉတွာ ဣသီနံ အန္တရေ မဟန္တဘူတော သော ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ။ **တံ ကထံ ဌပယိတွာန**တိ တံ အတ္တနာ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မကထံ ဌပေတွာ မမ ဗျာကရဏတ္ထာယ ဣမာ ကထာ **အဘာသထ** ကထေသီတိ အတ္ထော။

၆၄၉. ကထန္တိ စေ? **ယော သော**တိအာဒိမာဟ။ သောဏ္ဏာလင်္ကာရဘူသိတံ ဆတ္တံ ယော သော ရာဇကုမာရော မေ မတ္ထကေ ဓာရေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ** တိ တံ ရာဇကုမာရံ အဟံ ကိတ္တယိဿာမိ ပါကဋံ ကရိဿာမိ။ **သုဏောထ မမ ဘာသတော**တိ ဘာသန္တဿ မမ ဝစနံ သုဏောထ ဩဟိတသောတာ မနသိ ကရောထာတိ အတ္ထော။

၆၅၀. ဣတော ဂန္တွာ အယံ ဟောသော တိ အယံ ရာဇကုမာရော ဣတော မနုဿလောကတော စုတော တုသိတံ ဂန္တွာ တတ **အာဝသိဿတိ** တတ္ထ ဝိဟရိဿတိ။ တတ္ထ အစ္ဆရာဟိ ပုရက္ခတော ပရိဝါရိတော တုသိတဘဝနသမ္ပတ္တိံ အနုဘောဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၅၁. စတုတ္တိံသက္ခတ္တုံ န္တိ တုသိတဘဝနတော စဝိတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ဥပ္ပန္နော စတုတ္တိံသတရေ ဒေဝိန္ဒော ဒေဝရဇ္ဇံ ကရိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗလာဓိပေ အဋ္ဌသတ** န္တိ တာဝတိံသဘဝနတော စုတော မနုဿလောကေ ဥပ္ပန္နော **ဗလာဓိပေ** စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ **အဓိပေ** ပဓာနော အဋ္ဌသတဇာတီသု ပဒေသရာဇာ ဟုတွာ **ဝသုဓံ** အနေကရတနဝရံ ပထဝိံ **အာဝသိဿတိ** ပုထဗ္ယံ ဝိဟရိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၅၂. အဋ္ဌပညာသက္ခတ္တုံ န္တိ အဋ္ဌပညာသဇာတီသု စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **မဟိယာ** သကလဇမ္ဗုဒီပပထဝိယာ **ဝိပုလံ** အသင်္ချေယ္ယံ ပဒေသရဇ္ဇံ ကာရယိဿတိ။

၆၅၄. သက္ယာနံ ကုလကေတုဿာ တိ သက္ယရာဇူနံ ကုလဿ ဓဇဘူတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဉာတကော ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

၆၅၅. အာတာပီတိ ဝီရိယဝါ။ **နိပကော**တိ နေပက္ကသင်္ခာတာယ ပညာယ သမန္နာဂတော။ **ဗာဟုသစ္စေသု** ဗဟုဿုတဘာဝေသု ပိဋကတ္တယဓာရဏေသု **ကောဝိဒေ** ဆေကော။ **နိတတဝုတ္တိ** အနဝညတ္တိကော **အထဒ္ဓေ**ာ ကာယဟာ ဂဗ္ဗိယာဒိထဒ္ဓဘာဝဝိရဟိတော **သဗ္ဗဟဋ္ဌီ** သကလပိဋကတ္တယဓာရီ ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၅၆. ပဓာနပဟိတတ္တော သော တိ သော အာနန္ဒတ္ထေရော ဝီရိယကရဏာယ ပေသိတစိတ္တော။ **ဥပသန္တော နိရူပဓီ**တိ ရာဂူပဓိဒေသူပဓိမောဟူပဓီဟိ ဝိရဟိတော, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗကိလေသာနံ ပဟီနတ္တာ ဥပသန္တော သန္တကာယစိတ္တော။

၆၅၇. သန္တိ အာရညကာ တိ အရညေ ဘဝတ မဟာဝနေ ဇာတာ။ **သဋ္ဌိဟာယနာ** တိ သဋ္ဌိဝဿကာလေ ဟာယနဗလာ ။ **တိဓာ ပဘိန္နာ** တိ အက္ခိကဏ္ဏကောသသင်္ခာတေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ဘိန္နမဒါ။ **မာတင်္ဂာ** တိ မာတင်္ဂဟတ္ထိကုလေ ဇာတာ။ **ဤသာဒန္တာ** တိ ရထီသာသဒိသဒန္တာ။ **ဥရူဠှဝှာ** ရာဇဝဟနာ။ ကုဉ္ဇရသင်္ခာတာ နာဂ ဟတ္ထိရာဇာနော သန္တိ သံဝိဇ္ဇန္တိ ယထာ, တထာ သတသဟဿသင်္ချာ ခီဏာသဝသင်္ခာတာ ပဏ္ဍိတာ မဟိဒ္ဓိကာ အရဟန္တနာဂါ သန္တိ, သဗ္ဗေ တေ အရဟန္တနာဂါ ဗုဒ္ဓနာဂရာဇဿ။ **န ဟောန္တိ ပဏိဓိမှိ တေ** တိ တေ ပဏိဓိမှိ တာဒိသာ န ဟောန္တိ, ကိံ သဗ္ဗေ တေ ဘယဘီတာ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ အသမတ္ထာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ထေရာဝတာ ပဌမာ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

အပဒါန-အဋ္ဌကထာ

(ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၂. သီဟာသနိယဝဂ္ဂေါ

၁. သီဟာသနဒာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သီဟာသနဒာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ သဒ္ဓါသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, ဓရမာနေ ဘဂဝတိ ဒေဝလောကေ ဝသိတွာ နိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတော သာရီရိကစေတိယံ ဒိသွာ “အဟော မေ အလာဘာ, ဘဂဝတော ဓရမာနေ ကာလေ အသမ္ပတ္တော”တိ စိန္တေတွာ စေတိယေ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ သောမနဿဇာတော သဗ္ဗရတနမယံ ဒေဝတာနိမ္မိတသဒိသံ ဓမ္မာသနေ သီဟာသနံ ကာရေတွာ ဇီဝမာနကဗုဒ္ဓဿ ဝိယ ပူဇေသိ။ တဿုပရိ ဂေဟမ္ပိ ဒိဗ္ဗဝိမာနမိဝ ကာရေသိ, ပါဒဋ္ဌပနပါဒပီဌမ္ပိ ကာရေသိ။ ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ဒီပဓူပပုပ္ဖဂန္ဓာဒီဟိ အနေကဝိဓံ ပူဇံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဆ ကာမသဂ္ဂေ အပရာပရံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနေကက္ခတ္တုံ အနုဘဝိတွာ သင်္ချာတိက္ကန္တံ ပဒေသရဇ္ဇသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဘဝိတွာ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁. ဧဝံ ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ လောကဿ နာထော ပဓာနောတိ လောကနာထော, လောကတ္တယသာမီတိ အတ္ထော။ လောကနာထေ သိဒ္ဓတ္ထမှိ နိဗ္ဗုတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝိတ္ထာရိတေ ပါဝစနေ** တိ ပါဝစနေ ပိဋကတ္တယေ ဝိတ္ထာရိတေ ပတ္ထဋေ ပါကဋေတိ အတ္ထော။ **ဗာဟုဇညမှိ သာသနေ**တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတေ ဗုဒ္ဓသာသနေ အနေကသတသဟဿကောဋိခီဏာသဝသင်္ဃာတေဟိ ဗဟုဇနေဟိ ဉာတေ အဓိဂတေတိ အတ္ထော။

၂-၃. **ပသန္နစိတ္တော သုမနော** တိ တဒါ အဟံ ဗုဒ္ဓဿ ဓရမာနကာလေ အသမ္ပတ္တော နိဗ္ဗုတေ တသ္မိံ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ မနုဿလောကံ ဥပပန္နော တဿ ဘဂဝတော သာရီရိကဓာတုစေတိယံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပယုတ္တမနော သုန္ဒရမနော “အဟော မမာဂမနံ သွာဂမန”န္တိ သဉ္ဇာတပသာဒဗဟုမာနော “မယာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ဧကံ ပုညံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဘဂဝတော စေတိယသမီပေ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ဟိရညသုဝဏ္ဏရတနာဒီဟိ အလင်္ကရိတွာဝ သီဟာသနံ အကာသိံ။ တတ္ထ နိသိန္နဿ ပါဒဋ္ဌပနတ္ထာယ ပါဒပီဌဉ္စ ကာရေသိံ။ သီဟာသနဿ သဒါ အတေမနတ္ထာယ တဿုပရိ ဃရဉ္စ ကာရေသိံ။ တေန ဝုတ္တံ – **“သီဟာသနမကာသဟံ။ပေ.။ ဃရံ တတ္ထ အကာသဟ”**န္တိ။ **တေန စိတ္တပ္ပသာဒေနာ** တိ ဓရမာနဿ ဝိယ ဘဂဝတော သီဟာသနံ မယာ ကတံ, တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန။ **တုသိတံ ဥပပဇ္ဇဟ** န္တိ တုသိတဘဝနေ ဥပပဇ္ဇိန္တိ အတ္ထော။

၄. **အာယာမေန စတုဗ္ဗီသာ** တိ တတ္ရူပပန္နဿ ဒေဝဘူတဿ သတော မယှံ သုကတံ ပုညေန နိဗ္ဗတ္တိတံ ပါတုဘူတံ အာယာမေန ဥစ္စတော စတုဗ္ဗီသယောဇနံ **ဝိတ္ထာရေန** တိရိယတော စတုဒ္ဒသယောဇနံ တာဝဒေဝ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ခဏေယေဝ **အာသိ** အဟောသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

၉. **စတုန္နဝုတေ ဣတော ကပ္ပေ** တိ ဣတော ကပ္ပတော စတုနဝုတေ ကပ္ပေ ယံ ကမ္မံ **အကရိံ** အကာသိံ, တဒါ တတော ပဋ္ဌာယ ပုညဖလေန ကဉ္စိ ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, န အနုဘူတပုဗ္ဗာ ကာစိ ဒုဂ္ဂတီတိ အတ္ထော။

၁၀. **တေသတ္တတိမှိတော ကပ္ပေ** တိ ဣတော ကပ္ပတော တေသတ္တတိကပ္ပေ။ **ဣန္ဒနာမာ တယော ဇနာ** တိ ဣန္ဒနာမကာ တယော စက္ကဝတ္တိရာဇာနော ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ တီသု ဇာတီသု ဣန္ဒော နာမ စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **ဒွေသတ္တတိမှိတော ကပ္ပေ** တိ ဣတော ဒွေသတ္တတိကပ္ပေ။ သုမနနာမကာ တယော ဇနာ တိက္ခတ္တုံ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော အဟေသုံ။

၁၁. သမသတ္တတိတော ကပ္ပေ တိ ဣတော ကပ္ပတော အနူနာဓိကေ သတ္တတိမေ ကပ္ပေ **ဝရုဏနာမကာ** ဝရုဏော စ ဣာဝတ္တီတိ ဧဝံနာမကာ တယော **စက္ကဝတ္တိရာဇာနော** စက္ကရတနသမ္ပန္နာ စတုဒီပမ္ဟိ ဣဿရာ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သီဟာသနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ဧကတ္ထမ္ဘိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဧကတ္ထမ္ဘဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝနကမ္မိကော ဟုတွာ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိံ သမယေ သဗ္ဗေ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဥပါသကာ ဧကစ္ဆန္ဒာ "ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာနသာလံ ကရောမာ"တိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရတ္ထာယ ဝနံ ပဝိသိတွာ တံ ဥပါသကံ ဒိသွာ "အမ္ဟာကံ ဧကံ ထမ္ဘံ ဒေထာ"တိ ယာစိံသု။ သော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ "တုမှေဟိ မာ စိန္တယိတ္ထာ"တိ တေ သဗ္ဗေ ဥယျောဇေတွာ ဧကံ သာရမယံ ထမ္ဘံ ဂဟေတွာ သတ္ထု ဒတွာ တေသံယေဝ အဒါသိ။ သော တေနေဝ သောမနဿဇာတော တဒေဝ မူလံ ကတွာ အညာနိ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အပရာပရံ ဆသု ကာမာဝစရေသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ အဂ္ဂစက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနေကတရံ အနုဘဝိတွာ အသင်္ချေယျံ ပဒေသရဇ္ဇသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သဒ္ဓါသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မာတာပိတူဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒေါ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ မနသိကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၃. သော ဧဝံ ပတ္တအရဟတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သိဒ္ဓတ္ထဿ **ဘဂဝတော** ဘဂ္ယသမ္ပန္နဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ **မဟာပူဂဂဏော**တိ မဟာဥပါသကသမူဟော **အဟု** အဟောသီတိ အတ္ထော။ **သရဏံ ဂတာ စ တေ ဗုဒ္ဓံ** "ဗုဒ္ဓံ သရဏ"န္တိ ဂတာ ဘဇိံသု ဇာနိံသု တ တေ ဥပါသကာ။ **တထာဂတံ သဒ္ဒဟန္တိ** ဗုဒ္ဓဂုဏံ အတ္တနော စိတ္တသန္တာနေ ဌပေန္တီတိ အတ္ထော။

၁၄. သဗ္ဗေ သင်္ဂမ္မ မန္တေတွာ တိ သဗ္ဗေ သမာဂမ္မ သန္နိပတိတွာ မန္တေတွာ အညမညံ သညာပေတွာ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတွာ **မာဠံ** ဥပဋ္ဌာနသာလံ သတ္ထုနော အတ္ထာယ **ကုဗ္ဗန္တိ** ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေသု ဧကတ္ထမ္ဘံ အလဘန္တာ **ဗြဟာဝနေ** မဟာဝနေ ဝိစိနန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၅. တေဟံ အရညေ ဒိသွာနာတိ အဟံ တေ ဥပါသကေ အရညေ ဒိသွာန **ဂဏံ** သမူဟံ **ဥပဂမ္မ** သမီပံ ဂန္တွာ **အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန** ဒသင်္ဂုလိသမောဓာနံ အဉ္ဇလိံ သိရသိ ကတွာ အဟံ **ဂဏံ** ဥပါသကသမူဟံ "တုမှေဟိ ကိမံ ဝနံ ကိမတ္ထံ အာဂတတ္ထာ"တိ **တဒါ** တသ္မိံ ကာလေ ပရိပုစ္ဆိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆. တေ သီလဝန္တော ဥပါသကာ **မေ** မယှံ ပုဋ္ဌာ "မာဠံ မယံ ကတ္တုကာမာ ဟုတွာ ဧကတ္ထမ္ဘော အမှေဟိ န လဗ္ဘတီ"တိ **ဝိယာကံသု** ဝိသေသေန ကထယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၇. မမံ မယှံ ဧကတ္ထမ္ဘံ ဒေထ, အဟံ တံ ဒဿာမိ သတ္ထုနော သန္တိကံ အဟံ ထမ္ဘံ အာဟရိဿာမိ, **တေ** ဘဝန္တော ထမ္ဘာဟရဏေ **အပ္ပောဿုက္ကာ** ဥဿာဟရဟိတာ ဘဝန္တူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၄. ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမီ တိ ယံ ယံ ယောနိံ ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ ဥပဂစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ ဘုမ္မတ္ထေ တ ဥပယောဂဝစနံ, ယသ္မိံ ယသ္မိံ ဒေဝလောကေ တ မနုဿလောကေ တတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဧကတ္ထမ္ဘိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. နန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော နန္ဒတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကေသိုံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာယ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ပူဇာသက္ကာရဗဟုလံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ "အဟံ, ဘန္တေ, အနာဂတေ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ ဧဝရူပေ သာဝကော ဘဝေယျ"န္တိ ပဏိဓာနံ အကာသိ။

သော တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဓမ္မတာယ နာမ နဒိယာ မဟန္တော ကစ္ဆပေါ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ နဒိံ တရိတုံ တီရေ ဌိတံ ဒိသွာ သယံ ဘဂဝန္တံ တာရေတုကာမော သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိ။ သော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဝေဂေန သောတံ ဆိန္ဒန္တော သီဃတရံ ပရတီရံ ပာပေသိ။ ဘဂဝါ တဿ အနုမောဒနံ ဝဒန္တော ဘာဝိနိံ သမ္ပတ္တိံ ကထေတွာ ပက္ကာမိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ကမေန အမှာကံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော, တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဉာတိသင်္ဃံ နန္ဒယန္တော ဇာတောတိ **"နန္ဒော"** တွေဝ နာမံ အကံသု။ တဿ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ဘဂဝါ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော အနုက္ကမေန ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ဉာတိသမာဂမေ ဟေက္ခ္ခရဝဿံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဝေဿန္တရဇာတကံ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၅၅ အာဒယော) ကထေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော "ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ"တိ (ဓ. ပ. ၁၆၈) ကထာယ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ "ဓမ္မဉ္စရေ သုစရိတ"န္တိ (ဓ. ပ. ၁၆၉) ကထာယ မဟာပဇာပတိံ သောတာပတ္တိဖလေ ရာဇာနံ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပဝေသနအာဝါဟမင်္ဂလေသု ဝတ္တမာနေသု ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ သတ္ထာ နန္ဒကုမာရဿ ဟတ္ထေ ပတ္တံ ဒတွာ မင်္ဂလံ ဝတွာ တဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝ ဝိဟာရံ ဂတော , တံ ပတ္တဟတ္ထံ ဝိဟာရံ အာဂတံ အနိစ္ဆမာနံယေဝ ပဗ္ဗာဇေတွာ တထာပဗ္ဗာဇိတတ္တာယေဝ အနဘိရတိယာ ပီဠိတံ ဉတွာ ဥပာယေန တဿ တံ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေသိ။ သော ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ထေရော ပုန ဒိဝသေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧဝမာဟ – "ယံ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ပါဋိဘောဂေါ ပဉ္စန္နံ အစ္ဆရာသတာနံ ပဋိလာဘာယ ကကုဋပါဒါနံ, မုဉ္စာမဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ"တိ။ ဘဂဝါပိ "ယဒေဝ တေ, နန္ဒ, အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, တဒါဟံ မုတ္တော ဧတသ္မာ ပဋိဿဝါ"တိ အာဟ။ အထဿ ဘဂဝါ သဝိသေသံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတံ ဉတွာ တံ ဂုဏံ ဝိဘာဝေန္တော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ ယဒိဒံ နန္ဒော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၃၀) ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဘာဝေန နံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ ထေရော ဟိ "ဣန္ဒြိယာသံဝရံ နိဿာယ ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ပတ္တော, တမဟံ သုဋ္ဌု နိဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ ဥဿာဟဇာတော ဗလဝဟိရောတ္တပ္ပော တတ္ထ စ ကတာဓိကာရတ္တာ ဣန္ဒြိယသံဝရေ ဥက္ကံသပာရမိံ အဂမာသိ။

၂၇. ဧဝံ သော ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ **ဝတ္ထံ ခေါမံ မယာ ဒိန္န**န္တိ ခေါမရဋ္ဌေ ဇာတံ ဝတ္ထံ ဘဂဝတိ စိတ္တပ္ပသာဒေန ကရဝဗဟုမာနေန မယာ ပရမသုခုမံ ခေါမဝတ္ထံ ဒိန္နန္တိ အတ္ထော။ **သယမ္ဘုဿာ**တိ သယမေဝ ဘူတဿ ဇာတဿ အရိယာယ ဇာတိယာ နိဗ္ဗတ္တဿ။ **မဟေသိနော**တိ မဟန္တေ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေ ဧသိ ဂဝေသီတိ မဟေသိ, တဿ မဟေသိနော သယမ္ဘုဿ စီဝရတ္ထာယ ခေါမဝတ္ထံ မယာ ဒိန္နန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၈. **တံ မေ ဗုဒ္ဓေါ ဝိယာကာသီ**တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ သာမျတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တဿ ဝတ္ထဒါယကဿ မေ အနုဖလံ ဝိသေသေန အကာသိ ကထေသိ ဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ **ဇလဇုတ္တမနာမကော**တိ ပဒုမုတ္တရနာမကော။ "ဇလရုတ္

တမနာယကော''တိပိ ပာဌော, တဿ ဖလမာနာနံ ဒေဝဗ္ဗဟ္မာနံ ဥတ္တမနာယကော ပဓာနောတိ အတ္ထော။ **ဣမိနာ ဝတ္ထအနေနာ**တိ ဣမိနာ ဝတ္ထအနဿ နိဿန္ဒေန တွံ အနာဂတေ **ဟေမဝဏ္ဏော** သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဘဝိဿသိ။

၂၉. ဒွေဝ သမ္ပတ္တိ အနုဘောတွာတိ ဒိဗ္ဗမနုဿသင်္ခါတာ ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ။ **ကုသလမူလေဟိ စောဒိတော**တိ ကုသလာဝယဝေဟိ ကုသလကောဋ္ဌာသေဟိ စောဒိတော ပေသိတော, ''တွံ ဣမိနာ ပုညေန သတ္ထု ကုလံ ပသတဟီ''တိ ပေသိတော ဝိယာတိ အတ္ထော။ ''ဂေါတမဿ ဘဂဝတော ကနိဋ္ဌော တွံ ဘဝိဿသီ''တိ ဗျာကာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၀. ရာဂရတ္တော သုခသီလောတိ ကိလေသကာမေဟိ ရတ္တော အလ္လီနော ကာယသုခစိတ္တသုခာနုဘဝနသဘာဝော။ **ကာမေသု ဂေဓမာယုတော**တိ ဝတ္ထုကာမေသု ဂေဓသင်္ခါတာယ တဏှာယ အာယုတော ယောဇိတောတိ အတ္ထော။ **ဗုဒ္ဓေန စောဒိတော သန္တော, တဒာ တွံ** န္တိ ယသ္မာ ကာမေသု ဂေဓိတော, **တဒာ** တသ္မာ တွံ အတ္တနော ဘာတုကေန ဂေါတမဗုဒ္ဓေန စောဒိတော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥယ္ယောဇိတော တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၁. ပဗ္ဗဇိတွာန တွံ တတ္ထာတိ တသ္မိံ ဂေါတမဿ ဘဂဝတော သာသနေ တွံ ပဗ္ဗဇိတွာ **ကုသလမူလေန** မူလဘူတေန ပုညသမ္ဘာရေန **စောဒိတော** ဘာဝနာယံ နိယောဇိတော **သဗ္ဗာသဝေ** သကလာသဝေ **ပရိညာယ** ဇာနိတွာ ပဇဟိတွာ အနာမယော နိဒ္ဒုက္ခော **နိဗ္ဗာယိဿသိ** အဒဿနံ ဟာပေဿသိ, အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿသီတိ အတ္ထော။

၃၂. သတကပ္ပသဟဿမှိတိ ဣတော ကပ္ပတော ပုဗ္ဗေ သတကပ္ပာဓိကေ သဟဿမေ ကပ္ပမှိ စေဠဋ္ဌနာမကာ စတ္တာရော စက္ကဝတ္တိရာဇာနော အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ **သဋ္ဌိ ကပ္ပသဟဿာနီ**တိ ကပ္ပသဟဿာနိ သဋ္ဌိ စ အတိက္ကမိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ စတ္တာရော ဇနာ ဥပစေဠာ နာမ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော စတူသု ဇာတီသု အဟေသုန္တိ အတ္ထော။

၃၃. ပဉ္စကပ္ပသဟဿမှိတိ ပဉ္စကပ္ပာဓိကေ သဟဿမေ ကပ္ပမှိ စေဠာ နာမ စတ္တာရော ဇနာ စက္ကဝတ္တိရာဇာနော သတ္တဟိ ရတနေဟိ သမ္ပန္နာ သမင်္ဂီဘူတာ ဇမ္ဗုဒီပအပရဂေါယာနဥတ္တရကုရုပုဗ္ဗဝိဒေဟဒီပသင်္ခါတေ **စတုဒီပမှိ ဣဿရာ** ပဓာနာ ဝိသုံ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

နန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. စူဠပန္ထကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော စူဠပန္ထကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ယဒေတ္ထ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ မဟာပန္ထကဝတ္ထုသ္မိံ (ထေရဂာ. ၅၁၀ အာဒယော) ဝုတ္တမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – မဟာပန္ထကတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တော စိန္တေသိ – ''ကထံ နု ခေါ သက္ကာ စူဠပန္ထကမ္ပိ ဣမသ္မိံ သုခေ ပတိဋ္ဌာပေတု''န္တိ။ သော အတ္တနော အယျကံ ဓနသေဋ္ဌိံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ – ''သစေ, မဟာသေဋ္ဌိ, အနုဇာနာထ, အဟံ စူဠပန္ထကံ ပဗ္ဗာဇေယျ''န္တိ။ ''ပဗ္ဗာဇေထ, ဘန္တေ''တိ။ ထေရော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဒသသု သီလေသု ပတိဋ္ဌိတော ဘာတု သန္တိကေ –

> ''ပဒုမံ ယထာ ကောကနဒံ သုဂန္ဓံ၊ ပါတော သိယာ ဖုလ္လမဝီတဂန္ဓံ။
> အင်္ဂီရသံ ပဿ ဝိရောစမာနံ၊ တပန္တမာဒိစ္စမိဝန္တလိက္ခေ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၃; အ. နိ. ၅.၁၉၅) –

ကထံ ဥဂ္ဂဏှန္တော စတူဟိ မာသေဟိ ဥဂ္ဂဟေတုံ နာသက္ခိ, ဂဟိတမ္ပိ ဟဒယေ န တိဋ္ဌတိ။ အထ နံ မဟာပန္ထကော, ''စူဠပန္ထက, တွံ ဣမသ္မိံ သာသနေ အဘဗ္ဗော, စတူဟိ မာသေဟိ ဧကံ ကထမ္ပိ ဂဟေတုံ န သက္ကောသိ, ပဗ္ဗ

ဗဇိတကိစ္စံ ပန တုဝံ ကထံ မတ္ထကံ ဟာပေသ္သသိ, နိက္ခမ ဣတော’’တိ သော ထေရေန ပဏာမိကော ဒုတရကောဌကာသ မီပေ ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။

တေန စ သမယေန သတ္ထာ ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဝိဟရတိ။ အထ ဇီဝကော ပုရိသံ ပေသေသိ – ‘‘ဂစ္ဆ, ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသ တေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထာရံ နိမန္တေဟီ’’တိ။ တေန စ သမယေန အာယသ္မာ မဟာပန္ထကော ဘတ္တုဒ္ဒေသကော ဟောတိ။ သော ‘‘ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ ဘိက္ခံ ပဋိစ္ဆထာ’’တိ ဝုတ္တော ‘‘စူဠပန္ထကံ ဌပေတွာ သေသာနံ ပဋိစ္ဆာမီ’’တိ အာဟ။ တံ သုတွာ စူဠပန္ထကော ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ဒောမနဿပ္ပတ္တော အဟောသိ။ သတ္ထာ တဿ စိ တ္တက္ခေဒံ ဉတွာ ‘‘စူဠပန္ထကော မယာ ကတေန ဥပာယေန ဗုဇ္ဈိဿတီ’’တိ တဿ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ အတ္တာနံ ဒဿ ေတွာ ‘‘ကိံ, ပန္ထက, ရောဒသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဘာတာ မံ, ဘန္တေ, ပဏာမေတီ’’တိ အာဟ။ ‘‘ပန္ထက, မာ စိန္တယိ, မမ သာသနေ တုယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ဧဟိ ဣမံ ဂဟေတွာ ‘ရဇောဟရဏံ, ရဇောဟရဏ’န္တိ မနသိ ကရောဟီ’’တိ ဣဒ္ဓိယာ သုဒ္ဓံ စောဠခဏ္ဍံ အဘိသင်္ခရိတွာ အဒါသိ။ သော သတ္ထာရာ ဒိန္နံ စောဠခဏ္ဍံ ‘‘ရဇောဟရဏံ, ရဇောဟရဏ’’န္တိ ဟတ္ထေန ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။ တဿ တံ ပရိမဇ္ဇန္တဿ ကိလိဋ္ဌဓာတုကံ ဇာတံ, ပုန ပရိမဇ္ဇန္တဿ ဥက္ခ လိပရိပုဏ္ဏသဒိသံ ဇာတံ။ သော ဉာဏပရိပါကတ္တာ ဧဝံ စိန္တေသိ – ‘‘ဣဒံ စောဠခဏ္ဍံ ပကတိယာ ပရိသုဒ္ဓံ, ဣမံ ဥပာ ဒိန္နကသရီရံ နိဿာယ ကိလိဋ္ဌံ အညထာ ဇာတံ, တသ္မာ အနိစ္စံ ယထာပေတံ, ဧဝံ စိတ္တမ္ပီ’’တိ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေ တွာ တသ္မိံယေဝ နိမိတ္တေ စတ္တာရိ ရူပါဝစရဇ္ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တပတ္တဿေဝဿ တေပိဋကံ ပဉ္စာဘိညာ စ အာဂမိံသု။

သတ္ထာ ဧကူနေဟိ ပဉ္စဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဇီဝကဿ နိဝေသနေ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ စူဠပန္ ထကော ပန အတ္တနော ဘိက္ခာယ အပ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဧဝ န ဂတော။ ဇီဝကော ယာဂုံ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဟတ္ထေန ပတ္တံ ပိဒဟိ။ ‘‘ကသ္မာ, ဘန္တေ, န ဂဏှထာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဝိဟာရေ ဧကော ဘိက္ခု အတ္ထိ, ဇီဝကာ’’တိ။ သော ပုရိ သံ ပေသေသိ – ‘‘ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ဝိဟာရေ နိသိန္နံ အယျံ ဂဟေတွာ ဧဟီ’’တိ။ စူဠပန္ထကတ္ထေရောပိ ရူပေန ကိရိယာ ယ စ ဧကမ္ပိ ဧကေန အသဒိသံ ဘိက္ခုသဟဿံ နိမ္မိနိတွာ နိသီဒိ။ သော ပုရိသော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဘာဝံ ဒိသွာ ဂ န္တွာ ဇီဝကဿ ကထေသိ – ‘‘ဣမသ္မာ ဘိက္ခုသင်္ဃာ ဝိဟာရေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဗဟုတရော, ပက္កောသိတဗ္ဗံ အယျံ န ဇာနာမီ’’တိ။ ဇီဝကော သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ – ‘‘ကော နာမော, ဘန္တေ, ဝိဟာရေ နိသိန္နော ဘိက္ခူ’’တိ? ‘‘စူဠပန္ထ ကော နာမ, ဇီဝကာ’’တိ။ ‘‘ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ‘စူဠပန္ထကော နာမ ကတရော’တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ အာနေဟီ’’တိ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ‘‘စူဠပန္ထကော နာမ ကတရော, ဘန္တေ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘အဟံ စူဠပန္ထကော, အဟံ စူဠပန္ထကော’’တိ ဧကပ္ပ ဟာရေနေဝ ဘိက္ခုသဟဿမ္ပိ ကထေသိ။ သော ပုနာဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ ဇီဝကဿ အာရောစေသိ ဇီဝကော ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စ တ္တာ ‘‘ဣဒ္ဓိမာ မညေ, အယျော’’တိ နယတော ဉတွာ ‘‘ဂစ္ဆ, ဘဏေ, ပဌမံ ကထေန္တံ အယျမေဝ ‘တုမှေ သ တ္ထာ ပက္ကောသတီ’တိ ဝတွာ စီဝရကဏ္ဏေ ဂဏှာဟီ’’တိ အာဟ။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တထာ အကာသိ။ တာဝ ဒေဝ နိမ္မိတဘိက္ခူ အန္တရဓာယိံသု။ သော ထေရံ ဂဟေတွာ အဂမာသိ။

သတ္ထာ တသ္မိံ ခဏေ ယာဂုဉ္စ ခဇ္ဇကာဒိဘေဒဉ္စ ပဋိဂ္ဂဏှိ။ ကတဘတ္တကိစ္စော ဘဂဝါ အာယသ္မန္တံ စူဠ ပန္ထကံ အာဏာပေသိ ‘‘အနုမောဒနံ ကရောဟီ’’တိ။ သော ပဘိန္နပဋိသမ္ဘိဒော သိနေရုံ ဂဟေတွာ မဟာသမုဒ္ဒံ မန္ထေ န္တော ဝိယ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သင်္ခောဘေန္တော သတ္ထု အဇ္ဈာသယံ ဂဏှန္တော အနုမောဒနံ အကာသိ။ ဒသဗလေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂတေ ဓမ္မသဘာယံ ကထာ ဥဒပါဒိ ‘အဟော ဗုဒ္ဓာနံ အာနုဘာဝေ, ယတြ ဟိ နာမ စတ္တာ ရော မာသေ ဧကဂာထံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တမ္ပိ လဟုကေန ခဏေနေဝ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကံ အကံသူ’တိ, တထာ ဟိ ဇီဝက ဿ နိဝေသနေ နိသိန္နော ဘဂဝါ ‘ဧဝံ စူဠပန္ထကဿ စိတ္တံ သမာဟိတံ, ဝီထိပဋိပန္နာ ဝိပဿနာ’တိ ဉတွာ ယထာ နိသိန္နောယေဝ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ, ‘ပန္ထက, နေတံ ပိလောတိကာ ကိလိဋ္ဌာ ရဇာနုကိဏ္ဏာ, ဣတော ပန အ ညောပိ အရိယဿ ဝိနယေ သံကိလေသော ရဇော’တိ ဒဿေန္တော –

‘‘ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ၊ ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွာ ဘိက္ခဝေါ၊ ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

‘‘ဒောသော ရဇော။ပေ.။ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။

‘‘မောဟော ရဇော။ပေ.။ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ’’တိ။ (မဟာနိ. ၂၀၉; စူဠနိ. ဥဒယမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၇၄) –

က္လမာ တိဿော ကထာယော အဘာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ စူဠပန္ထကော သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ တိ။ သတ္ထာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ အာဂန္တွာ ဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိတွာ ‘‘ကိံ ဝဒေထ, ဘိက္ခဝေ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘က္လမံ နာမ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဘိက္ခဝေ, စူဠပန္ထကေန က္လအနိ မယှံ သြတဒေ ဌတွာ လောကုတ္တ ရဒါယဇ္ဇံ လဒ္ဓံ, ပုဗ္ဗေ ပန လောကိယအာယဇ္ဇံ လဒ္ဓ’’န္တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော စူဠသေဋ္ဌိဇာတကံ (ဇာ. ၁.၁.၄) ကထေသိ။ အပရဘာဂေ နံ သတ္ထာ အရိယဂဏပရိဝုတော ဓမ္မာသနေ နိသိန္နော မနောမယံ ကာယံ အဘိနိမ္မိနန္တာနံ ဘိက္ခူနံ စေတောဝိဝဋ္ဋကုသလာနဉ္စ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၃၅. ဇဝံ သော ပတ္တတေဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပီတိသောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုရိမပဒဒွယံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဂဏမှာ ဝူပကဋ္ဌော သော**တိ သော ပဒုမုတ္တရော နာမ သတ္ထာ ဂဏမှာ မဟတာ ဘိက္ခုသမူဟတော ဝူပကဋ္ဌော ဝိသုံ ဘူတော ဝိဝေကံ ဥပဂ တော။ **တဒာ** မမ တာပသကာလေ **ဟိမဝန္တေ** ဟိမာလယပဗ္ဗတသမီပေ **ဝသိ** တသံ ကပ္ပေသိ, စတူဟိ က္လရိယာပထေဟိ ဝိဟာသီတိ အတ္ထော။

၃၆. **အဟမ္ပိ။ပေ.။ တဒာ** တိ ယဒာ သော ဘဂဝါ ဟိမဝန္တံ ဥပဂန္တွာ ဝသိ, တဒါ အဟမ္ပိ ဟိမဝန္တသမီပေ ကတ အဿမေ **အာ** သမန္တတော ကာယစိတ္တပီဠာသင်္ခါတာ ပရိဿယာ သမန္တိ ဧတ္ထာတိ **အဿမော** တိ လဒ္ဓနာမေ အရညာတသေ ဝသာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အစိရာဂတံ မဟာဝီရန္တိ** အစိရံ အာဂတံ မဟာဝီရိယဝန္တံ **လောကနာယကံ** ပဓာနံ တံ ဘဂဝန္တံ ဥပေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော, အာဂတက္ခဏေယေဝ ဥပာဂမိန္တိ အတ္ထော။

၃၇. **ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟေတွာန** တိ ဇဝံ ဥပဂစ္ဆန္တော စ ပဒုမုပ္ပလပုပ္ဖာဒီဟိ ဆာဒိတံ ပုပ္ဖမယံ ဆတ္တံ ဂဟေ တွာ **နရာသဘံ** နရာနံ သေဋ္ဌံ ဘဂဝန္တံ ဆာဒေန္တော **ဥပဂစ္ဆိံ** သမီပံ ဂတောသ္မိတိ အတ္ထော။ **သမာဓိံ သမာပဇ္ဇန္တံ** ရူပာဝစရသမာဓိဈာနံ သမာပဇ္ဇန္တံ အပေပ္ပတွာ နိသိန္နဿ အန္တရာယံ အဟံ အကာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၈. **ဥဘော ဟတ္ထေဟိ ပဂ္ဂယှဟာ** တိ တံ သုသဇ္ဇိတံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥက္ခိပိတွာ အဟံ ဘဂ ဝတော အဒာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဋိဂ္ဂဟေသိ** တိ တံ မယာ ဒိန္နံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ သမ္ပဋိစ္ဆိ, သာဒရံ သာဒိယီတိ အတ္ထော။

၄၁. **သတပတ္တဆတ္တံ ပဂ္ဂယှဟာ** တိ ဧကေကသ္မိံ ပဒုမပုပ္ဖေ သတသတပတ္တာနံ ဝသေန သတပတ္တေဟိ ပဒုမ ပုပ္ဖေဟိ ဆာဒိတံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ပကာရေန အာဒရေန ဂဟေတွာ တာပသော မမ အဒာသီတိ အတ္ထော။ **တမဟံ ကိတ္တ ယိဿာမီ**တိ တံ တာပသံ အဟံ ကိတ္တယိဿာမိ ပကာသံ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။ မမ **ဘာသတော** ဘာသမာနဿ ဝစနံ သုဏောထ မနသိ ကရောထ။

၄၂. **ပဉ္စဝီသတိကပ္ပာနိ** တိ က္လမိနာ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တအနေန ပဉ္စဝီသတိတရေ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကော ဟုတွာ ဒေ ဝရဇ္ဇံ ကရိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စတုတ္တိံသတိက္ခတ္တုဉ္စာ** တိ စတုတ္တိံသတိတရေ မနုဿလောကေ စက္ကဝတ္ တီ ရာဇာ ဘဝိဿတိ။

၄၃. **ယံ ယံ ယောနိန္တိ** မနုဿယောနိအာဒီသု ယံ ယံ ဇာတိံ **သံသရတိ** ဂစ္ဆတိ ဥပပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ တတ္ထ ယောနိယံ **အဗ္ဘောကာသေ** သုညဋ္ဌာနေ **ပတိဋ္ဌန္တံ** နိသိန္နံ ဌိတံ တ ပဒုမံ **ဓာရယိဿတိ** ဥပရိ ဆာဒယိဿတီတိ အ တ္ထော။

၄၅. **ပကာသိတေ ပာဝစနေ**တိ တေန ဘဂဝတော သကလပိဋကတ္တယေ ပကာသိတေ ဒီပိတေ **မနုဿတ္တံ** မနုဿ သဇာတိံ **လဘိဿတိ** ဥပပဇ္ဇိဿတိ။ **မနောမယမှိ ကာယမှီ**တိ မနေန ဈာနစိတ္တေန နိဗ္ဗတ္တောတိ မနောမ ယော, ယထာ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, တထာ ကာယံ ပဝတ္တေတိ စိတ္တဂတိကံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ တမှိ မနောမယေ

ကာယမှုဟိ သော တာပသော စူဠပန္ထကော နာမ ဟုတွာ ဥတ္တမော အဂ္ဂေ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထာ စ သုဝိညေယျမေဝ။

၅၂. **သရိံ ကောကနဒံ အဟန္တိ** အဟံ ဘဂဝတော နိမ္မိတစောဠကံ ပရိမဇ္ဇန္တော ကောကနဒံ ပဒုမံ သရိန္တိ အတ္ထော။ **တတ္ထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ** တိ တသ္မိံ ကောကနဒေ ပဒုမေ မယှံ စိတ္တံ အဓိမုစ္စိ အလ္လီနော, တတော အဟံ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၃. အဟံ မနောမယေသု စိတ္တဂတိကေသု ကာယေသု **သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗေသု **ဟာရမိ** ပရိယောသာနံ **ဂတော** ပတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝါတိ။

စူဠပန္ထကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိဟီတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒေဝတာနံ ပိယမနာပဘာဝေန အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ တဿ ထူပံ ပူဇေတွာ သင်္ဃဿ မဟာဒာနံ ပဝတ္တေတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ စက္ကဝတ္တိ ရာဇာ ဟုတွာ မဟာဇနံ ပဉ္စသီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ သဂ္ဂပရာယနံ အကာသိ။ သော အနုပ္ပန္နေယေဝ အမှာကံ ဘဂဝတိ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **ပိလိန္ဒော** တိဿ နာမံ အကံသု။ **ဝစ္ဆော** တိ ဂေါတ္တံ။ သော အပရဘာဂေ **ပိလိန္ဒဝစ္ဆော** တိ ပညာယိတ္ထ။ သံသာရေ ပန သံဝေဂဗဟုလတာယ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ စူဠဂန္ဓာရံ နာမ ဝိဇ္ဇံ သာဓေတွာ တာယ ဝိဇ္ဇာယ အာကာသစာရီ ပရစိတ္တဝိဒူ စ ဟုတွာ ရာဇဂဟေ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တော ပဋိဝသတိ။

အထ အမှာကံ ဘဂဝတ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟုတွာ အနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ ဥပဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန တဿ သာ ဝိဇ္ဇာ န သမ္ပဇ္ဇတိ, အတ္တနော ကိစ္စံ န သာဓေတိ။ သော စိန္တေသိ – ''သုတံ ခော ပနေတံ အာစရိယပါစရိယာနံ ဘာသမာနာနံ 'ယတ္ထ မဟာဂန္ဓာရဝိဇ္ဇာ ဓရတိ , တတ္ထ စူဠဂန္ဓာရဝိဇ္ဇာ န သမ္ပဇ္ဇတီ'တိ သမဏဿ ပန ဂေါတမဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ နာယံ မမ ဝိဇ္ဇာ သမ္ပဇ္ဇတိ, နိဿံသယံ သမဏော ဂေါတမော မဟာဂန္ဓာရဝိဇ္ဇံ ဇာနာတိ, ယံနူနာဟံ တံ ပယိရုပါသိတွာ တဿ သန္တိကေ တံ ဝိဇ္ဇံ ပရိယာပုဏေယျ''န္တိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတဒဝေစ – ''အဟံ, မဟာသမဏ, တဝ သန္တိကေ ဧကံ ဝိဇ္ဇံ ပရိယာပုဏိတုကာမော, ဩကာသံ မေ ကရောဟီ''တိ။ ''တေန ဟိ မမ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာဟီ''တိ အာဟ။ သော ''ဝိဇ္ဇာယ ပရိကမ္မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ မညမာနော ပဗ္ဗဇိ။ တဿ ဘဂဝတ ဓမ္မံ ကထေတွာ စရိတာနုကူလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ နစိရဿေဝ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။

၅၅. ယာ ပန ပုရိမဇာတိယံ တဿောဝါဒေ ဌတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာ ဒေဝတာ, တာ ကတညုတံ နိဿာယ တသ္မိံ သဉ္ဇာတဗဟုမာနာ သာယံ ပာတံ ထေရံ ပယိရုပါသိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မာ နံ ဘဂဝတ ဒေဝတာနံ အတိဝိယ ပိယမနာပ ဘာဝေန အဂ္ဂဘာဝေ ဌပေသိ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဒေဝတာနံ ပိယမနာပာနံ ယဒိဒံ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော''တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉, ၂၁၅)။ ဧဝံ သော ပတ္တအဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရိတွာ ပီတိသောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ ကာမရူပါရူပလောကဿ နာထော ပဓာနောတိ **လောကနာထော**။ မေဓာ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတဉာဏအနာဝရဏဉာဏာဒယော, သုန္ဒရာ, ပသဋ္ဌာ တ မေဓာ ယဿ သော **သုမေဓော,** အဂ္ဂေ စ သော ပုဂ္ဂလော စာတိ **အဂ္ဂပုဂ္ဂလော,** တသ္မိံ သုမေဓေ လောကနာယကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလေ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတေ သတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပသန္နစိတ္တ**

တော သုမနောတိ သဒ္ဒါယ ပသာဒိတစိတ္တော သောမနဿေန သုန္ဒရမနော အဟံ တဿ သုမေဓဿ ဘဂဝတော **ထူပပူဇံ** စေတိယပူဇံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၁၆. **ယေ စ ခီဏာသဝါ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ သမာဂမေ ယေ စ ခီဏာသဝါ ပဟီနကိလေသာ **ဆဠဘိညာ** ဆဟိ အဘိညာဟိ သမန္နာဂတာ **မဟိဒ္ဓိကာ** မဟန္တေဟိ ဣဒ္ဓီဟိ သမန္နာဂတာ သန္တိ, **တေ** သဗ္ဗေ ခီဏာသဝေ အဟံ တတ္ထ **သမာနေတွာ** သုဋ္ဌု အာဒရေန အာနေတွာ **သင်္ဃဘတ္တံ** သကလသင်္ဃဿ ဘတ္တဗ္ဗဘတ္တံ **အကာသိံ** တေသံ ဘောဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၇. **ဉပဋ္ဌာကော တဒါ အဟူ** တိ တဒါ မမ သင်္ဃဘတ္တအနန္တရကာလေ သုမေဓဿ ဘဂဝတော နာမေန သုမေဓော နာမ ဉပဋ္ဌာကသာဝကော အဟု အဟောသီတိ အတ္ထော။ သော သာဝကော မယှံ ပူဇာသက္ကာရံ **အနုမောဒိတ္ထ** အနုမောဒိတော အာနိသံသံ ကထေသီတိ အတ္ထော။

၁၈. **တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန** တိ တေန ထူပပူဇာကရဏဝသေန ဉပ္ပန္နေန စိတ္တပ္ပသာဒေန ဒေဝလောကေ ဒိဗ္ဗဝိမာနံ **ဉပပဇ္ဇိံ** ဉပဂတော အသ္မိံတိ အတ္ထော, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တောမှီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဆဠာသီတိသဟဿာ နီ**တိ တသ္မိံ ဝိမာနေ ဆ အသီတိသဟဿာနိ ဒေဝစ္ဆရာယော **မေ** မယှံ စိတ္တံ **ရမိံသု** ရမာပေသုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၉. **မမေဝ အနုဝတ္တန္တိ** တိ **တာ** အစ္ဆရာယော **သဗ္ဗကာမေဟိ** ဒိဗ္ဗေဟိ ရူပာဒိဝတ္ထုကာမေဟိ ဉပဋ္ဌဟန္တိယော မမံ ဧဝ အနုဝတ္တန္တိ မမ ဝစနံ အနုကရောန္တိ **သဒါ** နိစ္စကာလန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝာတိ။

ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ရာဟုလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရာဟုလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ အာယသ္မာ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဉပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သိက္ခာကာမာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော သေနာသနဝိသောဓနဝိဇ္ဇောတနာဒိကံ ဉဠာရံ ပုညံ ကတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သော တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဉဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တံ ပဋိစ္စ ယသောဓရာယ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ရာဟုလော**တိ လဒ္ဓနာမော မဟတာ ခတ္တိယပရိဝါရေန ဝဍ္ဍိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနံ ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၀၅) အာဂတမေဝ။ သော ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အနေကေဟိ သုတ္တပဒေဟိ သုလဒ္ဓောဝါဒော ပရိပက္ကဉာဏော ဝိပဿနံ ဉဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရဟာ ပန ဟုတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အညံ ဗျာကရောန္တော –

“ဉဘယေနေဝ သမ္ပန္နော၊ ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ။
ယဉ္စမှိ ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ၊ ယဉ္စ ဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

“ယဉ္စ မေ အာသဝါ ခီဏာ၊ ယဉ္စ နတ္ထိ ပုနဗ္ဘဝေါ။
အရဟာ ဒက္ခိဏေယျောမှိ၊ တေဝိဇ္ဇော အမတဒ္ဒသော။

“ကာမန္ဓာ ဇာလပစ္ဆန္နာ၊ တဏှာဆဒနဆာဒိတာ။
ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓါ၊ မစ္ဆာဝ ကုမိနာ မုခေ။

“တံ ကာမံ အဟမုဇ္ဈိတွာ၊ ဆေတွာ မာရဿ ဗန္ဓနံ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ သီတိဘူတောသ္မိ နိဗ္ဗုတော”တိ။ (ထေရဂါ. ၂၉၅-၂၉၈)။

စတဿော ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဥဘယေနေဝ သမ္ပန္နော** တိ ဇာတိသမ္ပဒါ ပဋိပတ္တိသမ္ပဒါတိ ဥဘယ သမ္ပတ္တိယာပိ သမ္ပန္နော သမန္နာဂတော။ **ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ** တိ "ရာဟုလဘဒ္ဒော"တိ မံ သဗြဟ္မစာရိနော သဉ္ဇာနန္တိ။ တဿ ဟိ ဇာတသာသနံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တေန, "ရာဟု, ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ"န္တိ ဝုတ္တဝစနံ ဥပါဒါယ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ "ရာဟုလော"တိ နာမံ ဂဏှိ။ တတ္ထ အာဒိတော ပိတရာ ဝုတ္တပရိယာယမေဝ ဂဟေတွာ အာဟ – "ရာဟုလဘဒ္ဒောတိ မံ ဝိဒူ"တိ။ **ဘဒ္ဒော** တိ ပသံသာဝစနမေဝ။ အပရဘာဂေ သတ္ထာ တံ သိက္ခာကာမဘာဝေန အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာကာမာနံ ယဒိဒံ ရာဟုလော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉)။

၆၈. ဧဝံ သော ပတ္တေတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ **သတ္တဘူမိမှိ ပါသာဒေ**တိ ပသာဒံ သောမနဿံ ဇနေတီတိ ပါသာဒော။ ဥပရူပရိ ဌိတာ သတ္တ ဘူမိယော ယသ္မိံ ပါသာဒေ သောယံ သတ္တဘူမိ, တသ္မိံ သတ္တဘူမိမှိ ပါသာဒေ။ **အာဒါသံ သန္ထရိံ အဟ**န္တိ အာဒါသတလံ နိပ္ဖာဒေတွာ လောကဇေဋ္ဌဿ ဘဂဝတော တာဒိနော အဟံ သန္ထရိံ အဒါသိံ, သန္ထရိတွာ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၆၉. **ခီဏာသဝသဟဿေဟိ** တိ အရဟန္တသဟဿေဟိ ပရိကိဏ္ဏော ပရိဝုတော။ **ဒွိပဒိန္ဒော** ဒွိပဒါနံ ဣန္ဒော သာမိ နရာသဘော မဟာမုနိ ဂန္ဓကုဋိံ တေဟိ သဟ **ဥပါဂမိ** ပါဝိသီတိ အတ္ထော။

၇၀. **ဝိရောစေန္တော ဂန္ဓကုဋိံ**န္တိ တံ ဂန္ဓကုဋိံ သောဘယမာနော ဒေဝါနံ ဒေဝေါ **ဒေဝဒေဝေါ** နရာနံ အာသဘော **နရာသဘော** ဇေဋ္ဌော သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဣမာ ဗျာကရဏကထာယော **အဘာသထ** ကထေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၁. **ယေနာယံ ဇောတိတာ သေယျာ** တိ ယေန ဥပါသကေန အယံ ပါသာဒသင်္ခါတာ သေယျာ ဇောတိတာ ပဘာသိတာ ပဇ္ဇလိတာ။ **အာဒါသောဝ** ကံသလောဟမယံ အာဒါသတလံ ဣဝ သုဋ္ဌု သမံ ကတွာ သန္ထတာ။ **တံ** ဥပါသကံ **ကိတ္တယိဿာမိ** ပါကဋံ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

၇၂. **အဋ္ဌာနမေတံ ယံ တာဒီ** တိ ယံ ယေန ကာရဏေန တာဒီ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယသဘာဝတ္တာ တာဒီ **အကရေ** ဃရာတသေ **ရတိံ** အလ္လီနဘာဝံ **အဇ္ဈဂ** ပါပုဏိ, **ဧတံ** ကာရဏံ အဋ္ဌာနံ အကာရဏန္တိ အတ္ထော။

၇၂. **နိက္ခမိတွာ အကရသ္မာ** တိ ဃရာဝါသတော နိက္ခမိတွာ တံ တိဏာဒလမိဝ ပရိစ္စဇိတွာ **သုဗ္ဗတော** သုသိက္ခိတော ပဗ္ဗဇိဿတိ။ **ရာဟုလော နာမ နာမေနာ**တိ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇေန ပေသိတံ ကုမာရဿ ဇာတသာသနံ သုတွာ ပိတရာ သိဒ္ဓတ္ထေန, "ရာဟု ဇာတော, ဗန္ဓနံ ဇာတ"န္တိ ဝုတ္တနာမတ္တာ ရာဟုလော နာမာတိ အတ္ထော။ "ယထာ စန္ဒသူရိယာနံ ဝိမာနပဘာယ ကိလိဋ္ဌကရဏေန ရာဟု အသုရိန္ဒော ဥပေတိ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေတယံ မမ အဘိနိက္ခမနပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနံ အန္တရာယံ ကရောန္တောရိဝ ဇာတော"တိ အဓိပ္ပာယေန, "ရာဟု ဇာတောတိ အာဟာ"တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အရဟာ သော ဘဝိဿတီ**တိ သော တာဒိသော ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဝိပဿနာယံ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော အရဟာ ခီဏာသဝေါ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။

၇၃. **ကိကီဝ အဏ္ဍံ ရက္ခေယျ** တိ အဏ္ဍံ ဗီဇံ ရက္ခမာနာ ကိကီ သကုဏီ ဣဝ အပ္ပမတ္တော သီလံ ရက္ခေယျ, **စာမရီ ဝိယ ဝါလဓိ**န္တိ ဝါလံ ရက္ခမာနာ ကဏ္ဋကေသု ဝါလေ လဂ္ဂန္တေ ဘိန္ဒနဘယေန အနာကမိတွာ မရမာနာ စာမရီ ဝိယ ဇီဝိတမ္ပိ ပရိစ္စဇိတွာ သီလံ အဘိန္ဒိတွာ ရက္ခေယျ။ **နိပကော သီလသမ္ပန္နော** တိ နေပက္ကံ ဝုစ္စတိ ပညာ, တေန နေပက္ကေန သမန္နာဂတော နိပကော ခဏ္ဍဆိဒ္ဒါဒိဘာဝံ အပါပေတွာ ရက္ခဏတော သီလသမ္ပန္နော ဘဝိဿတီတိ ဧဝံ သော ဘဂဝါ ဗျာကရဏမကာသိ။ သော ဧဝံ ပတ္တအရဟတ္တဖလော ဧကဒိဝသံ ဝိဝေကဋ္ဌာနေ နိသိန္နော သောမနဿဝသေန **ဧဝံ ရက္ခိံ မဟာမုနီ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ရာဟုလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဥပသေနဝင်္ဂန္တပုတ္တတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပသေနဝင်္ဂန္တပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမ
ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော
ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သ
တ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ
ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ နာလကဂါမေ ရူပသာရိ ဗြ
ာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဥပသေနော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှ
ိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဒါယ ဧကဝဿိကော "အရိယဂဗ္ဘံ
ဝဍ္ဎေမီ"တိ ဧကံ ကုလပုတ္တံ အတ္တနော သန္တိကေ ဥပသမ္ပာဒေတွာ တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ သတ္ထာ
ရာ စဿ တဿ အဝဿိကဿ ဘိက္ခုနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဘာဝံ သုတွာ "အတိလဟုံ ခော တွံ, မောဃပုရိသ, ဗာ
ဟုလ္လာယ အာဝတ္တော"တိ (မဟာဝ. ၇၅) ဂရဟိတော "ဣဒါနာဟံ ယဒိ ပရိသံ နိဿာယ သတ္ထာရာ ဂရဟိတော, ပရိ
သံယေဝ ပန နိဿာယ သတ္ထု ပသာဒံ ကရိဿာမီ"တိ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ
ပါပုဏိ။ အရဟာ ပန ဟုတွာ သယမ္ပိ သဗ္ဗေ ဓုတင်္ဂဓမ္မေ သမာဒါယ ဝတ္တတိ, အညေပိ တဒတ္ထာယ သမာဒပေသိ,
တေန နံ ဘဂဝါ သမန္တပါသာဒိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော အပရေန သမယေန ကောသမ္ဗိယံ ကလဟေ ဥပ္ပန္နေ
ဘိက္ခုသင်္ဃေ စ ဒွိဓာဘူတေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ တံ ကလဟံ ပရိဝဇ္ဇိတုကာမေန "ဧတရဟိ ခေါ ကလဟော ဥပ္ပန္နော,
ဘိက္ခုသင်္ဃော စ ဒွိဓာဘူတော, ကထံ နု ခေါ မယာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ပုဋ္ဌော ဝိဝေကဝတ္တံ ပဋ္ဌာယ တဿ ပဋိ
ပတ္တိံ ကထေသိ။ ဧဝံ ထေရော တဿ ဘိက္ခုနော ဩဝါဒဒါနာပဒေသေန အတ္တနော တထာ ပဋိပန္နဘာဝံ ဒီပေန္တော
အညံ ဗျာကာသိ။

၈၆. သော ဧဝံ ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာ
သေန္တော **ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တ**န္တိအာဒိမာဟ။ **ပဗ္ဘာရမှိ နိသီဒန္တ**န္တိ ပုရတော ဘာရံ နမိတံ ဩနမိတန္တိ ပဗ္ဘာရံ
ဝိဝေကကာမံ ဝနမဇ္ဈေ သယံဇာတပဗ္ဗတပဗ္ဘာရေ နိသိန္နံ **နရုတ္တမံ** ဘဂဝန္တံ အဟံ **ဥပဂစ္ဆိံ** သမီပံ ဂတောတိ အတ္
ထော။

၈၇. **ကဏိကာရပုပ္ဖံ ဒိသွာ**တိ တထာ ဥပဂစ္ဆန္တော တသ္မိံ ပဒေသေ သုပုပ္ဖိတံ ကဏိကာရံ ဒိသွာ။ **ဝဏ္ဋေ
ဆေတွာနဟံ တဒါ**တိ တသ္မိံ တထာဂတဿ ဒိဋ္ဌကာလေ တံ ပုပ္ဖံ ဝဏ္ဋေ ဝဏ္ဋသ္မိံ ဆေတွာန ဆိန္ဒိတွာန။ **အလင်္
ကရိတွာ ဆတ္တမှီ**တိ တေန ပုပ္ဖေန ဆတ္တံ ဆာဒေတွာ။ **ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပယိ**န္တိ ပဗ္ဘာရေ နိသိန္နဿ ဗုဒ္ဓ
ဿ မုဒ္ဓနိ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၈၈. **ပိဏ္ဍပာတဉ္စ** **ပါဒါသိ**န္တိ တသ္မိံယေဝ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော ပိဏ္ဍပာတံ ပကာရေန အဒါသိံ ဘောဇေသိန္
တိ အတ္ထော။ **ပရမန္နံ သုဘောဇန**န္တိ သုန္ဒရဘောဇနသင်္ခါတံ ပရမန္နံ ဥတ္တမာဟာရံ။ **ဗုဒ္ဓေန နဝမေ တတ္ထာ**တိ တ
သ္မိံ ဝိဝေကဋ္ဌာနေ ဗုဒ္ဓေန သဟ နဝမေ အဋ္ဌ **သမဏေ** သမိတပါပေ ခီဏာသဝဘိက္ခူ ဘောဇေသိန္တိ အတ္ထော။

ယံ ဝဒန္တိ သုမေဓောတိ ယံ ဧကတမသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ **ဘူရိပညံ** ပထဝိသမာနံ ပညံ **သုမေဓံ** သုန္ဒရံ သဗ္ဗညုတာဒိပညာဝန္
တံ။ သုမေဓော ဣတိ သုန္ဒရပညော ဣတိ ဝဒန္တိ ပဏ္ဍိတာ ဣတော ကပ္ပတော သတသဟဿေ ကပ္ပေ ဧသော ဧက
တမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဥပသေနဝင်္ဂန္တပုတ္တတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ရဋ္ဌပါလတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဿ **ဘဂဝတော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမ
ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဥပ္
ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန

ယရာတသေ ပတိဋ္ဌိတော ရတနကောဋ္ဌာဂါရကမ္မိကေန ဒဿိတံ အပရိမာဏံ ဝံသာနုဂတံ ဓနံ ဒိသွာ “ဣမံ တွေကံ
ဓနရာသိံ မယှံ ပိတုအယျကပယျကာဒယော အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ နာသက္ခိံသု, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂ
န္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ သော အဘိညာလာဘီ ဧကံ တာပသံ ဥပသင်္ကမိတွာ
တေန ဒေဝလောကာဓိပစ္စေ နိယောဇိတော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒိဗ္ဗ
သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော မနုဿလောကေ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ
သမတ္ထဿ ကုလဿ ဧကပုတ္တကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေန သမယေန ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ
တွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ဝေနေယျသတ္တေ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရသင်္ခာတံ ခေမန္တဘူမိံ သမ္ပာပေသိ။ အထ သော
ကုလပုတ္တော အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဓမ္မံ ဒေသေ
န္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိ။

တေန ခော ပန သမယေန သတ္ထာ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သော တံ ဒိသွာ ပသန္န
မာနသော သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝုတဿ ဘဂဝတော သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ တံ ဌာနံ ပတ္ထေသိ။ သတ္ထာ
အနန္တရာယေန သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ “အယံ အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိ
တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သော သတ္ထာရံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။
သော ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွေနဝုတေ ကပ္ပေ ဖု
ဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ သတ္ထု ဝေမာတိကေသု တီသု ရာဇပုတ္တေသု သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌဟန္တေသု တေသံ ပုည
ကိရိယာသု သဟာယကိစ္စံ အကာသိ။ ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဗဟုံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော
တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုရုရဋ္ဌေ ထုလ္လကောဋ္ဌိကနိဂမေ ရဋ္ဌပါလသေဋ္ဌိနော ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဘိန္နံ
ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထကုလေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ **ရဋ္ဌပါလော** တိ ဝံသာနုဂတမေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော မဟတာ ပရိ
ဝါရေန ဝဍ္ဎန္တော အနုက္ကမေန ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တော မာတာပိတူဟိ ပတိရူပေန ဒါရေန သံယောဇိတော မဟန္တေ စ
ယသေ ပတိဋ္ဌာပိတော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသဒိသသမ္ပတ္တိံ ပစ္စနုဘောတိ။

အထ ဘဂဝါ ကုရုရဋ္ဌေ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ အနုပါပုဏိ။ တံ သုတွာ ရဋ္ဌပါလော ကုလပု
တ္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတုကာမော သတ္တာဟံ
ဘတ္တစ္ဆေဒံ ကတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ
တွာ သတ္ထု အာဏတ္တိယာ အညတရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိ
ပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သတ္ထာရံ အနုဇာနာပေတွာ မာတာပိတရော ပဿိ
တုံ ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ ဂန္တွာ တတ္ထ သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ပိတု နိဝေသနေ အာဘိဒောသိကံ ကုမ္မာသံ လဘိ
တွာ တံ အမတံ ဝိယ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ပိတရာ နိမန္တိတော သွာတနာယ အဓိဝါသေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနေ
ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ ဣတ္ထာဂါရဇနေ ဥပဂန္တွာ “ကီဒိသာ နာမ တာ, အယျပုတ္တ,
အစ္ဆရာယော, ယာသံ တွံ ဟေတု ဗြဟ္မစရိယံ စရသီ”တိအာဒီနိ (မ. နိ. ၂.၃၀၁) ဝတွာ ပလောဘနကမ္မံ ကာတုံ အာရ
ဒ္ဓေ တဿာဓိပ္ပာယံ ဝိပရိဝတ္တေတွာ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မံ ကထေန္တော –

“ပဿ စိတ္တကတံ ဗိမ္ဗံ၊ အရုကာယံ သမုဿိတံ။
အာတုရံ ဗဟုသင်္ကပ္ပံ၊ ယဿ နတ္ထိ ဓုဝံ ဌိတိ။

“ပဿ စိတ္တကတံ ရူပံ၊ မဏိနာ ကုဏ္ဍလေန စ။
အဋ္ဌိံ တစေန ဩနဒ္ဓံ၊ သဟ ဝတ္ထေဟိ သောဘတိ။

“အလတ္တကကတာ ပါဒါ၊ မုခံ စုဏ္ဏကမက္ခိတံ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

“အဋ္ဌာပဒကတာ ကေသာ၊ နေတ္တာ အဉ္ဇနမက္ခိတာ။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ၊ နော စ ပါရဂဝေသိနော။

“အဉ္ဇနီဝ နဝါ စိတ္တာ, ပူတိကာယော အလင်္ကတော။
အလံ ဗာလဿ မောဟာယ, နော စ ပါရဂဝေသိနော။

“ဩဒဟိ မိဂဝေါ ပါသံ, နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ, ကန္ဒန္တေ မိဂဗန္ဓကေ။

“ဆိန္နော ပါသော မိဂဝဿ, နာသဒါ ဝါဂုရံ မိဂေါ။
ဘုတွာ နိဝါပံ ဂစ္ဆာမ, သောစန္တေ မိဂလုဒ္ဒကေ”တိ။ (မ. နိ. ၂.၃၀၂; ထေရဂါ. ၇၆၉-၇၇၅)။

ဣမာ ဂါထာယော အဘာသိ။ ဣမာ ဂါထာ ဝတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ရညော ကောရဗျဿ မိဂါဇိနဝနုယျာနေ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ။ ထေရဿ ကိရ ပိတာ သတ္တသု ဒွါရကောဋ္ဌကေသု အဂ္ဂဠံ ဒါပေတွာ မလ္လေ အာဏာပေသိ “နိက္ခမိတုံ မာ ဒေထ, ကာသာယာနိ အပနေတွာ သေတကာနိ နိဝါသာပေထာ”တိ။ တသ္မာ ထေရော အာကာသေန အဂမာသိ။ အထ ရာဇာ ကောရဗျော ထေရဿ တတ္ထ နိသိန္နဘာဝံ သုတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ “ဣဓ, ဘော ရဋ္ဌပါလ, ပဗ္ဗဇန္တော ဗျာဓိပါရိဇုညံ ဝါ ဇရာဘောဂဉာတိပါရိဇုညံ ဝါ ပတ္တော ပဗ္ဗဇတိ, တွံ ပန ကိဉ္စိပိ ပါရိဇုညံ အနုပဂတော ဧဝ ကသ္မာ ပဗ္ဗဇသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အထဿ ထေရော “ဥပနီယတိ လောကော အဒ္ဓုဝေါ, အတာဏော လောကော အနဘိဿရော, အသရဏော လောကော သဗ္ဗံ ပဟာယ ဂမနီယံ, ဦနော လောကော အတိတ္တော တဏှာဒါသော”တိ (မ. နိ. ၂.၃၀၅) ဣမေသံ စတုန္နံ ဓမ္မုဒ္ဒေသာနံ အတ္တနာ ဝိဒိတဘာဝံ ကထေတွာ တဿာ ဒေသနာယ အနုဂီတိံ ကထေန္တော –

“ပဿာမိ လောကေ သဓနေ မနုဿေ, လဒ္ဓါန ဝိတ္တံ န ဒဒန္တိ မောဟာ။
လုဒ္ဓါ ဓနံ သန္နိစယံ ကရောန္တိ, ဘိယျောဝ ကာမေ အဘိပတ္ထယန္တိ။

“ရာဇာ ပသယှပ္ပထဝိံ ဝိဇေတွာ, သသာဂရန္တံ မဟိမာဝသန္တော။
ဩရံ သမုဒ္ဒဿ အတိတ္တရူပော, ပါရံ သမုဒ္ဒဿပိ ပတ္ထယေထ။

“ရာဇာ စ အညေ စ ဗဟူ မနုဿာ, အဝီတတဏှာ မရဏံ ဥပေန္တိ။
ဦနာဝ ဟုတွာန ဇဟန္တိ ဒေဟံ, ကာမေဟိ လောကမှိ န ဟတ္ထိ တိတ္တိ။

“ကန္ဒန္တိ နံ ဉာတီ ပကိရိယ ကေသေ, ‘အဟော ဝတာ နော အမရာ’တိ စာဟု။
ဝတ္ထေန နံ ပါရုတံ နီဟရိတွာ, စိတံ သမောဓာယ တတော ဍဟန္တိ။

“သော ဍယှတိ သူလေဟိ တုဇ္ဇမာနော, ဧကေန ဝတ္ထေန ပဟာယ ဘောဂေ။
န မီယမာနဿ ဘဝန္တိ တာဏာ, ဉာတီ စ မိတ္တာ အထ ဝါ သဟာယာ။

“ဒါယာဒကာ တဿ ဓနံ ဟရန္တိ, သတ္တော ပန ဂစ္ဆတိ ယေန ကမ္မံ။
န မီယမာနံ ဓနမန္ဝေတိ ကိဉ္စိ, ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ ဓနဉ္စ ရဋ္ဌံ။

“န ဒီဃမာယုံ လဘတေ ဓနေန, န စာပိ ဝိတ္တေန ဇရံ ဝိဟန္တိ။
အပ္ပံ ဟိဒံ ဇီဝိတမာဟု ဓီရာ, အသဿတံ ဝိပ္ပရိဏာမဓမ္မံ။

“အဍ္ဎာ ဒလိဒ္ဒါ စ ဖုသန္တိ ဖဿံ, ဗာလော စ ဓီရော စ တထေဝ ဖုဋ္ဌော။
ဗာလော ဟိ ဗာလျာ ဝဓိတောဝ သေတိ, ဓီရော စ နော ဝေဓတိ ဖဿဖုဋ္ဌော။

“တသ္မာ ဟိ ပညာဝ ဓနေန သေယျာ, ယာယ ဝေါသာနမိဓာဓိဂစ္ဆတိ။
အဗျောသိတတ္တာ ဟိ ဘဝါဘဝေသု, ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ မောဟာ။

‘‘ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ၊ သံသာရမာပဇ္ဇ ပရမ္ပရာယ။
တဿပ္ပပညော အဘိသဒ္ဒဟန္တော၊ ဥပေတိ ဂဗ္ဘဉ္စ ပရဉ္စ လောကံ။

‘‘စောရော ယထာ သန္ဓိမုခေ ဂဟီတော၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပာပဓမ္မော။
ဧဝံ ပဇာ ပေစ္စ ပရမှိ လောကေ၊ သကမ္မုနာ ဟညတိ ပာပဓမ္မော။

‘‘ကာမာ ဟိ စိတြာ မဓုရာ မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေန မထေန္တိ စိတ္တံ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ တသ္မာ အဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ။

‘‘ဒုမပ္ဖလာနီဝ ပတန္တိ မာဏဝါ၊ ဒဟရာ စ ဝုဍ္ဎာ စ သရီရဘေဒါ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာန ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော။

‘‘သဒ္ဓါယာဟံ ပဗ္ဗဇိတော၊ ဥပေတော ဇိနသာသနေ။
အဝဉ္ဈာ မယှံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ အနဏော ဘုဉ္ဇာမိ ဘောဇနံ။

‘‘ကာမေ အာဒိတ္တတော ဒိသွာ၊ ဇာတရူပာနိ သတ္ထတော။
ဂဗ္ဘာဝေါက္ကန္တိတော ဒုက္ခံ၊ နိရယေသု မဟဗ္ဘယံ။

‘‘ဧတမာဒီနဝံ ဉတွာ၊ သံဝေဂံ အလဘိံ တဒါ။
သောဟံ ဝိဒ္ဓေါ တဒါ သန္တော၊ သမ္ပတ္တော အာသဝက္ခယံ။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတော၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော’’တိ။ (ထေရဂါ. ၇၇၆-၇၉၃) –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။ ဧဝံ ထေရော ရညော ကောရဗျဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သတ္ထု သန္တိကမေဝ ဂတော။ သတ္ထာ စ အပရဘာဂေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၉၇-၈. ဧဝံ သော ထေရော ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ **ဝရနာဂေ မယာ ဒိန္နေ** တိ တဿ ဘဂဝတော ရူပကာယေ ပသီဒိတွာ ဝရေ ဥတ္တမေ သေဋ္ဌေ **ဤသာဒန္တေ** ရထဤသာသဒိသဒန္တေ ဥရူဠှဝဟေ ဘာရဝဟေ ရာဇာရဟေ ဝါ။ **သေတစ္ဆတ္တောပသောဘိတေ**တိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ ဥဿာပိတသေတစ္ဆတ္တေန ဥပသောဘိတေ သောဘမာနော။ ပုနပိ ကိံ ဝိသိဋ္ဌေ ဝရနာဂေ? **သကပ္ပနေ** ဟတ္ထာလင်္ကာရသဟိတော။ **သင်္ဃာရာမံ** ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝသနတ္ထာယ အာရာမံ ဝိဟာရံ **အကာရယိံ** ကာရေသိံ။

၉၉. စတုပညာသသဟဿာနိ တိ တသ္မိံ ကာရာပိတေ ဝိဟာရဗ္ဘန္တရေ စတုပညာသသဟဿာနိ ဟသာဒီနိ စ အဟံ အကာရယိံ ကာရေသိန္တိ အတ္ထော။ **မဟောဃဒါနံ ကရိတွာန**တိ သဗ္ဗပရိက္ခာရသဟိတံ မဟောဃသဒိသံ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ **မဟေသိနော** မုနိနော နိယျာဒေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၀၀. အနုမောဒိ မဟာဝီရောတိ စတုရာသင်္ခေယျသတသဟဿေသု ကပ္ပေသု အဗ္ဗောစ္ဆိန္နဥဿာဟသင်္ခါတေန ဝီရိယေန မဟာဝီရော **သယမ္ဘူ** သယမေဝ ဘူတော ဇာတော လဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော အဂ္ဂေ သေဋ္ဌော ပုဂ္ဂလော **အနုမောဒိ** ဝိဟာရာနုမောဒနံ အကာသိ။ **သဗ္ဗေ ဇနေ ဟာသယန္တော** တိ သကလာနန္တာပရိမာဏေ ဒေဝမနုဿေ ဟာသယန္တော သန္တုဋ္ဌေ **ကုရုမာနော** အမတနိဗ္ဗာနပဋိသံယုတ္တံ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနံ **ဒေသေသိ** ပကာသေသိ ဝိဝရိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနီ အကာသီတိ အတ္ထော။

၁၀၁. တံ မေ ဝိယာကာသီတိ တံ မယှံ ကတပုညံ ဗလံ ဝိသေသေန ပကာသေဟိ။ **ဖလဇုတ္တမနာမကော** တိ ဖလေ ဇာတံ ဖလဇံ ပဒုမံ, ပဒုမုတ္တရနာမကောတိ အတ္ထော။ ''ဖလနုတ္တမနာယကော''တိပိ ပါဌော။ တတ္ထ အတ္တနော ပဘာယ ဖလန္တီတိ ဖလနာ, စန္ဒိမသူရိယဒေဝဗ္ရဟ္မာနော, တေသံ ဖလနာနံ ဥတ္တမောတိ ဖလနုတ္တမော။ သဗ္ဗသတ္တာနံ နာယကော ဥတ္တမောတိ နာယကော, သမ္မာရဝန္တေ သတ္တေ နိဗ္ဗာနံ နေတိ ပာပေတီတိ ဝါ နာယကော, ဖလနုတ္တမော စ သော နာယကော စာတိ **ဖလနုတ္တမနာယကော။ ဘိက္ခုသင်္ဃေ နိသီဒိတွာ** တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဇ္ဈေ နိသိန္နော **ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ** ပကာသေဟိ ကထေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ရဋ္ဌပါလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သောပါကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဘာရံ သောဓယန္တဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သောပါကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ အညတရဿ ကုလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ဗီဇပူရဖလာနိ သတ္ထု ဥပနေသိ, ပရိဘုဉ္ဇိ ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ။ သော ဘိက္ခု သတ္ထုရိ သင်္ဃေ စ အဘိပ္ပသန္နော သလာကဘတ္တံ ပဋ္ဌပေတွာ သင်္ဃုဒ္ဒေသဝသေန တိဏ္ဏံ ဘိက္ခူနံ ယာဝဇီဝံ ခီရဘတ္တံ အဒါသိ။ သော တေဟိ ပုညေဟိ အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝန္တော ကေနစိ မနုဿယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ကေဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ခီရဘတ္တံ အဒါသိ။

ဇဝံ တတ္ထ တတ္ထ ပုညာနိ ကတွာ သုဂတီသုယေဝ ပရိဗ္ဘမန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ပုရိမကမ္မနိဿန္ဒေန သာဝတ္ထိယံ အညတရာယ ဒုဂ္ဂတိတ္ထိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ တံ ဒသမာသေ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ပရိပက္ကေ ဂဗ္ဘေ ဝိဇာယနကာလေ ဝိဇာယိတုံ အသက္ကောန္တီ မုစ္ဆံ အာပဇ္ဇိတွာ ဗဟုဝေလံ မတာ ဝိယ နိပဇ္ဇိ။ ဉာတကာ ''မတာ''တိ သညာယ သုသာနံ နေတွာ စိတကံ အာရောပေတွာ ဒေဝတာနုဘာဝေန ဝါတဝုဋ္ဌိယာ ဥဋ္ဌိတာယ အဂ္ဂိံ အဒတွာ ပက္ကမိံသု။ အရကော ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ ဒေဝတာနုဘာဝေနေဝ အရောဂေ ဟုတွာ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိ။ မာတာ ပန ကာလမကာသိ။ ဒေဝတာ မနုဿရူပေနုပဂမ္မ တံ ဂဟေတွာ သုသာနဂေါပကဿ ဂေဟေ ဌပေတွာ ကတိပယံ ကာလံ ပတိရူပေန အာဟာရေန ပေါသေသိ။ တတော ပရံ သုသာနဂေါပကော အတ္တနော ပုတ္တံ ကတွာ ဝဍ္ဎေသိ။ သော တထာ ဝဍ္ဎန္တော တဿ ပုတ္တေန သုပ္ပိယေန နာမ အရကေန သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော ဝိစရိ။ တဿ သုသာနေ ဇာတသံဝဍ္ဎဘာဝတော **သောပါကော**တိ သမညာ အဟောသိ။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ပစ္စူသဝေလာယံ ဉာဏဇာလံ ပတ္ထရိတွာ ဝေနေယျဗန္ဓဝေ ဩလောကေန္တော ဉာဏဇာလဿ အန္တောဂတံ ဒိသွာ သုသာနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ အရကော ပုဗ္ဗဟေတုနာ စောဒိယမာနော ပသန္နမာနသော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿ ဓမ္မံ ကထေသိ။ သော ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ ပိတရာ ''အနုညာတောသီ''တိ ဝုတ္တော ပိတရံ သတ္ထု သန္တိကံ အာနေသိ။ တဿ ပိတာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ''ဣမံ အရကံ ပဗ္ဗာဇေထ, ဘန္တေ''တိ အနုဇာနိ, တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဘဂဝါ မေတ္တာဘာဝနာယ နိယောဇေသိ။ သော မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ သုသာနေ ဝိဟရန္တော နစိရဿေဝ မေတ္တာဈာနံ ပါဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။ အရဟာ ဟုတွာပိ အညေသံ သောသာနိကဘိက္ခူနံ မေတ္တာဘာဝနာဝိဓိံ ဒဿေန္တော **''ယထာပိ ဧကပုတ္တသ္မိံ''** န္တိ (ထေရဂါ. ၃၃) ဂါထံ အဘာသိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဧကပုတ္တကေ ပိယေ မနာပေ မာတာ ပိတာ စ ကုသလီ ဧကန္တဟိတေသီ ဘဝေယျ, ဇဝံ ပုရတ္ထိမာဒိဘေဒာသု သဗ္ဗာသု ဒိသာသု ကာမဘဝါဒိဘေဒေသု တ သဗ္ဗေသု ဘဝေသု ဒဟရာဒိဘေဒာသု သဗ္ဗာသု အဝတ္ထာသုပိ ဋ္ဌိတေသု သဗ္ဗေသု သတ္တေသု ဧကန္တဟိတေသိတာယ ကုသလီ ဘဝေယျ ''မိတ္တော, ဥဒါသိနော, ပစ္စတ္ထိကော''တိ သီမံ အကတွာ သီမာယ သမ္ဘေဒဝသေန သဗ္ဗတ္ထ ဧကရသံ မေတ္တံ ဘာဝေယျာတိ ဣမံ ပန ဂါထံ ဝတွာ ''သစေ တုမှေ ဟ အာယသ္မန္တော ဧဝံ မေတ္တံ ဘာဝေယျာထ, ယေ တေ ဘဂဝတာ 'သုခံ သုပတီ'တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁၁.၁၅; ပရိ. ၃၃၁; မိ. ပ. ၄.၄.၆) ဧကာဒသ မေတ္တာနိသံသာ စ ဝုတ္တာ, ဧကံသေန တေသံ ဘာဂိနော ဘဝထာ''တိ ဩဝဒံ အဒါသိ။

၁၁၂. ဧဝံ သော ပတ္တဖလာဓိဂမော အတ္တနော ကတပုညံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပအနံ ဒဿေန္တော **ပဋ္ဌာရံ သောဘယန္တဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဋ္ဌာရ** န္တိ သိလာပဗ္ဗတဿ ဝိဝေကဋ္ဌာနံ, တံ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပတ္တာ ကူဋ္ဌကဟာကာရံ ကတွာ ဒွတရကတင္မံ ယောဇေတွာ ဘိက္ခူနံ ဝသနတ္ထာယ အဒါသိ, ပကာရေန ဘရော ပတ္ထေတဗ္ဗောတိ ပဋ္ဌာရော, တံ သောဘယန္တဿ မမ သန္တိကံ သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဘဂဝါ **အာဂစ္ဆိ** ဟပုဏ္ဏိ။

၁၁၃. ဗုဒ္ဓံ ဥပဂတံ ဒိသွာတတိ ဧဝံ မမ သန္တိကံ အာဂတံ ဒိသွာ **တာဒိနော** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယသဘာဝတ္တာ တာဒိဂုဏယုတ္တဿ **လောကဇေဋ္ဌဿ** ဗုဒ္ဓဿ **သန္တိရံ** တိဏပဏ္ဏာဒိသန္ထရံ ကဋ္ဌတ္ထရံ **ပညာပေတွာ** နိဋ္ဌာပေတွာ **ပုပ္ဖာသနံ** ပုပ္ဖမယံ အာသနံ အဟံ အဒါသိံ။

၁၁၄. ပုပ္ဖာသနေ နိသီဒိတွာတတိ တသ္မိံ ပညတ္တေ ပုပ္ဖာသနေ နိသီဒိတွာ လောကနာယကော သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါ။ **မမဉ္စ ဂတိမညာယာ** တိ မယှံ ဂတိံ အာယတိံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ အညာယ ဇာနိတွာ **အနိစ္စတံ** အနိစ္စဘာဝံ **ဥဒာဟရိ** ကထေသိ။

၁၁၅. အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ တိ ဝတ ဧကန္တေန သင်္ခါရာ ပစ္စယေဟိ သမေစ္စ သမာဂန္တွာ ကရိယမာနာ သင်္ခတဓမ္မာ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စာ။ **ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော** တိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိနဿနသဘာဝါ **ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ** ဟုတွာဘဝိတွာ ဧတေ သင်္ခါရာ **နိရုဇ္ဈန္တိ** ဝိနဿန္တီတိ အတ္ထော။ **တေသံ ဝူပသမော သုခော**တိ တေသံ သင်္ခါရာနံ ဝိသေသေန ဥပသမော သုခော, တေသံ ဝူပသမကရံ နိဗ္ဗာနမေဝ ဧကန္တသုခန္တိ အတ္ထော။

၁၁၆. ဣဒံ ဝတွာန သဗ္ဗညူ တိ သဗ္ဗဓမ္မဇာနနကော ဘဂဝါ လောကာနံ ဇေဋ္ဌော ဝုဋ္ဌော နရာနံ အာသဘော ပဓာနော ဝီရော ဣဒံ အနိစ္စပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မဒေသနံ **ဝတွာန** ကထေတွာ **အမ္ဗရေ** အာကာသေ ဟံသရာဇာ ဣဝ **နဘံ** အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၇. သကံ ဒိဋ္ဌိံ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ခန္တိံ ရုစိံ အဇ္ဈာသယံ **ဇဟိတွာန** ပဟာယ။ **ဘာဝယာနိစ္စသညဟန္တိ** အနိစ္စေ အနိစ္စန္တိ ပဝတ္တသညံ အဟံ ဘာဝယိံ ဝဍ္ဎေသိံ မနသိ အကာသိံ။ **တတ္ထ ကာလံ ကတော အဟ** န္တိ တတ္ထ တိဿံ ဇာတိယံ တတော ဇာတိတော အဟံ ကာလံ ကတော မတော။

၁၁၈. ဒွေဝ သမ္ပတ္တီ အနုဘောတွာ တိ မနုဿသမ္ပတ္တိဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသင်္ခါတာ ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ။ **သုက္ကမူလေန စောဒိတော** တိ ပုရာဏကုသလမူလေန, မူလဘူတေန ကုသလေန တ စောဒိတော သဉ္စောဒိတော။ **ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ**တိ ပရိယောသာနေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ ဟပုဏ္ဏိတေ။ **သဟာကယောနုဟာဂမိန္တိ** သကံ ပစိတဘတ္တံ သဟာကံ ယောနိံ ဥပာဂမိံ။ ယဿ ကုလဿ အတ္တနော ပစိတဘတ္တံ အဒေဟိ အဘုဉ္ဇိနိယံ, တသ္မိံ စဏ္ဍာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တောသ္မီတိ အတ္ထော။ အထ တ သာ ဝုစ္စတိ သုနခေါ, သုနခေါစ္ဆိဋ္ဌဘတ္တဘုဉ္ဇနကစဏ္ဍာလကုလေ ဇာတောတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သောပာကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. သုမင်္ဂလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အာဟုတိံ ယိဋ္ဌုကာမော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုမင်္ဂလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပိယဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ နှာတွာ ဧကစီဝရံ ဌိတံ ဒိသွာ သောမနဿပ္ပတ္တော အပ္ဖောဋေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယာ အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ကမဂေ တာဒိသေန ကမ္မနိဿန္ဒေန ဒလိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **သုမင်္ဂလော** တိ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ခုဇ္ဇကာသိတနင်္ဂလကုဒ္ဒာလပရိက္ခာရော ဟုတွာ ကသိယာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရညာ ပသေနဒိနာ ကောသလေန ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ မဟာဒါနေ ပဝတ္တိယမာနေ အနုပကရဏာနိ ဂဟေတွာ

အာဂစ္ဆန္တေဟိ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ဒမိဠဥ္မှံ ဂဟေတွာ အာဂတော ဘိက္ခုနံ သက္ကာရသမ္မာနံ ဒိသွာ “ကေမေ သမဏာ သက္ယပုတ္တိယာ သုခုမဝတ္ထနိဝတ္ထာ သုဘောဇနာနိ ဘုဉ္ဇိတွာ နိတတေသု သေနာသနေသု ဝိဟရန္တိ, ယံနူနာဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ အညတရံ မဟာထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော ပဗ္ဗဇာဓိပ္ပာယံ နိဝေဒေသိ။ သော တံ ကရုဏာယန္တော ပဗ္ဗာဇေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သော အရညေ ဝိဟရန္တော ဧကေကဝိဟာရေ နိဗ္ဗိန္နော ဥက္ကဏ္ဌိတော ဟုတွာ ဝိဗ္ဘမိတုကာမော ဉာတိကမံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကစ္ဆုံ ဗန္ဓိတွာ ခေတ္တံ ကသန္တေ ကိလိဋ္ဌဝတ္ထနိဝတ္ထေ သမန္တတော ရဇောကိဏ္ဏသရီရေ တတာတတပေန သုသုဿန္တေ ခေတ္တံ ကဿကေ မနုဿေ ဒိသွာ “မဟန္တံ ဝတိမေ သတ္တာ ဇီဝိကနိမိတ္တံ ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘဝန္တီ”တိ သံဝေဂံ ပဋိလဘိ။ ဉာဏဿ ပရိပါကဂတတ္တာ စဿ ယထာဂဟိတံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော အညတရံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂန္တွာ ဝိဝေကံ လဘိတွာ ယောနိသောမနသိကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၂၄. ဧဝံ သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အာဟုတိံ ယိဋ္ဌုကာမောဟ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာဟုတိ**န္တိ အန္နပါနာဒိအနေကဝိဓံ ပူဇာသက္ကာရူပကရဏံ။ **ယိဋ္ဌုကာမော** တိ ယဇိတုကာမော, ဒါနံ ဒါတုကာမော အဟံ။ **ပဋိယာဒေတွာန ဘောဇန**န္တိ အာဟာရံ ပဋိယာဒေတွာ နိပ္ဖာဒေတွာ။ **ဗ္ရာဟ္မဏေ ပဋိမာနေန္တော** တိ ပဋိဂ္ဂါဟကေ သုဒ္ဓပဗ္ဗဇိတေ ပရိယေသန္တော။ **ဝိသာလေ မာဠကေ ဌိတော**တိ ပရိသုဒ္ဓပဏ္ဍရပုလိနတလာဘိရာမေ ဝိပုလေ မာဠကေ ဌိတော။

၁၂၅-၇. **အဒ္ဒသာသိံ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိအာဒီသု **မဟာယသံ** မဟာပရိဝါရံ **သဗ္ဗလောကံ** သကလသတ္တလောကံ **ဝိနေတာနံ** ဝိသေသေန နေတာရံ နိဗ္ဗာနသမ္ပာပကံ **သယမ္ဘုံ** သယမေဝ ဘူတံ အနာစရိယကံ **အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ** သေဋ္ဌပုဂ္ဂလံ ဘဂဝန္တံ ဘဂ္ယဝန္တာဒိဂုဏယုတ္တံ **ဇုတိမန္တံ** နီလပီတာဒိပဘာသမ္ပန္နံ သာဝကေဟိ **ပုရက္ခတံ** ပရိဝါရိတံ **အာဒိစ္စမိဝ** သူရိယမိဝ **ရောစန္တံ** သောဘမာနံ **ရထိယံ** ဝီထိယံ ပဋိပန္နကံ ဂစ္ဆန္တံ ပိယဒဿိံ နာမ **သမ္ဗုဒ္ဓံ** အဒ္ဒသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန** တိ ဗန္ဓဉ္ဇလိပုဋံ သိရသိ ကတွာ **သကံ စိတ္တံ** အတ္တနော စိတ္တံ **ပသာဒယိံ** ကုတ္ထမ္ဘု တဿ ဘဂဝတော ဂုဏေ ပသာဒေသိံ ပသန္နမကာသိန္တိ အတ္ထော။ **မနသာဝ နိမန္တေသိ** န္တိ စိတ္တေန ပတာရေသိံ။ **အာဂစ္ဆတု မဟာမုနီ** တိ မဟိတော ပူဇာရဟော မုနိ ဘဂဝါ မမ နိဝေသနံ အာဂစ္ဆတု။

၁၂၈. **မမ သင်္ကပ္ပမညာယ** တိ မယှံ စိတ္တသင်္ကပ္ပံ ဥတွာ **လောကေ** သတ္တလောကေ **အနုတ္တရော** ဥတ္တရဝိရဟိတော သတ္ထာ **ခီဏာသဝသဟဿေဟိ** အရဟန္တသဟဿေဟိ ပရိဝုတော **မမ ဒွါရံ** မယှံ ဂေဟဒွါရံ **ဥပာဂမိ** သမ္ပာပုဏိ။

၁၂၉. တဿ သမ္ပတ္တဿ သတ္ထုနော ဧဝံ နမက္ကာရမကာသိံ။ **ပုရိသာဇည** ပုရိသာနံ အာဇည, သေဋ္ဌ, မမ နမက္ကာရော **တေ** တုယှံ **အတ္ထု** ဘဝတု။ **ပုရိသုတ္တမ** ပုရိသာနံ ဥတ္တမ အဓိကဂုဏဝိသိဋ္ဌ **တေ** တုယှံ မမ နမက္ကာရော အတ္ထု။ **ပာသာဒံ** ပါသာဒဇနကံ မမ နိဝေသနံ အဘိရုဟိတွာ **သီဟာသနေ** ဥတ္တမာသနေ နိသီဒတန္တိ အာယာစိန္တိ အတ္ထော။

၁၃၀. **ဒန္တော ဒန္တပရိဝါရော** တိ သယံ ဒွါရတ္တယေန ဒန္တော တထာ ဒန္တာဟိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဥပါသကဥပါသိကာသင်္ခါတာဟိ စတူဟိ ပရိသာဟိ ပရိဝါရိတော။ **တိဏ္ဏော တာရယတံ ဝရော** တိ သယံ တိဏ္ဏော သံသာရတော ဥတ္တိဏ္ဏော နိက္ခန္တော တာရယတံ တာရယန္တာနံ ဝိသိဋ္ဌပုဂ္ဂလာနံ ဝရော ဥတ္တမော ဘဂဝါ မမာရာဓနေန ပါသာဒံ အဘိရုဟိတွာ **ပဝရာသနေ** ဥတ္တမာသနေ **နိသီဒိ** နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေသိ။

၁၃၁. **ယံ မေ အတ္ထိ သကေ ဂေဟေ** တိ အတ္တနော ဂေဟေ ယံ အာမိသံ **ပစ္စုပဋ္ဌိတံ** သမ္ပာဒိတံ ရာသိကတံ အတ္ထိ။ **တာဟံ ဗုဒ္ဓဿ ပါဒါသိ** န္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သံဃဿ တံ အာမိသံ ပါဒါသိံ ပ-ကာရေန အာဒရေန တ အ အာသိန္တိ အတ္ထော။ **ပသန္နော သေဟိ ပါဏိဘိ** တိ အတ္တနော ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ ပသန္နစိတ္တော ဂဟေတွာ ပါအာသိန္တိ အတ္ထော။

၁၃၂. **ပသန္နစိတ္တော** ပသာဒိတမနသင်္ကပ္ပော သုမနော သုန္ဒရမနော။ **ဝေဒဇာတော** ဇာတဝေဒော ဥပ္ပန္နသောမနဿော **ကတဉ္ဇလီ** သိရသိ ဌပိတအဉ္ဇလိပုဋော **ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌံ နမဿာမိ** သေဋ္ဌဿ ဗုဒ္ဓဿ ပဏာမံ ကရောမီတိ အ

တ္တော။ **အဟော ဗုဒ္ဓဿုဋ္ဌာရတာ** တိ ပဋ္ဌိဝိဒ္ဓစတုသစ္စဿ သတ္တုနော ဥဋ္ဌာရတာ မဟန္တဘာဝေ အဟော အစ္ဆရိယန္တိ အတ္တော။

၁၃၃. အဌ္ဌန္နံ ပယိရူပာသတန္တိ ပယိရုပာသန္တာနံ **ဘုဥ္ဇံ** ဘုဥ္ဇန္တာနံ အဌ္ဌန္နံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ အန္တရေ **ခီဏာသဝ** အရဟာန္တော၀ ဗဟူတိ အတ္တော။ **တုယှေဝဟ၀ေသော အာနုဘာဝတေ**တိ ဧသော အာကာသစရဏာဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာဒိအာနုဘာဝေ တုယှေဝဟ၀ တုယှဟံ ဧ၀ အာနုဘာဝေ, နာညေသံ။ **သရဏံ တံ ဥပေမဟန္တိ** တံ က္ကတ္ထမ္ဘုတံ တုဝံ သရဏံ တာဏံ လေဏံ ပရာယနန္တိ ဥပေမိ ဂစ္ဆာမိ ဇာနာမိ တတိ အတ္တော။

၁၃၄. လောကဇေဌ္ဌော နရာသဘော ပိယဒဿီ ဘဂဝတ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ နိသိဒိတွတ ဣမာ ဗ္ဘာကရဏကထာ အဘာသထ ကထေသိတိ အတ္တော။ သေသံ သုဝိညေယျမေတတိ။

သုမင်္ဂလတ္တေရအပဒာန၀ဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒုတိယဿ သီဟာသန၀ဂ္ဂဿ ၀ဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. သုဘူတိဝဂ္ဂေါ

၁. သုဘူတိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဘူတိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ အနုပ္ပန္နေယေဝ ပဒုမုတ္တရေ ဘဂဝတိ လောကနာထေ ဟံသဝတီနဂရေ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ဧကပုတ္တကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **နန္ဒမာဏဝေါ** တိ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော အတ္တနော ပရိဝါရဘူတေဟိ စတုစတ္တာလီသာယ မာဏဝသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတပါဒေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စာဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ အန္တေဝါသိကာနမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ တေပိ နစိရဿေဝ ဈာနလာဘိနော အဟေသုံ။

တေန စ သမယေန ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဟံသဝတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော နန္ဒတာပသဿ အန္တေဝါသိကဇဋိလာနံ အရဟတ္တူပနိဿယံ, နန္ဒတာပသဿ စ ဒ္ဝီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ သာဝကဋ္ဌာနန္တရဿ ပတ္ထနံ ဒိသွာ ပာတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ပုဗ္ဗဏှသမယေ ပတ္တစီဝရမာဒာယ အညံ ကဉ္စိ အနာမန္တေတွာ သီဟော ဝိယ ဧကစရော နန္ဒတာပသဿ အန္တေဝါသိကေသု ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေသု ''ဗုဒ္ဓဘာဝံ မေ ဇာနာတူ''တိ ပဿန္တဿေဝ နန္ဒတာပသဿ အာကာသတော ဩတရိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ နန္ဒတာပသော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဉ္စေဝ လက္ခဏပာရိပူရိဉ္စ ဒိသွာ လက္ခဏမန္တေ သမ္မသိတွာ ''ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော နာမ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသန္တော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ, ပဗ္ဗဇန္တော လောကေ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော သဗ္ဗညူ ဗုဒ္ဓော ဟောတိ, အယံ ပုရိသာဇာနီယော နိဿံသယံ ဗုဒ္ဓေါ''တိ ဉတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒာသိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ နန္ဒတာပသောပိ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ အာသနံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တသ္မိံ သမယေ စတုစတ္တာလီသသဟဿဇဋိလာ ပဏီတပဏီတာနိ ဩဇဝန္တာနိ ဖလာဖလာနိ ဂဟေတွာ အာစရိယဿ သန္တိကံ သမ္ပတ္တာ ဗုဒ္ဓါနဉ္စေဝ အာစရိယဿ စ နိသိန္နာကာရံ ဩလောကေတွာ အာဟံသု – ''အာစရိယ, မယံ 'ဣမသ္မိံ လောကေ တုမ္ဟေဟိ မဟန္တတရော နတ္ထီ'တိ ဝိစရာမ, အယံ ပန ပုရိသော တုမ္ဟေဟိ မဟန္တတရော မညေ''တိ။ နန္ဒတာပသော – ''တာတာ , ကိံ ဝဒေထ, တုမ္ဟေ သာသပေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုံ ဥပမေတုံ ဣစ္ဆထ, သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန သဒ္ဓိံ မာ မံ ဥပမိတ္ထာ''တိ အာဟ။ အထ တေ တာပသာ – ''သစေ အယံ ဩရကော အဘဝိဿ, န အမှာကံ အာစရိယော ဧဝံ ဥပမံ အာဟရေယျ။ យာဝ မဟာဝတာယံ ပုရိသာဇာနီယော''တိ ပါဒေသု နိပတိတွာ သိရသာ ဝန္ဒိံသု။ အထ တေ အာစရိယော အာဟ – ''တာတာ, အမှာကံ ဗုဒ္ဓါနံ အနုစ္ဆဝိကော ဒေယျဓမ္မော နတ္ထိ, ဘဂဝါ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ဣဓာဂတော, တသ္မာ မယံ ယထာဗလံ ဒေယျဓမ္မံ ဒဿာမ, တုမ္ဟေဟိ ယံ ယံ ပဏီတံ ဖလာဖလံ အာဘတံ, တံ တံ အာဟရထာ''တိ အာဟရာပေတွာ သဟတ္ထေနေဝ ဓောဝိတွာ သယံ တထာဂတဿ ပတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ သတ္ထာရာ ဖလာဖလေ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တေ ဒေဝတာ ဒိဗ္ဗောဇံ ပက္ခိပိံသု။ တာပသော ဥဒကမ္ပိ သယမေဝ ပရိဿာဝေတွာ အဒာသိ။ တတော ဘောဇနကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ နိသိန္နေ သတ္ထရိ သဗ္ဗေ အန္တေဝါသိကေ ပက္ကောသိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ သာရဏီယံ ကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ သတ္ထာ ''ဘိက္ခုသင်္ဃော အာဂစ္ဆတူ''တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ သတသဟဿမတ္တာ ခီဏာသဝါ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌံသု။

အထ နန္ဒတာပသော အန္တေဝါသိကေ အာမန္တေသိ – ''တာတာ, ဗုဒ္ဓါနံ နိသိန္နာသနမ္ပိ နီစံ, သမဏသတသဟဿဿ သဿပိ အာသနံ နတ္ထိ။ တုမ္ဟေဟိ အဇ္ဇ ဥဠာရံ ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ သက္ကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဗ္ဗတပါဒတော ဝဏ္ဏဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရထာ''တိ အာဟ။ အစိန္တေယျတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိသယဿ တေ မုဟုတ္တေနေဝ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသသမ္ပန္နာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ယောဇနပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖာသနံ ပညာပေသုံ။ အဂ္ဂသာဝကာနံ တိဂါဝုတံ, သေသဘိက္ခူနံ အဍ္ဎယောဇနာဒိဘေဒံ, သင်္ဃနဝကဿ ဥသဘမတ္တံ ပညာပေသုံ။ ဧဝံ ပညတ္တေသု အာသနေသု နန္ဒတာပသော တထာဂတဿ ပုရတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဌိတော, ''ဘန္တေ, အမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဣမံ ပုပ္ဖာသနံ အာရုယှ နိသီဒထာ''တိ အာဟ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပုပ္ဖာသနေ။ ဧဝံ နိသိန္နေ သတ္ထရိ သတ္ထု အာကာရံ

ဉတွာ ဘိက္ခူ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တာသနေ နိသီဒိံသု။ နန္ဒတာပသော မဟန္တံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဂဟေတွာ တထာဂတဿ မတ္ထကေ ဓာရေန္တော အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ “တာပသာနံ အယံ သက္ကာရော မဟပ္ဖလော ဟောတူ”တိ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ။ သတ္ထု သမာပန္နဘာဝံ ဉတွာ ဘိက္ခူပိ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိံသု။ တထာဂတေ သတ္တာဟံ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နေ အန္တေဝါသိကာ ဘိက္ခာစာရကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝနမူလဖလာဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သေသကာလေ ဗုဒ္ဓါနံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌံသု။ နန္ဒတာပသော ပန ဘိက္ခာစာရမ္ပိ အဂန္တွာ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တောယေဝ သတ္တာဟံ ပီတိသုခေနေဝ ဝီတိနာမေသိ။

သတ္ထာ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌာယ အရဏဝိဟာရိအင်္ဂေန ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေန စာတိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဧကံ သာဝကံ “ဣသိဂဏဿ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနံ ကရောဟီ”တိ အာဏာပေသိ။ သော စက္ကဝတ္တိရညော သန္တိကာ ပဋိလဒ္ဓမဟာလာဘော မဟာယောဓော ဝိယ တုဋ္ဌမာနသော အတ္တနော ဝိသယေ ဌတွာ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သမ္မသိတွာ အနုမောဒနမကာသိ။ တဿ ဒေသနာဝသာနေ သတ္ထာ သယံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သတ္ထု ဒေသနာဝသာနေ သဗ္ဗေပိ စတုစတ္တာလီသသဟဿတာပသာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ သတ္ထာ – “ဧထ ဘိက္ခဝေါ”တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေသံ တာဝဒေဝ ကေသမဿူ အန္တရဓာယိံသု ။ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ သရီရေ ပဋိမုက္ကာဝ အဟေသုံ။ တေ သဋ္ဌိဝဿိကတ္ထေရာ ဝိယ သတ္ထာရံ ပရိဝါရယိံသု။ နန္ဒတာပသော ပန ဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာယ ဝိသေသံ နာဓိဂစ္ဆိ။ တဿ ကိရ အရဏဝိဟာရိတ္ထေရဿ ဓမ္မံ သောတုံ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ – “အဟော ဝတာဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဣမိနာ သာဝကေန လဒ္ဓဂုဏံ လဘေယျ”န္တိ စိတ္တံ ဥဒပါဒိ။ သော တေန ဝိတက္ကေန မဂ္ဂဖလပဋိဝေဓံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ တထာဂတံ ပန ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သမ္မုခေ ဌိတော ဧဝမာဟ – “ဘန္တေ, ယေန ဘိက္ခုနာ ဣသိဂဏဿ ပုပ္ဖာသနာနုမောဒနာ ကတာ, ကော နာမာယံ တုမှာကံ သာသနေ”တိ? “အရဏဝိဟာရိအင်္ဂေန စ ဒက္ခိဏေယျင်္ဂေန စ ဧတဒဂ္ဂံ ပတ္တော ဧသော ဘိက္ခူ”တိ။ “ဘန္တေ, ယွာယံ မယာ သတ္တာဟံ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ဓာရေန္တေန သက္ကာရော ကတော, တေန အဓိကာရေန အညံ သမ္ပတ္တိံ န ပတ္ထေမိ, အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အယံ ထေရော ဝိယ ဒွီဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော သာဝကော ဘဝေယျ”န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။

သတ္ထာ “သမိဇ္ဈိဿတိ နု ခော ဣမဿ တာပသဿ ပတ္ထနာ”တိ အနာဂတံသဉာဏံ ပေသေတွာ ဩလောကေန္တော ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ သမိဇ္ဈနကဘာဝံ ဒိသွာ, “တာပသ, န တေ အယံ ပတ္ထနာ မောဃံ ဘဝိဿတိ, အနာဂတေ ကပ္ပသတသဟဿံ အတိက္ကမိတွာ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သန္တိကေ သမိဇ္ဈိဿတီ”တိ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ နန္ဒတာပသော ယာဝ စက္ခုပထံ န သမတိက္ကမတိ, တာဝ သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော အပရဘာဂေ ကာလေန ကာလံ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုဏိတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနောဝ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ တတော ပန စုတော အပရာနိပိ ပဉ္စ ဇာတိသတာနိ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရညကောဝ အဟောသိ, ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေပိ ပဗ္ဗဇိတွာ အာရညကော ဟုတွာ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေသိ။ ဧတံ ကိရ ဝတ္တံ အပရိပူရေတွာ မဟာသာဝကဘာဝံ ပါပုဏန္တော နာမ နတ္ထိ, ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပန အာဂမဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ဂတပစ္စာဂတဝတ္တံ ပူရေတွာ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

ဧဝံ သော တာဝတိံသဘဝနေ အပရာပရံ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿလောကေ အနေကသတက္ခတ္တုံ စက္ကဝတ္တိရာဇာ ပဒေသရာဇာ စ ဟုတွာ ဥဠာရံ မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နကာလေ သာဝတ္ထိယံ သုမနသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ကနိဋ္ဌော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သုဘူတီ**တိဿ နာမံ အဟောသိ။

တေန စ သမယေန အမှာကံ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဝေဠုဝနပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ သီတဝနေ ဝိဟာသိ။ တဒါ အနာထပိဏ္ဍိကော သေဋ္ဌိ သာဝတ္ထိယံ ဥဋ္ဌာနကံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အတ္တနော သဟာယဿ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒံ သုတွာ သတ္ထာရံ သီတဝနေ ဝိဟရန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ သာဝတ္ထိံ အာဂမနတ္ထာယ ယာစိတွာ တတော ပဉ္စစတ္တာလီသယောဇနေ မဂ္ဂေ ယောဇနေ ယောဇနေ သတသဟဿပရိစ္စာဂေန ဝိဟာရေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သာဝတ္ထိယံ အဋ္ဌကရီသပ္ပမာဏံ ဇေတဿ ကု

မာရဿ ဥယျာနဘူမိံ ကောဋ္ဌိသန္တာရေန ကိဏိတ္တတ တတ္ထ ဘဂဝတော ဝိဟာရံ ကာရေတွတ အအာသိ။ ဝိဟာရမဟဒိ ဝသေ အယံ သုဘူတိကုဋ္ဌမ္ဗိကော အနာထပိဏ္ဍိကသေဋ္ဌိနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သဒ္ဓံ ပဋိလဘိတွတ ပဗ္ဗဇိ။ သော ဥပသမ္ပန္နော ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏာ ကတွတ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွတ အရညေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော မေတ္တာဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွတ တံ ပာဒကံ ကတွတ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွတ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

သော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ယသ္မာ သတ္ထာရာ ဒေသိတနိယာမေန အနောဒိဿကံ ကတွတ ဒေသေတိ, တသ္မာ အရဏဝိဟာရီနံ အဂ္ဂေ နာမ ဇာတော။ ယသ္မာ စ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဃရေ ဃရေ မေတ္တာဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွတ ဝုဋ္ဌာယ ဘိက္ခံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ''ဧဝံ အယကာနံ မဟပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ''တိ, တသ္မာ ဒက္ခိဏေယျာနံ အဂ္ဂေ နာမ ဇာတော။ တေန နံ ဘဂဝတ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ အရဏဝိဟာရီနံ ဒက္ခိဏေယျာနဉ္စ ယဒိဒံ သုဘူတီ''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၈, ၂၀၁) ဒွဝယင္ဂသမန္နာဂတေ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ဧဝမယံ မဟာထေရော အတ္တနာ ပူရိတပာရမီနံ ဖလဿ မတ္ထကံ အရဟတ္တံ ပတွတ လောကေ အဘိညာတော အဘိလက္ခိတော ဟုတွတ ဗဟုဇနဟိတာယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော အနုပုဗ္ဗေန ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။

ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော ထေရဿ အာဂမနံ သုတွတ ဥပသင်္ကမိတွတ ဝန္ဒိတွတ ''ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထ, ဝသနဋ္ဌာနံ တေ ကရိဿာမီ''တိ ဝတွတ ပက္ကန္တော ဝိဿရိ။ ထေရော သေနာသနံ အလဘန္တော အဗ္ဘောကာသေ ဝီတိနာမေသိ။ ထေရဿာနုဘာဝေန ဒေဝေ န ဝဿတိ။ မနုဿာ အဝုဋ္ဌိတာယ ဥပဒ္ဒုတာ ရညော နိဝေသနဒွာရေ ဥက္ကုဋ္ဌိံ အကံသု။ ရာဇာ ''ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဒေဝေ န ဝဿတီ''တိ ဝီမံသန္တော ''ထေရဿ အဗ္ဘောကာသဝါသေန မညေ န ဝဿတီ''တိ စိန္တေတွတ တဿ ပဏ္ဏကုဋိံ ကာရာပေတွတ ''ဣမိဿံ, ဘန္တေ, ပဏ္ဏကုဋိယံ ဝသထာ''တိ ဝတွတ ဝန္ဒိတွတ ပက္ကာမိ။ ထေရော ကုဋိံ ပဝိသိတွတ တိဏသန္ထာရကေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ တဒာ ဒေဝေ ထောကံ ထောကံ ဖုသာယတိ, န သမ္မာဓာရံ အနုပဝေစ္ဆတိ။ အထ ထေရော လောကဿ အဝုဋ္ဌိကဘယံ ဝိဓမိတုကာမော အတ္တနော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထုကဿ ပရိဿယဿ အဘာဝံ ပဝေဒေန္တော ''ဆန္နာ မေ ကုဋိကာ''တိ (ထေရဂါ. ၁) ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော ထေရဂါထာယံ ဝုတ္တောယေဝ။

ကသ္မာ ပနေတေ မဟာထေရာ အတ္တနော ဂုဏေ ပကာသေန္တီတိ? ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ အနနုဂတပုဗ္ဗံ ပရမဂမ္ဘီရံ အတိဝိယ သန္တံ ပဏီတံ အတ္တနာ အဓိဂတလောကုတ္တရဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတွတ ပီတိဝေဂေလမုဿာဟိတဥဒာနဒီပနတ္ထံ သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝဝိဘာဝနတ္ထဉ္စ ပရမပ္ပိစ္ဆာ အရိယာ အတ္တနော ဂုဏေ ပကာသေန္တိ။ ယထာ တံ လောကနာထော ဗောဓနေယျာနံ အဇ္ဈာသယဝသေန ''ဒသဗလသမန္နာဂတော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော စတုဝေသာရဇ္ဇဝိသာရဒေါ''တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၁၀.၂၁; မ. နိ. ၁. ၁၄၈ အတ္ထတော သမာနံ) အတ္တနော ဂုဏေ ပကာသေတိ။ ဧဝမယံ ထေရဿ အညာဗျာကရဏဂါထာပိ အဟောသီတိ။

၁. ဧဝံ သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော စ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွတ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟိမဝန္တဿာ** တိ ဟိမာလယပဗ္ဗတဿ **အဝိဒူရေ** အာသန္နေ သမီပေ ပဗ္ဗတပာဒေ မနုဿာနံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နေ သဥ္စရဏဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ **နိသဘော နာမ ပဗ္ဗတော**တိ ပဗ္ဗတာနံ ဇေဋ္ဌတ္တာ နာမေန နိသဘော နာမ သေလမယပဗ္ဗတော အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဿမော သုကတော မယှ** န္တိ တတ္ထ ပဗ္ဗတေ မယှံ ဝသနတ္ထာယ အဿမော အရညာတသော သုဋ္ဌု ကတော။ ကုဋိရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနဝတိပရိက္ခေပါဒိဝသေန သုန္ဒရာကာရေန ကတောတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဏသာလာ သုမာပိတာ**တိ ပဏ္ဏေဟိ ဆာဒိတာ သာလာ မယှံ နိဝါသနတ္ထာယ သုဋ္ဌု မာပိတာ နိဋ္ဌာပိတာတိ အတ္ထော။

၂. ကောသိယော နာမ နာမေနာတိ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဓေယျေန ကောသိယော နာမ။ **ဥဂ္ဂတာပနော** ဟာကင်္ခတ ပေ ဃောရတပေ။ **ကောကိယော** အညေသံ အဘာဝ အပံ ဧဝ ကော။ **အဒုတိယော** ဒုတိယတာပသရဟိတော **ဇဋ္ဌိလော** ဇဋ္ဌာဓာရီ တာပသော **တဒါ** တသ္မိံ ကာလေ **နိသဘေ** ပဗ္ဗတေ **ဝသာမိ** ဝိဟရာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃. ဖလံ မူလဉ္စ ပဏ္ဏဉ္စ, န ဘုဉ္ဇာမိ အဟံ တဒါ တိ တဒါ တသ္မိံ နိသဘပဗ္ဗတေ ဝသနကာလေ တိဏ္ဍုကာဒိ ဖလံ မုဠာလာဒိမူလံ, ကာရပဏ္ဏာဒိပဏ္ဏဉ္စ ရုက္ခတော ဩစိနိတွတ န ဘုဉ္ဇာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သတိ ကထံ ဇီဝတီတိ တံ

ဒဿေန္တော **ပဝတ္တံဝ သုဟတာဟ**န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ပဝတ္တံ** သယမေဝ ဇာတံ **သုဟတံ** အတ္တနော ဓမ္မတာယ ပတိ
တံ ပဏ္ဏာဒိကံ နိဿာယ အာဟာရံ ကတွာ အဟံ **တာဝဒေ** တသ္မိံ ကာလေ **ဇီဝါမိ** ဇီဝိကံ ကပ္ပေမိတိ သမ္ဗန္ဓော။ “ပဝ
တ္တပဏ္ဏုပဏ္ဏာနီ”တိ တ ဟဉ္စော, တဿ သယမေဝ ပတိတာနိ **ပဏ္ဏုပဏ္ဏာနိ ရုက္ခပတ္တာနိ** ဥပနိဿာယ ဇီဝါမိတိ အတ္
ထော။

၄. **နာဟံ ကောပေမိ အာဇီဝ**န္တိ အဟံ ဇီဝိတံ စဇမာနောပိ ပရိစ္စာဂံ ကုရုမာနောပိ တဏှာဟာဝသေန ဖလမူလာဒိ
အာဟာရပရိယေသနာယ သမ္မာ အာဇီဝံ န ကောပေမိ န နာသေမိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာရာဓေမိ သကံ စိတ္တ**န္တိ သကံ စိတ္
တံ အတ္တနော မနံ အပ္ပိစ္ဆတာယ သန္တုဋ္ဌိယာ စ အာရာဓေမိ ပသာဒေမိ။ **ဝိဝဇ္ဇေမိ အနေသန**န္တိ ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္
မာဒိဝသေန အနေသနံ အယုတ္တပရိယေသနံ ဝိဝဇ္ဇေမိ ဒူရံ ကရောမိ။

၅. **ရာဂူပသံဟိတံ စိတ္တ**န္တိ ယဒါ ယသ္မိံ ကာလေ မမ ရာဂေန သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ သယမေဝ
အတ္တနာယေဝ ပစ္စဝေက္ခာမိ ဉာဏေန ပဋိဝေက္ခိတွာ ဝိနောဒေမိ။ **ဧကဂ္ဂေါ တံ ဒမေမဟ**န္တိ အဟံ ဧကသ္မိံ ကမ္မဋ္ဌာ
နာရမ္မဏေ အဂ္ဂေါ သမာဟိတော တံ ရာဂစိတ္တံ ဒမေမိ ဒမနံ ကရောမိ။

၆. **ရဇ္ဇသေ ရဇ္ဇနီယေ စာ**တိ ရဇ္ဇနီယေ အလ္လီယိတဗ္ဗေ ရူပာရမ္မဏာဒိဝတ္ထုသ္မိံ ရဇ္ဇသေ အလ္လီနော အသိ
ဘဝသိ။ **ဒုဿနီယေ စ ဒုဿသေ**တိ ဒူသိတဗ္ဗေ ဒေါသကရဏဝတ္ထုသ္မိံ ဒူသကော အသိ။ **မုယှသေ မောဟနီယေ
စာ**တိ မောဟိတဗ္ဗေ မောဟကရဏဝတ္ထုသ္မိံ မောယှသိ မူဠှော အသိ ဘဝသိ။ တသ္မာ တုဝံ **ဝနာ** ဝနတော အရညတော
သတော **နိက္ခမဿု** အပဂစ္ဆာဟီတိ ဧဝံ အတ္တာနံ ဒမေမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၄. **တိမ္ဗရူသကဝဏ္ဏာဘော**တိ သုဝဏ္ဏတိမ္ဗရူသကဝဏ္ဏာဘော, ဇမ္ဗောနဒသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောတိ အတ္ထော။ သေ
သံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သုဘူတိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ဥပဝါနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပဝါနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ အာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု
ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဒ
လိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တဿ ဓာတုံ ဂဟေတွာ မနုဿဒေဝနာဂဂရုဠကု
မ္ဘဏ္ဍယက္ခဂန္ဓဗ္ဗေဟိ သတ္တရတနမယေ သတ္တယောဇနိကေ ထူပေ ကတေ တတ္ထ သုဓောတံ အတ္တနော ဥတ္တရသာဋ
ကံ ဝေဠဂ္ဂေ လဂ္ဂေတွာ အာဗန္ဓိတွာ ဓဇံ ကတွာ ပူဇံ အကာသိ။ တံ ဂဟေတွာ အဘိသမ္မတကော နာမ ယက္ခ
သေနာပတိ ဒေဝေဟိ စေတိယပူဇာရက္ခဏတ္ထံ ဌပိတော အဒိဿမာနကာယော တံ အာကာသေ ဓာရေန္တော စေတိယံ
တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ သော တံ ဒိသွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ ပသန္နမာနသော ဟုတွာ တေန ပုညကမ္
မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥပဝါနော**တိ
လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟဏေ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္
မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ပတွာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ယဒါ ဘဂဝတော အဖာသု အဟောသိ, တဒါ ထေရော ဥဏှ
ောဒကံ တထာရူပံ ပါနကဉ္စ ဘေသဇ္ဇံ ဘဂဝတော ဥပနာမေသိ။ တေနဿ သတ္ထုနော ရောဂေ ဝူပသမိ။ တဿ
ဘဂဝါ အနုမောဒနံ အကာသိ။

၅၂. ဧဝံ သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော အဓိဂတတေဒဂ္ဂုဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝ
သေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သဗ္ဗေသံ လောကိယလောကုတ္
တရဓမ္မာနံ **ပါရဂူ** ပရိယောသာနံ နိဗ္ဗာနံ ဂတော ပတ္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော** ဇိတပဉ္စမာရော ဘဂဝါ အဂ္ဂိက္ခန္
ဓော ဣဝ ဇလိတွာ သဗ္ဗလောကံ ဓမ္မပဇ္ဇောတေန ဩဘာသေတွာ **သမ္ဗုဒ္ဓေါ** သုဋ္ဌု ဗုဒ္ဓေါ
အဝိဇ္ဇာနိဒ္ဒါပဂတာယ ပဗောဓ သတသနာယ ကိလေသနိဒ္ဒါယ ပဋိဗုဒ္ဓေါ ဝိကသိတနေတ္တပင္ကဇော **ပရိနိဗ္ဗုတော** ခန္ဓပ
ရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတော အဒဿနံ ဂတောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၇. ဖုဋ္ဌာ တိ စေတိယကရဏကာလေ ဥပစိနိတဗ္ဗာနံ ကဏ္ဋကာနံ ဍံသနတ္ထာယ, နိဗန္ဓိယမာနသောဟနပန္တိ။

၈၈. သုခေါတံ ရဇကေနာဟန္တိ ဝတ္ထဓောဝကေန ပုရိသေန သုဋ္ဌု ဓောဝိတံ သုဝိသုဒ္ဓကတံ, **ဥတ္တရေယျပဋံ မမ** ဥတ္တရသာဋကံ အဟံ ဝေဠဂ္ဂေ လဂ္ဂိတွာ ဓဇံ ကတွာ ဥက္ခိပိံ, **အမ္ဗရေ** အာကာသေ ဥဿာပေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဥပတနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. တိသရဏဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိသရဏဂမနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အန္ဓမာတာပိတရော ဥပဋ္ဌာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ – "အဟံ မာတာပိတရော ဥပဋ္ဌဟန္တော ပဗ္ဗဇိတုံ န လဘာမိ, ယံနူနာဟံ တီဏိ သရဏာနိ ဂဏှိဿာမိ , ဧဝံ ဒုဂ္ဂတိတော မောစေဿာမီ"တိ နိသဘံ နာမ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကံ ဥပသင်္ကမိတွာ တီဏိ သရဏာနိ ဂဏှိ။ သော တာနိ ဝဿသတသဟဿာနိ ရက္ခိတွာ တေနေဝ ကမ္မေန တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော, တတော ပရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိနဂရေ မဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္တဝဿိကောဝ အရကေဟိ ပရိဝုတော ဧကံ သင်္ဃာရာမံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဧကော ခီဏာသဝတ္ထေရော တဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သရဏာနိ အဒါသိ။ သော တာနိ ဂဟေတွာ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ရက္ခိတာနိ သရဏာနိ သရိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တံ အရဟတ္တပ္ပတ္တံ ဘဂဝါ ဥပသမ္ပာဒေသိ။

၁၀၆. သော အရဟတ္တပ္ပတ္တော ဥပသမ္ပန္နော ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မာတု ဥပဋ္ဌာကော အဟု** န္တိ အဟံ မာတာပိတူနံ ဥပဋ္ဌာကော ဘရကော ဗန္ဓုမတီနဂရေ အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀၈. တမန္ဓကာရပိဟိတာ တိ မောဟန္ဓကာရေန ပိဟိတာ ဆာဒိတာ။ **တိဝိဓဂ္ဂိဟိ ဍယှရေ** တိ ရာဂဂ္ဂိဒေါသဂ္ဂိ မောဟဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ တီဟိ အဂ္ဂီဟိ ဍယှရေ ဍယှန္တိ သဗ္ဗေ သတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၄. အဋ္ဌ ဟေတူ လဘာမဟ န္တိ အဋ္ဌ ကာရဏာနိ သုခဿ ပစ္စယဘူတာနိ ကာရဏာနိ လဘာမိ အဟန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

တိသရဏဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ပဉ္စသီလသမာဒါနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ စန္ဒဝတိယာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဉ္စသီလသမာဒါနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပုရိမဘဝေ ကတာကုသလကမ္မာနုရူပေန ဒလိဒ္ဒော ဟုတွာ အပ္ပန္နပါနဘောဇနော ပရေသံ ဘတိံ ကတွာ ဇီဝန္တော သံသာရေ အာဒီနဝံ ဉတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမောပိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော သာဝကဿ နိသဘတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ သမာဒိယိ။ ဒီဃာယုကကာလေ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဝဿသတသဟဿာနိ သီလံ ပရိပါလေသိ။ တေန ကမ္မေန သော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝေသာလိယံ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ မာတာပိတရော သီလံ သမာဒိယန္တေ ဒိသွာ အတ္တနော သီလံ သရိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇိ။

၁၃၄. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ဥဒါနဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ စန္ဒဝတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ **ဘတကော အာသဟံ တဒါ**တိ တဒါ မမ ပုညကရဏကာလေ အဟံ ဘတကော ဘတိယာ ကမ္မကာရကော အာသိံ အဟောသိံ။ **ပရကမ္မာယနေ ယုတ္တော** တိ ဘတိယာ ပရေသံ ကမ္မကရဏေ အာယုတ္တော ယောဇိတော ဩကာသာဘာဝေန သံသာရတော မုစ္စနတ္ထာယ အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘာမိ။

၁၃၅. မဟန္ဓကာရပိဟိတာ တိ မဟန္တေဟိ ကိလေသန္ဓကာရေဟိ ပိဟိတာ သံဝုတာ ထကိတာ။ **တိဝိဓဂ္ဂီဟိ ဍယှဟရေ**တိ နရကဂ္ဂိပေတဂ္ဂိသံသာရဂ္ဂိသင်္ခါတေဟိ တီဟိ အဂ္ဂီဟိ ဍယှဟန္တိ။ အဟံ ပန ကေန ဥပါယေန ကေန ကာရဏေန ဝိသံယုတ္တော ဘဝေယျန္တိ အတ္ထော။

၁၃၆. ဒေယျဓမ္မော အန္နပါနာဒိဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ ဝတ္ထု မယှံ နတ္ထိ, တဿာဘာဝေန အဟံ **ဝရာကော** ဒုက္ခိတော **ဘတကော** ဘတိယာ ဇီဝနကော **ယံနူနာဟံ ပဉ္စသီလံ ရက္ခေယျံ ပရိပူရယံ** န္တိ ပဉ္စသီလံ သမာဒိယိတွာ ပရိပူရေန္တော ယံနူန ရက္ခေယျံ သာဓုကံ ဘဒ္ဒကံ သုန္ဒရံ ကတွာ ပရိပါလေယျန္တိ အတ္ထော။

၁၄၈. သွတဟံ ယသမနုဘဝိန္တိ သော အဟံ ဒေဝမနုဿေသု မဟန္တံ ယသံ အနုဘဝိံ တေသံ သီလာနံ တပါသာ အာနုဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ ကပ္ပကောဋိမ္ပိ တေသံ သီလာနံ ဖလံ ကိတ္တေန္တော ဧကကောဋ္ဌာသမေဝ **ကိတ္တယေ** ပါကဋံ ကရေယျန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပဉ္စသီလသမာဒါနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. အန္နသံသာဝကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အန္နသံသာဝကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလောပသောဘိတံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဘဂဝန္တံ နိမန္တေတွာ ဂေဟံ နေတွာ ဝရအန္နပါနေန သန္တပ္ပေတွာ သမ္ပဝါရေတွာ ဘောဇေသိ။ သော တေနေဝ စိတ္တပ္ပသာဒေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စဝိတွာ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော အပရာပရံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သော ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမဝသေန **အန္နသံသာဝကတ္ထေရော** တိ ပါကဋနာမော အဟောသိ။

၁၅၅-၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော “ဧဝံ မယာ ဣမိနာ ပုညသမ္ဘာရာနုဘာဝေန ပတ္တံ အရဟတ္တ”န္တိ အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဥဒါနဝသေန ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏ**န္တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ သုဝဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏော ဝိယ ဝဏ္ဏော ယဿ ဘဂဝတော သောယံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, တံ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ** သိဒ္ဓတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **ဂစ္ဆန္တံ အန္တရာပဏေ** တိ ဝေဿာနံ အာပဏပန္တီနံ အန္တရဝီထိယံ ဂစ္ဆမာနံ။ **ကဉ္စနဂ္ဃိယသံကာသ**န္တိ သုဝဏ္ဏတောရဏသဒိသံ **ဗာတ္တိံသဝရလက္ခဏံ** ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏေဟိ သမ္ပန္နံ **လောကပဇ္ဇောတံ** သကလလောကဒီပဘူတံ **အပ္ပမေယျံ** ပမာဏဝိရဟိတံ **အနောပမံ** ဥပမာဝိရဟိတံ **ဇုတိန္ဓရံ** ပဘာဓာရံ နီလပီတာဒိဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသိယော ဓာရကံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဒိသွာ **ပရမံ** ဥတ္တမံ ပီတိံ **အလတ္ထံ** အလဘိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အန္နသံသာဝကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဓူပဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဓူပဒါယကတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သိဒ္ဓတ္ထေ ဘဂဝတိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ တသ္သ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိယံ စန္ဒနာဂရုကာဠာနုသာရိအာဒိနာ ကတေဟိ အနေကေဟိ ဓူပေဟိ ဓူပပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝန္တော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ ပူဇနီယော ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပုညသမ္ဘာရာနုဘာဝေန သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ကတဓူပပူဇာပုညတ္တာ နာမေန **ဓူပဒါယကတ္ထေရော** တိ သဗ္ဗတ္ထ ပာကဋော။ သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဒဿေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ သိဒ္ဓော ပရိပုဏ္ဏော သဗ္ဗညုတညာဏာဒိဂုဏသင်္ခာတော အတ္ထော ပယောဇနံ ယသ္သ ဘဂဝတော သောယံ သိဒ္ဓတ္ထော, တသ္သ **သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော** ဘဂ္ဂါဒိဂုဏဝန္တသ္သ လောကဇေဋ္ဌသ္သ သကလလောကုတ္တမသ္သ **တာဒိနော** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု တာဒိသသ္သ အစလသဘာဝသ္သာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဓူပဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ပုလိနပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿိဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုလိနပူဇကတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပသန္နစိတ္တော စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏေသု ပုရာဏတလုကံ အပနေတွာ နဝံ မုတ္တာဒလသဒိသပဏ္ဍရပုလိနံ ဩကိရိတွာ မာဠကံ အလင်္ကရိ။ တေန ကမ္မေန သော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗေဟိ ရတနေဟိ ဝိဇ္ဇောတမာနေ အနေကယောဇနေ ကနကဝိမာနေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿလောကေ သတ္တရတနသမ္ပန္နော စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဟုတွာ မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အပရာပရံ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ သော အတ္တနော ကတပုညနာမသဒိသေန နာမေန **ပုလိနပူဇကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၁၆၅. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဒဿေန္တော **ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိဝိဓံ ပဿတီတိ ဝိပဿီ, ဝိဝိစ္စ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, ဝိဝိဓေ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒေ အတ္ထေ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, ဝိဝိဓေ ဝေါဟာရပရမတ္ထာဒိဘေဒေ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, တသ္သ **ဝိပဿိဿ ဗောဓိယာ ပါဒပုတ္တမေ** ဥတ္တမေ ဗောဓိရုက္ခမဏ္ဍလမာဠကေ **ပုရာဏပုလိနံ** တလုကံ ဆဍ္ဍေတွာ သုဒ္ဓံ ပဏ္ဍရံ ပုလိနံ **အာကိရိံ** သန္ထရိံ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

ပုလိနပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဥတ္တိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥတ္တိယတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ စန္ဒဘာဂနဒိယံ သုသုမာရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော နဒီတီရံ ဥပဂတံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပာရံ နေတုကာမော တီရသမီပေ ယေဝ နိပဇ္ဇိ။ ဘဂဝါ တသ္သ အနုကမ္ပာယ ပိဋ္ဌိယံ ပါဒေ ဌပေသိ။ သော တုဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂေါ ပီတိဝေဂေန မဟုဿာဟော ဟုတွာ သောတံ ဆိန္ဒန္တော သီဃေန ဇဝေန ဘဂဝန္တံ ပရတီရံ နေသိ။ ဘဂဝါ တသ္သ စိတ္တပ္ပသာဒံ ဥတွာ “အယံ ဣတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ , တတော ပဋ္ဌာယ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣတော စတုန္နဝုတိကပ္ပေ အမတံ ပာပုဏိဿတီ”တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သော တထာ သုဂတီသုယေ၀ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာ၀တ္ထိယံ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဥတ္တိယော** တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ၀ယပ္ပတ္တော ''အမတံ ပရိယေသိဿာမီ''တိ ပရိဗ္ဗာဇကော ဟုတွာ ဧကဒိ၀သံ ဘဂ၀န္တံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ၀န္ဒိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ဟုတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သီလဒိဋ္ဌိနံ အ၀ိသောဓိတတ္တာ ၀ိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော အညံ ဘိက္ခုံ ၀ိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အညံ ဗျာကရောန္တံ ဒိသွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သင်္ခေပေန ဩ၀ါဒံ ယာစိ။ သတ္ထာပိ တဿ , ''တသ္မာတိဟ တွံ, ဥတ္တိယ, အာဒိမေ၀ ၀ိသောဓေဟီ''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၃၈၂) သင်္ခေပေနေ၀ ဩ၀ါဒံ အဒါသိ။ သော သတ္ထု ဩ၀ါဒေ ဌတွာ ၀ိပဿနံ အာရဘိ။ တဿ အာရဒ္ဓ၀ိပဿကဿ အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဥပ္ပန္နေ အာဗာဓေ ဇာတသံ၀ေဂေ ၀ီရိယာရမ္ဘ၀တ္ထုံ ဥတွာ ၀ိပဿနံ ၀ဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၆၉. ဧ၀ံ သော ကတသမ္ဘာရာနုရူပေန ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ** တိ ပရိသုဒ္ဓပဏ္ဍုရပုလိနတလေဟိ စ ပဘာသမ္ပန္နပသန္နမဓုရောဒကပရိပုဏ္ဏတာယ စ စန္ဒပ္ပဘာကိရဏသဿိရိကာဘာ နဒမာနာ သဒ္ဒံ ကုရုမာနာ ဂစ္ဆတီတိ စန္ဒဘာဂါနဒီ, တဿာ စန္ဒဘာဂါနဒိယာ တီရေ သုသုမာရော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **သုသုမာရောတိ** ခုဒ္ဒကမစ္ဆဂုမ္ဗေ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကရောန္တော မာရေတီတိ သုသုမာရော, စဏ္ဍမစ္ဆော ကုမ္ဘီလောတိ အတ္ထော။ **သဘောဇနပသုတောဟန္တိ** အဟံ သဘောဇနေ သကဂေဇစရေ ပသုတော ဗျာ၀ဋော။ **နဒီတိတ္ထံ အဂစ္ဆဟန္တိ** ဘဂ၀တော အာဂမနကာလေ အဟံ နဒီတိတ္ထံ အဂစ္ဆိံ ပတ္တောမှိ။

၁၇၀. သိဒ္ဓတ္ထော တမှိ သမယေ တိ တသ္မိံ မမ တိတ္ထာဂမနကာလေ သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂ၀ါ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော သဗ္ဗသတ္တေသု ဇေဋ္ဌော သေဋ္ဌော **သယမ္ဘူ** သယမေ၀ ဘူတော ဇာတော ဗုဒ္ဓဘူတော သော ဘဂ၀ါ နဒိံ တရိတုကာမော နဒီတီရံ ဥပာဂမိ။

၁၇၂. ပေတ္တိကံ ၀ိသယံ မယှ န္တိ မယှံ ပိတုပိတာမဟာဒီဟိ ပရမ္ပရာနီတံ, ယဒိဒံ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တမဟာနုဘာ၀တံ တရဏန္တိ အတ္ထော။

၁၇၃. မမ ဥဂ္ဂဇ္ဇနံ သုတွာ တိ မယှံ ဥဂ္ဂဇ္ဇနံ အာရာဓနံ သုတွာ မဟာမုနိ ဘဂ၀ါ အဘိရုဟီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေ၀ါတိ။

ဥတ္တိယတ္ထေရအပဒါန၀ဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ကေဠုလိကတ္ထေရအပဒါန၀ဏ္ဏနာ

သု၀ဏ္ဏ၀ဏ္ဏန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကေဠုလိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘ၀ေ ၀ိ၀ဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ၀ိပဿိဿ ဘဂ၀တော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ၀ိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ၀ိပဿိံ ဘဂ၀န္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အဠုလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော တေန ပုည၀မ္မေန ဒေ၀မနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇနီယော ဟုတွာ ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘ၀ိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ၀ိဘ၀သမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သာသနေ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ၀ိပဿနံ ၀ဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ပုဗ္ဗေ ကတပုည၀သေန **ကေဠုလိကတ္ထေရောတိ** ပာကဋော။

၁၈၀. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ တံ ဟတ္ထတလေ အာမလကံ ၀ိယ ဒိသွာ ဥဒါန၀သေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သု၀ဏ္ဏ၀ဏ္ဏန္တိအာဒိမာဟ။** **၀ိပဿိံ သတ္ထ၀ါဟဂ္ဂ** န္တိ တဏှာဒေ ကန္တာရာ ၀ဟတိ တာရေတီတိ သတ္ထ၀ါဟော ။ တဏှာကန္တာရာ စောရကန္တာရာ ဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရာ နိရုဒကကန္တာရာ ယက္ခကန္တာရာ အပ္ပဘက္ခကန္တာရာ စ တာရေတိ ဥတ္တာရေတိ ပတာရေတိ နိတ္တာရေတိ ခေမန္တဘူမိံ ပာပေတီတိ အတ္ထော။ ကော သော? တဏှာဇေဋ္ဌကော။ သတ္ထ၀ါဟသဒိသတ္တာ အယမ္ပိ ဘဂ၀ါ သတ္ထ၀ါဟော။ တထာ ဟိ သော ဝိ၀ိဓံ ဗောဓိံ ပတ္တယန္တေ ကတပုညသမ္ဘာရေ သတ္တေ ဇာတိကန္တာရာ ဇရာကန္တာရာ ဗျာဓိကန္တာရာ မရဏကန္တာရာ သောကပရိဒေ၀ဒုက္ခ

ဒေါမနဿုပ္ပာယာသကန္တာရာ စ သဗ္ဗသ္မာ သံသာရကန္တာရာ စ တာရေတိ ဥတ္တာရေတိ ပတာရေတိ နိတ္ထာရေတိ နိဗ္ဗာနထလံ ပာပေတီတိ အတ္ထော။ သတ္ထုတပဟောေ စ သော အဂ္ဂေ သေဋ္ဌော ပဓာနော စာတိ သတ္ထုတပဟဂ္ဂေ, တံ **သတ္ထုတပဟဂ္ဂံ** ဝိပဿီ သမ္ဗုဒ္ဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **နရဝရံ ဝိနာယကန္တိ** နရာနံ အန္တရေ အသိထိလပရက္ကမောတိ နရဝီရော, တံ။ ဝိသေသေန ကတပုညသမ္ဘာရေ သတ္တေ နေတိ နိဗ္ဗာနပုရံ ပာပေတီတိ ဝိနာယကော, တံ။

၁၈၁. အဒန္တဒမနံ တာဒိ န္တိ ရာဂဒေါသမောဟာဒိကိလေသသမ္ပယုတ္တတ္တာ ကာယဝစီမနောဒွါရေဟိ အဒန္တေ သတ္တေ ဒမေတီတိ အဒန္တဒမနော, တံ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယတာဒိဂုဏယုတ္တောတိ တာဒီ, တံ။ **မဟာဝါဒိံ မဟာမတိန္တိ** သကသမယပရသမယဝါဒီနံ အန္တရေ အတ္တနာ သမဓိကပုဂ္ဂလဝိရဟိတတ္တာ မဟာဝါဒီ, မဟတီ ပထဝိသမာနာ မေရုသမာနာ စ မတိ ယဿ သော မဟာမတိ, တံ **မဟာဝါဒိံ မဟာမတိံ** သမ္ဗုဒ္ဓန္တိ ဣမိနာ တုလ္ယာဓိကရဏံ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

ကေဠိလိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ခေါမဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ခေါမဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော သာသနေ အဘိပ္ပသန္နော ရတနတ္တယမာမကော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ခေါမဒုဿေန ပူဇံ အကာသိ။ သော တဒေဝ မူလံ ကတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ ဆသု ဒေဝေသု အပရာပရံ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ တတော စဝိတွာ မနုဿလောကေ စက္ကဝတ္တိအာဒိအနေကဝိဓမနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ပရိပာကဂတေ ပုညသမ္ဘာရေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ကတပုညနာမေန **ခေါမဒါယကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၁၈၄. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဒဿေန္တော **နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗန္ဓု ဝုစ္စတိ ဉာတကော, တေ ဗန္ဓူ ယသ္မိံ နဂရေ အညမညံ သင်္ဃဋိတာ ဝသန္တိ, တံ နဂရံ ''ဗန္ဓုမတီ''တိ ဝုစ္စတိ။ **ရောပေမိ ဗီဇသမ္ပဒ** န္တိ အနသီလာဒိပုညဗီဇသမ္ပတ္တိံ ရောပေမိ ပဋ္ဌပေမီတိ အတ္ထော။

ခေါမဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

တတိယဿ သုဘူတိဝဂ္ဂဿ ဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

စတုဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကုဏ္ဍဓာနဝဂ္ဂေါ

၁. ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သတ္တာဟံ ပဋိသလ္လီနန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုတ္တနယေန ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ တဒနုရူပံ ပုညံ ကရောန္တော ဝိစရိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ မနောသိလာစုဏ္ဏပိဉ္ဇရံ မဟန္တံ ကဒလိဖလကဏ္ဏိကံ ဥပနေသိ, တံ ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဧကာဒသက္ခတ္တုံ ဒေဝေသု ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ စတုဝီသတိဝါရေ စ ရာဇာ အဟောသိ စက္ကဝတ္တီ။

သော ဧဝံ အပရာပရံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဘုမ္မဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနဉ္စ နာမ န အနွဍ္ဎမာသိကော ဥပေါသထော ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ဆဗ္ဗဿန္တရေ ဆဗ္ဗဿန္တရေ ဥပေါသထော အဟောသိ, ကဿပဒသဗလော ပန ဆဋ္ဌေ ဆဋ္ဌေ မာသေ ပါတိမောက္ခံ ဩသာရေသိ, တဿ ပါတိမောက္ခဿ ဩသာရဏကာလေ ဒိသာဝါသိကာ ဒွေ သဟာယကာ ဘိက္ခူ "ဥပေါသထံ ကရိဿာမာ"တိ ဂစ္ဆန္တိ။ အယံ ဘုမ္မဒေဝတာ စိန္တေသိ – "ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ မေတ္တိ အတိဝိယ ဒဠှာ, ကိံ နု ခေါ ဘေဒကေ သတိ ဘိဇ္ဇေယျ, န ဘိဇ္ဇေယျာ"တိ။ တေသံ ဩကာသံ ဩလောကယမာနာ တေသံ အဝိဒူရေ ဂစ္ဆတိ။

အထေကော ထေရော ဧကဿ ဟတ္ထေ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ သရီရဝဠဉ္ဇနတ္ထံ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဓောတဟတ္ထပါဒေါ ဟုတွာ ဂုမ္ဗသမီပတော နိက္ခမတိ။ ဘုမ္မဒေဝတာ တဿ ထေရဿ ပစ္ဆတော ပစ္ဆတော ဥတ္တမရူပါ ဣတ္ထီ ဟုတွာ ကေသေ ဝိဓုနိတွာ သံဝိဓာယ ဗန္ဓန္တီ ဝိယ ပိဋ္ဌိယံ ပံသုံ ပုဉ္ဆမာနာ ဝိယ သာဋကံ သံဝိဓာယ နိဝါသယမာနာ ဝိယ စ ဟုတွာ ထေရဿ ပဒါနုပဒိကာ ဟုတွာ ဂုမ္ဗတော နိက္ခန္တာ။ ဧကမန္တေ ဌိတော သဟာယကတ္ထေရော တံ ကာရဏံ ဒိသွာဝ ဒောမနဿဇာတော "နဋ္ဌော ဒါနိ မေ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဒီဃရတ္တာနုဂတော သိနေဟော, သစာဟံ ဧဝံဝိဓဘာဝံ ဇာနေယျံ, ဧတ္တကံ ကာလံ ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ န ကရေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ အာဂစ္ဆန္တဿေဝ နံ "ဂဏှာဟာဝုသော, တုယှံ ပတ္တစီဝရံ, တာဒိသေန ပါပေန သဒ္ဓိံ ဧကမဂ္ဂေန န ဂစ္ဆာမီ"တိ အာဟ။ တံ ကထံ သုတွာ တဿ လဇ္ဇိဘိက္ခုနော ဟဒယံ တိခိဏသတ္တိံ ဂဟေတွာ ဝိဒ္ဓံ ဝိယ အဟောသိ။ တတော နံ အာဟ – "အာဝုသော, ကိန္နာမေတံ ဝဒသိ, အဟံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဒုက္ကဋမတ္တမ္ပိ အာပတ္တိံ န ဇာနာမိ, တွံ ပန မံ အဇ္ဇ 'ပါပေါ'တိ ဝဒသိ, ကိံ တေ ဒိဋ္ဌန္တိ, ကိံ အညေန ဒိဋ္ဌေန, ကိံ တွံ ဧဝံဝိဓေန အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ဧကဋ္ဌာနေ ဟုတွာ နိက္ခန္တော"တိ? "နတ္ထေတံ, အာဝုသော, မယှံ, နာဟံ ဧဝရူပံ မာတုဂါမံ ပဿာမီ"တိ တဿ ယာဝတတိယံ ကထေန္တဿာပိ ဣတရော ထေရော ကထံ အသဒ္ဒဟိတွာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံယေဝ ဘူတတော ကတွာ ဂဏှန္တော တေန သဒ္ဓိံ ဧကမဂ္ဂေန အဂန္တွာ အညေန မဂ္ဂေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂတော။ ဣတရောပိ ဘိက္ခု အညေန မဂ္ဂေန သတ္ထု သန္တိကံယေဝ ဂတော။

တတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥပေါသထဂ္ဂံ ပဝိသနဝေလာယ သော ဘိက္ခု တံ ဘိက္ခုံ ဥပေါသထဂ္ဂေ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ "ဣမသ္မိံ ဥပေါသထဂ္ဂေ ဧဝရူပေါ နာမ ပါပဘိက္ခု အတ္ထိ, နာဟံ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိဿာမီ"တိ နိက္ခမိတွာ ဗဟိ အဋ္ဌာသိ။ အထ ဘုမ္မဒေဝတာ "ဘာရိယံ မယာ ကမ္မံ ကတ"န္တိ မဟလ္လကဥပါသကဝဏ္ဏေန တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ – "ကသ္မာ, ဘန္တေ, အယျော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော"တိ အာဟ။ "ဥပါသက, ဣမံ ဥပေါသထဂ္ဂံ ဧကော ပါပဘိက္ခု ပဝိဋ္ဌော, 'အဟံ တေန သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ န ကရောမီ'တိ ဗဟိ ဌိတောမှီ"တိ။ "ဘန္တေ, မာ ဧဝံ ဂဏှထ, ပရိသုဒ္ဓသီလော ဧသ ဘိက္ခု, တုမှေဟိ ဒိဋ္ဌမာတုဂါမော နာမ အဟံ။ မယာ တုမှာကံ ဝီမံသနတ္ထာယ 'ဒဠှာ နု ခေါ ဣမေသံ ထေရာနံ မေတ္တိ, နော ဒဠှာ'တိ ဘိဇ္ဇနာဘိဇ္ဇနဘာဝံ ဩလောကေန္တေန တံ ကမ္မံ ကတ"န္တိ။ "ကော ပန တွံ, သပ္ပုရိသာ"တိ? "အဟံ ဧကာ ဘုမ္မဒေဝတာ, ဘန္တေ"တိ။ ဒေဝပုတ္တော ကထေန္တောယေဝ ဒိဗ္ဗ

ဗာနုဘာဝေန ၄တ္ွတ ထေရသ္ည ဟဒမူလေ ပတိတ္ွတ ''မယ္ယှံ, ဘန္တေ, ခမထ, ထေရသ္ည ဧသော အေသော နတ္တိ, ဥ ပေါသထံ ကရောထာ''တိ ထေရံ ယာစိတ္ွတ ဥပေါသထဂ္ဂံ ပဝေသေသိ။ သော ထေရော ဥပေါသထံ တာဝ ဧကေဠာနေ အကာသိ။ မိတ္တသန္ထဝဝသေန ပန ပုန တေန သဒ္ဓိံ န ဧကေဠာနေ ဝသိ။ ဣမသ္ည ထေရသ္ည အေသံ န ကထေသိ။ အပ ရဘာဂေ စုဒိတကတ္တေရော ပန ဝိပသ္ညနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော အရဟတ္တံ ဟပုဏိ။

ဘုမ္မဒေဝတာ တသ္ည ကမ္မသ္ည နိသ္ညန္ဒေန ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ အပာယတော န မုစ္စိတ္ထ။ သစေ ပန ကာလေန ကာ လံ မနုသ္သတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, အညေန ယေန ကေနစိ ကတော အေသော တသ္သေဝ ဥပရိ ပတတိ။ သော အမ္ွဟာကံ ဘဂ ဝတော ဥပ္ပန္နကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဓာနမာဏဝေ**တိသ္ည နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပ တ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတ္ွတ မဟလ္လကကာလေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတ္ွတ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော သာသနေ ပဗ္ ဗဇိ။ တသ္ည ဥပသမ္ပန္နဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဧကော အလက္ခိတပဋိယတ္တာ ဣတ္ထိ တသ္မိံ ကမံ ပဝိသန္တေ သဒ္ဓိံယေ ဝ ပဝိသတိ, နိက္ခမန္တေ နိက္ခမတိ, ဝိဟာရံ ပဝိသန္တေပိ သဒ္ဓိံ ပဝိသတိ, တိဋ္ဌန္တေပိ တိဋ္ဌတီတိ ဧဝံ နိစ္စာနုဗန္ဓာ ပညာယတိ။ ထေရော တံ န ပသ္သတိ။ တသ္ည ပန ပုရိမကမ္မသ္ည နိသ္ညန္ဒေန သာ အညေသံ ဥပဋ္ဌာသိ။

ကမေ ယာဂုဘိက္ခံ ဒဒမာနာ ဣတ္ထိယော, ''ဘန္တေ, အယံ ဧကော ယာဂုဥဠုင်္ကော တုမ္ွဟာကံ, ဧကော ဣမိသ္ညာ အမ္ွဟာကံ သဟာယိကာယာ''တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ ထေရသ္ည မဟတီ ဝိဟေသာ ဟောတိ။ ဝိဟာရဂတမ္ပိ နံ သာမဏေရာ စေဝ ဒဟရဘိက္ခူ စ ပရိဝါရေတ္ွတ ''ဓာနော ကောဏ္ဍော ဇာတော''တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တိ။ အထသ္ည တေနေဝ ကာရဏေန **ကုဏ္ဍဓာနော ထေရော** တိ နာမံ ဇာတံ။ သော ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ တေဟိ ကရိယမာနံ ကေဠိံ သဟိ တုံ အသက္ကောန္တော ဥမ္မာဒံ ဂဟေတ္ွတ ''တုမ္ဟေ ကောဏ္ဍာ, တုမ္ွဟာကံ ဥပဇ္ဈာယော ကောဏ္ဍော, အာစရိယော ကောဏ္ဍော''တိ ဝဒတိ။ အထ နံ သတ္ထု အာရောစေသုံ – ''ကုဏ္ဍဓာနော, ဘန္တေ, ဒဟရသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဧဝံ ဖရု သတစံ ဝဒတီ''တိ။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတ္ွတ ''သစ္စံ ကိရ တ္ွံ, ဓာန, ဒဟရသာမဏေရေဟိ သဒ္ဓိံ ဖရုသတစံ ဝ ဒသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေန ''သစ္စံ ဘဂဝါ''တိ ဝုတ္တေ – ''ကသ္မာ ဧဝံ ဝဒသီ''တိ အာဟ။ ''ဘန္တေ, နိဗဒ္ဓံ ဝိဟေသံ သဟိ တုံ အသက္ကောန္တော ဧဝံ ကထေမီ''တိ ။ ''တ္ွံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာ ဇီရာပေတုံ န သက္ကောသိ, ပုန ဧဝံ ဖရုသတစံ မာ ဝဒ ဘိက္ခူ''တိ ဝတ္ွတ အာဟ –

''မာတေစ ဖရုသံ ကဉ္စိ၊ ဝုတ္တာ ပဋိဝဒေယျု တံ။
ဒုက္ခာ ဟိ သာရမ္ဘကထာ၊ ပဋိဒဏ္ဍာ ဖုသေယျု တံ။

''သစေ နေရေသိ အတ္တာနံ၊ ကံသော ဥပဟတော ယထာ။
ဧသ ပတ္တောသိ နိဗ္ဗာနံ၊ သာရမ္ဘော တေ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၃၃-၁၃၄) –

ဣမဥ္စ ပန တသ္ည ထေရသ္ည မာတုကမေန သဒ္ဓိံ ဝိစရဏဘာဝံ ကောသလရညောပိ ကထယိံသု။ ရာဇာ ''ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, နံ ဝီမံသထာ''တိ ပေသေတ္ွတ သယမ္ပိ မန္ဒေနေဝ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိံ ထေရသ္ည သန္တိကံ ဂန္တ္ွာ ဧကမန္တေ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော သူစိကမ္မံ ကရောန္တော နိသိန္နော ဟောတိ။ သာပိ ဣတ္ထိ အဝိဒူ ရေ ဌာနေ ဌိတာ ဝိယ ပညာယတိ။

ရာဇာ တံ ဒိသ္ွာ ''အတ္ထိ တံ ကာရဏ''န္တိ တသ္ညာ ဌိတဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သာ တသ္မိံ အာဂစ္ဆန္တေ ထေရသ္ွ သ ဝသနပဏ္ဏသာလံ ပဝိဋ္ဌာ ဝိယ အဟောသိ။ ရာဇာပိ တာယ သဒ္ဓိံ ဧဝ ပဏ္ဏသာလာယံ ပဝိသိတ္ွတ သဗ္ဗတ္ထ ဩ လောကေန္တော အဒိသ္ွတ ''နာယံ မာတုကမော, ထေရသ္ည ဧကော ကမ္မဝိပာကော''တိ သညံ ကတ္ွတ ပဌမံ ထေရသ္ည သမီပေန ဂစ္ဆန္တောပိ ထေရံ အဝန္ဒိတ္ွတ တသ္ည ကာရဏသ္ည အဘူတဘာဝံ ဥတ္ွတ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတ္ွတ ထေရံ ဝန္ဒိတ္ွတ ဧကမန္တေ နိသိန္နော ''ကစ္စိ, ဘန္တေ, ပိဏ္ဍကေန န ကိလမထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ထေရော ''ဝဋ္ဋတိ, မဟာ ရာဇာ''တိ အာဟ။ ''ဇာနာမဟံ, ဘန္တေ, အယ္ယသ္ည ကထံ, ဧဝရူပေနုပက္ကိလေသေန သဒ္ဓိံ စရန္တာနံ တုမ္ွဟာကံ ကေ နာမ ပသီဒိသ္သန္တိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တေ ကတ္ထစိ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ။ အဟံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိသ္သာမိ, တုမ္ ဟေ ယောနိသောမနသိကာရေ မာ ပမဇ္ဇိတ္ထာ''တိ ဝတ္ွတ နိဗဒ္ဓဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသိ။ ထေရော ရာဇာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ လ

ဘိတ္ဝာ ဘောဇနသပ္ပာယေန ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟုတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တတော ပဋ္ဌာယ
သာ ဣတ္ထီ အန္တရဓာယိ။

တအ မဟာသုဘဒ္ဒာ ဥဂ္ဂနဂရေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလေ ဝသမာနာ "သတ္ထာ မံ အနုကမ္ပတူ"တိ ဥပေါသထင်္ဂ အဓိဋ္ဌာယ
နိရာမဂန္ဓာ ဟုတွာ ဥပရိပါသာဒတလေ ဌိတာ "ဣမာနိ ပုပ္ဖာနိ အန္တရေ အဋ္ဌတွာ ဒသဗလဿ မတ္ထကေ ဝိတာနံ
ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တု, ဒသဗလော ဣမာယ သညာယ သွေ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှာတူ"တိ သစ္စ
ကိရိယံ ကတွာ အဋ္ဌ သုမနပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပုပ္ဖာနိ ဂန္တွာ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ သတ္ထု မတ္ထကေ
ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ သတ္ထာ တံ သုမနပုပ္ဖဝိတာနံ ဒိသွာ စိတ္တေနေဝ သုဘဒ္ဒာယ ဘိက္ခံ အဓိဝါသေတွာ ပုနဒိ
ဝသေ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာဟ – "အာနန္ဒ, မယံ အဇ္ဇ ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂမိဿာမ, ပုထုဇ္ဇနာနံ အဒ
တွာ အရိယာနံယေဝ သလာကံ ဒေဟီ"တိ။ ထေရော ဘိက္ခူနံ အာရောစေသိ – "အာဝုသော, သတ္ထာ အဇ္ဇ ဒူရံ ဘိက္ခာ
စာရံ ဂမိဿတိ။ ပုထုဇ္ဇနာ မာ ဂဏှန္တု, အရိယာဝ သလာကံ ဂဏှန္တူ"တိ။ ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရော – "အာဟရာဝု
သော, သလာက"န္တိ ပဌမံယေဝ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ အာနန္ဒော "သတ္ထာ တာဒိသာနံ ဘိက္ခူနံ သလာကံ န အပေတိ,
အရိယာနံယေဝ အပေတီ"တိ ဝိတက္ကံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဂန္တွာ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "အာဟရာပေန္တဿ
သလာကံ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ ထေရော စိန္တေသိ – "သစေ ကုဏ္ဍဓာနဿ သလာကာ အတုံ န ယုတ္တာ, အထ သတ္ထာ
ပဋိဗာဟေယျ, ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ"န္တိ "ကုဏ္ဍဓာနဿ သလာကံ ဒဿာမီ"တိ ဂမနံ အဘိနီဟရိ။ ကုဏ္ဍ
ဓာနော တဿ ပုရာဂမနာ ဧဝ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဣဒ္ဓိယာ အာကာသေ ဌတွာ "အာဟရာ
ဝုသော အာနန္ဒ, သတ္ထာ မံ ဇာနာတိ, မာဒိသံ ဘိက္ခုံ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တံ န သတ္ထာ ဝါရေတီ"တိ ဟတ္ထံ ပသာ
ရေတွာ သလာကံ ဂဏှိ။ သတ္ထာ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ထေရံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှန္တာနံ
အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ယသ္မာ အယံ ထေရော ရာဇာနံ ဥပတ္ထမ္ဘံ လဘိတွာ သပ္ပာယာဟာရပဋိလာဘေန သမာဟိတစိ
တ္တော ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ဧဝံဘူတဿာပိ ဣမ
ဿ ထေရဿ ဂုဏေ အဇာနန္တာ ယေ ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ "အယံ ပဌမံ သလာကံ ဂဏှာတိ, ကိံ နု ခေါ ဧတ"န္တိ ဝိမ
တိံ ဥပ္ပာဒေန္တိ။ တေသံ တံ ဝိမတိဝိဓမနတ္ထံ ထေရော အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ
အညာပဒေသေန အညံ ဗျာကရောန္တော "ပဉ္စ ဆိန္ဒေ"တိ ဂါထံ အဘာသိ။

၁. ဧဝံ သော ပူရိတပုညသမ္ဘာရာနုရူပေန အရဟာ ဟုတွာ ပတ္တဝေဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ
သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သတ္တာဟံ ပဋိသလ္လီန** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သတ္တာဟံ
သတ္တဒိဝသံ နိရောဓသမာပတ္တိဝိဟာရေန ပဋိသလ္လီနံ ဝိဝေကဘူတန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကုဏ္ဍဓာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သာဂတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သောဘိတော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သာဂတတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က
တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကေ
သ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော နာမေန **သောဘိတော** နာမ ဟုတွာ တိဏ္ဏံ
ဝေဒါနံ ပါရဂူ သနိဃဏ္ဍုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကော ဝေယျာကရဏော လောကာယ
တမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော။ သော ဧကဒိဝသံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ
သောဘမာနံ ဥယျာနဒွါရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အတီဝ ပသန္နမာနသော အနေကေဟိ ဥပာယေဟိ အနေကေဟိ ဂုဏဝ
ဏ္ဏေဟိ ထောမနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ တဿ ထောမနံ သုတွာ "အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဘဂဝတော သာသနေ သာဂ
တော နာမ သာဝကော ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကရဏံ အဒါသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ပုညာနိ ကရောန္တော ယာဝတာယု
ကံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ ကပ္ပသတသဟဿဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနု
ဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော။ တဿ မာတာပိတရော သောမနဿံ ဝဍ္ဎေန္တော
သုဇာတော အာဂတောတိ **သာဂတော**တိ နာမံ ကရိံသု။ သော သာသနေ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရ
ဟတ္တံ ပတ္တော။

၁၇. ဧဝံ သော ပုညသမ္ဘာရာနုရူပေန ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သောဘိတော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တဒါ ပုညသမ္ဘာရဿ ပရိပူရဏသမယေ နာမေန သောဘိတော နာမ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁. **ဝိပဿာ ဥဒ္ဓရိတွာန** တိ ဝိရုဒ္ဓပဿာ ကုမဂ္ဂ, ဥပ္ပဿာ တ ဥဒ္ဓရိတွာ အပနေတွာ။ **ပဿံ အာစိက္ခသေ** တိ, ဘန္တေ, သဗ္ဗညု တုဝံ ပဿံ သပ္ပုရိသမဂ္ဂံ နိဗ္ဗာနာဓိဂမနုပာယံ အာစိက္ခသေ ကထေသိ ဒေသေသိ ဝိဘဇိ ဥတ္တာနိံ အကာသီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သာဂတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. မဟာကစ္စာနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရနာထဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကစ္စာနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဇ္ဇာဓရော ဟုတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော သတ္ထာရံ ဧကသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကဏိကာရပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။

သော တေန ပုညကမ္မေန အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ ပရိဝတ္တေတွာ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သုဝဏ္ဏစေတိယကရဏဋ္ဌာနံ ဒသသဟဿဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာယ ပူဇံ ကတွာ "ဘဂဝါ မယှံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥဇ္ဇေနိယံ ရညော စဏ္ဍပဇ္ဇောတဿ ပုရောဟိတဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ မာတာပိတရော "အမှာကံ ပုတ္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာ အာဂတော"တိ **ကဉ္စနမာဏဝေါ** တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိ။ သော ဂေါတ္တဝသေန **ကစ္စာနော** တိ ပညာယိတ္ထ။

ရာဇာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သုတွာ, "အာစရိယ, တွံ တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဣဓာနေဟီ"တိ ပေသေသိ။ သော အတ္တဋ္ဌမော သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂတော။ တဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သော သတ္တဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ သဟပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထ သတ္ထာ "ဧထ, ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေ တာဝဒေဝ ဒွင်္ဂုလမတ္တကေသမဿုကာ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ ဧဝံ ထေရော သဒတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတွာ, "ဘန္တေ, ရာဇာ ပဇ္ဇောတော တုမှာကံ ပါဒေ ဝန္ဒိတုံ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ ဣစ္ဆတီ"တိ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "တွံယေဝ ဘိက္ခု တတ္ထ ဂစ္ဆ, တယိ ဂတေပိ ရာဇာ ပသီဒိဿတီ"တိ အာဟ။ ထေရော အတ္တဋ္ဌမော တတ္ထ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပသာဒေတွာ အဝန္တီသု သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပုန သတ္ထု သန္တိကမေဝ ဂတော။

၃၁. ဧဝံ သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကစ္စာနော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၇) ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရနာထဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဒုမံ နာမ စေတိယ**န္တိ ပဒုမေဟိ ဆာဒိတတ္တာ တ ပဒုမာကာရေဟိ ကတတ္တာ တ ဘဂဝတော ဝသနဂန္ဓကုဋိဝိဟာရောဝ ပူဇနီယဘာဝေန စေတိယံ, ယထာ "ကေတမကစေတိယံ, အာဠဝကစေတိယ"န္တိ ဝုတ္တေ တေသံ ယက္ခာနံ နိဝသနဋ္ဌာနံ ပူဇနီယဋ္ဌာနတ္တာ စေတိယန္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒံ ဘဂဝတော ဝသနဋ္ဌာနံ စေတိယန္တိ ဝုစ္စတိ, န ဓာတုနိဓာယကစေတိယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ အပရိနိဗ္ဗုတဿ ဘဂဝတော သရီရဓာတူနံ အဘာဝါ ဓာတုစေတိယံ အကရိ။ **သိလာသနံ ကာရယိတွာ**တိ တဿာ ပဒုမနာမိ

ကာယ ဂန္ဓကုဋိယာ ပုပ္ဖာဓာရတ္ထာယ ဟေဋ္ဌာ ဖလိကမယံ သိလာသနံ ကာရေတွာတိ။ **သုဝဏ္ဏေနာဘိလေပယိ** န္တိ တံ သိလာသနံ ဇမ္ဗောနဒသုဝဏ္ဏေန အဘိဝိသေသေန လေပယိံ ဆာဒေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၂. **ရတနာမယံ** သတ္တပဟိ ရတနေဟိ ကတံ ဆတ္တံ **ပဂ္ဂယှဟ** မုဒ္ဓနိ ဓာရေတွာ တဋ္ဌဗီဇနိဋ္ဌ သေတပဝရစာမရိဋ္ဌ ပဂ္ဂယှဟ ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပယိံ။ **လောကဗန္ဓုဿ တာဒိနော** တိ သကလလောကဗန္ဓုသဒိသဿ တာဒိဂုဏသမင်္ဂိဿ ဗုဒ္ဓဿ ဓာရေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မဟာကစ္စာနတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ကာဠုဒါယိတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကာဠုဒါယိတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီ နဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တဇ္ဇံ အဘိနီဟာရံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ အမစ္စဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံယေဝ ဇာ တောတိ တံ ဒိဝသံယေဝ နံ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနတ္ထာယ နယိံသု။ ဗောဓိသတ္တ တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိရုက္ခော, ရာဟုလမာတာ, စတ္တာရော နိဓီ, အာရောဟနဟတ္ထီ, အဿကဏ္ဍကော, အာနန္ဒော, ဆန္နော, ကာဠုဒါယီတိ ဣမေ သတ္တ ဧကဒိဝသေ ဇာတတ္တာ သဟဇာတာ နာမ အဟေသုံ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝ သေ သကလနဂရဿ ဥဒဂ္ဂစိတ္တဒိဝသေ ဇာတတ္တာ **ဥဒါယိ**တွေဝ နာမံ အကံသု။ ထောကံ ကာဠဓာတုကတ္တာ ပန **ကာ ဠုဒါယီ**တိ ပညာယိတ္ထ။ သော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကုမာရကီဠံ ကီဠန္တော ဝုဒ္ဓိံ အဂမာသိ။

အပရဘာဂေ လောကနာထေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရံ ဧကံ အမစ္စံ "ပုတ္တံ မေ ဣဓာနေဟီ"တိ ပေသေသိ။ သော ဓမ္မဒေသနာဝေလာယံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အထ နေ သတ္ထာ "ဧထ, ဘိက္ခဝေ"တိ ဟတ္ထံ ပသာ ရေသိ။ သဗ္ဗေ တင်္ခဏညေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ တော ပဋ္ဌာယ ပန အရိယာ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ ရညာ ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ န ကထေသိ။ ရာဇာ "နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ, န သာသနံ သုယျတီ"တိ အပရံ အမစ္စံ ပုရိသသဟဿေဟိ ပေသေသိ။ တသ္မိမ္ပိ တထာ ပဋိပန္နေ အပရမ္ပိ ပေသေသီတိ ဧဝံ နဝဟိ ပုရိသသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ နဝ အမစ္စေ ပေသေသိ။ သဗ္ဗေ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီ အဟေသုံ။

အထ ရာဇာ စိန္တေသိ – "ဧတ္တကာ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန ဒသဗလဿ ဣဓာဂမနတ္ထာယ န ကိဉ္စိ ကထ ယိံသု, အယံ ခော ဥဒါယိ ဒသဗလေန သမဝယော, သဟပံသုကီဠိကော, မယိ စ သိနေဟော အတ္ထိ, ဣမံ ပေသေဿာမီ"တိ တံ ပက္កောသာပေတွာ, "တာတ, တွံ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဒသဗလံ ဣဓာနေ ဟီ"တိ ဝတွာ ပေသေသိ။ သော ပန ဂစ္ဆန္တော "သစာဟံ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိတုံ လဘိဿာမိ, ဧဝာဟံ ဘဂဝန္တံ ဣဓာနေဿ ာမီ"တိ ဝတွာ "ယံ ကိဉ္စိ ကတွာ မမ ပုတ္တံ ဒဿေဟီ"တိ ဝုတ္တော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနဝေလာ ယံ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ "န တာဝ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ကာလော, ဝသန္တေ ပန ဥပဂတေ ပုပ္ဖိတေ ဝနသဏ္ဍေ ဟရိတ တိဏသဉ္ဆန္နာယ ဘူမိယာ ဂမနကာလော ဘဝိဿတီ"တိ ကာလံ ပဋိမာနေန္တော ဝသန္တေ သမ္ပတ္တေ သတ္ထု ကု လနဂရံ ဂန္တုံ ဂမနမဂ္ဂဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေန္တော –

"အင်္ဂါရိနော အနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။

တေ အစ္စိမန္တော၀ ပဘာသယန္တိ၊ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီ ရထာနံ။

''ဒုမာနိ ဖုလ္လာနိ မနောရမာနိ၊ သမန္တတော သဗ္ဗဒိသာ ပ၀န္တိ။
ပတ္တံ ပဟာယ ဖလမာသသာနာ၊ ကာလော ဣတော ပက္ကမနာယ ဝီရ။

''နေဝါတိသီတံ န ပနာတိဥဏှံ၊ သုခါ ဥတု အဒ္ဓနိယာ ဘဒန္တေ။
ပဿန္တု တံ သာကိယာ ကောဠိယာ စ၊ ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိယံ တရန္တံ။

''အာသာယ ကသတေ ခေတ္တံ၊ ဗီဇံ အာသာယ ဝပ္ပတိ။
အာသာယ ဝါဏိဇာ ယန္တိ၊ သမုဒ္ဒံ ဓနဟာရကာ။
ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ၊ သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု။ (ထေရဂါ. ၅၂၇-၅၃၀)။

''နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနိ။ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၂၅)။

''ပုနပ္ပုနဉ္စေဝ ဝပန္တိ ဗီဇံ၊ ပုနပ္ပုနံ ဝဿတိ ဒေဝရာဇာ။
ပုနပ္ပုနံ ခေတ္တံ ကသန္တိ ကဿကာ၊ ပုနပ္ပုနံ ဓညမုပေတိ ရဋ္ဌံ။

''ပုနပ္ပုနံ ယာစနကာ စရန္တိ၊ ပုနပ္ပုနံ အနပ္ပတိ ဒဒန္တိ။
ပုနပ္ပုနံ အနပ္ပတိ ဒဒိတွာ၊ ပုနပ္ပုနံ သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ။

''ဝီရော ဟဝေ သတ္တယုဂံ ပုနေတိ၊ ယသ္မိံ ကုလေ ဇာယတိ ဘူရိပညော။
မညာမဟံ သက္ကတိ ဒေဝဒေဝေါ၊ တယာ ဟိ ဇာတော မုနိ သစ္စနာမော။

''သုဒ္ဓောဒနော နာမ ပိတာ မဟေသိနော၊ ဗုဒ္ဓဿ မာတာ ပန မာယနာမာ။
ယာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိယ ကုစ္ဆိနာ၊ ကာယဿ ဘေဒါ တိဒိဝမှိ မောဒတိ။

''သာ ဂေါတမီ ကာလကတာ ဣတော စုတာ၊ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ သမင်္ဂိဘူတာ။
သာ မောဒတိ ကာမဂုဏေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ပရိဝါရိတာ ဒေဝဂဏေဟိ တေဟီ''တိ။ (ထေရဂါ. ၅၃၁-၅၃၅)။

ကမာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **အင်္ဂါရိနော** တိ အင်္ဂါရာနိ ဝိယာတိ အင်္ဂါရာနိ၊ အင်္ဂါရာနိ ရတ္တပတဋ္ဌဝဏ္ဏာနိ ရုက္ခာနံ ပုပ္ဖဖလာနိ, တာနိ ဧတေသံ သန္တီတိ အင်္ဂါရိနော, အဘိလောဟိတကုသုမကိသလယေဟိ အင်္ဂါရပုဥ္ဇသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယာတိ အတ္ထော။ **အနီ**တိ ဣမသ္မိံ ကာလေ။ **ဒုမာ**တိ ရုက္ခာ။ **ဘဒန္တေ** တိ ဘဒ္ဒံ အန္တေ ဧတဿာတိ, ''ဘဒန္တေ''တိ ဧကဿ ဒ-ကာရဿ လောပံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ ဂုဏဝိသေသယုတ္တော, ဂုဏဝိသေသယုတ္တာနဉ္စ အဂ္ဂဘူတော သတ္ထာ။ တသ္မာ, ဘဒန္တေတိ သတ္ထု အာလပနမေဝ, ပစ္စတ္တဝစနဉ္စေတံ ဧကာရန္တံ ''သုဂတေ ပဋိကမ္မေ သုခေ ဒုက္ခေ ဇီဝေ''တိအာဒီသု ဝိယ။ ဣဓ ပန သမ္ဗောဓနေဋ္ဌေ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ, ''ဘဒန္တေတိ အာလပန''န္တိ။ ''ဘဒ္ဒသဒ္ဒေန သမာနတ္ထံ ပဒန္တရမေက''န္တိ ဧကေ။ ဖလာနိ ဧသန္တီတိ **ဖလေသိနော**။ အဧဝေတနေပိ ဟိ သဓေတနကိရိယံ အာဟ။ ဧဝံ ထေရေန ယာစိတော ဘဂဝါ တတ္ထ ဂမနေ ဗဟူနံ ဝိသေသာဓိဂမနံ ဒိသွာ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ရာဇဂဟတော အတုရိတစာရိကာဝသေန ကပိလဝတ္ထုဂမိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ထေရော ဣဒ္ဓိယာ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ရညော ပုရတော အာကာသေ ဌိတော၀ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗဝေသံ ဒိသွာ ရညာ ''ကောသိ တွံ၀''န္တိ ပုစ္ဆိတော ''အမစ္စပုတ္တံ တယာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ပေသိတံ မံ န ဇာနာသိ, တွံ ဧဝံ ပန ဇာနာဟီ''တိ ဒဿေန္တော –

''ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။
ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂေါတမ အယျကောသီ''တိ။ (ထေရဂါ. ၅၃၆) –

ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ** တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ဩရသော ပုတ္တော အမှိ။ **အသယ္ဟသာဟိနော**တိ အဘိသမ္ဗောဓိတော ပုဗ္ဗေ ဌပေတွာ မဟာဗောဓိသတ္တံ အညေဟိ သဟိတုံ ဝဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယ္ဟဿ သကလဿ ဗောဓိသမ္ဘာရဿ မဟာကာရုဏိကာဓိကာရဿ စ သဟနတော ဝဟနတော, တတော ပရမ္ပိ အညေဟိ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယ္ဟာနံ ပဉ္စန္နံ မာရာနံ သဟနတော အဘိဘဝနတော, အာသယာနုသယစရိတာဓိမုတ္တိအာဒိဝိဘာဂဝဇာနနေန ယထာရဟံ ဝေနေယျာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ အနုသာသနီသင်္ခါတဿ အညေဟိ အသယ္ဟဿ ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ သဟနတော, တတ္ထ တ သာဓုကာရိဘာဝတော အသယ္ဟသာဟိနော။ **အင်္ဂီရသဿာ** တိ အင်္ဂီကတသီလာဒိသမ္ပတ္တိကဿ။ အင်္ဂမင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏကဩဘာသဿာတိ အပရေ။ ကေစိ ပန “အင်္ဂီရသော, သိဒ္ဓတ္ထောတိ ဒွေ နာမာနိ ပိတရာယေဝ ဂဟိတာနီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အပ္ပဋိမဿာ** တိ အနူပမဿ။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု တာဒိလက္ခဏပ္ပတ္တိယာ **တာဒိနော။ ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသီ**တိ အရိယဇာတိဝသေန မယှံ ပိတု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ လောကဝေါဟာရေန တွံ ပိတာ အသိ။ **သက္ကာ** တိ ဇာတိဝသေန ရာဇာနံ အာလပတိ။ **ဓမ္မေနာ** တိ သဘာဝေန အရိယဇာတိ လောကိယဇာတီတိ ဒွိန္နံ ဇာတီနံ သဘာဝသမောဓာနေန။ **ဂေါတမာ**တိ ရာဇာနံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ **အယျကောသိ** တိ ပိတာမဟော အသိ။ ဧတ္ထ စ “ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ”တိအာဒိ ဝဒန္တော ထေရော အညံ ဗျာကာသိ။

ဧဝံ ပန အတ္တာနံ ဇာနာပေတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန ရညာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒာပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒိန္နေ ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ “ကသ္မာ, ဘန္တေ, ဂန္တုကာမတ္ထ, ဘုဉ္ဇထာ”တိ စ ဝုတ္တေ, “သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမီ”တိ။ “ကဟံ ပန သတ္ထာ”တိ? “ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော”တိ။ “တုမှေဟ ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘုဉ္ဇထ, အညံ ဘဂဝတော ဟရိဿထ။ ယာဝ စ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ သမ္ပာပုဏာတိ, တာဝဿ ဣတော ပိဏ္ဍပါတံ ဟရထာ”တိ ဝုတ္တေ ထေရော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ရညော ပရိသာယ စ ဓမ္မံ ကထေတွာ သတ္ထု အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ သကလရာဇနိဝေသနံ ရတနတ္တယေ အဘိပ္ပသန္နံ ကရောန္တော သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံယေဝ သတ္ထု အာဟရိတဗ္ဗဘတ္တပုဏ္ဏံ ပတ္တံ အာကာသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပါတံ ဥပနာမေတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာ တံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧဝံ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂေ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘဂဝတော ရာဇဂေဟတောယေဝ ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ အထ နံ ဘဂဝါ “အယံ မယှံ ပိတုနော သကလနိဝေသနံ ပသာဒေတီ”တိ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ ဘိက္ခူနံ ယဒိဒံ ကာဠုဒာယီ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၅) ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၄၈-၉. ဧဝံ သော ကတပုညသမ္ဘာရာနုရူပေန အရဟတ္တံ ပတွာ ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဗုဒ္ဓဿာ** တိအာဒိမာဟ။ **အဒ္ဓာနံ ပဋိပန္နဿာ**တိ အပရရဋ္ဌံ ဂမနတ္ထာယ ဒူရမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တဿ။ **စရတော စာရိကံ တဒာ**တိ အန္တောမဏ္ဍလံ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ ဗဟိမဏ္ဍလန္တိ တီဏိ မဏ္ဍလာနိ တဒာ စာရိကံ စရန္တဿ **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော **သုဖုလ္လံ** သုဋ္ဌု ဖုလ္လံ ပဗောဓိတံ **ဂယှ** ဂဟေတွာ န ကေဝလမေဝ ပဒုမံ, ဥပ္ပလဉ္စ **မလ္လိကံ** ဝိကသိတံ အဟံ ဂယှ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ ပူရေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရမန္နံ ဂဟေတွာနာ** တိ ပရမံ ဥတ္တမံ သေဋ္ဌံ မဓုရံ သဗ္ဗသုပက္ကံ သာလိဩဒနံ ဂဟေတွာ သတ္ထုနော **အဒာသိံ** ဘောဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၅၇. သက္ယာနံ နန္ဒိဇနနော တိ သက္ယရာဇကုလာနံ ဘဂဝတော ဉာတီနံ အာရောဟပရိဏာဟရူပယောဗ္ဗနဝစနာလပနသမ္ပတ္တိယာ နန္ဒံ တုဋ္ဌိံ ဇနေန္တော ဥပ္ပာဒေန္တော။ **ဉာတိဗန္ဓု ဘဝိဿတီ** တိ ဉာတော ဟုတွာ ဗန္ဓု ဘဝိဿတိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ကာဠုဒာယိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. မောဃရာဇတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အတ္ထဒဿီ တု ဘဂဝါ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မောဃရာဇတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနန္တရံ အာကင်္ခန္တော ပဏိဓာနံ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ကရောန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ပုန ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော ဧကဒိဝသံ အတ္ထဒဿိံ ဘဂဝန္တံ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ ရထိယံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ကတွာ "ယာဝတာ ရူပိနော သတ္တာ"တိအာဒီဟိ ဆဟိ ကထာဟိ အဘိတ္ထဝိတွာ ဘာဇနံ ပူရေတွာ မဓုံ ဥပနေသိ။ သတ္ထာ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဘဂဝတော ကာလေ ကတ္ထတပုညော နာမ ရညော အမစ္စော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော တေန သတ္ထု အာနယနတ္ထာယ ပေသိတော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မံ ကတွာ တတော စုတော ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သုဂတီသုယေဝ ပရိဝတ္တေန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **မောဃရာဇာ**တိ လဒ္ဓနာမော ဗာဝရိယဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော သံဝေဂဇာတော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တာပသသဟဿပရိဝါရော အဇိတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ပေသိတော တေသံ ပန္နရသမော ဟုတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇနပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သတ္ထလူခံ သုတ္တလူခံ ရဇနလူခန္တိ ဝိသေသေန တိဝိဓေနပိ လူခေန သမန္နာဂတံ ပံသုကူလံ ဓာရေသိ။ တေန နံ သတ္ထာ လူခစီဝရဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၆၄. ဧဝံ သော ပဏိဓာနာနုရူပေန အရဟတ္တဖလံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဒိသွာ ပုဗ္ဗကမ္မာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အတ္ထဒဿီ တု ဘဂဝါ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇၃. **ပုဋ္ဌကံ ပူရယိတွာန**တိ ပုဋ္ဌကံ ဝုစ္စတိ တရကံ, ဃဋံ တ။ **အနေဠကံ** နိဒ္ဒောသံ မက္ခိကဏ္ဍဝိရဟိတံ ခုဒ္ဒမဓုနာ ဃဋံ ပူရေတွာ တံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ **ပဂ္ဂယှ** ပကာရေန အာဒရေန ဂဟေတွာ **မဟေသိနော** ဘဂဝတော ဥပနေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

မောဃရာဇတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. အဓိမုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အဓိမုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ (ထေရက. အဋ္ဌ. ၂.အဓိမုတ္တတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ)။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိမှိ လောကနာထေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ဥစ္ဆုံဟိ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပရိယောသာနေ သန္တိပဒံ ပဏိဓေသိ။ သော တတော စုတော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပသီဒိတွာ သဒ္ဓါယ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ **အဓိမုတ္တတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၈၄. ဧဝံ ကတသမ္ဘာရဝသေန အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အဓိမုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. လသုဏဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော လသုဏဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ သောပါယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဂေဟံ ပဟာယ တာပသပ

ဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဟိမဝန္တံ နိဿာယ ဝနေ ဝသန္တော ဗဟူနိ လသုဏာနိ ရောပေတွာ တဒေဝ ဝနမူလဖလဉ္စ ခာဒန္တော ဝိဟာသိ။ သော ဗဟူနိ လသုဏာနိ ကာဇေနာဒာယ မနုဿပထံ အာဟရိတွာ ပသန္နော အနံ ဒတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဒတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဇဝံ သော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တေနေဝ ပုညဗလေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥပ္ပန္နော ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **လသုဏဒါယကတ္ထေရော** တိ ဟာက ဖျော။

၈၉. အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟိမာလယပဗ္ဗတဿ ပရိယောသာနေ မနုဿာနံ သဉ္စရဏဋ္ဌာနေ ယဒာ ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဥဒ ပာဒိ, တဒါ အဟံ တာပသော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **လသုဏံ ဥပဇီဝါမီ**တိ ရတ္တလသုဏံ ရောပေတွာ တဒေဝ ဂေ စရံ ကတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေမီတိ အတ္ထော။ တေန ဝုတ္တံ ''လသုဏံ မယှံ ဘောဇန''န္တိ။

၉၀. **ခါရိယော ပူရယိတွာန**တိ တာပသဘာဇနာနိ လသုဏေန ပူရယိတွာ ကာဇေနာဒာယ **သင်္ဃာရာမံ** သင်္ဃဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဟေမန္တာဒီသု တီသု ကာလေသု သင်္ဃဿ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ဝသနဝိဟာရံ **အဂစ္ဆိံ** အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌော ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန** တိ အဟံ သန္တုဋ္ဌော သောမနဿယုတ္တစိတ္တေန သင်္ဃဿ လသု ဏံ အဒာသိန္တိ အတ္ထော။

၉၁. **ဝိပဿိဿ။ပေ။** **နိရတဿဟ** န္တိ နရာနံ အဂ္ဂဿ သေဋ္ဌဿ အဿ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော သာ သနေ နိရတော နိဿေသေန ရတော အဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သင်္ဃဿ။ပေ။ မောဒဟ** န္တိ အဟံ သင်္ဃဿ လသုဏ အနံ ဒတွာ **သဂ္ဂမ္ဘိ** သုဋ္ဌု အဂ္ဂသ္မိံ ဒေဝလောကေ အာယုကပ္ပံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနော မောဒိံ, သန္တုဋ္ဌော ဘဝါမီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

လသုဏဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. အာယာဂဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟိတိအာဒိကံ အာယသ္မတော အာယာဂဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေ သု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗု တကာလေ ဇေကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပသန္နော ဝဍ္ဍကီနံ မူလံ ဒတွာ အတိမနောဟရံ ဒီဃံ ဘောဇန သာလံ ကာရာပေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ပဏီတေနာဟာရေန ဘောဇေတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ စိတ္တံ ပသာဒေ သိ။ သော ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသုယေဝ သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ပုဗ္ဗေ ကတပုညဝသေန **အာယာဂတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၉၄. ဇဝံ သော ကတပုညသမ္ဘာရဝသေန အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနာ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မံ သရိတွာ သောမန ဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နိဗ္ဗုတေ** တိ **ဝဒတံ** ''မယံ ဗုဒ္ဓာ''တိ ဝဒန္တာနံ အန္တရေ **ဝရေ** ဥတ္တမေ သိခိမ္ဟိ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌော ဟဋ္ဌေန စိ တ္တေန**တိ သဒ္ဓါယ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော သောမနဿယုတ္တစိတ္တတာယ ပဟဋ္ဌေန စိတ္တေန **ဥတ္တမံ ထူပံ** သေဋ္ဌံ စေတိယံ **အဝန္ဒိံ** ပဏာမယိန္တိ အတ္ထော။

၉၅. **ဝဍ္ဍကီဟိ ကထာပေတွာ** တိ ''ဘောဇနသာလာယ ပမာဏံ ကိတ္တက''န္တိ ပမာဏံ ကထာပေတွာတိ အတ္ထော။ **မူလံ ဒတွာန ဟံ တဒါ**တိ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ အဟံ ကမ္မကရဏတ္ထာယ တေသံ ဝဍ္ဍကီနံ မူလံ ဒတွာ **အာယာဂံ** အာယတံ ဒီဃံ ဘောဇနသာလံ အဟံ သန္တုဋ္ဌော သောမနဿစိတ္တေန ကာရာပေသဟံ ကာရာပေသိံ အဟန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

၉၇. **အာယာဂဿ ဣဒံ ဖလ** န္တိ ဘောဇနသာလအနဿ ဣဒံ ဝိပာကန္တိ အတ္ထော။

အာယာဂအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဓမ္မစက္ကိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဓမ္မစက္ကိကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ပုတ္တအရေဟိ ဝဓိတော ဝိဘဝသမ္ပန္နော မဟာဘောဂေ, သော ရ တနတ္တယေ ပသန္နော သဒ္ဓာဇာတော ဓမ္မသဘာယံ ဓမ္မာသနဿ ပိဋ္ဌိတော ရတနမယံ ဓမ္မစက္ကံ ကာရေတွာ ပူဇေ သိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသု သက္ကသမ္ပတ္တိံ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ ဥပ္ပန္နော ဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓာဇာတသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိ တွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလနာမသဒိသနာမေန **ဓမ္မစက္ကိကတ္ထေရော**တိ ပာကဋော ဇာတော အဟောသိ။

၁၀၂. သော ပုညသမ္ဘာရာနုရူပေန ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗ စရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ **သီဟာသနဿ သမ္မုခာ** တိ သီဟဿ ဘဂဝ တော နိသိန္နဿ သမ္မုခာ ဗုဒ္ဓာသနဿ အဘိမုခဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော, **ဓမ္မစက္ကံ မေ ဌပိတ** န္တိ မယာ ဓမ္မစက္ကာကာ ရေန ဥဘတော သီဟရူပံ ဒဿေတွာ မဇ္ဈေ အာအာသသဒိသံ ကာရေတွာ ကတံ ဓမ္မစက္ကံ ဌပိတံ ပူဇိတံ။ ကိံ ဘူတံ? ဝိ ညူဟိ မေဓာဝီဟိ "အတိဝ သုန္ဒရ"န္တိ **ဝဏ္ဏိတံ** ထောမိတံ သုကတံ ဓမ္မစက္ကန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၀၃. **စာရုဝဏ္ဏောဝ သောဘာမီ**တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဣဝ သောဘာမိ ဝိရောစာမီတိ အတ္ထော။ "စတုဝဏ္ဏေဟိ သော ဘာမီ"တိပိ ပာဌော, တဿ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဝေဿသုဒ္ဒဇာတိသင်္ခာတေဟိ စတူဟိ ဝဏ္ဏေဟိ **သောဘာမိ** ဝိရော စာမီတိ အတ္ထော။ **သယောဂ္ဂဗလဝါဟနော** တိ သုဝဏ္ဏသိဝိကာဒီဟိ ယောဂ္ဂေဟိ စ သေနာပတိမဟာမတ္တာဒီဟိ သေဝ ကေဟိ ဗလေဟိ စ ဟတ္ထိအဿရထသင်္ခာတေဟိ ဝါဟနေဟိ စ သဟိတောတိ အတ္ထော။ **ဗဟုဇ္ဇနာ** ဗဟဝေ မနုဿ သာ **အနုယန္တာ** မမာနုဝတ္တန္တာ **နိစ္စံ** နိစ္စကာလံ ပရိဝါရေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဓမ္မစက္ကိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ကပ္ပရုက္ခိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကပ္ပရုက္ခိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ (ထေရဂာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၇၆)။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တေသု တေသု ဘဝေသု နိဗ္ဗာနာဓိဂမူပနိဿယဘူတာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ သတ္ထ ရိ ပသန္နော သတ္တဟိ ရတနေဟိ ဝိစိတ္တံ သုဝဏ္ဏမယံ ကပ္ပရုက္ခံ ကာရေတွာ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော စေတိယဿ သ သမ္မုခေ ဌပေတွာ ပူဇေသိ။ သော ဧဝရူပံ ပုညံ ကတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော သုဂတီသုယေဝ သံသ ရန္တော ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ရ တနတ္တယေ ပသန္နော ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော သတ္ထု အာရာဓေတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလနာမေန **ကပ္ပရုက္ခိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။

၁၀၈. သော ဧဝံ ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ **ထူပသေဋ္ဌဿ သမ္မုခာ** တိ သေဋ္ဌဿ ဥတ္တမဿ ဓာတုနိဟိတထူပဿ စေတိယဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ **ဝိစိတ္တဒုဿေ** အနေကဝဏ္ဏေဟိ ဝိသမေန ဝိသဒိသေန စိတ္တေ န မနောဟရေ စိနပဋ္ဋသောမာရပဋ္ဋာဒိကေ ဒုဿေ ။ **လဂေတွာ** ဩလဂ္ဂေတွာ ကပ္ပရုက္ခံ **ဌပေသိံ** အဟံ ပတိဋ္ဌပေ သိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကပ္ပရုက္ခိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

စတုတ္ထဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဥပာလိဝဂ္ဂေါ

၁. ဘာဂိနေယျုပာလိတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ခီဏာသဝသဟဿေဟီ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျုပါလိတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ ဧသော ဟိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဂေဟံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဟုတွာ ဟိမဝန္တေ တာပသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမော ဟိမဝန္တံ ပါဝိသိ။ တာပသော ဘဂဝန္တံ ပုဏ္ဏစန္ဒမိဝ ဝိရောစမာနံ ဒူရတောဝ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အဇိနစမ္မံ အံသေ ကတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဝန္ဒိတွာ ဋ္ဌိတကောဝ ဒသနခသမောဓာနဉ္ဇလိံ သိရသိ ပတိဋ္ဌပေတွာ အနေကာဟိ ဥပမာဟိ အနေကေဟိ ထုတိဝစနေဟိ ဘဂဝန္တံ ထောမေသိ။ တံ သုတွာ ဘဂဝါ – “အယံ တာပသော အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိနယေ တိခိဏပညာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကရဏမအာသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ ဥပါလိတ္ထေရဿ ဘာဂိနေယျော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မာတုလဿ ဥပါလိတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ သော အတ္တနော အာစရိယဿ သမီပေ ဝသိတတ္တာ ဝိနယပဋ္ဌေဟ တိခိဏဉာဏော အဟောသိ။ အထ ဘဂဝါ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယပဋ္ဌေဟ တိခိဏပညာနံ ဘိက္ခူနံ ယဒိဒံ ဘာဂိနေယျုပါလီ”တိ တံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

၁. သော ဧဝံ ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ခီဏာသဝသဟဿေဟီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာ** သမန္တတော ယာဝဘဝဂ္ဂါ သဝန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ အာသဝါ။ ကာမာသဝါဒယော စတ္တာရော အာသဝါ, တေ ခီဏာ သောသိတာ ဝိသောသိတာ ဝိဒ္ဓံသိတာ ယေဟိ တေတိ ခီဏာသဝါ, တေယေဝ သဟဿာ ခီဏာသဝသဟဿာ, တေဟိ ခီဏာသဝသဟဿေဟိ ။ **ပရေတော** ပရိဝုတော **လောကနာယကော** လောကဿ နိဗ္ဗာနပာပနကော ဝိဝေကံ အနုယုတ္တော ပဋိသလ္လိတုံ ဧကီဘဝိတုံ ဂစ္ဆတေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂. **အဇိနေန နိဝတ္ထောဟ** န္တိ အဟံ အဇိနမိဂစမ္မေန ပဋိစ္ဆန္နော, အဇိနစမ္မဝသနောတိ အတ္ထော။ **တိဒဏ္ဍပရိဓာရကော**တိ ကုဏ္ဍိကဋ္ဌပနတ္ထာယ တိဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဓာရေန္တောတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဗျူဠှံ ပရိဝါရိတံ လောကနာယကံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဟာကဋ္ဌမေဝါတိ။

ဘာဂိနေယျုပါလိတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သောဏကောဋိဝိသတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အနောမဒဿိဿ မုနိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကောဋိဝိသတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော ပုတ္တဒါရေဟိ ဝဍ္ဎိတော ဝိဘဝသမ္ပန္နော ဘဂဝတော စင်္ကမနတ္ထာယ သောဘနံ စင်္ကမံ ကာရေတွာ သုဓာပရိကမ္မံ ကာရေတွာ အာဒာသတလမိဝ သမံ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ကတွာ ဒီပဓူပပုပ္ဖာဒီဟိ သဇ္ဇေတွာ ဘဂဝတော နိယျာဒေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေနာဟာရေန ပူဇေသိ။ သော ဧဝံ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော။ တတ္ထ ဟဋ္ဌိယာ ဝုတ္တနယေန ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အန္တရာ ဩက္ကာကကုလပ္ပသုတောတိ တံ သဗ္ဗံ ဟဋ္ဌိယာ ဝုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပစ္ဆိမဘဝေ ပန ကောလိယရာဇဝံသေ ဇာတော ဝယပ္ပတ္တော ကောဋိအဂ္ဃနကဿ ကဏ္ဏပိဠန္ဓနဿ ဓာရိတတ္တာ **ကောဋိကဏ္ဏော**တိ, **ကုဋိကဏ္ဏော** တိ စ ပာကဋော အဟောသိ။ သော ဘဂဝတိ ပသန္နော ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၂၅. သော အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿိဿ မုနိနော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနောမဒဿိဿာ** တိ အနောမံ အလာမကံ သုန္ဒရံ ဒဿနံ ဒဿနံ ဒ္ဒဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ ဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလောပသောဘိတတ္တာ အာရောဟပရိဏာဟေန သမန္နာဂတတ္တာ စ ဒဿနီယံ သရီရံ ယဿ ဘဂဝတော သော အနောမဒဿီ, တဿ အနောမဒဿိဿ မုနိနောတိ အတ္ထော။ **တာဒိနော**တိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အကမ္ပိယသဘာဝဿ။ **သုဓာယ လေပနံ ကတွာ**တိ သုဓာယ အဝလိတ္တံ ကတွာ ဒီပဓူပပုပ္ဖဓဇပဋာကာဒီဟိ စ အလင်္ကတံ စင်္ကမံ **ကာရယိံ** အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသကထာနံ အတ္ထော ဟဋ္ဌေယာ အနုသာရေန သုဝိညေယျောဝ။

၃၅. ပရိတရသမ္ပတ္တိနေသမ္ပတ္တိသင်္ခာတံ ယသံ ဓာရေတီတိ ယသောဓရော, သဗ္ဗေ ဇနေ သတ္တသတ္တတိစက္ကဝတ္တိရာဇာနော ယသောဓရနာမေန ဧကနာမကာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၂. **အင်္ဂီရသော** တိ အင်္ဂတော သရီရတော နိဂ္ဂတာ ရသ္မိ ယဿ သော အင်္ဂီရသော, ဆန္ဒဒေါသမောဟဘယာဂတီဟိ တ ဟာဟာစာရဝသေန တ စတုရာဟယံ န ဂစ္ဆတီတိ နာဂေ, မဟန္တော ပူဇိတော စ သော နာဂေ စေတိ **မဟာနာဂေ**။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကောဋ္ဌိဝိသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ကာဋ္ဌိကေဓာပုတ္တဘဒ္ဒိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဘဒ္ဒိယဿ ကာဋ္ဌိကေဓာပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကေသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ပုတ္တအာရေဟိ ဝဓိုတော နဂရတသိနော ပုညာနိ ကရောန္တေ ဒိသွာ သယမ္ပိ ပုညာနိ ကာတုကာမော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ထူလပဋ္ဋလိကာဒိအနေကာနိ မဟာရဟာနိ သယနာနိ ပညာပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နေ ဘဂဝတိ သသင်္ဃေ ပဏီတေနာဟာရေန ဘောဇေတွာ မဟာအနံ အဒါသိ။ သော ဇဝံ ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ အပရာဘာဂေ ကမေသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကာဋ္ဌိကေဓာယ နာမ ဒေဝိယာ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော အာရောဟပရိဏာဟဟတ္ထဟာဒရူပသမ္ပတ္တိယာ ဘဒ္ဒတ္တာ စ ကာဋ္ဌိကေဓာယ ဒေဝိယာ ပုတ္တတ္တာ စ **ဘဒ္ဒိယော ကာဋ္ဌိကေဓာပုတ္တော** တိ ပာကဋော။ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ မာတာပိတရော အာရာဓေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၄. သော အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **မေတ္တစိတ္တ** န္တိ မိဇ္ဇတိ သိနေဟတိ နန္ဒတိ သဗ္ဗသတ္တေတိ မေတ္တာ, မေတ္တာယ သဟဂတံ စိတ္တံ မေတ္တစိတ္တံ, တံ ယဿ ဘဂဝတော အတ္ထီတိ မေတ္တစိတ္တော, တံ မေတ္တစိတ္တံ။ **မဟာမုနိ**န္တိ သကလဘိက္ခုနံ မဟန္တတ္တာ မဟာမုနိ, တံ ပဒုမုတ္တရံ သမ္ဗုဒ္ဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇနတာ သဗ္ဗာ**တိ သဗ္ဗော ဇနကာယော, သဗ္ဗနဂရတသိနောတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗလောကဂ္ဂနာယက** န္တိ သကလလောကဿ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနဿ နယနတော ဟာပနတော နာယကံ ပဒုမုတ္တရသမ္ဗုဒ္ဓံ ဇနတာ **ဥပေတိ** သမီပံ ဂစ္ဆတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၅. **သတ္တုကဉ္စ ဗဒ္ဓကဉ္စ** တိ ဗဒ္ဓသတ္တုအဗဒ္ဓသတ္တုသင်္ခာတံ **အာမိသံ**။ အထ ဝါ ဘတ္တပူပခဇ္ဇဘောဇ္ဇယာဂုအာဒယော ယာဝကာလိကတ္တာ **အာမိသံ** ဟနဘောဇနဉ္စ ဂဟေတွာ ပုညက္ခေတ္တေ အနုတ္တရေ သတ္ထုနော ဒဒန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈. **အာသနံ ဗုဒ္ဓယုတ္တက** န္တိ ဗုဒ္ဓယောဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓါရဟံ ဗုဒ္ဓါနုစ္ဆဝိကံ သတ္တရတနမယံ အာသနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ နယာနုယောဂေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ကာဋ္ဌိကေဓာပုတ္တဘဒ္ဒိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. သန္နိဋ္ဌာပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အရညေ ကုဋိကံ ကတွာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သန္နိဋ္ဌာပကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓော ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ ပဗ္ဗတန္တရေ အရညဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမတာယ တံ ဌာနံ ပါပုဏိ။ အထ သော တာပသော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဝန္ဒိတွာ နိသီဒနတ္ထာယ တိဏသန္ထရံ ပညာပေတွာ အဒါသိ။ တတ္ထ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ အနေကေဟိ မဓုရေဟိ တိမ္ဗရုကာဒီဟိ ဖလာဖလေဟိ သန္တပ္ပေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တတော စုတော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ အပရာပရံ သံသရန္တော ဒွေ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော ပဗ္ဗဇိတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ ခုရဂ္ဂေ အရဟတ္တဖလပ္ပတ္တိယံ ဝိယ နိရုဿာဟေနေဝ သန္တိပဒသင်္ခါတေ နိဗ္ဗာနေ သုဋ္ဌု ဌိတတ္တာ **သန္နိဋ္ဌာပကတ္ထေရော**တိ ပါကဋော။

၇၀. အရဟာ ပန ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အရညေ ကုဋိကံ ကတွာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အရညေ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒီနံ ဘယေန မနုဿာ ဧတ္ထ န ရမန္တိ န အလ္လီယန္တီတိ အရညံ, တသ္မိံ အရညေ။ **ကုဋိက**န္တိ တိဏစ္ဆဒနကုဋိကံ ကတွာ ပဗ္ဗတန္တရေ **ဝသာမိ** ဝါသံ ကပ္ပေသိန္တိ အတ္ထော။ လာဘေန စ အလာဘေန စ ယသေန စ အယသေန စ သန္တုဋ္ဌော ဝိဟာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၂. **ဇလဇုတ္တမနာမက**န္တိ ဇလေ ဇာတံ ဇလဇံ, ပဒုမံ, ဇလဇံ ဥတ္တမံ ဇလဇုတ္တမံ, ဇလဇုတ္တမေန သမာနံ နာမံ ယဿ သော ဇလဇုတ္တမနာမကော, တံ ဇလဇုတ္တမနာမကံ ဗုဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဟဋ္ဌိနယာနုယောဂေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သန္နိဋ္ဌာပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ပဉ္စဟတ္ထိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဉ္စဟတ္ထိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ရတနတ္တယေ ပသန္နော ဝိဟာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဉ္စဥပ္ပလဟတ္ထာနိ အာနေသုံ။ သော တေဟိ ပဉ္စဥပ္ပလဟတ္ထေဟိ ဝီထိယံ စရမာနံ သုမေဓံ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ တာနိ ဂန္တွာ အာကာသေ ဝိတာနံ ဟုတွာ ဆာယံ ကုရုမာနာနိ တထာဂတေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆိံသု။ သော တံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပီတိယာ ဖုဋ္ဌသရီရော ယာဝဇီဝံ တဒေဝ ပုညံ အနုဿရိတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အပရာပရံ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ ကတကုသလနာမေန **ပဉ္စဟတ္ထိယတ္ထေရော**တိ ပါကဋော။

၇၇. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပစ္စက္ခတော ပညာယ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုမေဓော**တိ သုန္ဒရာ မေဓာ စတုသစ္စပဋိဝေဓပဋိသမ္ဘိဒါဒယော ပညာ ယဿ သော ဘဂဝါ သုမေဓော သမ္ဗုဒ္ဓော **အန္တရာပဏေ** အန္တရဝီထိယံ ဂစ္ဆတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဩက္ခိတ္တစက္ခူ**တိ အဓောခိတ္တစက္ခု။ **မိတဘာဏီ**တိ ပမာဏံ ဉတွာ ဘဏနသီလော, ပမာဏံ ဇာနိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပဉ္စဟတ္ထိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ပဒုမစ္ဆဒနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှ်ဟီတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒုမစ္ဆဒနိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတပုညသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော စိတကံ ပဒုမပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေနေဝ စိတ္တပ္ပသာဒေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ မနုဿသမ္ပတ္တိဉ္စာတိ ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော အနေကက္ခတ္တုံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ အမှ်ဟာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ တဿ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝဋ္ဌာနာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟရန္တဿ ဝိဟာရော ပဒုမပုပ္ဖေဟိ ဆာဒီယတိ, တေန သော **ပဒုမစ္ဆဒနိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၈၃. အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှ်ဟီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နိဗ္ဗုတေ** တိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ, ဝိပဿိဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သရီရေ စိတမာနိယမာနေ စိတကေ အာရောပိတေ သုဖုလ္လံ ပဒုမကလာပံ အဟံ ဂဟေတွာ စိတကံ **အာရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသဂါထာသု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဒုမစ္ဆဒနိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. သယနအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သယနအာယကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ အညတရသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ဟတ္ထိဒန္တသုဝဏ္ဏာဒီဟိ သယနတ္ထာယ မဉ္စံ ကာရေတွာ အနဂ္ဃေဟိ ဝိစိတ္တတ္ထရဏေဟိ အတ္ထရိတွာ ဘဂဝတော ပူဇေသိ။ သော ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုဘဝိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒိဗ္ဗမနုဿသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သာသနေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမေန **သယနအာယကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၈၈. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟဋ္ဌေနယာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သယနအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. စင်္ကမနအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အတ္ထဒဿိဿ မုနိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော စင်္ကမနအာယကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တေသု တေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ဥစ္စဝတ္ထုကံ သုဓာပရိကမ္မကတံ ရဇတရာသိသဒိသံ သောဘမာနံ စင်္ကမံ ကာရေတွာ မုတ္တာဒလသဒိသံ သေတပုလိနံ အတ္ထရိတွာ ဘဂဝတော အဒါသိ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ, စင်္ကမံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ စ ပန သုခံ ကာယစိတ္တသမာဓိံ အပ္ပေတွာ "အယံ အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဘဂဝတော သာသနေ သာဝကော ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု အပရာပရံ သံသရန္တော ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ကတပုညနာမေန **စင်္ကမနအာယကတ္ထေရော**တိ ပာကဋော အဟောသိ။

၉၃. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနာ ပုဗ္ဗေ ကတပုညကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **အတ္ထဒဿိဿ မုနိနော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္ထဒဿိဿာ** တိ အတ္ထံ ပယောဇနံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ နိဗ္ဗု

ဇာနံ ဒက္ခတိ ပဿတီတိ အတ္ထဒဿီ, အထ ဝါ အတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ဒဿနသီလော ဇာနနသီလောတိ အတ္ထဒဿီ, တဿ အတ္ထဒဿိဿ မုနိနော မောနေန ဉာဏေန သမန္နာဂတဿ ဘဂဝတော မနောရမံ မနလ္လီနံ ဘာဝနီယံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ စင်္ကမံ ကာရေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

စင်္ကမနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သုဘဒ္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော လောကဝိဒူတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဘဒ္ဒတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ နိဗ္ဗာနာဓိဂမနတ္ထာယ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ သဒ္ဓာသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ဃရဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သန္နိပတိတာ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝတာယော စ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော နိဂ္ဂုဏ္ဍိကေဋ္ဌကနီလကာသောကကာသိတာဒိအနေကေဟိ သုဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ တုသိတာဒီသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ တတော မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေသု စ သုဂန္ဓေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇိတော အဟောသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာပိ ယာဝ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနကာလော တာဝ အလဒ္ဓဗုဒ္ဓဒဿနော ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နကာလေယေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမေန **သုဘဒ္ဒော**တိ ပါကဋော အဟောသိ။

၁၀၁. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဝသေန ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော လောကဝိဒူ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ **သုဏာထ မမ ဘာသတော။ပေ။ နိဗ္ဗာယိဿတိနာသဝေ**တိ ဣဒံ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နောဝ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဗျာကာသိ။

ပဉ္စမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၁၅. သော အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ဒဿေန္တော **ပုဗ္ဗကမ္မေန သံယုတ္တော**တိအာဒိမာဟ။ **ဧကဂ္ဂေ**တိ ဧကဂ္ဂစိတ္တော။ **သုသမာဟိတော**တိ သုဋ္ဌု သမာဟိတော, သန္တကာယစိတ္တောတိ အတ္ထော။ **ဗုဒ္ဓဿ ဩရသော ပုတ္တော**တိ ဗုဒ္ဓဿ ဥရသာ ဟဒယေန နိဂ္ဂတဩဝါဒါနုသာသနိံ သုတွာ ပတ္တအရဟတ္တဖလောတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဇောမှိ သုနိမ္မိတော**တိ ဓမ္မတော ကမ္မဋ္ဌာနဓမ္မတော ဇာတော အရိယာယ ဇာတိယာ သုနိမ္မိတော သုဋ္ဌု နိပ္ဖာဒိတသဗ္ဗကိစ္စော အမှိ ဘဝါမီတိ အတ္ထော။

၁၁၆. ဓမ္မရာဇံ ဥပဂမ္မာတိ ဓမ္မေန သဗ္ဗသတ္တာနံ ရာဇာနံ ဣဿရဘူတံ ဘဂဝန္တံ ဥပဂန္တွာ သမီပံ ဂန္တွာတိ အတ္ထော။ **အပုစ္ဆိံ ပဉှမုတ္တမ**န္တိ ဥတ္တမံ ခန္ဓာယတနဓာတုသစ္စသမုပ္ပါဒါဒိပဋိသံယုတ္တံ ပဉှံ အပုစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။ **ကထယန္တော စ မေ ပဉှ**န္တိ သော အမှာကံ ဘဂဝါ မေ မယှံ ပဉှံ ကထယန္တော ဗျာကရောန္တော။ **ဓမ္မသောတံ ဥပါနယီ**တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုသင်္ခါတံ ဓမ္မသောတံ ဓမ္မပဝါဟံ ဥပါနယိ ပါဝိသီတိ အတ္ထော။

၁၁၈. ဇလဇုတ္တမနာယကောတိ ပဒုမုတ္တရနာမကော မ-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတွာ ကတဝေါဟာရော။ **နိဗ္ဗာယိ အနုပါဒါနော**တိ ဥပါဒါနေ ပဉ္စက္ခန္ဓေ အဂ္ဂဟေတွာ နိဗ္ဗာယိ န ပညာယိ အဒဿနံ အဂမာသိ, မနုဿလောကာဒီသု ကတ္ထစိပိ အပတိဋ္ဌိတောတိ အတ္ထော။ **ဒီပေါဝ တေလသင်္ခယာ**တိ ဝဋ္ဋိတေလာနံ သင်္ခယာ အဘာဝါ ပဒီပေါ ဣဝ နိဗ္ဗာယီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၉. သတ္တယောဇနိကံ အာသီတိ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ရတနမယံ ထူပံ သတ္တယောဇနုဗ္ဗေဓံ အာသိ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဓဇံ တတ္ထ အပူဇေသိ**န္တိ တတ္ထ တသ္မိံ စေတိယေ သဗ္ဗဘဒ္ဒံ သဗ္ဗတော ဘဒ္ဒံ သဗ္ဗသော မနောရမံ ဓဇံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၂၀. ကဿပဿ စ ဗုဒ္ဓဿာ တိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလတော ပဋ္ဌာယ အာဂတဿ ဒေဝမနုဿေသု သံသရတော မေ မယှံ ဩရသော ပုတ္တော တိဿော နာမ ကဿပဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကော ဇိနသာသနေ ဗုဒ္ဓသာသနေ အဟာအေ အာသိ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂၁. တဿ ဟီနေန မနသာ တိ တဿ မမ ပုတ္တဿ တိဿဿ အဂ္ဂသာဝကဿ ဟီနေန လာမကေန မနသာ စိတ္တေန **အဘဒ္ဒကံ** အသုန္ဒရံ အယုတ္တကံ "အန္တကော ပစ္ဆိမော"တိ **တစံ** ဝစနံ **အဘာသိံ** ကထေသိန္တိ အတ္ထော။ **တေန ကမ္မဝိပာကေနာ**တိ တေန အရဟန္တဘက္ခာနသင်္ခာတဿ အကုသလကမ္မဿ ဝိပာကေန။ **ပစ္ဆိမေ အဒ္ဒသံ ဇိန**န္တိ ပစ္ဆိမေ ပရိယောသာနေ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ မလ္လာနံ ဥပဝတ္တနေ သာလဝနေ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နံ ဇိနံ ဇိတသဗ္ဗမာရံ အမှာကံ ဂေါတမသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသံ အပဿိန္တိ အတ္ထော။ "ပစ္ဆာ မေ အာသိ ဘဒ္ဒက"န္တိပိ ပာဌော။ တဿ **ပစ္ဆာ** တဿ ဘဂဝတော အဝသာနကာလေ နိဗ္ဗာနာသန္နကာလေ **မေ** မယှံ **ဘဒ္ဒကံ** သုန္ဒရံ စတုသစ္စပဋိဝိဇ္ဈနံ **အာသိ** အဟောသီတိ အတ္ထော။

၁၂၂. ပဗ္ဗာဇေသိ မဟာဝီရော တိ မဟာဝီရိယော သဗ္ဗသတ္တဟိတော ကရုဏာယုတ္တော ဇိတမာရော မုနိ မလ္လာနံ ဥပဝတ္တနေ သာလဝနေ ပစ္ဆိမေ သယနေ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ သယိတောဝ မံ ပဗ္ဗာဇေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂၃. အဇ္ဇေဝ အနိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တိ အဇ္ဇ ဧဝ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗာနဒိဝသေယေဝ မမ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တထာ အဇ္ဇ ဧဝ ဥပသမ္ပဒာ, အဇ္ဇ ဧဝ ဒွိပဒုတ္တမဿ သမ္ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သုဘဒ္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. စုန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော စုန္ဒတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတပုညသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ သတ္တရတနမယံ သုဝဏ္ဏဂ္ဃိယံ ကာရေတွာ သုမနပုပ္ဖေဟိ ဆာဒေတွာ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာကာသံ သမုဂ္ဂန္တွာ ဝိတာနာကာရေန အဋ္ဌံသု။ အထ နံ ဘဂဝါ "အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ ဘဂဝတော သာသနေ စုန္ဒော နာမ သာဝကော ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ ဥပပန္နော ကမေန ဆသု ကာမာဝစရဒေဝေသု သုခံ အနုဘဝိတွာ တတ္ထ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ရူပသာရိယာ ပုတ္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ ကနိဋ္ဌော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝိညုတံ ပတ္တဿ အာရောဟပရိဏာဟရူပဝယာနံ သုန္ဒရတာယ သကာရဿ စကာရံ ကတွာ **စုန္ဒော** တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ ဘာတုတ္ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၂၅. သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **အဂ္ဃိယ** န္တိအာဒယော ပိ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

၁၂၈. ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော သမ္ဗုဒ္ဓော တိ ဝိသေသေန မဂ္ဂဓိဂမေန ဝိစိကိစ္ဆာယ ခေပိတတ္တာ ဝိတိဏ္ဏကင်္ခော အသံသယော သမ္ဗုဒ္ဓော။ **တိဏ္ဏောဃေဟိ ပုရက္ခတော** တိ ကာမောဃာဒီနံ စတုန္နံ ဩဃာနံ တိဏ္ဏတ္တာ အတိက္ကန္တတ္တာ ဩဃတိဏ္ဏေဟိ ခီဏာသဝေဟိ ပုရက္ခတော ပရိဝါရိတောတိ အတ္ထော။ ဗျာကရဏဂါထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

၁၃၉. ဥပဋ္ဌဟိံ မဟာဝီရ န္တိ ဥတ္တမတ္ထဿ နိဗ္ဗာနဿ **ပတ္တိယာ** ပာပုဏနတ္ထာယ ကပ္ပသတသဟဿာဒိကေသု စတုရာသင်္ချေယျေသု ကပ္ပေသု ပာရမိယော ပူရေန္တေန ကတဝီရိယတ္တာ မဟာဝီရံ ဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌဟိံ ဥပဋ္ဌ

ဌာနံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ **အညေ စ ပေသလေ ဗဟူ**တိ န ကေဝလမေဝ ဗုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌဟိံ, ပေသလေ ပိယသီလေ သီလဝန္တေ အညေ စ ဗဟုအဂ္ဂပုဂ္ဂလေ ဥပဋ္ဌဟိံ, **မေ** မယှံ **ဘာတရံ** သာရိပုတ္တတ္ထေရဉ္စ ဥပဋ္ဌဟိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၀. ဘာတရံ မေ ဥပဋ္ဌဟိတ္ဝာ တိ မယှံ ဘာတရံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကတွာ တသ္သ ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ဘဂဝတော ပဋ္ဌမံ ပရိနိဗ္ဗုတတ္တာ တသ္သ ဓာတုယော ဂဟေတွာ ပတ္တမ္ဟိ ပက္ခိပိတွာ လောကဇေဋ္ဌဿ နရာနံ အာသဘဿ ဗုဒ္ဓဿ **ဥပနာမေသိံ** အဒါသိန္တိ အတ္ထော။

၁၄၁. ဥဘော ဟတ္ထေဟိ ပဂ္ဂယှ တိ တံ မယာ ဒိန္နံ ဓာတုံ သော ဘဂဝါ အတ္တနော ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပဂ္ဂဟေတွာ တံ ဓာတုံ သံသုဋ္ဌု ဒဿယန္တော **အဂ္ဂသာဝကံ** သာရိပုတ္တတ္ထေရံ **ကိတ္တယိ** ပကာသေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စုန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဗီဇနိဝဂ္ဂော

၁. ဝိဓူပနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝိဓူပနဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ပူရိတပုညသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓါဇာတော ဘဂဝတိ ပသန္နော ဂိမှကာလေ သုဝဏ္ဏရဇတမုတ္တာမဏိမယံ ဗီဇနိံ ကာရေတွာ ဘဂဝတော အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော ဒွေ ဝ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမဿ အမှာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပန္နကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိတွာ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ သဒ္ဓါသမ္ပန္နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော “ကေန မယာ ပုညကမ္မေန အယံ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ”တိ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရန္တော တံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဗီဇနိကာ မယာ ဒိန္နာ** တိ ဝိသေသေန သန္တာပယန္တာနံ သတ္တာနံ သန္တာပံ နိဗ္ဗာပေန္တီ သီတလံ ဝါတံ ဇနေတီတိ ဗီဇနီ, ဗီဇနီယေဝ ဗီဇနိကာ, သာ သတ္တရတနမယာ ဝိဇ္ဇောတမာနာ ဗီဇနိကာ မယာ ကာရာပေတွာ ဒိန္နာတိ အတ္ထော။

ဝိဓူပနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သတရံသိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဥစ္စိယံ သေလမာရုယှာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သတရံသိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သက္ကဋဗျာကရဏေ ဝေဒတ္တယေ စ ပါရဂူ ဃရာဝါသံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမတာယ ဥစ္စံ ဧကံ ပဗ္ဗတံ အာရုယှ ဇလိတဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဝိယ နိသီဒိ။ တံ တထာနိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ တာပသော သောမနဿဇာတော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ထောမေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တတော စုတော ဆသု ကာမာဝစရဒေဝေသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော မနုဿလောကေ သတရံသိ နာမ စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တမ္ပိ သမ္ပတ္တိံ အနေကက္ခတ္တုံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပုဗ္ဗပုညသမ္ဘာရဝသေန ဉာဏဿ ပရိပက္ကတ္တာ သတ္တဝဿိကောဝ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၈-၉. သော “အဟံ ကေန ကမ္မေန သတ္တဝဿိကောဝ သန္တိပဒံ အနုပ္ပတ္တောသ္မိ”တိ သရမာနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဉာဏေန ပစ္စက္ခတော ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဥဒါနဝသေန ပကာသေန္တော **ဥစ္စိယံ သေလမာရုယှာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥစ္စိယ** န္တိ ဥစ္စံ သေလမယံ ပဗ္ဗတံ အာရုယှ နိသီဒိ ပဒုမုတ္တရောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဗ္ဗတဿ ဝိဒူရမှီ**တိ ဘဂဝတော နိသိန္နဿ ပဗ္ဗတဿ အာသန္နဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ **ဗြာဟ္မဏော မန္တပါရဂူ** တိ မန္တသင်္ခါတဿ ဝေဒတ္တယဿ ပါရံ ပရိယောသာနံ ကောဋိံ ဂတော ဗြာဟ္မဏောတိ အတ္ထော, အညံ ဝိယ အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ အယံ မန္တပါရဂူတိ။ **ဥပဝိဋ္ဌံ မဟာဝီရ** န္တိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ နိသိန္နံ ဝီရဝန္တံ ဇိနံ, ကိံ ဝိသိဋ္ဌံ? **ဒေဝဒေဝံ** သကလဆကာမာဝစရဗြဟ္မဒေဝတာနံ အတိဒေဝံ **နရာသဘံ** နရာနံ အာသဘံ သေဋ္ဌံ **လောကနာယကံ** သကလသတ္တလောကံ နယန္တံ နိဗ္ဗာနံ ပါပေန္တံ အဟံ **အဉ္ဇလိံ** ဒသနခသမောဓာနဉ္ဇလိပုဋံ သိရသိ မုဒ္ဓနိ **ပဂ္ဂဟေတွာန** ပတိဋ္ဌပေတွာ **သန္ထဝိံ** သုဋ္ဌု ထောမေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂. **အဘာသထာ**တိ “ယေနာယံ အဉ္ဇလီ ဒိန္နော။ပေ။ အရဟာ သော ဘဝိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သတရံသိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. သယနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သယနဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ သုခမနုဘဝန္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သတ္ထရိ ပသန္နော ဒန္တသုဝဏ္ဏရဇတမုတ္တာမဏိမယံ မဟာရဟံ မဉ္စံ ကာရာပေတွာ စီနပဋ္ဋကမ္ဗလာဒီနိ အတ္ထရိတွာ သယနတ္ထာယ ဘဂဝတော အဒါသိ။ ဘဂဝါ တဿ အနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော တတ္ထ သယိ ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော တဒနုရူပံ အာကာသဂမနသုခသေယျာဒိသုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဟာပုဏိတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၀. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၂၁. **သုခေတ္တေ ဗီဇသမ္ပဒာ** တိ ယထာ တိဏကစဝရရဟိတေ ကဒ္ဒမာဒိသမ္ပန္နေ သုခေတ္တေ ဝုတ္တဗီဇာနိ သာဒုဖလာနိ နိပ္ဖာဒေန္တိ, ဧဝမေဝ ရာဂဒေါသာဒိဒိယမုသဟဿကိလေသသင်္ခါတတိဏကစဝရရဟိတေ သုဒ္ဓသန္တာနေ ပုညက္ခေတ္တေ ဝုတ္တဒါနာနိ အပ္ပာနိပိ သမာနာနိ မဟပ္ဖလာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သယနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမမုနိဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ နဂရဝါသိနော ဗောဓိပူဇံ ကုရုမာနေ ဒိသွာ ဝိစိတ္တဃဋေ စန္ဒနကပ္ပူရာဂရုအာဒိမိဿကသုဂန္ဓောဒကေန ပူရေတွာ ဗောဓိရုက္ခံ အဘိသိဉ္စိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဒေဝေါ မဟာဓာရာဟိ ပဝဿိ။ တဒါ သော အသနိဝေဂေန ကာလံ ကတော။ တေနေဝ ပုညကမ္မေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, တတ္ထေဝ ဌိတော “အဟော ဗုဒ္ဓေါ, အဟော ဓမ္မော”တိအာဒိကထာယော အဘာသိ။ ဧဝံ သော ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ သဗ္ဗပရိဠာဟဝိပ္ပမုတ္တော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သီတိဘာဝမုပဂတော သုခိတော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာရဘိတွာ ဝိပဿန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ပုဗ္ဗေ ကတပုညေန **ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။

၂၅. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **မဟာဗောဓိမဟော အဟူ**တိ မဟာဗောဓိရုက္ခဿ ပူဇာ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဝိစိတ္တံ ဃဋမာဒါယာ** တိ အနေကေဟိ စိတ္တကမ္မသုဝဏ္ဏကမ္မေဟိ ဝိစိတ္တံ သောဘမာနံ ဂန္ဓောဒကပုဏ္ဏံ ဃဋံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော ။ **ဂန္ဓောဒကမဒါသဟ** န္တိ ဂန္ဓောဒကံ အဒါသိံ, အဟံ ဂန္ဓောဒကေန အဘိသိဉ္စိန္တိ အတ္ထော။

၂၆. **နှာဟနကာလေ စ ဗောဓိယာ**တိ ဗောဓိယာ ပူဇာကရဏသမယေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဩပဝယှတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဩပဝယှတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဇိနာဒိစ္စေ လောကေ ဟုတွာဘူတေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ ဃရာဝါသံ ဝသမာနော သာသနေ ပသန္နော သတ္ထရိ ပသာဒဗဟုမာနော အာဇာနီယေန သိန္ဓဝေန ပူဇံ အကာသိ, ပူဇေတွာ စ ပန “ဗုဒ္ဓါဒီနံ သမဏာနံ ဟတ္ထိအဿာဒယော န ကပ္ပန္တိ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဒဿာမိ”တိ စိန္တေတွာ တံ အဂ္ဃာပေတွာ တဒဂ္ဃနကေန ကဟာပဏေန ကပ္ပိယံ ကပ္ပာသိကကမ္ဗလကောဇဝတာဒိကံ စီဝရံ ကပ္ပူရတက္ကောလာဒိကံ ဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရဉ္စ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ ဟတ္ထိအဿာဒိအနေကဝါဟန သမ္ပန္နော သုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ, ပုဗ္ဗေ ကတပုညသမ္ဘာရဝသေန **ဩပဝယှတ္ထေရော** တိ ပါကဋော အဟောသိ။

၃၃. သော “ကေန နု ခေါ ကာရဏေန ဣဒံ မယာ သန္တိပဒံ အဓိဂတ”န္တိ ဥပဓာရေန္တော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဉာဏေန ပစ္စက္ခတော ဉတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဥဒါနဝသေန ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **အာဇာနီယမဒါသဟ**န္တိ အာဇာနီယံ ဥတ္တမဇာတိသိန္ဓဝံ အဟံ အဒါသိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၅. **သပတ္တဘာရော** တိ သဟ အတ္တနော ပတ္တာနိ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာနိ ဘာရာနိ ယဿ သော သပတ္တဘာရော, အဋ္ဌပရိက္ခာရယုတ္တောတိ အတ္ထော။

၃၆. **ခမနီယမဒါသဟ**န္တိ ခမနီယယောဂ္ဂံ စီဝရာဒိကပ္ပိယပရိက္ခာရန္တိ အတ္ထော။

၄၀. **စရိမော**တိ ပရိယောသာနော ကောဋိပ္ပတ္တော ဘဝေါတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဩပဝယှတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. သပရိဝါရာသနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သပရိဝါရာသနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ သောပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော သာသနေ ပသန္နော အနုဖလံ သဒ္ဒဟန္တော နာနဂ္ဂရသဘောဇနေန ဘဂဝတော ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ, ဒတွာ စ ပန ဘောဇနသာလာယံ ဘောဇနတ္ထာယ နိသိန္နာသနံ ဇာတိသုမနမလ္လိကာဒီဟိ အလင်္ကရိ။ ဘဂဝါ စ ဘတ္တာနုမောဒနမကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အနေကဝိဓံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓော ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ န စိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၃. သော ဧဝံ ပတ္တသန္တိပဒေါ “ကေန နု ခေါ ပုညေန ဣဒံ သန္တိပဒံ အနုပ္ပတ္တ”န္တိ ဉာဏေန ဥပဓာရေန္တော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ပိဏ္ဍပါတံ အဒါသဟ**န္တိ တတ္ထ တတ္ထ လဒ္ဓါနံ ပိဏ္ဍာနံ ကဗဠံ ကဗဠံ ကတွာ ပါတဗ္ဗတော ခါဒိတဗ္ဗတော အာဟာရော ပိဏ္ဍပါတော, တံ ပိဏ္ဍပါတံ ဘဂဝတော အဒါသိံ, ဘဂဝန္တံ ဘောဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၄၄. **အကိတ္တယိ ပိဏ္ဍပါတ**န္တိ မယာ ဒိန္နပိဏ္ဍပါတဿ ဂုဏံ အာနိသံသံ ပကာသေသီတိ အတ္ထော။

၄၈. **သံဝုတော ပါတိမောက္ခသ္မိ**န္တိ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလေန သံဝုတော ပိဟိတော ပဋိစ္ဆန္နောတိ အတ္ထော။ **ဣန္ဒြိယေသု စ ပဉ္စသူ** တိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီသု ပဉ္စသု ဣန္ဒြိယေသု ရူပါဒီဟိ ဂေါပိတော ဣန္ဒြိယသံဝရသီလဉ္စ ဂေါပိတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သပရိတရာသနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ပဉ္စဒီပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဉ္စဒီပကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ဥပပန္နုပ္ပန္နဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဃရာဝါသေ ဝသန္တော ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယံ ပတိဋ္ဌိတော သဒ္ဓော ပသန္နော မဟာဇနေဟိ ဗောဓိပူဇံ ကယိရမာနံ ဒိသွာ သယမ္ပိ ဗောဓိံ ပရိတရေတွာ ဒီပံ ဇာလေတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိအာဒယော အနုဘဝိတွာ သဗ္ဗတ္ထေဝ ဥပ္ပန္နဘဝေ ဇလမာနော ဇောတိသမ္ပန္နဝိမာနာဒီသု ဝသိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ, ဒီပပူဇာနိဿန္ဒေန **ဒီပကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၅၀. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဥဇုဒိဋ္ဌိ အဟောသဟ** န္တိ ဝင်္ကံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဆဍ္ဍေတွာ ဥဇု အဝင်္ကံ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ပာပုဏနသမ္မာဒိဋ္ဌိ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၅၁. **ပဒီပဒါနံ ပါဒါသိ**န္တိ ဧတ္ထ ပကာရေန ဒိဗ္ဗတိ ဇောတတီတိ ပဒီပေါ, တဿ ဒါနံ ပဒီပဒါနံ, တံ အဒါသိံ ပဒီပပူဇံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဉ္စဒီပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဓဇဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဓဇဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ သုဒ္ဓေရေဟိ အနေကေဟိ ဝတ္ထေဟိ ဓဇံ ကာရာပေတွာ ဓဇပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဥစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပူဇနိယော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ပုတ္တဒါရေဟိ ဝဍ္ဎိတွာ မဟာဘောဂေ ယသတ သဒ္ဓါဇာတော သတ္ထရိ ပသန္နော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၇. သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တောယေဝ။ **ဟဋ္ဌော ဟဋ္ဌေန စိတ္တေနာ** တိ သောမနဿသဟဂတစိတ္တယုတ္တတ္တာ ဟဋ္ဌော ပရိပုဏ္ဏရူပကာယော သဒ္ဓါသမ္ပယုတ္တစိတ္တတာယ ဟဋ္ဌေန စိတ္တေန သန္တုဋ္ဌေန စိတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **ဓဇမာရောပယိံ အဟ**န္တိ ဓုနာတိ ကမ္ပတိ စလတီတိ ဓဇံ, တံ ဓဇံ အာရောပယိံ ဝေဠဂ္ဂေ လဂ္ဂေတွာ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၅၈-၉. **ပတိတပတ္တာနိ ဂဏှိတွာ**တိ ပတိတာနိ ဗောဓိပတ္တာနိ ဂဟေတွာ အဟံ ဗဟိ ဆဍ္ဍေသိန္တိ အတ္ထော။ **အန္တောသုဒ္ဓံ ဗဟိသုဒ္ဓ**န္တိ အန္တော စိတ္တသန္တာနနာမကာယတော စ ဗဟိ စက္ခုသောတာဒိရူပကာယတော စ သုဒ္ဓံ **အဓိ ဝိ** သေသေန **မုတ္တံ** ကိလေသတော ဝိမုတ္တံ အနာသဝံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဝိယ သမ္မုခါ ဥတ္တမံ ဗောဓိံ **အဝန္ဒိံ** ပဏာမမကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဓဇဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ပဒုမတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စတုသစ္စံ ပကာသေန္တော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒုမတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတ
ကုသလသမ္ဘာရော ပဒုမုတ္တရမုနိနာ ဓမ္မပဇ္ဇောတေ ဇောတမာနေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေ
တွာ ဘောဂသမ္ပန္နောတိ ပာကဋော။ သော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ ဓမ္မံ သုဏန္တော ခဇ္ဇေန သဟ ပဒု
မကလာပံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ, သခဇ္ဇံ တံ ပဒုမကလာပံ အာကာသမုက္ခိပိ, တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတိဝိယ သောမနဿ
ဇာတော အဟောသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော ဇမ္ဗုဒီပ ဆကာမာဝစ
ရေ ပာကဋော ပူဇိတော စ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ
ဝိဘဝသမ္ပန္နေ သဒ္ဓာသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ပဗ္ဗ
ဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ကတပုညနာမေန **ပဒုမတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၆၇. အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **စတုသစ္စံ ပကာသေန္**
တောတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သစ္စ** န္တိ တထံ အဝိတထံ အဝိပရီတံ သစ္စံ, ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂဝသေန စတ္တာရိ
သစ္စာနိ သမာဟဋာနီတိ စတုသစ္စံ, တံ စတုသစ္စံ ပကာသေန္တော လောကေ ပာကဋံ ကရောန္တောတိ အတ္ထော။ **ဝရဓမ္မ**
ပ္ပဝတ္တကောတိ ဥတ္တမဓမ္မပ္ပဝတ္တကော ပကာသကောတိ အတ္ထော။ **အမတံ ဝုဋ္ဌိ** န္တိ အမတမဟာနိဗ္ဗာနဝုဋ္ဌိဓာရံ
ပဝဿန္တော ပဂ္ဃရန္တော သဒေဝကံ လောကံ တေမေန္တော သဗ္ဗကိလေသပရိဠာဟံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဓမ္မဝဿံ ဝဿ
သတီတိ အတ္ထော။

၆၈. **သဓဇံ ပဒုမံ ဂယှာ**တိ ခဇ္ဇေန သဟ ဧကတော ကတွာ ပဒုမံ ပဒုမကလာပံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ **အဍ္ဍ**
ကောသေ ဌိတော အဟန္တိ ဥဘော ဥက္ခိပိတွာ ဌိတော အဟန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါ
တိ။

ပဒုမတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. အသနဗောဓိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အသနဗောဓိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေ
သု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ
အညတရသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သုခပ္ပတ္တော သာသနေ ပသန္နော အသနဗောဓိတော ဖလံ ဂ
ဟေတွာ တတော ဝုဋ္ဌိတဗောဓိတရုဏော ဂဟေတွာ ဗောဓိံ ရောပေသိ, ယထာ န ဝိနဿတိ တထာ ဥဒကာသိဉ္စနာဒိကမ္
မေန ရက္ခိတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေ
ဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပရိပက္ကသမ္ဘာရတ္တာ သတ္တဝဿိကောဝ သမာနော ပဗ္ဗဇိတွာ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ,
ပုရာကတပုညနာမေန **အသနဗောဓိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၇၈. သော ပုဗ္ဗသမ္ဘာရမနုဿရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဇာတိယာ သတ္တဝဿ**
သောဟန္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇာတိယာ**တိ မာတုဂဗ္ဘတော နိက္ခန္တကာလတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ သတ္တဝဿ
သော ပရိပုဏ္ဏသရဒေါ အဟံ လောကနာယကံ တိဿံ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပသန္နစိတ္တော သုမနော**
တိ ပကာရေန ပသန္နအနာလုဠိတအဝိကမ္ပိတစိတ္တော, သုမနော သုန္ဒရမနော သောမနဿသဟဂတစိတ္တောတိ အတ္
ထော။

၇၉. **တိဿဿာဟံ ဘဂဝတော** တိ တိက္ခတ္တုံ ဇာတောတိ တိဿော, သော မာတုဂဗ္ဘတော, မနုဿဇာတိ
တော, ပဉ္စက္ခန္ဓတော စ မုတ္တော ဟုတွာ ဇာတော နိဗ္ဗတ္တော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတောတိ အတ္ထော။ တဿ တိဿဿ
ဘဂဝတော တာဒိနော, လောကဇေဋ္ဌဿ အသနဗောဓိံ ဥတ္တမံ ရောပယိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၀. **အသနော နာမဓေယျေန** တိ နာမပညတ္တိယာ နာမသညာယ အသနော နာမ အသနရုက္ခော ဗောဓိ အဟော
သီတိ အတ္ထော။ **ဓရဏီရုဟပါဒပေါ**တိ ဝလ္လိရုက္ခပဗ္ဗတဂစ္ဆသာဂရာဒယော ဓာရေတီတိ ဓရဏီ, ကာ သာ? ပထဝီ, တ
ဿံ ရုဟတိ ပတိဋ္ဌဟတီတိ ဓရဏီရုဟော, ပါဒေန ပိဝတီတိ ပါဒပေါ, ပါဒသင်္ခါတေန မူလေန သိဉ္စိတောဒကံ ပိဝတိ

အာဟေရသံ သိနေဟံ ဓာရေတီတိ အတ္ထော။ ဓရဏီရုဟော စ သော ဟာဒဟော စာတိ ဓရဏီရုဟပာဒပော, တံ ဥတ္တမံ အသနံ ဗောဓိံ ပဥ္စ ဝဿာနိ **ပရိစရိံ** ပဟေသေသိန္တိ အတ္ထော။

၈၁. ပုပ္ဖိတံ ပာဒပံ ဒိသွာ တိ တံ မဟာ ဟေသိတံ အသနဗောဓိရုက္ခံ ပုပ္ဖိတံ အစ္ဆရဃောဂ္ဂဘူတပုပ္ဖတ္တာ **အဗ္ဘုတံ** လောမဟံသကရဏံ ဒိသွာ **သကံ ကမ္မံ** အတ္တနော ကမ္မံ **ပကိတ္တေန္တော** ပကာရေန ကထယန္တော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အသနဗောဓိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဆဋ္ဌဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. သကစိန္တနိယဝဂ္ဂော

၁. သကစိန္တနိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဝနံ ကာနနံ ဒိသွာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သကစိန္တနိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွာယ တဿ ဘဂဝတော အာယုပရိယောသာနေ ဥပ္ပန္နေ ဓရမာနံ ဘဂဝန္တံ အပဟုဏိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော ဝိဝေကံ ရမဏီယံ ဧကံ ဝနံ ပတွာ တတ္ထ ထေဝေကာယ ကန္ဒရာယ ပုလိနစေတိယံ ကတွာ ဘဂဝတိ သညံ ကတွာ သဏ္ဌာတုကသညာယ ကတွာ ဝနပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ နမဿမာနော ပရိစရိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဒွီသု အဂ္ဂံ အဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အဂ္ဂဥ္စ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓာသမ္ပန္နော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။

၁. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ပဝနံ ကာနနံ ဒိသွာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဝန**န္တိ ပကာရေန ဝနံ ပတ္ထဋံ ဝိတ္ထိဏ္ဏံ ဂဟနဘူတန္တိ ပဝနံ။ **ကာနနံ** အဝကုစ္ဆိတံ အာနနံ အဝဟနံ သတတံ သီဟဗ္ယဂ္ဃယက္ခရက္ခသမဒ္ဒဟတ္ထိအဿသုပဏ္ဏဥရဂေဟိ ဝိဟင္ဂဂဏာသဒ္ဒကုက္ကုဋူကော ကိလေဟိ တ ဗဟလန္တိ ကာနနံ, တံ ကာနနသင်္ခာတံ ပဝနံ မနုဿသဒ္ဒဝိရဟိတတ္တာ **အပ္ပသဒ္ဒံ** နိဿဒ္ဒန္တိ အတ္ထော။ **အနာဝိလ**န္တိ န အာဝိလံ ဥပဒ္ဒဝရဟိတန္တိ အတ္ထော။ **ဣသီနံ အနုစိဏ္ဏ**န္တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရဟန္တခီဏာသဝသင်္ခာတာနံ ဣသီနံ အနုစိဏ္ဏံ နိသေဝိတန္တိ အတ္ထော။ **အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟ**န္တိ အာဟုနံ ဝုစ္စတိ ပူဇာသက္ကာရံ ပဋိဂ္ဂဟံ ဂေဟာသဒိသန္တိ အတ္ထော။

၂. **ထူပံ ကတွာန ဝေဠုနာ**တိ ဝေဠုပေသိကာဟိ စေတိယံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **နာနာပုပ္ဖံ သမောကိရိ**န္တိ စမ္ပကာဒီဟိ အနေကေဟိ ပုပ္ဖေဟိ သမောကိရိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ **သမ္မုခာ ဝိယ သမ္ဗုဒ္ဓံ**န္တိ သဇီဝမာနဿ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခာ ဣဝ **နိမ္မိတံ** ဥပ္ပာဒိတံ စေတိယံ အဟံ **အဘိ** ဝိသေသေန **ဝန္ဒိံ** ပဏာမမကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သကစိန္တနိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. အဝောပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ဝိဟာရာ အဘိနိက္ခမ္မာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အဝောပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓာသမ္ပန္နော ဓမ္မံ သုတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော နာနာပုပ္ဖာနိ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဿ ဥပရိ အဗ္ဘုက္ကိရိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဂ္ဂသမ္ပတ္တိဥ္စ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိဥ္စ အနုဘဝိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သာသနေ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ **အာ** သမန္တတော ကာသတိ ဒိပ္ပတီတိ အာကာသော, တသ္မိံ အာကာသေ ပုပ္ဖာနံ အဝကိရိတတ္တာ **အဝောပုပ္ဖိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၃. ဇဝံ ပတ္တသန္တိပအော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ဝိဟာရာ အဘိနိက္ခမ္မာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဟာရာ**တိ ဝိသေသေန ဟရတိ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ အပတန္တံ အတ္တဘာဝံ အာဟရတိ ပဝတ္တေတိ ဧတ္ထာတိ ဝိဟာရော, တသ္မာ ဝိဟာရာ **အဘိ** ဝိသေသေန **နိက္ခမ္မ** နိက္ခမိတွာ။ **အဗ္ဘုဋ္ဌာသိ စ စင်္ကမေ**တိ စင်္ကမနတ္ထာယ သဇ္ဇိရတနေ စင်္ကမေ အဘိဝိသေသေန ဥဋ္ဌာသိ, အဘိရုဟီတိ အတ္ထော။ **စတုသစ္စံ ပကာသေန္တော** တိ တသ္မိံ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂသစ္စသင်္ခာတံ စတုသစ္စံ ပကာ

သေန္တော ပါကဋံ ကရောန္တော အမတံ ပဒံ နိဗ္ဗာနံ ဒေသေန္တော ဝိဘဇန္တော ဥတ္တာနီကရောန္တော တသ္မိံ စင်္ကမေတိ သမ္ပန္နော။

၈. သိခိဿ ဂိရမညာယ, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ တာဒိနော တိ သေဋ္ဌဿ တာဒိဂုဏသမင်္ဂိဿ သိခိဿ ဗုဒ္ဓဿ ဂိရံ သဒ္ဒံ ဃောသံ အညာယ ဇာနိတွာ။ **နာနာပုပ္ဖံ ဂဟေတွာန** တိ နာဂပုန္နာဂါဒိအနေကာနိ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ အာဟရိတွာ။ **အာကာသမှိ သမောကိရိ**န္တိ စင်္ကမန္တဿ ဘဂဝတော မုဒ္ဓနိ အာကာသေ ဩကိရိံ ပူဇေသိံ။

၉. တေန ကမ္မေန ဒွိပဒိန္ဒာ တိ ဒွိပဒါနံ ဒေဝဗြဟ္မမနုဿာနံ ဣန္ဒ ပဓာနဘူတ။ **နရာသဘ** နရာနံ အာသဘဘူတ။ **ပတ္တောမှိ အစလံ ဌာန** န္တိ တုမှာကံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ အစလံ ဌာနံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော အမှိ ဘဝါမိ။ **ဟိတွာ ဇယပရာဇယ**န္တိ ဒိဗ္ဗမနုဿသမ္ပတ္တိသင်္ခါတံ ဇယဉ္စ စတုရာပါယဒုက္ခသင်္ခါတံ ပရာဇယဉ္စ ဟိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တောသ္မီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အတေပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ပစ္စာဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိန္ဓုယာ နဒိယာ တီရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပစ္စာဂမနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ သိန္ဓုယာ ဂင်္ဂါယ သမီပေ စက္ကဝါကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ပုဗ္ဗသမ္ဘာရယုတ္တတ္တာ ပါဏိနော အခါဒန္တော သေဝါလမေဝ ဘက္ခယန္တော စရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝိပဿီဘဂဝါ သတ္တာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော တတ္ထ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သော စက္ကဝါကော ဝိဇ္ဇောတမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော တုဏ္ဍေန သာလရုက္ခတော သာလပုပ္ဖံ ဆိန္ဒိတွာ အာဂမ္မ ပူဇေသိ။ သော တေနေဝ စိတ္တပ္ပသာဒေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော အပရာပရံ ဆကာမာဝစရသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိအာဒယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ပုဗ္ဗစရိတဝသေန သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ, စက္ကဝါကော ဟုတွာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ ပုပ္ဖမာဟရိတွာ ပူဇိတတ္တာ ပုဗ္ဗပုညနာမေန **ပစ္စာဂမနိယတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၁၃. အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိန္ဓုယာ နဒိယာ တီရေ** တိအာဒိမာဟ။ သီတိ သဒ္ဒံ ကုရုမာနာ ဓုနာတိ ကမ္ပတီတိ သိန္ဓု, နဒတီတိ သဒ္ဒံ ကရောန္တော ဂစ္ဆတီတိ နဒီ။ **စက္ကဝါကော အဟံ တဒါ**တိ စက္ကံ သီဃံ ဂစ္ဆန္တံ ဣဝ ဥဒကေ ဝါ ထလေ ဝါ အာကာသေ ဝါ သီဃံ ဝါတိ ဂစ္ဆတီတိ စက္ကဝါကော။ တဒါ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနကာလေ အဟံ စက္ကဝါကော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **သုဒ္ဓသေဝါလဘက္ခောဟ**န္တိ အညဂေါစရအမိဿတ္တာ သုဒ္ဓသေဝါလမေဝ ခါဒန္တော အဟံ ဝသာမိ။ **ပါပေသု စ သုသညတော**တိ ပုဗ္ဗဝါသနာဝသေန ပါပကရဏေ သုဋ္ဌု သညတော တီဟိ ဒွါရေဟိ သညတော သုသိက္ခိတော။

၁၄. အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓန္တိ ရာဂဒောသမောဟဝိရဟိတတ္တာ ဝိရဇံ နိက္ကိလေသံ ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသံ အဒ္ဒက္ခိံ။ **ဂစ္ဆန္တံ အနိလဉ္ဇသေ**တိ အနိလဉ္ဇသေ အာကာသပထေ ဂစ္ဆန္တံ ဗုဒ္ဓံ။ **တုဏ္ဍေန** မယှံ မုခတုဏ္ဍေန **တာလံ** သာလပုပ္ဖံ **ပဂ္ဂယှ** ပဂ္ဂဟေတွာ **ဝိပဿိဿာဘိရောပယိံ** ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပစ္စာဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ပရပ္ပသာဒကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပရပ္ပသာဒကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မ

မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရဂူ ဣတိဟာသပဉ္စမာနံ ပဒကော ဝေယျာကရဏော သနိဃဏ္ဋုကေဋုဘာနံ သာက္ခရပ္ပဘေဒါနံ လောကာယတမဟာပုရိသလက္ခဏေသု အနဝယော နာမေန **သေလဗြာဟ္မဏော** တိ ပါကဋော သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနေဟိ စာတိ သယံ သောဘမာနံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ အနေကာဟိ ဥပမာဟိ ထောမနံ ပကာသေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝလောကေ သက္ကမာရာဒယော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကေသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ စတုပဋိသမ္ဘိဒာဆဠဘိညပ္ပတ္တော မဟာခီဏာသဝေါ အဟောသိ, ဗုဒ္ဓဿ ထုတိယာ သတ္တာနံ သဗ္ဗေသံ စိတ္တပ္ပသာဒကရဏတော **ပရပ္ပသာဒကတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၂၀. ကေဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဥသဘံ ပဝရံ ဝီရန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥသဘ**န္တိ ဝသဘော နိသဘော ဝိသဘော အာသဘောတိ စတ္တာရော ဇေဋ္ဌပုင်္ဂဝါ။ တတ္ထ ဂဝသတဇေဋ္ဌကော ဝသဘော, ဂဝသဟဿဇေဋ္ဌကော နိသဘော, ဂဝသတသဟဿဇေဋ္ဌကော ဝိသဘော, ဂဝကောဋိသတသဟဿဇေဋ္ဌကော အာသဘောတိ စ ယဿ ကဿစိ ထုတိံ ကရောန္တာ ဗြာဟ္မဏပဏ္ဍိတာ ဗဟုဿုတာ အတ္တနော အတ္တနော ပညာဝသေန ထုတိံ ကရောန္တိ, ဗုဒ္ဓါနံ ပန သဗ္ဗာကာရေန ထုတိံ ကာတုံ သမတ္ထော ကောပိ နတ္ထိ။ အပ္ပမေယျော ဟိ ဗုဒ္ဓေါ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊ ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ၊ ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၀၄; ၃.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၅၃) –

အာဒိကံ။ အယမ္ပိ ဗြာဟ္မဏော မုခါရူဠှဝသေန ကေပသီဒနဝသေန “အာသဘ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “ဥသဘ”န္တိအာဒိမာဟ။ ဝရိတဗ္ဗော ပတ္ထေတဗ္ဗောတိ ဝရော။ အနေကေသု ကပ္ပသတသဟဿေသု ကတဝီရိယတ္တာ ဝီရော။ မဟန္တံ သီလက္ခန္ဓာဒိကံ ဧသတိ ဂဝေသတီတိ မဟေသီ, တံ **မဟေသိံ** ဗုဒ္ဓံ။ ဝိသေသေန ကိလေသခန္ဓမာရာဒယော မာရေ ဇိတဝါတိ ဝိဇိတာဝီ, တံ **ဝိဇိတာဝိနံ** သမ္ဗုဒ္ဓံ။ သုဝဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏော ဣဝ ဝဏ္ဏော ယဿ သမ္ဗုဒ္ဓဿ သော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, တံ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ** သမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ကော နာမ သတ္တော နပ္ပသီဒတီတိ။

ပရပ္ပသာဒကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဘိသဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝေဿဘူ နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဘိသဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တသ္မိံ ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော တသ္မိံ ပဋိဝသတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝေဿဘူ ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမော ဟိမဝန္တမဂမာသိ။ တံ ဒိသွာ သော ဟတ္ထိနာဂေါ ပသန္နမာနသော ဘိသမုဠာလံ ဂဟေတွာ ဘဂဝန္တံ ဘောဇေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဟတ္ထိယောနိတော စုတော ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿတ္တမာဂတော မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိအာဒယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဟာဘောဂေ အညတရသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ပုဗ္ဗဝါသနာဗလေန သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ, သော ပုဗ္ဗေ ကတကုသလနာမေန **ဘိသဒါယကတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၂၉. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဒဿေန္တော **ဝေဿဘူ နာမ နာမေနာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေဿဘူ** တိ ဝေဿံ ဘုနာတိ အတိက္ကမတီတိ ဝေဿဘူ။ အထ ဝါ ဝေဿေ ဝါဏိဇကမ္မေ ဝါ ကာမရာဂါဒိကေ ဝါ ကုသလာဒိကမ္မေ ဝါ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ ဝါ ဘုနာတိ အဘိဘဝတီတိ ဝေဿဘူ, သော နာမေန ဝေဿဘူ နာမ ဘဂဝါ။ **ဣသီနံ တတိယော အဟူ**တိ ကုသလဓမ္မေ ဧသတိ ဂဝေသတီတိ ဣသိ, “ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ”တိ ဝုတ္တတ္တာ တတိယော ဣသိ တတိယော ဘဂဝါ အဟု အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ကာနနံ ဝနမောဂယှဟာ** တိ ကာနနသင်္ခါတံ ဝနံ ဩဂယှ ဩဂဟေတွာ ပဝိသီတိ အတ္ထော။

၃၀. **ဘိသမုဠာလံ ဂဏှဟိတွာ**တိ ဒွိပဒစတုပ္ပဒါနံ ဆာတကံ ဘိသတိ ဟိံသတိ ဝိနာသေတီတိ ဘိသံ, ကော သော? ပဒုမကန္ဒော, ဘိသဉ္စ မုဠာလဉ္စ ဘိသမုဠာလံ, တံ ဘိသမုဠာလံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။

၃၁. **ကရေန စ ပရာမဋ္ဌော** တိ တံ မယာ ဒိန္နအနံ, **ဝေဿဘူဝရဗုဒ္ဓိနာ** ဥတ္တမဗုဒ္ဓိနာ ဝေဿဘုနာ ကရေန ဟတ္ထတလေန ပရာမဋ္ဌော ကတသမ္ဖဿော အဟောသိ။ **သုခာဟံ နာဘိဇာနာမိ, သမံ တေန ကုတောတ္တရိ** န္တိ တေန သုခေန သမံ သုခံ နာဘိဇာနာမိ, တတော ဥတ္တရိံ တတော ပရံ တတော အဓိကံ သုခံ ကုတောတိ အတ္ထော။ သေသံ နယာနုသာရေန သုဝိညေယျန္တိ။

ဘိသအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. သုစိန္တိတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဂိရိဒုဂ္ဂစရော အာသိ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုစိန္တိတတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ နေသာဒကုလေ ဥပ္ပန္နော မိဂသူကရာဒယော ဝဓိတွာ ခါဒန္တော ဝိဟရတိ။ တဒါ လောကနာထော လောကာနုဂ္ဂဟံ သတ္တာနုဒ္ဒယတဉ္စ ပဋိစ္စ ဟိမဝန္တမဂမာသိ။ တဒါ သော နေသာဒော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အတ္တနော ခါဒနတ္ထာယ အာနီတံ ဝရမဓုရမံသံ အဒါသိ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ, တံ ဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေနေဝ ပုညေန တေနေဝ သောမနဿေန တတော စုတော သုဂတီသု သံသရန္တော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိအာဒယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၆. စတုပဋိသမ္ဘိဒါပဋိသမ္ဘိဒါဒိဘေဒံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဂိရိဒုဂ္ဂစရော အာသိ** န္တိအာဒိမာဟ။ ဂိရတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ ဂိရိ, ကော သော? သိလာပံသုမယပဗ္ဗတော, ဒုဋ္ဌု ဒုက္ခေန ဂမနီယံ ဒုဂ္ဂံ, ဂိရီဟိ ဒုဂ္ဂံ ဂိရိဒုဂ္ဂံ, ဒုဂ္ဂမောတိ အတ္ထော။ တသ္မိံ ဂိရိဒုဂ္ဂေ ပဗ္ဗတန္တရေ စရော စရဏသီလော အာသိံ အဟောသိံ။ **အဘိဇာတောဝ ကေသရီ**တိ အဘိ ဝိသေသေန ဇာတော နိဗ္ဗတ္တော ကေသရီဝ ကေသရသီဟော ဣဝ ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ စရာမီတိ အတ္ထော။

၄၀. **ဂိရိဒုဂ္ဂံ ပဝိသိံ အဟ** န္တိ အဟံ တဒါ တေန မံသဒါနေန ပီတိသောမနဿဇာတော ပဗ္ဗတန္တရံ ပါဝိသိံ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သုစိန္တိတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဝတ္ထအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပက္ခိဇာတော တဒါ အာသိန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝတ္ထအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ သုပဏ္ဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ ဂစ္ဆန္တံ အတ္ထဒဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သုပဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏံ နိမ္မိနိတွာ မဟဂ္ဃံ ဒိဗ္ဗဝတ္ထံ အာဒါယ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ သောပိ ဘဂဝါ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေနေဝ သောမနဿေန ဝီတိနာမေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ အပရာပရံ သံသရန္တော ပုညာနိ အနုဘဝိတွာ တတော မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိန္တိ သဗ္ဗတ္ထ မဟဂ္ဃံ ဝတ္ထာဘရဏံ လဒ္ဓံ, တတော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဝတ္ထစ္ဆာယာယ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဝသန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ ဆဠဘိညပ္ပတ္တခီဏာသဝေါ အဟောသိ, ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမေန **ဝတ္ထအာယကတ္ထေရော**တိ ပါကဋော။

၄၅. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပက္ခိဇာတော တဒါ အာသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပက္ခိဇာတော** တိ ပက္ခန္ဒတိ ဥပလဝတိ သကုဏော ဧတေနာတိ ပက္ခံ, ပက္ခမဿ အတ္ထီတိ ပက္ခီ, ပက္ခိယောနိယံ ဇာတော နိဗ္ဗတ္တောတိ အတ္ထော။ **သုပဏ္ဏော** တိ သုန္ဒရံ ပဏ္ဏံ ပတ္တံ ယဿ သော သုပဏ္ဏော, တတက္ကုဟသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဇလမာနပတ္တမဟာဘာရောတိ အတ္ထော။ **ဂရုဠာဓိပေါ**တိ နာဂေ ဂဏှဟနတ္ထာယ ဂရုံ ဘာရံ ဟသာဏံ ဂိဋ္ဌန္တီတိ ဂရုဠာ, ဂရုဠာနံ အဓိပေါ ရာဇာတိ ဂရုဠာဓိပေါ, ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသာဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဝတ္တအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. အမ္ဗအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အနောမဒဿီ ဘဂဝါ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အမ္ဗအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ တနရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ဟိမဝန္တေ ကပိရာဇာ ဟုတွာ ပဋိဝသတိ။ တသ္မိံ သမယေ အနောမဒဿီ ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တမဂမာသိ။ အထ သော ကပိရာဇာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သုမဓုရံ အမ္ဗဖလံ ခုဒ္ဒမဓုနာ အဒါသိ။ အထ ဘဂဝါ တဿ ပဿန္တဿေဝ တံ သဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ အထ သော သောမနဿသမ္ပန္နဟဒယော တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အပရာပရံ တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဝဿိကော ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညပ္ပတ္တော အဟောသိ။ ပုဗ္ဗပုညနာမေန **အမ္ဗအာယကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၅၃. သော အပရဘာဂေ အတ္တနာ ကတကုသလဗီဇံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿီ ဘဂဝါ** တိအာဒိမာဟ။ **မေတ္တာယ အဖရိ လောကေ, အပ္ပမာဏေ နိရူပဓီ**တိ သော ဘဂဝါ သဗ္ဗလောကေ အပ္ပမာဏေ သတ္တေ “သုခီ ဟောန္တူ”တိအာဒိနာ နိရုပဓိ ဥပဓိဝိရဟိတံ ကတွာ မေတ္တာယ မေတ္တစိတ္တေန အဖရိ ပတ္ထရိ ဝဍ္ဎေသီတိ အတ္ထော။

၅၄. **ကပိ အဟံ တဒါ အာသိ**န္တိ တဒါ တဿာဂမနကာလေ ကပိရာဇာ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

အမ္ဗအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သုမနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုမနော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုမနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မာလာကာရဿ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓါဇာတော ဘဂဝတိ ပသန္နမာနသော သုမနမာလာမုဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု ဒွေ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ပုတ္တအာရေဟိ ဝဍ္ဎိတွာ သုမနနာမေန ပာကဋော သတ္တဝဿိကော ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၆၂. သော အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမနော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ သုန္ဒရံ မနံ စိတ္တံ ယဿ သော သုမနော။ သဒ္ဓါပသာဒဗဟုမာနေန ယုတ္တော နာမေန သုမနော နာမ မာလာကာရော တဒါ အဟံ အဟောသိံ။

၆၃. **သိခိနော လောကဗန္ဓုနော** တိ သိခါ မုဒ္ဓါ ကာသတီတိ သိခီ။ အထ ဝါ သမ္ပယုတ္တသမ္ပယောဂေ ခါဒတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ သိခီ, ကာ သာ? အဂ္ဂိသိခါ, အဂ္ဂိသိခါ ဝိယ သိခာယ ဒိပ္ပနတော သိခီ။ ယထာ အဂ္ဂိသိခါ ဇောတတိ ဟာကဋ္ဌာ

ဟောတိ, သိခီ ပတ္တတိဏကဌပလာသာဒိကေ ဒဟတိ, ဧဝမယမ္ပိ ဘဂဝါ နီလပီတာဒိရံသီဟိ ဇောတတိ သကလလောက သန္နိတသေ ဟာကဠော ဟောတိ။ သကသန္တာနဂတသဗ္ဗကိလေသေ သောသေတိ ဝိဒ္ဓံသေတိ ဈာပေတီတိ တေဟာရနာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယ္ယံ, တသ္သ သိခိနော။ သကလလောကသ္သ ဗန္ဓုဉာတကောတိ လောကဗန္ဓု, တသ္သ သိခိနော လောကဗန္ဓုနော ဘဂဝတော သုမနပုပ္ဖံ **အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

သုမနတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပုပ္ဖစင်္ကောဋိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အဘီတရူပံ သီဟံ တတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုပ္ဖစင်္ကောဋိယတ္ထေရသ္သ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော မဟာဝိဘဝသမ္ပန္နော သတ္ထရိ ပသီဒိတ္ွာ ပသန္နာကာရံ ဒဿေန္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ အနောဇပုပ္ဖမောစိနိတ္ွာ စင်္ကောဋ္ဋကံ ပူရေတ္ွာ ဘဂဝန္တံ ပူဇေတ္ွာ "ဘဂဝါ , ဣမသ္သ နိသ္သန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ပူဇနီယော ဟုတ္ွာ နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏေယျ"န္တိ ပတ္ထနမကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဘိရူပော အဟောသိ။ သော အပရဘာ ဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတ္ွာ ပဗ္ဗ ဇိတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၆၈-၉. သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတ္ွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာ သေန္တော **အဘီတရူပံ သီဟံ တ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီဟ**န္တိ ဒ္ွိပဒစတုပ္ပဒအဒယော သတ္တေ အဘိဘဝတိ အဇ္ စျောတ္ထရတီတိ သီဟော, အဘီတရူပေ အဘီတသဘာဝေ, တံ အဘီတရူပံ သီဟံ ဣဝ နိသိန္နံ ပူဇေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပက္ခီနံ အဂ္ဂံ ဂရုဠရာဇံ ဣဝ **ပဝရံ** ဥတ္တမံ ဗျဂ္ဃရာဇံ ဣဝ အဘိ ဝိသေသေန ဇာတံ သဗ္ဗသီဟာနံ ဝိသေသံ ကေသရသီ ဟံ ဣဝ တိလောကဿ သရဏံ **သိခိံ** သမ္ဗာသမ္ဗုဒ္ဓံ။ ကိံ ဘူတံ? အနေဇံ နိက္ကိလေသံ ခန္ဓမာရာဒီဟိ အပရာဇိတံ နိသိန္နံ သိခိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **မာရဏာနဂ္ဂ** န္တိ သဗ္ဗကိလေသာနံ မာရဏေ သောသနေ ဝိဒ္ဓံသနေ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ ကိလေသေ မာရေ န္တာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဝိဇ္ဇမာနာနမ္ပိ တေသံ အဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ** ပရိဝါရိတံ ပရိဝါ ရေတ္ွာ နိသိန္နံ သိခိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၀. စင်္ကောဋကေ ဌပေတ္ွာန တိ ဥတ္တမံ အနောဇပုပ္ဖံ ကရဏ္ဍကေ ပူရေတ္ွာ သိခိသမ္ဗုဒ္ဓံ သေဋ္ဌံ **သမောကိရိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

ပုပ္ဖစင်္ကောဋိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

သတ္တမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. နာဂသမာလဝဂ္ဂေါ

၁. နာဂသမာလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အာပါဋလိံ အဟံ ပုပ္ဖ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နာဂသမာလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တထာရူပသဒ္ဓါနုသံသဂ္ဂဿ အလာဘေန သတ္ထရိ ဓရမာနကာလေ ဒဿနသဝနပူဇာကမ္မမကရိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ တဿ ဘဂဝတော သာရီရိကဓာတုံ နိဒဟိတွာ ကတစေတိယမှိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ပါဋလိပုပ္ဖံ ပူဇေတွာ သောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တေနေဝ သောမနဿေန တတော ကာလံ ကတွာ တုသိတာဒီသု ဆသု ဒေဝလောကေသု သုခမနုဘဝိတွာ အပရာဘာဂေ မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော နာဂရုက္ခပလ္လဝကောမဋ္ဌသဒိသသရီရတ္တာ **နာဂသမာလော**တိ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဓေယျော ဘဂဝတိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော ပစ္ဆာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အာပါဋလိံ အဟံ ပုပ္ဖ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာပါဋလိ**န္တိ အာ သမန္တတော, အာဒရေန တ ပါဋလိပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ အဟံ ထူပမှိ **အဘိရောပေသိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ **ဥဇ္ဈိတံ သုမဟာပထေ** တိ သဗ္ဗနဂရဝါသီနံ ဝန္ဒနပူဇနတ္ထာယ မဟာပထေ နဂရမဇ္ဈေ ဝီထိယံ ဥဇ္ဈိတံ ဥဋ္ဌာပိတံ, ကဋ္ဌကကမ္မသုဓာကမ္မာဒီဟိ နိပ္ဖာဒိတန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

နာဂသမာလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ပဒသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အက္ကန္တဉ္စ ပဒံ ဒိသွာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ သဒ္ဓါသမ္ပန္နေ ဥပါသကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ဘဂဝတော တဿ အနုကမ္ပာယ ဒဿိတံ ပဒစေတိယံ ဒိသွာ ပသန္နော လောမဟဋ္ဌဇာတော ဝန္ဒနပူဇနာဒိဗဟုမာနမကာသိ။ သော တေနေဝ သုခေတ္တေ သုကတေန ပုညေန တတော စုတော သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝိတွာ အပရာဘာဂေ မနုဿေသု ဇာတော မနုဿသမ္ပတ္တိံ သဗ္ဗမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ, ပုရာကတပုညနာမေန **ပဒသညကတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၅. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အက္ကန္တဉ္စ ပဒံ ဒိသွာ** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အက္ကန္တ** န္တိ အက္ကမိတံ ဒဿိတံ။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗဒါ စတုရင်္ဂုလောပရိယေဝ ဂမနံ, အယံ ပန တဿ သဒ္ဓါသမ္ပန္နတံ ဉတွာ "ဧသော ဣမံ ပဿတူ"တိ ပဒစေတိယံ ဒဿေသိ, တသ္မာ သော တသ္မိံ ပသီဒိတွာ ဝန္ဒနပူဇနာဒိသက္ကာရမကာသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဒသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒုမဂ္ဂေ ပံသုကူလိက န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ဒုမဂ္ဂေ လဂ္ဂိတံ ဘဂဝတော ပံသုကူလစီဝရံ ဒိသွာ ပသန္န

မာနသော “အရဟဒ္ဓဇ”န္တိ စိန္တေတွာ ဝန္ဒနပူဇနာဒိသက္ကာရမကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၉. သော ပတ္တအရဟတ္တာဓိဂမော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဒုမဂ္ဂေ ပံသုကူလိက** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဓုနာတိ ကမ္ပတီတိ ဒုမော။ ဒုဟတိ ပူရေတိ အာကာသတလန္တိ တ ဒုမော, ဒုမဿ အဂ္ဂေ ကောဋိုတိ ဒုမဂ္ဂေ, တသ္မိံ ဒုမဂ္ဂေ။ ပံသုမိဝ ပဋိက္ကူလဘာဝံ အမနုညဘာဝံ ဥလတိ ဂစ္ဆတီတိ ပံသုကူလံ, ပံသုကူလမေဝ ပံသုကူလိကံ, သတ္ထုနော ပံသုကူလံ ဒုမဂ္ဂေ လဂ္ဂိတံ ဒိသွာ အဟံ အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ တံ ပံသုကူလံ **အဝန္ဒိံ** ပဏာမမကာသိန္တိ အတ္ထော။ **တန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဘိသာလုဝဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ကာနနံ ဝနမောဂ္ဂယှာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဘိသာလုဝဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တဿ သမီပေ အရညာတသေ ဝသန္တော ဝနမူလဖလာဟာရော ဝိဝေကာဝသေနာဂတံ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပဥ္စဘိသာလုဝေ အဒါသိ။ ဘဂဝါ တဿ စိတ္တံ ပသာဒေတုံ ပဿန္တဿေဝ ပရိဘုဥ္ဇိ။ သော တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန ကာလံ ကတွာ တုသိတာဒီသု သမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ ပစ္ဆာ မနုဿသမ္ပတ္တိဥ္စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိဘဝသမ္ပတ္တိံ ပတ္တော တံ ပဟာယ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၃. သော တတော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ကာနနံ ဝနမောဂ္ဂယှာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ဝသာမိ ဝိပိနေ အဟ**န္တိ ဝိဝေကတသော အဟံ ဝသာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဘိသာလုဝဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဆဋ္ဌဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဧကသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ခဏ္ဍော နာမာသိ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဧကသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နမာနသော တဿ သတ္ထုနော ခဏ္ဍံ နာမ အဂ္ဂသာဝကံ ဘိက္ခာယ စရမာနံ ဒိသွာ သဒ္ဓဟိတွာ ပိဏ္ဍပါတမဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပိဏ္ဍပါတဿ သညံ မနသိ ကရိတွာ ပဋိလဒ္ဓဝိသေသတ္တာ **ဧကသညကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၁၈. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ခဏ္ဍော နာမာသိ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တဿ အဂ္ဂသာဝကတ္ထေရဿ ကိလေသာနံ ခဏ္ဍိတတ္တာ **ခဏ္ဍော**တိ နာမံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကေသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. တိဏသန္ထရဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိဏသန္ထရဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒတော ပဂေဝ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ ဧကံ သရံ နိဿာယ ပဋိဝသတိ။ တသ္မိံ သမယေ တိဿော ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ အာကာသေန အဂမာသိ။ အထ ခော သော တာပသော အာကာသတော ဩရုယှ ဌိတံ တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော တိဏံ လာယိတွာ တိဏသန္ထရံ ကတွာ နိသီဒာပေတွာ ဗဟုမာနာဒရေန ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပဋိကုဋိကော ဟုတွာ ပက္ကာမိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အနေကဝိဓသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၂. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **မဟာဇာတဿရော** တိ ဧတ္ထ ပန သရန္တိ ဧတ္ထ ပါနီယတ္ထိကာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒါဒယော သတ္တာတိ သရံ, အထ ဝါ သရန္တိ ဧတ္ထ နဒီကန္ဒရာဒယောတိ သရံ, မဟန္တော စ သော သယမေဝ ဇာတတ္တာ သရော စာတိ မဟာဇာတဿရော။ အနောတတ္တဆဒ္ဒန္တဒဟာဒယော ဝိယ အပါကဋနာမတ္တာ “မဟာဇာတဿရော”တိ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သတပတ္တေဟိ သဉ္ဆန္နော** တိ ဧကေကသ္မိံ ပုပ္ဖေ သတသတပတ္တာနံ ဝသေန သတပတ္တော, သတပတ္တသေတပဒုမေဟိ သဉ္ဆန္နော ဂဟနီဘူတောတိ အတ္ထော။ **နာနာသကုဏမာလယော**တိ အနေကေ ဟံသကုက္ကုဋကုက္ကုဟဒေဏ္ဍိဘာဒယော ဧကတော ကုဏန္တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တီတိ သကုဏာတိ လဒ္ဓနာမာနံ ပက္ခီနံ အာလယော အာဓာရဘူတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တိဏသန္ထရဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. သူစိဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တိံသကပ္ပသဟဿမှိ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သူစိဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝါယ ဘဂဝတော စီဝရကမ္မံ ကာတုံ ပဉ္စ သူစိယော အဒါသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု ပုညမနုဘဝိတွာ ဝိစရန္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ တိက္ခပညော ဟုတွာ ပါကဋော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝါယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇန္တော တိက္ခပညတာယ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၃၀. သော အပရဘာဂေ ပုညံ ပစ္စဝေက္ခန္တော တံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိံသကပ္ပသဟဿမှိ** တိအာဒိမာဟ။ အန္တရန္တရံ ပနေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

၃၁. ပဉ္စသူစီ မယာ ဒိန္နာ တိ ဧတ္ထ သူစတိ ဆိဒ္ဒံ ကရောတိ ဝိဇ္ဈတီတိ သူစိ, ပဉ္စမတ္တာ သူစီ ပဉ္စသူစီ မယာ ဒိန္နာတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သူစိဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ပါဋလိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဟဋ္ဌလိပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ကုသလာကုသလညူ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ဟဋ္ဌလိပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ သတ္ထုု ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဗဟုဓာ သုခသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝန္တော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အန္တရာပဏေ** တိ အာ သမန္တတော ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိကံ ဘဏ္ဍံ ပဏေန္တိ ဝိက္ကိဏန္တိ ပတ္ထရန္တိ ဧတ္ထာတိ အာပဏံ, အာပဏဿ အန္တရံ ဝီထီတိ အန္တရာပဏံ, တသ္မိံ အန္တရာပဏေ။ **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ** ကဉ္စနဂ္ဃိယသံကာသံ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌလိပုပ္ဖံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဟဋ္ဌလိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဌိတဥ္စလိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဌိတဥ္စလိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထုပ္ပန္နဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ပုရာကတေန ဧကေန ကမ္မစ္ဆိဒ္ဒေန နေသာဒယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော မိဂသူကရာဒယော မာရေတွာ နေသာဒကမ္မေန အရညေ ဝာသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ သမယေ တိဿော ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တံ အဂမာသိ။ သော တံ ဒွတ္တိံသဝရလက္ခဏေဟိ အသီတာနုဗျဉ္ဇနေဟိ ဗျာမပ္ပဘာဟိ စ ဇလမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပဏာမံ ကတွာ ဂန္တွာ ပဏ္ဏသန္ထရေ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဒေဝေ ဂဇ္ဇန္တေ အသနိ ပတိ, တတော မရဏသမယေ ဗုဒ္ဓမနုဿရိတွာ ပုနဥ္စလိမကာသိ။ သော တေန ပုညေန သုခေတ္တေ ကတကုသလတ္တာ အကုသလဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ပုရာကတတသနာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၂. သော တတော ပရံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မိဂလုဒ္ဒော** တိ မိဂါနံ မာရဏံ ဥပဂစ္ဆတီတိ မိဂလုဒ္ဒော။ မိဂန္တိ သီဃံ တတ ဝေဂေန ဂစ္ဆန္တိ ဓာဝန္တီတိ မိဂါ, တေသံ မိဂါနံ မာရဏေ လုဒ္ဒော အရုဏော လောဘီတိ မိဂလုဒ္ဒော။ သော အဟံ **ပုရေ** ဘဂဝတော ဒဿနသမယေ မိဂလုဒ္ဒော **အာသိံ** အဟောသိန္တိ အတ္ထော ။ **အရညေ ကာနနေ**တိ အရတိ ဂစ္ဆတိ မိဂသမူဟော ဧတ္ထာတိ အရညံ, အထ တ အာ သမန္တတော ရဇ္ဇန္တိ တတ္ထ ဝိဝေကာဘိရတာ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါဒယော မဟာသာရပ္ပတ္တာ သပ္ပုရိသာတိ အရညံ။ ကာ ကုစ္ဆိတာကာရေန တ ဘယာနကာကာရေန တ နဒန္တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, အာနန္တိ ဝိန္ဒန္တီတိ တ ကာနနံ, တသ္မိံ အရညေ ကာနနေ မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထ အဒ္ဒသံ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိ တတ္ထ တသ္မိံ အရညေ ဥပဂတံ သမ္ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသံ အဒ္ဒက္ခိန္တိ အတ္ထော။ ဒဿနံ ပုရေ အဟောသိ အဝိဒူရေ, တသ္မာ မနောဒွာရာနုသာရေန စက္ခုဝိညာဏံ ပုရေစာရိကံ ကာယဝိညာဏသမင်္ဂီ ဟာပေတိ အပ္ပေတီတိ အတ္ထော။

၄၄. **တတော မေ အသနီပာတော**တိ အာ သမန္တတော သနန္တော ဂဇ္ဇန္တော ပတတီတိ အသနိ, အသနိယာ ပာတော ပတနံ အသနီပာတော, ဒေဝဒဏ္ဍောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဌိတဥ္စလိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. တိပဒုမိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိပဒုမိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတိယံ မာလာကာရကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မာလာကာရကမ္မံ ကတ္ဝာ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ အနေကဝိဓာနိ ဇလဇထလဇပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တုကာမော ဧဝံ စိန္တေသိ – ''ရာဇာ ဣမာနိ တာဝ ပုပ္ဖာနိ ဒိသွာ ပသန္နော သဟဿံ ဝါ ဓနံ ကဟာပဏံ ဝါ ဒဒေယျ, လောကနာထံ ပန ပူဇေတွာ နိဗ္ဗာနာမတဓနံ လဘာမိ, ကိံ မေ ဧတေသု သုန္ဒရ''န္တိ တေန ''ဘဂဝန္တံ ပူဇေတွာ သဂ္ဂမောက္ခသမ္ပတ္တိယော နိပ္ဖာဒေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ ဝဏ္ဏဝန္တံ အတိဝိ ရတ္တပုပ္ဖတ္တယံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ တာနိ ဂန္တွာ အာကာသံ ဆာဒေတွာ ပတ္ထရိတွာ အဋ္ဌံသု။ နဂရ တသိနော အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ စေလုက္ခေပသဟဿာနိ ပဝတ္တယိံသု။ တံ ဒိသွာ ဘဂဝတာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၈. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ **သဗ္ဗဓမ္မာန ပာရဂူ** တိ သဗ္ဗေသံ နဝလောကုတ္တရဓမ္မာနံ ပါရံ နိဗ္ဗာနံ ဂတော ပစ္စက္ခံ ကတောတိ အတ္ထော။ **ဒန္တော ဒန္တပရိဝုတော** တိ သယံ ကာယတစာဒီဟိ ဒန္တော တေဒဂ္ဂေ ဌပိတေဟိ သာဝကေဟိ ပရိဝုတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓဝသေန ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တိပဒုမိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

အဋ္ဌမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. တိမိရဝဂ္ဂေါ

၁. တိမိရပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိမိရပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ သမီပေ ဝသတိ, ဝိဝေကကာမတာယ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ နိသိန္နံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ တဿ ဂုဏံ ပသီဒိတွာ တိမိရပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သမ္ပတ္တိမနုဘဝန္တော သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ **အနုသောတံ ဝဇာမဟ**န္တိ ဂင်္ဂါယ အာသန္နေ ဝသနဘာဝေန သဗ္ဗတ္ထ ရမ္မဘာဝေန ဂင်္ဂါတော ဟေဋ္ဌာ သောတာနုသာရေန အဟံ ဝဇာမိ ဂစ္ဆာမိ တတ္ထ တတ္ထ ဝသာမီတိ အတ္ထော။ **နိသိန္နံ သမဏံ ဒိသွာ**တိ သမိတပါပတ္တာ သောသိတပါပတ္တာ သမဏသင်္ခါတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာတိ အတ္ထော။

၂. **ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ**တိ အယံ ဘဂဝါ သယံ တိဏ္ဏော သဗ္ဗသတ္တေ တာရယိဿတိ သံသာရတော ဥတ္တာရေတိ သယံ ကာယဒွါရာဒီဟိ ဒမိတော အယံ ဘဂဝါ ပရေ ဒမေတိ။

၃. သယံ **အဿတ္ထော** အဿာသမ္ပတ္တော, ကိလေသပရိဠာဟတော မုတ္တော သဗ္ဗသတ္တေ အဿာသေတိ, သန္တဘာဝံ အာပါပေတိ။ သယံ **သန္တော** သန္တကာယစိတ္တော ပရေသံ သန္တကာယစိတ္တံ ပါပေတိ။ သယံ **မုတ္တော** သံသာရတော မုတ္တော ပရေ သံသာရတော မောစယိဿတိ။ သော အယံ ဘဂဝါ သယံ **နိဗ္ဗုတော** ကိလေသဂ္ဂီဟိ နိဗ္ဗုတော ပရေသမ္ပိ ကိလေသဂ္ဂီဟိ နိဗ္ဗာပေဿတီတိ အဟံ တဒါ ဧဝံ စိန္တေသိန္တိ အတ္ထော။

၄. **ဂဟေတွာ တိမိရပုပ္ဖ**န္တိ သကလံ ဝနန္တံ နီလကာဠရံသီဟိ အန္ဓကာရံ ဝိယ ကုရုမာနံ ဆာယတီတိ တိမိရံ, ပုပ္ဖံ တံ ဂဟေတွာ ကဏ္ဏိကာဝဏ္ဋံ ဂဟေတွာ **မတ္ထကေ** သီသဿ ဥပရိ အာကာသေ **ဩကိရိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တိမိရပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ဂတသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂတသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ပုရာကတဝါသနာဝသေန သဒ္ဓါဇာတော သတ္တဝဿိကကာလေယေဝ ပဗ္ဗဇိတော ဘဂဝတော ပဏာမကရဏေနေဝ ပါကဋော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အတိဝိယ နီလမဏိပ္ပဘာနိ နင်္ဂလကသိတဋ္ဌာနေ ဥဋ္ဌိတသတ္တပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ အာကာသေ ပူဇေသိ။ သော ယာဝတာယုကံ သမဏဓမ္မံ ကတွာ တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၀. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဇာတိယာ သတ္တဝဿောဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဇာတိယာ သတ္တဝဿော**တိ မာတုဂဗ္ဘတော နိက္ခန္တကာလ

တော ပဋ္ဌာယ ပရိပုဏ္ဏသတ္တဝဿိကောတိ အတ္ထော။ **ပဗ္ဗဇိံ အနကရိယ** န္တိ အကရဿ ဟိတံ အာကရိယံ ကသိတ
ဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံ နတ္ထိ အာကရိယန္တိ အနကရိယံ, ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိံ အဟန္တိ အတ္ထော။

၁၂. **သုဂတာနုဂတံ မဂ္ဂ** န္တိ ဗုဒ္ဓေန ဂတံ မဂ္ဂံ။ အထ တ သုဂတေန ဒေသိတံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပူရဏဝသေန **ဟဋ္ဌ
ဌမာနသော** တုဋ္ဌစိတ္တော ပူဇေတ္ဂတတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

ဂတသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. နိပန္နဉ္ဇလိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ရုက္ခမူလေ နိသိန္နောဟ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နိပန္နဉ္ဇလိကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု
ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကု
လဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ ရုက္ခမူလိကင်္ဂံ ပူရယမာနော အရညေ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ခ
ရော အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, တေန ပီဠိတော ပရမကာရုညပ္ပတ္တော အဟောသိ။ တအ ဘဂဝတ တဿ ကာရုညေန တတ္ထ
အဂမာသိ။ အထ သော နိပန္နကောဝ ဥဋ္ဌိတုံ အသက္ကောန္တော သိရသိ အဉ္ဇလိံ ကတ္ဂတ ဘဂဝတော ပဏာမံ အကာသိ။
သော တတော စုတော တုသိတဘဝနေ ဥပ္ပန္နော တတ္ထ သမ္ပတ္တိမနုဘဝိတ္ဂတ ဇေ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတ္
တ က္ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတ္ဂတ ပဗ္ဗဇိတော နစိရသ္
သေဝ အရဟာ အဟောသိ, ပုရာကတပုညဝသေန **နိပန္နဉ္ဇလိကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၁၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုညသမ္ပတ္တိယော ဩလောကေတ္ဂတ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာ
သေန္တော **ရုက္ခမူလေ နိသိန္နောဟ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ရုဟတိ ပဋိရုဟတိ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ အာရောဟတီတိ ရုက္ခော, တဿ
သ ရုက္ခဿ မူလေ သမီပေတိ အတ္ထော။ **ဗျာဓိတော ပရမေန စာ** တိ ပရမေန အဓိကေန ခရေန ကက္ခဠေန ဗျာဓိနာ
ရောဂေန ဗျာဓိတော, ဗျာဓိနာ အဟံ သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ပရမကာရုညပ္ပတ္တောမှ္ဟိ** တိ ပရမံ အဓိကံ ကာရု
ညံ ဒီနဘာဝံ ဒုက္ခိတဘာဝံ ပတ္တောမှ္ဟိ အရညေ ကာနနေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၀. **ပဉ္စေတသုံ မဟာသိခာ** တိ သိရသိ ပိဠန္ဓနတ္ထေန သိခာ ဝုစ္စတိ စူဠာ။ မဏီတိ ဇောတမာနံ မကုဋံ့ တဿ အ
တ္ထီတိ သိခော, စက္ကဝတ္တိနော ဧကနာမကာ ပဉ္စဝ စက္ကဝတ္တိနော အာသုံ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သ
ဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

နိပန္နဉ္ဇလိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. အဓောပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အဘိဘူ နာမ သော ဘိက္ခု တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အဓောပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု
ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေ
ဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတ္ဂတ အပရဘာဂေ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသ္ဂတ တံ ပဟာယ က္ကသိ
ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ က္ကဒ္ဓိသု စ ဝသီဘာဝံ ပတ္ဂတ ဟိမဝန္တသ္မိံ ပဋိဝသတိ။ တဿ
သ သိခိဿ ဘဂဝတော အဘိဘူ နာမ အဂ္ဂသာဝကော ဝိဝေကာဘိရတော ဟိမဝန္တမဂမာသိ။ အထ သော တာပသော တံ
အဂ္ဂသာဝကတ္ထေရံ ဒိသ္ဂတ ထေရဿ ဌိတပဗ္ဗတံ အာရုဟန္တော ပဗ္ဗတဿ ဟေဋ္ဌာတလတော သုဂန္ဓာနိ ဝဏ္ဏသ
မ္ပန္နာနိ သတ္တ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတ္ဂတ ပူဇေသိ။ အထ သော ထေရော တဿာနုမောဒနမကာသိ။ သောပိ တာပသော သကဿ
သမံ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဧကေန အဇဂရေန ပီဠိတော အပရဘာဂေ အပရိဟီနဇ္ဈာနော တေနေဝ ဥပဒ္ဒဝေန ဥပဒ္ဒုတော
ကာလံ ကတ္ဂတ ဗ္ရဟ္မလောကပရာယနော ဟုတ္ဂတ ဗ္ရဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဆကာမာဝစရသမ္ပတ္တိဉ္စ အနုဘဝိတ္ဂတ မနုဿ
သေသု မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ ခေပေတ္ဂတ က္ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဘဂ
ဝတော ဓမ္မံ သုတ္ဂတ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတ္ဂတ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ သော အပရဘာဂေ အတ္တနော က
တပုညနာမေန **အဓောပုပ္ဖိယတ္ထေရော** တိ ပာကဋော။

၂၂. သော ဧကေဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အဘိဘူ နာမ သော ဘိက္ခူ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သီလသမာဓိပညာဟိ ပရေ အဘိဘဝတီတိ အဘိဘူ, ခန္ဓမာရာဒိမာရေ အဘိဘဝတိ အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ တ အဘိဘူ, သသန္တာနပရသန္တာနဂတကိလေသေ အဘိဘဝတိ ဝိဟေသေတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ တ အဘိဘူ။ ဘိက္ခနသီလော ယာစနသီလောတိ ဘိက္ခု, ဆိန္နဘိန္နပဋဓရောတိ တ ဘိက္ခု။ အဘိဘူ နာမ အဂ္ဂသာဝကော သော ဘိက္ခူတိ အတ္ထော, သိခိဿ ဘဂဝတော အဂ္ဂသာဝကောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၇. **အဇဂရော မံ ပီဠေသီ**တိ တထာရူပံ သီလသမ္ပန္နံ ဈာနသမ္ပန္နံ တာပသံ ပုဗ္ဗေ ကတပာပေန ဝေရေန စ မဟန္တော အဇဂရသပ္ပော ပီဠေသိ။ သော တေနေဝ ဥပဒ္ဒဝေန ဥပဒ္ဒုတော အပရိဟီနဇ္ဈာနော ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အာသိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

အဓောပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ရံသိသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှီ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရံသိသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တေသု တေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဇိနစမ္မဓရော ဟိမဝန္တမှိ ဝသံ ကပ္ပေသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဟိမဝန္တမဂမာသိ။ အထ သော တာပသော တမုပဂတံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ တဿ ဘဂဝတော သရီရတော နိက္ခန္တဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသီသု ပသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပဉ္စင်္ဂေန နမက္ကာရမကာသိ။ သော တေနေဝ ပုညေန ဣတော စုတော တုသိတာဒီသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တတ္ထာဒီနဝံ ဒိသွာ ဂေဟံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၀. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဗ္ဗတေ** တိ ပကာရေန ဗြူဟာတိ ဝဍ္ဎေတီတိ ပဗ္ဗတော, ဟိမော အဿ အတ္ထီတိ ဟိမဝန္တော, ဟိမဝန္တော စ သော ပဗ္ဗတော စာတိ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော။ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဝစနသုခတ္ထံ "ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှီ"တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ ဟိမဝန္တမှိ ပဗ္ဗတေ ဝါသံ ကပ္ပေသိံ ပုရေ အဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ နယာနုသာရေန ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ရံသိသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဒုတိယရံသိသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှီ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဒုတိယရံသိသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတကုသလော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တတ္ထ ဒောသံ ဒိသွာ တံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေ ဝသန္တော တကစီရနိဝသနော ဝိဝေကသုခေန ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ သော ဖုဿံ ဘဂဝန္တံ တံ ပဒေသံ သမ္ပတ္တံ ဒိသွာ တဿ သရီရတော နိက္ခန္တဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသိယော ဣတော စိတော ဝိဓာဝန္တိယော ဒဏ္ဍဒီပိကာနိက္ခန္တဝိပ္ဖုရန္တမိဝ ဒိသွာ တသ္မိံ ပသန္နော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဝန္ဒိတွာ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန ကာလံ ကတွာ တုသိတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗတသနာဝသေန ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၅. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဒုတိယရံသိသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဖလဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဖလဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတကုသလသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သုခပ္ပတ္တော တံ သဗ္ဗံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ခရာဇိနစမ္မဓာရီ ဟုတွာ ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဖုဿံ ဘဂဝန္တံ တတ္ထ သမ္ပတ္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော မဓုရာနိ ဖလာနိ ဂဟေတွာ ဘောဇေသိ။ သော တေနေဝ ကုသလေန ဒေဝလောကာဒီသု ပုညသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၉. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရိတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဖလဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. သဒ္ဒသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သဒ္ဒသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓာဇာတော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တမှိ အရညာတသေ ဝသန္တော အတ္တနော အနုကမ္ပာယ ဥပဂတဿ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ ဓမ္မေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ အပရဘာဂေ ကာလံ ကတွာ တုသိတာဒီသု ဆသု ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော စ မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၄၃. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သဒ္ဒသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဗောဓိသိဉ္စကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗောဓိသိဉ္စကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ သာသနံ သောဘယန္တော မဟာဇနေ ဗောဓိပူဇံ ကုရုမာနေ ဒိသွာ အနေကာနိ ပုပ္ဖာနိ သုဂန္ဓောဒကာနိ စ ဂဟာပေတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၆. သော အရဟာ ဟုတွာ ဈာနဖလသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိသေသံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပဿတီတိ ဝိပဿီ, ဝိသေသေန ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဇနေ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, ဝိပဿန္တော စတုသစ္စံ ပဿနဒက္ခနသီလောတိ ဝါ ဝိပ

သ္သိ, တသ္သ ဝိပသ္သိသ္သ ဘဂဝတော မဟာဗောဓိမဟော အဟူတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ရာပိ **မဟာဗောဓီ**တိ ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ, တမေတ္ထ နိသိန္နော ဘဂဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ကဏ္ဍကာရဟာဒပရုက္ခောပိ ဗောဓိစ္စေဝ ဝုစ္စတိ, မဟိတော စ သော ဒေဝဗ္ရဟ္မနရာသုရေဟိ ဗောဓိ စေတိ မဟာဗောဓိ, မဟတော ဗုဒ္ဓသ္သ ဘဂဝတော ဗောဓီတိ တ မဟာဗောဓိ, တသ္သ **မဟော** ပူဇာ အဟောသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဗောဓိသိဉ္စကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပဒုမပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပောက္ခရဝနံ ပဝိဋ္ဌော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒုမပုပ္ဖိယတ္ထေရသ္သ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုသ္သသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ကေသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ပဒုမသမ္ပန္နံ ဧကံ ပောက္ခရဏိံ ပဝိသိတွာ ဘိသမုဠာလေ ခာဒန္တော ပောက္ခရဏိယာ အဝိဒူရေ ဂစ္ဆမာနံ ဖုသ္သံ ဘဂဝန္တံ ဒိသ္ဝာ ပသန္နမာနသော တတော ပဒုမာနိ ဩစိနိတွာ အာကာသေ ဥက္ခိပိတွာ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ, တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာကာသေ ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။ သော ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိသာရော သမဏဓမ္မံ ပူရေတွာ တတော စုတော တုသိတဘဝနမလံ ကုရုမာနော ဝိယ တတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ကမေန ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော စ မနုသ္သသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရသ္သေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၁. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနသ္သဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ပောက္ခရဝနံ ပဝိဋ္ဌော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပကာရေန နဠဒဏ္ဍပတ္တာဒီဟိ ခရန္တိတိ ပောက္ခရာ, ပောက္ခရာနံ သမုဋ္ဌိတဋ္ဌေန သမူဟန္တိ ပောက္ခရဝနံ, ပဒုမဂစ္ဆသဏ္ဍေဟိ မဏ္ဍိတံ မဇ္ဈံ ပဝိဋ္ဌော အဟန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပဒုမပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

နဝမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. သုဓာဝဂ္ဂေါ

၁. သုဓာပိဏ္ဍိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပူဇာရဟေ ပူဇယတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဓာပိဏ္ဍိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဘ ဂဝတိ ဓရမာနေ ပုညံ ကာတုမသက္ကောန္တော ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ တဿ ဓာတုံ နိဒဟိတွာ စေတိယေ ကရီယမာနေ သုဓာပိဏ္ဍမဒါသိ။ သော တေန ပုညေန စတုန္နဝုတိကပ္ပတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တော သဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁-၂. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပူဇာရဟေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပူဇာရဟာ နာမ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာစရိယုပဇ္ဈာယမာတာပိတုဂရုအာဒ ယော, တေသု ပူဇာရဟေသု မာလာဒိပဒုမဝတ္ထာဘရဏစတုပစ္စယာဒီဟိ **ပူဇယတော** ပူဇယန္တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပုည ကောဋ္ဌာသံ သဟဿသတသဟဿာဒိဝသေန သင်္ခံ ကာတုံ ကေနစိ မဟာနုဘာဝေနာပိ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ န ကေဝလမေဝ ဓရမာနေ ဗုဒ္ဓါဒယော ပူဇယတော, ပရိနိဗ္ဗုတဿာပိ ဘဂဝတော စေတိယပဋိမာဗောဓိအာဒီသုပိ ဧသေဝ န ယော။

၃. တံ ဒီပေတုံ **စတုန္နမပိ ဒီပာန**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စတုန္နမပိ ဒီပာန**န္တိ ဇမ္ဗုဒီပအပရဂေါယာနဥတ္တရကုရုပုဗ္ဗ ဝိဒေဟသင်္ခာတာနံ စတုန္နံ ဒီပာနံ တဒနုဂတာနံ ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပာနဉ္စ ဧကတော ကတွာ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘေ **ဣဿရံ** စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ **ဧကိဿာ ပူဇနာယေတ** န္တိ ဓာတုဂဗ္ဘေ စေတိယေ က တာယ ဧကိဿာ ပူဇာယ **ဧတံ** သကလဇမ္ဗုဒီပေ သတ္တရတနာဒိကံ သကလံ ဓနံ။ **ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိ**န္တိ စေတိယေ ကတပူဇာယ သောဠသက္ခတ္တုံ ဝိဘတ္တဿ သောဠသမကောဋ္ဌာသဿ န အဂ္ဃတီတိ အတ္ထော။

၄. သိဒ္ဓတ္ထဿ။ပေ။ ဖလိတန္တရေတိ နရာနံ အဂ္ဂဿ သေဋ္ဌဿ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော **စေတိယေ** ဓာ တုဂဗ္ဘမှိ သုဓာကမ္မေ ကရီယမာနေ ပရိစ္ဆေဒါနံ ဥဘိန္နမန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ, အထ ဝါ ပုပ္ဖဒါနဋ္ဌာနာနံ အန္တရေ ဖ လန္တိယာ မယာ သုဓာပိဏ္ဍော ဒိန္နော မက္ခိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သုဓာပိဏ္ဍိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သုစိန္တိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တိဿဿ လောကနာထဿာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုစိန္တိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမ ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ပုညံ ဥပစိနိတွာ တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧက သ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ သတ္ထုနိသီဒနတ္ထာယ ပရိသုဒ္ဓံ သိလိဋ္ဌံ ကဋ္ဌမ ယမနဂ္ဃပီဌမဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန သုဂတိသုခမနုဘဝိတွာ တတ္ထ တတ္ထ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာ ဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟော သိ။

၈. သော ပတ္တအရဟတ္တဖလော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိ ဿဿ လောကနာထဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သုစိန္တိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. အဍ္ဎစေဠကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တိဿဿာဟံ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော အမုစေဋ္ဌကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကေနာကုသလေန ကမ္မေန ဒုဂ္ဂတကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွတယ သဒ္ဓမ္မဒေသနံ ဥတွာ ပသန္နမာနသော စီဝရတ္ထာယ အမုဘာဂံ ဧကံ ဒုဿမဒာသိ။ သော တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန ကာလံ ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိံ အဂ္ဂဘူတံ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ အဍ္ဍကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၄. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိဿဿာဟံ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အမုစေဋ္ဌကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. သူစိဒာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ကမ္မာရောဟံ ပုရေ အာသိ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သူစိဒာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အန္တရန္တရာ ကုသလဗီဇာနိ ပူရေန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ အန္တရန္တရာ ကတေန ဧကေန ကမ္မစ္ဆိဒ္ဒေန ကမ္မာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွတယ သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော စီဝရသိဗ္ဗနတ္ထာယ သူစိဒါနမဒါသိ, တေန ပုညေန ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နော စက္ကဝတ္တာဒယော သမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝန္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ တိက္ခပညော ဝဇိရဉာဏော အဟောသိ။ သော ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော မဟဒ္ဓနော သဒ္ဓာဇာတော တိက္ခပညော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဓမ္မာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ နိသိန္နာသနေယေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၉. သော အရဟာ သမာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ကမ္မာရောဟံ ပုရေ အာသိ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမ္မာရော** တိ အယောကမ္မလောဟကမ္မာဒိနာ ကမ္မေန ဇီဝတိ ရူပတိ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ အာပဇ္ဇတီတိ ကမ္မာရော, ပုဗ္ဗေ ပုညကရဏကာလေ ကမ္မာရော **အာသိံ** အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သူစိဒာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဂန္ဓမာလိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂန္ဓမာလိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ အဟောသိ။ သော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ စန္ဒနာဂရုကပ္ပူရကဿတုရာဒီနိ အနေကာနိ သုဂန္ဓာနိ ဝဍ္ဎေတွာ သတ္ထု ဂန္ဓထူပံ ကာရေသိ။ တဿုပရိ သုမနပုပ္ဖေဟိ ဆာဒေသိ, ဗုဒ္ဓဿ အဍ္ဍင္ဂုနမက္ကာရံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွတယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၄. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဂန္ဓမာလိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. တိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အန္တရာ ကေနစိ အကုသလစိတ္တေန ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ နေသာဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မိဂလုဒ္ဒော ဟုတွာ အရညေ ဝိဟရတိ။ တဒါ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ပါဋလိဗောဓိံ သမ္ပုဏ္ဏပတ္တပလ္လဝံ ဟရိတဝဏ္ဏံ နီလောဘာသံ မနောရမံ ဒိသွာ တီဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ပုရာဏပတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဂဝတော သမ္မုခါ ဝိယ ပါဋလိမဟာဗောဓိံ ဝန္ဒိ။ သော တေန ပုညေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အပရာပရံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿေသု ဇာတော တတ္ထ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိအာဒယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသောမနဿဟဒယော ဂေဟံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၁. သော ဧဝံ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မရဏာယ ဂစ္ဆတိ ဟာပုဏာတီတိ မိဂေ, အထ ဝါ မဂယမာနော ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတီတိ မိဂေ, မိဂါနံ မာရဏော လုဒ္ဒော လောဘီ ဂေဓောတိ မိဂလုဒ္ဒော, ပုရေ မယှံ ပုညကရဏသမယေ ကာနနသင်္ခာတေ မဟာအရညေ မိဂလုဒ္ဒော အာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပါဋလိံ ဟရိတံ ဒိသွာ**တိ တတ္ထ ပကာရေန တလေန ရတ္တဝဏ္ဏေန ဘဝတီတိ ပါဋလိ , ပုပ္ဖာနံ ရတ္တဝဏ္ဏတာယ ပါဋလီတိ ဝေဟာရော, ပတ္တာနံ ဟရိတတာယ ဟရိတံ နီလဝဏ္ဏံ ပါဋလိဗောဓိံ ဒိသွာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. မဓုပိဏ္ဍိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိဝနေ ကာနနေ ဒိသွာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဓုပိဏ္ဍိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ နေသာဒယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော မဟာအရညေ ပဋိဝသတိ။ တဒါ ဝိဝေကာဘိရတိယာ သမ္ပတ္တံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သမာဓိတော ဝုဋ္ဌိတဿ တဿ သုမဓုရံ မဓုမဒါသိ။ တတ္ထ စ ပသန္နမာနသော ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေနေဝ ပုညေန သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၇. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိဝနေ ကာနနေ ဒိသွာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဝနေ**တိ ဝိသေသေန ဝနံ ပတ္ထဋံ ဝိဝနံ, ဟတ္ထိအဿရထသဒ္ဒေဟိ ဘေရိသဒ္ဒေဟိ စ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေဟိ စ ဝိဂတံ ဗျာပဂတန္တိ အတ္ထော, ကာနနသင်္ခာတေ မဟာအရညေ ဝိဝနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဩသဓိံဝ ဝိရောစန္တ**န္တိ ဘဝဝမုကိဇနာနံ ကုစ္ဆိတိစ္ဆိတံ နိပ္ဖာဒေတီတိ ဩသဓံ။ ဩဇာနိဗ္ဗတ္တိကာရဏံ ပဋိစ္စ ယာယ တာရကာယ ဥဂ္ဂတာယ ဥဒ္ဓရန္တိ ဂဏှန္တီတိ သာ ဩသဓိ။ ဩသဓိတာရကာ ဣဝ ဝိရောစန္တိန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ “ဩသဓိံဝ ဝိရောစန္တ”န္တိ စ ဝုတ္တံ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မဓုပိဏ္ဍိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. သေနာသနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သေနာသနဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဝနန္တရံ သမ္ပတ္တဿ ဘဂဝတော ပဏာမံ ကတွာ ပဏ္ဏသန္ထရံ သန္ထရိတွာ အဒါသိ။ ဘဂဝတော နိသိန္နဋ္ဌာနဿ သမန္တတော ဘိတ္တိပရိက္ခေပံ ကတွာ ပုပ္ဖပူဇမကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနု

ဘဝိတ္ဝာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၅. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတ္ဝာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ဒဿေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သေနာသနဒာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဝေယျာဝစ္စကရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝေယျာဝစ္စကရတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တဿ ဥပ္ပတ္တိအာဒယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဝေယျာဝစ္စကရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿိဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ သင်္ခဓမကကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ အတ္တနော သိပ္ပေ သင်္ခဓမနေ ဆေကော အဟောသိ, နိစ္စကာလံ ဘဂဝတော သင်္ခံ ဓမေတွာ သင်္ခသဒ္ဒေနေဝ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပာကဋော မဟာဃောသော မဟာနာဒီ မဓုရဿရော အဟောသိ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ပာကဋကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော **မဓုရဿရော** တိ ပာကဋော, သတ္ထရိ ပသီဒိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ, အပရဘာဂေ မဓုရဿရတ္ထေရောတိ ပာကဋော။

၅၁. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတ္ဝာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **အဟောသိံ သင်္ခဓမကော** တိ သံ သုဋ္ဌု ခနန္တော ဂစ္ဆတီတိ သင်္ခော, သမုဒ္ဒဇလပရိယန္တေ စရမာနော ဂစ္ဆတိ ဝိစရတီတိ အတ္ထော။ တံ သင်္ခံ ဓမတိ ဃောသံ ကရောတီတိ သင်္ခဓမကော, သောဟံ သင်္ခဓမကောဝ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၁. ဘိက္ခုအာယိဝဂ္ဂေါ

၁. ဘိက္ခာအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဘိက္ခာအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓါဇာတော ဝိဟာရတော နိက္ခမိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အာဟာရမဒါသိ။ ဘဂဝာ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေနေဝ ကုသလေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ မနုဿသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ပဝရာ အဘိနိက္ခန္တ** န္တိ ပကာရေန ဝရိတဗ္ဗံ ပတ္ထေတဗ္ဗန္တိ ပဝရံ, ရမ္မဘူတတော ဝိဝေကဘူတတော သကဝိဟာရတော အဘိ ဝိသေသေန နိက္ခန္တန္တိ အတ္ထော။ **တနာ နိဗ္ဗာနမာဂတ** န္တိ တနံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, တတော နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနံ, တနနာမံ တဏှာပံ ပဓာနံ ကတွာ သဗ္ဗကိလေသေ ပဟာယ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တန္တိ အတ္ထော။

၂. **ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒတွာန** တိ ကရတလေန ဂဟေတဗ္ဗာ ဒဗ္ဗိ ကဋစ္ဆု, ဘိက္ခီယတိ အာယာစီယတီတိ ဘိက္ခာ, အဘိ ဝိသေသေန ခာဒိတဗ္ဗာ ဘက္ခိတဗ္ဗာတိ ဝါ ဘိက္ခာ, ကဋစ္ဆုနာ ဂဟေတဗ္ဗာ ဘိက္ခာ ကဋစ္ဆုဘိက္ခာ, ဒဗ္ဗိယာ ဘတ္တံ ဒတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဘိက္ခာအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ဉာဏသညိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဉာဏသညိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓါဇာတော သဒ္ဓမ္မဿဝနေ သာဒရော သာလယော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ဃောသပမာဏတ္တာ ဘဂဝတော ဉာဏေ ပသန္နော ပဉ္စင်္ဂအဋ္ဌင်္ဂနမက္ကာရဝသေန ပဏာမံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သော တတော စုတော ဒေဝလောကေသု ဥပ္ပန္နော တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိမနုဘဝန္တော တတော စဝိတွာ မနုဿလောကေ ဇာတော တတ္ထဂ္ဂဘူတာ စက္ကဝတ္တိသမ္ပဒါဒယော အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၇. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **နိသဘာဇာနိယံ ယထာ** တိ ဂဝသတသဟဿဇေဋ္ဌော နိသဘော, နိသဘော စ သော အာဇာနိယော သေဋ္ဌော ဥတ္တမော စေတိ နိသဘာဇာနိယော။ ယထာ နိသဘာဇာနိယော, တထေဝ ဘဂဝါတိ အတ္ထော။ လောကဝိသယသညာတံ ပညတ္တိဝသေန ဇဝံ ဝုတ္တံ။ အနုပမေယျော ဟိ ဘဂဝါ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဉာဏသညိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဥပ္ပလဟတ္ထိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တိဝရာယံ နိတသီဟန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပ္ပလဟတ္ထကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတကုသလော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ မာလာကာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ မာလာကာရကမ္မေန အနေကာနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိက္ကိဏန္တော ဇီဝတိ။ အထေကဒိဝသံ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ စရန္တော ဘဂဝန္တံ ရတနဂ္ဃိကမိဝ စရမာနံ ဒိသွာ ရတ္တုပ္ပလကလာပေန ပူဇေသိ။ သော တတော စုတော တေနေဝ ပုညေန သုဂတီသု ပုညမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၃. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိဝရာယံ နိတသီဟ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တိဝရာ**တိ တီဟိ တရေဟိ ကာရိတံ သဥ္စရိတံ ပဋိစ္စန္နံ နဂရံ, တဿံ တိဝရာယံ နိတသီ, ဝသနသီလော နိတသနဋ္ဌာနဂေဟေ တ ဝသန္တော အဟန္တိ အတ္ထော။ **အဟောသိံ မာလိကော တဒါ**တိ တဒါ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ ပုညသမ္ဘာရကရဏသမယေ မာလိကော မာလာကာရော၀ ပုပ္ဖာနိ ကယဝိက္ကယံ ကတွာ ဇီဝန္နတော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၁၄. **ပုပ္ဖဟတ္ထမဒါသဟ** န္တိ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဥပ္ပလကလာပံ အဒါသိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဥပ္ပလဟတ္ထကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ပဒပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသန္နော သုမနပုပ္ဖေန ပာဒမူလေ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သက္ကသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

၁၉. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ **ဇာတိပုပ္ဖမဒါသဟ** န္တိ ဇာတိသုမနပုပ္ဖံ အဒါသိံ အဟန္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ သုမနသဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဇာတိယာ နိဗ္ဗတ္တော ဝိကသမာနောယေဝ သုမနံ ဇနာနံ သောမနဿံ ကရောတီတိ သုမနံ, ပုပ္ဖနဋ္ဌေန ဝိကသနဋ္ဌေန ပုပ္ဖံ, သုမနဥ္စ တံ ပုပ္ဖဥ္စာတိ သုမနပုပ္ဖံ, တာနိ သုမနပုပ္ဖာနိ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော အဟံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပဒပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. မုဋ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဒဿနော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော မုဋ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ မာလာကာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဇာတိသုမနပုပ္ဖာနိ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဘဂဝတော ပာဒမူလေ ဩကိရိတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ကုသလသမ္ဘာရေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘော သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗတသနာဝသေန သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၄-၂၅. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဒဿနော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သုဒဿနော**တိ အာရောဟပရိဏာဟရူပသဏ္ဌာနယောဗ္ဗည

သောဘနေန သုန္ဒရော ဒဿနောတိ သုဒဿနော, နာမေန သုဒဿနော နာမ မာလာကာရော ဟုတွာ ဇာတိသုမနပုပ္ဖေဟိ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မုဋ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဥဒကပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥဒကပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ပူရိတကုသလသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ပရိပူရယမာနော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ကုသလာကုသလံ ဇာနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော အာကာသေ ဂစ္ဆတော နိက္ခန္တဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသီသု ပသန္နော ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ တေန ပူဇိတံ ဥဒကံ ရဇတဗုဗ္ဗုဠံ ဝိယ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သော အတိပ္ပသန္နော တေနေဝ သောမနဿေန တုသိတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ မနုဿသမ္ပတ္တိယော စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၉. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ**န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ဃတာသနံဝ ဇလိတ**န္တိ ဃတံ ဝုစ္စတိ သပ္ပိ, ဃတဿ အာသနံ အာဓာရန္တိ ဃတာသနံ, အဂ္ဂိ, အထ ဝါ တံ အသတိ ဘုဉ္ဇတီတိ ဃတာသနံ , အဂ္ဂိယေဝ။ ယထာ ဃတေ အာသိတ္တော အဂ္ဂိ မဟာဇာလာ သိခါ အတိဝိယ ဇလတိ, ဧဝံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဣဝ ဇလမာနံ ဘဂဝန္တန္တိ အတ္ထော။ **အာဒိတ္တံဝ ဟုတာသန**န္တိ ဟုတံ ဝုစ္စတိ ပူဇာသက္ကာရေ, ဟုတဿ ပူဇာသက္ကာရဿ အာသနန္တိ ဟုတာသနံ, ဇလမာနံ သူရိယံ ဣဝ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ ဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလေဟိ ဝိဇ္ဇောတမာနံ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓံ **အနိလဉ္ဇသေ** အာကာသေ ဂစ္ဆန္တံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဥဒကပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. နဠမာလိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နဠမာလိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ သောပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ကုသလကမ္မာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ကာမေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဂေဟံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော တတ္ထာဂတံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နော ဝန္ဒိတွာ တိဏသန္ထရံ သန္ထရိတွာ တတ္ထ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော နဠမာလေဟိ ဗီဇနိံ ကတွာ ဗီဇေတွာ အဒါသိ။ ပဋိဂ္ဂဟေသိ ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ, အနုမောဒနဉ္စ အကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ပရိဠာဟသန္တာပဝိဝဇ္ဇိတော ကာယစိတ္တစေတသိကသုခပ္ပတ္တော အနေကသုခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ပုဗ္ဗဝာသနာဗလေန သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

၃၇. **နဠမာလံ ဂဟေတွာနာ**တိ နဠတိ အသာရော နိဿာရော ဟုတွာ ဝေဠုဝံသတောပိ တနုကော သလ္လဟုကောဇာတောတိ နဠော, နဠဿ မာလာ ပုပ္ဖံ နဠမာလံ, တေန နဠမာလေန ဗီဇနိံ ကာရေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော ။ ဗီဇိဿတိ ဇနိသ္ခ သတိ တတော အနေနာတိ ဗီဇနီ, တံ ဗီဇနိံ ဗုဒ္ဓဿ ဥပနာမေသိံ, ပဋိဂ္ဂဟေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

နဠမာလိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

သတ္တမဘာဏတရဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. အာသနုပဋ္ဌာဟကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ကာနနံ ဝနမောဂယှဟာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အာသနုပဋ္ဌာဟကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော တတ္ထ ဒေါသံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော တတ္ထ သမ္ပတ္တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နော သီဟာသနံ အဒါသိ, တတ္ထ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ မာလာကလာပံ ဂဟေတွာ ပူဇေတွာ တံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ ဥစ္စကုလိကော ဝိဘဝသမ္ပန္နော အဟောသိ။ သော ကာလန္တရေန ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၇. သော အရဟာ သမာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ကာနနံ ဝနမောဂယှဟာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝါတိ။

အာသနုပဋ္ဌာဟကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဗိဠာလိဒါယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗိဠာလိဒါယကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော တတ္ထာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော အတီဝ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌော အာလုဝါဒီဟိ ယာပေန္တော ဝသတိ။ တဒါ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ တဿ အနုကမ္ပာယ တံ ဟိမဝန္တံ အဂမာသိ ။ တံ ဒိသွာ ပသန္နော ဝန္ဒိတွာ ဗိဠာလိယော ဂဟေတွာ ပတ္တေ ဩကိရိ။ တံ တထာဂတော တဿာနုကမ္ပာယ သောမနဿုပ္ပာဒယန္တော ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော တေန ကမ္မေန တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသန္နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၃. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ကုသလကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အာလုဝကရမ္ဘာဒယော တေသံ တေသံ ကန္ဒဇာတီနံ နာမာနေဝါတိ။

ဗိဠာလိဒါယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ရေဏုပူဇကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရေဏုပူဇကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သတ္ထရိ ပသန္နော ဝိညုတံ ပတ္တော အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော နာဂပုပ္ဖကေသရံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ အထ ဘဂဝါ အနုမောဒနမကာသိ။

၆၂-၃. သော တေန ပုညေန တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ပုဗ္ဗဝါသနာဗလေန သတ္ထရိ ပသန္နော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သမ္ဗုဒ္ဓ** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထ

မေဝ။ **သတရံသိံ ဘာဏုမန္တိ** သတမတ္တာ သတပ္ပမာဏာ ရံသိ ပဘာ ယဿ သူရိယဿ သော သတရံသိ, ကထာဗန္
ဓသုခတ္ထံ သတရံသီတိ ဝုတ္တံ, အနေကသတဿ အနေကသတသဟဿရံသီတိ အတ္ထော။ ဘာဏု ဝုစ္စတိ ပဘာ,
ဘာဏု ပဘာ ယဿ သော ဘာဏုမာ, ဘာဏုမသဒ္ဓါတံ သူရိယံ ဣဝ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသ္တ သကေသရံ နာဂပုပ္ဖံ ဂ
ဟေတ္တ **အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ရေဏုပူဇကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ကောဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၂. မဟာပရိဝါရဝဂ္ဂေါ

၁. မဟာပရိဝါရကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဟာပရိဝါရကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပန္နသမယေ ယက္ခယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော အနေကယက္ခသတသဟဿပရိဝါရော ဧကသ္မိံ ခုဒ္ဒကဒီပေ ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝန္တော ဝိဟရတိ။ တသ္မိံ ဒီပေ စေတိယာဘိသောဘိတော ဝိဟာရော အတ္ထိ, တတ္ထ ဘဂဝါ အဂမာသိ။ အထ သော ယက္ခသေနာဓိပတိ တံ ဘဂဝန္တံ တတ္ထ ဂတဘာဝံ ဒိသွာ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္ထေဟိ ပူဇေသိ, သပရိဝါရော သရဏမဂမာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရသုခမနုဘဝိတွာ တတော စုတော မနုဿေသု အဂ္ဂစက္ကဝတ္တိအာဒိသုခမနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁-၂. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိသေသံ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ပဿတီတိ ဝိပဿီ, ဝိဝိဓေ သတိပဋ္ဌာနာဒယော သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, ဝိဝိဓေ အနေကပ္ပကာရေ ဗောဓနေယျသတ္တေ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဿတီတိ ဝါ ဝိပဿီ, သော ဝိပဿီ ဘဂဝါ **ဒီပစေတိယံ** ဒီပေ ပူဇနီယဋ္ဌာနံ ဝိဟာရမဂမာသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မဟာပရိဝါရကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သုမင်္ဂလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အတ္ထဒဿီ ဇိနဝရောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုမင်္ဂလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ တဋ္ဌာကသမီပေ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝါ ဝိဟာရတော နိက္ခမိတွာ နဟာယိတုကာမော တဿ တဋ္ဌာကဿ တီရံ ဂန္တွာ တတ္ထ နှာတွာ ဧကစီဝရော ဇလမာနော ဗြဟ္မာ ဝိယ သူရိယော ဝိယ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗံ ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ အထ သော ဒေဝပုတ္တော သောမနဿဇာတော ပဉ္ဇလိကော ထောမနမကာသိ, အတ္တနော ဒိဗ္ဗဂီတတူရိယေဟိ ဥပဟာရဉ္စ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၁. သော ပစ္ဆာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အတ္ထဒဿီ ဇိနဝရော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပရမတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ ဒက္ခတိ ပဿတီတိ အတ္ထဒဿီ, အထ ဝါ သဗ္ဗသတ္တာနံ စတုရာရိယသစ္စသင်္ခါတံ အတ္ထပယောဇနံ ဒဿနသီလောတိ အတ္ထဒဿီ, ကိလေသေ အဇိနိ ဇိနာတိ ဇိနိဿတီတိ ဇိနော။ ဝရိတဗ္ဗော ပတ္ထေတဗ္ဗော သဗ္ဗသတ္တေဟီတိ ဝရော, အတ္ထဒဿီ ဇိနော စ သော ဝရော စာတိ အတ္ထဒဿီ ဇိနဝရော။ **လောကဇေဋ္ဌော** တိ လုဇ္ဇတိ ပလုဇ္ဇတီတိ လောကော, လောကီယတိ ပဿီယတိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဟာရပ္ပတ္တောတိ ဝါ လောကော, လောကော စ လောကော စ လောကော စာတိ လောကော။ ဧကသေသသမာသဝသေန “လောကာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “လောကော”တိ ဝုတ္တော။ လောကဿ ဇေဋ္ဌော လောကဇေဋ္ဌော, သော လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သုမင်္ဂလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. သရဏဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဥဘိန္နံ ဒေဝရာဇူနန္တိ ဣဒံ အာယသ္မတော သရဏဂမနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရေ ဘဂဝတိ ဥပ္ပန္နေ အယံ ဟိမဝန္တေ ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တသ္မိံ အပရေန ယက္ခဒေဝရညာ သဒ္ဓိံ သင်္ဂါမတ္ထာယ ဥပဋ္ဌိတေ ဒွေ အနေကယက္ခသဟဿပရိဝါရာ ဖလကာဝုဓာဒိဟတ္ထာ သင်္ဂါမတ္ထာယ သမုပဗျူဠှာ အဟေသုံ။ တဒါ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ တေသု သတ္တေသု ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာကာသေန တတ္ထ ဂန္တွာ သပရိဝါရာနံ ဒွိန္နံ ဒေဝရာဇူနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တဒါ တေ သဗ္ဗေ ဖလကာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဘဂဝန္တံ ဂါရဝဗဟုမာနေန ဝန္ဒိတွာ သရဏမဂမံသု။ တေသံ အယံ ပဌမံ သရဏမဂမာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၀. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဥဘိန္နံ ဒေဝရာဇူနန္တိ**အာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုစိလောမခရလောမအာဠဝကကုမ္ဘီရကုဝေရာဒယော ဝိယ နာမဂေါတ္တေန အပါကဋာ ဒွေ ယက္ခရာဇာနော အညာပဒေသေန ဒဿေန္တော “ဥဘိန္နံ ဒေဝရာဇူန”န္တိအာဒိမာဟ။ **သင်္ဂါမော သမုပဋ္ဌိတော**တိ သံ သုဋ္ဌု ဂမော ကလဟတ္ထာယ ဥပဂမနန္တိ သင်္ဂါမော, သော သင်္ဂါမော သံ သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌိတော, ဧကဋ္ဌာနေ ဥပဂန္တွာ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **အဟောသိ သမုပဗျူဠှော**တိ သံ သုဋ္ဌု ဥပသမီပေ ရာသိဘူတောတိ အတ္ထော။

၂၁. **သံဝေဇေသိ မဟာဇနန္တိ** တေသံ ရာသိဘူတာနံ ယက္ခာနံ အာကာသေ နိသိန္နော ဘဂဝါ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနာယ သံ သုဋ္ဌု ဝေဇေသိ, အာဒီနဝဒဿနေန ဂဏှာပေသိ ဝိညာပေသိ ဗောဓေသီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သရဏဂမနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဧကာသနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝရုဏော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဧကာသနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝရုဏော နာမ ဒေဝရာဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ဂီတဝါဒိတေဟိ စ ဥပဋ္ဌယမာနော သပရိဝါရော ပူဇေသိ။ တတော အပရဘာဂေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တဿ မဟာဗောဓိရုက္ခံ ဗုဒ္ဓဒဿနံ ဝိယ သဗ္ဗတူရိယတာဠာဝစရေဟိ သပရိဝါရော ဥပဟာရမကာသိ။ သော တေန ပုညေန တတော ကာလင်္ကတွာ နိမ္မာနရတိ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဧဝံ ဒေဝသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ မနုဿဘူတော စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၁. သော ပစ္ဆာ သကကမ္မံ သရိတွာ တံ တထတော ဉတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝရုဏော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယဒါ အဟံ သမ္ဗောဓနတ္ထာယ ဗုဒ္ဓံ ဗောဓိဉ္စ ပူဇေသိံ, တဒါ ဝရုဏော နာမ ဒေဝရာဇာ အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၄. **ဓရဏီရုဟပါဒပန္တိ** ဧတ္ထ ရုက္ခလတာပဗ္ဗတသတ္တရတနာဒယော ဓာရေတီတိ ဓရဏီ, တသ္မိံ ရုဟတိ ပတိဋ္ဌဟတီတိ ဓရဏီရုဟော။ ပါဒေန ပိဝတီတိ ပါဒပော, သိဉ္စိတသိဉ္စိတောဒကံ ပါဒေန မူလေန ပိဝတိ ရုက္ခက္ခန္ဓသာခါဝိဋပေဟိ အာပောရသံ ပတ္ထရိယတီတိ အတ္ထော, တံ ဓရဏီရုဟပါဒပံ ဗောဓိရုက္ခန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၅. **သကကမ္မာဘိရဒ္ဓော**တိ အတ္တနော ကုသလကမ္မေန အဘိရဒ္ဓော ပသန္နော ဥတ္တမေ ဗောဓိမှိ ပသန္နောတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကောသနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. သုဝဏ္ဏပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဝဏ္ဏပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဘူမဋ္ဌကဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော တဿ ဘဂဝတော ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော စတူဟိ သုဝဏ္ဏပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာကာသေ သုဝဏ္ဏဝိတာနံ ဟုတွာ ဆာဒေသုံ, သုဝဏ္ဏပဘာ စ ဗုဒ္ဓဿ သရီရပဘာ စ ဧကတော ဟုတွာ မဟာဩဘာသော အဟောသိ။ သော အတိရေကတရံ ပသန္နော သကဘဝနံ ဂတောပိ သရတိ ယေဝ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တုသိတဘဝနာဒိသုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကမသော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတော န စိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၀. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော ဝိပဿီ နာမ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၄၄. **ဟသောဇ္ဇံ ဇနယိတွာနာ** တိ ဗလဝပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''ဟသောဇ္ဇံ အာမောဒနာ ပမောဒနာ ဟာသော ပဟာသော ဝိတ္တိ ဩဒဂျံ အတ္တမနတာ စိတ္တဿာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၉, ၈၆; မဟာနိ. ၁) ဝိယ အတ္တမနတာ သကဘာဝံ ဥပ္ပာဒေတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သုဝဏ္ဏပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. စိတကပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝသာမိ ရာဇာယတနေတိအာဒိကံ အာယသ္မတော စိတကပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတော ပရံ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ရာဇာယတနရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော အနေ္တရန္တရာ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နော ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သပရိဝါရော ဂန္ဓဒီပဓူပပုပ္ဖဘေရိအာဒီနိ ကဟာပေတွာ ဘဂဝတော အာဠဟနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဒီပာဒီနိ ပူဇေတွာ အနေကေဟိ တူရိယေဟိ အနေကေဟိ တဒိတေဟိ တံ ပူဇေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သကဘဝနံ ဥပဝိဋ္ဌောပိ ဘဂဝန္တမေဝ သရိတွာ သမ္မုခါ ဝိယ ဝန္ဒတိ။ သော တေနေဝ ပုညေန တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန ရာဇာယတနတော ကာလံ ကတော တုသိတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကမသော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတိ ဥပ္ပန္နစိတ္တပ္ပသာဒော ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၉. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝသာမိ ရာဇာယတနေ**တိအာဒိမာဟ။ **ရာဇာယတနေ**တိ ဒေဝရာဇူနံ အာယတနံ ရာဇာယတနံ, တဿ ရုက္ခဿ နာမဓေယ္ယော တ။ **ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတီ** တိ ပရိသမန္တတော ကိဉ္စိ အနဝသေသေတွာ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနကာလေ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ ပရိနိဗ္ဗာနပ္ပတ္တဿ သိခိနော လောကဇေဋ္ဌဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၀. **စိတကံ အဂမာသဟ**န္တိ စန္ဒနာဂရုဒေဝဒါရုကပ္ပူရတက္ကောလာဒိသုဂန္ဓဒါရူဟိ စိတံ ရာသိကတန္တိ စိတံ, စိတမေဝ စိတကံ, ဗုဒ္ဓကရဝေန စိတကံ ပူဇနတ္ထာယ စိတကဿ သမီပံ အဟံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဂန္တွာ ကတကိစ္စံ ဒဿေန္တော **တူရိယံ တတ္ထ ဝါဒေတွာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

စိတကပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ယဒာ ဝိပဿီ လောကဂ္ဂေါ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ဘူမဋ္ဌကဝိမာနေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ။ အထ သကလဒသသဟဿိလောကဓာတု သသာဂရပဗ္ဗတာ ပကမ္ပိတ္ထ။ တဒါ တဿ ဒေဝပုတ္တဿ ဘဝနမ္ပိ ကမ္ပိတ္ထ။ တသ္မိံ ခဏေ သော ဒေဝပုတ္တော သံသယဇာတော – “ကိံ နု ခေါ ပထဝီကမ္ပာယ နိဗ္ဗတ္တီ”တိ စိန္တေတွာ ဗုဒ္ဓဿ အာယုသင်္ခါရဩဿဇ္ဇနဘာဝံ ဉတွာ မဟာသောကံ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တဒါ ဝေဿဝဏော မဟာရာဇာ အာဂန္တွာ “မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ အဿာသေသိ။ သော ဒေဝပုတ္တော တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၇. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ယဒါ ဝိပဿီ လောကဂ္ဂေါ** တိအာဒိမာဟ။ **အာယုသင်္ခါရမောဿဇီ** တိ ဧတ္ထ သမန္တတော ယုနာတိ ဟာလေတိ သတ္တေတိ အာယု, အာယုဿ သင်္ခါရော ရာသိဘာဝေါ အာယုသင်္ခါရော, တံ အာယုသင်္ခါရံ ဩဿဇိ ပရိစ္စဇိ ဇဟာသီတိ အတ္ထော။ တသ္မိံ အာယုသင်္ခါရဩဿဇ္ဇနေ။ ဇလမေခလာသာဂရောဒကမေခလာသဟိတာ သကလဒသသဟဿသစက္ကဝါဠပထဝီ ကမ္ပိတ္ထာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၈. **ဩတတံ ဝိတ္ထတံ မယှံ** န္တိ မယှံ ဘဝနံ ဩတတံ ဝိတ္ထတံ စိတ္တံ ဝိစိတ္တံ **သုစိ** သုပရိသုဒ္ဓံ **စိတ္တံ** အနေကေဟိ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ဝိစိတ္တံ သောဘမာနံ **ပကမ္ပိတ္ထ** ပကာရေန ကမ္ပိတ္ထာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဗုဒ္ဓသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. မဂ္ဂသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဂ္ဂသညကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတော ဩရံ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော အရညံ ဂန္တွာ မဂ္ဂမူဠှာနံ မဂ္ဂံ ဂဝေသန္တာနံ တဿ သာဝကာနံ ဘောဇေတွာ မဂ္ဂံ အာစိက္ခိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိမနုဘဝိတွာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ သဗ္ဗတ္ထ အမူဠှော သညတ အဟောသိ။ အထ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသေ အနလ္လီနော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၆၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ**တိအာဒိမာဟ။ **သာဝကာ ဝနစာရိနော**တိ ဘဂဝတော ဝုတ္တဝစနံ သမ္မာ အာဒရေန သုဏန္တီတိ သာဝကာ, အထ ဝါ ဘဂဝတော ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သဒ္ဒမ္မံ သုဏန္တီတိ သာဝကာ။ ဝနစာရိနော ဝနေ ဝိစရဏကာ သာဝကာ **ဝိပ္ပနဋ္ဌာ** မဂ္ဂမူဠှာ မဟာအရညေ **အန္ဓာဝ** စက္ခုဝိရဟိတာဝ **အနုသုယ္ယရေ** ဝိစရန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

မဂ္ဂသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ပစ္စုပဋ္ဌာနသညကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အတ္ထဒဿိမ္ဟိ သုဂတေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပစ္စုပဋ္ဌာနသညကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝ

တော ကာလေ ယက္ခယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ဘဂဝတိ ဓရမာနေ ဒဿနဿ အလဒ္ဓတ္တာ ပစ္ဆာ ပရိနိဗ္ဗုတေ မဟာ
သောကပ္ပတ္တော ဝိဟာသိ။ တအာ ဟိဿ ဘဂဝတော သာဂတော နာမ အဂ္ဂသာဝကော အနုသာသန္တော ဘဂဝတော
သာရီရိကဓာတုပူဇာ ဘဂဝတိ ဓရမာနေ ကတပူဇာ ဝိယ စိတ္တပ္ပသာဒဝသာ မဟပ္ဖလံ ဘဝတီ''တိ ဝတွာ ''ထူပံ ကရော
ဟီ''တိ နိယောဇိတော ထူပံ ကာရေသိ, တံ ပူဇေတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သက္ကစက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိမနု
ဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ
ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၇၂. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုညကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အ
တ္ထဒဿိမှိ သုဂတေ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ယက္ခယောနိံ ဥပပဇ္ဇိံ** န္တိ ဧတ္ထ ပန အတ္တနော
သကာသံ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တေ ခါဒန္တာ ယန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ ယက္ခာ, ယက္ခာနံ ယောနိ ဇာတီတိ ယက္ခယောနိ, ယ
က္ခယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောတိ အတ္ထော။

၇၃. **ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေ အာသီ**တိ မေ မယာ လဒ္ဓယသံ ဒုလ္လဒ္ဓံ, ဗုဒ္ဓဘူတဿ သတ္ထုနော သက္ကာရံ အကတ
တ္တာ ဝိရာဓေတွာ လဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ဒုပ္ပဘာတ** န္တိ ဒုဋ္ဌု ပဘာတံ ရတ္တိယာ ပဘာတကရဏံ, မယှံ န သုဋ္ဌု ပ
ဘာတန္တိ အတ္ထော။ **ဒုရုဋ္ဌိတ** န္တိ ဒုဥဋ္ဌိတံ, သူရိယဿ ဥဂ္ဂမနံ မယှံ ဒုဥဂ္ဂမနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္
ထ ဥတ္တာနမေဝာတိ။

ပစ္စုပဋ္ဌာနသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ဇာတိပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဇာယံ တဿ ဝိပဿိဿာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဇာတိပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု
ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကု
လဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော နက္ခတ္တပာဌကေဟိ ဝိပဿိဗောဓိသတ္တဿ ဝုတ္တလက္ခဏနိမိတ္တံ
သုတွာ ''အယံ ကိရ ကုမာရော ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သကလလောကဿ အဂ္ဂေါ သေဋ္ဌော သုတွာ သဗ္ဗသတ္တေ သံသာရ
တော ဥဒ္ဓရိဿတီ''တိ သုတွာ တံ ဘဂဝန္တံ ကုမာရကာလေယေဝ ဗုဒ္ဓဿ ဝိယ မဟာပူဇမကာသိ။ ပစ္ဆာ ကမေန ကု
မာရကာလံ ရာဇကုမာရကာလံ ရဇ္ဇကာလန္တိ ကာလတ္တယမတိက္ကမ္မ ဗုဒ္ဓေ ဇာတေပိ မဟာပူဇံ ကတွာ တတော စုတော
တုသိတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝိတွာ ပစ္ဆာ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တာဒိမနုဿသုခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္
မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဥ္ဝဿကာလေယေဝ ဘဂဝတိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎ
ေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၈၂. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဇာ
ယံ တဿ ဝိပဿိဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၈၄. **နေမိတ္တာနံ သုဏိတွာန** တိ ဧတ္ထ နိမိတ္တံ ကာရဏံ သုခဒုက္ခပ္ပတ္တိဟေတုံ ဇာနန္တီတိ နေမိတ္တာ, တေ
သံ နေမိတ္တာနံ နက္ခတ္တပာဌကာနံ ဝစနံ သုဏိတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝာတိ။

ဇာတိပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒုတိယဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၃. သေရေယျဝဂ္ဂေါ

၁. သေရေယျကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သေရေယျကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနေသု ကတာဓိကာရော တတော ပရေသု အတ္တဘာဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂန္တွာ ဣတိဟာသာဒိသကလဗြာဟ္မဏဓမ္မေသု ကောဋိပ္ပတ္တော ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ အဗ္ဘောကာသေ သပရိဝါရော ဌိတော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သေရေယျပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ခိပန္တော ပူဇေသိ။ တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာကာသေ ဝိတာနံ ဟုတွာ သတ္တာဟံ ဌတွာ ပစ္ဆာ အန္တရဓာယိံသု။ သော တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတီဝ ပသန္နမာနသော တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန ကာလံ ကတွာ တုသိတာဒီသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝိတွာ တတော မနုဿသုခမနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပါပုဏိတွာ ပုဗ္ဗဝါသနာဗလေန သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော အပရဘာဂေ ပုရာကတကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၃. သေရေယျကံ ဂဟေတွာန တိ သိရီသေ ဘဝံ ဇာတိပုပ္ဖံ သေရေယျံ, သေရေယျမေဝ သေရေယျကံ, တံ သေရေယျကံ ဂဟေတွာနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဘဂဝတိ ပသန္နော ဇာတိသုမနမကုဠစမ္ပကာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ ပတိဋ္ဌပေတွာ ပူဇေတုံ ကာလံ နတ္ထိတာယ တတ္ထ သမ္ပတ္တံ တံ သေရေယျကံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

သေရေယျကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ပုပ္ဖထူပိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုပ္ဖထူပိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ဂေဟံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ အတ္တနာ သဟဂတေဟိ ပဉ္စသိဿသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ကုက္ကုရနာမပဗ္ဗတသမီပေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ပဋိဝသတိ။ တဒါ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဘာဝံ သုတွာ သိဿေဟိ သဟ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမော ကေနစိ ဗျာဓိနာ ပီဠိတော ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ သိဿသန္တိကာ ဗုဒ္ဓဿာနုဘာဝံ လက္ခဏဉ္စ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဟိမဝန္တတော စမ္ပကာသောကတိလကကေဒ္ဓကာဒ္ယနေကေ ပုပ္ဖေ အာဟရာပေတွာ ထူပံ ကတွာ ဗုဒ္ဓံ ဝိယ ပူဇေတွာ ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။ အထ တေ သိဿာ တဿ အာဠဟနံ ကတွာ ဗုဒ္ဓသန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ အထ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ အနာဂတံသဉာဏေန ပါကဋိကရဏမကာသိ။ သော အပရဘာဂေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ပုဗ္ဗဝါသနာဗလေန သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၀. အထ သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ကုက္ကုရော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ ပဗ္ဗတဿ သိခရံ ကုက္ကုရာကာရေန သုနခာကာရေန သဏ္ဌိတတ္တာ “ကုက္ကုရပဗ္ဗတော”တိ သင်္ခံ ဂတော, တဿ သမီပေ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ပဉ္စတာပသသဟဿေဟိ သဟ ဝသမာနောတိ အတ္ထော။ နယာနုသာရေန သေသံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပုပ္ဖထူပိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဟယသအယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သမ္ဗုဒ္ဓော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဟယသအယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဟတ္ထိအဿဓေနုဗလသတ္တ ရတနာဒိဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟိတွာ သဟဿမတ္တာ သုဝဏ္ဏဟတိယော ကာရေတွာ တ တသ္မိံ ခီရဟယသသသဟဿဿ ပူရေတွာ တာ သဗ္ဗာ ကဟာပေတွာ သိမ္ဗလိဝန် အဂမာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ ဆဗ္ဗဏ္ဏရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေတွာ အာကာသေ စင်္ကမံ မာပေတွာ စင်္ကမတိ။ သော ပန သေဋ္ဌိ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတီဝ ပသန္နော ဟတိယော ဌပေတွာ ဝန္ဒိတွာ အာရောစေသိ ပဋိဂ္ဂဟဏာယ။ အထ ဘဂဝါ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ ပဋိဂ္ဂဟေသိ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ စ ပန တဿ သောမနဿုပ္ပာဒနတ္ထံ သဟဿမတ္တေဟိ ဘိက္ခူသင်္ဃေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဘုဉ္ဇိ, တဒဝသေသံ အနေကသဟဿဘိက္ခူ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ သော တေန ပုညေန သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၆. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ကုသလံ ပစ္စဝေက္ခမာနော တံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သမ္ဗုဒ္ဓော** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

၂၈. စင်္ကမံ သုသမာရူဠှော တိ စဒိနန္တော ပဒဝိက္ခေပံ ကရောန္တော ကမတိ ဂစ္ဆတီတိ စင်္ကမံ, စင်္ကမဿ ပဒဝိက္ခေပဿ အာဓာရဘူတပထဝိပဒေသော စင်္ကမံ နာမာတိ အတ္ထော, တေံ စင်္ကမံသု ဝိသေသေန အာရူဠှောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အမ္ဗရေ အနိလာယနေ** တိ ဝရီယတိ ဆာဒီယတိ အနေနာတိ ဝရံ, န ဗရန္တိ အမ္ဗရံ, သေတဝတ္ထသဒိသံ အာကာသန္တိ အတ္ထော။ နတ္ထိ နိလီယနံ ကေပနံ ဧတ္ထာတိ အနိလံ, အာ သမန္တတော ယန္တိ ဂစ္ဆန္တိ အနေန ဣတိ မန္တောတိ အာယနံ, အနိလဥ္စ တံ အာယနဉ္စေတိ အနိလာယနံ, တသ္မိံ အမ္ဗရေ အနိလာယနေ စင်္ကမံ မာပယိတ္ထိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဟယသအယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိသဇ္ဇ ဟာသာဒဝရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ နိဗ္ဗာနူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿီဘဂဝတော ကာလေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ ဒိဗ္ဗသုခမနုဘဝန္တော ဝိယ မနုဿသုခမနုဘဝန္တော ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ ဟာသာဒဝရေ နိသိန္နော ဟောတိ။ တဒာ ဘဂဝါ သုဝဏ္ဏမဟာမေရု ဝိယ ဝီထိယာ ဝိစရတိ, တံ ဝိစရမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဂန္ဓတွာ ဝန္ဒိတွာ သုဂန္ဓောဒကေန ဘဂဝန္တံ ဩသိဉ္စမာနော ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသေန အနလ္လီနော သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၅. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော နိသဇ္ဇ ဟာသာဒဝရေတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟာသာဒေ** တိ ပသာဒံ သောမနဿံ ဇနေတိ ဥပ္ပာဒေတီတိ ဟာသာဒော, မာလာကမ္မစိတ္တကမ္မသုဝဏ္ဏကမ္မာဒ္ဓနေကစိစိတ္တံ ဒိသွာ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌာနံ ဇနာနံ ပသာဒံ ဇနယတီတိ အတ္ထော။ ဟာသာဒော စ သော ပတ္တေတဗ္ဗဋ္ဌေန ဝရော စာတိ ဟာသာဒဝရော, တသ္မိံ ဟာသာဒဝရေ နိသဇ္ဇ နိသီဒိတွာ ဝိပဿိံ ဇိနဝရံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဂန္ဓောဒကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. သမ္မုခါထဝိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဇာယမာနေ ဝိပဿိမှီ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သမ္မုခါထဝိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဝဿိကကာလေယေဝ သကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော ဝိပဿိမှိ ဗောဓိသတ္တေ ဥပ္ပန္နေ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ လက္ခဏာနိ ဝေဒတ္တယေ ဒိဿမာနာနိ တာနိ ရာဇပ္ပမုခဿ ဇနကာယဿ ဝိပဿိဗောဓိသတ္တဿ လက္ခဏဉ္စ ဗုဒ္ဓဘာဝဉ္စ ဗျာကရိတွာ ဇနာနံ မာနသံ နိဗ္ဗာပေသိ, အနေကာနိ စ ထုတိဝစနာနိ နိဝေဒေသိ။ သော တေန ကုသလကမ္မေန ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။ ကတကုသလနာမေန **သမ္မုခါထဝိကတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၄၁. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဇာယမာနေ ဝိပဿိမှီ**တိအာဒိမာဟ။ **ဝိပဿိမှီ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ **ဇာယမာနေ** ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တေ အဟံ ဟတုဘူတံ **နိမိတ္တံ** ကာရဏံ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ ဟေတုံ **ဗျာကရိံ** ကထေသိံ, အနေကာနိ အစ္ဆရိယာနိ ပါကဋာနိ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သမ္မုခါထဝိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ကုသုမာသနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဓညဝတိယာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကုသုမာသနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ ပါရံ ဂတော ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု ကောဋိပ္ပတ္တော သကပရသမယကုသလော မာတာပိတရော ပူဇေတုကာမော ပဉ္စ ဥပ္ပလကလာပေ အတ္တနော သမီပေ ဌပေတွာ နိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ နီလပီတာဒိဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော စ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အာသနံ ပညာပေတွာ တတ္ထ တာနိ ပုပ္ဖာနိ သန္ထရိတွာ ဘဂဝန္တံ တတ္ထ နိသီဒါပေတွာ သကဃရေ မာတု အတ္ထာယ ပဋိယတ္တာနိ သဗ္ဗာနိ ခါဒနီယဘောဇနီယာနိ ဂဟေတွာ သပရိဝါရံ ဘဂဝန္တံ သဟတ္ထေန သန္တပ္ပေန္တော ဘောဇေသိ။ ဘောဇနာဝသာနေ ဇော် ဥပ္ပလဟတ္ထံ အဒါသိ။ တေန သောမနဿဇာတော ပတ္ထနံ အကာသိ။ ဘဂဝါပိ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု ဒွေဝ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဇေကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဘောဂယသေဟိ ဝမိတော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၅. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလံ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေန သရိတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဓညဝတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ ဓညာနံ ပုညဝန္တာနံ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏဂဟပတိမဟာသာလာနံ အနေကေသံ ကုလာနံ အာကရတ္တာ ဓညဝတီ, အထ ဝါ မုတ္တာမဏိအာဒိသတ္တရတနာနံ သတ္တဝိဓဓညာနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂါနံ အာကရတ္တာ ဓညဝတီ, အထ ဝါ ဓညာနံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါနံ ဝသနဋ္ဌာနံ အာရာမဝိဟာရာဒီနံ အာကရတ္တာ ဓညဝတီ, တဿာ **ဓညဝတိယာ**။ နဂရန္တိ ပတ္တေန္တိ ဧတ္ထ ဥပဘောဂပရိဘောဂဝတ္ထူနိ ကာ ဇနာတိ နဂရံ, န ဂစ္ဆတီတိ ဝါ နဂံ, ရာဇယုဝရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနံ။ နဂံ ရာတိ အာဒဒါတိ ဂဏှာတီတိ နဂရံ, ရာဇာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာန သမူဟဘူတံ ပါကာရပရိခါဒီဟိ ပရိက္ခိတ္တံ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ နဂရံ နာမာတိ အတ္ထော။ **နဂရေ** ယဒါ အဟံ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဗျာကရဏံ အလဘိံ, တဒါ တသ္မိံ ဓညဝတိယာ နဂရေ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကုသုမာသနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဖလအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဖလအာယကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗ္ရာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဝေဒတ္တယာဒိသကသိပ္ပေသု ဟရပ္ပတ္တော အနေကေသံ ဗ္ရာဟ္မဏာသ ဟဿာနိ ဟမောက္ခော အာစရိယော သကသိပ္ပာနံ ပရိယောသာနံ အဒိသ္ဝာ တတ္ထ စ သာရံ အပဿန္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ အဿမံ ကာရေတွာ သဟ သိဿေဟိ တသံ ကပ္ပေသိ, တသ္မိံ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဘိက္ခာယ စရမာနော တဿာနုကမ္ပာယ တံ ပဒေသံ သမ္ပာပုဏိ။ တာပသော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အတ္တနော အတ္ထာယ ပုဋ္ဌကေ နိက္ခိပိတွာ ရက္ခဂ္ဂေ လဂ္ဂိတာနိ မဓုရာနိ ပဒုမဖလာနိ မဓုနာ သဟ အဒာသိ။ ဘဂဝါ တဿ သောမနဿုပ္ပာဒနတ္ထံ ပဿန္တဿေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အာကာသေ ဌိတော ဖလအာနာနိသံသံ ကထေတွာ ပက္ကာမိ။

၇၅. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဝဿိကောယေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **အဇ္ဈာယကော မန္တဓရော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဇ္ဈေတိ စိန္တေတီတိ အဇ္ဈာယိ, အဇ္ဈာယိယေဝ အဇ္ဈာယကော။ ဧတ္ထ ဟိ အကာရော “ပဋိသေဓေ ဝုဒ္ဓိတဗ္ဗာဝေ။ ပေ.။ အကာရော ဝိရဟပ္ပကေ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဒသသု အတ္ထေသု တဗ္ဗာဝေ ဝတ္တတိ။ သိဿာနံ သဝနဓာရဏာဒိဝသေန ဟိတံ အဇ္ဈေတိ စိန္တေတိ သဇ္ဈာယံ ကရောတီတိ **အဇ္ဈာယကော,** စိန္တကောတိ အတ္ထော။ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟိတံ သဗ္ဗံ မန္တံ မနေန ဓာရေတိ ပဝတ္တေတီတိ **မန္တဓရော။ တိဏ္ဏံ ဝေဒာန ပာရဂူ** တိ ဝေဒံ ဝုစ္စတိ ဉာဏံ, ဝေဒေန ဝေဒိတဗ္ဗာ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗာတိ ဝေဒာ, ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒသင်္ခါတာ တယော ဂန္ထာ, တေသံ ဝေဒာနံ ဟာရံ ပရိယောသာနံ ကောဋ္ဌိ ဂတော ပတ္တောတိ ဟာရဂူ။ သေသံ ဟာကဋမေဝာတိ

ဖလအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဉာဏသညိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဉာဏသညိကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တသ္မိံ တသ္မိံ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ ပဗ္ဗတန္တရေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ပရိသုဒ္ဓံ ပဏ္ဍုရံ ပုလိနတလံ ဒိသွာ “ဤဒိသာ ပရိသုဒ္ဓာ ဗုဒ္ဓာ, ဤဒိသံဝ ပရိသုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓဉာဏ”န္တိ ဗုဒ္ဓဉ္စ တဿ ဉာဏဉ္စ အနုဿရိ ထောမေသိ စ။

၈၄. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော ပုဗ္ဗေ ကတပုညံ အနုဿရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော “ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ”တိအာဒိမာဟ။ **ပုလိနံ သောဘနံ ဒိသွာ**တိ ပရိပုဏ္ဏကတံ ဝိယ ပုလာကာရေန ပရိသောဓိတာကာရေန ပဝတ္တံ ဌိတန္တိ ပုလိနံ, သောဘနံ တလုကံ ဒိသွာ သေဋ္ဌံ ဗုဒ္ဓံ အနုဿရိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဉာဏသညိကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဂဏ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သမ္ဗုဒ္ဓော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂဏ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု ကတပုညသဉ္စယော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗ

တ္တော ဥပဘောဂပရိဘောဂေဟိ အနူနော ကေဒိဝသံ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ သဂဏံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော လာဇာပဉ္စမေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ သော တေနေဝ စိတ္တပ္ပသာဒေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ အပရဘာဂေ မနုဿေသု မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာတ္တံ ပာပုဏိ။

၉၁. သော ကေဒိဝသံ ပုဗ္ဗေ ကတပုညံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော "ဣမိနာ ကုသလေနာဟံ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တော"တိ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဂဏ္ဌိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပဒုမပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဒုမပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သကသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ဗုဒ္ဓုပ္ပတ္တိတော ပုရေတရံ ဥပ္ပန္နတ္တာ သြတအနုသာသနံ အလဘိတွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တဿ အဝိဒူရေ ကေတုမကံ နာမ ပဗ္ဗတံ နိဿာယ အဿမံ ကာရေတွာ ပဉ္စာဘိညာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တ ဈာနသုခေနေဝ ဝိဟာသိ။ တဒါ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သတ္တေ သံသာရတော ဥဒ္ဓရန္တော တဿာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တံ အဂမာသိ။ တာပသော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သကသိဿေ သမာနေတွာ တေဟိ ပဒုမပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓေါ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၉၇. သော အတ္တနော ပုညကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ**တိအာဒိမာဟ။ **ကေတုမော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ အနေကေသံ ယက္ခဒေဝတာနံ အာဝါသဘာဝေန အဓိဋ္ဌာနဝသေန ကေတုမဿ ဘဝနတ္တာ ကေတုမောတိ ပာကဋော အဟောသိ။ ပဝတ္တတိ တိဋ္ဌတီတိ ပဗ္ဗတော။ **နာဂရုက္ခေဟိ သဉ္ဆန္နော**တိ ရုဟတိ တိဋ္ဌတီတိ ရုက္ခော။ အထ ဝါ ပထဝိံ ခနန္တော ဥဒ္ဓံ ရုဟတီတိ ရုက္ခော, နာနာ အနေကပ္ပကာရာ စမ္ပကကပ္ပူရနာဂအဂရုစန္ဒနာဒယော ရုက္ခာတိ နာနာရုက္ခာ, တေဟိ နာနာရုက္ခေဟိ သဉ္ဆန္နော ပရိကိဏ္ဏော ကေတုမော ပဗ္ဗတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဟာဘူတဂဏာလယော**တိ ဘဝန္တိ ဇာယန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ စာတိ ဘူတာ, မဟန္တာ စ တေ ဘူတာ စာတိ မဟာဘူတာ, မဟာဘူတာနံ ဂဏော သမူဟောတိ မဟာဘူတဂဏော, မဟာဘူတဂဏဿ အာလယော ပတိဋ္ဌာတိ မဟာဘူတဂဏာလယော။

၉၈. ဝေမဇ္ဈမှိ စ တဿာသိ တိ တဿ ကေတုမဿ ပဗ္ဗတဿ ဝေမဇ္ဈေ အဗ္ဘန္တရေ အဿမော အဘိနိမ္မိတော နိပ္ဖာဒိတော ကတောတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ပဒုမပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

တေရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၄. သောဘိတဝဂ္ဂေါ

၁. သောဘိတတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သောဘိတတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရာ ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ သောမနဿေန ပသန္နမာနသော နာနပ္ပကာရေဟိ ထောမေသိ။ သော တေနေဝ သောမနဿေန ကာလံ ကတွာ ဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ မနုဿသုခံ အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထုဝသ္သိကောဝ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အရဟာ အဟောသိ။

၁. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သောဘိတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. သုဒဿနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိတ္ထတာယ နဒီတီရေတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဒဿနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကတပုညူပစယော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော ဝိတ္ထတာယ နာမ ဂင်္ဂါယ သမီပေ ပိလက္ခုဖလိတံ ပရိယေသန္တော တဿာ တီရေ နိသိန္နံ ဇလမာနအဂ္ဂိသိခံ ဣဝ သိခိံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကေတကီပုပ္ဖံ ဝဏ္ဋေနေဝ ဆိန္ဒိတွာ ပူဇေန္တော ဧဝမာဟ – ''ဘန္တေ, ယေန ဉာဏေန တွံ ဇာနာသိ, ယေန ဉာဏေန ဣဒံ ဒေဝံ မဟာနုဘာဝေ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေ ဇာတော, တံ ဉာဏံ အဟံ ပူဇေမိ''တိ။ အထ ဘဂဝါ အနုမောဒနမကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု ဇာတော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၀. သော အတ္တနော ကတကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိတ္ထတာယ နဒီတီရေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိတ္ထတာယာ**တိ ဝိတ္ထရတိ ပတ္ထရတိ ဝိတ္ထိဏ္ဏာ ဟောတီတိ ဝိတ္ထတာ, နဒန္တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ ဣတော ဂတာ ပဝတ္တာတိ နဒီ, နဒိံ တရန္တာ ဧတံ ပတွာ တိဏ္ဏာ နာမ ဟောန္တီတိ တီရံ, တဿာ ဝိတ္ထတာယ နဒိယာ တီရေ တီရသမီပေတိ အတ္ထော။ **ကေတကီ ပုပ္ဖိတံ ဒိသွာ**တိ ကုစ္ဆိတာကာရေန ဂဏှာန္တာနံ ဟတ္ထံ ကဏ္ဋကော ဆိန္ဒတိ ဝိဇ္ဈတီတိ ကေတံ, ကေတဿ သော ကေတကီပုပ္ဖံ, တံ ဒိသွာ ဝဏ္ဋံ ဆိန္ဒိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁. သိခိနော လောကဗန္ဓုနောတိ သိခီ ဝုစ္စတိ အဂ္ဂိ, သိခီသဒိသာ နီလပီတာဒိဘေဒါ ဇလမာနာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဃနရံသိယော ယဿ သော သိခီ, လောကဿ သကလလောကတ္တယဿ ဗန္ဓု ဉာတကောတိ လောကဗန္ဓု, တဿ သိခိနော လောကဗန္ဓုနော ကေတကီပုပ္ဖံ ဝဏ္ဋေ ဆိန္ဒိတွာ ပူဇေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သုဒဿနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. စန္ဒနပူဇနကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စန္ဒဘာဂနဒီတီရေတိအာဒိကံ အာယသ္မတော စန္ဒနပူဇနကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တေ စန္ဒဘာဂနဒိယာ သမီပေ ကိန္နရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ပုပ္ဖဘက္ခော ပုပ္ဖနိဝသနော စန္ဒနအဂရုအာဒီသု ဂန္ဓဝိ

ဘူသိတော ဟိမဝန္တေ ဘုမ္မဒေဝတာ ဝိယ ဥယျာနကီဠဗလကီဠာဒိအနေကသုခံ အနုဘဝန္တော တသံ ကပ္ပေသိ။ တအ အတ္တဒသ္သီ ဘဂဝတ တသ္သာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ အာကာသတော ဩရုယှ ဟ သင္ဂ္ဂဠို ပညာပေတွာ နိသီ ဒိ။ သော ကိန္နရော တံ ဘဂဝန္တံ ဝိဇ္ဇောတမာနံ တတ္ထ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သုဂန္ဓစန္ဒနေန ပူဇေသိ။ တသ္သ ဘဂဝတ အနုမောဒနံ အကာသိ။

၁၇. သော တေန ပုညေန တေန သောမနဿေန ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အပရာပရံ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇပဒေသရဇ္ဇသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ** တိအာဒိမာဟ။ တ တ္ထ စန္ဒံ မနံ ရုစိံ အဘ္ဘာသယံ ဥတွာ ဝိယ ဇာတောတိ စန္ဒော။ စန္ဒမဏ္ဍလေန ပသန္နနိမ္မလောဒကေန ဥဘောသု ပသ္သေသု မုတ္တာဒလသဒိသသန္တရဓဝလပုလိနတလေန စ သမန္နာဂတတ္တာ စန္ဒေန ဘာဂါ သဒိသာတိ စန္ဒဘာဂါ, တ ဿာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ သမီပေတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေတ တိ။

စန္ဒနပူဇနကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

အဋ္ဌမဘာဏဝာရဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ပုပ္ဖစ္ဆဒနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုနန္ဒော နာမ နာမေန တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုပ္ဖစ္ဆဒနိယတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာ ဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော မဟာဘောဂေ မဟာယသော အနာဘိရ တော အဟောသိ။ ကေဒိဝသံ သော ''သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဣမေ ယာစကာ နာမ 'အဟံ အနံ န လဒ္ဓေါသ္မိံ'တိ ဝတ္တုံ မာ လ ဘန္တူ''တိ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေသိ။ တအ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝ သပရိဝါရော အာကာသေန ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော သကသိဿေ ပက္ကောသာပေတွာ ပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ အာကာသေ ဥက္ခိပိတွာ ပူဇေသိ။ တာနိ သကလနဂရံ ဆာဒေတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ အဋ္ဌံသု။

၂၆. သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကေသ္မိံ ကု လဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုနန္ဒော နာမ နာမေန** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယ တ္တာ သုဝိညေယျမေတတိ။

ပုပ္ဖစ္ဆဒနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ရဟောသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရဟောသညကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကေသ္မိံ ဗုဒ္ဓသုညကာလေ မဇ္ဈိမဒေသေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ကေဝလံ ဥဒရံ ပူရေတွာ ကာမဓေဒမာနာဒယော အကုသလေယေဝ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အနေကတာပသသတပရိဝါရော ဝသဘပဗ္ဗတသမီပေ အဿမံ မာပေတွာ တီဏိ ဝဿသဟဿာနိ ဟိမ ဝန္တေယေဝ ဝသမာနော ''အဟံ တွေကာနံ သိဿာနံ အာစရိယောတိ သမ္မတော ဂရုဋ္ဌာနိယော ဂရုကာတဗ္ဗော ဝန္ဒ နိယော, အာစရိယော မေ နတ္ထီ''တိ ဒောမနဿပ္ပတ္တော တေ သဗ္ဗေ သိဿေ သန္နိပာတေတွာ ဗုဒ္ဓါနံ အဘာဝေ နိ ဗ္ဗာနာဓိဂမာဘာဝံ ပကာသေတွာ သယံ ဧကော ရဟော ဝိဝေကဋ္ဌာနေဝ နိသိန္နော ဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခါ နိသိန္နော ဝိယ

ဗုဒ္ဓသညံ မနသိ ကရိတွာ ဗုဒ္ဓာရမ္မဏံ ပီတိံ ဥပ္ပာဒေတွာ သာလာယံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသိန္နော ကာလံ ကတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

၃၄. သော တတ္ထ ဗျာနသုခေန စိရံ ဝသိတွာ ကြမသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ကာမေသု အနလ္လီနော သတ္တဝဿိကော ပဗ္ဗဇိတွာ ခုရဂ္ဂေယေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ဆဠဘိညော ဟုတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ **ဝသဘော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတံ ဝိနာ သေသပဗ္ဗတာနံ ဥစ္စတရဘာဝေန သေဋ္ဌတရဘာဝေန ဝသဘောတိ သင်္ခံ ဂတော ပဗ္ဗတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ရဟောသညကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. စမ္ပကပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ကဏိကာရံဝ ဇောတန္တန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော စမ္ပကပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနန္တရေ ဝသန္တော ဝေဿဘုံ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ သိဿေဟိ အာနီတေဟိ စမ္ပကပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ အနုမောဒနံ အကာသိ။ သော တေနေဝ ကုသလေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကြမသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ပုဗ္ဗဝါသနာဗလေန ဃရာဝါသေ အနလ္လီနော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၁. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗပုညကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ကဏိကာရံဝ ဇောတန္တ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကဏိကာရ**န္တိ သကလပတ္တပလာသာနိ ပရိစ္စဇ္ဇ ဟုတွာ ပုပ္ဖဂဟဏသမယေ ကဏ္ဏိကာဗန္ဓေ ဟုတွာ ပုပ္ဖမကုဠာနံ ဂဟဏတော ကဏ္ဏိကာကာရေန ပကတောတိ ကဏိကာရော, "ကဏ္ဏိကာရော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန ဏကာရဿ ပုဗ္ဗ ဏ-ကာရဿ လောပံ ကတွာ "ကဏိကာရ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တံ ပုပ္ဖိတံ ကဏိကာရရုက္ခံ ဣဝ ဇောတန္တံ ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စမ္ပကပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. အတ္ထသန္ဒဿကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိသာလမာဠေ အာသီနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော အတ္ထသန္ဒဿကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု အတ္တဘာဝေသု ကတပုညူပစယော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝါယ သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ဂေဟံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ရမဏီယေ ဌာနေ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ပဋိဝသတိ, တဒါ သတ္တာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တမာဂတံ ပဒုမုတ္တရဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဝန္ဒိတွာ ထုတိဝစနေဟိ ထောမေသိ။ သော တေန ပုညေန ယာဝတာယုကံ ကတွာ ကာလင်္ကတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။ သော အပရဘာဂေ ကြမသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၄၇. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိသာလမာဠေ အာသီနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိသာလမာဠေ**တိ ဝိသာလံ ပတ္ထဋံ ဝိတ္ထိဏ္ဏံ မဟန္တံ မာဠံ ဝိသာလမာဠံ, တသ္မိံ ဝိသာလမာဠေ **အာသီနော** နိသိန္နော အဟံ လောကနာယကံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အတ္ထသန္ဒဿကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ကေပသာဒနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နာရဒေ ဣတိ မေ နာမန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကေပသာဒနိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု ကတကုသလော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ကေသတေတိ ပာကဋော ဟုတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အတိဝိယ ပီတိသောမနဿဇာတော ပက္ကာမိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တေနေဝ သောမနဿေန ကာလံ ကတွာ ဒေဝေသု နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နော တတ္ထ သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အညတရသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၅၅. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ကတကုသလကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နာရဒေ ဣတိ မေ နာမ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာရဒေ**တိ ဇာတိဝသေန သုဒ္ဓသရီရတ္တာ နတ္ထိ ရဇော ဓူလိ မလံ ဧတဿာတိ နာရဇော, ဇ-ကာရဿ ဒ-ကာရံ ကတွာ နာရဒေတိ ကုလဒတ္တိကံ နာမံ။ **ကေသတေ**တိ ကိံသဝစ္ဆကေတွ တေ ဇာတတ္တာ ကေသတေ နာရဒကေသတေ ဣတိ မံ ဇနာ **ဝိဒူ** ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟာကဋမေဝာတိ။

ကေပသာဒနိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သာလပုပ္ဖအယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

မိဂရာဇာ တဒာ အာသိန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သာလပုပ္ဖအယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကတကုသလသဉ္စယော ကေနစိ ကမ္မစ္ဆိဒ္ဒေန ဟိမဝန္တေ သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော အနေကသီဟပရိဝါရော ဝိဟာသိ။ တဒါ သိခီ ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ ဟိမဝန္တံ အဂမာသိ။ သီဟော တံ ဥပဂတံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သာခါဘင်္ဂေန သကဏ္ဋကသာလပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ တဿ အနုမောဒနံ အကာသိ။

၆၀. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **မိဂရာဇာ တဒာ အာသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မရဏံ ဂစ္ဆန္တီတိ မိဂါ, အထ ဝါ ဃာသံ မဂ္ဂန္တိ ဂဝေသန္တီတိ မိဂါ, မိဂါနံ ရာဇာ မိဂရာဇာ။ သကလစတုပ္ပဒါနံ ရာဇဘာဝေ သတိပိ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ မိဂေ အာဒိံ ကတွာ မိဂရာဇာတိ ဝုတ္တံ။ ယဒါ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သပုပ္ဖံ သာလသာခံ ဘဉ္ဇိတွာ ပူဇေသိံ, တဒါ အဟံ မိဂရာဇာ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၆၂. **သကောသံ ပုပ္ဖမာဟရိ** န္တိ သကဏ္ဋကံ သာလပုပ္ဖံ အာဟရိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သာလပုပ္ဖအယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပိယာလဖလအယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပရောဓကော တဒာ အာသိန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပိယာလဖလအယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ နေသာဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဟိမဝန္တေ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဘာရေ မိဂေ ဝဓိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ ဝသတိ။ တသ္မိံ ကာလေ တတ္ထ ဂတံ သိခိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သာယံ ပာတံ နမဿမာနော ကဉ္စိ ဒေယျဓမ္မံ အပဿန္တော

တော မစုရာနိ ပိယာလဖလာနိ ဥစ္စိနိတ္ဝာ အအာသိ။ ဘဂဝတ တာနိ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော နေသာအေ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌသရီရော ဟုပကမ္မေ ဝိရတ္တစိတ္တော မူလဖလာဟာရော နစိရဿေဝ ကာလံ ကတ္ဝာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

၆၆. သော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတ္ဝာ မနုဿေသု စ အနေကဝိဓသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတ္ဝာ ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတ္ဝာ တတ္ထ အနဘိရတော ဂေဟံ ပဟာယ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော အတ္တနော ကတဖလအနုကမ္မံ သရိတ္ဝာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပရောဓကော တဒါ အာသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယဒါ အဟံ ပိယာလဖလံ ဒတ္ဝာ စိတ္တံ ပသာဒေသိံ, တဒါ အဟံ ပရောဓကော အာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရောဓကော**တိ ပရသတ္တရောဓကော ဝိဟေသကော။ ''ပရရောဓကော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ပုဗ္ဗဿ ရ-ကာရဿ လောပံ ကတ္ဝာ ''ပရောဓကော''တိ ဝုတ္တံ။

၆၉. **ပရိစာရိံ ဝိနာယက**န္တိ တံ နိဗ္ဗာနပဟပကံ သတ္ထာရံ, ''ဘန္တေ , ကမံ ဖလံ ပရိဘုဥ္ဇထာ''တိ ပတရိံ နိမန္တေသိံ အာရာဓေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပိယာလဖလအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

စုဒ္ဒသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၅. ဆတ္တဝဂ္ဂေါ

၁. အတိဆတ္တိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတီတိအာဒိကံ အာယသ္မတော အတိဆတ္တိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဓရမာနဿ ဘဂဝတော အဒိဋ္ဌတ္တာ ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ “အဟော မမ ပရိဟာနီ”တိ စိန္တေတွာ “မမ ဇာတိံ သဖလံ ကရိဿာမီ”တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော ဆတ္တာဓိဆတ္တံ ကာရေတွာ တဿ ဘဂဝတော သရီရဓာတုံ နိဟိတဓာတုဂဗ္ဘံ ပူဇေသိ။ အပရဘာဂေ ပုပ္ဖစ္ဆတ္တံ ကာရေတွာ တမေဝ ဓာတုဂဗ္ဘံ ပူဇေသိ။ သော တေနေဝ ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဝါယမန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဆတ္တာတိဆတ္တ**န္တိ ဆာဒိယတိ သံဝရိယတိ အာတပာဒိန္တိ ဆတ္တံ, ဆတ္တဿ အတိဆတ္တံ ဆတ္တဿ ဥပရိ ကတဆတ္တံ ဆတ္တာတိဆတ္တံ, ဆတ္တဿ ဥပရူပရိ ဆတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ထူပမ္ဟိ အဘိရောပယိ**န္တိ ထူပိယတိ ရာသိကရီယတီတိ ထူပေါ, အထ ဝါ ထူပတိ ထိရဘာဝေန ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇမာနော ပတိဋ္ဌာတီတိ ထူပေါ, တသ္မိံ ထူပမ္ဟိ မယာ ကာရိတံ ဆတ္တံ ဥပရူပရိ ဌပနဝသေန အဘိ ဝိသေသေန အာရောပယိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၂. **ပုပ္ဖစ္ဆဒနံ ကတွာန**တိ ဝိကသိတေဟိ သုဂန္ဓေဟိ အနေကေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဆဒနံ ဆတ္တုပရိ ဝိတာနံ ကတွာ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အတိဆတ္တိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ထမ္ဘာရောပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟီတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ထမ္ဘာရောပကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဓမ္မဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓော ပသန္နော ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ တဿ ဘဂဝတော ဓာတုဂဗ္ဘမာဠကေ ထမ္ဘံ နိခနိတွာ ဓဇံ အာရောပေသိ။ ဗဟူနိ ဇာတိသုမနပုပ္ဖာနိ ဂန္ထိတွာ နိဿေဏိယာ အာရောဟိတွာ ပူဇေသိ။

၃. သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ကာလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဒဟရကာလတော ပဘုတိ ပူဇနီယော သာသနေ ဗဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟီ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟီ**တိ သကလလောကဿ နာထေ ပဓာနဘူတေ ပဋိသရဏေ စ သတ္ထရိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတေ နိဗ္ဗုတဒီပသိခါဝိယ အဒဿနံ ဂတေတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မဒဿီနရာသဘေ**တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ပဿတီတိ ဓမ္မဒဿီ, အထ ဝါ သတိပဋ္ဌာနာဒိကေ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဒဿနသီလော ပဿနသီလောတိ ဓမ္မဒဿီ, နရာနံ အာသဘော ပဝရော ဥတ္တမောတိ နရာသဘော, ဓမ္မဒဿီ စ သော နရာသဘော စေတိ ဓမ္မဒဿီနရာသဘော, တသ္မိံ ဓမ္မဒဿီနရာသဘေ။ **အာရောပေသိံ ဓဇံ ထမ္ဘ**န္တိ စေတိယမာဠကေ ထမ္ဘံ နိခနိတွာ တတ္ထ ဓဇံ အာရောပေသိံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေသိန္တိ အတ္ထော။

၆. **နိဒ္ဒေသဏီ မာပယိတ္ဗတနာ** တိ နိဒ္ဒေသာယ တံ ဣဏဏ္ဍိ ဂဏ္ဍိ အာရောဟာဏ္ဍိ ဥပရီတိ နိဒ္ဒေသဏီ, တံ နိဒ္ဒေသဏီ မာပယိတ္ဗတ ကာရေတဗ္ဗတ ဗန္ဓိတဗ္ဗတ ထူပသေဒ္ဒံ သမာရုဟိတ္ဗံ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓာတိပုပ္ဖံ ဂဟေတဗ္ဗတနာ** တိ ဓာယ မာနမေဝ ဓနာနံ သုန္ဒရံ မနံ ကရောတီတိ ဓာတိသုမနံ, ဓာတိသုမနမေဝ ပုပ္ဖံ "ဓာတိသုမနပုပ္ဖ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဇန္ဓေသုခတ္ထံ သုမနသဒ္ဒဿ လောပံ ကတ္ဗတ "ဓာတိပုပ္ဖ"န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဓာတိသုမနပုပ္ဖံ ဂဟေတဗ္ဗတ ဂဏ္ဍိတဗ္ဗတ ထူပမ္ဗဟိ အာရောပယိ, အာရောပေတဗ္ဗတ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ထမ္ဘာရောပကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဝေဒိကာရကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟီတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝေဒိကာရကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပိယဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္ဗတ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတ္ဗတ နိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ ပသန္နော တဿ စေတိယေ ဝလယံ ကာရေသိ, သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပရိပူရေတ္ဗတ မဟာပူဇံ ကာရေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အနေကေသု ဓာတိသတသဟဿေသု ပူဇနီယော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ ဥဘယသုခံ အနုဘဝိတ္ဗတ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိဘဝသမ္ပန္နော ပဗ္ဗဇိတ္ဗတ တယမန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၀. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗေ ကတကုသလံ သရိတ္ဗတ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမ္ဟီ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ပိယဒဿီနရုတ္တမေ** တိ ပိယံ သောမနဿာကာရံ ဒဿနံ ယဿ သော ပိယဒဿီ, အာရောဟပရိဏာဟဒ္ဗတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတာနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာမဏ္ဍလေဟိ သာဓု မဟာဇနပ္ပသာဒံ ဇနယနာကာရဒဿနောတိ အတ္ထော။ နရာနံ ဥတ္တမောတိ နရုတ္တမော, ပိယဒဿီ စ သော နရုတ္တမော စေတိ ပိယဒဿီနရုတ္တမော, တသ္မိံ ပိယဒဿီနရုတ္တမေ နိဗ္ဗုတေ ဓာတုဂဗ္ဘမ္ဟိ မုတ္တဝေဒိံ အဟံ အကာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပုပ္ဖာဓာရတ္ထာယ ပရိယောသာနေ ဝေဒိကာဝလယံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၁၁. **မဏီဟိ ပရိဝါရေတွာ**တိ မဏတိ ဇောတတိ ပဘာသတီတိ မဏိ, အထ တ ဓနာနံ မနံ ပူရေန္တော သောမနဿံ ကရောန္တော ဣတော ဂတော ပဝတ္တောတိ မဏိ, ဓာတိရင်္ဂမဏိဝေဠုရိယမဏိအာဒီဟိ အနေကေဟိ မဏီဟိ ကတဝေဒိကာဝလယံ ပရိဝါရေတွာ ဥတ္တမံ မဟာပူဇံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဝေဒိကာရကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. သပရိဝါရိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သပရိဝါရိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဓာတီသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ အဟောသိ။ အထ ပဒုမုတ္တရေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ မဟာဇနော တဿ ဓာတုံ နိဒဟိတ္ဗတ မဟန္တံ စေတိယံ ကာရေတ္ဗတ ပူဇေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ အယံ ဥပာသကော တဿ သုပရိ စန္ဒနသာရေန စေတိယဃရံ ကရိတ္ဗတ မဟာပူဇံ အကာသိ။ သော တေနေဝ ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတ္ဗတ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဗာယ ကုသလံ ကတ္ဗတ သဒ္ဓာယ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတ္ဗတ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၅-၈. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတ္ဗတ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩမတ္တ**န္တိ လာမကဘာဝံ နီစဘာဝံ ဒုက္ခိတဘာဝံ တ န ပဿာမိ န ဇာနာမိ, န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော မယှာ နီစဘာဝေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟာကဋမေဝ။

သပရိဝါရိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဥမာပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကမဟိတေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥမာပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော နိဗ္ဗုတဿ ဘဂဝတော စေတိယမဟေ ဝတ္တမာနေ ဣန္ဒနီလမဏိဝဏ္ဏံ ဥမာပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။ သော တေန ပုညေန သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဒိဗ္ဗမာနုသသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ဗဟုလံ နီလဝဏ္ဏော ဇာတိသမ္ပန္နော ဝိဘဝသမ္ပန္နော အဟောသိ။ သော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၂၁. သော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကမဟိတေ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **လောကမဟိတေ**တိ လောကေဟိ မဟိတော ပူဇိတောတိ လောကမဟိတော, တသ္မိံ လောကမဟိတေ သိဒ္ဓတ္ထမှိ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဟုတီနံပဋိဂ္ဂဟေ** တိ အာဟုတိနော ဝုစ္စန္တိ ပူဇာသက္ကာရာ, တေသံ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အရဟတီတိ အာဟုတီနံပဋိဂ္ဂဟော, အလုတ္တကိတန္တသမာသော, တသ္မိံ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေတိ အတ္ထော။

၂၂. **ဥမာပုပ္ဖ** န္တိ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ နီလပဘံ မုဋ္ဌမာနံ ပုပ္ဖတိ ဝိကသတီတိ ဥမာပုပ္ဖံ, တံ ဥမာပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ စေတိယေ ပူဇံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဥမာပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. အနုလေပဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အနောမဒဿီမုနိနော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အနုလေပဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ တဿ ဘဂဝတော ဗောဓိရုက္ခဿ ဝေဒိကာဝလယံ ကာရေတွာ သုဓာကမ္မဉ္စ ကာရေတွာ တလုကသန္ထရဏံ ဒဒ္ဒဠ္ဟမာနံ ရဇတဝိမာနမိဝ ကာရေသိ။ သော တေန ပုညေန သုခပ္ပတ္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ရဇတဝိမာနရဇတဂေဟရဇတပါသာဒေသု သုခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနမနုယုတ္တော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၆. သော အပရဘာဂေ “ကိံ နု ခော ကုသလံ ကတွာ မယာ အယံ ဝိသေသော အဓိဂတော”တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေန ပဋ္ဌိဟဋ္ဌိယာ အနုဿရိတွာ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလံ ဇာနိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿီမုနိနော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အနောမံ အလာမကံ ဒဿနံ ဒဿနီယံ သရီရံ ယဿ သော အနောမဒဿီ, ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတာနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာသမုဇ္ဇလဝိရာဇိတသရီရတ္တာ သုန္ဒရဒဿနောတိ အတ္ထော။ **သုဓာယ ပိဏ္ဍံ ဒတွာန** တိ ဗောဓိဃရေ ဝေဒိကာဝလယံ ကာရေတွာ သကလေ ဗောဓိဃရေ သုဓာလေပနံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဟတ္ထိကမ္မံ အကာသဟ** န္တိ သာရကဋ္ဌေန ဖလကဟတ္ထိယော ကတွာ တာဟိ ဟတ္ထီဟိ မဋ္ဌကမ္မံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အနုလေပဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. မဂ္ဂဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဥတ္တရိတ္တန နဒိကန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဂ္ဂဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု နိဗ္ဗာနာဓိဂမတ္ထာယ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ လောကသမ္မတေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ ဧကံ နဒိံ ဥတ္တရိတွာ ဝနန္တရံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ''ဣဒါနိ မယာ ဘဂဝတော မဂ္ဂံ သမံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ ကုဒ္ဒာလပိဋကာနိ အာဒာယ ဘဂဝတော ဂမနမဂ္ဂံ သမံ ကတွာ တလုကံ ဩကိရိတွာ ဘဂဝတော ဟဒယေ ဝန္ဒိတွာ, ''ဘန္တေ, ဣမိနာ မဂ္ဂကလဋ္ဌာရကရဏေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပူဇနီယော ဘဝေယျံ, နိဗ္ဗာနဉ္စ ပာပုဏေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ ''ယထာဓိပ္ပာယံ သမိဇ္ဈတူ''တိ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

၃၂-၃. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော အဟောသိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဟာကဋ္ဌေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တဝိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ပစ္စက္ခတော ဥတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဥတ္တရိတ္တန နဒိက**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နဒတိ သဒ္ဒံ ကရောတိ ဂစ္ဆတီတိ နဒီ, နဒီယေဝ နဒိကာ, တံ နဒိကံ ဥတ္တရိတွာ အတိက္ကမိတွာတိ အတ္ထော။ **ကုဒ္ဒာလပိဋကမာဒါယ**တိ ကု ဝုစ္စတိ ပထဝီ, တံ ဝိဒာလနေ ပဒါလနေ ဆိန္ဒနေ အလန္တိ ကုဒ္ဒာလံ, ပိဋကံ ဝုစ္စတိ ပံသုတလိကာဒိတဟကံ, တာလပဏ္ဏဝေတ္တလတာဒီဟိ ကတဘာဇနံ, ကုဒ္ဒာလဉ္စ ပိဋကဉ္စ ကုဒ္ဒာလပိဋကံ, တံ အာဒာယ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မဂ္ဂဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဖလကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ယာနကာရော ပုရေ အာသိန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဖလကဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု အတ္တဘာဝေသု ကတပုညသမ္ဘာရော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝဍ္ဎကိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော စန္ဒနေန အာလမ္ဗနဖလကံ ကတွာ ဘဂဝတော အဒါသိ။ ဘဂဝါ တဿာနုမောဒနံ အကာသိ။

၃၇. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ကာလေ စိတ္တသုခပီဏိတော ဥဘယသမ္ပတ္တိံ ယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒော ပဗ္ဗဇိတွာ တဃမန္တော နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ယာနကာရော ပုရေ အာသိ**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယာနကာရော**တိ ယန္တိ ဧတေန ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဋ္ဌာနန္တိ ယာနံ, တံ ကရောတီတိ ယာနကာရော, ပုရေ ဗုဒ္ဓဒဿနသမယေ အဟံ ယာနကာရော အာသိံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **စန္ဒနံ ဖလကံ ကတွာ** တိ စန္ဒတိ ပရိဠာဟံ ဝူပသမေတီတိ စန္ဒနံ။ အထ ဝါ စန္ဒန္တိ သုဂန္ဓဘာဝေန တုဋ္ဌံ ဥဒရိံ ဝိလိမ္ပန္တိ ဧတေနာတိ စန္ဒနံ, တံ အာလမ္ဗနဖလကံ ကတွာ။ **လောကဗန္ဓုနော**တိ သကလလောကဿ ဗန္ဓု ဉာတိဘူတောတိ လောကဗန္ဓု, တဿ လောကဗန္ဓုနော သတ္ထုဿ အဒါသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဖလကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဝဋံသကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုမေဓော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝဋံသကိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမမုနိန္ဒေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဂေဟံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟာဝနေ ဝိဟာသိ။ တသ္မိံ သမယေ သုမေဓော ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမတာယ တံ ဝနံ သမ္ပာပုဏိ။ အထ သော တာပသော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဝိကသိတံ သဠလပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ဝဋံသကာကာရေန ဂန္ထေတွာ ဘဂဝတော ဟဒမူလေ ဌပေတွာ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ တဿ စိတ္တပ္ပသာဒတ္ထာယ အနုမောဒနမကာသိ။ သော တေန ပု

ညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတ္ဝာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ ဇာတော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓော ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၄၃. သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမေဓော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဝေကမနုဗ္ရူဟန္တော** တိ ဇနာကိဏ္ဏတံ ပဟာယ ဇနဝိဝေကံ စိတ္တဝိဝေကဉ္စ အနုဗ္ရူဟန္တော ဝဍ္ဎေန္တော ဗဟုလီကရောန္တော မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂာဟိ ပာဝိသီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဝဋံသကိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပလ္လင်္ကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုမေဓဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပလ္လင်္ကဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု နိဗ္ဗာနာဓိဂမတ္ထာယ ကတပုညူပစယော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ မဟာဘောဂသမ္ပန္နော သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ တဿ သတ္ထုနော သတ္တရတနမယံ ပလ္လင်္ကံ ကာရေတွာ မဟန္တံ ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော အဟောသိ။ သော အနုက္ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကေသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝာသံ သဏ္ဌပေတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမေန **ပလ္လင်္ကဒါယကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။ ဟေဋ္ဌာ ဝိယ ဥပရိပိ ပုဗ္ဗေ ကတပုညနာမေန ထေရာနံ နာမာနိ ဇဝမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၄၇. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမေဓဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ **ပလ္လင်္ကော ဟိ မယာ ဒိန္နော** တိ ပလ္လင်္ကံ ဦရုဗဒ္ဓာသနံ ကတွာ ယတ္ထ ဥပဝိသန္တိ နိသီဒန္တိ, သော ပလ္လင်္ကောတိ ဝုစ္စတိ, သော ပလ္လင်္ကော သတ္တရတနမယော မယာ ဒိန္နော ပူဇိတောတိ အတ္ထော။ **သဥတ္တရသပစ္ဆဒေါ** တိ သဟ ဥတ္တရစ္ဆဒေန သဟ ပစ္ဆဒေန သဥတ္တရသပစ္ဆဒေါ, ဥပရိဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ အာသနံ ဥတ္တမဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟာကဋမေဝါတိ။

ပလ္လင်္ကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပန္နရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၆. ဗန္ဓုဇီဝကဝဂ္ဂေါ

၁. ဗန္ဓုဇီဝကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

စန္ဒံဝ ဝိမလံ သုဒ္ဓ န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗန္ဓုဇီဝကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ရူပကာယသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ဘဂဝတော ပာဒမူလေ ပူဇေသိ။ ဘဂဝတ တဿ စိတ္တပ္ပသာဒဝဍ္ဎနတ္ထာယ အနုမောဒနမကာသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တေနေဝ ပုညေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဆကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကမေန အမှာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဥပ္ပန္နကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ရူပဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဒ္ဓာဇာတော ဂေဟံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁. သော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏေန ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မံ အနုဿရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **စန္ဒံဝ ဝိမလံ သုဒ္ဓ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စန္ဒံဝ ဝိမလံ သုဒ္ဓ** န္တိ အဗ္ဘာ, မဟိကာ, ဓူမော, ရဇော, ရာဟူတိ ဣမေဟိ ဥပက္ကိလေသမလေဟိ ဝိမုတ္တံ စန္ဒံ ဣဝ ဒိယဍ္ဎသဟဿုပက္ကိလေသမလာနံ ပဟီနတ္တာ ဝိမလံ နိက္ကိလေသတ္တာ သုဒ္ဓံ ပသန္နံ သိခိံ သမ္ဗုဒ္ဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိလေသကဒ္ဒမာနံ အဘာဝေန **အနာဝိလံ**။ နန္ဒီဘဝသင်္ခါတာယ ဗလဝသ္နေဟာယ ပရိသမန္တတော ခီဏတ္တာ **နန္ဒီဘဝပရိက္ခီဏံ။ တိဏ္ဏံ လောကေ** တိ လောကတ္တယတော တိဏ္ဏံ ဥတ္တိဏ္ဏံ အတိက္ကန္တံ။ **ဝိသတ္တိက** န္တိ ဝိသတ္တိကံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, နိတ္တဏှန္တိ အတ္ထော။

၂. နိဗ္ဗာပယန္တံ ဇနတ န္တိ ဓမ္မဝဿံ ဝဿန္တော ဇနတံ ဇနသမူဟံ ကိလေသပရိဠာဟာဘာဝေန နိဗ္ဗာပယန္တံ ဝူပသမေန္တံ။ သယံ သံသာရတော **တိဏ္ဏံ,** သဗ္ဗသတ္တေ သံသာရတော **တာရယန္တံ** အတိက္ကမေန္တံ စတုန္နံ သစ္စာနံ မုနနတော ဇာနနတော **မုနိံ** သိခိံ သမ္ဗုဒ္ဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝနသ္မိံ ဈာယမာန** န္တိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေဟိ ဈာယန္တံ စိန္တေန္တံ စိတ္တေန ဘာဝေန္တံ ဝနမဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ **ဧကဂ္ဂံ** ဧကဂ္ဂစိတ္တံ **သုသမာဟိတံ** သုဋ္ဌု အာရမ္မဏေ အာဟိတံ ဌပိတစိတ္တံ သိခိံ မုနိံ ဒိသွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃. ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖာနီ တိ ဗန္ဓူနံ ဉာတီနံ ဇီဝကံ ဇီဝိတနိဿယံ ဟဒယမံသလောဟိတံ ဗန္ဓုဇီဝကံ ဟဒယမံသလောဟိတသမာနဝဏ္ဏံ ပုပ္ဖံ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ သိခိနော လောကဗန္ဓုနော ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဗန္ဓုဇီဝကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. တမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပရကမ္မာယနေ ယုတ္တော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ အာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပိယဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကေနစိ ပုရေ ကတေန အကုသလကမ္မေန ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော ပရေသံ ကမ္မံ ကတွာ ဘတိယာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧဝံ ဒုက္ခေန ဝသန္တော ပရေသံ အပရာဓံ ကတွာ မရဏဘယေန ပလာယိတွာ ဝနံ ပာဝိသိ။ တတ္ထ ဂတဋ္ဌာနေ ဟဋ္ဌလိဗောဓိံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ တမ္ဗဝဏ္ဏံ ပုပ္ဖံ ဒိသွာ တံ သဗ္ဗံ ကဏ္ဏိကေ ဩစိနိတွာ ဗောဓိပူဇံ အကာသိ။ တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဝန္ဒိတွာ ပလ္လင်္ကမာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ တေ မနုဿာ ပဒါနုပဒိကံ အနုဗန္ဓိတွာ တတ္ထ အဂမံသု။ သော တေ ဒိသွာ ဗောဓိံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဝ ပလာယိတွာ ဘယာနကေ ဂိရိဒုဂ္ဂပပာတေ ပတိတွာ မရိ။

၇. သော ဗောဓိပူဇာယ အနုဿရိတတ္တာ တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန တာဝတိံသာဒီသု ဥပပန္နော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပရကမ္မာယနေ ယုတ္တော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပရေသံ ကမ္မာနိ ပရကမ္မာနိ, ပရကမ္မာနံ အာယနေ ကရဏေ တဟနေ ဓာရဏေ ယုတ္တော ယောဇိတော အပဟောသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ပါကဋမေဝါတိ။

တမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဝီထိသမ္မဇ္ဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဥဒေန္တံ သတရံသိံ ဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝီထိသမ္မဇ္ဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဇာတိသတေသု ကတပုညသဉ္စယော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော နဂရဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဝီထိံ သဇ္ဇေတွာ နီယမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဝီထိံ သမံ ကတွာ ဓဇံ တတ္ထ ဥဿာပေသိ။

၁၅. သော တေနေဝ ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ဗဟုမာနဟဒယော ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရန္တော ပစ္စက္ခတော ဇာနိတွာ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဥဒေန္တံ သတရံသိံ ဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဥဒေန္တံ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တံ သတရံသိံ သတပဘံ။ **သတရံသီ**တိ ဒေသနာသီသမတ္တံ, အနေကသတသဟဿပဘံ သူရိယံ ဝါတိ အတ္ထော။ **ပီတရံသိံဝ ဘာဏုမန္တိ** ပီတရံသိံ သံကုစိတပဘံ ဘာဏုမံ ပဘာဝန္တံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝ သမ္ပုဏ္ဏံ ဒိသွာတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဝီထိသမ္မဇ္ဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ကက္ကာရုပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒေဝပုတ္တော အဟံ သန္တောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကက္ကာရုပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကတပုညသဉ္စယော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဘုမ္မဋ္ဌကဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော သိခိံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ဒိဗ္ဗကက္ကာရုပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇေသိ။

၂၁. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဧကတိံသကပ္ပဗ္ဘန္တရေ ဥဘယသုခံ အနုဘဝိတွာ ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထရိ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဒေဝပုတ္တော အဟံ သန္တော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒိဗ္ဗန္တိ ကီဠန္တိ ပဉ္စဟိ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမဂုဏေဟီတိ ဒေဝါ, ဒေဝါနံ ပုတ္တော, ဒေတေ ဧဝ ဝါ ပုတ္တော **ဒေဝပုတ္တော,** အဟံ ဒေဝပုတ္တော သန္တော ဝိဇ္ဇမာနော ဒိဗ္ဗံ ကက္ကာရုပုပ္ဖံ **ပဂ္ဂယှ** ပကာရေန, ဂဟေတွာ သိခိဿ ဘဂဝတော **အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကက္ကာရုပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. မန္ဒာရဝပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒေဝပုတ္တော အဟံ သန္တောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော မန္ဒာရဝပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂ

ဝတော ကာလေ ဘုမ္မဋ္ဌကဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော သိခိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဒိဗ္ဗမန္ဒာရဝပုပ္ဖေဟိ ပူဇေသိ။

၂၅. သော တေန ပုညေနာတိအာဒိကံ သဗ္ဗံ အနန္တရတ္ထေရဿ အပဒါနဝဏ္ဏနာယ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

မန္ဒာရဝပုပ္ဖပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ကဒမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကဒမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော တတ္ထ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တသမီပေ ကုက္ကုရေ နာမ ပဗ္ဗတေ အဿမံ ကတွာ ဝိဟာသိ။ သော တတ္ထ သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပုပ္ဖိတံ ကဒမ္ဗပုပ္ဖံ ဩစိနိတွာ တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပူဇေသိ။ တေပိ “ဣစ္ဆိတံ ပတ္ထိတ”န္တိအာဒိနာ အနုမောဒနံ အကံသု။

၃၀. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ကုက္ကုရော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ တဿ ဥဘောသု ပဿေသု ကုက္ကုရစူဠာကာရေန ပဗ္ဗတကူဋ္ဌာနံ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ကုက္ကုရောတိ သင်္ခံ ဂတော။ ပကာရေန တိရော ဟုတွာ ပတိဋ္ဌဟတီတိ ပဗ္ဗတော။ **တမှိ ပဗ္ဗတပါဒမှိ** တိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတသမီပေ။ **သတ္တ ဗုဒ္ဓါ ဝသန္တိ** တိ သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တသ္မိံ ကုက္ကုရုပဗ္ဗတပါဒေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။

၃၁. ဒီပရာဇံဝ ဥဂ္ဂတ န္တိ ဒီပါနံ ရာဇာ ဒီပရာဇာ, သဗ္ဗေသံ ဒီပါနံ ဇလမာနာနံ တာရကာနံ ရာဇာ စန္ဒောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သဗ္ဗေသု ဇမ္ဗုဒီပပုဗ္ဗဝိဒေဟအပရဂေါယာနဥတ္တရကုရုသင်္ခါတေသု စတူသု ဒီပေသု ဒွိသဟဿပရိတ္တဒီပေသု စ ရာဇာ အာလောကဖရဏတော စန္ဒော ဒီပရာဇာတိ ဝုစ္စတိ, တံ နဘေ ဥဂ္ဂတံ စန္ဒံ ဣဝ **ပုပ္ဖိတံ** ဖုလ္လိတံ ကဒမ္ဗရုက္ခံ ဒိသွာ တတော ပုပ္ဖံ ဩစိနိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ **ပဂ္ဂယှ** ပကာရေန ဂဟေတွာ သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ **သမောကိရိံ** သုဋ္ဌု ဩကိရိံ, အာဒရေန ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကဒမ္ဗပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. တိဏသူလကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိဏသူလကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဇိနေသု ကတပုညသမ္ဘာရော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ ကုသလာနိ ဥပစိနန္တော သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တတ္ထ ဒေါသံ ဒိသွာ တံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသန္တော ဟိမဝန္တသမီပေ ဘူတဂဏေ နာမ ပဗ္ဗတေ ဝသန္တံ ဧကတံ ဝိဝေကမနုဗြူဟန္တံ သိခိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော တိဏသူလပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပါဒမူလေ ပူဇေသိ။ ဗုဒ္ဓေါပိ တဿ အနုမောဒနံ အကာသိ။

၃၅. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သာသနေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတ္တာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿပ္ပတ္တော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ **ဘူတဂဏော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ ဘူတဂဏာနံ ဒေဝယက္ခသမူဟာ

နံ အာတသဘူတတ္တာ ဘဝနသဒိသတ္တာ အဝိရူဠှဟဘာဝေန ပဝတ္တတ္တာ စ ဘူတဂဏော နာမ ပဗ္ဗတော, တသ္မိံ **ဧ ကော** အဒုတိယော **ဓိနော** ဓိတမာရော ဗုဒ္ဓေ၀ **ဝသတေ** ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယက္ကရိယာပထဝိဟာရေဟိ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

၃၆. ဓမ္မေနသတသဟဿံ , ကပ္ပံ န ဝိနိဟတိကော တိ တေန တိဏသူလပုပ္ဖပူဇာကရဏဖလေန နိရန္တရံ ဓမ္မေနသ တသဟဿကပ္ပာနံ အဝိနိဟတကော စတုရာပာယဝိနိမုတ္တော သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံဘဝမေဝ ဥပပန္နောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

တိဏသူလကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သုဝဏ္ဏော နာမ နာမေနာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဇိန နိသဘေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဘဂဝတော ကာ လေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဝေဒတ္တယာဒီသု သကသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော တတ္ထ သာရံ အဒိသွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဒု မုတ္တရော ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ တတ္ထ အဂမာသိ။ သော တာပသော တံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ လက္ခဏာသတ္ထေသု ဆေကတ္တာ ဘဂဝတော လက္ခဏရူပသမ္ပတ္တိယာ ပသန္နော ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဟ အဋ္ဌာသိ။ အာကာသတော အ နောတိဏ္ဏတ္တာ ပူဇာသက္ကာရေ အကတေယေဝ အာကာသေနေဝ ပက္ကာမိ။ အထ သော တာပသော သသိဿော နာဂပုပ္ဖံ ဩစိနိတွာ တေန ပုပ္ဖေန ဘဂဝတော ဂတဒိသာဘာဂမဂ္ဂံ ပူဇေသိ။

၃၉. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော က္ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ သဒ္ဓာသမ္ပန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ သာသနံ သောဘယမာနော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ "ကေန နု ခေါ ကုသလကမ္မေန မယာ အယံ လောကုတ္ တရသမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ"တိ အတီတကမ္မံ သရန္တော ပုဗ္ဗကမ္မံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါ နံ ပကာသေန္တော **သုဝဏ္ဏော နာမ နာမေနာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝဏ္ဏကေတ္တော ဇာတတ္တာ ဝဏ္ဏော, သုန္ဒရော စ သော ဝဏ္ဏော စေတိ **သုဝဏ္ဏော** ။ နာမေန သုဝဏ္ဏော နာမ ဗြာဟ္မဏော **မန္တပာရဂူ** ဝေဒတ္တယာဒိသကလမန္တသတ္ ထေ ကောဋိပ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ပုန္နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ကာနနံ ဝနမောဂယှာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုန္နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ နေသာဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မဟာဝနံ ပဝိဋ္ဌော တတ္ထ သုပုပ္ဖိတပုန္နာဂပုပ္ဖံ ဒိသွာ ဟေတုသမ္ပန္နတ္တာ ဗုဒ္ဓါရမ္မ ဏပီတိံ ဝသေန ဘဂဝန္တံ သရိတွာ တံ ပုပ္ဖံ သဟ ကဏ္ဏိကာဟိ ဩစိနိတွာ တလုကာဟိ စေတိယံ ကတွာ ပူဇေသိ။

၄၆. သော တေန ပုညေန ဒေဝနဂုတိကပ္ပေ နိရန္တရံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယောယေဝ အနုဘဝိတွာ က္ကမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမနွာယ ပုဗ္ဗတသနာဗလေန သာသနေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိ တွာ တယမန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ပုဗ္ဗေ ကတကုသလံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါ နံ ပကာသေန္တော **ကာနနံ ဝနမောဂယှာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပုန္နာဂပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ကုမုဒအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဟိမဝန္တသ္သာဝိဒူရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကုမုဒအာယကတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တသ္သ အာသန္နေ မဟန္တေ ဇာတသ္သရေ ကုကုတ္ထော နာမ ပက္ခီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ကေနစိ အကုသလေန ပက္ခီ သမာနောပိ ပုဗ္ဗေ ကတသမ္ဘာရေန ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော ပုညာပုညေသု ဆေကော သီလဝါ ပါဏကေစရတော ပဋိဝိရတော အဟောသိ။ တသ္မိံ သမယေ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ အာကာသေနာဂန္တွာ တသ္သ သမီပေ စင်္ကမတိ။ အထ သော သကုဏော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ကုမုဒပုပ္ဖံ ဍံသိတွာ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ တသ္သ သောမနသ္သုပ္ပါဒနတ္ထံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနမကာသိ။

၅၁. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုသ္သေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိသုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ အညတရသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ ရတနတ္တယေ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရသ္သေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ သောမနသ္သဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တသ္သာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ **ပဒုမုပ္ပလသဉ္ဆန္နော** တိ ဧတ္ထ သတပတ္တေဟိ သမ္ပုဏ္ဏော သေတပဒုမော စ တီဏိ နီလရတ္တသေတုပ္ပလာနိ စ ပဒုမုပ္ပလာနိ တေဟိ သဉ္ဆန္နော ဂဟနီဘူတော သမ္ပုဏ္ဏော မဟာဇာတသ္သရော အဟူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုဏ္ဍရီကသမောတ္ထဋော** တိ ပုဏ္ဍရီကေဟိ ရတ္တပဒုမေဟိ ဩတ္ထဋော သမ္ပုဏ္ဏောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

ကုမုဒအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

သောဠသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၇. သုပရိစရိယဝဂ္ဂေါ

၁. သုပရိစရိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမော နာမ နာမေနာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုပရိစရိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမမုနိပုင်္ဂဝေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ယက္ခယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော ဟိမဝတိ ယက္ခသမာဂမံ ဂတော ဘဂဝတော ဒေဝယက္ခဂန္ဓဗ္ဗနာဂါနံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဥဘော ဟတ္ထေ အာဘုဇိတွာ အပ္ဖောဋေသိ နမဿိ စ။ သော တေန ပုညေန တတော စုတော ဥပရိ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ ရတနတ္တယေ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမော နာမ နာမေနာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဒုမော**တိ ယဿ ပါဒနိက္ခေပသမယေ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ပဒုမံ ဥဂ္ဂန္တွာ ပါဒတလံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တေန သညာဏေန သော ဘဂဝါ ပဒုမောတိ သင်္ခံ ဂတော, ဣဓ ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ အဓိပ္ပေတော။ သော ဘဂဝါ **ပဝနာ** ဝသနဝိဟာရာ **အဘိနိက္ခမ္မ** ဝနမဇ္ဈံ ပဝိသိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ယက္ခာနံ သမယော တိ ဒေဝါနံ သမာဂမော **အာသိ** အဟောသီတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဈာပေက္ခိံသု တာဝဒေ** တိ တသ္မိံ ဒေသနာကာလေ အဓိအပေက္ခိံသု, ဝိသေသေန ပဿနသီလာ အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ပါကဋမေဝါတိ။

သုပရိစရိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ကဏဝေရပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဘဂဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကဏဝေရပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ သုဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ရညော အန္တေပုရပါလကော အဟောသိ။ တသ္မိံ သမယေ သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ရာဇဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထ သော အန္တေပုရပါလကော စရမာနံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဟုတွာ ကဏဝေရပုပ္ဖေန ဘဂဝန္တံ ပူဇေတွာ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။ သော တေန ပုညေန သုဂတိသမ္ပတ္တိယောယေဝ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၇. သော ပတ္တအဂ္ဂဖလော ပုဗ္ဗေ ကတကုသလံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သိဒ္ဓတ္ထော နာမ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ကဏဝေရပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ခဇ္ဇကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တိဿဿ ခော ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ခဇ္ဇကဒါယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ သုဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အမ္ဗဇမ္ဗုအာဒိမနေကံ မဓုရဖလာဖလံ နာဠိကေရံ ပူဝခဇ္ဇကဉ္စ အဒါသိ။ ဘဂဝါ တဿ ပသာဒဝဍ္ဎနတ္ထာယ ပဿန္တဿေဝ ပရိဘုဉ္ဇိ။ သော တေန ပုညေန သုဂတိသမ္ပတ္တိယောယေဝ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဉ္ဇာတသဒ္ဓေါ ပသာဒဗဟုမာနော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ သာသနံ သောဘေန္တော သီလာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁၃. သော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရန္တော ''ပုဗ္ဗေ မယာ သုခေတ္တေ ကုသလံ ကတံ သုန္ဒရ''န္တိ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိဿဿ ခေါ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တိဿောပိ ဘဝသမ္ပတ္တိယော ဒဒမာနော ဇာတောတိ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဝသေန တိဿော။ အထ တ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ အဿာသေန္တော ဩဝဒန္တော ပေဟတုသမ္ပန္နပုဂ္ဂလေ သဂ္ဂမောက္ခဒွယေ ပတိဋ္ဌာပေန္တော ဗုဒ္ဓော ဇာတောတိ တိဿော။ သမာပတ္တိဂုဏာဒီဟိ ဘဂေဟိ ယုတ္တောတိ ဘဂဝါ, တဿ **တိဿဿ ဘဂဝတော** ပုဗ္ဗေ အဟံ ဖလံ အဒါသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **နာဠိ ကေရဖလံ ပဂ္ဂယှာတိ** နာဠိကေရတရုတော ပတိတံ ဖလံ နာဠိကေရံ, တဉ္စ ဖလံ အဒါသိန္တိ အတ္ထော။ **ခဇ္ဇကံ အဘိသမ္မတန္တိ** ခါဒိတဗ္ဗံ ခဇ္ဇကံ အဘိ ဝိသေသေန မဓုရသက္ကရာဒီဟိ သမ္မိဿံ ကတ္တွာ နိပ္ဖာဒိတံ သုန္ဒရံ မဓုရန္တိ သမ္မတံ ဉာတံ အဘိသမ္မတံ ခဇ္ဇကဉ္စ အဒါသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ခဇ္ဇကဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဒေသပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အတ္ထဒဿီ တု ဘဂဝါ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဒေသပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓော ပသန္နော ဗုဒ္ဓမာမကော ဓမ္မမာမကော သင်္ဃမာမကော အဟောသိ။ တဒါ အတ္ထဒဿီ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ အာကာသေန ဂစ္ဆတိ။ သော ဥပာသကော ဘဂဝတော ဂတဒိသာဘာဂံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေန္တော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ နမဿမာနော အဋ္ဌာသိ။

၁၈. သော တေန ပုညေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ မနုဿသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဥပဘောဂပရိဘောဂသမ္ပန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဃရာဝါသေ အနလ္လီနော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တသမ္ပန္နော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အတ္ထဒဿီ တု ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **အနိလဉ္ဇသေ** တိ ''မဂ္ဂေ ပန္ထေ ပထေ ပဇ္ဇေ, အဉ္ဇသံ ဝဋုမာယန''န္တိ (စူဠနိ. ဟာရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသ ၁၀၁) ပရိယာယဿ ဝုတ္တတ္တာ အနိလဿ ဝါတဿ အဉ္ဇသံ ဂမနမဂ္ဂေတိ အနိလဉ္ဇသံ, တသ္မိံ အနိလဉ္ဇသေ, အာကာသေတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဒေသပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ကဏိကာရဆတ္တိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝေဿဘူ နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကဏိကာရဆတ္တိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော အဟောသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဝေဿဘူ ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမော မဟာဝနံ ပဝိသိတွာ နိသီဒိ။ အထ သောပိ ဥပာသကော ဧကေနေဝ ကရဏီယေန တတ္ထ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ ဇလမာနံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကဏိကာရပုပ္ဖံ ဩစိနိတွာ ဆတ္တံ ကတွာ ဘဂဝတော နိသိန္နဋ္ဌာနေ ဝိတာနံ ကတွာ ပူဇေသိ, တံ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေန သတ္တာဟံ အမိလာတံ ဟုတွာ တထေဝ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါပိ ဖလသမာပတ္တိံ နိရောဓသမာပတ္တိဉ္စ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝိဟာသိ, သော တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတော ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဝိဟာရမေဝ အဂမာသိ။

၂၃. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓါသမ္ပန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဃရာဝါသေ အနလ္လီနော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ ဖိနသာသနံ သောဘေန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝေဿဘူ နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေဿဘူ** တိ ဝေဿေ

ဝေသ္သဇနေ ဘုနာတိ အဘိဘဝတီတိ ဝေသ္သဘူ။ အထ တ ဝေသ္သေ ပဥ္စဝိဓမာရေ အဘိဘုနာတိ အဇ္ဈောတ္ထရတီတိ **ဝေသ္သဘူ** ။ သာမံယေဝ ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ သမ္ဗုဒ္ဓေ, နာမေန ဝေသ္သဘူ နာမ သမ္ဗုဒ္ဓေတိ အတ္ထော။ **ဒိတဝိဟာရာယ မုနီ**တိ ဒိဗ္ဗတိ ပကာသေတီတိ တံ တံ ဝတ္ထုံ ဟာကဋ္ဌံ ကရောတီတိ ဒိတ။ သူရိယုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အတ္ထင်္ဂမော, တာဝ ပရိစ္ဆိန္နကာလော, ဝိဟရဏံ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ပဝတ္တနံ ဝိဟာရော, ဒိတယ ဝိဟာရော ဒိတဝိဟာရော, တဿ ဒိတဝိဟာရာယ လောကဇေဋ္ဌော နရာသဘော ဗုဒ္ဓမုနိ မဟာဝနံ **ဩကဟိတ္ဝတ** ပဝိသိတွတတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ကဏိကာရဆတ္တိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. သပ္ပိအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဖုဿော **နာမာထ ဘဂဝတ**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သပ္ပိအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော အဟောသိ။ တဒါ ဘဂဝတ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဝီထိယံ စရမာနော တဿ ဥပာသကဿ ဂေဟဒ္ဒွါ တရံ သမ္ပာပုဏိ။ အထ သော ဥပာသကော ဘဂဝန္တံ ဒိသွတ ပသန္နမာနသော ဝန္ဒိတွတ ပတ္တံ ပူရံ သပ္ပိတေလံ အဒါသိ, ဘဂဝတ အနုမောဒနံ ကတွတ ပက္ကာမိ။ သော တေနေဝ သောမနဿေန ယာဝတာယုကံ ဌတွတ တတော စုတော တေန ပုညေန ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွတ မနုဿေသု စ နိဗ္ဗတ္တော ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတာဒိမဓုရာဟာရသမင်္ဂီ သုခံ အနုဘဝိတွတ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓေ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွတ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွတ ဝတ္တသမ္ပန္နော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၂၈. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွတ ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဖုဿော နာမာထ ဘဂဝတ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဖုဿော** တိ ဖုဿနက္ခတ္တယောဂေန ဇာတတ္တာ မာတာပိတူဟိ ကတနာမဓေယျေန ဖုဿော။ အထ တ နိဗ္ဗာနံ ဖုသိ ပဿိ သစ္ဆိ အကာသီတိ **ဖုဿော** ။ အထ တ သမတိံသပာရမိတာသင်္ခာတိံသဇောဓိ ပက္ခိယဓမ္မေ သကလေ စ တေပိဋကေ ပရိယတ္တိဓမ္မေ ဖုသိ ပဿိ အညာသီတိ **ဖုဿော** ။ ဘဂ္ဂတ ဘဂ္ဂတ ယုတွ တောတိအာဒိပုညကောဋ္ဌာသသမင်္ဂိတာယ **ဘဂဝတ။ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော** တိ အာဟုတိနော ဝုစ္စန္တိ ပူဇာသက္ကာရာ, တေသံ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အရဟတီတိ အာဟုတီနံ ပဋိဂ္ဂဟော။ မဟာဇနံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဝီရော ဖုဿော နာမ ဘဂဝတ ဝီထိယံ **အထ** တဒါ ဂစ္ဆတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဟာကဋ္ဌမေဝတိ။

သပ္ပိအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ယူထိကာပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စန္ဒဘာကနဒီတီရေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ယူထိကာပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ အာယသ္မာ ပုရိမမုနိန္ဒေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု စ ဇာတိသတေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဖုဿဿေဝ ဘဂဝတော ကာလေ သုဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော စန္ဒဘာကယ နဒိယာ တီရေ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အနုသောတံ စရမာနော ဖုဿံ ဘဂဝန္တံ နှဟာယိတုကာမံ အဂ္ဂိကန္ဓံ ဝိယ ဇလမာနံ ဒိသွတ သောမနဿဇာတော တတ္ထ ဇာတံ ယူထိကာပုပ္ဖံ ဩစိနိတွတ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ ဘဂဝတ တဿ အနုမောဒနမကာသိ။

၃၃. သော တတ္ထ တေန ပုညကောဋ္ဌာသေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွတ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွတ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွတ ဝတ္တပဋိပတ္တိယာ သာသနံ သောဘေန္တော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွတ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွတ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **စန္ဒဘာကနဒီတီရေ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝတိ။

ယူထိကာပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဒုသ္သအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

တိဝရာယံ ပုရေ ရမ္မေ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဒုသ္သအာယကတ္ထေရသ္သ အပဒာနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သိဒ္ဓတ္ထသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တကာလေ ယုဝရာဇဘာဝံ ပတွာ ဟာကဗ္ဗော ဧကံ ဇနပဒံ လဘိတွာ တတ္ထာဓိပတိဘူတော သကလဇနပဒဝါသိနော အနုပိယဝစနအတ္ထစရိယာသမာနတ္တတာသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဏှာတိ။ တသ္မိံ သမယေ သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါ တံ ဇနပဒံ သမ္ပာပုဏိ။ အထ သော ယုဝရာဇာ ပဏ္ဏာကာရံ လဘိတွာ တတ္ထ သုခုမဝတ္ထေန ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ တံ ဝတ္ထံ ဟတ္ထေန ပရာမသိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တမ္ပိ ဝတ္ထံ ဘဂဝန္တမေဝ အနုဗန္ဓိ။ အထ သော ယုဝရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အတိဝ ပသန္နော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝတော သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တဋ္ဌာနေ သဗ္ဗေ ဇနာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌံသု။ ဘဂဝါ ဝိဟာရမေဝ အဂမာသိ။ ယုဝရာဇာ တေနေဝ ကုသလကမ္မေန တတော စုတော ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုသ္သေသု စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ရတနတ္တယေ ပသန္နော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝါယမန္တော နစိရသ္သေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၈. သော ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနသ္သဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **တိဝရာယံ ပုရေ ရမ္မေ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တိဝရနာမကေ နဂရေ ရမဏီယေ အဟံ ရာဇပုတ္တော ဟုတွာ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဝတ္ထေန ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဒုသ္သအာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သမာဒပကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သမာဒပကတ္ထေရသ္သ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတကုသလသမ္ဘာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပသ္သိသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ပုညာနိ ကရောန္တော ဝသမာနော သဒ္ဓော ပသန္နော ဗဟူ ဥပါသကေ သန္နိပါတေတွာ ဂဏဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ “မာဠကံ ကရိသ္သာမာ”တိ တေ သဗ္ဗေ သမာဒပေတွာ ဧကံ မာဠကံ သမံ ကာရေတွာ ပဏ္ဍရပုလိနံ ဩကိရိတွာ ဘဂဝတော နိယျာဒေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝလောကေ ဥပ္ပန္နော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုသ္သေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတိ ပသန္နော ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ သီလသမ္ပန္နော ဝတ္တသမ္ပန္နော နစိရသ္သေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၄၄. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ကတကုသလံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနသ္သော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဗန္ဓန္တိ ဉာတိကေတ္တာဒိဝသေန ဧကသမ္ဗန္ဓာ ဟောန္တိ သကလနဂရဝါသိနောတိ ဗန္ဓူ, ဗန္ဓူ ဧတသ္မိံ ဝိဇ္ဇန္တီတိ ဗန္ဓုမတီ, တသ္သာ ဗန္ဓုမတိယာ နာမ နဂရေ မဟာပူဂဂဏော ဥပါသကသမူဟော အဟောသီတိ အတ္ထော။ **မာဠံ ကသ္သာမ သင်္ဃသ္သာ** တိ ဧတ္ထ မာတိ ဂဏှာတိ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တဇနာနံ စိတ္တန္တိ မာဠံ, အထ ဝါ သမ္ပတ္တယတိဂဏာနံ စိတ္တသ္သ ဝိဝေကကရဏေ အလန္တိ မာဠံ, မာဠမေဝ မာဠကံ, ဘိက္ခု သင်္ဃသ္သ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ မာဠကံ ကရိသ္သာမာတိ အတ္ထော။ သေသံ ပါကဋမေဝါတိ။

သမာဒပကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပဉ္စင်္ဂုလိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

တိဿော နာမာသိ ဘဂဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပဉ္စင်္ဂုလိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ွာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝိဘဝသမ္ပန္နော သဒ္ဓော ပသန္နော ဝီထိတော ဝိဟာရံ ပဋိပန္နံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဇာတိသုမနာဒိအနေကာနိ သုဂန္ဓပုပ္ဖာနိ စန္ဒနာဒီနိ စ ဝိလေပနာနိ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂတော ပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေတွာ ဝိလေပနေဟိ ဘဂဝတော သရီရေ ပဉ္စင်္ဂုလိကံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။

၅၀. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ွာယ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရန္တော ပစ္စက္ခတော ဉတွာ “ဣမံ နာမ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဤဒိသံ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိံ ပတ္တောမှီ”တိ ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **တိဿော နာမာသိ ဘဂဝါ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ပဉ္စင်္ဂုလိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

သတ္တရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၈. ကုမုဒဝဂ္ဂေ

၁. ကုမုဒမာလိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိတိ အာဒိကံ အာယသ္မတော ကုမုဒမာလိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတသမီပေ ဇာတဿရဿ အာသန္နေ ရက္ခသော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော အတ္ထဒဿိံ ဘဂဝန္တံ တတ္ထ ဥပဂတံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကုမုဒပုပ္ဖာနိ ဩစိနိတွာ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ ဘဂဝတာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

၁. သော တေန ပုညေန တတော စဝိတွာ ဒေဝလောကံ ဥပပန္နော ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ တယမန္တော ဗ္ရဟ္မစရိယပရိယောသာနံ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တမှိ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထဇော ရက္ခသော အာသိ**န္တိ တသ္မိံ ဇာတဿရသမီပေ ဇာတော နိဗ္ဗတ္တော ရက္ခသော ပရရုဓိရမံသခာဒကော နိဒ္ဒယော ဃောရရူပော ဘယာနကသဘာဝေ မဟာဗလော မဟာထာမော ကက္ခဠော ယက္ခော အာသိံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

ကုမုဒံ ပုပ္ဖတေ တတ္ထာတိ တသ္မိံ မဟာသရေ သူရိယရံသိယာ အဘာဝေ သတိ သာယန္ဟေ မကုဠိတံ ကုဠိတာကာရေန နိပ္ပဘံ အဝဏ္ဏံ ဟောတီတိ ''ကုမုဒ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ ပုပ္ဖံ ပုပ္ဖတေ ဝိကသတီတိ အတ္ထော။ **စက္ကမတ္တာနိ ဇာယရေ**တိ တာနိ ပုပ္ဖာနိ ရထစက္ကပမာဏာနိ ဟုတွာ ဇာယန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ကုမုဒမာလိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. နိဿေဏိဒာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ကောဏ္ဍညဿ ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော နိဿေဏိဒာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော အနေကာသု ဇာတီသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကောဏ္ဍညဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဝဍ္ဍကိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓော ပသန္နော ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဘဂဝတော ဝသနပာသာဒဿာရောဟနတ္ထာယ သာရကဋ္ဌမယံ နိဿေဏိံ ကတွာ ဥဿာပေတွာ ဌပေသိ။ ဘဂဝတာ တသ္သ ပသာဒသံဝဍ္ဎနတ္ထာယ ပဿန္တဿေဝ ဥပရိပာသာဒံ အာရုဟိ။ သော အတီဝ ပသန္နော တေနေဝ ပီတိသောမနဿေန ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု ဇာယမာနော နိဿေဏိအာနိသံသေန ဥစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မနုဿသုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၉. သော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ကောဏ္ဍညဿ ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကောဏ္ဍညဿာ**တိ ကုစ္ဆိတော ဟုတွာ ဍေတိ ပဝတ္တတီတိ ကောဏ္ဍော, လာမကသတ္တော, ကောဏ္ဍတော အညောတိ ကောဏ္ဍညော, အလာမကော ဥတ္တမပုရိသောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ဗြာဟ္မဏကေတ္တေသု ကောဏ္ဍညဂေတ္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ ''ကောဏ္ဍညော''တိ ဂေတ္တဝသေန တဿ နာမံ, တဿ ကောဏ္ဍညဿ။ သေသံ ဟာနဥ္စမေဝါတိ။

နိဿေဏိဒာယကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ရတ္တိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိန္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရတ္တိပုပ္ဖိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ နေသာဒကုလေ ဥပ္ပန္နော မိဂဝဓာယ အရညေ ဝိစရမာနော တဿ ကာရုညေန အရညေ စရမာနံ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပုပ္ဖိတံ ရတ္တိကံ နာမ ပုပ္ဖံ ကုဋဇပုပ္ဖဉ္စ သဟ ဝဏ္ဋေန ဩစိနိတွာ သောမနဿစိတ္တေန ပူဇေသိ။ ဘဂဝတ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

၁၃. သော တေနေဝ ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ “နေသာဒဘူတေန မယာ ကတကုသလံ သုန္ဒရ”န္တိ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မိဂါနံ လုဒ္ဒော သာဟသိကော မာရကောတိ မိဂလုဒ္ဒော, မိဂေသု တ လုဒ္ဒော လောဘီတိ မိဂလုဒ္ဒော, နေသာဒော အာသိံ ပုရေတိ အတ္ထော။

၁၄. **ရတ္တိကံ ပုပ္ဖိတံ ဒိသွာ**တိ ပဒုမပုပ္ဖာဒီနိ အနေကာနိ ပုပ္ဖာနိ သူရိယရံသိသမ္ဖဿေန ဒိတ ပုပ္ဖန္တိ ရတ္တိယံ မကုဋ္ဌိတာနိ ဟောန္တိ။ ဇာတိသုမနမလ္လိကာဒီနိ အနေကာနိ ပုပ္ဖာနိ ပန ရတ္တိယံ ပုပ္ဖန္တိ နော ဒိတ။ တသ္မာ ရတ္တိယံ ပုပ္ဖနတော ရတ္တိပုပ္ဖနာမကာနိ အနေကာနိ သုဂန္ဓပုပ္ဖာနိ စ ကုဋဇပုပ္ဖာနိ စ ဂဟေတွာ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

ရတ္တိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဥဒဟာနအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝိပဿိနော ဘဂဝတောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥဒဟာနအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမမုနိဝရေသု ကတာဓိကာရော အနေကေသု ဘဝေသု ကတပုညသဉ္စယော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော “ဟာနီယအာနံ မယာ အာတဗ္ဗံ, တဉ္စ နိရန္တရံ ကတွာ ပဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ တ ဧကံ ကူပံ ခနာပေတွာ ဥဒကသမ္ပတ္တကာလေ ကဋ္ဌကာဟိ စိနာပေတွာ ထိရံ ကတွာ တတ္ထ ဥဋ္ဌိတေန ဥဒကေန ပုဏ္ဏံ တံ ဥဒဟာနံ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော နိယျာဒေသိ။ ဘဂဝတ ဟာနီယအာနာနိသံသဒီပကံ အနုမောဒနံ အကာသိ ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ဟောက္ခရဏီဥဒဟာနဟာနီယာဒိသမ္ပန္နော သုခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဒ္ဓော ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၁၈. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိပဿိနော ဘဂဝတော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဒဟာနော ကတော မယာ**တိ ဥဒကံ ပိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ ဥဒဟာနော, ကူပဟောက္ခရဏီတဠာကာနမေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဥဒဟာနော ကူပဟော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော အတ္ထာယ ကတော ခနိတောတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေတတိ။

ဥဒဟာနအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. သီဟာသနအာယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိတိအာဒိကံ အာယသ္မတော သီဟာသနအာယကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ နိဗ္ဗာနာဓိဂမတ္ထာယ ကတပုညူပစယော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ရတနတ္တယေ ပသန္နော တသ္မိံ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ခစိတံ သီဟာသနံ ကာရာပေတွာ ဗောဓိရုက္ခံ ပူဇေသိ, ဗဟူဟိ မာလာဂန္ဓဓူပေဟိ စ ပူဇေသိ။

၂၁. သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဉာတိဝဂ္ဂံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ပုဗ္ဗုပစိတကုသလသမ္ဘာရံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီဟာသနမအာသဟ**န္တိ သီဟရူပဟိရညသုဝဏ္ဏရတနေဟိ ခစိတံ အာသနံ သီဟာသနံ, သီဟဿ ဝာ အဘီတဿ ဘဂဝတော နိသီဒနာရဟံ, သီဟံ ဝာ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ အာသနန္တိ သီဟာသနံ, တံ အဟံ အဒါသိံ, ဗောဓိရုက္ခံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သီဟာသနဒါယကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. မဂ္ဂဒတ္တိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အနောမဒဿီ ဘဂဝါ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဂ္ဂဒတ္တိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ ဝသန္တော အနောမဒဿိံ ဘဂဝန္တံ အာကာသေ စင်္ကမန္တံ ဟဒ္ဒသ္ခာရေ ဟဒ္ဒသ္ခာရစင်္ကမနဋ္ဌာနေ ပုပ္ဖာနံ ဝိကိရဏံ အစ္ဆရိယဉ္စ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပုပ္ဖာနိ အာကာသေ ဥက္ခိပိ, တာနိ ဝိတာနံ ဟုတွာ အဋ္ဌံသု။

၂၆. သော တေန ပုညေန သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော သုခံ အနုဘဝိတွာ ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသိယံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ကမေန ယောဗ္ဗညံ ပတ္တော ဟုတွာ သဒ္ဓါဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တသမ္ပန္နော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော စင်္ကမနဿ ပူဇိတတ္တာ **မဂ္ဂဒတ္တိကတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။ သော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အနောမဒဿီ ဘဂဝါ** တိအာဒိမာဟ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခတ္ထာယာ** တိ ကောသိယံ အတ္တဘာဝေ စင်္ကမနေန သရီရသလ္လဟုကာဒိသုခံ ပဋိစ္စာတိ အတ္ထော။ **အဗ္ဘောကာသမှိ စင်္ကမီ** တိ အဗ္ဘောကာသေ အင်္ဂဏဋ္ဌာနေ စင်္ကမိ, ပဒဝိက္ခေပံ ပဒသဉ္စာရံ အကာသီတိ အတ္ထော။

ဥဒ္ဓဋေ ဟာဒေ ပုပ္ဖာနီ တိ စင်္ကမန္တေန ဟာဒေ ဥဒ္ဓဋေ ပဒုမုပ္ပလာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ ပထဝိတော ဥဂ္ဂန္တွာ စင်္ကမေ ဝိကိရိံသူတိ အတ္ထော။ **သောဘံ မုဒ္ဓနိ တိဋ္ဌရေ** တိ ဗုဒ္ဓဿ မုဒ္ဓနိ သီသေ သောဘယမာနာ တာနိ တိဋ္ဌန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

မဂ္ဂဒတ္တိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဧကဒီပိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရဿ မုနိနော တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဧကဒီပိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဇိနသေဋ္ဌေသု ကတကုသလသမ္ဘာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သဒ္ဓေါ ပသန္နော ဘဂဝတော သလလမဟာဗောဓိမှိ ဧကပဒီပံ ပူဇေသိ, ထာဝရံ ကတွာ နိစ္စမေကပဒီပပူဇနတ္ထာယ တေလဝဋ္ဋံ ပဋ္ဌပေသိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ဇလမာနော ပသန္နစက္ခုကော ဥဘယသုခမနုဘဝိတွာ ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကောသိယံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ရတနတ္တယေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဒီပပူဇာယ လဒ္ဓဝိသေသာဓိဂမတ္တာ **ဧကဒီပိယတ္ထေရော** တိ ပါကဋော။

၃၀. သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ မုနိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဧကဒီပိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. မဏိပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဩရေန ဟိမဝန္တဿာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဏိပူဇကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကေသ္မိဉ္စိ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌပေတွာ တတ္ထာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တဩရဘာဂေ ဧကိဿာ နဒိယာ သမီပေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ဝသန္တော ဝိဝေကကာမတာယ တဿာနုကမ္ပာယ စ တတ္ထ ဥပဂတံ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော မဏိပလ္လင်္ကံ ဘဂဝတော ပူဇေသိ။ ဘဂဝါ တဿ ပသာဒဝဍ္ဎနတ္ထာယ တတ္ထ နိသီဒိ။ သော ဘိယျောသောမတ္တာယ ပသန္နော နိဗ္ဗာနာဓိဂမတ္ထာယ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ အနုမောဒနံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော သုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဇေတဝနံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ အဟောသိ။

၃၄. သော ဇေတဝနံ အတ္တနာ ကတကုသလံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဩရေန ဟိမဝန္တဿာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩရေနာ**တိ ဟိမဝန္တဿ အပရံ ဘာဂံ ဝိဟာယ ဩရေန, ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ဩရသ္မိံ ဒိသာဘာဂေတိ အတ္ထော။ **နဒိကာ သမ္ပဝတ္တထာ**တိ အဟာကဋ္ဌနာမဓေယျာ ဧကာ နဒီ သံသုဋ္ဌု ပဝတ္တာနိ ဝဟာနိ သန္ဒမာနာ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **တဿာ စာနုပခေတ္တမှိ**တိ တဿာ နဒိယာ အနုပခေတ္တမှိ တီရသမီပေတိ အတ္ထော။ **သယမ္ဘူ ဝသတေ တဒာ**တိ ယဒါ အဟံ မဏိပလ္လင်္ကံ ပူဇေသိံ, တဒါ အနာစရိယကော ဟုတွာ သယမေဝ ဗုဒ္ဓဘူတော ဘဂဝါ ဝသတေ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

၃၅. **မဏိံ ပဂ္ဂယှ ပလ္လင်္က**န္တိ **မဏီ**တိ စိတ္တံ အာရာဓေတိ သောမနဿံ ကရောတီတိ မဏိ, အထ ဝါ မာတိ ပမာဏံ ကရောတီ အာဘရဏန္တိ မဏိ, အထ ဝါ မရန္တာပိ ရာဇယုဝရာဇာဒယော တံ န ပရိစ္စဇန္တိ တဒတ္ထာယ သင်္ဂာမံ ကရောန္တီတိ မဏိ, တံ မဏိံ မဏိမယံ ပလ္လင်္ကံ မနောရမံ **သာဓု စိတ္တံ** သုဋ္ဌု ဝိစိတ္တံ ပဂ္ဂယှ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ **အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

မဏိပူဇကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. တိကိစ္ဆကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာတိအာဒိကံ အာယသ္မတော တိကိစ္ဆကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပာယသ္မာ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဝေဇ္ဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဗဟုဿုတော သုသိက္ခိတော ဝေဇ္ဇကမ္မေ ဆေကော ဗဟူ ရောဂိနော တိကိစ္ဆန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကဿ အသောကနာမတ္ထေရဿ ရောဂံ တိကိစ္ဆိ။ သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု အပရာပရံ သုခံ အနုဘဝန္တော နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ အရောဂေါ ဒီဃာယုကော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏသရီရော အဟောသိ။

၃၉. သော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော အရောဂေါ သုခိတော ဝိဘဝသမ္ပန္နော ရတနတ္တယေ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တိကိစ္ဆကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. သင်္ဃုပဋ္ဌာကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဝေဿဘုမှိ ဘဂဝတီ တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သင္ဃုပဋ္ဌာကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတကုသလသမ္ဘာရော အနေကေသု ဘဝေသု ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ တဿာရာမိကဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သဒ္ဓော ပသန္နော ဝိဟာရေသု အာရာမိကကမ္မံ ကရောန္တော သက္ကစ္စံ သင်္ဃံ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော တေနေဝ ကုသလကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဝိဘဝသမ္ပန္နော သုခပ္ပတ္တော ဟုတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သာသနေ ပသန္နော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တသမ္ပန္နော သာသနံ သောဘယမာနော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တော ဆဠဘိညော ပုဗ္ဗေ ကတကုသလကမ္မဝသေန **သင္ဃုပဋ္ဌာကတ္ထေရော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။

၄၅. သော ကေဒိဝသံ ''ပုဗ္ဗေ မယာ ကိံ နာမ ကမ္မံ ကတွာ အယံ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ''တိ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ ပစ္စက္ခတော ဉာနိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝေဿဘုမှိ ဘဂဝတီ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဟောသာရာမိကော အဟ**န္တိ အဟံ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော သာသနေ အာရာမိကော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

သင္ဃုပဋ္ဌာကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

အဋ္ဌာရသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၉. ကုဋဇပုပ္ဖိယဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ကုဋဇပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဣတော ပရမ္ပိ ဧကူနဝီသတိမဝဂ္ဂေ အာဂတာနံ ဣမေသံ ကုဋဇပုပ္ဖိယတ္ထေရာဒီနံ ဒသန္နံ ထေရာနံ အပုဗ္ဗံ နတ္ထိ။ တေသဉ္ဟိ ထေရာနံ ပုရိမဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကေ ကတပုညသမ္ဘာရာနံ ဝသေန ပါကဋနာမာနိ စေဝ နိဝါသနဂရာဒီနိ စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ တံ သဗ္ဗံ အပဒာနံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

ဧကူနဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၀. တမာလပုပ္ဖိယဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. တမာလပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဝီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမတ္ထေရာပဒာနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၆. ဒုတိယတ္ထေရာပဒာနေ **ယံ အာယတသိကော ဣသီ**တိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနေ ဝသနဘာဝေန **အာယတသိကော ဣသီ**တိ သင်္ခံ ဂတော, အတ္တနော အနုကမ္ပာယ တံ ဝနံ ဥပဂတဿ သိဒ္ဓတ္ထဿ သတ္ထုနော ဝသနမဏ္ဍပစ္ဆာဒနတ္ထာယ ယံ တိဏံ, တံ **လာယတိ** ဆိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ ဒဗ္ဗဆဒနံ ကတွာ အနေကေဟိ ခုဒ္ဒကဒဏ္ဍကေဟိ မဏ္ဍပံ ကတွာ တံ တိဏေန ဆာဒေတွာ **သိဒ္ဓတ္ထဿ** ဘဂဝတော အဟံ **အဒာသိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၈. **သတ္တာဟံ ဓာရယုံ တတ္ထာ**တိ တံ မဏ္ဍပံ တတ္ထ ဌိတာ ဒေဝမနုဿာ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသိန္နဿ **သတ္ထုနော ဓာရယုံ** ဓာရေသုန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

တတိယတ္ထေရဿ အပဒာနေ **ခဏ္ဍဖုလ္လိယတ္ထေရော**တိ ဧတ္ထ **ခဏ္ဍ**န္တိ ကဋ္ဌာနံ ဓိဏ္ဏတ္တာ ဆိန္နဘိန္နဋ္ဌာနံ, **ဖုလ္လ**န္တိ ကဋ္ဌာနံ ဓိဏ္ဏဋ္ဌာနေ ကဏ္ဏကိတမဟိစ္ဆတ္တကာဒိပုပ္ဖနံ, ခဏ္ဍဉ္စ ဖုလ္လဉ္စ ခဏ္ဍဖုလ္လာနိ, ခဏ္ဍဖုလ္လာနံ ပဋိသင်္ခရဏံ ပုနပ္ပုနံ ထိရကရဏန္တိ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ။ ဣမဿ ပန ထေရဿ သမ္မာရပူရဏကာလေ ဖုဿဿ ဘဂဝတော စေတိယေ ဆိန္နဘိန္နဋ္ဌာနေ သုဓာပိဏ္ဍံ မဂ္ဂေတွာ ထိရကရဏံ ခဏ္ဍဖုလ္လပဋိသင်္ခရဏံ နာမ။ တသ္မာ သော ခဏ္ဍဖုလ္လိယော ထေရောတိ ပာကဋော အဟောသိ။ တတိယံ။

၁၇. စတုတ္ထတ္ထေရဿာပဒာနေ **ရညော ဗဒ္ဓစရော အဟ**န္တိ ရညော ပရိစာရကော ကမ္မကာရကော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၁၉. **ဇလဇုတ္တမနာမိနော**တိ ဇလေ ဥဒကေ ဇာတံ ဇလဇံ, ကိံ တံ ပဒုမံ, ပဒုမေန သမာနနာမတ္တာ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတောတိ အတ္ထော။ ဥတ္တမပဒုမနာမဿ ဘဂဝတောတိ ဝါ အတ္ထော။ စတုတ္ထံ။

ပဉ္စမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၈. ဆဋ္ဌေ **နဂရေ ဒွာရဝတိယာ**တိ မဟာဒွာရဝတိနာမကနဂရဖလကာဟိ ဝတိပာကာရဋ္ဋာလကေဟိ ရကဒ္ဒမောဒကပရိခာဟိ စ သမ္ပန္နံ နဂရန္တိ ဒွာရဝတီနဂရံ, ဒွာရံ ဝတိဉ္စ ပဓာနံ ကတွာ နဂရဿ ဥပလက္ခိတတ္တာ ''ဒွာရဝတီနဂရ''န္တိ ဝေဟာရန္တီတိ **နဂရေ ဒွာရဝတိယာ**တိ ဝုတ္တံ။ မာလာဝစ္ဆော ပုပ္ဖာရာမော မမ အဟောသီတိ အတ္ထော။

၃၁. **ဝေ ကိသလယာ**တိ ဝေ အသောကပလ္လဝါ။ ဆဋ္ဌံ။

သတ္တမဋ္ဌမနဝမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။ ဒသမေပိ အပုဗ္ဗံ နတ္ထီတိ။

ဝီသတိမဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၁-၂၃. ကဏိကာရပုပ္ဖိယာဒိဝဂ္ဂော

၁-၃၀. ကဏိကာရပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဣတော ပရံ သဗ္ဗတ္ထ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနံ ကရိဿာမ။ ဧကဝီသတိမေ ဗာဝီသတိမေ တေဝီသတိမေ စ ဝဂ္ဂေ သဗ္ဗေသံ ထေရာနံ သယံကတေန ပုညေန လဒ္ဓနာမာနိ, ကတပုညာနုရူပ နာနတ္တံ တေသံ ဗျာကရဏဒာယကာနံ ဗုဒ္ဓာနံ နာမာနိ ဝသိတနဂရာနိ စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ သဗ္ဗာနိပိ ဥတ္တာနာနေဝ။ အပဒာနကထာနမတ္ထော စ နယာနုယောဂေန သုဝိညေယျောယေဝာတိ။

၂၄. ဥဒကာသနဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ဥဒကာသနအာယကတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

စတုဝီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမဒုတိယာပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၉. တတိယာပဒာနေ **အရုဏဝတိယာ နဂရေ**တိ အာ သမန္တတော အာလောကံ ကရောန္တော ဥဏတိ ဥဂ္ဂစ္ဆတီတိ အရုဏော, သော တသ္မိံ ဝိဇ္ဇတီတိ အရုဏဝတီ, တသ္မိံ နဂရေ အာလောကံ ကရောန္တော သူရိယော ဥဂ္ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သေသနဂရေသုပိ သူရိယုဂ္ဂမနေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ဝိသေသဝစနံ သဗ္ဗစတုပ္ပဒာနံ မဟိယံ သယနေပိ သတိ မဟိယံ သယတီတိ မဟိံသောတိ ဝစနံ ဝိယ ရုဠှိဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ဟာကာရပာသာဒဟမ္မိယာဒီသု သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိသတ္တရတနပဘာဟိ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဝိယ ပဘာဝတီ အရုဏဝတီ နာမ, တသ္မိံ အရုဏဝတိယာ နဂရေ, **ပူပိကော** ပူပပဝိက္ကယေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၁၄. စတုတ္ထာပဒာနေ **တိဝရာယံ ပုရေ ရမ္မေ** တိ တီဟိ ဟာကာရေဟိ ပရိတရိတာ ပရိက္ခိတ္တာတိ တိဝရာ, ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာဒိဥပဘောဂဝတ္ထာဘရဏာဒိနစ္စဂီတာဒီဟိ ရမဏီယန္တိ ရမ္မံ, တသ္မိံ တိဝရာယံ ပုရေ နဂရေ **ရမ္မေ** နဠကာရော အဟံ အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ပဉ္စမာပဒာနံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၂၃. ဆဋ္ဌာပဒာနေ **ဝဏ္ဏကာရော အဟံ တဒာ**တိ နီလပီတရတ္တာဒိဝဏ္ဏဝသေန ဝတ္ထာနိ ကရောတိ ရဇ္ဇေတီတိ ဝဏ္ဏကာရော။ ဝတ္ထရဇကော ဟုတ္ဝာ စေတိယေ ဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒနသမယေ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဒုဿာနိ ရဇ္ဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၂၇. သတ္တမာပဒာနေ **ပိယာလံ ပုပ္ဖိတံ ဒိသ္ဝာ** တိ သုပုပ္ဖိတံ ပိယာလရုက္ခံ ဒိသ္ဝာ။ **ဂတမဂ္ဂေ ခိပိံ အဟ**န္တိ အဟံ **မိဂလုဒ္ဒော** နေသာဒော ဟုတ္ဝာ ပိယာလပုပ္ဖံ ဩစိနိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓဿ ဂတမဂ္ဂေ ခိပိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၀. အဋ္ဌမာပဒာနေ **သကေ သိပ္ပေ အပတ္ထဒ္ဓော** တိ အတ္တနော တက္ကစ္ဆာကရဏာဒိသိပ္ပသ္မိံ အပတ္ထဒ္ဓော ပတိဋ္ဌိတော ဆေကော အဟံ ကာနနံ **အဂမံ** ဂတော **သမ္ဗုဒ္ဓံ ယန္တံ ဒိသ္ဝာန** တိ ဝနန္တရေ ဂစ္ဆန္တံ ဝိပဿိံ သမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿိတ္ဝာ။ **အမ္ဗယာဂံ အဒာသဟ** န္တိ အဟံ အမ္ဗအနံ အဒါသိန္တိ အတ္ထော။

၃၃. နဝမာပဒာနေ **ဇဂတီ ကာရိတာ မယှ**န္တိ အတ္ထဒဿိဿ ဘဂဝတော သရီရဓာတုနိဓာပိတစေတိယေ ဇဂတိ ဆိန္နဘိန္နအာလိန္ဒပုပ္ဖာဓာနသဏ္ဌာတာ ဇဂတိ မယာ ကာရိတာ ကာရာပိတာတိ အတ္ထော။

ဒသမာပဒာနံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

စတုဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၅. တုဝရအာယကဝဂ္ဂေ

၁-၁၀. တုဝရအာယကတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

၁. ပဥ္စဝီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ဘရိတွာ တုဝရမာအာယာ**တိ တုဝရအဋ္ဌိ မုဂ္ဂကလာယသဒိသံ တုဝရဋ္ဌိ ဘဇ္ဇိတွာ ပုပ္ဖေတွာ ဘာဇနေန အာဒါယ **သင္ဃဿ** ဝနမဇ္ဈောကာဟကဿ **အဒဒိံ** အဒါသိန္တိ အတ္ထော။

၄-၅. ဒုတိယာပဒါနေ **ခနံ့ အဒ္ဒေဝဇ္ဈံ ကတွာန** တိ မိကဒီနံ မာရဏတ္ထာယ ခနံ့ သန္နယှိတွာ စရမာနော **ကေသရံ သြဂတံ ဒိသွာ**တိ သုပုပ္ဖိတံ ခုဒ္ဒကသရံ ဒိသွာ **ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပေသိ** န္တိ အဟံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဝနံ့ သမ္ပတ္တဿ တိဿဿ ဘဂဝတော အဘိရောပယိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၉-၁၀. တတိယာပဒါနေ **ဇလကုက္ကုဋ္ဌော** တိ ဇာတဿရေ စရမာနကုက္ကုဋ္ဌော။ **တုဏ္ဍေန ကေသရိံ ဂယှာ** တိ ပဒုမပုပ္ဖံ မုခတုဏ္ဍေန ခုံသိတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တဿ **တိဿဿ** ဘဂဝတော **အဘိရောပေသိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၄. စတုတ္ထာပဒါနေ **ဝိရဝပုပ္ဖမာအာယာ** တိ ဝိဝိခံ ရဝတိ သဒ္ဒံ ကရောတီတိ ဝိရဝံ, သဒ္ဒကရဏဝေလာယံ ဝိကသနတော "ဝိရဝ"န္တိ လဒ္ဓနာမံ ပုပ္ဖသမူဟံ အာဒါယ ဂဟေတွာ သိဒ္ဓတ္ထဿ **ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၇. ပဉ္စမာပဒါနေ **ကုဋိဓူပကော**တိ သေနာသနပာလကော။ **ကာလေန ကာလံ ဓူပေသိ**န္တိ သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တကာလာနုကာလေ ဓူပေသိံ, ဓူပေန သုဂန္ဓံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိကာလာနုသာရိ ဓူပေန ဓူပေသိံ တသေသိန္တိ အတ္ထော။

ဆဋ္ဌသတ္တမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၂၇. အဋ္ဌမာပဒါနေ **သတ္တ သတ္တလိပုပ္ဖာနိ** တိ သတ္တလိသင်္ခါတာနိ, သတ္တ ပုပ္ဖာနိ သီသေနာဒါယ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော **အဘိရောပေသိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၁. နဝမာပဒါနေ **ဗိမ္ဗိဇာလကပုပ္ဖာနိ** တိ ရတ္တင်္ကုရဝကပုပ္ဖာနိ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၃၅. ဒသမာပဒါနေ **ဥဒ္ဒာလကံ ဂဟေတွာန** တိ ဇာတဿရေ ဝိဟင်္ဂသောဘေ ဇာတံ ဥဒ္ဒာလကပုပ္ဖံ သြစိနိတွာ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပဉ္စဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၆. ထောမကဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ထောမကတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဆဗ္ဗီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၅-၆. ဒုတိယာပဒါနေ **ဝိဇဟိတ္ဝာ ဒေဝဝဏ္ဏန္တိ** ဒေဝတာ သရီရံ ဝိဇဟိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ, မနုဿသရီရံ နိမ္မိနိတွာ တိ အတ္ထော။ **အဓိကာရံ ကတ္တုကာမော** တိ အဓိကကိရိယံ ပုညသမ္ဘာရံ ကတ္တုကာမော ဒေဝရာဇ နာမ အဟံ ဒေဝရာဇာ ဘရိယာယ သဟ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သာသနေ သာဒရတာယ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ မနုဿလောကေ **အာဂမိံ** အာဂတောတိ အတ္ထော။ **တဿ ဘိက္ခာ မယာ ဒိန္နာ** တိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ယော နာမေန **ဒေဝလော** နာမ သာဝကော အဟောသိ, တဿ သာဝကဿ မယာ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ **ဘိက္ခာ ဒိန္နာ** ပိဏ္ဍပာတော ဒိန္နောတိ အတ္ထော။

၉-၁၀. တတိယာပဒါနေ **အာနန္ဒော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော** တိ အာနန္ဒံ တုဋ္ဌိံ ဇနေနတော အာနန္ဒော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ **အမနုဿမှိ ကာနနေ** တိ အမနုဿပရိဂ္ဂဟေ ကာနနေ မဟာအရညေ **ပရိနိဗ္ဗာယိ** အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာန ဓာတုယာ အန္တရဓာယိ, အဒဿနံ အဂမာသီတိ အတ္ထော။ **သရီရံ တတ္ထ ဈာပေသိ** န္တိ အဟံ ဒေဝလောကာ ဣဓာဂန္တွာ တဿ ဘဂဝတော သရီရံ တတ္ထ အရညေ ဈာပေသိံ ဒဟနံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

စတုတ္ထပဉ္စမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၂၀. ဆဋ္ဌာပဒါနေ **အဟောသိံ စန္ဒနော နာမာ** တိ နာမေန ပဏ္ဏတ္တိဝသေန စန္ဒနော နာမ။ **သမ္ဗုဒ္ဓဿတြဇော** တိ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓဘူတတော ပုဗ္ဗေ တဿ အတြဇော ပုတ္တော အဟံ။ **ဧကောပာဟနော မယာ ဒိန္နော** တိ ဧကံ ဥပာ ဟနယုဂံ မယာ ဒိန္နံ။ **ဗောဓိံ သမ္ပဇ္ဇ မေ တုဝံ** န္တိ တေန ဥပာဟနယုဂေန မေ မယှံ သာဝကဗောဓိံ တုဝံ သမ္ပဇ္ဇ နိပ္ဖာ ဒေဟီတိ အတ္ထော။

၂၃-၂၄. သတ္တမာပဒါနေ **မဉ္စရိကံ ကရိတ္ဝာန** တိ မဉ္စဋ္ဌိပုပ္ဖံ ဟရိတစင်္ကောဋ္ဌကံ ဂဟေတွာ **ရထိယံ** ဝီထိယာ ပဋိပဇ္ဇိံ အဟံ တထာ ပဋိပန္နော၀ **ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ** ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဝုတံ **သမဏာနဂ္ဂံ** သမဏာနံ ဘိက္ခူနံ အဂ္ဂံ သေဋ္ဌံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အဒ္ဒသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗုဒ္ဓဿ အဘိရောပယိ** န္တိ ဒိသွာ တ ပန တံ ပုပ္ဖံ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ **ပဂ္ဂယှ** ဥက္ခိပိတွာ ဗုဒ္ဓဿ ဖုဿဿ ဘဂဝတော အဘိရောပယိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၂၈-၂၉. အဋ္ဌမာပဒါနေ **အလောဏပဏ္ဏဘတ္တော္ဟိ** တိ ခီရပဏ္ဏာဒီနိ ဥဋ္ဌာစရိယာယ အာဟရိတွာ လောဏဝိရ ဟိတာနိ ပဏ္ဏာနိ ပစိတွာ ဘက္ခာမိ, အလောဏပဏ္ဏဘက္ခော အမှိ ဘဝာမီတိ အတ္ထော။ **နိယမေသု စ သံဝုတောတိ** နိယမသညိတေသု ဟဏာတိပာတာဝေရမဏိအာဒီသု နိစ္စပဉ္စသီလေသု သံဝုတော ပိဟိတောတိ အတ္ထော။ **ပာတရာသေ အနုပ္ပတ္တေ**တိ ပုရေဘတ္တကာလေ အနုပ္ပတ္တေ။ **သိဒ္ဓတ္ထော ဥပဂစ္ဆိ မ** န္တိ မမ သမီပံ သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝတ ဥပဂ ဉ္ဆိ သမ္ပာပုဏိ။ **တာဟံ ဗုဒ္ဓဿ ပာအသိ** န္တိ အဟံ တံ အလောဏပဏ္ဏံ တဿ ဗုဒ္ဓဿ အဒာသိန္တိ အတ္ထော။

နဝမာပဒါနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၃၇-၃၈. ဒသမာပဒါနေ **သိခိနံ သိခိနံ ယထာ**တိ သရီရတော နိက္ခန္တဆဗ္ဗဏ္ဏရံသီဟိ **ဩဘာသယန္တံ** ဇလန္တံ သိခိနံ သိခီဘဂဝန္တံ သိခိနံ ယထာ ဇလမာနအဂ္ဂိက္ခန္ဓံ ဝိယ။ **အဂ္ဂဇံ ပုပ္ဖမာဒါယ** တိ အဂ္ဂဇနာမကံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ **ဗုဒ္ဓဿ** သိခိဿ ဘဂဝတော **အဘိရောပယိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

ဆဗ္ဗီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၇. ပဒုမုက္ခိပဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. အာကာသုက္ခိပိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၂. သတ္တဝီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒာနေ **ဇလဇဂ္ဂေ ဒုဝေ ဂယှ** တိ ဇလေ ဥဒကေ ဇာတေ အဂ္ဂေ ဥပ္ပလာဒယော ဒွေဝ ပုပ္ဖေ ဂဟေတွာ ဗုဒ္ဓဿ သမီပံ ဂန္တွာ ဧကံ ပုပ္ဖံ ပါဒေသု **နိက္ခိပိံ** ပူဇေသိံ, ဧကံ ပုပ္ဖံ အာကာသေ ခိပိန္တိ အတ္ထော။

ဒုတိယာပဒာနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၁၀. တတိယာပဒာနေ **ဗောဓိယာ ပါဒပုတ္တမေ** တိ ဥတ္တမေ ဗောဓိပါဒပေ။ **အမုစန္ဒံ မယာ ဒိန္န** န္တိ တသ္မိံ ဗောဓိမူလေ အမုစန္ဒာကာရေန မယာ အနေကပုပ္ဖာနိ ပူဇိတာနီတိ အတ္ထော။ **ဓရဏီရုဟပါဒပေ**တိ ရုက္ခပဗ္ဗတရတနာဒယော ဓာရေတီတိ ဓရဏီ, ပထဝီ, ဓရဏိယာ ရုဟတိ ပတိဋ္ဌဟတီတိ ဓရဏီရုဟော, ပါဒသင်္ခာတေန မူလေန ဥဒကံ ပိဝတိ ခန္ဓဝိဋပါဒီသု ပတ္ထရိယတီတိ ပါဒပေါ, ဓရဏီရုဟော စ သော ပါဒပေါ စေတိ ဓရဏီရုဟပါဒပေါ, တသ္မိံ ဓရဏီရုဟပါဒပေ ပုပ္ဖံ မယာ ပူဇိတန္တိ အတ္ထော။

စတုတ္ထာပဒာနံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၁၈-၁၉. ပဉ္စမာပဒာနေ **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိ ဟိမဝန္တဿ အာသန္နေ။ **ရောမသော နာမ ပဗ္ဗတော** တိ ရုက္ခလတာဂုမ္ဗာဘာဝေန ကေဝလံ ဒဗ္ဗတိဏာဒိသဉ္ဆန္နတ္တာ ရောမသော နာမ ပဗ္ဗတော အဟောသိ။ **တမှိ ပဗ္ဗတပါဒမှိ**တိ တသ္မိံ ပဗ္ဗတပရိယန္တေ။ **သမဏော ဘာဝိတိန္ဒြိယော** တိ သမိတပါပေါ ဝူပသန္တကိလေသော သမဏော ဝဍ္ဎိတက္ကန္ဒြိယော, ရက္ခိတစက္ခုန္ဒြိယာဒိက္ကန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ အထ တ ဝဍ္ဎိတက္ကန္ဒြိယော ဝဍ္ဎိတသဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိက္ကန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ တဿ သမဏဿ အဟံ ဗိဠာလိအာလုဝေ ဂဟေတွာ အဒာသိန္တိ အတ္ထော။

ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမနဝမဒသမာပဒာနာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝါတိ။

သတ္တဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၈. သုဝဏ္ဏာဗိမ္ဗောဟနဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗောဟနိယတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌဝီသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၅. ဒုတိယာပဒါနေ **မနောမယေန ကာယေနာ**တိ ယထာ စိတ္တံဝသေန ပဝတ္တကာယေနာတိ အတ္ထော။

၁၀. တတိယာပဒါနေ **မဟာသမုဒ္ဒံ နိဿာယာ** တိ မဟာသာဂရာသန္နေ ဌိတဿ ပဗ္ဗတဿ အန္တရေ ပဗ္ဗတ လေဏေတိ အတ္ထော။ သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါ ဝိဝေကကာမတာယ **ဝသတိ** ပဋိဝသတီတိ အတ္ထော။ **ပစ္စုဂ္ဂန္တွာနကာ သဟန္တိ** အဟံ တဿ ဘဂဝတော ပဋိဥဂ္ဂန္တွာ သမီပံ ဂန္တွာ ဝန္ဒနာဒိပုညံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ **စင်္ကောဠကမ အာသဟန္တိ** သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော အဟံ ပုပ္ဖာဘရိတံ စင်္ကောဠကံ ကဒမ္ဗ အအာသိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၄. စတုတ္ထာပဒါနေ **အကက္ကသစိတ္တဿာထာ** တိ အဖရုသစိတ္တဿ, **အထ**-သဒ္ဒေါ ပဒပူရဏော။

၁၉. ပဉ္စမာပဒါနေ **ဥဒုမ္ဗရေ ဝသန္တဿာ** တိ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခမူလေ ရုက္ခစ္ဆာယာယ ဝသန္တဿ တိဿဿ ဘ ဂဝတော။ **နိယတေ ပဏ္ဏသန္ထရေ** တိ နိယာမိတေ ပဋိဗဒ္ဓေ ပဏ္ဏသန္ထရေ သာခာဘင်္ဂာသနေ နိသိန္နဿ။ **ဝုတ္ထောကာသော မယာ ဒိန္နော**တိ ဝိဝိတ္တောကာသေ မဏ္ဍပဒ္ဓတရာဒီဟိ ပိဟိတောကာသော မယာ ဒိန္နော သမ္မာဒိတော တိ အတ္ထော။

၂၄. ဆဋ္ဌာပဒါနေ **ဟေတ္ထအနံ မယာ ဒိန္န** န္တိ ဟေတ္ထဝင်္ဂ ဟေတ္ထဆလ္လိ တာဌေတွာ ကတံ သာဋ္ဌကံ ဝိ သမံ ကေဖာသုကေန ဃံသိတွာ နိမ္မိတံ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကန္တိတွာ တေန သုတ္တေန နိသီဒနတ္ထာယ တ ဘူမတ္ ထရဏတ္ထာယ တ သာဋ္ဌကံ တယာပေတွာ တံ သာဋ္ဌကံ မယာ ရတနတ္တယဿ ဒိန္နန္တိ အတ္ထော။

၂၇. သတ္တမာပဒါနေ **စန္ဒဘာကနဒီတီရေ** တိ စန္ဒဘာကယ နာမ နဒိယာ တီရတော, နိဿက္ကေ ဘုမ္မဝစနံ ။ **အနု သောတန္တိ** သောတဿ အနု ဟေဋ္ဌာဂင်္ဂ **ဝဇာမိ** ဂစ္ဆာမိ အဟန္တိ အတ္ထော။ **သတ္တ မာလုဝပုပ္ဖာနိ, စိတမာရောပ ယိံ အဟန္တိ** အဟံ မာလုဝပုပ္ဖာနိ သတ္တ ပတ္တာနိ ဂဟေတွာ စိတကေ တလုကရာသိမ္ဟိ တလုကာဟိ ထူပံ ကတွာ ပူဇေသိ န္တိ အတ္ထော။

၃၁-၃၂. အဋ္ဌမာပဒါနေ **မဟာသိန္ဓု သုဒဿနာ** တိ သုန္ဒရဒဿနသုန္ဒရောဒကဝေလပုလိနောပသောဘိတတ္တာ သုဋ္ဌု မနောဟရာ မဟာသိန္ဓု နာမ တရိနဒီ အဟောသိ။ **တတ္ထ** တိဿံ သိန္ဓုတရိနဒိယံ **သပ္ပဘာသံ** ပဘာယ သဟိတံ **သုဒဿနံ** သုန္ဒရရူပံ **ပရမောပသမေ ယုတ္တံ** ဥတ္တမေ ဥပသမေ ယုတ္တံ သမင်္ဂီဘူတံ ဝီတရာဂံ အဟံ အဒ္ဒသန္တိ အ တ္ထော။ **ဒိသွာတဟံ ဝိမ္ဟိတာသယော**တိ ''ဧဝရူပံ ဘယာနကံ ဟိမဝန္တံ ကထံ သမ္ပတ္တော''တိ ဝိမ္ဟိတအဇ္ဈာသ ယော အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တောတိ အတ္ထော။ **အာလုဝံ တဿ ဟာအာသိ** န္တိ တဿ အရဟတော အဟံ ပသန္နမာန သော အာလုဝကန္ဒံ ဟာအာသိံ အာဒရေန အအာသိန္တိ အတ္ထော။

နဝမဒသမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝါတိ။

အဋ္ဌဝီသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂၉. ပဏ္ဏဒါယကဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ပဏ္ဏဒါယကတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၂. ဧကူနတိံသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ပဏ္ဏဘောဇနဘောဇနော**တိ ခီရပဏ္ဏာဒိဘောဇနဿ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ပဏ္ဏသာလာယ နိသိန္နော **အမှိ** ဘဝါမီတိ အတ္ထော။ **ဥပဝိဋ္ဌဉ္စ မံ သန္တ**န္တိ ပဏ္ဏသာလာယံ ဥပဝိဋ္ဌံ သန္တံ ဝိဇ္ဇမာနံ မံ။ **ဥပါဂစ္ဆိ မဟာဣသီ**တိ မဟန္တေ သီလာဒိခန္ဓေ ဧသနတော မဟာဣသိ။ **လောကပဇ္ဇောတော** လောကပဒီပေါ **သိဒ္ဓတ္ထော** ဘဂဝါ ဥပါဂစ္ဆိ, မမ သမီပံ အဂမာသီတိ အတ္ထော။ **နိသိန္နဿ ပဏ္ဏသန္ထရေ**တိ ဥပဂန္တွာ ပဏ္ဏသန္ထရေ နိသိန္နဿ ခါဒနတ္ထာယ သေဒိတံ **ပဏ္ဏံ** မယာ ဒိန္နန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅-၇. ဒုတိယာပဒါနေ သိနေရုသမသန္တောသော ဓရဏီသမသာဒိသော သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝုဋ္ဌဟိတွာ သမာဓိမှာ**တိ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဝိသုံ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခာယ မမုပဋ္ဌိတော**တိ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ''အဇ္ဇ မမ ယော ကောစိ ကိဉ္စိ အနံ ဒဒါတိ, တဿ မဟပ္ဖလ''န္တိ စိန္တေတွာ နိသိန္နဿ မမ သန္တိကံ သမီပံ ဥပဋ္ဌိတော သမီပမာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဟရီတကံ။ပေ.။ ဖာရုသကဖလာနိ စာ**တိ ဧဝံ သဗ္ဗံ တံ ဖလံ သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပိနော တဿ **သိဒ္ဓတ္ထဿ မဟေသိဿ** မယာ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ ဒိန္နန္တိ အတ္ထော။

၁၁-၁၂. တတိယာပဒါနေ **သီဟံ ယထာ ဝနစရ**န္တိ ဝနေ စရမာနံ သီဟရာဇံ ဣဝ စရမာနံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိသဘာဇာနိယံ ယထာ**တိ ဝသဘော, နိသဘော, ဝိသဘော, အာသဘောတိ စတ္တာရော ဂဝဇေဋ္ဌကာ။ တေသု ဂဝသတဿ ဇေဋ္ဌကော ဝသဘော, ဂဝသဟဿဿ ဇေဋ္ဌကော နိသဘော, ဂဝသတသဟဿဿ ဇေဋ္ဌကော ဝိသဘော, ဂဝကောဋိသတသဟဿဿ ဇေဋ္ဌကော အာသဘော။ ဣဓ ပန အာသဘော ''နိသဘော''တိ ဝုတ္တော, အာဇာနီယံ အဘီတံ နိစ္စလံ ဥသဘရာဇံ ဣဝါတိ အတ္ထော။ **ကကုဓံ ဝိလသန္တံဝါ**တိ ပုပ္ဖပလ္လဝေဟိ သောဘမာနံ ကကုဓရုက္ခံ ဣဝ နရာသဘံ နရာနံ အာသဘံ ဥတ္တမံ အာဂစ္ဆန္တံ သိဒ္ဓတ္ထံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သဒ္ဒါယ သမ္ပယုတ္တတ္တာ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

စတုတ္ထာပဒါနာဒီနိ ဒသမာဝသာနာနိ သုဝိညေယျာနေဝါတိ။

ဧကူနတိံသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃၀. စိတကပူဇကဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. စိတကပူဇကတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၂. တိံသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒာနေ **အာဟုတိံ ယိဋ္ဌုကာမောဟ** န္တိ ပူဇာသက္ကာရံ ကာရေတုကာမော အဟံ။ **နာနာပုပ္ဖံ သမာနယိ** န္တိ နာနာ အနေကဝိဓံ စမ္ပကသလလာဒိပုပ္ဖံ သံ သုဋ္ဌု အာနယိံ, ရာသိံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။ **သိခိနော လောကဗန္ဓုနော**တိ သကလလောကတ္တယဗန္ဓုဿ ဉာတကဿ သိခိဿ ဘဂဝတော ပရိနိဗ္ဗုတဿ စိတကံ အာဠာဟနစိတကံ အရုရာသိံ ဇလန္တံ အာဒိတ္တံ ဒိသွာ တဉ္စ မယာ ရာသီကတံ ပုပ္ဖံ **ဩကိရိံ** ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

၆-၇. ဒုတိယာပဒာနေ **အဇိနုတ္တရဝသနော** တိ အဇိနမိဂစမ္မံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ နိဝတ္ထော အစ္ဆာဒနောတိ အတ္ထော။ **အဘိညာ ပဉ္စ နိဗ္ဗတ္တာ** တိ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော ပဉ္စ အဘိညာယော ပဉ္စ ဉာဏာနိ နိဗ္ဗတ္တာ ဥပ္ပာဒိတာ နိပ္ဖာဒိတာ။ **စန္ဒဿ ပရိမဇ္ဇကော** တိ စန္ဒမဏ္ဍလဿ သမန္တတော မဇ္ဇကော, ဖုသ္သော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **ဝိပဿိံ လောကပဇ္ဇောတ**န္တိ သကလလောကတ္တယေ ပဒီပသဒိသံ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ မမ သန္တိကံ **အဘိဂတံ** ဝိသေသေန သမ္ပတ္တံ အာဂတံ။ **ဒိသွာ ဟာရိတ္တကပုပ္ဖာနီ** တိ ဒေဝလောကတော ဟာရိတ္တကပုပ္ဖာနိ အာဟရိတွာ ဝိပဿိဿ သတ္ထုနော မတ္ထကေ ဆတ္တာကာရေန အဟံ ဓာရေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၁-၁၃. တတိယာပဒာနေ **ပုတ္တော မမ ပဗ္ဗဇိတော** တိ မယှံ ပုတ္တော သဒ္ဓာယ ပဗ္ဗဇိတော။ **ကာသာယဝသနော တဒာ**တိ တသ္မိံ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ကာသာယနိဝတ္ထော, န ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတောတိ အတ္ထော။ **သော စ ဗုဒ္ဓတ္တံ သမ္ပတ္တော** တိ သော မယှံ ပုတ္တော စတူသု ဗုဒ္ဓေသု သာဝကဗုဒ္ဓဘာဝံ သံ သုဋ္ဌု ပတ္တော, အရဟတ္တံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗုတော လောကပူဇိတော** တိ သကလလောကေဟိ ကတသက္ကာရော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတောတိ အတ္ထော။ **ဝိစိနန္တော သကံ ပုတ္တ** န္တိ အဟံ တဿ ဂတဒေသံ ပုစ္ဆိတွာ သကံ ပုတ္တံ ဝိစိနန္တော ပစ္ဆတော အဂမံ, အနုဂတော အသ္မီတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗုတဿ မဟန္တဿာ** တိ မဟန္တေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ ယုတ္တတ္တာ မဟန္တဿ တဿ မမ ပုတ္တဿ အရဟတော အာဒဟနဋ္ဌာနေ **စိတကံ** စိတကဋ္ဌာနံ အဟံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။ **ပဂ္ဂယှ အဉ္ဇလိံ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ အာဒဟနဋ္ဌာနေ အဉ္ဇလိံ ဒသင်္ဂုလိသမောဓာနံ ပဂ္ဂဟေတွာ သိရသိ ကတွာ အဟံ **စိတကံ** ဒဟနအရုရာသိံ **ဝန္ဒိတွာ** ပဏာမံ ကတွာ **သေတစ္ဆတ္တဉ္စ ပဂ္ဂယှာ** တိ န ကေဝလမေဝ ဝန္ဒိတွာ ဓဝလစ္ဆတ္တဉ္စ ပဂ္ဂယှ ဥက္ခိပိတွာ အဟံ **အာရောပေသိံ** ပတိဋ္ဌပေသိန္တိ အတ္ထော။

၁၇-၁၈. စတုတ္ထာပဒာနေ **အနုဂ္ဂတမှိ အာဒိစ္စေ** တိ သူရိယေ အနုဂ္ဂတေ အနုဋ္ဌိတေ ပစ္စူသကာလေတိ အတ္ထော။ **ပသာဒော ဝိပုလော အဟူ**တိ ရောဂပီဠိတဿ မယှံ စိတ္တပ္ပသာဒော ဝိပုလော အတိရေကော ဗုဒ္ဓါနုဿရဏေန အဟု အဟောသိ။ မဟေသိနော **ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ** လောကမှိ **ဟတုဘာဝတေ** ဟာကဋ္ဌဘာဝတေ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဃောသမဿောသဟံ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဟတုဘာဝေ သတိ "အဟံ ဂိလာနော ဗုဒ္ဓေ ဥပ္ပန္နေ"တိ ဃောသံ အသ္သောသိံ။ **န စ ပဿာမိ တံ ဇိန** န္တိ တံ ဇိတပဉ္စမာရံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ န ပဿာမိ, ဗာဠှဟဂိလာနတ္တာ ဂန္တွာ ပဿိတုံ န သက္ကောမီတိ အတ္ထော။ **မရဏဉ္စ အနုပ္ပတ္တော** တိ မရဏာသန္နကာလံ အနုပ္ပတ္တော, အာသန္နမရဏော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဗုဒ္ဓသညမနုဿရိ** န္တိ ဗုဒ္ဓေါတိနာမံ အနုဿရိံ, ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ မနသိ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၂၁-၂၃. ပဉ္စမာပဒာနေ **အာရာမဒွါရာ နိက္ခမ္မာ** တိ အာရာမဒွါရတော သင်္ဃဿ နိက္ခမနဒွါရမဂ္ဂေဟိ အတ္ထော။ **ကေသိံ သန္ထတံ မယာ** တိ တသ္မိံ နိက္ခမနဒွါရမဂ္ဂေ "ဘဂဝတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဟာအ မာ ကဒ္ဒမံ အက္ကမန္တု"တိ အက္ကမနတ္ထာယ ကေသိံသင်္ဃ မယာ သန္ထရိတန္တိ အတ္ထော။ **အနုဘောမိ သကံ ကမ္မ**န္တိ အတ္တနော ကေသိသအတ္ထရဏကမ္မဿ ဗလေန အာဇာနီယာ တတဇတ သိန္ဓဝ သီဃတဟနာဒိနိ ဝိဟာကဖလာနိ အနုဘောမီတိ အတ္ထော။ **အဟော ကာရံ ပရမကာရန္တိ** **သုခေတ္တေ** သင်္ဃေ မယာ သုဋ္ဌု ကတံ ကာရံ အပ္ပကမ္ပိ ကိစ္စံ မဟပ္ဖလအနတော ပရမကာရံ ဥတ္တမကိစ္စံ အဟော ဝိမှယန္တိ အတ္ထော။ ယထာ တိဏအဘောသာဒိဝိရဟိတေသု ခေတ္တေသု ဝပ္ပိတံ သာလိဗီဇံ မဟပ္ဖလံ ဒေတိ, ဧဝမေဝ ရာဂအဘောသာဒိအဘောသရဟိတေ ပရိသုဒ္ဓကာယဝစီသမာစာရေ သင်္ဃခေတ္တေ ကေသီသအတ္ထရဏကမ္မံ မယာ ကတံ, ဣဒံ မဟပ္ဖလံ ဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န အညံ ကလမဂ္ဃတီ** တိ အညံ ဗာဟိရ

သာသနေ ကတံ ကမ္မံ သဗ္ဗေ **ကတဿ ကာရဿ** ပူဇာသက္ကာရဿ ကလံ သောဠသိံ ကလံ ကောဋ္ဌာသံ န အဂ္ဃန္တိ ဣတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဆဋ္ဌသတ္တမဋ္ဌမနဝမဒသမာပအာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

တိံသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃၁. ပဒုမကေသရဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ပဒုမကေသရိယတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

၁-၂. ကေတိံသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ဣသိသင်္ဃေ အဟံ ပုဗ္ဗေ**တိ အဟံ ပုဗ္ဗေ ဗောဓိသမ္ဘာရပူရဏကာလေ ဣသိသင်္ဃေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဣသိသမူဟေ တေသံ သမီပေ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေ မာတင်္ဂဟတ္ထိကုလေ တရုဏော စဏ္ဍဟတ္ထိ အဟောသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ မနုဿာဒယော တရေတီတိ **တရုဏော,** အထ ဝါ ဝါစာယ ရဝတိ ကောဉ္စနာဒံ နဒတီတိ **တရုဏော။ မဟေသီနံ ပသာဒေနာ**တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓမဟေသီနံ ပသာဒေန။ **ပစ္စေကဇိနသေဋ္ဌေသု, ဓုတရာဂေသု တာဒိသူ**တိ လောကဓမ္မေဟိ နိစ္စလေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု **ပဒ္မကေသရံ** ပဒုမရေဏုံ **ဩကိရိံ** အဝသိဉ္စိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဒုတိယတတိယာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနိ။

၁၃-၁၆. စတုတ္ထာပဒါနေ **မဟာဗောဓိမဟော အဟူ**တိ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော စတုမဂ္ဂဉာဏာဓာရဘာဝတော "ဗောဓိ"တိ လဒ္ဓနာမဿ ရုက္ခဿ ပူဇာ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ရုက္ခဋ္ဌဿေဝ သမ္ဗုဒ္ဓေ**တိ အဿ ဗောဓိပူဇာသမယေ သန္နိပတိတဿ မဟာဇနဿ သမ္ဗုဒ္ဓေ လောကဇေဋ္ဌေ နရာသဘော ရုက္ခဋ္ဌော ဣဝ ရုက္ခေ ဌိတော ဝိယ ပညာယတီတိ အတ္ထော။ **ဘဂဝါ တမ္ဟိ သမယေ**တိ တသ္မိံ ဗောဓိပူဇာကရဏကာလေ ဘဂဝါ **ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတော** ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဝုတော။ **ဝါစာသဘိမုဒီရယန္တိ** မုဒုသိလိဋ္ဌမဓုရဥတ္တမဃောသံ ဥဒီရယံ ကထယန္တော နိစ္ဆာရေန္တော စတုသစ္စံ ပကာသေသိ, ဒေသေသီတိ အတ္ထော။ **သံခိတ္တေန စ ဒေသေန္တော**တိ ဝေနေယျပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယာနုရူပေန ဒေသေန္တော သံခိတ္တေန စ ဝိတ္ထာရေန စ ဒေသယီတိ အတ္ထော။ **ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော**တိ ရာဂေါ ဆဒနံ, ဒေါသော ဆဒနံ, မောဟော ဆဒနံ, သဗ္ဗကိလေသာ ဆဒနာ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တာ ဆဒနာ ဝိဝဋ္ဋာ ဥဂ္ဃာဋိတာ ဝိဒ္ဓံသိတာ အနေနာတိ ဝိဝဋ္ဋစ္ဆဒော, သမ္ဗုဒ္ဓော။ တံ မဟာဇနံ ဒေသနာဝသေန **နိဗ္ဗာပေသိ** ပရိဠာဟံ ဝူပသမေသီတိ အတ္ထော။ **တဿာဟံ ဓမ္မံ သုတွာန**တိ တဿ ဘဂဝတော ဒေသေန္တဿ ဓမ္မံ သုတွာ။

၂၀. ပဉ္စမာပဒါနေ **ဖလဟတ္ထော အပေက္ခဝါ**တိ ဝိပဿိံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ မဓုရာနိ ဖလာနိ ဂဟေတွာ အပေက္ခဝါ အတုရိတော သဏိကံ အဿမံ ဂစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။

ဆဋ္ဌသတ္တမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၄၀. အဋ္ဌမာပဒါနေ **နိဋ္ဌိတေ နဝကမ္မေ စ**တိ သီမာယ နဝကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ သတိ။ **အနုလေပမဒါသဟ**န္တိ အနုပစ္ဆာ သုဓာလေပံ အဒါသိံ, သုဓာယ လေပာပေသိန္တိ အတ္ထော။

နဝမဒသမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနိယေဝါတိ။

ကေတိံသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃၂. အာရက္ခဒါယကဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. အာရက္ခဒါယကတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဆတ္တိံသတိမဝဂ္ဂေ ပဌမဒုတိယတတိယာပဒါနာနိ သုဝိညေယျာနေဝ။

၁၆. စတုတ္ထာပဒါနေ **ဖလဖဂ္ဂေဟိ ဩကိရိ** န္တိ ဖလဖေဟိ ဥတ္တမေဟိ ဥပ္ပလပဒုမာဒီဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဩကိရိံ ပူဇေသိန္တိ အတ္ထော။

ပဉ္စမာပဒါနံ ဥတ္တာနမေဝ။

၂၆-၂၇. ဆဋ္ဌာပဒါနေ **စေတိယံ ဥတ္တမံ နာမ, သိခိနော လောကဗန္ဓုနော**တိ သကလလောကတ္တယဿ ဗန္ဓုနော ဉာတကဿ သိခိဿ ဘဂဝတော ဥတ္တမံ စေတိယံ။ **ဣရီဏေ** ဇနသဉ္စရဝိရဟိတေ **ဝနေ** မနုဿာနံ ကောလာဟလဝိရဟိတေ မဟာအရညေ အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္ဓာဟိဏ္ဍာမဟံ တဒါ**တိ တသ္မိံ ကာလေ ဝနေ မဂ္ဂမူဠှဘာဝေန အန္ဓော, န စက္ခုနာ အန္ဓော, အဟံ အာဟိဏ္ဍာမိ မဂ္ဂံ ပရိယေသာမီတိ အတ္ထော။ **ပဝနာ နိက္ခမန္တေနာ**တိ မဟာဝနတော နိက္ခမန္တေန မယာ **သီဟာသနံ** ဥတ္တမာသနံ, သီဟဿ တ ဘဂဝတော အာသနံ ဒိဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **ဧကံသံ အဉ္ဇလိံ ကတွာ**တိ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **သန္ထဝိံ လောကနာယက**န္တိ သကလလောကတ္တယနာယကံ တံ နိဗ္ဗာနံ ပါပေန္တံ ထောမိတံ ထုတိံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၃၄. သတ္တမာပဒါနေ **သုဒဿနော မဟာဝီရော**တိ သုန္ဒရဒဿနော ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာသမ္ပန္နသရီရတ္တာ မနောဟရဒဿနော မဟာဝီရိယော သိဒ္ဓတ္ထော ဘဂဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝသတိဃရမုတ္တမေ**တိ ဥတ္တမေ ဝိဟာရေ ဝသတီတိ အတ္ထော။

အဋ္ဌမနဝမဒသမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝါတိ။

ဆတ္တိံသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃၃. ဥမာပုပ္ဖိယဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ဥမာပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

တေတ္တိံသတိမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌာပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနိယေဝ။

၅၅. သတ္တမာပဒာနေ **သမယံ အဂမာသဟန္တိ** သမူဟံ သမာဂမဋ္ဌာနံ အဟံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။

၆၂. **အဗ္ဗုဒနိရဗ္ဗုဒာနီ** တိ ''ပကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ အဗ္ဗုဒံ, အဗ္ဗုဒသတသဟဿာနံ သတံ နိရဗ္ဗုဒ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အာယုနာ အဗ္ဗုဒနိရဗ္ဗုဒာနိ ဂတမဟာအာယုဝန္တာ **မနုဇာဓိပာ** စက္ကဝတ္တိနော ခတ္တိယာ အဋ္ဌ အဋ္ဌ ဟုတ္ွာ ကပ္ပာနံ ပဉ္စဝီသသဟဿမ္ဟိ **အာသိံသု** အဟေသုန္တိ အတ္ထော။ အဋ္ဌမနဝမဒသမာပဒာနာနိ ဟာကဋ္ဌာနေဝ တိ။

တေတ္တိံသတိမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃၄-၃၈. ဂန္ဓောဒကာဒိဝဂ္ဂော

၁-၅၀. ဂန္ဓမူပိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

စတုတ္ထံသတိမဝဂ္ဂပဉ္စမံသတိမဝဂ္ဂဆဋ္ဌံသတိမဝဂ္ဂသတ္တမံသတိမဝဂ္ဂအဋ္ဌမံသတိမဝဂ္ဂာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

ဧကူနစတ္တာလီသမဝဂ္ဂေပိ ပဌမာပဒာနာဒီနိ အဋ္ဌမာပဒာနန္တာနိ ဥတ္တာနာနေဝါတိ။

၃၉. အဝဋ္ဋဖလဝဂ္ဂေါ

၉. သောဏကောဠိဝိသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဝမာပဒါနေ ပန **ဝိပဿိနော ပါဝစနေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သောဏဿ ကောဠိဝိသတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာဝိဘဝေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ဥပါသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဘဂဝတော စင်္ကမနဋ္ဌာနေ သုဓာယ ပရိကမ္မံ ကာရေတွာ ဧကဉ္စ လေဏံ ကာရေတွာ နာနာဝိရာဂဝတ္ထေဟိ လေဏဘူမိယာ သန္ထရိတွာ ဥပရိ ဝိတာနဉ္စ ကတွာ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ နိယျာဒေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ အနုမောဒနံ အကာသိ။ သော တေန ကုသလကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ပရိနိဗ္ဗုတေ ကဿပဒသဗလေ အနုပ္ပန္နေ အမှာကံ ဘဂဝတိ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဂင်္ဂါတီရေ ပဏ္ဏသာလံ ကရိတွာ ဝသန္တံ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ တေမာသံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဝုဋ္ဌဝဿော ပရိပုဏ္ဏပရိက္ခာရော ဂန္ဓမာဒနမေဝ အဂမာသိ။ သောပိ ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ တတ္ထ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ စမ္ပာနဂရေ အဂ္ဂသေဋ္ဌိဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလတော ပဋ္ဌာယ သေဋ္ဌိဿ မဟာဘောဂက္ခန္ဓော အဘိဝဍ္ဎိ။ တဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနဒိဝသေ သကလနဂရေ မဟာလာဘသက္ကာရသမ္မာနော အဟောသိ, တဿ ပုဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သတသဟဿဂ္ဃနိကရတ္တကမ္ဗလပရိစ္စာဂေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သုခုမာလတရော စ အတ္တဘာဝေ အဟောသိ, တေနဿ **သောဏော**တိ နာမံ အကံသု။ သော မဟတာ ပရိဝါရေန အဘိဝဍ္ဎိ။ တဿ ဟတ္ထပါဒတလာနိ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖဝဏ္ဏာနိ အဟေသုံ, တေသံ သတတရံ ဝိဟတကပ္ပာသံ ဝိယ မုဒုသမ္ဖဿော အဟောသိ။ ပါဒတလေသု မဏိကုဏ္ဍလာဝဋ္ဋဝဏ္ဏလောမာနိ ဇာယိံသု။ ဝယပ္ပတ္တဿ တဿ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ အနုစ္ဆဝိကေ တယော ပါသာဒေ ကာရာပေတွာ နာဋကိတ္ထိယော ဥပဋ္ဌာပေသုံ။ သော တတ္ထ မဟတိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဒေဝကုမာရော ဝိယ ပဋိဝသတိ။

အထ အမှာကံ ဘဂဝတိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တေ ဗိမ္ဗိသာရရညာ ပက္ကောသာပိတော တေဟိ အသီတိယာ ဂါမိကသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟံ အာဂတော သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒော သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဇနသံသဂ္ဂပရိဟရဏတ္ထံ သီတဝနေ ဝိဟာသိ။ သော တတ္ထ ဝသန္တော “မမ သရီရံ သုခုမာလံ, န စ သက္ကာ သုခေနေဝ သုခံ အဓိဂန္တုံ, ကာယံ ကိလမေတွာပိ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဌာနစင်္ကမမေဝ အဓိဋ္ဌာယ ပဓာနမနုယုဉ္ဇန္တော ပါဒတလေသု ဖောဋေသု ဥဋ္ဌိတေသုပိ ဝေဒနံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာ ဒဠှံ ဝီရိယံ ကရောန္တော အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယတာယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တော “ဧဝံ အဟံ ဝါယမန္တောပိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောမိ, ကိံ မေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇာမိ, ပုညာနိ စ ကရိဿာမီ”တိ စိန္တေသိ။ အထ သတ္ထာ တဿ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝီဏောပမောဝါဒေန (မဟာဝ. ၂၄၃) ဩဝဒိတွာ ဝီရိယသမတာယောဇနဝိဓိံ ဒဿေန္တော ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ ဂိဇ္ဈကူဋံ ဂတော။ သောဏောပိ ခေါ သတ္ထု သန္တိကာ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ဝီရိယသမတံ ယောဇေတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

၄၉. သော အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဝိပဿိနော ပါဝစနေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိပဿီ** တိ ဝိသေသေန, ဝိဝိဓံ ဝါ ပဿတီတိ ဝိပဿီ။ **ပါဝစနေ**တိ ပကာရေန ဝုစ္စတီတိ ပါဝစနံ, ပိဋကတ္တယံ။ တဿ ဝိပဿိနော တသ္မိံ ပါဝစနေတိ အတ္ထော။ **လေဏ**န္တိ လိနန္တေ နိလီယန္တေ ဧတ္ထာတိ လေဏံ ဝိဟာရံ။ **ဗန္ဓုမာရာဇဓာနိယာ** တိ ဗန္ဓန္တိ ကုလပရမ္ပရာယ ဝသေန အညမညံ သမ္ဗဇ္ဈန္တီတိ ဗန္ဓူ, ဉာတကာ။ တေ ဧတ္ထ ပဋိဝသန္တီတိ ဗန္ဓုမာ, ဗန္ဓူ အဿ အတ္ထီတိ ဝါ ဗန္ဓုမာ။ ရာဇူနံ ဝသနဋ္ဌာနန္တိ

ရာဇဓာနီ, ဗန္ဓုမာ စ သာ ရာဇဓာနီ စေတိ ဗန္ဓုမာရာဇဓာနီ, တဿာ ဗန္ဓုမာရာဇဓာနိယာ, လေဏံ မယာ ကတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သောဏကောဋိဝီသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ပုဗ္ဗကမ္မပိလောတိကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ

၆၄. ဒသမာပဒါနေ **အနောတတ္တသရာသန္နေ**တိ ပဗ္ဗတကူဋေဟိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ စန္ဒိမသူရိယာနံ သန္တာပေဟိ သြတတ္တံ ဥဏှံ ဥဒကံ ဧတ္ထ နတ္ထီတိ အနောတတ္တော။ သရန္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဘဝန္တိ သန္ဒန္တိ ဧတသ္မာ မဟာနဒိယောတိ သရော။ သီဟမုခါဒီဟိ နိက္ခန္တာ မဟာနဒိယော တိက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ နိက္ခန္တနိက္ခန္တဒိသာဘာဂေန သရန္တိ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ အနောတတ္တော စ သော သရော စာတိ အနောတတ္တသရော ။ တဿ အာသန္နံ သမီပဋ္ဌာနန္တိ အနောတတ္တသရာသန္နံ, တသ္မိံ အနောတတ္တသရာသန္နေ, သမီပေတိ အတ္ထော။ **ရမဏီယေ**တိ ဒေဝဒါနဝဂန္ဓဗ္ဗကိန္နရောရဂဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါဒီဟိ ရမိတဗ္ဗံ အလ္လီယိတဗ္ဗန္တိ ရမဏီယံ, တသ္မိံ ရမဏီယေ။ **သိလာတလေ**တိ ကေလာသပဗ္ဗတသိလာတလေတိ အတ္ထော။ **နာနာရတနပဇ္ဇောတေ**တိ ပဒုမရာဂဝေဠုရိယာဒိနာနာအနေကေဟိ ရတနေဟိ ပဇ္ဇောတေ ပကာရေန ဇောတမာနေ။ **နာနာဂန္ဓဝနန္တရေ**တိ နာနပ္ပကာရေဟိ စန္ဒနာဂရုကပ္ပူရတမာလတိလကာသောကနာဂပုန္နာဂကေတကာဒီဟိ အနေကေဟိ သုဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ဂဟနီဘူတဝနန္တရေ သိလာတလေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၅. ဂုဏမဟန္တတာယ သင်္ချာမဟန္တတာယ စ **မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန, ပရေတော** ပရိဝုတော **လောကနာယကော** လောကတ္တယသာမိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော တတ္ထ သိလာသနေ နိသိန္နော အတ္တနော ပုဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ **ဗျာကရီ** ဝိသေသေန ပါကဋမကာသီတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဗုဒ္ဓါပဒါနေ (အပ. ထေရ ၁.၁.၁ အာဒယော) ဝုတ္တတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ သုဝိညေယ္ယမေဝ။ ဗုဒ္ဓါပဒါနေ အန္တောဂဓမ္ပိ ဣဓာပဒါနေ ကုသလာကုသလံ ကမ္မသံသူစကတ္တာ ဝဂ္ဂသင်္ဂဟဝသေန ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ သင်္ဂါယိံသူတိ။

ပုဗ္ဗကမ္မပိလောတိကဗုဒ္ဓအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ကေဠနုစတ္တာလီသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄၀. ပိလိန္ဒဝစ္ဆဝဂ္ဂေါ

၁. ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စတ္တာလီသမဝဂ္ဂေ အပဒါနေ **နဂရေ ဟံသဝတိယာ**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဒေါဝါရိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ အဟောသိ။ သော ကောဋ္ဌိသန္နိစိတဓနရာသိံ ဩလောကေတွာ ရဟော နိသိန္နော “ဣမံ သဗ္ဗဓနံ မယာ သမ္မာ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ “ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဆတ္တသတသဟဿံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗပရိဘောဂပရိက္ခာရာနိပိ သတသဟဿဝသေန ကာရေတွာ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ နိမန္တေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ အဒါသိ။ ဧဝံ သတ္တာဟံ ဒါနံ ဒတွာ ပရိယောသာနဒိဝသေ နိဗ္ဗာနာဓိဂမံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဆ ကာမာဝစရေ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ မနုဿေသု စ စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဂေါတ္တဝသေန **ပိလိန္ဒဝစ္ဆော** တိ ပါကဋော အဟောသိ။

၁. သော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ဥဒါနဝသေန တံ ပကာသေန္တော **နဂရေ ဟံသဝတိယာ**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ **အာသိံ ဒေါဝါရိကော အဟ**န္တိ အဟံ ဟံသဝတီနဂရေ ရညော ဂေဟဒွါရေ ဒွါရပါလကော အာသိံ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **အက္ခောဘံ အမိတံ ဘောဂ** န္တိ ရညော ဝလ္လဘတ္တာ အညေဟိ ခောဘေတုံ စာလေတုံ အသက္ကုဏေယျံ အမိတံ အပရိမာဏဘောဂံ ဓနံ မမ ဃရေ **သန္နိစိတံ** ရာသိကတံ အဟောသီတိ အတ္ထော။

၃. ဗဟူ မေဓိဂတာ ဘောဂာတိ အနေကာ ဘောဂါ မေ မယာ အဓိဂတာ ပတ္တာ ပဋိလဒ္ဓါတိ အတ္ထော ။ သတ္တတသိ အာဒီနံ ပရိက္ခာရာနံ နာမာနိ နယာနုယောဂေန သုဝိညေယျာနိ။ ပရိက္ခာရဒါနာနိသံသာနိ စ သုဝိညေယျာနေဝါတိ။

ပိလိန္ဒဝစ္ဆတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝါတိ။

၆. ဗာကုလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဆဋ္ဌာပဒါနေ **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိကံ ဗာကုလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယံ ကိရ ထေရော အတီတေ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ အသင်္ချေယျဿ မတ္ထကေ အနောမဒဿိဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော “သမ္ပရာယိကတ္ထံ ဂဝေသိဿာမီ”တိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝိဟရန္တော ပဉ္စာဘိညာအဋ္ဌသမာပတ္တီနံ လာဘီ ဟုတွာ ဝိဟရန္တော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌိတော သတ္ထု ဝါတာဗာဓေ ဥပ္ပန္နေ အရညတော ဘေသဇ္ဇာနိ အာနေတွာ တံ ဝူပသမေတွာ တံ ပုညံ အာရောဂျတ္ထာယ ပရိဏာမေတွာ တတော စုတော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ဧကံ အသင်္ချေယျံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ အပ္ပာဗာဓာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယံ တံ ဌာနန္တရံ အာကင်္ခန္တော ပဏိဓာနံ ကတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော တတ္ထ သာရံ အပဿန္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာလာဘီ ဟုတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဝသန္တော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ သရဏေသု ပတိဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ တိဏပုပ္ဖကရောဂေ ဥပ္ပန္နေ တံ ဝူပသမေတွာ တတ္ထ

ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဧကံ ဇိဏ္ဏံ ဝိနဿမာနံ မဟာဝိဟာရံ ဒိသွာ တတ္ထ ဥပေါသထာဂါရာဒိကံ သဗ္ဗံ အာဝသထံ ကာရာပေတွာ တတ္ထ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သဗ္ဗံ ဘေသဇ္ဇံ ပဋိယာဒေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ကောသမ္ဗိယံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။

သော မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ ဓာတီဟိ အရောဂဘာဝါယ ယမုနာယံ နှာပိယမာနော တာသံ ဟတ္ထတော မုစ္စိတွာ မစ္ဆေန ဂိလိတော အဟောသိ။ ကေဝဋ္ဋာ တံ မစ္ဆံ ဇာလာယ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိယံ သေဋ္ဌိဘရိယာယ ဝိက္ကိဏိံသု။ သာ တံ ဂဟေတွာ ဖာလယမာနာ ပုဗ္ဗေ ကတပုညဖလေန အရောဂံ ဒါရကံ ဒိသွာ "ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ"တိ ဂဟေတွာ ပောသေသိ။ သော ဇနကေဟိ မာတာပိတူဟိ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ အာဂန္တွာ "အယံ အမှာကံ ပုတ္တော, ဒေထ နော ပုတ္တ"န္တိ အနုယောဂေ ကတေ ရညာ "ဥဘယေသမ္ပိ သာဓာရဏော ဟောတူ"တိ ဒွိန္နံ ကုလာနံ ဒါယာဒဘာဝေန ဝိနိစ္ဆယံ ကတွာ ဌပိတတ္တာ **ဗာကုလော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဒွီသု သေဋ္ဌိကုလေသု ဧကေကသ္မိံ ဆမာသံ ဆမာသံ ဝသတိ။ တေ အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ နာဝါသင်္ဃာဋံ ဗန္ဓိတွာ တတ္ထုပရိ ရတနမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယေ နိပ္ဖာဒေတွာ ကုမာရံ တတ္ထ နိသီဒါပေတွာ ဥဘယနဂရမဇ္ဈဋ္ဌာနံ ဂင်္ဂါယ အာဂစ္ဆန္တိ, အပရသေဋ္ဌိမနုဿာပိ ဧဝမေဝ သဇ္ဇေတွာ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ကုမာရံ တတ္ထ အာရောပေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ဧဝံ ဝဍ္ဎမာနော အာသီတိကော ဟုတွာ **ဥဘယသေဋ္ဌိပုတ္တော** တိ ပါကဋော။ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တာဟံ ဝါယမန္တော အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါယ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၃၈၆. သော အရဟာ ဟုတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ အပဒါနပါဠိအတ္ထောပိ သုဝိညေယျောဝ။ သော အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တော သဋ္ဌိဝဿသတာယုကော ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။

ဗာကုလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သတ္တမာပဒါနေ **ဘရိယာ မေ ကာလင်္ကတာ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော ဃရာဝါသံ သဏ္ဌာပေတွာ ဝသန္တော အတ္တနော ဘရိယာယ စ ပုတ္တေ စ ကာလင်္ကတေ သောကသလ္လသမပ္ပိတော အရညံ ပဝိသိတွာ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ရုက္ခမူလေ ဝိဟာသိ။ တဒါ သုမေဓော ဘဂဝါ တဿာနုကမ္ပာယ တတ္ထ ဂန္တွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သောကသလ္လံ အဗ္ဗူဠှေသိ ။ သော ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသော သုဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ကတွာ အဘိတ္ထဝိ။

သော တေန ပုညေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယတ္ထ သုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗိမ္ဗိသာရရညော ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဂိရိမာနန္ဒော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ရာဇဂဟာဂမနေ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ကတိပယံ ဒိဝသံ ဂါမကာဝါသေ ဝသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ ရာဇဂဟံ အဂမာသိ။ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာ တဿ အာဂမနံ သုတွာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဝသထ, အဟံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟာမီ"တိ သမ္ပဝါရေတွာ ဂတောပိ ဗဟုကိစ္စတ္တာ တံ န သရိ။ "ထေရော အဗ္ဘောကာသေယေဝ ဝသတီ"တိ။ ဒေဝတာ ထေရဿ တေမနဘယေန ဝဿဓာရံ ဝါရေသုံ။ ရာဇာ အဝဿနကာရဏံ ဥပဓာရေတွာ ဥတွာ ထေရဿ ကုဋိကံ ကာရာပေသိ။ ထေရော ကုဋိကာယံ ဝသန္တော သေနာသနသပ္ပာယလာဘေန စိတ္တသမာဓာနံ လဘိတွာ ဝီရိယသမတံ ယောဇေတွာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၄၁၉. သော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဘရိယာ မေ ကာလင်္ကတာ** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဘဂဝတော နိဝေဒနဉ္စ ဘဂဝတာ ကတာနုသာသနဉ္စ မဂ္ဂံ ဖလာဓိဂမာပဒါနဉ္စ ဟဋ္ဌာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဂိရိမာနန္ဒတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

အဋ္ဌမနဝမဒသမာပဒါနာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝါတိ။

စတ္တာလီသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄၁. မေတ္တေယျဝဂ္ဂေါ

၁. တိဿမေတ္တေယျတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

၁. ဧကစတ္တာလီသမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ပဗ္ဘာရကူဋံ နိဿာယ** တိအာဒိကံ တိဿမေတ္တေယျတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော အဇိနစမ္မံ နိသီဒနတ္ထာယ ဒိန္နမေဝ နာနံ။ သေသံ အပဒါနပာဠိယာ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

၂. ပုဏ္ဏကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

၂၈. ဒုတိယာပဒါနေ **ပဗ္ဘာရကူဋံ နိဿာယ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ပုဏ္ဏကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထ ဟိမဝန္တေ ယက္ခသေနာပတိ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အာဠဟနကရဏမေဝ နာနတ္တံ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝ။

၃၅. တတိယာပဒါနေ **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မေတ္တဂုတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထ ဟိမဝန္တဿမီပေ အသောကပဗ္ဗတေ သော တာပသော ဟုတွာ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသန္တော သုမေဓသမ္ဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ သပ္ပိပူရဏံ ဝိသေသော။ သေသံ ပုညဖလာနိ စ သုဝိညေယျာနေဝ။ အပဒါနကထာနံ အတ္ထော စ ဟကမ္ဗောဓယေဝ။

၇၂. စတုတ္ထာပဒါနေ **ဂင်္ဂါ ဘာဂီရထီ နာမ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဓောတကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထာပိ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ ဘာဂီရထိဂင်္ဂါယ တရမာနေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော သေတုံ ကာရာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒိတဘာဝေယေဝ ဝိသေသော။ ပုညဖလပရိဒီပနကထာနံ အတ္ထော နယာနုသာရေန သုဝိညေယျောဝ။

၁၀၀. ပဉ္စမာပဒါနေ **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပသိဝတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ပဒုမုတ္တရံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ တိဏသန္ထရံ သန္ထရိတွာ တတ္ထ နိသိန္နဿ ဘဂဝတော သာလပုပ္ဖပူဇံ အကာသီတိ အယံ ဝိသေသော, သေသမုတ္တာနမေဝ။

၁၆၁. ဆဋ္ဌာပဒါနေ **မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ** န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နန္ဒကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကရဝိကသကုဏော ဟုတွာ မဓုရကူဇိတံ ကရောန္တော သတ္ထာရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ အပရဘာဂေ မယူရော ဟုတွာ အညတရဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဝသနဂုဟာဒွါရေ ပသန္နမာနသော ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ မဓုရေန ဝဿိတံ ဝဿိ။ ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ကတွာ အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော **နန္ဒကော** တိ လဒ္ဓနာမော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ သော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **မိဂလုဒ္ဒော ပုရေ အာသိ** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ မဏ္ဍပံ ကတွာ ပဒုမပုပ္ဖေဟိ ဆဒနမေဝ ဝိသေသော။

၁၈၃. သတ္တမာပဒါနေ **ပဗ္ဘာရကူဋံ နိဿာယ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဟေမကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထာပိ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော ပိယဒဿိံ ဘဂဝန္တံ ဥပဂတံ ဒိသွာ ရတနမယံ ပီဌံ အတ္ထရိတွာ အဒါသိ။ တတ္ထ နိသိန္နဿ ကုမ္ဘမတ္တံ ဇမ္ဗုဖလံ အာဟရိတွာ အဒါသိ။ ဘဂဝါ တဿ စိတ္တပ္ပသာဒတ္ထာယ တံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဧတ္တကမေဝ ဝိသေသော။

၂၂၄. အဋ္ဌမာပဒါနေ **ရာဇာသိ ဝိဇယော နာမာ**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော တောဒေယျတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထ **ရာဇာသိ ဝိဇယော နာမာ**တိ ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသင်္ဂါမေသု ဇိနတော, စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ဇနံ ရဉ္ဇနတော အလ္လီယနတော ဝိဇယော နာမ ရာဇာ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ကေတုမတီပုရုတ္တမေ** တိ ကေတု ဝုစ္စန္တိ ဓဇပဋာကာ။ အထ ဝါ နဂရသောဘနတ္ထာယ နဂရမဇ္ဈေ ဥဿာပိတရတနတောရဏာနိ, တေ ကေတူ နိစ္စံ ဥဿာပိတာ သောဘယမာနာ အဿာ အတ္ထီတိ ကေတုမတီ။ ပူရေတိ ဓနဓညေဟိ သဗ္ဗဇနာနံ မနန္တိ ပုရံ။ ကေတုမတီ စ သာ ပုရဉ္စ သေဋ္ဌဋ္ဌေန ဥတ္တမဉ္စေတိ ကေတုမတီပုရုတ္တမံ, တသ္မိံ ကေတုမတီပုရုတ္တမေ။ **သူရော ဝိက္ကမသမ္ပန္နော** တိ အဘီတော ဝီရိယသမ္ပန္နော ဝိဇယော နာမ ရာဇာ အဇ္ဈာဝသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကတ္ထံ ဘူတံ ပုရဉ္စ သဗ္ဗဝတ္ထုတဟနဉ္စ ဆဍ္ဍေတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ကာသိပဗ္ဗတဿ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသန္တော သုမေဓဘဂဝန္တံ ဒိသွာ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတွာ စန္ဒနေန ပူဇာကရဏမေဝ ဝိသေသော။

၂၇၆. နဝမာပဒါနေ **နဂရေ ဟံသဝတိယာ**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဇတုကဏ္ဏိတ္ထေရဿ အပဒါနံ ။ တတ္ထ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဟုတွာ သုဝဏ္ဏပာသာဒေ ဝသနဘာဝေ စ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမင်္ဂီ ဟုတွာ ဝသနဘာဝေ စ သဗ္ဗဒေသဝါသီနံ သဗ္ဗသိပ္ပဝိညူနဉ္စ အာဂန္တွာ သေဝနဘာဝေ စ ဝိသေသော။

၃၃၀. ဒသမာပဒါနေ **ဟိမဝန္တဿာဝိဒူရေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥဒေနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တတ္ထ ဟိမဝန္တဿမီပေ ပဒုမပဗ္ဗတံ နိဿာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသန္တေန ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ပဒုမပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပူဇိတဘာဝေဝ ဝိသေသော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကေစတ္တာလီသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄၃-၄၈. သကိံသမ္မဇ္ဇကာဒိဝဂ္ဂေါ

၁-၆၀. သကိံသမ္မဇ္ဇကတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

တေစတ္တာလီသမဝဂ္ဂေ သဗ္ဗထေရာပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။ ကေဝလံ ထေရာနံ နာမနာနတ္တံ ပုညနာနတ္တဉ္စ ဝိသေသော။

စတုစတ္တာလီသမေ ဝဂ္ဂေပိ သဗ္ဗာနိ အပဒာနာနိ ဟာကဋ္ဌာနေဝ။ ကေဝလံ ပုညနာနတ္တံ ဖလနာနတ္တဉ္စ ဝိသေသော။

၁. ပဉ္စစတ္တာလီသမဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒာနေ **ကကုသန္ဓော မဟာဝီရော** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝိဘီဋ္ဌကမိဉ္ဇိယတ္ထေရဿ အပဒာနံ။

၂. တတ္ထ **ဗီဇမိဉ္ဇမဒာသဟ** န္တိ ဝိဘီဋ္ဌကဖလာနိ ဖာလေတွာ ဗီဇာနိ မိဉ္ဇာနိ ဂဟေတွာ မဓုသက္ကရာဟိ ယောဇေတွာ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော အဒာသိန္တိ အတ္ထော။ ဒုတိယာပဒာနာဒီနိ သဗ္ဗာနိ သုဝိညေယျာနေဝ, ထေရာနံ နာမနာနတ္တာဒီနိပိ ဟဋ္ဌာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၁. ဆစတ္တာလီသမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒာနေ **ဇဂတိံ ကာရယိံ အဟ**န္တိ ဥတ္တမဗောဓိရုက္ခဿ သမန္တတော အာဠိန္ဒံ အဟံ ကာရယိန္တိ အတ္ထော။ သေသာနိ ဒုတိယာပဒာနာဒီနိ သဗ္ဗာနိပိ ဥတ္တာနာနေဝ။

သတ္တစတ္တာလီသမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒာနာဒီနိ ဟဋ္ဌိအနုသာရေန သုဝိညေယျာနေဝ။

အဋ္ဌစတ္တာလီသမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမဒုတိယာပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၃၀. တတိယာပဒာနေ **ကောသိယော နာမ ဘဂဝါ**တိ ကောသိယဂေါတ္တေ ဇာတတ္တာ ကောသိယော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ **စိတ္တကူဋေ** တိ စိတ္တကူဋကေလာသကူဋသာနုကူဋာဒိသု အနောတတ္တဒဟံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတပဗ္ဗတကူဋေသု နာနာရတနဩသဓာဒီဟိ ဝိစိတ္တေ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတေ ဝသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဝသီတိ အတ္ထော။

စတုတ္ထပဉ္စမာပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၅၆. ဆဋ္ဌာပဒာနေ **ကုသဋ္ဌကမဒာသဟ** န္တိ ပက္ခိကဘတ္တဥပောသထိကဘတ္တဓုရဘတ္တသလာကဘတ္တာဒီသု ကုသပဏ္ဏဝသေန အတဗ္ဗံ အဋ္ဌသလာကဘတ္တံ အဟံ အဒာသိန္တိ အတ္ထော။

၆၁. သတ္တမာပဒာနေ **သောဘိတော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ အာရောဟပရိဏာဟဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏဗျာမပ္ပဘာဒီဟိ သောဘမာနသရီရတ္တာ သောဘိတော နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။

၆၆. အဋ္ဌမာပဒာနေ **တက္ကရာယံ ဝသီ တဒာ**တိ တံ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုံ ကရောန္တာ ဇနာ ပဋိဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ တက္ကရာ, ရာဇဓာနီ။ တိဿံ တက္ကရာယံ, တဒာ ဝသီတိ အတ္ထော။

၇၂. နဝမာပဒာနေ **ဟာနမိံ သုကတံ ဂယှဟာ**တိ ဥပာဟနယုဂံ သုန္ဒရာကာရေန နိဋ္ဌာပိတံ ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ ဒသမာပဒာနံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အဋ္ဌစတ္တာလီသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၉. ပံသုကူလဝဂ္ဂေါ

၁-၁၀. ပံသုကူလသညကတ္ထေရအပဒါနာဒိဝဏ္ဏနာ

ဧကူနပညာသမဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

၁၄. ဒုတိယာပဒါနေ **အဓိစ္စုပ္ပတ္တိကာ ဗုဒ္ဓါ** တိ အဓိစ္စေန အကာရဏေန ဥပ္ပတ္တိကာ သယမ္ဘူတာ, အညေဟိ ဒေဝဗြဟ္မမာရာဒီဟိ ဥပဒေသဒါယကေဟိ ရဟိတာ သယမ္ဘူဉာဏေန ဥပ္ပန္နာ ဇာတာ ပါတုဘူတာတိ အတ္ထော။

၁၆. ဩဒုမ္ဗရိကပုပ္ဖံ ဝါ တိ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ ပုပ္ဖံ ဒုလ္လဘံ ဒုလ္လဘုပ္ပတ္တိကံ ဣဝ။ **စန္ဒမှိ သသကံ ယထာ** တိ စန္ဒမဏ္ဍလေ သသလေခာယ ရူပံ ဒုလ္လဘံ ယထာ။ **ဝါယသာနံ ယထာ ခီရန္တိ** ကာကာနံ နိစ္စံ ရတ္တိန္ဒိဝံ ခုဒ္ဒါပီဠိတဘာဝေန ခီရံ ဒုလ္လဘံ ယထာ, ဧဝံ ဒုလ္လဘံ လောကနာယကံ စတုရာသင်္ချေယျံ ဝါ အဋ္ဌာသင်္ချေယျံ ဝါ သောဠသာသင်္ချေယျံ ဝါ ကပ္ပသတသဟဿံ ပါရမိယော ပူရေတွာ ဗုဒ္ဓဘာဝတော ဒုလ္လဘော လောကနာယကောတိ အတ္ထော။

၂၀. တတိယာပဒါနေ **မဓုံ ဘိသေဟိ သဝတီ**တိ ပေါက္ခရမဓုပဒုမကေသရေဟိ သဝတိ ပဂ္ဃရတိ။ **ခီရံ သပ္ပိံ မုဠာလိဘီ**တိ ခီရဉ္စ သပ္ပိရသဉ္စ ပဒုမမုဠာလေဟိ **သဝတိ** ပဂ္ဃရတိ။ တသ္မာ တဒုဘယံ မမ သန္တကံ ဗုဒ္ဓေါ ပဋိဂ္ဂဏှာတူတိ အတ္ထော။

စတုတ္ထပဉ္စမဆဋ္ဌာပဒါနာနိ ဥတ္တာနာနေဝ။

၁၁၉. သတ္တမာပဒါနေ **စတ္တာလီသဒိဇာပိ စ** တိ ဒွိက္ခတ္တုံ ဇာတာတိ ဒိဇာ။ ကုမာရဝယေ ဥဋ္ဌိတဒန္တာနံ ပတိတတ္တာ ပုန ဥဋ္ဌိတဒန္တာ ဒိဇာ, တေ စ ဒန္တာ။ ဗျာကရဏဉ္စ ဟေဋ္ဌာ နိဒါနကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။

အဋ္ဌမာပဒါနံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

၁၇၁. နဝမာပဒါနေ **တဒါဟံ မာဏဝေါ အာသိ**န္တိ ယဒါ သုမေဓပဏ္ဍိတော ဒီပင်္ကရဘဂဝတော သန္တိကာ ဗျာကရဏံ လဘိ, တဒါ အဟံ မေဃော နာမ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ ဟုတွာ သုမေဓတာပသေန သဟ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သိက္ခာပဒေသု သိက္ခိတော ကေနစိ ပါပသဟာယေန သံသဋ္ဌော သံသဂ္ဂဒေါသေန ပါပဝိတက္ကာဒိဝသံ ဂတော မာတုဃာတကမ္မဝသေန နရကေ အဂ္ဂိဇာလာဒိဒုက္ခမနုဘဝိတွာ တတော စုတော သမုဒ္ဒေ တိမိင်္ဂလမဟာမစ္ဆော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဂစ္ဆန္တံ မဟာနာဝံ ဂိလိတုကာမော ဂတော။ ဒိသွာ မံ ဝါဏိဇာ ဘီတာ "အဟော ဂေါတမော ဘဂဝါ"တိ သဒ္ဒမကံသု။ အထ မဟာမစ္ဆော ပုဗ္ဗဝါသနာဝသေန ဗုဒ္ဓဂါရဝံ ဥပ္ပါဒေတွာ တတော စုတော သာဝတ္ထိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓေါ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိတွာ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သရမာနော ဝန္ဒတိ။ တဒါ ဘဂဝါ "စိရံ ဓမ္မရုစီ"တိ မံ အာဟ။

၁၈၄. အထ သော ထေရော "သုစိရံ သတပုညလက္ခဏာ"န္တိအာဒီဟိ ကထာဟိ ထောမေသိ။ ဘန္တေ, သတပုညလက္ခဏဓရ ဂေါတမ။ **ပတိပုဗ္ဗေန ဝိသုဒ္ဓပစ္စယ** န္တိ ပုဗ္ဗေ ဒီပင်္ကရပါဒမူလေ ပရိပုဏ္ဏပါရမီပစ္စယသမ္ဘာရော သုဋ္ဌု စိရံ ကာလံ မယာ န ဒိဋ္ဌော အာသီတိ အတ္ထော။ **အဟာမဇ္ဇသုပေက္ခန** န္တိ အဇ္ဇ ဣမသ္မိံ ဒိဝသေ အဟံ သုပေက္ခနံ သုန္ဒရဒဿနံ, သုန္ဒရဒိဋ္ဌံ ဝါ **နိရုပမံ ဝိဂ္ဂဟံ** ဥပမာရဟိတသရီရံ ဂေါတမံ **ဝတ** ဧကန္တေန **ပဿာမိ** ဒက္ခာမီတိ အတ္ထော။

၁၈၅-၁၈၆. သုစိရံ ဝိဟတတမော မယာတိ ဝိသေသေန ဟတတမော ဝိဒ္ဓံသိတမောဟော တွံ မယာပိ သုဋ္ဌု စိရံ ထောမိတောတိ အတ္ထော။ **သုစိရက္ခေန နဒီ ဝိသောသိတာ** တိ သော တဏှာဟာနဒီ သုန္ဒရရက္ခေန ဂေါပနေန ဝိသေသေန သောသိတာ, အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကတာ တယာတိ အတ္ထော။ **သုစိရံ အမလံ ဝိသောဓိတ**န္တိ သုဋ္ဌု စိရံ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ အမလံ နိဗ္ဗာနံ ဝိသေသေန သောဓိတံ, သုဋ္ဌု ကတံ အဓိဂတံ တယာတိ အတ္ထော။ **နယနံ ဉာဏမယံ မဟာမုနေ။ စိရကာလသမ**

င်္ဂိတောတိ မဟာမုနေ မဟာသမဏ ဉာဏမယံ နယနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ စိရကာလံ သမဓိဂတော သမ္ပတ္တော တ္ဝန္တိ အတ္ထော။ **အဝိနဋ္ဌော ပုနရန္တရ** န္တိ အဟံ ပုန အန္တရံ အန္တရာဘဝေ မဇ္ဈေ ပရိနဋ္ဌော ပရိဟီနော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **ပုနရဇ္ဇသမာဂတော တယာ** တိ အဇ္ဇ ဣမသ္မိံ ကာလေ တယာ သဒ္ဓိံ ပုနပိ သမာဂတော ဧကီဘူတော သဟ ဝသာမိ တိ အတ္ထော။ **န ဟိ နသ္သန္တိ ကတာနိ ကေတမာ** တိ ကေတမ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ, တယာ သဒ္ဓိံ ကတာနိ သမာဂမာဒီနိ န ဟိ နသ္သန္တိ ယာဝ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနာ န ဝိနာ ဘဝိသ္သန္တီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေတတိ။

ဓမ္မရုစိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒသမာပဒါနံ သုဝိညေယျမေတတိ။

ဧကူနပညာသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅၀-၅၃. ကိင်္ကဏိပုပ္ဖာဒိဝဂ္ဂေါ

၁-၄၀. ကိင်္ကဏိပုပ္ဖိယတ္ထေရအပဒာနာဒိဝဏ္ဏနာ

ပညာသမဝဂ္ဂေ စ ဧကပညာသမဝဂ္ဂေ စ ဒွေပညာသမဝဂ္ဂေ စ တေပညာသမဝဂ္ဂေ စ သဗ္ဗာနိ အပဒာနာနိ ဥတ္တာနာနေတတိ။

၅၄. ကစ္စာယနဝဂ္ဂေါ

၁. မဟာကစ္စာယနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စတုပညာသမဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာယနတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ သံခိတ္တေန ဘာသိတသ္သ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိယမာနံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော ပဏိဓာနံ ကတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုသ္သေသု သံသရန္တော သုမေဓသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဝိဇ္ဇာဓရော ဟုတွာ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော ကေသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ နိသိန္နံ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကဏိကာရပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ အကာသိ။

သော တေန ပုညေန အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ ပရိဝတ္တေန္တော ကသ္သပဒသဗလသ္သ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သုဝဏ္ဏစေတိယကမ္မဋ္ဌာနေ သတသဟသ္သဂ္ဃနိကာယ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကာယ ပူဇံ ကတွာ "ဣမသ္သ နိသ္သန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရံ မေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ တတော ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မံ ကတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုသ္သေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥဇ္ဇေနိယံ ရညော စဏ္ဍပဇ္ဇောတသ္သ ပုရောဟိတဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တသ္သ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ မာတာ "မယှံ ပုတ္တော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော, အတ္တနော နာမံ ဂဟေတွာ အာဂတော"တိ **ကဉ္စနမာဏဝေါ** တွေဝ နာမံ အကာသိ။ သော ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိ။ သော ဂေါတ္တဝသေန **ကစ္စာယနော**တိ ပညာယိတ္ထ။ အထ ရာဇာ စဏ္ဍပဇ္ဇောတော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သုတွာ, "အာစရိယ, တုမှေ တတ္ထ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဣဓာနေထာ"တိ ပေသေသိ။ သော အတ္တဋ္ဌမော သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂတော တသ္သ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ဒေသနာပရိယောသာနေ သတ္တဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

၁. သော ဧဝံ ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနသ္သဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ အထ သတ္ထာ "ဧထ, ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တေ တာဝဒေဝ ဒွင်္ဂုလမတ္တကေသမသ္သု ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝသ္သသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ ဧဝံ ထေရော သဒတ္ထံ နိပ္ဖာဒေတွာ, "ဘန္တေ, ရာဇာ ပဇ္ဇောတော တုမှာကံ ပါဒေ ဝန္ဒိတုံ ဓမ္မဉ္စ သောတုံ ဣစ္ဆတီ"တိ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "တွံယေဝ, ကစ္စာန, တတ္ထ ဂစ္ဆ, တယိ ဂတေ ရာဇာ ပသီဒိသ္သတီ"တိ အာဟ။ ထေရော သတ္ထု အာဏာယ အတ္တဋ္ဌမော တတ္ထ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပသာဒေတွာ အဝန္တီသု သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပုန သတ္ထု သန္တိကမေဝ အာဂတော။ အတ္တနော ပုဗ္ဗပတ္ထနာဝသေန ကစ္စာယနပ္ပကရဏံ မဟာနိရုတ္တိပ္ပကရဏံ နေတ္တိပ္ပကရဏန္တိ ပကရဏတ္တယံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဗျာကာသိ။ အထ သန္တုဋ္ဌေန ဘဂဝတာ "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ သံခိတ္တေန ဘာသိတသ္သ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇန္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကစ္စာနော"တိ (အ. နိ. ၁.၁၈၈, ၁၉၇) ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော အဂ္ဂဖလသုခေန ဝိဟာသီတိ။

မဟာကစ္စာယနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ဝက္ကလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒုတိယာပဒါနေ **ဣတော သတသဟသ္သမှိ**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝက္ကလိတ္ထေရသ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ထေရော ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရသ္သ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တေဟိ ဥပာသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တသ္သ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကာသိ။

သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ **ဝက္ကလီ** တိ နာမံ ကရိံသု။ တတ္ထ **ကလီ**တိ အပရာဓတိလကာဠကာဒိဒေသဿ အဓိဝစနံ။ နိဒ္ဒေသုဝဏ္ဏပိဏ္ဍသဒိသတာယ အပဂတော ဗျပဂတော ကလိ ဒေသော အဿာတိ ဝ-ကာရာဂမံ ကတွာ ဝက္ကလီတိ ဝုစ္စတိ။ သော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော, သတ္ထာရံ ဒိသွာ ရူပကာယသမ္ပတ္တိဒဿနေန အတိတ္တော သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိစရတိ။ ''အကာရမဇ္ဈေ ဝသန္တော နိစ္စကာလံ သတ္ထု ဒဿနံ န လဘိဿာမီ''တိ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဌပေတွာ ဘောဇနကာလံ သရီရကိစ္စကာလဉ္စ သေသကာလေ ယတ္ထ ဌိတေန သက္ကာ ဒသဗလံ ပဿိတုံ, တတ္ထ ဌိတော အညံ ကိစ္စံ ပဟာယ ဘဂဝန္တံ ဩလောကေန္တောယေဝ ဝိဟရတိ။ သတ္ထာ တဿ ဉာဏပရိပာကံ အာဂမေန္တော ဗဟုကာလံ တသ္မိံ ရူပဒဿနေနေဝ ဝိစရန္တေ ကိဉ္စိ အဝတွာ ပုနေကဒိဝသံ – ''ကိံ တေ, ဝက္ကလိ, ဣမိနာ ပူတိကာယေန ဒိဋ္ဌေန? ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတိ; ယော မံ ပဿတိ, သော ဓမ္မံ ပဿတိ။ ဓမ္မဉှိ, ဝက္ကလိ, ပဿန္တော မံ ပဿတိ''တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇) အာဟ။ သတ္ထရိ ဧဝံ ဝဒန္တေပိ ထေရော သတ္ထု ဒဿနံ ပဟာယ အညတ္ထ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ။ တတော သတ္ထာ, ''နာယံ ဘိက္ခု သံဝေဂံ အလဘိတွာ ဗုဇ္ဈိဿတီ''တိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ – ''အပေဟိ, ဝက္ကလီ''တိ ထေရံ ပဏာမေသိ။ သော သတ္ထာရာ ပဏာမိတော သတ္ထု သမ္မုခေ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော – ''ကိံ မယှံ ဇီဝိတေန, ယောဟံ သတ္ထာရံ ဒဋ္ဌုံ န လဘာမီ''တိ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ပပာတဋ္ဌာနံ အဘိရုဟိ? သတ္ထာ တဿ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ – ''အယံ ဘိက္ခု မမ သန္တိကာ အဿာသံ အလဘန္တော မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယံ နာသေယျာ''တိ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော –

''ပါမောဇ္ဇဗဟုလော ဘိက္ခု, ပသန္နော ဗုဒ္ဓသာသနေ။
အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ, သင်္ခါရူပသမံ သုခ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၈၁) –

ကထံ ဝတွာ ''ဧဟိ, ဝက္ကလီ''တိ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၁) ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ ထေရော ''ဒသဗလော မေ ဒိဋ္ဌော, 'ဧဟီ'တိ အဝှာယနမ္ပိ လဒ္ဓ''န္တိ ဗလဝပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတွာ ''ကုတော ဂစ္ဆာမီ''တိ အတ္တနော ဂမနဘာဝံ အဇာနိတွာဝ သတ္ထု သမ္မုခေ အာကာသေ ပက္ခန္ဒိတွာ ပဌမေန ပာဒေန ပဗ္ဗတေ ဌိတောယေဝ သတ္ထာရာ ဝုတ္တ ကထာယော အာဝဇ္ဇေန္တော အာကာသေယေဝ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏီတိ အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာယံ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၈) ဓမ္မပဒဝဏ္ဏနာယဉ္စ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၁ ဝက္ကလိတ္ထေရဝတ္ထု) အာဂတံ။

ဣဓ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ''ကိံ တေ, ဝက္ကလီ''တိအာဒိနာ သတ္ထာရာ ဩဝဒိတော ဂိဇ္ဈကူဋေ ဝိဟရန္တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ, တဿ သဒ္ဓါယ ဗလဝဘာဝတော ဧဝ ဝိပဿနာ ဝီထိံ န ဩတရတိ? ဘဂဝါ တံ ဉတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ အဒါသိ။ သော ပုန ဝိပဿနံ မတ္ထကံ ပာပေတုံ နာသက္ခိယေဝ။ အထဿ အာဟာရဝေကလ္လေန ဝါတာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ, တံ ဝါတာဗာဓေန ပီဠိယမာနံ ဉတွာ ဘဂဝါ တတ္ထ ဂန္တွာ ပုစ္ဆန္တော –

''ဝါတရောဂါဘိနီတော တွံ, ဝိဟရံ ကာနနေ ဝနေ။
ပဝိဋ္ဌဂေါစရေ လူခေ, ကထံ ဘိက္ခု ကရိဿသီ''တိ။ (ထေရဂါ. ၃၅၀) –

အာဟ။ တံ သုတွာ ထေရော –

''ပီတိသုခေန ဝိပုလေန, ဖရမာနော သမုဿယံ။
လူခမ္ပိ အဘိသမ္ဘောန္တော, ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

''ဘာဝေန္တော သတိပဋ္ဌာနေ, ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနိ စ ဘာဝေန္တော, ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

''အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ, နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ။
သမဂ္ဂေ သဟိတေ ဒိသွာ, ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ။

‘‘အနုသ္သရန္တော သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ အဂ္ဂံ ဒန္တံ သမာဟိတံ။
အတန္ဒိတော ရတ္တိန္ဒိဝံ၊ ဝိဟရိဿာမိ ကာနနေ’’တိ။ (ထေရက. ၃၅၁-၃၅၄) –

စတဿော ကထာယော အဘာသိ။ တာသံ အတ္ထော ထေရကထာဝဏ္ဏနာယံ (ထေရက. အဋ္ဌ. ၂.၃၅၁-၃၅၄) ဝုတ္တော ယေဝ။ ဧဝံ ထေရော ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၂၈. သော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣတော သတသဟဿမ္ဟိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣတောတိ** ကကုသန္ဓာဒီနံ ဥပ္ပန္နဘဒ္ဒကပ္ပတော ဟေဋ္ဌာ ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေတိ အတ္ထော။

၂၉. **ပဒုမာကာရဝဒနော**တိ သုပုပ္ဖိတပဒုမသဿိရိကမုခေါ။ **ပဒုမပတ္တက္ခော** တိ သေတပဒုမပုပ္ဖပဏ္ဏသဒိသ အက္ခီတိ အတ္ထော။

၃၀. **ပဒုမုတ္တရဂန္ဓောဝ** တိ ပဒုမဂန္ဓမုခေါတိ အတ္ထော။

၃၁. **အန္ဓာနံ နယနူပမော**တိ စက္ခုဝိရဟိတာနံ သတ္တာနံ နယနသဒိသော, ဓမ္မဒေသနာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပညာစက္ခုဒါယိစက္ခုအာယတနောတိ အတ္ထော။ **သန္တဝေသော** တိ သန္တသဘာဝေ သန္တဣရိယာပထော။ **ဂုဏာနိဓီ**တိ ဂုဏာနံ နိဓိ, သဗ္ဗဂုဏဂဏာနံ နိဓာနဋ္ဌာနဘူတောတိ အတ္ထော။ **ကရုဏာမတိအာကရော**တိ သာဓူနံ စိတ္တကမ္ပနသင္ခာတာယ ကရုဏာယ စ အတ္ထာနတ္ထမိနနပရိစ္ဆိန္ဒနမတိယာ စ အာကရော အာဓာရဘူတော။

၃၂. **ဗ္ရဟ္မာသုရသုရစ္စိတော** တိ ဗ္ရဟ္မေဟိ စ အသုရေဟိ စ ဒေဝေဟိ စ အစ္စိတော ပူဇိတောတိ အတ္ထော။

၃၃. **မဓုရေန ရုတေန စာ**တိ ကရဝီကရုတမဓုရေန သဒ္ဒေန သကလံ ဇနံ ရဉ္ဇယန္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သန္ထဝီ သာဝကံ သက**န္တိ အတ္တနော သာဝကံ မဓုရဓမ္မဒေသနာယ သန္ထဝိ, ထုတိံ အကာသီတိ အတ္ထော။

၃၄. **သဒ္ဓါဓိမုတ္တော** တိ သဒ္ဓဟနသဒ္ဓါယ သာသနေ အဓိမုတ္တော ပတိဋ္ဌိတောတိ အတ္ထော။ **မမ ဒဿနလာလသော**တိ မယှံ ဒဿနေ ဗ္ယာဝဋော တပ္ပရော။

၃၅. **တံ ဌာနမဘိရောစယိ**န္တိ တံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တဋ္ဌာနန္တရံ အဘိရောစယိ, ဣစ္ဆိ ပတ္ထေသိန္တိ အတ္ထော။

၄၀. **ပီတမဋ္ဌနိဝာသန** န္တိ သိလိဋ္ဌသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏဝတ္ထ နိဝတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **ဟေမယညောပစိတင်္ဂ** န္တိ သုဝဏ္ဏဟမင်္ဂလဂ္ဂိတဂတ္တန္တိ အတ္ထော။

၄၇-၄၈. **နောနီတသုခုမာလံ မ**န္တိ နဝနီတမိဝ မုဒုတလုဏဟတ္ထပာဒံ။ **ဇာတပလ္လဝကောမလ** န္တိ အသောကပလ္လဝပတ္တကောမလမိဝ မုဒုကန္တိ အတ္ထော။ **ပိသာစီဘယတဇ္ဇိတာ** တိ တဒါ ဧဝံဘူတံ ကုမာရံ မံ အညာ ပိသာစီ ကော ရက္ခသီ ဘယေန တဇ္ဇေသိ ဘိံသာပေသီတိ အတ္ထော။ တဒါ **မဟေသိဿ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ပာဒမူလေ မံ **သာယေသုံ** နိပဇ္ဇာပေသုံ။ **ဒီနမာနသာ** ဘီတစိတ္တာ မမ မာတာပိတရော **ဣမံ** အရကံ တေ ဒဒာမ, ဣမဿ **သရဏံ** ပတိဋ္ဌာ ဟောတု နာထ နာယကာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၉. **တဒါ ပဋိဂ္ဂဟိ သော မ** န္တိ သော ဘဂဝါ တဒါ တသ္မိံ မမ မာတုယာ ဒိန္နကာလေ **ဇာလိနာ** ဇာလယုတ္တေန သင်္ခလကေန စက္ကလက္ခဏာဒီဟိ လက္ခိတေန **မုဒုကောမလဟတ္ထိနာ** မုဒုကေန ဝိသုဒ္ဓေန ဟတ္ထတလေန မံ အဂ္ဂဟေသီတိ အတ္ထော။

၅၂. **သဗ္ဗဟာရမိသမ္ဘူတ** န္တိ သဗ္ဗေဟိ အနဟာရမိတာဒီဟိ သမ္ဘူတံ ဇာတံ။ **နီလက္ခိနယနံ ဝရံ** ပုညသမ္ဘာရဇံ ဥတ္တမနီလအက္ခိဝန္တံ။ **သဗ္ဗသုဘာကိဏ္ဏံ** သဗ္ဗေန သုဘေန ဝဏ္ဏေန သဏ္ဌာနေန အာကိဏ္ဏံ ဂဟနီဘူတံ **ရူပံ** ဘဂဝတော ဟတ္ထပာဒသီသာဒိရူပံ ဒိသွာတိ အတ္ထော, တိတ္တိံ အပတ္တော ဝိဟရာမိ အဟန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၁. တအာ မံ စရဏန္တကေ တိ တသ္မိံ မယှံ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလေ သီလာဒိပန္နရသန္နံ စရဏဓမ္မာနံ အန္
တကေ, ပရိယောသာနပ္ပတ္တော ပရိပူရကာရီတိ အတ္ထော။ “မရဏန္တကေ”တိပိ ပာဌော။ တဿ မရဏဿ အန္တံ
နိဗ္ဗာနံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ အဂ္ဂံ ပညပေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃမဇ္ဈေ
နိသိန္နော “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာနံ ယဒိဒံ, ဝက္ကလီ”တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၈, ၂၀၈) မံ ဧတဒဂ္
ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝာတိ။

ဝက္ကလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. မဟာကပ္ပိနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနောတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကပ္ပိနတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာ
ရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂ
ရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရာ ဧကံ ဘိက္ခုံ ဩ
ဝါဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။

သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ပေ
သကာရကမေ ဇေဋ္ဌပေသကာရဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော တဒါ သဟဿမတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဟိမဝန္တေ အဋ္ဌ မာသေ ဝ
သိတွာ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဇနပဒေ ဝသန္တိ။ တေ ဧကတရံ ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ ဩတရိတွာ “သေနာ
သနံ ကရဏတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ယာစထာ”တိ ရညော သန္တိကံ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပဟိဏိံသု။ တဒါ ပန ရညော ဝပ္
ပမင်္ဂလံ အဟောသိ။ သော “ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ကိရ အာဂတာ”တိ သုတွာ နိက္ခမိတွာ အာဂတကာရဏံ ပုစ္ဆိတွာ “အဇ္
ဇ, ဘန္တေ, ဩကာသော နတ္ထိ သွေဝ အမှာကံ ဝပ္ပမင်္ဂလံ , တတိယဒိဝသေ ကရိဿာမာ”တိ ဝတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ
အနိမန္တေတွာဝ ပာဝိသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ “အညံ ကမံ ပဝိသိဿာမာ”တိ ပက္ကမိံသု။

တသ္မိံ သမယေ ဇေဋ္ဌပေသကာရဿ ဘရိယာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆန္တီ တေ ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ, “ကိံ, ဘန္တေ, အဝေလာယ အယျာ အာဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ကထေသုံ။
တံ သုတွာ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာ ဣတ္ထီ “သွေဝ, ဘန္တေ, အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ နိမန္တေသိ။
“ဗဟုကာ မယံ, ဘဂိနီ”တိ။ “ကိတ္တကာ, ဘန္တေ”တိ? “သဟဿမတ္တာ, ဘဂိနီ”တိ။ “ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ နော က
မေ သဟဿမတ္တာ ဝသိမှာ, ဧကေကော ဧကေကဿ ဘိက္ခံ ဒဿတိ, ဘိက္ခံ အဓိဝါသေထ, အဟမေဝ တေ ဝ
သနဋ္ဌာနံ ကာရာပေဿာမီ”တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဓိဝါသေသုံ။

သာ ကမံ ပဝိသိတွာ ဥဂ္ဃောသေသိ – “အမ္မတာတာ, အဟံ သဟဿမတ္တေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ နိမန္တေသိံ,
အယျာနံ နိသီဒနဋ္ဌာနံ သံဝိဒဟထ, ယာဂုဘတ္တာဒီနိ သမ္ပာဒေထာ”တိ ကမမဇ္ဈေ မဏ္ဍပံ ကာရာပေတွာ အာသနာနိ
ပညာပေတွာ ပုနဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နိသီဒာပေတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိတွာ ဘတ္တကိစ္စပ
ရိယောသာနေ တသ္မိံ ကမေ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော အာဒါယ တာဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဝန္ဒိတွာ တေမာသံ ဝသနတ္ထာ
ယ ပဋိညံ ဂဏှိတွာ ပုန ကမေ ဥဂ္ဃောသေသိ – “အမ္မတာတာ, ဧကေကကုလတော ဧကေကပုရိသော ဖရသုအာ
ဒီနိ ဂဟေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ အာဟရိတွာ အယျာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ကရောတူ”တိ။ ကမတသိနော တ
ဿာယေဝ ဝစနံ သုတွာ ဧကေကော ဧကေကံ ကတွာ သဒ္ဓိံ ရတ္တိဒိဝါဋ္ဌာနေဟိ ပဏ္ဏသာလသဟဿံ နိဋ္ဌာပေ
တွာ အတ္တနော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယံ ဥပဂတံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ “အဟံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, အဟံ သက္ကစ္စံ
ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ သာ ဝဿံဝုဋ္ဌကာလေ “အတ္တနော အတ္တနော ပဏ္ဏသာလာယ ဝဿံဝုဋ္ဌာ
နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ စီဝရသာဋကေ သဇ္ဇေထာ”တိ သမာဒပေတွာ ဧကေကဿ သဟဿ သဟဿမူလံ စီဝရံ အာပေသိ။
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဝုဋ္ဌဝဿာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကမိံသု။ ကမတသိနောပိ ဣဒံ ပုညကမ္မံ ကတွာ တတော စုတော
တာဝတိံသဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဂဏဒေဝတာ နာမ အဟေသုံ။

တေ တတ္ထ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ပုဗ္
ဗေ ဇေဋ္ဌကပေသကာရော ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိကဿ ပုတ္တော အဟောသိ။ ဘရိယာပိဿ ဧကဿ ဇေဋ္ဌကကုဋုမ္ဗိက

သ္သ ခီတာ အဟောသိ။ သေသာနံ ဘရိယာယော သေသကုဠမ္ဗိကာနံ ခီတရော အဟေသုံ, တာ သဗ္ဗာပိ ဝယပ္ပတ္တာ ပရကု လံ ဂစ္ဆန္တိယော တေသံ တေသံယေဝ ဂေဟာနိ အဂမံသု။ အထေကဒိဝသံ ဝိဟာရေ ဓမ္မဿဝနေ သင်္ဃုဋ္ဌေ ''သတ္ ထာ ဓမ္မံ ဒေသေဿတီ''တိ သုတွာ တေ သဗ္ဗေပိ ကုဋုမ္ဗိကာ ''ဓမ္မံ သောဿာမာ''တိ ဘရိယာဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ အ ဂမံသု။ တေသံ ဝိဟာရမဇ္ဈံ ပဝိဋ္ဌက္ခဏေ ဝဿံ ဝဿိ။ ယေသံ ကုလူပကာ တ ဉာတိသာမဏေရာဒယော တ အတ္ထိ, တေ တေသံ ပရိဝေဏာဒီနိ ပဝိသိံသု။ တေ ပန တထာရူပာနံ နတ္ထိတာယ ကတ္ထစိ ပဝိသိတုံ အဝိသဟန္တာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ယေဝ အဋ္ဌံသု။ အထ နေ ဖေဋ္ဌကကုဋမ္ဗိကော အာဟ – ''ပဿထ, ဘော, အမ္ဟာကံ ဝိပ္ပကာရံ, ကုလပုတ္တေဟိ နာမ တ္တကေန လဇ္ဇိတုံ ယုတ္တ''န္တိ။ ''အယ္ယ, ကိံ ကရောမာ''တိ? ''မယံ ဝိဿာသိကဋ္ဌာနဿ အဘာဝေန ဣမံ ဝိပ္ပကာရံ ပတ္တာ, သဗ္ဗေ ဓနံ သံဟရိတွာ ပရိဝေဏံ ကရိဿာမာ''တိ။ ''သာဓု, အယျာ''တိ ဖေဋ္ဌကော သဟဿံ အ အာသိ။ သေသာ ပဉ္စ ပဉ္စ သတာနိ။ ဣတ္ထိယော အမုတေယျာနိ အမုတေယျာနိ သတာနိ။ တေ တံ ဓနံ အာဟရိတွာ သဟဿကူဋာဂာရပရိဝါရံ သတ္ထု ဝသနတ္ထာယ မဟာပရိဝေဏံ နာမ ကာရာပေသုံ။ နဝကမ္မဿ မဟန္တတာယ ဓနေ အပ္ပဟောန္တေ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နဓနတော ပုန ဥပဍ္ဎုပဍ္ဎံ အဒံသု။ နိဋ္ဌိတေ ပရိဝေဏေ ဝိဟာရမဟံ ကရောန္တာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခ ဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ စီဝရာနိ သဇ္ဇယိံသု။

ဖေဋ္ဌကကုဋမ္ဗိကဿ ပန ဘရိယာ အတ္တနော ပညာယ ဌိတာ အဟံ တေဟိ သမကံ အကတွာ အတိရေကတရံ က တွာ ''သတ္ထာရံ ပူဇေဿာမီ''တိ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏေန သဟဿမူလေန သာဋကေန သဒ္ဓိံ အနောဇပုပ္ဖစင်္ကောဋ္ဌ ကံ ဂဟေတွာ သတ္ထာရံ အနောဇပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ တံ သာဋကံ သတ္ထု ပာဒမူလေ ဌပေတွာ, ''ဘန္တေ, နိဗ္ဗတ္ တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏံယေဝ မေ သရီရံ ဟောတု, အနောဇာတွေဝ စ နာမံ ဟောတူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ ''ဧဝံ ဟောတူ''တိ အနုမောဒနံ အကာသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ ဗတ္တိံသု။ တေ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ ဖေဋ္ဌကော ကုက္ကုဋဝတီနဂရေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိဟုတံ ပတ္တော မဟာကပ္ပိနရာဇာ နာမ အဟောသိ။ သေသာ အမစ္စကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ ဖေဋ္ဌကဿ ဘရိယာ မဒ္ဒ ရဋ္ဌေ သာကလနဂရေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ အနောဇပုပ္ဖဝဏ္ဏမေဝဿာ သရီရံ အဟောသိ, တေန **အနောဇာ**တွေဝဿ သာ နာမံ အကံသု, သာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟာကပ္ပိနရညော ဂေဟံ ဂန္တွာ **အနောဇာဒေဝီ**တိ ပာကဋာ အဟောသိ။

သေသိတ္ထိယောပိ အမစ္စကုလေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ တေသံယေဝ အမစ္စပုတ္တာနံ ဂေဟာနိ အဂမံသု။ တေ သဗ္ဗေပိ ရညော သမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။ ယဒာ ဟိ ရာဇာ အလင်္ကရိတ္ဝာ ဟတ္ထိံ အဘိရု ဟိတွာ ဝိစရတိ, တဒာပိ တေ တထေဝ ဝိစရန္တိ။ တသ္မိံ အဿေန ဝါ ရထေန ဝါ ဝိစရန္တေ တေပိ တထေဝ ဝိစရန္တိ။ ဧဝံ တေ ဧကတော ကတပုညာ ဗလေန ဧကတောဝ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။ ရညော ပန ဗလော, ဗလဝါဟ နော, ပုပ္ဖော, ပုပ္ဖဝါဟနော, သုပတ္တောတိ ပဉ္စ အဿာ ဟောန္တိ။ တေသု ရာဇာ သုပတ္တံ အဿံ သယံ အာ ရောဟတိ, ဣတရေ စတ္တာရော အဿေ အဿာရောဟာနံ သာသနာဟရဏတ္ထာယ အဒါသိ။ ရာဇာ တေ ပာတောဝ ဘောဇေတွာ ''ဂစ္ဆထ, ဘဏေ, ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ယောဇနာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ ဗုဒ္ဓဿ ဝါ ဓမ္မဿ ဝါ သင်္ဃဿ ဝါ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတွာ မယှံ သုခသာသနံ အာရောစေထာ''တိ ပေသေသိ။ တေ စတူဟိ ဒွါရေဟိ နိက္ခမိတွာ ဒွေ ဝါ တီဏိ ယောဇနာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ ကိဉ္စိ သာသနံ အလဘိတွာဝ ပစ္စာဂမိံသု။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ သုပတ္တံ အာရုယှ ဟိတွာ အမစ္စသဟဿပရိဝုတော ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ကိလန္တရူပေ ပဉ္စသတမတ္တေ ဝါဏိဇကေ နဂရံ ပဝိသန္တေ ဒိသွာ ''ဣမေ အဒ္ဓါနကိလန္တာ, အဒ္ဓါ ဣမေသံ သန္တိကာ ဧကံ ဘ ဒ္ဒကံ သာသနံ သောဿာမီ''တိ တေ ပက္ကောသာပေတွာ ''ကုတော အာဂတတ္ထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အတ္ထိ, ဒေဝ, ဣတော ဝီသတိယောဇနသတမတ္တကေ သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ, တတော အာဂတမှာ''တိ။ ''အတ္ထိ ပန တေ ဒေသေ ကိဉ္ စိ သာသနံ ဥပ္ပန္န''န္တိ။ ''ဒေဝ, အညံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော''တိ။ ရာဇာ တာဝဒေဝ ဗလဝပီတိယာ ဖုဋ္ဌ သရီရော ကိဉ္စိ သလ္လက္ခေတုံ အသက္ကောန္တော မုဟုတ္တံ ပီတိသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ပန, ''တာတာ, ကိံ ဝဒေထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဗုဒ္ဓေါ, ဒေဝ, ဥပ္ပန္နော''တိ။ ရာဇာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ တထေဝ ဝီတိနာမေတွာ စတုတ္ထဝါရေ ''ကိံ ဝဒေထ, တာ တာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော''တိ ဝုတ္တေ, ''တာတာ, သုခသာသနသဝနာယ သတသဟဿံ တေ ဒမ္မီ''တိ ဝ တွာ ''အပရမ္ပိ ကိဉ္စိ သာသနံ အတ္ထိ, တာတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အတ္ထိ, ဒေဝ, ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော''တိ။ ရာဇာ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ ပုရိမနယေနေဝ တယော ဝါရေ ဝီတိနာမေတွာ စတုတ္ထဝါရေ ''ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော''တိ ဝုတ္တေ – ''ဣဓာပိ တေ သ တသဟဿံ ဒမ္မီ''တိ ဝတွာ ''အပရမ္ပိ ကိဉ္စိ သာသနံ အတ္ထိ, တာတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အတ္ထိ, ဒေဝ, သင်္ဃော ဥပ္ပန္န

နော”တိ။ ရာဇာ တမ္ပိ သုတွာ တထေဝ တယော တရေ ဝီတိနာမေတွာ စတုတ္ထတရေ “သင်္ဃော ဥပ္ပန္နော”တိ ဝုတ္တေ – “ဣဓာပိ တေ သတသဟဿံ ဒမ္မိ”တိ ဝတွာ အမစ္စသဟဿံ ဩလောကေတွာ, “တာတာ, ကိံ ကရိဿာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝ, တုမှေဟ ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “အဟံ, တာတာ, ‘ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော ဓမ္မော ဥပ္ပန္နော သင်္ဃော ဥပ္ပန္နော’တိ သုတွာ န ပုန နိဝတ္တိဿာမိ, ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ဂန္တွာ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “မယမ္ပိ, ဒေဝ, တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ အက္ခရာနိ လိခာပေတွာ ဝာဏိဇကာနံ ဒတွာ “ဣမံ အနောဇာယ နာမ ဒေဝိယာ ဒေထ, သာ တုမှာကံ တီဏိ သတသဟဿာနိ ဒဿတိ, ဧဝဉ္စ ပန နံ ဝဒေယ္ယာထ ‘ရညာ ကိရ တေ ဣဿရိယံ ဝိဿဋ္ဌံ, ယထာသုခံ သမ္ပတ္တိံ ပရိဘုဉ္ဇာဟီ’တိ, သစေ ပန ‘တေ ရာဇာ ကဟ’န္တိ ပုစ္ဆတိ, ‘သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ ဝတွာ ဂတောတိ အာရောစေယျာထာ”တိ အာဟ။ အမစ္စာပိ အတ္တနော အတ္တနော ဘရိယာနံ တထေဝ သာသနံ ပဟိဏိံသု။ ရာဇာ ဝာဏိဇကေ ဥယျောဇေတွာ အဿံ အဘိရုယှ တင်္ခဏညေဝ နိက္ခမိ။

သတ္ထာပိ တံဒိဝသံ ပစ္စူသကာလေ လောကံ ဝေါလောကေန္တော မဟာကပ္ပိနရာဇာနံ သပရိဝါရံ ဒိသွာ “အယံ မဟာကပ္ပိနော ဝာဏိဇကာနံ သန္တိကာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဥပ္ပန္နဘာဝံ သုတွာ တေသံ ဝစနံ တီဟိ သတသဟဿေဟိ ပူဇေတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ အမစ္စသဟဿပရိဝုတော မံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတုကာမော သွေဝ နိက္ခမိဿတိ, သော သပရိဝါရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတိ, ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမီ”တိ ပုနဒိဝသေ စက္ကဝတ္တီ ဝိယ ခုဒ္ဒကကမဘောဇကံ ရာဇာနံ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆန္တော သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒာယ ဝီသယောဇနသတံ မဂ္ဂံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ ရာဇာပိ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ နဒိံ ပတွာ “ကာ နာမာယ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အပရစ္ဆာ နာမ, ဒေဝါ”တိ။ “ကိမဿာ ပရိမာဏံ, တာတာ”တိ? “ဂမ္ဘီရတော ကဝုတံ, ပုထုလတော ဒွေ ကဝုတာနိ, ဒေဝါ”တိ။ “အတ္ထိ ပနေတ္ထ နာဝါ ဝါ ဥဠုမ္ပော ဝါ”တိ? “နတ္ထိ, ဒေဝါ”တိ။ “နာဝါဒီနိ ဩလောကေန္တေ အမှေ ဇာတိ ဇရံ ဥပနေတိ, ဇရာ မရဏံ။ အဟံ နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တော, တေသံ မေ အာနုဘာဝေန ‘ဣဒံ ဥဒကံ ဥဒကံ ဝိယ မာ ဟောတူ’တိ ရတနတ္တယဿ ဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာ ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’”တိ ဗုဒ္ဓဂုဏံ အနုဿရန္တော သပရိဝါရော အဿသဟဿေန ဥဒကပိဋ္ဌေ ပက္ခန္ဒိ။ သိန္ဓဝါ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝိယ ပက္ခန္ဒိံသု။ ခုရာနံ အဂ္ဂဓာရာနေဝ တေမိံသု။

သော တံ ဥတ္တရိတွာ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော အပရမ္ပိ နဒိံ ဒိသွာ “အယံ ကာ နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “နီလဝါဟာ နာမ, ဒေဝါ”တိ။ “ကိမဿာ ပရိမာဏ”န္တိ? “ဂမ္ဘီရတောပိ ပုထုလတောပိ အဍ္ဎယောဇနံ, ဒေဝါ”တိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ တံ ပန နဒိံ ဒိသွာ “သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော”တိ ဓမ္မာနုဿတိံ အနုဿရန္တော ပက္ခန္ဒိ။ တမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တော အပရမ္ပိ နဒိံ ဒိသွာ “အယံ ကာ နာမာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “စန္ဒဘာဂါ နာမ, ဒေဝါ”တိ။ “ကိမဿာ ပရိမာဏ”န္တိ? “ဂမ္ဘီရတောပိ ပုထုလတောပိ ယောဇနံ, ဒေဝါ”တိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ တံ ပန နဒိံ ဒိသွာ “သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော”တိ သင်္ဃာနုဿတိံ အနုဿရန္တော ပက္ခန္ဒိ။ တမ္ပိ နဒိံ အတိက္ကမိတွာ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထု သရီရတော နိက္ခန္တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော နိဂြောဓရုက္ခဿ သာခါဝိဋပပလာသာနိ ဩဘာသယမာနာ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “အယံ ဩဘာသော နေဝ စန္ဒဿ, န သူရိယဿ, န ဒေဝမာရဗြဟ္မဏာသုပဏ္ဏနာဂါနံ အညတရဿ, အဒ္ဓါ အဟံ သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ အာဂစ္ဆန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒိဋ္ဌော ဘဝိဿာမီ”တိ။ သော တာဝဒေဝ အဿပိဋ္ဌိတော ဩတရိတွာ ဩနတသရီရော ရသ္မိယာနုသာရေန သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ မနောသိလာရသေ နိမုဇ္ဇန္တော ဝိယ ဗုဒ္ဓရသ္မီနံ အန္တော ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ အမစ္စသဟဿေန။ သတ္ထာ တေသံ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ ဒေသနာပရိယောသာနေ သပရိဝါရော ရာဇာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

အထ သဗ္ဗေ ဥဋ္ဌဟိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။ သတ္ထာ “အာဂမိဿတိ နု ခော ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရ”န္တိ ဥပဓာရေန္တော “ဣမေ ကုလပုတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသဟဿာနံ စီဝရသဟဿံ အဒံသု, ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ ဝီသတိစီဝရသဟဿာနိပိ အဒံသု, အနစ္ဆရိယံ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရာဂမန”န္တိ ဉတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “ဧထ, ဘိက္ခဝေ, စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ အာဟ။ တေ တာဝဒေဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ ဟုတွာ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပစ္စောရောဟိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

တေ ပန တဏှိဇကာ ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ ဒေဝိယာ ရညာ ပဟိတသာသနံ အာရောစေတွတ ဒေဝိယာ “အာဂစ္ဆန္တု”တိ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွတ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ အထ နေ ဒေဝီ ပုစ္ဆိ – “တာတာ, ကိံကာရဏာ အာဂတတ္ထာ”တိ? “မယံ ရညာ တုမှာကံ သန္တိကံ ပေသိတာ, တီဏိ ကိရ နော သတသဟဿာနိ ဒေထာ”တိ။ “ဗဟုံ, ဘဏေ, ဘဏထ, ကိံ တုမှေဟိ ရညော သန္တိကေ ကတံ, ကိသ္မိံ တေ ရာဇာ ပသန္နော တွေကံ ဓနံ အာပေတီ”တိ? “ဒေဝိ, န အညံ ကိဉ္စိ ကတံ, ဧကံ ပန သာသနံ အာရောစယိမှာ”တိ။ “သက္ကာ ပန, တာတာ, မယှမ္ပိ တံ အာရောစေတု”န္တိ။ “သက္ကာ, ဒေဝီ”တိ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂာရေန မုခံ ဝိက္ခာလေတွတ “ဒေဝိ, ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပန္နော”တိ။ သာပိ တံ သုတွတ ပီတိယာ ဖုဋ္ဌ ဌသရီရာ တိက္ခတ္တုံ ကိဉ္စိ အသလ္လက္ခေတွတ စတုတ္ထတရေ “ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော”တိ သုတွတ “ကိံ, တာတာ, က္လမသ္မိံ ပဒေ ရညာ ဒိန္န”န္တိ ? “သတသဟဿံ, ဒေဝီ”တိ။ “တာတာ, အနနုစ္ဆဝိကံ ရညာ ကတံ ဧဝရူပံ သာသနံ သုတွတ တုမှာကံ သတသဟဿဒဒမာနေန, အဟံ တေ မမ ဒုဂ္ဂတပဏ္ဏာကာရေ တီဏိ သတသဟဿာနိ ဒမ္မိ။ အပရံ ကိဉ္စိ တုမှေဟိ အာရောစိတ”န္တိ? တေ က္လဒ္ဓ က္လဒ္ဓာတိ က္လတရာနိပိ ဒွေဝ သာသနာနိ အာရောစေသုံ။ ဒေဝီ ပုရိမနယေနေဝ တယော တယော တရေ အသလ္လက္ခေတွတ စတုတ္ထစတုတ္ထတရေ တီဏိ တီဏိ သတသဟဿာနိ အဒာသိ။ ဧဝံ တေ သဗ္ဗာနိ ဒွတဒသသတသဟဿာနိ လဘိံသု။

အထ နေ ဒေဝီ ပုစ္ဆိ – “ရာဇာ ကဟံ, တာတာ”တိ? “ဒေဝိ, ရာဇာ ‘သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ ဝတွတ ဂတော”တိ။ “မယှံ တေန ကိံ သာသနံ ဒိန္န”န္တိ? “သဗ္ဗံ ကိရ က္လဿရိယံ တုမှာကံ ဝိဿဇ္ဇံ, ‘တုမှေဟ ကိရ ယထာသုခံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝထာ’”တိ။ “အမစ္စာ ပန ကုဟိံ, တာတာ”တိ? “တေပိ ရညာ သဒ္ဓိံ ‘ပဗ္ဗဇိဿာမာ’တိ ဂတာ, ဒေဝီ”တိ။ သာ တေသံ ဘရိယာယော ပက္ကောသာပေတွတ, “အမ္မာ, တုမှာကံ သာမိကာ ရညာ သဒ္ဓိံ ‘ပဗ္ဗဇိဿာမာ’တိ ဂတာ, တုမှေဟ ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “ကိံ ပန တေဟိ အမှာကံ သာသနံ ပဟိတံ, ဒေဝီ”တိ? “တေဟိ ကိရ အတ္တနော သမ္ပတ္တိ တုမှာကံ ဝိဿဇ္ဇာ ‘တုမှေဟ ကိရ သမ္ပတ္တိံ ယထာသုခံ ပရိဘုဥ္စထာ’”တိ။ “တုမှေဟ ပန, ဒေဝိ, ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “အမှာကံ သော တာဝ ရာဇာ မဂ္ဂေ ဌိတော တီဟိ သတသဟဿေဟိ တီဏိ ရတနာနိ ပူဇေတွတ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ‘ပဗ္ဗဇိဿာမီ’တိ နိက္ခန္တော, မယာပိ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ သာသနံ သုတွတ တာနိ နဝဟိ သတသဟဿေဟိ ပူဇိတာနိ, န ခော ပနေသာ သမ္ပတ္တိ နာမ ရညောယေဝ ဒုက္ခာ, မယှမ္ပိ ဒုက္ခာ ဧဝ။ ကော ရညာ ဆဍ္ဍိတခေဠပိဏ္ဍံ ဇဏ္ဏုကေဟိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟိတွတ မုခေန ဂဏှိဿတိ, န မယှံ သမ္ပတ္တိယာ အတ္ထော, သတ္ထာရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ “ဒေဝိ, မယမ္ပိ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမာ”တိ။ “သစေ သက္ကောထ, သာဓူ”တိ။ “သက္ကောမ, ဒေဝီ”တိ။ တေန ဟိ “ဧထာ”တိ ရထသဟဿံ ယောဇာပေတွတ ရထံ အာရုယှ တာဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွတ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဌမံ နဒိံ ဒိသွတ ယထာ ရညာ ပဌမံ ပုစ္ဆိတာ, တထေဝ ပုစ္ဆိတွတ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ သုတွတ “ရညာ ဂတမဂ္ဂံ ဩလောကေထာ”တိ ဝတွတ “သိန္ဓဝါနံ ပဒဝလဥ္စံ န ပဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ “တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တောသ္မိ”တိ သစ္စကိရိယံ ကရိတွတ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရိတွတ ဂတော ဘဝိဿတိ , အဟမ္ပိ တီဏိ ရတနာနိ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခန္တာ, တေသံ မေ အာနုဘာဝေန “က္လဒံ ဥဒကံ ဥဒကံ ဝိယ မာ ဟောတူ”တိ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏေ အနုဿရန္တီ ရထသဟဿံ ပေသေသိ။ ဥဒကံ ပိဋ္ဌိဟသာဏာသဒိသံ အဟောသိ, စက္ကာနံ အဂ္ဂဓ ဋ္ဌာနေဝ တေမိံသု။ ဧတေနေဝ ဥပာယေန က္လတရာ ဒွေပိ နဒိယော ဥတ္တရိံသု။

သတ္ထာ တာသံ အာဂတဘာဝံ ဥတွတ ယထာ တာ အတ္တနော သန္တိကေ နိသိန္နေ သာမိကေ ဘိက္ခူ န ပဿန္တိ, တထာ အဓိဋ္ဌာသိ။ ဒေဝီပိ အာဂစ္ဆန္တီ သတ္ထု သရီရတော နိက္ခန္တာ ရသ္မိယော ဒိသွတ တထေဝ စိန္တေတွတ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွတ, ဝန္ဒိတွတ ဧကမန္တံ ဌိတာ ပုစ္ဆိ – “ဘန္တေ, မဟာကပ္ပိနော ရာဇာ တုမှေဟ ဥဒ္ဒိဿ နိက္ခမိတွတ ဂတော, ကဟံ နု ခော သော, အမှာကံ တံ ဒဿေထာ”တိ။ “နိသီဒထ တာဝ, က္လဓေဝ နံ ပဿိဿထာ”တိ။ တာ သဗ္ဗာပိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ “က္လဓေဝ ကိရ နိသိန္နာ သာမိကေ နော ပဿိဿာမာ”တိ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ အနောဇာဒေဝီ ဒေသနာပရိယောသာနေ တာဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလံ ဟာပုဏိ။ မဟာကပ္ပိနော ထေရော တာသံ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွတ သပရိတရော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ဟာပုဏိ။ တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ တာသံ တေ ဘိက္ခူ ဒဿေသိ။ တာသဥဟိ အာဂတက္ခဏေယေဝ အတ္တနော သာမိကေ ကာသာဝဓရေ မုဏ္ဍသီသေ ဒိသွတ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဘဝေယျ, မဂ္ဂဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကာ န ဘဝေယျ။ တသ္မာ အစလသဒ္ဓာယ ပတိဋ္ဌိတကာလ တော ပဋ္ဌာယ တာသံ တေ ဘိက္ခူ အရဟတ္တပ္ပတ္တေ ဒဿေသိ။ တာပိ တေ ဒိသွတ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွတ, “ဘန္တေ, တုမှာကံ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကပ္ပတ္တ”န္တိ ဝတွတ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွတ ဧကမန္တံ ဌတွတ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံသု။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သတ္ထာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယ ထေရိယာ အာဂမနံ စိန္တေသိ။ သာ သတ္ထု စိတ္တံ ဉတွာ အာဂန္တွာ ထေရံ ဥက္ခိပိတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ တာ သဗ္ဗာ ဣတ္ထိယော ဂဟေတွာ အာကာသေန ဘိက္ခုနုပဿယံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တာ သဗ္ဗာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသဟဿံ အာဒါယ အာကာသေန ဇေတဝနံ အဂမာသိ။ တတြ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာကပ္ပိနော ရတ္တိဋ္ဌာနာဒီသု "အဟော သုခံ, အဟော သုခ"န္တိ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော ဝိစရတိ။ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ – "ဘန္တေ, မဟာကပ္ပိနော 'အဟော သုခံ, အဟော သုခ'န္တိ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော ဝိစရတိ, အတ္တနော ရဇ္ဇသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒာနေတိ မညေ"တိ။ သတ္ထာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ – "သစ္စံ ကိရ တွံ, ကပ္ပိန, ကာမသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ"တိ? "ဘဂဝါ မေ, ဘန္တေ, တံ အာရဗ္ဘ ဥဒာနဘာဝံ ဝါ အညံ အာရဗ္ဘ ဥဒာနဘာဝံ ဝါ ဇာနာတီ"တိ။ အထ သတ္ထာ – "န, ဘိက္ခဝေ, မမ ပုတ္တော ကာမသုခံ ရဇ္ဇသုခံ အာရဗ္ဘ ဥဒာနံ ဥဒာနေတိ, ပုတ္တဿ ပန မေ ဓမ္မံ စရတော ဓမ္မပီတိ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ အာရဗ္ဘ ဧဝံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ"တိ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

"ဓမ္မပီတိ သုခံ သေတိ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
အရိယပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မေ၊ သဒါ ရမတိ ပဏ္ဍိတော"တိ။ (ဓ. ပ. ၇၉)။

အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – "ကစ္စိ, ဘိက္ခဝေ, ကပ္ပိနော ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတီ"တိ? "အပ္ပောဿုက္ကော, ဘန္တေ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ, ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေတီ"တိ။ သတ္ထာ ထေရံ ပက္ကောသာပေတွာ – "သစ္စံ ကိရ တွံ, ကပ္ပိန, အန္တေဝါသိကာနံ ဩဝါဒမတ္တမ္ပိ န ဒေသီ"တိ? "သစ္စံ, ဘဂဝါ"တိ။ "ဗြာဟ္မဏ, မာ ဧဝံ အကာသိ, အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဥပဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေဟီ"တိ။ "သာဓု, ဘန္တေ"တိ ထေရော ဘဂဝတော ဝစနံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကောဝါဒေနေဝ သမဏသဟဿံ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေန နံ သတ္ထာ ပဋိပါဋိယာ အတ္တနော သာဝကေ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခုဩဝါဒကာနံ ယဒိဒံ မဟာကပ္ပိနော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၃၁) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

၆၆. ဧဝံ ထေရော ပတ္တအရဟတ္တဖလော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ **ဥဒိတော အဇဋာကာသေ**တိ သကလာကာသေ ဥဒိတော ဥဂ္ဂတော ပာကဋဘူတော။ **သရဒမ္ဗရေ** သရဒကာလေ အာကာသေ **ရဝိံဝ** သူရိယော ဣဝာတိ အတ္ထော။

၇၀. **အက္ခဒဿော တဒါ အာသိ**န္တိ တသ္မိံ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ သာရဒဿီ ဟိတဒဿီ အာစရိယော ပာကဋော အဟောသိန္တိ အတ္ထော။

၇၁. **သာဝကဿ ကတာဝိနော**တိ တဿ ဘဂဝတော **မေ မနံ** မမ စိတ္တံ, **တပ္ပယန္တဿ** တောသယန္တဿ သာဝကဿ ဩဝါဒကဿ ဂုဏံ ပကာသယတော အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တဿ ကတာဝိနော သာတစ္စကိစ္စယုတ္တဿ ဝစနံ သုတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၃. **ဟံသသမဘာဂေ**တိ ဟံသသဒိသကမိ။ **ဟံသဒုန္ဒုဘိနိဿနော**တိ ဟံသရဝေ ဒုန္ဒုဘိဘေရိသဒ္ဒသဒိသဝစနော "ဇေတံ မဟာမတ္တံ ပဿထ, ဘိက္ခဝေ"တိ အာဟာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၄. **သမုဂ္ဂတတနူရုဟ**န္တိ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂတလောမံ ဥဒ္ဒဂ္ဂလောမံ, ဥဒဂ္ဂမနံ ဝါ။ **ဇီမူတဝဏ္ဏ**န္တိ မုတ္တဖလသမာနဝဏ္ဏံ သုန္ဒရသရီရပဘန္တိ အတ္ထော။ **ပီဏံသ**န္တိ ပရိပုဏ္ဏံ အံသံ။ **ပသန္နနယနာနန**န္တိ ပသန္နအက္ခိပသန္နမုခန္တိ အတ္ထော။

၇၅. **ကတာဝိနော**တိ ကတာဓိကာရဿ ဧတဒဂ္ဂေ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ဌာနံ သော ဧသော မုဒိတာယ ပဟဋ္ဌစိတ္တတာယ ပတ္ထေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၁. **သတသော အနုသာသိယာ**တိ ဓမ္မေန သမေန ဝစနေန ကာရဏဝသေန အနုသာသိတွာတိ အတ္ထော။ **ဗာရာဏသိယမာသန္နေ**တိ ဗာရာဏသိယာ သမီပေ ပေသကာရကမေ။ **ဇာတော ကေနိယဇာတိယ**န္တိ တန္တဝါယဇာတိယာ ပေ

သကာရကုလေ ဇာတောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

မဟာကပ္ပိနတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဒဗ္ဗမလ္လပုတ္တတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

စတုတ္ထာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဒဗ္ဗမလ္လပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဟုတွာ ဇာတော ဝိဘဝသမ္ပန္နော အဟောသိ, သတ္ထရိ ပသန္နော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ သေနာသနပညာပကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ပသန္နမာနသော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တာဟစ္စယေန ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပတိတွာ တံ ဌာနံ ပတ္ထေသိ။ ဘဂဝတာပိဿ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဥတွာ ဗျာကာသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတော တုသိတာဒီသု ဒေဝေသု ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဧကသ္မိံ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော အသပ္ပုရိသသံသဂ္ဂေန တဿ သာဝကံ ဘိက္ခုံ အရဟာတိ ဇာနန္တောပိ အဗ္ဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခိ။ တဿေဝ သာဝကာနံ ခီရသလာကဘတ္တံ အဒာသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဩသာနကာလေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတော ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ သကလလောကေ ကောလာဟလေ ဇာတေ သတ္တ ဘိက္ခူ ပဗ္ဗဇိတော ပစ္စန္တဇနပဒေ ဝနမဇ္ဈေ ဧကံ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ "ဇီဝိတာသာ ဩရောဟန္တု၊ နိရာလယာ နိသီဒန္တု"တိ နိသ္သေဏိံ ဟတေသုံ။ တေသံ ဩတဒအာယကော ဖေဋ္ဌကတ္ထေရော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အရဟာ အဟောသိ။ တဒနန္တရတ္ထေရော အနာဂါမီ, ဣတရေ ပဉ္စ ပရိသုဒ္ဓသီလာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တတ္ထ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ပုက္ကုသာတိ (မ. နိ. ၃.၃၄၂), သဘိယော (သု. နိ. သဘိယသုတ္တ), ဗာဟိယော (ဥဒါ. ၁၀), ကုမာရကဿပေါတိ (မ. နိ. ၁.၂၄၉) ဣမေ စတ္တာရော တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ အယံ ပန မလ္လရဋ္ဌေ အနုပိယနဂရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ မာတုကုစ္ဆိတော အနိက္ခန္တေယေဝ မာတာ ကာလမကာသိ, အထ ကော တဿာ သရီရံ စျာပနတ္ထာယ စိတကသ္မိံ အာရောပေတွာ ကုမာရံ ဒဗ္ဗတ္ထရေ ပတိတံ ဂဟေတွာ ဇဂ္ဂာပေသိ။ ဒဗ္ဗေ ပတိတတ္တာ **ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော**တိ ဟာကဗ္ဗော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗသမ္ဘာရဝသေန ပဗ္ဗဇိ, သော ကမ္မဋ္ဌာနမနုယုတ္တော နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

အထ နံ သတ္ထာ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန အာနုဘာဝသမ္ပန္နဘာဝေန စ ဘိက္ခူနံ သေနာသနံ ပညာပနေ ဘတ္တုဒ္ဒေသနေ စ နိယောဇေသိ။ သဗ္ဗော စ ဘိက္ခုသင်္ဃော တံ သမန္နေသိ။ တံ ဝိနယခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၁၈၉-၁၉၀) အာဂတမေဝ။ အပရဘာဂေ ထေရော ဧကဿ ဝရသလာကအာယကဿ သလာကဘတ္တံ မေတ္တိယဘူမဇကာနံ ဘိက္ခူနံ ဥဒ္ဒိသိ။ တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ "သွေ မယံ မုဂ္ဂဃတမဓုမိဿကဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ ဥဿာဟဇာတာ အဟေသုံ။ သော ပန ဥပါသကော တေသံ တရုပ္ပတ္တဘာဝံ သုတွာ အသိံ အာဏာပေသိ – "ယေ, ဇေ, ဘိက္ခူ သွေ ဣဓ အာဂမိဿန္တိ, တေ ကဏာဇကေန ဗိလင်္ဂဒုတိယေန ပရိဝိသာဟီ"တိ။ သာပိ တထေဝ တေ ဘိက္ခူ အာဂတေ ကောဋ္ဌကပမုခေ နိသီဒာပေတွာ ဘောဇေသိ။ တေ ဘိက္ခူ အနတ္တမနာ ကောပေန တဋ္ဌတဋ္ဌာယန္တာ ထေရေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ "မဓုရဘတ္တအာယကံ အမှာကံ အမဓုရဘတ္တံ အာပေတုံ ဧသောဝ နိယောဇေသီ"တိ ဒုက္ခီ ဒုမ္မနာ နိသီဒိံသု။ အထ တေ မေတ္တိယာ နာမ ဘိက္ခုနီ "ကိံ, ဘန္တေ, ဒုမ္မနာ"တိ ပုစ္ဆိ။ တေ, "ဘဂိနိ, ကိံ အမှေဟ ဒဗ္ဗေန မလ္လပုတ္တေန ဝိဟေဌိယမာနေ အဇ္ဈုပေက္ခသီ"တိ အာဟံသု။ "ကိံ, ဘန္တေ, မယာ သက္ကာ ကာတု"န္တိ? "တဿ အေသံ အာရောပေဟီ"တိ။ သာ တတ္ထ တတ္ထ ထေရဿ အဘူတာရောပနံ အကာသိ။ တံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ အထ ဘဂဝါ ဒဗ္ဗံ မလ္လပုတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ – "သရသိ တွံ, ဒဗ္ဗ, မေတ္တိယာယ ဘိက္ခုနိယာ ဝိပ္ပကာရမကာသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ယထာ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဇာနာတီ"တိ။ "န ခော, ဒဗ္ဗ, ဒဗ္ဗာ ဧဝံ နိဗ္ဗေဌေန္တိ, ကာရကဘာဝံ တ အကာရကဘာဝံ တ ဝဒေဟီ"တိ။ "အကာရကော အဟံ, ဘန္တေ"တိ။ ဘဂဝါ – "မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေတွာ တေ ဘိက္ခူ အနုယုဉ္ဇထာ"တိ အာဟ။ ဥပာလိတ္ထေရပ္ပမုခာ ဘိက္ခူ တံ ဘိက္ခုနိံ ဥပ္ပဗ္ဗာဇေတွာ မေတ္တိယဘူမဇကေ ဘိက္ခူ အနုယုဉ္ဇိတွာ တေဟိ "အမှေဟိ နိယောဇိတာ သာ ဘိက္ခုနီ"တိ ဝုတ္တေ ဘဂဝတော ဧကမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ဘဂဝါ မေတ္တိယဘူမဇကာနံ ဘိက္ခူနံ အမူလကသင်္ဃာဒိသေသံ ပညပေသိ။

တေန စ သမယေန ဒဗ္ဗတ္ထေရော ဘိက္ခူနံ သေနာသနံ ပညာပေန္တော ဝေဠုဝနဝိဟာရသ္မာ သာမန္တာ အဋ္ဌာရသမဟာဝိဟာရေ သဘာဂေ ဘိက္ခူ ပေသေန္တော ရတ္တိဘာဂေ အန္ဓကာရေ အင်္ဂုလိယာ ပဒီပံ ဇာလေတွာ တေနေဝ လောကေန အနိဒ္ဒိမန္တေ ဘိက္ခူ ပေသေသိ။ ဧဝံ ထေရဿ သေနာသနပညာပနဘတ္တုဒ္ဒေသနကိစ္စေ ပာကဋေ ဇာတေ သတ္ထာ အရိယဂဏမဇ္ဈေ ဒဗ္ဗတ္ထေရံ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ သေနာသနပညာပကာနံ ယဒိဒံ ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော"တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉, ၂၁၄) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

၁၀၈. ထေရော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ဣတော ကေနဝုတေ ကပ္ပေ ဝိပဿီ နာမ နာယကော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂၅. ဒုဋ္ဌစိတ္တော တိ ဒူသိတစိတ္တော အသာဓုသင်္ကမေန အပသန္နစိတ္တောတိ အတ္ထော။ **ဥပဝဒိံ သာဝကံ တဿာ**တိ တဿ ဘဂဝတော ခီဏာသဝံ သာဝကံ ဥပဝဒိံ, ဥပရိ အဘူတံ ဝစနံ အာရောပေသိံ, အဗ္ဘက္ခာနံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

၁၃၂. ဒုန္နိဘိယော တိ ဒုန္နံ့ ဣတိ သဒ္ဒာယနတော ဒုန္နိဘိသင်္ခါတာ ဘေရိယော။ **နာဒယိံသူ**တိ သဒ္ဒံ ကရိံသု။ **သမန္တတော အသနိယော**တိ သဗ္ဗဒိသာဘာဂတော အသနေ ဝိနာသနေ နိယုတ္တောတိ အသနိယော, ဒေဝဒဏ္ဍာ ဘယာဝဟာ ဖလိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၃၃. ဥက္ကာ ပတိံသု နဘသာတိ အာကာသတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ စ ပတိံသူတိ အတ္ထော။ **ဓူမကေတု စ ဒိဿတီ** တိ ဓူမရာဇိသဟိတော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော စ ဒိဿတိ ပညာယတီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဒဗ္ဗမလ္လပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ကုမာရကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စမာပဒါနေ **ဣတော သတသဟဿမှိ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကုမာရကဿပတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ ကေဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ စိတ္တကထိကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော ပဏိဓာနံ ကတွာ တဒနုရူပါနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ယာဝဇီဝံ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော တဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဒိဗ္ဗသုခံ မာနုသသုခဉ္စ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဧကိဿာ သေဋ္ဌိဓီတာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော။ သာ ကိရ ကုမာရိကာကာလေ ယေဝ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ မာတာပိတရော ယာစိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလဘမာနာ ပတိကုလံ ဂန္တွာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတွာ တံ အဇာနိတွာ "သာမိကံ အာရာဓေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ သာ သာမိကံ အာရာဓေန္တီ, အယ္ယပုတ္တ –

"သစေ ဣမဿ ကာယဿ၊ အန္တော ဗာဟိရကော သိယာ။
ဒဏ္ဍံ နူန ဂဟေတွာန၊ ကာကေ သောဏေ နိဝါရယေ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၂) –

အာဒိနာ သရီရဿ ဒောသံ ဒဿေန္တီ တံ အာရာဓေသိ။

သာ သာမိကေန အနုညာတာ ဂဗ္ဘိနိဘာဝံ အဇာနန္တီ ဒေဝဒတ္တပက္ခိယာသု ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိ။ တဿာ ဂဗ္ဘိနိဘာဝံ ဒိသွာ ဘိက္ခုနိယော ဒေဝဒတ္တံ ပုစ္ဆိံသု။ သော "အဿမဏီ"တိ အာဟ။ သာ "နာဟံ ဒေဝဒတ္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတာ, ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇိတာ"တိ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ဥပာလိတ္ထေရံ ပဋိစ္ဆာပေသိ။ ထေရော သာဝတ္ထိနဂရဝါသီနိ ကုလာနိ ဝိသာခဉ္စ ဥပာသိကံ ပက္ကောသာပေတွာ သရာဇိကာယ ပရိသာယ

တံ ဝိနိစ္ဆိနန္တော ''ပုရေ လဒ္ဓော ဂဗ္ဘော, အရောက ပဗ္ဗဇ္ဇာ''တိ အာဟ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ ''သာဓု သုဝိနိစ္ဆိတံ ဥပာလိနာ အဓိကရဏ''န္တိ ထေရဿ သာဓုကာရံ အဒါသိ။

သာ ဘိက္ခုနီ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံ ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ''အရကပရိဟရဏံ ဘိက္ခုနီနံ ပလိဗောဓော''တိ ဓာတီနံ အာပေတွာ ပောသာပေသိ, **ကဿပေ** တိဿ နာမံ ကရိံသု ။ အပရဘာဂေ အလင်္ကရိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ကုမာရကာလေ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ ပန ဘဂဝတာ ''ကဿပံ ပက္ကောသထ, ဣဒံ ဖလံ ဝာ ခါဒနီယံ ဝာ ကဿပဿ ဒေထာ''တိ ဝုတ္တေ ''ကတရကဿပဿာ''တိ ''ကုမာရကဿပဿာ''တိ ဧဝံ ဂဟိတနာမတ္တာ ရညာ ပောသာဝနီယပုတ္တတ္တာ စ ဝုဒ္ဓကာလေပိ **ကုမာရကဿပေ** တွေဝ ပညာယိတ္ထ။

သော ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောတိ, ဗုဒ္ဓဝစနဉ္စ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ အထ တေန သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ သမဏဓမ္မံ ကတွာ အနာဂါမိ ဟုတွာ သုဒ္ဓါဝါသေ နိဗ္ဗတ္တမဟာဗ္ရဟ္မာ ''ဝိပဿနာယ မုခံ ဒဿေတွာ မဂ္ဂဖလုပ္ပတ္တိယာ ဥပါယံ ကရိဿာမီ''တိ ပဉ္စဒသပဉှေ အဘိသင်္ခရိတွာ အန္ဓဝနေ ဝသန္တဿ ထေရဿ ''ဣမေ ပဉှေ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆေယျာသီ''တိ အာစိက္ခိ။ တတော သော တေ ပဉှေ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါပိဿ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ထေရော ဘဂဝတာ ကထိတနိယာမေနေဝ တေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဝိပဿနံ ဂဗ္ဘံ ဂဟာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၅၀. သော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣတော သတသဟဿမှိ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယဉ္စ ဥတ္တာနတ္ထဉ္စ, တံ သဗ္ဗံ န ဝဏ္ဏယိဿာမ။ အနုတ္တာနပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၁၆၉. အာပန္နသတ္တာ မေ မာတာ တိ မယှံ မာတာ ဂရုဂဗ္ဘာ ဂဗ္ဘိနီ ပသုတာသန္နဂဗ္ဘာတိ အတ္ထော။

၁၇၃. ဝမ္မိကသဒိသံ ကာယန္တိ သရီရံ နာမ ဝမ္မိကသဒိသံ ယထာ ဝမ္မိကော ဣတော စိတော စ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒော ဃရကောဠိကဥပစိကာဒီနံ အာသယော, ဧဝမေဝ အယံ ကာယော နဝဆိဒ္ဒော ဓုဝဿဝတီတိ **ဗုဒ္ဓေန** ဘဂဝတာ **ဒေသိတံ** ပကာသိတံ တံ သုတွာ မေ စိတ္တံ အာသဝေ အဂ္ဂဟေတွာ အသေသေတွာ ကိလေသတော ဝိမုစ္စိ, အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။ အပရဘာဂေ တတ္ထ တတ္ထ ဘိက္ခူနံ ဝိစိတ္တဓမ္မကထိကဘာဝံ သုတွာ သတ္ထာ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တကထိကာနံ ယဒိဒံ ကုမာရကဿပေါ''တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၉, ၂၁၇) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသီတိ။

ကုမာရကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဗာဟိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဆဋ္ဌာပဒါနေ **ဣတော သတသဟဿမှိ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဗာဟိယဿ အရုစိရိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဗြာဟ္မဏသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂန္တွာ ဝေဒင်္ဂေသု အနဝယော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော ပသန္နမာနသော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ခိပ္ပာဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တံ ဌာနံ ပတ္ထယမာနော သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန ဘဂဝတော ပါဒမူလေ နိပန္နော ''ဘဂဝ, ဘန္တေ, ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ယံ ဘိက္ခုံ ခိပ္ပာဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, သော ဝိယ အဟမ္ပိ အနာဂတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ခိပ္ပာဘိညာနံ အဂ္ဂေ ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ ။ ဘဂဝါ အနာဂတံသဉာဏေန ဩလောကေတွာ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဉတွာ ''အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ခိပ္ပာဘိညာနံ အဂ္ဂေ ဘဝိဿတီ''တိ ဗျာကာသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော တတ္ထ ဆ ကာမာဝစရသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ပုန မနုဿေသု စက္ကဝတ္တိအာဒိသမ္ပတ္တိယော အနေကကပ္ပကောဋိသတေသု အနုဘဝိတွာ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော, ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ပဗ္ဗဇိတော ယဒာ သာသနေ ဩသက္ကမာနေ သတ္တ ဘိက္ခူ

စတုန္နံ ပရိသာနံ အဇ္ဈာစာရံ ဒိသွာ တံ သံဝေဂပ္ပတ္တာ အရညံ ပဝိသိတွာ "ယာဝ သာသနဿ အန္တရဓာနံ န ဟောတိ, တာဝ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကရိဿာမာ"တိ သုဝဏ္ဏစေတိယံ ဝန္ဒိတွာ တတ္ထ အရညေ ဧကံ ပဗ္ဗတံ ဒိသွာ "ဇီဝိတသာလယာ နိဝတ္တန္တု, နိရာလယာ ဣမံ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟန္တူ"တိ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတွာ သဗ္ဗေ တံ ပဗ္ဗတံ အဘိရုယှ နိဿေဏိံ ပာတေတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိံသု။ တေသု သင်္ဃတ္ထေရော ဧကရတ္တာတိက္ကမေန အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ သော အနောတတ္တဒဟေ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒိတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ ဥတ္တရကုရုတော ပိဏ္ဍပာတံ အာဟရိတွာ တေ ဘိက္ခူ အာဟ – "အာဝုသော, ဣမံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇထာ"တိ။ တေ အာဟံသု – "ကိံ, ဘန္တေ, အမှေဟိ ဧဝံ ကတိကာ ကတာ 'ယော ပဌမံ အရဟတ္တံ ပာပုဏာတိ, တေနာဘတံ ပိဏ္ဍပာတံ အဝသေသာ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ'"တိ? "နော ဟေတံ, အာဝုသော"တိ။ "တေန ဟိ သစေ မယမ္ပိ တုမှေ ဝိယ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေဿာမ, သယံ အာဟရိတွာ ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ န ဣစ္ဆိံသု။

ဒုတိယဒိဝသေ ဒုတိယတ္ထေရော အနာဂါမီ ဟုတွာ တထေဝ ပိဏ္ဍပာတံ အာဟရိတွာ ဣတရေ နိမန္တေသိ။ တေ ဧဝမာဟံသု – "ကိံ ပနာဝုသော, ကတိကာ ကတာ, 'မဟာထေရေန အာဘတံ ပိဏ္ဍပာတံ အဘုဉ္ဇိတွာ အနုထေရေန အာဘတံ ဘုဉ္ဇိဿာမာ'"တိ? "နော ဟေတံ, အာဝုသော"တိ။ "ဧဝံ သန္တေ တုမှေ ဝိယ မယမ္ပိ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ပုရိသကာရေန ဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကောန္တာ ဘုဉ္ဇိဿာမာ"တိ န ဣစ္ဆိံသု။ တေသု အရဟတ္တပ္ပတ္တော ထေရော ပရိနိဗ္ဗာယိ, ဒုတိယော အနာဂါမီ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, ဣတရေ ပဉ္စ ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ သုဿိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တတ္ထ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ တတော စဝိတွာ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တေသု ဧကော ပုက္ကုသာတိ ရာဇာ အဟောသိ, ဧကော ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ တက္ကသိလာယံ ကုမာရကဿပေါ, ဧကော ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော, ဧကော ဒဗ္ဗော မလ္လပုတ္တော, ဧကော သဘိယော ပရိဗ္ဗာဇကောတိ။ တေသု အယံ ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော သုပ္ပာရကပဋ္ဋနေ တဏှိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော တဏှိဇကမ္မေ နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ, သော သုဝဏ္ဏဘူမိံ ဂစ္ဆန္တော ဟိ တဏှိဇေဟိ သဒ္ဓိံ နာဝမာရုယှ ဝိဒေသံ ဂစ္ဆန္တော ကတိပာဟံ ဂန္တွာ ဘိန္နာယ နာဝါယ သေသေသု မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခေသု ဇာတေသု ဧကောယေဝ အဝသိဋ္ဌော ဧကံ ဖလကံ ဂဟေတွာ တာယမန္တော သတ္တမေ ဒိဝသေ သုပ္ပာရကပဋ္ဋနတီရံ ဩက္ကမိ။ တဿ နိဝာသနပါရုပနံ နတ္ထိ, သော အညံ ကိဉ္စိ အပဿန္တော သုက္ခကဋ္ဌဒဏ္ဍကေ တစေဟိ ပလိဝေဌေတွာ နိဝာသေတွာ ဟာရုပိတွာ စ ဒေဝကုလတော ကပါလံ ဂဟေတွာ သုပ္ပာရကပဋ္ဋနံ အဂမာသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒတွာ "အယံ ဧကော အရဟာ"တိ သမ္ဘာဝေသုံ။ သော ဝတ္ထေသု ဥပနီတေသု "သစာဟံ နိဝာသေမိ, ဟာရုပာမိ ဝါ, လာဘသက္ကာရော မေ ပရိဟာယိဿတီ"တိ တာနိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဒါရုစီရာနေဝ ပရိဟရိ။

အထဿ "အရဟာ, အရဟာ"တိ ဗဟူဟိ သမ္ဘာဝိယမာနဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ "ယေ ခေါ စိ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ, အဟံ တေသံ အညတရော"တိ သော တေန နိယာမေန ကုဟနကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ။

ကဿပဒသဗလဿ သာသနေ သတ္တသု ဇနေသု ပဗ္ဗတံ အာရုယှ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တေသု ဧကော အနာဂါမီ ဟုတွာ သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အတ္တနော ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ ဩလောကေန္တော အာဂတဋ္ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တော ပဗ္ဗတမာရုယှ သမဏဓမ္မံ ကရဏဋ္ဌာနံ ဒိသွာ သေသာနံ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဧကဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝံ ဣတရေသဉ္စ ပဉ္စန္နံ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝံ ဉတွာ တေ ကာလာနုကာလံ အာဝဇ္ဇေသိ "ဣမသ္မိံ ပန ကာလေ ကဟံ နု ခေါ တေ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ ဗာဟိယံ သုပ္ပာရကပဋ္ဋနံ နိဿာယ ကုဟနကမ္မေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေန္တံ ဒိသွာ "နဋ္ဌော ဝတာယံ ဗာလော, ပုဗ္ဗေ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော အတိဥက္ကဋ္ဌဘာဝေန အရဟတာပိ အာဘတံ ပိဏ္ဍပာတံ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဣဒါနိ ဥဒရဟေတု အနာရဟာဝ သမာနော အရဟတ္တံ ပဋိဇာနိတွာ လောကံ ဝဉ္စေန္တော ဝိစရတိ, ဒသဗလဿ ဥပ္ပန္နဘာဝံ န ဇာနာတိ, ဂစ္ဆာမိ နံ သံဝေဇေတွာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ ဇာနာပေဿာမီ"တိ ခဏေနေဝ ဗြဟ္မလောကတော ဩတရိတွာ သုပ္ပာရကပဋ္ဋနေ ရတ္တိဘာဂသမနန္တရေ ဒါရုစီရိယဿ သမ္မုခေ ပာတုရဟောသိ။ သော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဩဘာသံ ဒိသွာ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ မဟာဗြဟ္မာနံ ဒိသွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ "ကေ တုမှေ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အဟံ တုမှာကံ ပေါရာဏကသဟာယော အနာဂါမိဖလံ ပတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, အမှာကံ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော အရဟာ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗုတော, တုမှေ ပန ပဉ္စဇနာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ သွတဟံ အနိ တံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကုဟနကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တံ ဒိသွာ ဒမိတုံ အာဂတော"တိ ဝတွာ ဣဒံ

ကာရဏံ အာဟ – “နေဝ ခော တွံ, ဗာဟိယ, အရဟာ နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော, သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ, ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော”တိ။ အထဿ သတ္ထု ဥပ္ပန္နဘာဝံ သာဝတ္ထိယံ ဝသနဘာဝဉ္စ အာစိက္ခိတွာ “သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆာ”တိ တံ ဥယျောဇေတွာ ဗြဟ္မလောကမေဝ အဂမာသိ။

ဗာဟိယော ပန အာကာသေ ဌတွာ ကထေန္တံ မဟာဗြဟ္မာနံ ဩလောကေတွာ စိန္တေသိ – “အဟော ဘာရိယံ ကမ္မံ မယာ ကတံ, အနရဟံ အရဟာ အဟန္တိ စိန္တေသိံ, အယဉ္စ မံ ‘န တွံ အရဟာ, နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော’တိ ဝဒတိ, အတ္ထိ နု ခော လောကေ အညော အရဟာ”တိ။ အထ နံ ပုစ္ဆိ – “အထ ကေ စရဟိ သဒေဝကေ လောကေ အရဟန္တော ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နာ”တိ။ အထဿ ဒေဝတာ အာစိက္ခိ – “အတ္ထိ, ဗာဟိယ, ဥတ္တရေသု ဇနပဒေသု သာဝတ္ထိ နာမ နဂရံ, တတ္ထ သော ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ သော ဟိ, ဗာဟိယ, ဘဂဝါ အရဟာ စေဝ အရဟတ္တာယ စ ဓမ္မံ ဒေသေသီ”တိ။ ဗာဟိယော ရတ္တိဘာဂေ ဒေဝတာယ ကထံ သုတွာ သံဝိဂ္ဂမာနသော တံခဏံယေဝ သုပ္ပာရကာ နိက္ခမိတွာ ဧကရတ္တိတသေန သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ, ဂစ္ဆန္တော စ ပန ဒေဝတာနုဘာဝေန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန စ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ အတိက္ကမိတွာ သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တော, တသ္မိံ ခဏေ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော ဇေတဝနံ ပဝိသိတွာ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမန္တေ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ – “ကုဟိံ ဧတရဟိ သတ္ထာ”တိ? ဘိက္ခူ “သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော”တိ ဝတွာ “တွံ ပန ကုတော အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “သုပ္ပာရကာ အာဂတောမှီ”တိ။ “ကဒါ နိက္ခန္တောသီ”တိ? “ဟိယျော သာယနှသမယေ နိက္ခန္တောမှီ”တိ။ “ဒူရတောပိ အာဂတော, နိသီဒ တာဝ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေလေန မက္ခေတွာ ထောကံ ဝိဿမာဟိ, အာဂတကာလေ သတ္ထာရံ ဒက္ခိဿတီ”တိ အာဟံသု။ “အဟံ, ဘန္တေ, သတ္ထု ဝါ အတ္တနော ဝါ ဇီဝိတန္တရာယံ န ဇာနာမိ, ကတ္ထစိ အဋ္ဌတွာ အနိသီဒိတွာ ဧကရတ္တေနေဝ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ အာဂတော, သတ္ထာရံ ပဿိတွာဝ ဝိဿမိဿာမီ”တိ အာဟ။ သော ဧဝံ ဝတွာ တရမာနရူပေါ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝန္တံ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ စရန္တံ ဒိသွာ “စိရဿံ ဝတ မေ ဂေါတမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌော”တိ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဩနတသရီရော ဂန္တွာ အန္တရဝီထိယံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဂေါပ္ဖကေသု ဒဠှံ ဂဟေတွာ ဧဝမာဟ – “ဒေသေတု, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဓမ္မံ, ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မံ, ယံ မမဿ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခါယာ”တိ။ အထ နံ သတ္ထာ “အကာလော ခော တာဝ, ဗာဟိယ, အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌမှာ ပိဏ္ဍာယာ”တိ ပဋိက္ခိပိ။

တံ သုတွာ ဗာဟိယော, “ဘန္တေ, သံသာရေ သံသရန္တေန ကဗဠီကာရာဟာရော န အလဒ္ဓပုဗ္ဗော, တုမှာကံ ဝါ မယှံ ဝါ ဇီဝိတန္တရာယံ န ဇာနာမိ, ဒေသေတု မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ဓမ္မံ, ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မ”န္တိ ပုန ယာစိ။ သတ္ထာ ဒုတိယမ္ပိ တထေဝ ပဋိက္ခိပိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ – “ဣမဿ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ သကလသရီရံ ပီတိယာ နိရန္တရံ အဇ္ဈောတ္ထဋံ ဟောတိ, ဗလဝပီတိဝေဂေါ ဓမ္မံ သုတွာပိ န သက္ခိဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ, မဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ တာဝ တိဋ္ဌတု, ဧကရတ္တေနေဝ ဝီသယောဇနသတိကံ မဂ္ဂံ အာဂတဿပိ စဿ ဒရထော ဗလဝါ, သောပိ တာဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတူ”တိ။ တသ္မာ ဒွိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ တတိယံ ယာစိတော အန္တရဝီထိယံ ဌိတောဝ “တသ္မာတိဟ တေ, ဗာဟိယ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ, ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတီ”တိအာဒိနာ (ဥဒါ. ၁၀) နယေန အနေကပရိယာယေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော သတ္ထု ဓမ္မံ သုဏန္တောယေဝ သဗ္ဗာသဝေ ခေပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁၇၈. သော အရဟတ္တံ ပတ္တက္ခဏေယေဝ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣတော သတသဟဿမှိ**တိအာဒိမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနမေဝ ကရိဿာမ။

၁၈၁. ဟာသနံ ပစ္စဝေက္ခဏာန္တိ ပရိပုဏ္ဏသောမနဿဇာတံ ပစ္စဝေက္ခဏံ, ကောမာရဝဏ္ဏံ အတိကောမလန္တိ အတ္ထော။

၁၈၂. ဟေမယညောပစိတင်္ဂန္တိ သုဝဏ္ဏသုတ္တယညောပစိတသုတ္တအဝယဝံ သရီရံ ဒေဟန္တိ အတ္ထော။ **ပလမ္ဗဗိမ္ဗတမ္ဗောဋ္ဌ**န္တိ ဩလမ္ဗိတဗိမ္ဗဖလသဒိသံ ရတ္တဝဏ္ဏံ ဩဋ္ဌဒွယသမန္နာဂတန္တိ အတ္ထော။ **သေတတိဏှ ဟသမံ ဒိဇ**န္တိ သုနိသိတတိခိဏအယလောဟဃံသနေန ဃံသိတွာ သမံ ကတံ ဝိယ သမဒန္တန္တိ အတ္ထော။

၁၈၃. ပီတိသမ္ဖုလ္လိတာနန န္တိ ပီတိယာ သုဋ္ဌု ဖုလ္လိတံ ဝိကသိတံ အာနနံ မုခံ အာအာသတလသဒိသမုခဝန္တန္တိ အတ္ထော။

၁၈၄. ခိပ္ပာဘိညသ္သ ဘိက္ခုနော တိ ခိပ္ပံ ဒေသနာယ သမုဋ္ဌာဋ္ဌိတက္ခဏေယေဝ အဘိဝိသေသေန ဉာတုံ သမတ္ထသ္သ ဘိက္ခုနောတိ အတ္ထော။

၁၈၆. သဂ္ဂံ အဂံ သဘာဝနံ ယထာတိ အတ္တနော ဂေဟံ ဝိယ သဂ္ဂံ လောကံ အဂမာသိန္တိ အတ္ထော။

၁၉၆. န တွဝံ ဥပဟယမဂ္ဂညူ တိ တွံ နိဗ္ဗာနာဓိဂမူပဟယဘူတမဂ္ဂညူ န အဟောသီတိ အတ္ထော။

၂၀၀. သတ္ထုနော သအာ ဇိန န္တိ သအာ သဗ္ဗကာလံ ဇိနံ ဇိနန္တော ပရာဇိတကောဟေ သတ္ထုနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ **ဝိမလာနနံ** အာအာသတလသဒိသမုခံ **ပသ္သိသ္သာမိ** ပသ္သိတုံ နိက္ခမာမီတိ ယောဇနာ။ **ဒိဇေ အပုစ္ဆိ ကုဟိံ လောကနန္ဒနော**တိ ကုဟိံ ဌာနေ လောကပသာဒကရော သတ္ထာတိ ဒိဇေ ဗြာဟ္မဏေ အဟံ ဘိက္ခူ အပုစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။

၂၀၁. သသောဝ ခိပ္ပံ မုနိဒသ္သနုသ္သုကော တိ မုနိဒသ္သနေ တထာဂတဒသ္သနေ ဥသ္သုကော ဥသ္သာဟဇာတော သသော ဣဝ ခိပ္ပံ ဟပုဏာတိတိ အတ္ထော။

၂၀၂. တုဝဋ္ဋံ ဂန္တွာ တိ သီဃံ ဂန္တွာ။ **ပိဏ္ဍာတ္ထံ အပိဟာဂိဓ** န္တိ ပိဏ္ဍာဟတံ ပဋိစ္စ အပိဟံ အပဂတပိဟံ အဂိဓံ နိတ္တဏှာဟံ။

၂၀၃. အလောလက္ခ န္တိ ဣတော စိတော စ အနောလောကယမာနံ ဥတ္တမေ သာဝတ္ထိနဂရေ ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တံ အဒက္ခိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သိရီနိလယသင်္ကာသ** န္တိ သိရိယာ လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနသောဘာယ နိလယံ သင်္ကာသံ ဇလမာနတောရဏသဒိသံ။ **ရဝိဒိတ္တိဟရာနန** န္တိ ဝိဇ္ဇောတမာနသူရိယမဏ္ဍလံ ဝိယ ဝိဇ္ဇောတမာနမုခမဏ္ဍလံ။

၂၀၄. ကုပထေ ဝိပ္ပနဋ္ဌသ္သာ တိ ကုစ္ဆိတပထေ သောပဒ္ဒဝမဂ္ဂေ မူဠ္ဟသ္သ မိစ္ဆာပဋိပန္နသ္သ မေ **သရဏံ ဟောဟိ** ပတိဋ္ဌာ ဟောဟိ။ **ကေတမာ**တိ ဘဂဝန္တံ ကေတ္တေန အာလပတိ။

၂၁၈. န တတ္ထ သုက္ကာ ဇောတန္တိ တိ သုက္ကပဘာသမ္ပန္နာ ဇောတမာနဩသဓိတာရကာဒယော န ဇောတန္တိ နပ္ပဘာသန္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ သော ဇဝံ ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေတွာ တာဝဒေဝ စ ဘဂဝန္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ''ပရိပုဏ္ဏံ တေ ပတ္တစီဝရ''န္တိ စ ပုဋ္ဌော ''န ပရိပုဏ္ဏ''န္တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''တေန ဟိ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသာဟီ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သော ကိရ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ''ဘိက္ခုနာ နာမ အတ္တနာ ပစ္စယေ လဘိတွာ အညံ အနောလောကေတွာ သယမေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ ကေဘိက္ခုဿာပိ ပတ္တေန တ စီဝရေန တ သင်္ဂဟံ နာကာသိ, ''န တေနဿ ဣဒ္ဓိမယံ ပတ္တစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ဥတွာ ဘဂဝတ ဇေဟိဘိက္ခုဘာဝေန ပဗ္ဗဇ္ဇံ နာအာသိ။ တမ္ပိ ပတ္တစီဝရံ ပရိယေသမာနမေဝ သင်္ကာရဋ္ဌာနတော စောဠကခဏ္ဍာနိ သံကမနေ္တံ ပုဗ္ဗဝေရိကော အမနုဿော ဇေိသ္သာ တရုဏဝစ္ဆာယ ကဝိယာ သရီရေ အဓိမုစ္စိတွာ တမဥ္စိရုမ္ပဟိ ပဟရိတွာ တ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေသိ။ သတ္ထာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော သမ္ဗဟုလေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နိက္ခမန္တော ဗာဟိယသ္သ သရီရံ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပတိတံ ဒိသွာ ''ဂဏှထ, ဘိက္ခဝေ, ဇေ ဗာဟိယံ အရုစီရိယန္တိ ကေသိံ့ ဂေဟဒွာရေ ဌတွာ မဉ္စကံ အာဟရာပေတွာ ဣမံ သရီရံ နဂရဒွာရတော နီဟရိတွာ ဈာပေတွာ ဓာတုယော ဂဟေတွာ ထူပံ ကရောထာ''တိ ဘိက္ခူ အာဏာပေသိ။

တေ ဘိက္ခူ ဓာတုံ မဟာပထေ ထူပံ ကာရေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော ကတကမ္မံ အာရောစေသုံ။ တတော သင်္ဃမဇ္ဈေ ကထာ ဥဒပာဒိ – ''တထာဂတော ဘိက္ခုသင်္ဃေန သရီရပူဇာပနကိစ္စံ ကာရေသိ, ဓာတုယော စ ကဟာပေတွာ စေတိယံ ကာရာပေသိ, ကတရမဂ္ဂေ နု ခေါ တေန သမဓိဂတော, သာမဏေရော နု ခေါ သော, ဘိက္ခု နု ခေါ''တိ။ သတ္ထာ တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိယော အရုစီရိယော အရဟတ္တော''တိ ဥ

ပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဓေတိ။ တဿ ပရိနိဗ္ဗုတဘာဝဥ္စ အာစိက္ခိတွာ “တေဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ခိပ္ပ ဟာဘိညာနံ ယဒိဒံ ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၈, ၂၁၆) တေဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

အထ နံ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိံသု – “တုမှေ ဟ, ဘန္တေ, ‘ဗာဟိယော ဒါရုစီရိယော အရဟတ္တံ ပတ္တော’တိ ဝဒေထ, ကဒါ သော အရဟတ္တံ ပတ္တော”တိ? “မမ ဓမ္မံ သုတကာလေ, ဘိက္ခဝေ”တိ။ “ကဒါ ပနဿ, ဘန္တေ, တုမှေဟိ ဓမ္မော ကထိတော”တိ? “ဘိက္ခာယ စရန္တေန အန္တရဝီထိယံ ဌိတေနာ”တိ။ “အပ္ပမတ္တကော, ဘန္တေ, တုမှေဟိ အန္တရဝီထိယံ ဌတွာ ကထိတဓမ္မော; ကထံ သော တာဝတ္တကေန ဝိသေသံ နိဗ္ဗတ္တေသီ”တိ? အထ နေ သတ္ထာ, “ဘိက္ခဝေ, မမ ဓမ္မံ ‘အပ္ပံ’ ဝါ ‘ဗဟုံ ဝါ’တိ မာ ပမိနထ။ အနေကာနိပိ ဟိ အနတ္ထပဒသံဟိတာနိ ကထာသဟဿာနိ န သေယျော, အတ္ထနိဿိတံ ပန ဧကမ္ပိ ကထာပဒံ သေယျော”တိ ဝတွာ အနုသန္ဓိံ ဃဋေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

> “သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
> ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၀၁) –

ဒေသနာပရိယောသာနေ စတုရာသီတိယာ ပါဏသဟဿာနံ ဓမ္မာဘိသမယော အဟောသီတိ။

ဗာဟိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သတ္တမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဃရာဝါသံ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာကာလေ ဟံသဝတီနဂရဝါသိနော ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထေ ယေန ဗုဒ္ဓေါ ယေန ဓမ္မော ယေန သင်္ဃော, တန္နိန္နေ တပ္ပောဏေ တပ္ပဗ္ဘာရေ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ, သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ “အယံ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂေါ, ယံနူနာဟမ္ပိ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အယံ ဝိယ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ သတ္ထု ဒေသနာပရိယောသာနေ ဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “ဘန္တေ, သွေ မယှံ ဂေဟေ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ နိမန္တေသိ။ သတ္ထာ အဓိဝါသေသိ။ သော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သကနိဝေသနံ ဂန္တွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ဗုဒ္ဓဿ စ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ အလင်္ကရိတွာ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ပဋိယာဒါပေတွာ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန သကနိဝေသနေ ဘိက္ခုသတသဟဿပရိဝါရံ သတ္ထာရံ ဝိဝိဓယာဂုခဇ္ဇကပရိဝါရံ သသူပဗျဉ္ဇနံ ဂန္ဓသာလိဘောဇနံ ဘောဇာပေတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ စိန္တေသိ – “မဟန္တံ ခော အဟံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေမိ, န ပန ယုတ္တံ မယာ ဧကဒိဝသမေဝ ဒါနံ ဒတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတုံ, အနုပဋိပါဋိယာ သတ္တာဟံ ဒါနံ ဒတွာ ပတ္ထေဿာမီ”တိ။ သော တေနေဝ နိယာမေန သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရံ ဝိဝရာပေတွာ ဥတ္တမံ တိစီဝရပ္ပဟောနကံ သုခုမဝတ္ထံ ဗုဒ္ဓဿ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဘိက္ခုသတသဟဿဿ စ တိစီဝရံ ဒတွာ တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “ဘန္တေ, ယော သော ဘိက္ခု တုမှေဟိ ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသမတ္ထကေ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပိတော, အဟမ္ပိ သော ဘိက္ခု ဝိယ အနာဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ သတ္ထု ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ သမိဇ္ဈနဘာဝံ ဉတွာ “အနာဂတေ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿမတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သာသနေ တဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈိဿတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာ ယုကံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေ အနုဘဝိတွာ အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု ပရိဗ္ဘမိ။

ဇဝံ သော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညဉာဏသမ္ဘာရေ သမ္ဘရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **ကောဋ္ဌိကော** တိဿ နာမံ အကံသု။ ကသ္မာ မာတုယာ

တ အယ္ယကပယ္ယကာဒီနံ တ နာမံ အင်္ဂဟေတွာ ဇဝံ နာမံ ကရိံသူတိ စေ? အတ္တနော ပညာဝန္တတာယ ဝေဒင်္ဂေသု သ တက္ကပရတက္ကေသု သန္ဓိဃဏ္ဍာကေဋ္ဌုဘေသု သာကစ္ဆရပ္ပဘေဒေသု သကလဗ္ယာကရဏေသု စ ဆေကဘာဝေန စ ဒိဋ္ဌဒိ ဋ္ဌေ ဇဝနေ မုခသတ္တိဟိ ကောဋ္ဌေန္တော ပက္ကောဋ္ဌေန္တော ဝိတုဒန္တော ဝိစရတီတိ အန္ဝတ္ထနာမံ ကရိံသူတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗြာဟ္မဏာသိပ္ပေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ က ရောန္တော သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါသု စိဏ္ဏဝသီ ဟုတွာ အဘိတော မဟာထေရေ ဥပ သင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တောပိ ဒသဗလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါသုယေဝ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဧဝမယံ ထေရော တတ္ထ ကတာဓိကာရတာယ တတ္ထ စိဏ္ဏဝသီဘာဝေန စ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂေါ ဇာတော။ အထ နံ သတ္ထာ မဟာ ဝေဒလ္လသုတ္တံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝ ကာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသမ္ဘိဒါပ္ပတ္တာနံ ယဒိဒံ မဟာကောဋ္ဌိကော”တိ (အ. နိ. ၁.၂၀၇, ၂၁၈)။

၂၂၁. သော အပရေန သမယေန ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဣတ္ထံ သုဒံ အာယသ္မာ မဟာကောဋ္ဌိကော တိ ဧတ္ထ **သုဒန္တိ** နိဒဿနေ နိပါတော။ **အာယသ္မာ** တိ ကရတဝိဝစ နံ, ယထာ တံ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ။

မဟာကောဋ္ဌိကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယ မ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝ တော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ မဟာပရိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တော မဟာဒါနံ ဒတွာ ပဏိဓာနံ အကာ သိ။ ဘဂဝါ စဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ “အနာဂတေ ဂေါတမဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဟာပရိတာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿ သတီ”တိ ဗျာကာသိ။ သော တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွေနဝုတိကပ္ပမတ္ထကေ ဖုဿဿ ဘဂဝတော ဝေမာတိကကနိဋ္ဌဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, အညေပိ ဿ ဒွေ ကနိဋ္ဌဘာတရော အဟေသုံ။ တေ တယောပိ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ပရမာယ ပူဇာယ ပူဇေတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဗာရာဏ သိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ တယော ဘာတရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တာ ဂေါတ္တဝသေန တယောပိ **ကဿပါ** တိ ဧဝံ နာမကာ အဟေသုံ။ တေ တယော ဝယပ္ပတ္တာ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ တေသံ ဇေဋ္ဌဘာတိကဿ ပဉ္စမာဏဝကသတာနိ ပရိ တရာ, မဇ္ဈိမဿ တီဏိ, ကနိဋ္ဌဿ ဒွေ, တေ အတ္တနော ဂန္ထေသု သာရံ ဩလောကေန္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမေဝ အတ္ထံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ရောစေသုံ။ တေသု ဇေဋ္ဌဘာတာ အတ္တနော ပရိတရေန သဒ္ဓိံ ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တ **ဥရုဝေလကဿပော** နာမ ဇာတော, မဇ္ဈိမော ဂင်္ဂါနဒီဝင်္ကေ ပဗ္ဗဇိတော **နဒီကဿပော** နာမ ဇာတော, ကနိဋ္ဌော ဂယာသီသေ ပဗ္ဗဇိတော **ဂယာကဿပော** နာမ ဇာတော။ ဧဝံ တေသု ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝသန္ တေသု ဗဟူနံ ဒိဝသာနံ အစ္စယေန အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ပဋိဝိဒ္ဓသဗ္ဗညုတညာဏော အနုက္ကမေန ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယတ္ထေရေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယသကုလပုတ္တပ္ပမုခေ ပဉ္စပညာသဇနေ သဟာယကေ ဝိနေတွာ သဋ္ဌိ အရဟန္တေ “စရထ, ဘိက္ခဝေ, စာရိက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၂) ဝိဿဇ္ဇေ တွာ တိံသဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ ဝိနေတွာ ဥရုဝေလကဿပဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝသနတ္ထာယ အဂ္ဂျာကာရံ ပဝိသိတွာ တ တတ္ထ ဂတနာဂဒမနာဒီဟိ အဓုမုသတဟဿေဟိ ဟာဋိဟာရိယေဟိ ဥရုဝေလကဿပံ သပရိတရံ ဝိနေတွာ ပဗ္ဗာ ဇေသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိဓာနဉ္စ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယကရဏဉ္စ သဗ္ဗံ နဒီကဿပဿ အပဒါနဋ္ဌကထာယံ အာဝိ ဘဝိ ဿတိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ ဣတရေပိ ဒွေ ဘာတရော သပရိသာ အာဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံ သု။ သဗ္ဗေဝ တေ ဧဟိဘိက္ခုနော ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဧဟိဘိက္ခုကာ အဟေသုံ။ သတ္ထာ တံ သမဏသဟဿံ အာဒါယ ဂယာသီ

သံ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပာသာဏေ နိသိန္နော အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ (မဟာဝ. ၅၄) တေ သဗ္ဗေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။

၂၅၁. သော ဧဝံ အရဟတ္တံ ပတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ အနုတ္တာနပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၂၆၈. သော စ သဗ္ဗံ တမံ ဟန္တွာ တိ သော ဖုဿော ဘဂဝါ ရာဂဒောသမောဟာဒိကိလေသန္ဓကာရံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ။ **ဝိဇဋေတွာ မဟာဇဋ**န္တိ တဏှာမာနာဒီဟိ ဒိယမုသဟန္တေဟိ ကိလေသဂဏေဟိ မဟာဗျာကုလံ ဇဋံ **ဝိဇဋေတွာ** ပဒါလေတွာ ဖာလေတွာတိ အတ္ထော။ **သဒေဝကံ** ဒေဝလောကသဟိတံ သကလံ လောကသန္နိဝါသံ **တပ္ပယန္တော** သန္တပ္ပယန္တော ပီဏေန္တော **အမတံ ဝုဋ္ဌိံ** မဟာနိဗ္ဗာနဝုဋ္ဌိဓာရံ **ဝဿတေ** ပဂ္ဃရာပေတီတိ ယောဇနာ။

၂၆၉. တဒါ ဟိ ဗာရာဏသိယန္တိ ''ဗာရသ မနုဿာ''တိအာဒီသု ဝိယ ဗာရသ ဒွါဒသရာသီ ဟုတွာ ပုရာ, ဟိမဝန္တတော ဣသယော စ ပစ္စေကမုနိသင်္ခါတာ ဣသယော စ ဂန္ဓမာဒနတော အာကာသေနာဂန္တွာ ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ ဩတရန္တိ ပဝိသန္တီတိ ဗာရာဏသီ, အထ ဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသင်္ခါတာနံ အနေကသတသဟဿာနံ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနတ္ထာယ ဩတရဏ္ဍာနံ နဂရံ လိင်္ဂဝိပလ္လာသံ ကတွာ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဗာရာဏသီတိ ဝုစ္စတိ, တိဿံ ဗာရာဏသိယံ။

၂၇၃. နိက္ခိတ္တသတ္ထံ **ပစ္စန္တ**န္တိ ဆဍ္ဍိတသတ္ထံ ဟတိတအာဝုဓံ ပစ္စန္တဇနပဒံ နိဗ္ဗိသေဝနံ **ကတွာ ပုနရ ပစ္စုတ**န္တိ ပုနရပိ တံ နဂရံ ဥပေစ္စ ဥပဂမ္မ သမ္ပတ္တာတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဥရုဝေလကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ရာဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

၂၉၆. နဝမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရာဓတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ တံ သဗ္ဗံ ဟဋ္ဌာနုသာရေန နယာနုစိန္တနေန ဝိညူဟိ သုဝိညေယျမေဝ။ ကေဝလံ ပုညနာနတ္တမေဝါတိ။

ရာဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဒသမံ မောဃရာဇတ္ထေရအပဒါနံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

စတုပညာသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅၅. ဘဒ္ဒိယဝဂ္ဂေါ

၁. လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စပညာသမဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရ
သ္သ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော
ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မံ
သုဏန္တော နိသိန္နော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ မဉ္ဇုဿရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္
ထေန္တော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သပ္ပိသက္ခရာဒိမဓုရရသသမ္မိဿံ မဟာဒါနံ ဒတွာ “အဟမ္ပိ, ဘန္
တေ, အနာဂတေ အယံ ဘိက္ခု ဝိယ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ မဉ္ဇုဿရာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ”န္တိ ပဏိဓာနံ
အကာသိ။ ဘဂဝါ တဿ အနန္တရာယံ ဒိသွာ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

သော ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဖုဿဘဂ
ဝတော ကာလေ စိတ္တပတ္တကောကိလော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ရာဇုယျာနတော မဓုရံ အမ္ဗဖလံ တုဏ္ဍေနာဒါယ ဂစ္ဆန္
တော သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော “ဒဿာမိ ဗုဒ္ဓဿာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တာစာရံ
ဉတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ နိသီဒိ။ ကောကိလော ဒသဗလဿ ပတ္တေ အမ္ဗပက္ကံ ဌပေသိ။ သတ္ထာ တဿ သောမန
ဿုပ္ပာဒနတ္ထံ တဿ ပဿန္တဿေဝ တံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ အထ သော ကောကိလော ပသန္နမာနသော တေနေဝ ပီတိ
သုခေန သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။ တေနေဝ ပုညကမ္မေန ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နဘဝေ မဉ္ဇုဿရော အဟောသိ။ ကဿပသမ္မာ
သမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဝဍ္ဎကိကုလေ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဇေဋ္ဌကဝဍ္ဎကီ ဟုတွာ ဟာကမ္မော အဟောသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဘဂဝတိ
တဿ သရီရဓာတုယော နိဒဟိတုံ သတ္တယောဇနပ္ပမာဏေ ထူပေ အာရဒ္ဓေ သော အာဟ – “ယောဇနာဝဋ္ဋံ ယောဇနုဗ္
ဗေဓံ ကရောမာ”တိ။ တေ သဗ္ဗေ တဿ ဝစနေ အဋ္ဌံသု။ ဣတိ အပ္ပမာဏဿ ဗုဒ္ဓဿ ပရိမာဏံ စေတိယံ ကာရေ
သိ, တေန ကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အညေဟိ ဟီနပ္ပမာဏော အဟောသိ။ သော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလ
ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အတိရဿတာယ စ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ သုန္ဒရသရီရတာယ စ **လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယော** တိ ပညာ
ယိတ္ထ။ သော အပရဘာဂေ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဗဟုဿုတော ဓမ္မကထိကော ဟု
တွာ မဓုရေန သရေန ပရေသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။

အထေကသ္မိံ ဥဿဝဒိဝသေ ဧကေန ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ ရထေန ဂစ္ဆန္တီ ဧကာ ဂဏိကာ ထေရံ ဒိသွာ ဒန္တဝိ
ဒံသကံ ဟသိ။ ထေရော တဿာ ဒန္တဋ္ဌိကေ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝ
ဍ္ဎေတွာ အနာဂါမီ အဟောသိ, သော အဘိဏှံ ကာယဂတာယ သတိယာ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ အာယသ္မတာ
ဓမ္မသေနာပတိနာ ဩဝဒိယမာနော အနုသာသိယမာနော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ စ သာမဏေရာ စ တသ္
သ အရဟတ္တပ္ပတ္တဘာဝံ အဇာနန္တော ကဏ္ဏေသု ဂဟေတွာ ကမ္ပေန္တိ, သီသေ ဗာဟာယ ဟတ္ထဟာဒီသု တ
ဂဟေတွာ စာလေတွာ ကီဠန္တာ ဝိဟေဌေသုံ။ အထ ဘဂဝါ သုတွာ – “မာ, ဘိက္ခဝေ, မမ ပုတ္တံ ဝိဟေဌေထာ”တိ
အာဟ။ တတော ပဋ္ဌာယ တံ “အရဟာ”တိ ဇာနိတွာ န ဝိဟေဌေသုံ။

၁၂. သော အရဟာ ဟုတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ
ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ **မဉ္ဇုနာဘိနိကူဇဟ**န္တိ မဓုရေန ပေမနိယေန သရေန အဘိနိကူဇိံ သဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိံ အဟန္တိ အတ္
ထော။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

လကုဏ္ဋကဘဒ္ဒိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

၃၄. ဒုတိယာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အ
ယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘ

ဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ကင်္ခါရေဝတတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. သီဝလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တတိယာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သီဝလိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပရိသာယ ပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ လာဘီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ "မယာပိ အနာဂတေ ဧဝရူပေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဒသဗလံ နိမန္တေတွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ, "ဘန္တေ, ဣမိနာ အဓိကာရကမ္မေန န အညံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေမိ, အနာဂတေ ပန ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ အဟမ္ပိ တုမှေဟိ သော ဧတဒဂ္ဂေ ဌပိတဘိက္ခု ဝိယ လာဘီနံ အဂ္ဂေ ဘဝေယျ"န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယတံ ဒိသွာ "အယံ တေ ပတ္ထနာ အနာဂတေ ဂေါတမဿ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ သမိဇ္ဈိဿတီ"တိ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။ သော ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ နိဗ္ဗတ္တိ, တသ္မိံ သမယေ ဗန္ဓုမတီနဂရဝါသိနော ရညာ သဒ္ဓိံ သာကစ္ဆိတွာ ဒသဗလဿ အနံ အဒံသု။

ဧကဒိဝသံ သဗ္ဗေ ဧကတော ဟုတွာ ဒါနံ ဒေန္တာ "ကိံ နု ခေါ အမှာကံ ဒါနေ နတ္ထီ"တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၇; ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉ သီဝလိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ) ဩလောကေန္တာ မဓုဉ္စ ဂုဠဒဓိဉ္စ နာဒ္ဒသံသု။ တေ "ယတော ကုတောစိ အာဟရိဿာမာ"တိ ဇနပဒတော နဂရပဝိသနမဂ္ဂေ ပုရိသေ ဌပေသုံ။ တဒါ ဧသ ကုလပုတ္တော အတ္တနော ဂါမတော ဂုဠဒဓိဘာရကံ ဂဟေတွာ "ကိဉ္စိဒေဝ အာဟရိဿာမီ"တိ နဂရံ ဂစ္ဆန္တော "မုခံ ဓောဝိတွာ ဓောတဟတ္ထပါဒော ပဝိသိဿာမီ"တိ ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တော နင်္ဂလသီသပ္ပမာဏံ နိမ္မက္ခိကဒဏ္ဍကမဓုံ ဒိသွာ "ပုညေန မေ ဣဒံ ဥပ္ပန္န"န္တိ ဂဟေတွာ နဂရံ ပါဝိသိ။ နာဂရေဟိ ဌပိတပုရိသော တံ ဒိသွာ, "မာရိသ, ကဿ ဣမံ ဟရသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "န ကဿစိ, သာမိ, ဝိက္ကာယိကံ မေ ဣဒ"န္တိ။ "တေန ဟိ ဣမံ ကဟာပဏံ ဂဟေတွာ ဧတံ မဓုဉ္စ ဂုဠဒဓိဉ္စ ဒေဟီ"တိ။

သော စိန္တေသိ – "ဣဒံ မေ န ဗဟုံ အဂ္ဃတိ, အယဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဗဟုံ ဒေတိ, ဝီမံသိဿာမီ"တိ။ တတော နံ အာဟ – "နာဟံ ဧကကဟာပဏေန ဒေမီ"တိ။ "ယဒိ ဧဝံ ဒွေ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ ဒေဟီ"တိ။ "ဒွီဟိပိ န ဒေမီ"တိ။ ဧတေနုပါယေန ဝဍ္ဎေတွာ ယာဝ သဟဿံ ပာပုဏိ, သော စိန္တေသိ – "အတိအဉ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဟောတု တာဝ ဣမိနာ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ ပုစ္ဆိဿာမီ"တိ ။ အထ နံ အာဟ – "န ဣဒံ ဗဟုအဂ္ဃနကံ, တွံ ပန ဗဟုံ ဒေသိ, ကေန ကမ္မေန ဣဒံ ဂဏှာသီ"တိ။ "ဣဓ, ဘော, နဂရဝါသိနော ရညာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈိတွာ ဝိပဿိသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဒါနံ ဒေန္တာ ဣဒံ ဒွယံ ဒါနေ အပဿန္တာ မံ ပရိယေသာပေန္တိ။ သစေ ဣဒံ ဒွယံ န လဘိဿန္တိ, နာဂရာနံ ပရာဇယော ဘဝိဿတိ။ တသ္မာ သဟဿံ ဒတွာ ဂဏှာမီ"တိ။ "ကိံ ပနေတံ နာဂရာနံ ဧဝ ဝဋ္ဋတိ, ဥဒါဟု အညေသမ္ပိ ဒာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ? "ယဿ ကဿစိ ဒာတုံ အဝါရိတမေဝါ"တိ။ "အတ္ထိ ပန ကောစိ နာဂရာနံ ဒါနေ ဧကဒိဝသံ သဟဿံ ဒါတာ"တိ? "နတ္ထိ, သမ္မာ"တိ။ "ဣမေသံ မေ ဒွိန္နံ သဟဿဂ္ဃနကဘာဝံ ဇာနာသီ"တိ? "အာမ, ဇာနာမီ"တိ။ "တေန ဟိ ဂစ္ဆ, နာဂရာနံ အာရောစေဟိ – 'ဧကော ပုရိသော ဣမာနိ ဒွေ မူလေန န ဒေတိ, တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ သဟတ္ထေနေဝ ဒါတုကာမော, တုမှေ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ကာရဏာ နိဗ္ဗိတက္ကာ ဟောထာ'"တိ။ "တွံ ပန ဣမသ္မိံ ဒါနေ ဇေဋ္ဌကဘာဝဿ ကာယသက္ခီ ဟောဟီ"တိ ဝတွာ ဂတော။ သော ပန ကုလပုတ္တော ဂါမတော ပရိဗ္ဗယတ္ထံ ဂဟိတမာသကေန ပဉ္စကဋုကံ ဂဟေတွာ စုဏ္ဏံ ကတွာ ဒဓိတော ကဉ္စိယံ ဂဟေတွာ တတ္ထ မဓုပဋလံ ပီဠေတွာ ပဉ္စကဋုကစုဏ္ဏေန ယောဇေတွာ ပဒုမိနိပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ တံ သံဝိဒဟိတွာ အာဒါယ ဒသဗလဿ အဝိဒူရေ နိသီဒိ။ မဟာဇနေဟိ အာဟရိယမာနဿ သက္ကာရဿ အန္တရေ အတ္တနော ပတ္တဝါရံ ဩလောကေန္တော ဩကာသံ ဥတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ, "ဘန္တေ, အယံ မေ ဒုဂ္ဂတသက္ကာရော, ဣမံ မေ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ ပဋိဂ္ဂဏှထာ"တိ။ သတ္ထာ တဿ

သာနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ စတုမဟာရာဇေဟိ ဒတ္တိယေန သေလမယပတ္တေန တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယထာ အဋ္ဌသဋ္ဌိယာ ဘိက္ခုသတသဟဿဿ ဒိယျမာနံ န ခီယတိ, ဧဝံ အဓိဋ္ဌာသိ။

သော ကုလပုတ္တော နိဋ္ဌိတဘတ္တကိစ္စံ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော အာဟ – ‘‘ဒိဋ္ဌော မေ, ဘန္တေ ဘဂဝတ, အဇ္ဇ ဗန္ဓုမတီနဂရဝါသီဟိ တုမှာကံ သက္ကာရော အာဟရိယမာနော, အဟမ္ပိ ဣမဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဘဝေယျ’’န္တိ။ သတ္ထာ ‘‘ဧဝံ ဟောတု ကုလပုတ္တာ’’တိ ဝတွာ တဿ စ နဂရဝါသီနဉ္စ ဘတ္တာနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သော ကုလပုတ္တော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သုပ္ပဝါသာယ ရာဇဓီတုယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလတော ပဋ္ဌာယ သာယံ ပါတဉ္စ ပဉ္စပဏ္ဏာကာရသတာနိ သုပ္ပဝါသာယ ဥပနီယန္တိ။ အထဿ သာ ပုညဝီမံသနတ္ထံ ဟတ္ထေန ဗီဇပစ္ဆိံ ဖုသာပေန္တိ အဋ္ဌာသိ။ ဧကေကဗီဇတော သလာကသတံ သလာကသဟဿမ္ပိ နိဂ္ဂစ္ဆတိ, ဧကေကကရီသခေတ္တတော ပဏ္ဏာသမ္ပိ သဋ္ဌိပိ သကဋသတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကောဋ္ဌပူရဏကာလေပိဿာ ကောဋ္ဌဒွါရံ ဟတ္ထေန ဖုသန္တိယာ ရာဇဓီတာယ ပုညေန ဂဏှန္တာနံ ဂဟိတဂဟိတံ ပုန ပူရတိ။ ပရိပုဏ္ဏဘတ္တကုမ္ဘိတောပိ ‘‘ရာဇဓီတာယ ပုည’’န္တိ ဝတွာ ယဿ ကဿစိ ဒေန္တာနံ ယာဝ န ဥက္ကဍ္ဎန္တိ, န တာဝ ဘတ္တံ ခီယတိ။ ဒါရကေ ကုစ္ဆိဂတေယေဝ သတ္တ ဝဿာနိ အတိက္ကမိံသု။

ဂဗ္ဘေ ပန ပရိပက္ကေ သတ္တာဟံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘောသိ။ သာ သာမိကံ အာမန္တေတွာ – ‘‘ပုရေ မရဏာ ဇီဝမာနာ ဒါနံ ဒဿာမီ’’တိ သတ္ထု သန္တိကံ ပေသေသိ – ‘‘ဂစ္ဆ, သာမိ, ဣမံ ပဝတ္တိံ သတ္ထု အာရောစေတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တေဟိ, ယဉ္စ သတ္ထာ ဝဒတိ, တံ သာဓုကံ ဥပလက္ခေတွာ အာဂန္တွာ မယှံ ကထေဟီ’’တိ။ သော ဂန္တွာ တဿာ သာသနံ သတ္ထု အာရောစေသိ – ‘‘သတ္ထု ဘန္တေ, ကောလိယဓီတာ ပါဒေ ဝန္ဒတီ’’တိ။ သတ္ထာ တဿာ အနုကမ္ပံ ပဋိစ္စ – ‘‘သုခိနီ ဟောတု သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ အရောဂါ, အရောဂံ ပုတ္တံ ဝိဇာယတူ’’တိ အာဟ။ သော တံ သုတွာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ဂါမာဘိမုခော ပါယာသိ။ တဿ ပုရေ အာဂမနာယေဝ သုပ္ပဝါသာယ ကုစ္ဆိတော ဓမ္မကရဏတော ဥဒကံ ဝိယ ဂဗ္ဘော နိက္ခမိ, ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နဇနော အဿုမုခော ရောဒိတုံ အာရဒ္ဓော ဟဋ္ဌတုဋ္ဌောဝ တဿာ သာမိကဿ တုဋ္ဌိသာသနံ အာရောစေတုံ အဂမာသိ။ သော တေသံ ဣင်္ဂိတံ ဒိသွာ – ‘‘ဒသဗလေန ကထိတကထာ နိပ္ဖန္နာ ဘဝိဿတိ မညေ’’တိ စိန္တေသိ။ သော အာဂန္တွာ သတ္ထု ကထံ ရာဇဓီတာယ ကထေသိ။ ရာဇဓီတာ တယာ နိမန္တိတံ ဇီဝဘတ္တမေဝ မင်္ဂလဘတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဂစ္ဆ သတ္တာဟံ ဒသဗလံ နိမန္တေဟီတိ။ သော တထာ အကာသိ။ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တယိံသု။ သော ဒါရကော ဉာတီနံ သန္တတ္တစိတ္တံ နိဗ္ဗာပေန္တော သီတလဘာဝံ ကုရုမာနော ဇာတောတိ, **သီဝလိ**တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ သော သတ္တ ဝဿာနိ ဂဗ္ဘေ ဝသိတတ္တာ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကမ္မက္ခမော အဟောသိ။ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော သတ္တမေ ဒိဝသေ တေန သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပမကာသိ။ သတ္ထာပိ ဣမံ ကထံ အဘာသိ –

‘‘ယောမံ ပလိပထံ ဒုဂ္ဂံ, သံသာရံ မောဟမစ္စဂါ။
တိဏ္ဏော ပါရင်္ဂတော ဈာယီ, အနေဇော အကထံကထီ။
အနုပါဒါယ နိဗ္ဗုတော, တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ’’န္တိ။ (ဓ. ပ. ၄၁၄; သု. နိ. ၆၄၃)။

အထ နံ ထေရော ဧဝမာဟ – ‘‘ကိံ ပန တယာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ? ‘‘လဘန္တော ပဗ္ဗဇေယျံ, ဘန္တေ’’တိ။ သုပ္ပဝါသာ တံ ထေရေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တံ ဒိသွာ – ‘‘ကိံ နု ခော မေ ပုတ္တော ဓမ္မသေနာပတိနာ ကထေတီ’’တိ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ – ‘‘မယှံ ပုတ္တော တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကိံ ကထေတိ, ဘန္တေ’’တိ? အတ္တနာ အနုဘူတဂဗ္ဘဝါသဒုက္ခံ ကထေတွာ – ‘‘တုမှေဟိ အနုညာတော ပဗ္ဗဇိဿာမီ’’တိ ဝဒတီတိ။ ‘‘သာဓု ဘန္တေ, ပဗ္ဗာဇေထ န’’န္တိ။ ထေရော တံ ဝိဟာရံ နေတွာ တစပဉ္စကကမ္မဋ္ဌာနံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေန္တော, ‘‘သီဝလိ, တုယှံ အညေန ဩဝါဒေန ကမ္မံ နတ္ထိ, တယာ သတ္တ ဝဿာနိ အနုဘူတဒုက္ခမေဝ ပစ္စဝေက္ခာဟီ’’တိ။ ‘‘ဘန္တေ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယေဝ တုမှာကံ ဘာရော, ယံ ပန မယာ သက္ကာ ကာတုံ, တမဟံ ဇာနိဿာမီ’’တိ။ သော ပန ပဌမကေသဝဋ္ဋိယာ ဩရောပိတက္ခဏေယေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ, ဒုတိယာယ ဩရောပိတက္ခဏေ သကဒါဂါမိဖလေ, တတိယာယ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သဗ္ဗေသံယေဝ ကေသာနံ ဩရောပနဉ္စ အရဟတ္တဖလသစ္ဆိကိရိယာ စ အပုရေ အပစ္ဆာ အဟောသိ။

အထ ဘိက္ခုသင္ဃေ ကထာ ဥဒပာဒိ – "အဟော ဧဝံ ပုညတပိ ထေရော သတ္တမာသာဓိကာနိ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ မာတု ဂဗ္ဘေ ဝသိတွာ သတ္တ ဒိဝသာနိ မူဠှဂဗ္ဘေ ဝသီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ – "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ – "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ – "န, ဘိက္ခဝေ, ဣမိနာ ကုလပုတ္တေန ဣမာယ ဇာတိယာ ကတကမ္မ"န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိတွာ အတီတေ, ဘိက္ခဝေ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒတော ပုရေတရမေဝ ဧသ ကုလပုတ္တော ဗာရာဏသိယံ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တော, ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဝိဘဝသမ္ပန္နော ဟကဇ္ဈော အဟောသိ။ တဒါ ဧကော ပစ္စန္တရာဇာ "ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ"တိ အာဂန္တွာ နဂရံ ဥပရုန္ဓိတွာ ခန္ဓာဝါရံ ကာရေတွာ ဝိဟာသိ။ အထ ရာဇာ မာတုယာ သဒ္ဓိံ သမာနစ္ဆန္ဒော ဟုတွာ သတ္တာဟံ ခန္ဓာဝါရနဂရေ စတူသု ဒိသာသု ဒွါရာနိ ပိဓာပေသိ, နိက္ခမန္တာနံ ပဝိသန္တာနဉ္စ ဒွါရမူဠှံ အဟောသိ။ အထ မိဂဒါယဝိဟာရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဥဿုက္ကသေသုံ။ ရာဇာ သု တွာ ဒွါရာနိ ဝိဝရာပေသီတိ။ ပစ္စန္တရာဇာပိ ပလာယိ။ သော တေန ကမ္မဝိပာကေန နိရယာဒီသု ဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တောပိ မာတုယာ သဒ္ဓိံ ဣမံ ဝေရူပံ ဒုက္ခမနုဘဝိ။ တဿ ပန ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယာ ယဒိစ္ဆကံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ဧတ္ထ ဝတ္ထု သမုဋ္ဌိတံ။

အပရဘာဂေ သတ္ထာ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ ထေရော ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ, "ဘန္တေ, မယှံ ပုညဖလံ ဝီမံသိဿာမိ, ပဉ္စဘိက္ခုသတာနိ ဒေထာ"တိ။ "ဂဏှ, သီဝလီ"တိ။ သော ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တာဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တော အဋဝိမဂ္ဂံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ ပဌမံ ဒိဋ္ဌနိဂြောဓေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ သတ္တ ဒိဝသာနိ အန္နံ အဒါသိ။ ဣတိ သော –

"နိဂြောဓံ ပဌမံ ပဿိ၊ ဒုတိယံ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတံ။
တတိယံ အစိရဝတိယံ၊ စတုတ္ထံ ဝရသာဂရံ။

"ပဉ္စမံ ဟိမဝန္တံ သော၊ ဆဋ္ဌံ ဆဒ္ဒန္တုပာဂမိ။
သတ္တမံ ဂန္ဓမာဒနံ၊ အဋ္ဌမံ အထ ရေဝတ"န္တိ။ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၇; ထေရဂါ. အဋ္ဌ. ၁.၅၉ သီဝလိတ္ထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ) –

သဗ္ဗဋ္ဌာနေသု သတ္တ သတ္တ ဒိဝသာနေဝ အန္နံ အဒံသု။ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ ပန နာဂဒတ္တဒေဝရာဇာ သတ္တသု ဒိဝသေသု ဧကေ ဒိဝသံ ခီရပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ, ဧကေဒိဝသံ သပ္ပိပိဏ္ဍပါတံ အဒါသိ။ အထ နံ ဘိက္ခုသင္ဃော အာဟ – "အာဝုသော, ဣမဿ ဒေဝရညော နေဝ ဓေနုယော ဒုယှမာနာ ပညာယန္တိ, န ဒဓိနိမ္မထနံ, ကုတော တေ, ဒေဝရာဇ, ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ? "ဘန္တေ, ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ခီရသလာကဘတ္တဒါနဿေတံ ဖလ"န္တိ ဒေဝရာဇာ အာဟ။

အပရဘာဂေ သတ္ထာ ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိ။ ကထံ? အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော သတ္ထာရံ အာဟ – "ဘန္တေ, မယှံ ကိရ ကနိဋ္ဌဘာတာ ရေဝတော ပဗ္ဗဇိတော, သော အဘိရမေယျ ဝါ န ဝါ, ဂန္တွာ နံ ပဿိဿာမီ"တိ။ ဘဂဝါ ရေဝတဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဘာဝံ ဉတွာ ဒွေ ဝါရေ ပဋိက္ခိပိတွာ တတိယဝါရေ ယာစိတော အရဟတ္တပ္ပတ္တဘာဝံ ဉတွာ – သာရိပုတ္တ, အဟမ္ပိ ဂမိဿာမိ ဘိက္ခူနံ အာရောစေဟီတိ။ ထေရော ဘိက္ခူ သန္နိပါတာပေတွာ – "အာဝုသော, သတ္ထာ စာရိကံ စရိတုကာမော, ဂန္တုကာမာ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ သဗ္ဗေသံယေဝ အာရောစေသိ။ ဒသဗလဿ စာရိကတ္တာယ ဂမနကာလေ ဩဟိယျမာနကဘိက္ခူ နာမ အပ္ပကာ ဟောန္တိ, "သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ပဿိဿာမ, မဓုရဓမ္မကထံ ဝါ သုဏိဿာမာ"တိ ယေဘုယျေန ဂန္တုကာမာဝ ဟုတွာ ဟောန္တိ။ ဣတိ သတ္ထာ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော "ရေဝတံ ပဿိဿာမာ"တိ နိက္ခန္တော။

အထေကသ္မိံ ပဒေသေ အာနန္ဒတ္ထေရော ဒွေဓာပထံ ပတွာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ – "ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဒွေဓာပထော, ကတရမဂ္ဂေန ဘိက္ခုသင္ဃော ဂစ္ဆတူ"တိ? "ကတရမဂ္ဂေါ, အာနန္ဒ, ဥဇုကော"တိ? "ဘန္တေ, ဥဇုမဂ္ဂေါ တိံသယောဇနိကော အမနုဿပထော။ ပရိဟာရမဂ္ဂေါ ပန သဋ္ဌိယောဇနိကော ခေမော သုဘိက္ခော"တိ။ "အာနန္ဒ, သီဝလိ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတော"တိ? "အာမ, ဘန္တေ, အာဂတော"တိ။ "တေန ဟိ သင္ဃော ဥဇုမဂ္ဂမေဝ ဂဏှာတု, သီဝလိဿ ပုညံ ဝီမံသိဿာမာ"တိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝါရော သီဝလိတ္ထေရဿ ပုညဝီမံသနတ္ထံ တိံသယောဇနမဂ္ဂံ အဘိရုဟိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀၃)။

မင်္ဂ   အဘိရုဟနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသင်္ဃော ယောဇနေ ယောဇနေ ဌာနေ နဂရံ မာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဝသနတ္ထာယ ဝိဟာရေ ပဋိယာဒေသိ။ ဒေဝပုတ္တာ ရညာ ပေသိတကမ္မကာရာ ဝိယ ဟုတွာ ယာဂုခဇ္ဇ ကာဒီနိ ဂဟေတွာ – ''ကဟံ, အယျော သီဝလီ''တိ ပုစ္ဆန္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ ထေရော သက္ကာရသမ္မာနံ ကဟာပေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ သတ္ထာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဣမိနာဝ နိယာမေန သတ္ထာ သက္ကာရံ အနုဘဝန္တော ဒေဝသိကံ ယောဇနပရမံ ဂန္တွာ တိံသယောဇနိကံ ကန္တာရံ အတိက္ကမ္မ ခဒိရဝနိယရေဝတတ္ထေရဿ ဝသန ဋ္ဌာနံ ပတ္တော, ထေရော သတ္ထု အာဂမနံ ဉတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပဟောန ကဝိဟာရေ ဒသဗလဿ ဂန္ဓကုဋိံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ စ ဣဒ္ဓိယာ မာပေတွာ တထာဂတဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ဂတော။ သတ္ထာ အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မဂ္ဂေန ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။ အထ တထာဂတေ ဂန္ဓကုဋိံ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဝဿဂ္ဂေန ပ တ္တသေနာသနာနိ ပဝိသိံသု။ ဒေဝတာ ''အကာလော အာဟာရဿာ''တိ အဋ္ဌဝိဓံ ပါနကံ အာဟရိံသု။ သတ္ထာ သင်္ဃေ န သဒ္ဓိံ ပါနကံ ပိဝိ။ ဣမိနာ နိယာမေနေဝ တထာဂတဿ သက္ကာရသမ္မာနံ အနုဘဝန္တဿေဝ အဍ္ဍမာသော အတိက္ ကန္တော။

အထေကစ္စေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခူ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ကထံ ဥပ္ပာဒယိံသု – ''ဒသဗလော 'မယှံ အဂ္ဂ သာဝကဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ'တိ ဝတွာ ဧဝရူပံ နဝကမ္မိကံ ဘိက္ခုံ ပဿိတုံ အာဂတော, ဣမဿ ဝိဟာရဿ သန္တိ ကေ ဇေတဝနဝိဟာရော ဝါ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒယော ဝါ ကိံ ကရိဿန္တိ? အယမ္ပိ ဘိက္ခု ဧဝရူပဿ နဝကမ္မဿ ကာ ရကော, ကိံ နာမ သမဏဓမ္မံ ကရိဿတီ''တိ? အထ သတ္ထာ စိန္တေသိ – ''မယိ ဣဓ စိရံ ဝသန္တေ ဣဒံ ဌာနံ အာကိဏ္ ဏံ ဘဝိဿတိ, အာရညကာ နာမ ဘိက္ခူ ပဝိဝေကတ္ထိကာ ဟောန္တိ, ရေဝတဿ ဖာသုဝိဟာရော န ဘဝိဿတီ''တိ။ တတော ထေရဿ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂတော။ ထေရောပိ ဧကကောဝ စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဟသာဏာ ဖလကေ နိသိန္နော သတ္ထာရံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဝန္ဒိ။

အထ နံ သတ္ထာ ပုစ္ဆိ – ''ရေဝတ, ဣဒံ ဝဠမိဂဋ္ဌာနံ, စဏ္ဍာနံ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ သဒ္ဒံ သုတွာ ကိံ ကရော သီ''တိ? ''တေသံ မေ, ဘန္တေ, သဒ္ဒံ သုဏတော အရညပီတိ နာမ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ။ သတ္ထာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရေဝတတ္ထေ ရဿ ပဉ္စဟိ ကထာသတေဟိ အရညာနိသံသံ နာမ ကထေတွာ ပုနဒိဝသေ အဝိဒူရဋ္ဌာနေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ရေဝတတ္ ထေရံ အာမန္တေတွာ ယေဟိ ဘိက္ခူဟိ ထေရဿ အဝဏ္ဏော ကထိတော, တေသံ ကတ္တရယဋ္ဌိဥပါဟနတေလနာဠိ ဆတ္တာနံ ပမုဿနဘာဝမကာသိ။ တေ အတ္တနော ပရိက္ခာရတ္ထာယ နိဝတ္တာ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ဂစ္ဆန္တာပိ တံ ဌာနံ သ လ္လက္ခေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ပဌမဉှိ တေ အလင်္ကတပဋိယတ္တေန မဂ္ဂေန ဂန္တွာ, တံဒိဝသံ ပန ဝိသမမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒန္တာ ဇဏ္ဏုကေဟိ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ ဂုမ္ဗေ စ ဂစ္ဆေ စ ကဏ္ဍကေ စ မဒ္ဒန္တာ အတ္တနာ ဝသိတသဘာဂဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ခဒိရခါဏုကေ လဂ္ဂိတံ အတ္တနော ဆတ္တံ သဉ္ဇာနန္တိ, ဥပါဟနံ ကတ္တရယဋ္ဌိံ တေလနာဠိဉ္စ သဉ္ဇာနန္တိ။ တေ တသ္မိံ သမယေ ''ဣဒ္ဓိမာ အယံ ဘိက္ခူ''တိ ဉတွာ အတ္တ နော ပရိက္ခာရမာဒါယ ''ဒသဗလဿ ပဋိယတ္တသက္ကာရော နာမ ဧဝရူပေါ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တာ အဂမံသု။

ပုရတော အာဂတေ ဘိက္ခူ, ဝိသာခါ ဥပါသိကာ, အတ္တနော ဂေဟေ နိသိန္နကာလေ ပုစ္ဆိ – ''မနာပံ   နု ခေါ, ဘန္တေ, ရေဝတဿ ဝသနဋ္ဌာန''န္တိ? ''မနာပံ, ဥပါသိကေ, နန္ဒနဝနစိတ္တလတာဝနပဋိဘာဂံ တံ သေနာသန''န္တိ။ အထ တေသံ ပစ္ဆတော အာဂတေ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိ – ''မနာပံ, အယျာ, ရေဝတဿ ဝသနဋ္ဌာန''န္တိ? ''မာ ပုစ္ဆ, ဥပါသိ ကေ, ကထေတုံ အယုတ္တဋ္ဌာနံ, တံ ဥဇ္ဇင်္ဂလသက္ခရပါသာဏဝိသမခဒိရဝနံ ဧဝ, တတ္ထ သော ဘိက္ခု ဝသတီ''တိ။

ဝိသာခါ ပုရိမာနံ ပစ္ဆိမာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကထံ သုတွာ, ''ကေသံ နု ခေါ ကထာ သစ္စာ''တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂန္ဓမာလံ အာဒာယ ဒသဗလဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ – ''ဘန္တေ, ရေဝတတ္ထေရ ဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဧကစ္စေ အယျာ ဝဏ္ဏေန္တိ, ဧကစ္စေ နိန္ဒန္တိ, ကိမေတံ, ဘန္တေ''တိ? ''ဝိသာခေ, ရမဏီယံ ဝါ ဟောတု မာ ဝါ, ယသ္မိံ ဌာနေ အရိယာနံ စိတ္တံ ရမတိ, တဒေဝ ဌာနံ ရမဏီယံ နာမာ''တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

''ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
ယတ္ထ အရဟန္တော ဝိဟရန္တိ၊ တံ ဘူမိရာမဏေယျက''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၉၈; ထေရဂ. ၉၉၁; သံ. နိ. ၁.၂၆၁)။

အပရာဘာဂေ ဘဂဝတ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ထေရံ ''တေဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ လာဘီနံ ယဒိဒံ, သီဝလီ''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၈, ၂၀၇) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

၅၄. အထာယသ္မာ သီဝလိတ္ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ အနုတ္တာနတ္ထပဒဝဏ္ဏနမေဝ ကရိဿာမ။

၅၅. သီလံ တဿ အသင်္ချေယျ န္တိ တဿ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော သီလံ အသင်္ချေယျံ။

''နဝ ကောဋိသဟဿာနိ, အသီတိသတကောဋိယော။
ပညာသသတသဟဿာနိ, ဆတ္တိံသာ စ ပုနာပရေ။

''ဧတေ သံဝရဝိနယာ, သမ္ဗုဒ္ဓေန ပကာသိတာ။
ပေယျာလမုခေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, သိက္ခာဝိနယသံဝရေ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၀; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၇) –

ဧဝံ ဝုတ္တသိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခူနံ သာဝကပညတ္တိဝသေန ဝုတ္တာနိ။ ဘဂဝတော ပန သီလံ **အသင်္ချေယျမေဝ** သံခါတုံ ဂဏေတုံ အသက္ကုဏေယျန္တိ အတ္ထော။ **သမာဓိဝဇိရူပမော** ယထာ ဝဇိရံ ဣန္ဒနီလမဏိဝေဠုရိယမဏိဖလိကမသာရဂလ္လာဒီနိ ရတနာနိ ဝိဇ္ဈတိ ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒံ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော လောကုတ္တရမဂ္ဂသမာဓိ ပဋိပက္ခပစ္စနီကဓမ္မေ ဝိဇ္ဈတိ ဘိန္ဒတိ သမုစ္ဆိန္ဒတီတိ အတ္ထော။ **အသင်္ချေယျံ ဉာဏဝရံ** တဿ ဗုဒ္ဓဿ စတုတာရိ သစ္စာနိ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ သင်္ခတာသင်္ခတဓမ္မေ စ ဇာနိတုံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ သမတ္ထံ သဗ္ဗညုဉာဏသဗ္ဗညုတညာဏာဒိဉာဏသမူဟံ **အသင်္ချေယျံ,** အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာဒိဘေဒေန သံခါဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ **ဝိမုတ္တိ စ အနောပမာ**တိ သံကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ သောတာပတ္တိဖလာဒိကာ စတဿော ဝိမုတ္တိယော အနုပမာ ဥပမာရဟိတာ ''ဣမာ ဝိယ ဘူတာ''တိ ဥပမေတုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

သီဝလိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ဝင်္ဂီသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စတုတ္ထာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝင်္ဂီသတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော ဓမ္မံ သောတုံ ဂစ္ဆန္တေဟိ နဂရဝါသီဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကဘိက္ခုံ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္ထု အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ – ''အဟမ္ပိ အနာဂတေ ပဋိဘာနဝန္တာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သတ္ထာရာ ဗျာကတော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု ဥဘယသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မာတု ပရိဗ္ဗာဇိကာဘာဝေန အပရာဘာဂေ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဟာကဥ္စော **ဝင်္ဂီသော**တိ စ လဒ္ဓနာမော တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တတော အာစရိယံ အာရာဓေတွာ ဆဝသီသဇာနနမန္တံ နာမ သိက္ခိတွာ ဆဝသီသံ နခေန အာကောဋေတွာ – ''အယံ သတ္တော အသုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ ဇာနာတိ။

ဗြာဟ္မဏာ ''အယံ အမှာကံ ဇီဝိကာယ မဂ္ဂေါ''တိ ဝင်္ဂီသံ ဂဟေတွာ ကမနိဂမရာဇဓာနိယော ဝိစရိံသု။ ဝင်္ဂီသော တိဝဿမတ္ထကေ မတာနမ္ပိ သီသံ အာဟရာပေတွာ နခေန အာကောဋေတွာ – ''အယံ သတ္တော အသုကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော''တိ ဝတွာ မဟာဇနဿ ကင်္ခစ္ဆေဒနတ္ထံ တေ တေ ဇနေ အာဝါဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဂတိံ ကထာပေတိ။ တေန တသ္မိံ မဟာဇနော အဘိပ္ပသီဒတိ။ သော တံ နိဿာယ မဟာဇနဿ ဟတ္ထတော သတမ္ပိ သဟဿမ္ပိ လဘတိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဝင်္ဂီသံ အာဒါယ ယထာရုစိ ဝိစရိံသု။ ဝင်္ဂီသော သတ္ထု ဂုဏေ သုတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတုကာမော အဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏာ ''သမဏော ဂေါတမော မာယာယ တံ အာဝဋ္ဋေဿတီ''တိ ပဋိက္ခိပိံသု။

ဝင်္ဂီသော တေသံ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ, ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ, ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တံ ပုစ္ဆိ – "ဝင်္ဂီသ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာသီ"တိ? "အာမ, ဘော ဂေါတမ, ဆဝသီသမန္တံ နာမေကံ ဇာနာမိ, တေန တိဝဿမတ္ထကေ မတာနမ္ပိ သီသံ နခေန အာကောဋေတွာ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနာမီ"တိ။ အထ သတ္ထာ တဿ ဧကံ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တဿ သီသံ, ဧကံ မနုဿေသု, ဧကံ ဒေဝေသု, ဧကံ ပရိနိဗ္ဗုတဿ သီသံ အာဟရာပေတွာ ဒဿေသိ။ သော ပဌမသီသံ အာကောဋေတွာ, "ဘော ဂေါတမ, အယံ သတ္တော နိရယေ နိဗ္ဗတ္တော"တိ အာဟ။ သာဓု ဝင်္ဂီသ, သုဋ္ဌု တယာ ဒိဋ္ဌံ, "အယံ သတ္တော ကုဟိံ နိဗ္ဗတ္တော"တိ ပုစ္ဆိ။ "မနုဿလောကေ"တိ။ "အယံ ကုဟိ"န္တိ? "ဒေဝလောကေ"တိ။ တိဏ္ဏန္နမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ကထေသိ။ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ပန သီသံ နခေန အာကောဋေန္တော နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပဿိ။ အထ နံ သတ္ထာ "န သက္ကောသိ, ဝင်္ဂီသာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ပဿထ, ဘော ဂေါတမ, ဥပပရိက္ခာမိ တာဝ"တိ ပုနပ္ပုနံ ပရိဝတ္တေတွာပိ ဗာဟိရကမန္တေန ခီဏာသဝဿ သီသံ ဇာနိတုံ န သက္ကောတိ။ အထဿ မတ္ထကတော သေဒော မုစ္စိ။ သော လဇ္ဇိတွာ တုဏှီ အဟောသိ"။ အထ နံ သတ္ထာ "ကိလမသိ, ဝင်္ဂီသာ"တိ အာဟ။ "အာမ, ဘော ဂေါတမ, ဣမဿ နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမိ။ သစေ တုမှေ ဇာနာထ, ကထေထာ"တိ။ "ဝင်္ဂီသ, အဟံ ဧတမ္ပိ ဇာနာမိ, ဣတော ဥတ္တရိပိ ဇာနာမီ"တိ ဝတွာ –

"စုတိံ ယော ဝေဒိ သတ္တာနံ၊ ဥပပတ္တိဉ္စ သဗ္ဗသော။
အသတ္တံ သုဂတံ ဗုဒ္ဓံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

"ယဿ ဂတိံ န ဇာနန္တိ၊ ဒေဝါ ဂန္ဓဗ္ဗမာနုသာ။
ခီဏာသဝံ အရဟန္တံ၊ တမဟံ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၄၁၉-၄၂၀; သု. နိ. ၆၄၈-၆၄၉) –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာယော အဘာသိ။ သော တေန ဟိ, ဘော ဂေါတမ, တံ ဝိဇ္ဇံ မေ ဒေထာတိ အပစိတိံ ဒဿေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသီဒိ။ သတ္ထာ "အမှေဟိပိ သမာနလိင်္ဂဿ ဒေမာ"တိ အာဟ။ ဝင်္ဂီသော "ယံ ကိဉ္စိ ကတွာ မယာ ဣမံ မန္တံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဗြာဟ္မဏေ ဥပဂန္တွာ အာဟ – "တုမှေ မယိ ပဗ္ဗဇန္တေ မာ စိန္တယိတ္ထ, အဟံ မန္တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဇေဋ္ဌကော ဘဝိဿာမိ, တုမှာကမ္ပိ တေန ဘဒ္ဒမေဝ ဘဝိဿတီ"တိ သော မန္တတ္ထာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တဒါ စ ထေရော နိဂြောဓကပ္ပော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဌိတော ဟောတိ, တံ ဘဂဝါ အာဏာပေသိ – "နိဂြောဓကပ္ပ, ဣမံ ပဗ္ဗာဇေဟီ"တိ။ ထေရော သတ္ထု အာဏာယ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ "မန္တပရိဝါရံ တာဝ ဥဂ္ဂဏှာဟီ"တိ ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ အာစိက္ခိ။ သော ဒွတ္တိံသာကာရကမ္မဋ္ဌာနံ သဇ္ဈာယန္တောဝ ဝိပဿနာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဗြာဟ္မဏာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ – "ကိံ, ဘော ဝင်္ဂီသ, သမဏဿ ဂေါတမဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟိတ"န္တိ ပုစ္ဆိံသု။ "အာမ သိက္ခိတံ"။ "တေန ဟိ ဧဟိ ဂမိဿာမာ"တိ။ "ကိံ သိပ္ပသိက္ခနေန, ဂစ္ဆထ တုမှေ န မယှံ တုမှေဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စ"န္တိ။ ဗြာဟ္မဏာ "တွမ္ပိ အနိ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝသံ အာပန္နော, မာယာယ အာဝဋ္ဋိတော, ကိံ မယံ တဝ သန္တိကေ ကရိဿာမာ"တိ အာဂတမဂ္ဂေနေဝ ပက္ကမိံသု။ ဝင်္ဂီသော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကာသိ။

၉၆. ဧဝံ ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ အနုတ္တာနတ္ထမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၉၉. **ပဘာဟိ အနုရဉ္ဇန္တော** တိ သော ပဒုမုတ္တရော ဘဂဝါ နီလပီတာဒိဆဗ္ဗဏ္ဏပဘာဟိ ရံသီဟိ အနုရဉ္ဇန္တော ဇလန္တော သောဘယမာနော ဝိရောစမာနောတိ အတ္ထော။ **ဝေနေယျပဒုမာနိ သော** တိ ပဒုမုတ္တရသူရိယော အတ္တနော ဝစနသင်္ခါတေန သူရိယရံသိယာ ဝေနေယျဇနသင်္ခါတပဒုမာနိ ဝိသေသေန ဗောဓေန္တော ပဗောဓေန္တော အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေန ဖုလ္လိတာနိ ကရောတီတိ အတ္ထော။

၁၀၀. **ဝေသာရဇ္ဇေဟိ သမ္ပန္နော** တိ –

"အန္တရာယေ စ နိယျာနေ၊ ဗုဒ္ဓတ္တေ အာသဝက္ခယေ။
ဧတေသု စတုဋ္ဌာနေသု၊ ဗုဒ္ဓေ သုဒ္ဓု ဝိသာရဒေ"တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တစတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏေဟိ သမ္ပန္နော သမင်္ဂီဘူတော သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

၁၀၉. တဂီသော တဒိသူဒနောတိ တဒီနံ ပဏ္ဍိတဇနာနံ ဤသော ပဓာနော "တဒီသော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒ-ကာရဿ ဂ-ကာရံ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သကတ္ထပရတ္ထတဒံ သူဒတိ ပဂ္ဃရာပေတိ ဟာကဋ္ဋံ ကရောတီတိ တဒိသူဒနော။

၁၁၀. မာရမသနာတိ ခန္ဓမာရာဒယော ပဉ္စမာရေ မသတိ ပရာမသတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ မာရမသနော။ **ဒိဋ္ဌိသူဒနာ** တိ တေဟာရပရမတ္ထသင်္ခါတံ ဒိဋ္ဌိဒဿနံ သူဒတိ ပဂ္ဃရံ ဒီပေတီတိ ဒိဋ္ဌိသူဒနော။

၁၁၁. ဝိဿာမဘူမိ သန္တာနန္တိ သကလသံသာရသာဂရေ သန္တာနံ ကိလမန္တာနံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒိအဓိဂမာပနေန ဝိဿမဘူမိ ဝိဿမဋ္ဌာနံ ဝူပသမနဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။

၁၁၂. တတောဟံ ဝိဟတာရမ္ဘော တိ တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သရီရဒဿနေန အဟံ ဝိဟတာရမ္ဘော ဝိနဋ္ဌသာရမ္ဘော, ဝိနဋ္ဌမာနော နိမ္မဒော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သံ သုဋ္ဌု ယာစိံ သံယာစိံ အာရောစေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဝင်္ဂီသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. နန္ဒကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နန္ဒကတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရောတိအာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

နန္ဒကတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ကာဠုဒါယိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဆဋ္ဌာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကာဠုဒါယိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ တဇ္ဇံ အဘိနီဟာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သတ္ထာပိ ဗျာကာသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ဒေဝလောကတော စဝိတွာ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ အမစ္စကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဗောဓိသတ္တေန သဟ ဧကဒိဝသေယေဝ ဇာတော, တံဒိဝသံယေဝ နံ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေန နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနံ နယိံသု။ ဗောဓိသတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိရုက္ခော, ရာဟုလမာတာ, စတ္တာရော နိဓိ , အာရောဟနိယဟတ္ထီ, ကဏ္ဍကော, ဆန္နော, ကာဠုဒါယီတိ ဣမေ သတ္တ ဧကဒိဝသေ ဇာတတ္တာ သဟဇာတာ နာမ အဟေသုံ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သကလနဂရဿ ဥဒဂ္ဂစိတ္တဒိဝသေ ဇာတတ္တာ **ဥဒါယီ**တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ ထောကံ ကာဠဓာတုကတ္တာ ပန ကာဠုဒါယီတိ ပညာယိတ္ထ။ သော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကုမာရကီဠံ ကီဠန္တော ဝုဍ္ဎိံ အဂမာသိ။

အပရဘာဂေ လောကနာထေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ အနုက္ကမေန သဗ္ဗညုတံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ပုရိသသဟဿပရိဝါရံ ဧကံ အမစ္စံ "ပုတ္တံ မေ ဣဓာနေဟီ"တိ ပေသေသိ။ သော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အထ နေ သတ္ထာ "ဧထ, ဘိက္ခဝေါ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ သဗ္ဗေ တံခဏံယေဝ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရာ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရာ ဝိယ အဟေသုံ။ အရဟတ္တပ္ပတ္တတော ပဋ္ဌာယ အရိယာ နာမ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ရညာ ပေသိတသာသနံ ဒသဗလဿ နာရောစေသိ။

ရာဇာ နေဝ ဂတော အာဂစ္ဆတိ, န သာသနံ သုယ္ယတီတိ အပရမ္ပိ အမစ္စံ ပုရိသသဟဿပရိဝါရံ ပေသေသိ။ တသ္မိမ္ပိ တထာ ပဋိပန္နေ အပရမ္ပီတိ ဧတေန နယေန နဝပုရိသသဟဿပရိဝါရေ နဝ အမစ္စေ ပေသေသိ။ သဗ္ဗေ ဂန္တွာ အရဟတ္တံ ပတွာ တုဏှီဘူတာ အဟေသုံ။

အထ ရာဇာ စိန္တေသိ – ''ဧတ္တကာ ဇနာ မယိ သိနေဟာဘာဝေန ဒသဗလဿ ဣဓာဂမနတ္ထာယ န ကိဉ္စိ ကထယိံသု, အယံ ခေါ ပန ဥဒာယီ ဒသဗလေန သမဝယော သဟပံသုကီဠိကော, မယိ စ သိနေဟဝါ, ဣမံ ပေသေဿာမီ''တိ။ အထ တံ ပက္కောသာပေတွာ, ''တာတ, တွံ ပုရိသသဟဿပရိဝါရော ဂန္တွာ ဒသဗလံ ဣဓာနေဟီ''တိ ဝတွာ ပေသေသိ။ သော ပန ဂစ္ဆန္တော ''သစာဟံ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိတုံ လဘိဿာမိ, ဧဝါဟံ ဘဂဝန္တံ ဣဓာနေဿာမီ''တိ ဝတွာ ရညာ ''ပဗ္ဗဇိတွာပိ မမ ပုတ္တံ ဒဿေဟီ''တိ ဝုတ္တော ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယ ပရိသပရိယန္တေ ဌိတော ဓမ္မံ သုတွာ သပရိဝါရော အရဟတ္တံ ပတွာ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သော အရဟတ္တံ ပတွာ – ''န တာဝ ဒသဗလဿ ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ကာလော, ဝသန္တေ ပန ဥပဂတေ ပဗ္ဗတေသု ဝနသဏ္ဍေသု ဟရိတတိဏသဉ္ဆန္နာယ ဘူမိယာ ဂမနကာလော ဘဝိဿတီ''တိ ဂမနကာလံ အာဂမေန္တော ဝသန္တေ သမ္ပတ္တေ သတ္ထု ကုလနဂရံ ဂန္တုံ ဂမနဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေသိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ထေရဂါထာယ (ထေရဂါ. ၅၂၇-၅၃၀) –

''အင်္ဂါရိနော အနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။
တေ အစ္စိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊ သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီ ရသာနံ။

''ဒုမာနိ ဖုလ္လာနိ မနောရမာနိ၊ သမန္တတော သဗ္ဗဒိသာ ပဝန္တိ။
ပတ္တံ ပဟာယ ဖလမာသသာနာ၊ ကာလော ဣတော ပက္ကမနာယ ဝီရ။

''နေဝါတိသီတံ န ပနာတိဥဏှံ၊ သုခာ ဥတု အဒ္ဓနိယာ ဘဒန္တေ။
ပဿန္တု တံ သာကိယာ ကောဠိယာ စ၊ ပစ္ဆာမုခံ ရောဟိနိယံ တရန္တံ။

''အာသာယ ကသတေ ခေတ္တံ၊ ဗီဇံ အာသာယ ဝပ္ပတိ။
အာသာယ ဝါဏိဇာ ယန္တိ၊ သမုဒ္ဒံ ဓနဟာရကာ။
ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ၊ သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု။

''နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနိ။ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၂၅)။

''ပုနပ္ပုနဉ္စေဝ ဝပန္တိ ဗီဇံ၊ ပုနပ္ပုနံ ဝဿတိ ဒေဝရာဇာ။
ပုနပ္ပုနံ ခေတ္တံ ကသန္တိ ကဿကာ၊ ပုနပ္ပုနံ ဓညမုပေတိ ရဋ္ဌံ။

''ပုနပ္ပုနံ ယာစနကာ စရန္တိ၊ ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒန္တိ။
ပုနပ္ပုနံ ဒါနပတီ ဒဒိတွာ၊ ပုနပ္ပုနံ သဂ္ဂမုပေန္တိ ဌာနံ။

''ဝီရော ဟဝေ သတ္တယုဂံ ပုနေတိ၊ ယသ္မိံ ကုလေ ဇာယတိ ဘူရိပညော။
မညာမဟံ သက္ကတိ ဒေဝဒေဝေါ၊ တယာ ဟိ ဇာတော မုနိ သစ္စနာမော။

''သုဒ္ဓောဒနော နာမ ပိတာ မဟေသိနော၊ ဗုဒ္ဓဿ မာတာ ပန မာယနာမာ။
ယာ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဟရိယ ကုစ္ဆိနာ၊ ကာယဿ ဘေဒါ တိဒိဝမှိ မောဒတိ။

''သာ ဂေါတမီ ကာလကတာ ဣတော စုတာ၊ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ သမင်္ဂိဘူတာ။
သာ မောဒတိ ကာမဂုဏေဟိ ပဉ္စဟိ၊ ပရိဝါရိတာ ဒေဝဂဏေဟိ တေဟိ။

''ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။

ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂေါတမ အယျကောသီ''တိ။ (ထေရဂ. ၅၃၁-၅၃၆)။

''အမ္ဗာ ပနသာ ကပိဋ္ဌာ စ၊ ပုပ္ဖပလ္လဝလင်္ကတာ။
ခုဝပ္ဖလာနိ သဝန္တိ၊ ခုဒ္ဒာမခုကကူပမာ။
သေဝမာနော ဥဘောပဿေ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ဇမ္ဗု သုမခုရာ နီပာ၊ မခုဂဏ္ဍိဒိဝပ္ဖလာ။
တာ ဥဘောသု ပဿောတန္တိ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''တိဏ္ဍုကာနိ ပိယာလာနိ၊ သောဏ္ဏဝဏ္ဏာ မနောရမာ။
ခုဒ္ဒကပ္ပဖလာ နိစ္စံ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ကဒလီ ပဉ္စမောစိ စ၊ သုပက္ကဖလဘူသိတာ။
ဥဘောပဿေသု လမ္ဗန္တိ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''မခုပ္ဖလရော နိစ္စံ၊ မောရရုက္ခာ မနောရမာ။
ခုဒ္ဒကပ္ပဖလာ နိစ္စံ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ဟိန္တာလတာလပန္တိ စ၊ ရဇတက္ခန္ဓဝ ဇောတရေ။
သုပက္ကဖလသဉ္ဆန္နာ၊ ခုဒ္ဒကပ္ပာ မခုဿတ။
ဖလာနိ တာနိ ခာဒန္တော၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ဥဒုမ္ဗရာရုဏ္ဏာဝဏ္ဏာ ၊ သဒာသုမခုရပ္ဖလာ။
ဥဘောပဿေသု လမ္ဗန္တိ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ကတ္ထမ္ဘူတာ အနေကာ တေ၊ နာနာဖလရော ဒုမာ။
ဥဘောပဿေသု လမ္ဗန္တိ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''စမ္ပကာ သလဠာ နာဂါ၊ သုဂန္ဓာ မာလုတေရိတာ။
သုပုပ္ဖိတဂ္ဂ ဇောတန္တိ၊ သုဂန္ဓေနာဘိပူဇယံ။
သာဒရာ ဝိနတာနေဝ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''ပုန္နာဂ ဂိရိပုန္နာဂ၊ ပုပ္ဖိတာ ရေဏ္ဏီရုဟာ။
သုပုပ္ဖိတဂ္ဂ ဇောတန္တိ၊ သုဂန္ဓေနာဘိပူဇယံ။
သာဒရာ ဝိနတုဂ္ဂဂ္ဂ၊ ဂန္တုကာလော မဟာယသ။

''အသောကာ ကောဝိဠာရာ စ၊ သောမနဿကရာ ဝရာ။
သုဂန္ဓာ ကဏ္ဏိကာ ဗန္ဓာ၊ ရတ္တဝဏ္ဏေဟိ ဘူသိတာ။
သာဒရာ ဝိနတုဂ္ဂဂ္ဂ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

''ကဏ္ဏိကာရာ ဖုလ္လိတာ နိစ္စံ၊ သောဝဏ္ဏရံသိဇောတကာ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓာ ပဝါယန္တိ၊ ဒိသာ သဗ္ဗာနိ သောဘယံ။
သာဒရာ ဝိနတာနေဝ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

''သုပတ္တာ ဂန္ဓသမ္ပန္နာ၊ ကေတကီ ခနုကေတကီ။
သုဂန္ဓာ သမ္ပဝါယန္တိ၊ ဒိသာ သဗ္ဗာဘိဂန္ဓိနော။

သာဒရာ ပူဇယန္တာဝ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“မလ္လိကာ ဇာတိသုမနာ၊ သုဂန္ဓာ ခုဒ္ဒမလ္လိကာ။
ဒိသာ သဗ္ဗာ ပတာယန္တိ၊ ဥဘော မဂ္ဂေ ပသောဘယံ။
သာဒရာ တေ ပလမ္ဗန္တိ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“သိန္ဓုဝါရာ သီတဂန္ဓာ၊ သုဂန္ဓာ မာလုတေရိတာ။
ဒိသာ သဗ္ဗာဘိပူဇေန္တာ၊ ဥဘော မဂ္ဂေ ပသောဘယံ။
သာဒရာ ဝိနတုဂ္ဂဂ္ဂါ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“သီဟာ ကေသရသီဟာ စ၊ စတုပ္ပဒနိသေဝိတာ။
အစ္ဆမ္ဘိတာ သုရာဟနေ၊ မိဂရာဇာ ပတာပိနော။

“သီဟနာဒေန ပူဇေန္တိ၊ သာဒရာ တေ မိဂဘိဘူ။
မဂ္ဂမှိ ဥဘတော ဝူဠှာ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“ဗျဂ္ဃာ သိန္ဓဝ နကုလာ၊ သာခုရူပ ဘယာနကာ။
အာကာသေ သမ္ဗတန္တာဝ၊ နိဗ္ဘိတာ ယေန ကေနစိ။
တေဟိ တေ သာဒရာ နတာ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“တိဏာ ပဘိန္နာ ဆဒ္ဒန္တာ၊ သုရူပ သုသ္သရာ သုဘာ။
သတ္တပ္ပတိဋ္ဌိတင္ဂါ တေ၊ ဥဘော မဂ္ဂေသု ကုဉ္ဇရာ။
သာဒရာ ဟာသမာနာဝ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“မိဂ ဝရာဟာ ပသဒါ၊ စိတ္ရသာဝယတ သုဘာ။
အာရောဟပရိဏာဟေန၊ သုရူပ အင်္ဂသံယုတာ။
ဥဘော မဂ္ဂေ ကယမာနာဝ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“ကေကဏ္ဏာ သရဘာ ရုရူ၊ အာရောဟပရိဏာဟိနော။
သုရူပ အင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ သေဝမာနာဝ အစ္ဆရုံ။
သေဝမာနာ တေဟိ တအာ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“ဒီပီ အစ္ဆာ တရစ္ဆာ စ၊ တုဒရာ ဝရဏာ သဒါ။
တေ အနိ သိက္ခိတာ သဗ္ဗေ၊ မေတ္တာယ တဝ တာဒိနော။
တေ ပစ္စသေဝကာ အဒ္ဓာ၊ သမယော တေ မဟာယသ။

“သသာ သိင်္ဂါလာ နကုလာ၊ ကလန္ဒကာဠကာ ဗဟူ။
ကသ္တုရာ သူရာ ဂန္ဓာ တေ၊ ကေဝလာ ကယမာနာဝ။

သမယော တေ မဟာယသ။

“မယူရာ နီလဂီဝ တေ၊ သုသိခာ သုဘပက္ခိကာ။
သုပိဉ္ဆာ တေ သုနာအ စ၊ ဝေဠုရိယမဏိသန္နိဘာ။
နာဒံ ကရောန္တာ ပူဇေန္တိ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“သုဝဏ္ဏစိတ္ရဟံသာ စ၊ ဇဝဟံသာ ဝိဟာစရာ။

တေ သဗ္ဗေ အာသယာ ဆုဒ္ဓာ၊ ဇိနဒဿနုပ္ပာဝဋ္ဌာ။
မစုရဿရေန ကူဇန္တိ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“ဟံသာ ကောဉ္စာ သုနအာ တော၊ စက္ကတကာ နဒီစရာ။
ဗကာ ဗလာကာ ရုစိရာ၊ ဇလကာကာ သရကုက္ကုဋ္ဌာ။
သာဒရာဘိနာဒိနော တေ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“စိတ္ရာ သုရူပာ သုဿရာ၊ သာဠိကာ သုဝတဏ္ဍိကာ။
ရုက္ခဂ္ဂ သမ္ပတန္တာ တော၊ ဥဘော မဂ္ဂေသု ကူဇိနော။
တေသု တေသု နိကူဇန္တိ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“ကောကိလာ သကလာ စိတ္ရာ၊ သအာ မဉ္ဇုဿရာ ဝရာ။
ဝိမ္ဟာပိတာ တေ ဇနတံ၊ သဒ္ဓိမိတ္တာဒိကေ သုရာ။
သရေဟိ ပူဇယန္တာဝ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“ဘိင်္ကာ ကုရရာ သာရာ၊ ပူရိတာ ကာနနေ သအာ။
နိန္နာဒယန္တာ ပဝနံ၊ အညမညသမင်္ဂိနော။
ကယမာနာ သရေနေဝ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“တိတ္တိရာ သုသရာ သာရာ၊ သုသရာ ဝနကုက္ကုဋ္ဌာ။
မဉ္ဇုဿရာ ရာမဏေယျာ၊ ကာလော တေ ပိတုဒဿနေ။

“သေတတလုကသဉ္ဆန္နာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ။
မစုရောဒကသမ္ပုဏ္ဏာ၊ သရာ ဇောတန္တိ တေ သအာ။
တတ္ထ န္ဟာတွာ ပိဝိတွာ စ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

“ကုမ္ဘိရာမကရာကိဏ္ဏာ ၊ ဝလယာ မုဥ္စရောဟိတာ။
မစ္ဆကစ္ဆပဗ္ဗာဝိဒ္ဓာ၊ သရာ သီတောဒကာ သုဘာ။

တတ္ထ န္ဟာတွာ ပိဝိတွာ စ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

“နီလုပ္ပလသမာကိဏ္ဏာ၊ တထာ ရတ္တုပ္ပလေဟိ စ။
ကုမုဒုပ္ပလသံကိဏ္ဏာ၊ သရာ သောဘန္တိနေကဓာ။
တတ္ထ သီတလကာ တောယာ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

“ပုဏ္ဍရီကေဟိ သဉ္ဆန္နာ၊ ပဒုမေဟိ သမောဟတာ။
ဥဘော မဂ္ဂေသု သောဘန္တိ၊ ဟောက္ခရညော တဟိံ တဟိံ။
တတ္ထောဒကာနိ န္ဟာယန္တိ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

“သေတပုလိနသံကိဏ္ဏာ၊ သုပတိတ္ထာ မနောရမာ။
သီတောဒကမဟောဃေဟိ၊ သမ္ပုဏ္ဏာ တာ နဒီ သုဘာ။
ဥဘော မဂ္ဂေဟိ သန္ဒန္တိ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

“မဂ္ဂဿ ဥဘတောပဿေ၊ ကမနိဂမသမာကုလာ။
သဒ္ဓာ ပသန္နာ ဇနတာ၊ ရတနတ္တယမာမကာ။
တေသံ သမ္ပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ။

‘‘တေသု တေသု ပဒေသေသု၊ ဒေဝတ မာနုသ္သကာ ဥဘော။
ဂန္ဓမာလာဘိပူဇေန္တိ၊ သမယော တေ ဉာတိဒဿနေ’’တိ။

ဇဝံ ထေရော သင်္ခိမတ္တာဟိ ကထာဟိ သတ္ထု ဂမနဝဏ္ဏံ သံဝဏ္ဏေသိ။ အထ ခော ဘဂဝတ ‘‘ကာဠုဒာယိ မမ ဂမနံ ပတ္ထေတိ, ပူရေဿာမိဿ သင်္ကပ္ပ’’န္တိ တတ္ထ ဂမနေ ဇဟူနံ ဝိသေသာဓိဂမံ ဒိသွာ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ရာဇဂဟတော အတုရိတစာရိကာဝသေန ဝုတ္တပ္ပကာရဖလာဖလေ အနုဘဝန္တော ဒ္ဝိပဒစတုပ္ပဒါဒိသမူဟာနံ သေဝနပူဇာယ ပူဇိယမာနော ဝုတ္တပ္ပကာရသုဂန္ဓပုပ္ဖဂန္ဓေဟိ ဂန္ဓိယမာနော ကမနိဂမတသီနံ သင်္ဂဟံ ကုရုမာနော ကပိလဝတ္ထုဂါမိမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ထေရော ဣဒ္ဓိယာ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ရညော ပုရတော အာကာသေ ဌိတော အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝေသံ ဒိသွာ, ရညာ – ‘‘ကောသိ တွံ’’န္တိ ပုဋ္ဌော ‘‘သစေ အမစ္စပုတ္တံ တယာ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပေသိတံ န ဇာနာသိ, ဇဝံ ဇာနာဟီ’’တိ ဝဒန္တော –

‘‘ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ အသယှသာဟိနော၊ အင်္ဂီရသဿပ္ပဋိမဿ တာဒိနော။
ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသိ သက္က၊ ဓမ္မေန မေ ဂောတမ အယျကောသီ’’တိ။ (ထေရဂ. ၅၃၆) – ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှိ** တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ ဥရေ တယာမဇနိတာဟိ ဓမ္မဒေသနာဟိ ဇာတတာယ ဩရသပုတ္တော အမှိ။ **အသယှသာဟိနော**တိ အဘိသမ္ဗောဓိတော ပုဗ္ဗေ ဌပေတွာ မဟာဗောဓိသတ္တံ အညေဟိ သဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယှသဿ သကလဗောဓိသမ္ဘာရဿ, မဟာကရုဏာကရဿ စ သဟနတော တတော ပရမ္ပိ အညေဟိ သဟိတုံ အဘိဘဝိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ အသယှဟာနံ ပဉ္စန္နံ မာရာနံ သဟနတော အဘိဘဝနတော အာသယာနုသယစရိတာဓိမုတ္တိအာဒိဝိဘာဂါဝဗောဓနေ ယထာရဟံ ဝေနေယျာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထေဟိ အနုသာသနီသင်္ခာတဿ အညေဟိ အသယှဿ ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ သဟနတော တတ္ထ တ သာဓုကာရီဘာဝတော အသယှသာဟိနော။ **အင်္ဂီရသဿာ** တိ အင်္ဂီကတသီလာဒိသမ္ပတ္တိကဿ။ ‘‘အင်္ဂမင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏကဩဘာသဿာ’’တိ အပရေ။ ကေစိ ပန ‘‘အင်္ဂီရသော သိဒ္ဓတ္ထောတိ ဣမာနိ ဒွေဝ နာမာနိ ပိတရာယေဝ ဂဟိတာနီ’’တိ ဝဒန္တိ။ **အပ္ပဋိမဿာ** တိ အနုပမဿ ဣဋ္ဌာဒီသု တာဒိလက္ခဏသမ္ပတ္တိယာ တာဒိနော။ **ပိတုပိတာ မယှံ တုဝံသီ**တိ အရိယဇာတိဝသေန မယှံ ပိတု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ လောကဝေါဟာရဝသေန တွံ ပိတာ အသိ။ **သက္ကာ** တိ ဝံသေန ရာဇာနံ အာလပတိ။ **ဓမ္မေနာ** တိ သဘာဝေန အရိယဇာတိလောကိယဇာတီဟိ ဒ္ဝိန္နံ ဇာတီနံ သဘာဝသမောဓာနေန။ **ဂောတမာ**တိ ဂောတ္တေန ရာဇာနံ အာလပတိ။ **အယျကောသီ** တိ ပိတာမဟော အဟောသိ။ ဇတ္ထ စ ‘‘ဗုဒ္ဓဿ ပုတ္တောမှီ’’တိအာဒိံ ဝဒန္တော ထေရော အညံ ဗျာကာသိ။

ဇဝံ ပန အတ္တာနံ ဇာနာပေတွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန ရညာ မဟာရဟေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ပတ္တေ ဒိန္နေ ဂမနာကာရံ ဒဿေသိ။ ‘‘ကသ္မာ ဂန္တုကာမတ္ထ, ဘုဉ္ဇထာ’’တိ ဝုတ္တေ, သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိဿာမီတိ။ ကဟံ ပန သတ္ထာတိ? ဝီသတိသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရော တုမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နောတိ။ တုမှေဟ ဣမံ ပိဏ္ဍပာတံ ဘုဉ္ဇထ, အညံ ဘဂဝတော ဟရထ။ ယာဝ စ မမ ပုတ္တော ဣမံ နဂရံ ပာပုဏာတိ, တာဝဿ ဣတောယေဝ ပိဏ္ဍပာတံ ဟရထာတိ။ ထေရော ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ရညော စ ပရိသာယ စ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သတ္ထု အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ ရာဇနိဝေသနံ ရတနတ္တယဂုဏေသု အဘိပ္ပသန္နံ ကရောန္တော သဗ္ဗေသံ ပဿန္တာနံယေဝ သတ္ထု အာဟရိတဗ္ဗဘတ္တပုဏ္ဏံ ပတ္တံ အာကာသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သယမ္ပိ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဥပနေတွာ သတ္ထု ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သတ္ထာပိ တံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ ဇဝံ သဋ္ဌိယောဇနံ မဂ္ဂံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယောဇနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဘဂဝတော ရာဇဂေဟတော ဘတ္တံ အာဟရိတွာ အဒာသိ။ ဘဂဝတ ကမေန ကပိလဝတ္ထုနဂရံ ပတွာ ပုနဒိဝသေ ရာဇဝီထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရတိ။ တံ သုတွာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ တတ္ထ ဂန္တွာ, ‘‘မာ ဇဝံ ကတ္တဗ္ဗံ မညိ, နယိဒံ ရာဇဝံသပ္ပဝေဏီ’’တိ။ ‘‘အယံ တုမှာကံ, မဟာရာဇ, ဝံသော, ဣဒံ ဒိသော အမှာကံ ပန ဗုဒ္ဓဝံသော’’တိ ဝတွာ –

‘‘ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ၊ ဓမ္မံ သုစရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စ။

“ဓမ္မံ စရေ သုစရိတံ၊ န နံ ဒုစ္စရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၆၈-၁၆၉) –

ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ရာဇာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တတော ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ သကမန္ဒိရေ ဘောဇေတွာ သမ္ပတရေတွာ ဘောဇနာဝသာနေ **ဓမ္မပာလ** ဇာတကံ (ဇာ. ၁.၁၀.၉၂ အာဒယော) သုတွာ သပရိသော အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ အပရဘာဂေ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ နိပန္နောဝ အရဟတ္တံ ပတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

တတော ဘဂဝါ ရာဟုလမာတုယာ ဗိမ္ဗာဒေဝိယာ ဟသာဒံ ဂန္တွာ တဿာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သောကံ ဝိနောဒေတွာ **စန္ဒကိန္နရီ** ဇာတကဒေသနာယ (ဇာ. ၁.၁၄.၁၈ အာဒယော) ပသာဒံ ဇနေတွာ နိဂြောဓာရာမံ အဂမာသိ။ အထ ဗိမ္ဗာဒေဝီ ပုတ္တံ ရာဟုလကုမာရံ အာဟ – “ဂစ္ဆ, တာဝ ပိတု သန္တကံ ဓနံ ယာစာဟီ”တိ။ ကုမာရော “အာယဇ္ဇံ , မေ သမဏ, ဒေဟီ”တိ ဝတွာ ဘဂဝန္တံ အနုဗန္ဓိတွာ, “သုခာ, တေ သမဏ, ဆာယာ”တိ ဝဒန္တော ဂစ္ဆတိ။ တံ ဘဂဝါ နိဂြောဓာရာမံ နေတွာ “လောကုတ္တရဒာယဇ္ဇံ ဂဏှာဟီ”တိ ဝတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ အထ ဘဂဝါ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ ယဒိဒံ ကာဠုဒာယီ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၁၉, ၂၂၅) ထေရံ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။

၁၆၅. ထေရော ပတ္တဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကထာယော အဘာသိ။ တတ္ထ အနုတ္တာနပဒမေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၁၆၆. ဂုဏာဂုဏဝိဒူတိ ဂုဏဉ္စ အဂုဏဉ္စ ဂုဏာဂုဏံ, ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ, ကုသလာကုသလံ တ တံ ဇာနာတီတိ ဂုဏာဂုဏဝိဒူ။ **ကတညူ**တိ အညေဟိ ကတဂုဏံ ဇာနာတီတိ ကတညူ, ဧကေဒိဝသမ္ပိ ဘတ္တအနာဒိနာ ကတူပကာရဿ ရဇ္ဇမ္ပိ အတုံ သမတ္ထတ္တာ ကတညူ။ **ကတဝေဒီ**တိ ကတံ ဝိန္ဒတိ အနုဘဝတိ သမ္ပဋိစ္ဆတီတိ ကတဝေဒီ။ **တိတ္ထေ ယောဇေတိ ပာဏိနေ**တိ သဗ္ဗသတ္တေ နိဗ္ဗာနပဝေသနုပာယေ ကုသလပထေ မဂ္ဂေ ဓမ္မဒေသနာယ ယောဇေတိ သမ္ပယောဇေတိ ပတိဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဂမနဝဏ္ဏနကထာနမတ္တော ထေရကထာယံ ဝုတ္တောယေဝါတိ။

ကာဠုဒာယိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. အဘယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သတ္တမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အဘယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဇိနဝရေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော။ သော ဝုဒ္ဓိမန္ွာယ ဝေဒင်္ဂပာရဂေ သကပရသမယကုသလော ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဘဂဝန္တံ ကထာဟိ ထောမေသိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗိမ္ဗိသာရရညော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **အဘယော**တိဿ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော နိဂဏ္ဌေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသိကော ဟုတွာ စရန္တော ဧကဒိဝသံ နိဂဏ္ဌေန နာဋပုတ္တေန သတ္ထု တဒါရော ပနတ္ထာယ ပေသိတော နိပုဏပဥှံ ပုစ္ဆိတွာ နိပုဏဗျာကရဏံ သုတွာ ပသန္နော သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနာနုရူပံ ဉာဏံ ပေသေတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၉၅. သော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

အဘယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. လောမသကင်္ဂိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အဌမာပဒာနေ **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော လောမသကင်္ဂိယတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တော သဒ္ဓော ပသန္နော အဟောသိ။ အပရော စန္ဒနော နာမ တဿ သဟာယော စာသိ။ တေ ဒွေပိ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပသန္နမာနသာ ပဗ္ဗဇိတွာ ယာဝဇီဝံ သီလံ ရက္ခိတွာ သုပရိသုဒ္ဓသီလာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိံသု။ တေသု အယံ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာကိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရော စန္ဒနော ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထ သော သက္ယကုလပ္ပသာဒကေန ကာဠုဒာယိနာ အာရာဓိတေန ဘဂဝတာ သက္ယရာဇူနံ မာနမဒ္ဒနာယ ကတံ **ဝေဿန္တရဓမ္မဒေသနာယံ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၅၅ အာဒယော) ပောက္ခရဝဿဉ္စိဒ္ဓိဟာဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပဗ္ဗဇိတွာ မဇ္ဈိမနိကာယေ ဝုတ္တံ **ဘဒ္ဒေကရတ္တ** သုတ္တန္တဒေသနံ သုတွာ အရညတသံ ဝသန္တော ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ္တန္တဒေသနာနုသာသနံ (မ. နိ. ၃.၂၈၆ အာဒယော) သရိတွာ တဒနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိ ကရိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၂၂၅. အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကပ္ပော တာဝ စတုဗ္ဗိဓော – သာရကပ္ပော, ဝရကပ္ပော, မဏ္ဍကပ္ပော, ဘဒ္ဒကပ္ပောတိ။ တေသု ယသ္မိံ ကပ္ပေ ဧကော ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အယံ **သာရကပ္ပော** နာမ။ ယသ္မိံ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အယံ **ဝရကပ္ပော** နာမ။ ယသ္မိံ စတ္တာရော ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အယံ **မဏ္ဍကပ္ပော** နာမ။ ယသ္မိံ ပဉ္စ ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အယံ **ဘဒ္ဒကပ္ပော** နာမ။ အညတ္ထ ပန –

“သာရကပ္ပော မဏ္ဍကပ္ပော, သာရမဏ္ဍကပ္ပော တထာ။
ဝရကပ္ပော ဘဒ္ဒကပ္ပော, ကပ္ပာ ပဉ္စဝိဓာ သိယုံ။

“ဧကော ဒွေ ဝါ တယော စတ္တာရော, ပဉ္စ ဗုဒ္ဓါ ယထာက္ကမံ။
ဧတေသု ပဉ္စကပ္ပေသု, ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝိနာယကာ”တိ။ –

ဧဝံ ပဉ္စ ကပ္ပာ ဝုတ္တာ။ တေသု အယံ ကပ္ပော “ကကုသန္ဓော ကောဏာဂမနော ကဿပော ဂောတမော မေတ္တေယျော”တိ ပဉ္စဗုဒ္ဓပဋိမဏ္ဍိတတ္တာ ဘဒ္ဒကပ္ပော နာမ ဇာတော။

တသ္မာ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပမှိ ကဿပေ နာယကော ဥပ္ပဇ္ဇီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

လောမသကင်္ဂိယတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. ဝနဝစ္ဆတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

နဝမာပဒါနေ **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝနဝစ္ဆတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သဒ္ဓာဇာတော ပဗ္ဗဇိတွာ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော, တတော စုတော အရညာယတနေ ဘိက္ခူနံ သမီပေ ကပောတယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော။ တေသု မေတ္တစိတ္တော ဓမ္မံ သုတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ မာတုကုစ္ဆိဂတကာလေယေဝ မာတု ဒောဟဠော ဥဒပါဒိ ဝနေ ဝသိတုံ ဝနေ ဝိဇာယိတုံ ။ တတော ဣစ္ဆာနုရူပံ ဝသေန ဝနေ ဝသန္တိယာ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ ဂဗ္ဘတော နိက္ခန္တဉ္စ နံ ကာသာဝခဏ္ဍေန ပဋိဂ္ဂဟေသုံ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပ္ပန္နကာလော, ရာဇာ တံ ကုမာရံ အာဟရာပေတွာ သဟေဝ ပောသေသိ။ အထ ဗောဓိသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကတွာ ဗုဒ္ဓေ ဇာတေ သော မဟာကဿပဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တဿောတဒေ ပသန္နော တဿ သန္တိကာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဘာဝံ သုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အရဟာ အဟောသိ။

၂၅၁. သော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော** တိ ဧတ္ထ ဗြာဟ္မဏာနံ ဗန္ဓု ဉာတကောတိ ဗြာဟ္မဏဗန္ဓူတိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ “ဗြဟ္မဗန္ဓူ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လောကတ္တယဗျာပကယသတ္တာ မဟာယသော။ သေသံ သဗ္ဗံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဝနဝစ္ဆတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. စူဠသုဂန္ဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒသမာပဒါနေ **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သုဂန္ဓတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သဗ္ဗဒါ နမဿမာနော မဟာဒါနံ ဒဒမာနော မာသဿ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘဂဝတော ဂန္ဓကုဋိယာ စတုဇ္ဇာတိဂန္ဓေန ဝိလိမ္ပေသိ။ “မမ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရတော သုဂန္ဓဂန္ဓော နိဗ္ဗတ္တတူ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ဘဂဝါ တံ ဗျာကာသိ။ သော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ပုညာနိ ကရောန္တော တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တော ကာမာဝစရလောကံ သရီရဂန္ဓေန သုဂန္ဓံ ကုရုမာနော **သုဂန္ဓဒေဝပုတ္တော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။ သော ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ တတော စုတော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ မာတုကုစ္ဆိဂတဿေဝ မာတုယာ သရီရဂန္ဓေန သကလဂေဟံ သကလနဂရဉ္စ သုဂန္ဓေန ဧကဂန္ဓံ အဟောသိ, ဇာတက္ခဏေ သကလံ သာဝတ္ထိနဂရံ သုဂန္ဓကရဏ္ဍကော ဝိယ အဟောသိ, တေနဿ **သုဂန္ဓော** တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝုဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ တဒါ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ပတွာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ, တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တဿ ဥပ္ပန္နဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ဧတ္ထန္တရေ နိပန္နဋ္ဌာနာဒီသု သုဂန္ဓမေဝ ဝါယိ။ ဒေဝါပိ ဒိဗ္ဗစုဏ္ဏာဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖာနိ ဩကိရန္တိ။

၂၇၂. သောပိ ထေရော အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ** တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ စ သုဝိညေယျမေဝ, ကေဝလံ ပုညနာနတ္တံ နာမနာနတ္တဉ္စ ဝိသေသော။

စူဠသုဂန္ဓတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပဉ္စပညာသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅၆. ယသဝဂ္ဂေါ

၁. ယသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဆပ္ပဉ္ဉာသမေ ဝဂ္ဂေ ပဌမာပဒါနေ **မဟာသမုဒ္ဒံ ဩဂ္ဂယှဟာ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ယသတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာနုဘာဝေါ နာဂရာဇာ ဟုတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အတ္တနော ဘဝနံ နေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ, ဘဂဝန္တံ မဟဂ္ဃေန တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ, ဧကေကဉ္စ ဘိက္ခုံ မဟဂ္ဃေနေဝ ပစ္စေကဒုဿယုဂေန သဗ္ဗေန စ သမဏပရိက္ခာရေန။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဟုတွာ မဟာဗောဓိမဏ္ဍလံ သတ္တဟိ ရတနေဟိ ပူဇေသိ။ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ အကာသိ။ ဧဝံ သော သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော အမှာကံ ဘဂဝတော ကာလေ ဗာရာဏသိယံ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ပုတ္တော ဟုတွာ သုဇာတာယ ဘဂဝတော ခီရပါယာသံ ဒိန္နာယ သေဋ္ဌိဓီတာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, **ယသော** နာမ နာမေန ပရမသုခုမာလော။ တဿ တယော ပာသာဒါ ဟောန္တိ – ဧကော ဟေမန္တိကော, ဧကော ဂိမှိကော, ဧကော ဝဿိကောတိ။ သော ဝဿိကေ ပါသာဒေ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ နိပ္ပုရိသေဟိ တူရိယေဟိ ပရိစာရယမာနော ဝသတိ, ဟေဋ္ဌာပါသာဒံ န ဩတရတိ။ ဟေမန္တိကေ ပါသာဒေ စတ္တာရော မာသေ သုဖုသိတတတတပနကတဒွေ တတ္ထေဝ ပဋိဝသတိ။ ဂိမှိကေ ပါသာဒေ ဗဟုကတဒွတတပနဇာလာဟိ သမ္ပန္နေ တတ္ထေဝ ဝသတိ။ ဟတ္ထပါဒါနံ သုခုမာလတာယ ဘူမိယံ နိသဇ္ဇာဒိကိစ္စံ နတ္ထိ။ သိမ္ဗလိတူလာဒိပုဏ္ဏသဘာဝေ အတ္ထရိတွာ တတ္ထ ဥပဓာနာနိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ။ ဧဝံ ဒေဝလောကေ ဒေဝကုမာရော ဝိယ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတဿ သမင်္ဂီဘူတဿ ပရိစာရယမာနဿ ပဋိကစ္စေဝ နိဒ္ဒါ ဩက္ကမိ, ပရိဇနဿာပိ နိဒ္ဒါ ဩက္ကမိ, သဗ္ဗရတ္တိယော စ တေလပဒီပေါ ဈာယတိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ပဋိကစ္စေဝ ပဗုဇ္ဈိတွာ အဒ္ဒသ သကံ ပရိဇနံ သုပန္တံ အညိဿာ ကစ္ဆေ ဝီဏံ, အညိဿာ ကဏ္ဌေ မုဒိင်္ဂံ, အညိဿာ ကစ္ဆေ အာဠမ္ဗရံ, အညံ ဝိကေသိကံ, ဝိက္ခေဠိကံ, အညာ ဝိပ္ပလပန္တိယော ဟတ္ထပတ္တံ သုသာနံ မညေ, ဒိသွာနဿ အာဒီနဝေါ ပါတုရဟောသိ, နိဗ္ဗိဒါယ စိတ္တံ သဏ္ဌာသိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ‘‘ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘော, ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ ဘော’’တိ။

အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော သုဝဏ္ဏပါဒုကာယော အာရောဟိတွာ ယေန နိဝေသနဒွါရံ တေနုပသင်္ကမိ, အမနုဿာ ဒွါရံ ဝိဝရိံသု – ‘‘မာ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ကောစိ အန္တရာယမကာသိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ယေန နဂရဒွါရံ တေနုပသင်္ကမိ, အမနုဿာ ဒွါရံ ဝိဝရိံသု – ‘‘မာ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ကောစိ အန္တရာယမကာသိ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာ’’တိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ယေန ဣသိပတနံ မိဂဒါယော တေနုပသင်္ကမိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမတိ, အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ ယသံ ကုလပုတ္တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ, ဒိသွာန စင်္ကမာ ဩရောဟိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ – ‘‘ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘော, ဥပဿဋ္ဌံ ဝတ ဘော’’တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ယသံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဣဒံ ခေါ, ယသ, အနုပဒ္ဒုတံ, ဣဒံ အနုပဿဋ္ဌံ, ဧဟိ, ယသ, နိသီဒ, ဓမ္မံ တေ ဒေသေဿာမီ’’တိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော, ‘‘ဣဒံ ကိရ အနုပဒ္ဒုတံ, ဣဒံ အနုပဿဋ္ဌ’’န္တိ ဟဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂေါ သုဝဏ္ဏပါဒုကာဟိ ဩရောဟိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ဧကမန္တံ နိသိန္နဿ ခေါ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ဘဂဝါ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ, သေယျထိဒံ, ဒါနကထံ သီလကထံ သဂ္ဂကထံ ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ။ ယဒါ ဘဂဝါ အညာသိ ယသံ ကုလပုတ္တံ ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ဝိနီဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ ပသန္နစိတ္တံ, အထ ယာ ဗုဒ္ဓါနံ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာ, တံ ပကာသေသိ ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂံ။ သေယျထာပိ နာမ သုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ အပဂတကာဠကံ သမ္မဒေဝ ရဇနံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, ဧဝမေဝ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ တသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒိ – ‘‘ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ’’န္တိ။

အထ ခေါ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ မာတာ ဟာသာဒံ အဘိရုဟိတွာ ယသံ ကုလပုတ္တံ အပဿန္တီ ယေန သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ သေဋ္ဌိံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – “ပုတ္တော တေ ဂဟပတိ ယသော န ဒိဿတီ”တိ။ အထ ခေါ, သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ, စတုဒ္ဒိသာ အဿဒူတေ ဥယျောဇေတွာ သာမံယေဝ ယေန ဣသိပတနံ မိဂဒါယော တေနုပသင်္ကမိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ, သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ, သုဝဏ္ဏုပါဟနာနံ နိက္ခေပံ, ဒိသွာန တံယေဝ အနုဂမာသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ သေဋ္ဌိံ ဂဟပတိံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ, ဒိသွာန ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “ယံနူနာဟံ တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရေယျံ, ယထာ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ ဣဓ နိသိန္နော ဣဓ နိသိန္နံ ယသံ ကုလပုတ္တံ န ပဿေယျာ”တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရေသိ။ အထ ခေါ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဿေယျာ”တိ။ တေန ဟိ ဂဟပတိ နိသီဒ, အပ္ပေဝ နာမ ဣဓ နိသိန္နော ဣဓ နိသိန္နံ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဿေယျာသီတိ။ အထ ခေါ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ “ဣဓေဝ ကိရာဟံ နိသိန္နော ဣဓ နိသိန္နံ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဿိဿာမီ”တိ ဟဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂေါ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ, ဧကမန္တံ နိသိန္နဿ ခေါ သေဋ္ဌိဿ ဂဟပတိဿ ဘဂဝါ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေသိ။ပေ.။ အပရပ္ပစ္စယော သတ္ထု သာသနေ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ, အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ, သေယျထာပိ , ဘန္တေ, နိက္ကုဇ္ဇိတံ ဝါ ဥက္ကုဇ္ဇေယျ, ပဋိစ္ဆန္နံ ဝါ ဝိဝရေယျ မူဠှဿ ဝါ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျ, အန္ဓကာရေ ဝါ တေလပဇ္ဇောတံ ဓာရေယျ ‘စက္ခုမန္တော ရူပါနိ ဒက္ခန္တီ’တိ, ဧဝမေဝံ ဘဂဝတာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မော ပကာသိတော။ ဧသာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မဉ္စ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ, ဥပာသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ သောဝ လောကေ ပဌမံ ဥပါသကော အဟောသိ တေဝါစိကော။

အထ ခေါ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ ပိတုနော ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ ယထာဒိဋ္ဌံ ယထာဝိဒိတံ ဘူမိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “ယသဿ ခေါ ကုလပုတ္တဿ ပိတုနော ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ ယထာဒိဋ္ဌံ ယထာဝိဒိတံ ဘူမိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, အဘဗ္ဗော ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိကဘူတော, ယံနူနာဟံ တံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ ယသံ ကုလပုတ္တံ နိသိန္နံ, ဒိသွာန ယသံ ကုလပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ – “မာတာ တေ တာတ, ယသ, ပရိဒေဝသောကသမာပန္နာ, ဒေဟိ မာတုယာ ဇီဝိတ”န္တိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဥလ္လောကေသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ သေဋ္ဌိံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – “တံ ကိံ မညသိ, ဂဟပတိ, ယဿ သေက္ခေန ဉာဏေန သေက္ခေန ဒဿနေန ဓမ္မော ဒိဋ္ဌော ဝိဒိတော သေယျထာပိ တယာ, တဿ ယထာဒိဋ္ဌံ ယထာဝိဒိတံ ဘူမိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, ဘဗ္ဗော နု ခေါ သော, ဂဟပတိ, ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိကဘူတော”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “ယသဿ ခေါ, ဂဟပတိ, ကုလပုတ္တဿ သေက္ခေန ဉာဏေန သေက္ခေန ဒဿနေန ဓမ္မော ဒိဋ္ဌော ဝိဒိတော သေယျထာပိ တယာ, တဿ ယထာဒိဋ္ဌံ ယထာဝိဒိတံ ဘူမိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, အဘဗ္ဗော ခေါ, ဂဟပတိ, ယသော ကုလပုတ္တော ဟီနာယာဝတ္တိတွာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိကဘူတော”တိ။ “လာဘာ, ဘန္တေ, ယသဿ ကုလပုတ္တဿ, သုလဒ္ဓံ, ဘန္တေ, ယသဿ ကုလပုတ္တဿ , ယထာ ယသဿ ကုလပုတ္တဿ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ, အဓိဝါသေတု မေ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, အဇ္ဇတနာယ ဘတ္တံ ယသေန ကုလပုတ္တေန ပစ္ဆာသမဏေနာ”တိ ။ “အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန”။ အထ ခေါ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ , ဘဂဝတော အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ယသော ကုလပုတ္တော အစိရပက္ကန္တေ သေဋ္ဌိမှိ ဂဟပတိမှိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။ “ဧဟိ ဘိက္ခူ”တိ ဘဂဝါ အဝေါစ – “သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ”တိ, သာဝ တဿ အာယသ္မတော ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိ။

၁. အရဟာ ပန ဟုတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **မဟာသမုဒ္ဒံ ဩဂ္ဂယှာ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမုဒ္ဒ** န္တိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒါယ သံ သုဋ္ဌု ဒဿေတဗ္ဗတော သမုဒ္ဒော, အထ ဝါ သံ သုဋ္ဌု ဥဒိယတိ ခေါဘိယတိ ပသောဓိယတိ ဃောသနံ ကရောန္တော အာလုဠိယတီတိ သမုဒ္ဒော, မဟန္တော စ သော သမုဒ္ဒော စာ

တိ မဟာသမုဒ္ဒေ, တံ မဟာသမုဒ္ဒံ။ **သြဂ္ဂယှဟာ** တိ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပဝိသိတွာ တဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ အန္တော ပဝိသိတွာ, သာမုဒ္ဒိကေ ဝေတံ ဥပယောဂဝစနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဘဝန္နံ မေ သုမာပိတန္တိ** တေ ဘဝနံ တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ နိဝသန္တိ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ တသံ ကပ္ပေန္တိ တေတ္ထာတိ ဘဝနံ, မယှံ တံ ဘဝနံ တံ ဝိမာနံ တံ ဟသာဒံ ပဥ္စဟကာရကူဋာဂာရေဟိ သံ သုဋ္ဌု မာပိတံ နဂရံ, အတ္တနော ဗလေန သုဋ္ဌု နိမ္မိတန္တိ အတ္ထော။ **သုနိမ္မိတာ ဟောက္ခရဏီ**တိ သုမဟန္တာ ဟုတွာ ဘူတာ ဣတာ ဂတာ ပဝတ္တာ ခဏိတာ ကတာတိ ပေါက္ခရဏီ, မဇ္ဈကစ္ဆပပုပ္ဖပုလိနတိတ္ထမဓုရောဒကာဒီဟိ သုဋ္ဌု နိဗ္ဗတ္တာ နိမ္မိတာတိ အတ္ထော။ **စက္ကတကူပကူဇိတာ** တိ စက္ကတကကုက္ကုဋ္ဌုယံသာဒီဟိ ကူဇိတာ ဃောသိတာ နာဒိတာ သာ ပေါက္ခရဏီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣတော ပရံ နဒီဝနဒ္ဒဝိပဒစတုပ္ပဒဟဒပပက္ခီနံ ဝဏ္ဏနာသု သုမေဓဿ ဘဂဝတော ဒဿနနဥ္စ နိမန္တေတွာ သုမေဓဿ ဘဂဝတော အနုက္ကမဥ္စ သုဝိညေယျမေဝ။

လောကာဟုတိပဋိဂ္ဂဟ န္တိ တေ လောကေ အာဟုတိ လောကာဟုတိ, ကာမရူပာရူပသင်္ခာတဿ လောကဿ အာဟုတိံ ပူဇာသက္ကာရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ လောကာဟုတိပဋိဂ္ဂဟံ, သုမေဓံ ဘဂဝန္တန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဗုဒ္ဓကရဏာနဥ္စ အရဟတ္တပ္ပတ္တိဖလဥ္စ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ယသတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၂. နဒီကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဒုတိယာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော နဒီကဿပတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အတ္တနာ ရောပိတဿ အမ္ဗရုက္ခဿ ပဌမုပ္ပန္နံ မနောသိလာဝဏ္ဏံ ဧကံ အမ္ဗဖလံ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥရုဝေလကဿပဿ ဘာတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ အနိစ္ဆန္တော တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တီဟိ တာပသသတေဟိ သဒ္ဓိံ နေရဉ္စရာယ နဒိယာ တီရေ အဿမံ မာပေတွာ ဝိဟရတိ။ နဒီတီရေ ဝသနတော ကဿပဂေါတ္တတာယ စ **နဒီကဿပေါ** တိ သမညာ အဟောသိ။ တဿ ဘဂဝါ သပရိသဿ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ အဒါသိ။ သော ဘဂဝတော ဂယာသီသေ **အာဒိတ္တပရိယာယ ဒေသနာယ** (မဟာဝ. ၅၄; သံ. နိ. ၄.၂၈) အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – သတ္ထာ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥရုဝေလာယံ တယော ဘာတိကဇဋိလေ ဒမေတုံ ယေန ဥရုဝေလာ တဒဝသရိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဥရုဝေလာယံ တယော ဇဋိလာ ပဋိဝသန္တိ ဥရုဝေလကဿပော နဒီကဿပော ဂယာကဿပောတိ, တေသု ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ပဉ္စန္နံ ဇဋိလသတာနံ နာယကော ဟောတိ ဝိနာယကော အဂ္ဂေါ ပမုခေါ ပာမောက္ခော, နဒီကဿပော ဇဋိလော တိဏ္ဏံ ဇဋိလသတာနံ နာယကော ဟောတိ ဝိနာယကော အဂ္ဂေါ ပမုခေါ ပာမောက္ခော, ဂယာကဿပော ဇဋိလော ဒွိန္နံ ဇဋိလသတာနံ နာယကော ဟောတိ ဝိနာယကော အဂ္ဂေါ ပမုခေါ ပာမောက္ခော။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ယေန ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ အဿမော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – ''သစေ တေ, ကဿပ, အဂရု, ဝသေယျာမ ဧကရတ္တံ အဂျာဂါရေ''တိ။ န ခေါ မေ, မဟာသမဏ, ဂရု, စဏ္ဍေတ္ထ နာဂရာဇာ ဣဒ္ဓိမာ အာသိဝိသော ဃောရဝိသော, သော တံ မာ ဝိဟေဌေသီတိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ။ပေ။ တတိယမ္ပိ။ပေ။ သော တံ မာ ဝိဟေဌေသီတိ။ အပ္ပေဝ မံ န ဝိဟေဌေယျ, ဣင်္ဃ တွံ, ကဿပ, အနုဇာနာဟိ အဂျာဂါရန္တိ။ ဝိဟရ, မဟာသမဏ, ယထာသုခန္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ အဂျာဂါရံ ပဝိသိတွာ တိဏသန္ထာရကံ ပညပေတွာ နိသီဒိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

အဒ္ဒသာ ခေါ သော နာဂေါ ဘဂဝန္တံ ပဝိဋ္ဌံ, ဒိသွာန ဒုမ္မနော ပဓူပါယိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ''ယံနူနာဟံ ဣမဿ နာဂဿ အနုပဟစ္စ ဆဝိဉ္စ စမ္မဉ္စ မံသဉ္စ နှာရုဉ္စ အဋ္ဌိဉ္စ အဋ္ဌိမိဉ္ဇဉ္စ တေဇသာ တေဇံ

ပရိယာဒိယေယျ’’န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တထာရူပံ ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရံ အဘိသင်္ခရိတွာ ပဓူပါယိ။ အထ ခေါ သော နာ
ဂေါ မက္ခံ အသဟမာနော ပဇ္ဇလိ။ ဘဂဝါပိ တေဇောဓာတုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပဇ္ဇလိ။ ဥဘိန္နံ သဇောတိဘူတာနံ အဂျာ
ဂါရံ အာဒိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ။ အထ ခေါ တေ ဇဋိလာ အဂျာဂါရံ ပရိဝါရေတွာ ဧဝမာ
ဟံသု – ‘‘အဘိရူပေါ ဝတ, ဘော, မဟာသမဏော နာဂေန ဝိဟေဋ္ဌိယတီ’’တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စ
ယေန တဿ နာဂဿ အနုပဟစ္စ ဆဝိဉ္စ စမ္မဉ္စ မံသဉ္စ နှာရုဉ္စ အဋ္ဌိဉ္စ အဋ္ဌိမိဉ္ဇဉ္စ တေဇသာ တေဇံ ပရိ
ယာဒိယိတွာ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဒဿေသိ – ‘‘အယံ တေ, ကဿပ, နာဂေါ ပ
ရိယာဒိန္နော အဿ တေဇသာ တေဇော’’တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘မဟိဒ္ဓိ
ကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ စဏ္ဍဿ နာဂရာဇဿ ဣဒ္ဓိမတော အာသိဝိသဿ ဃော
ရဝိသဿ တေဇသာ တေဇံ ပရိယာဒိယိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ’’န္တိ။

‘‘နေရဉ္ဇရာယံ ဘဂဝါ၊ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ အဝေါစ။
သစေ တေ ကဿပ အဂရု၊ ဝိဟရေမု အဇ္ဇဏှော အဂ္ဂိသာလမှီ’’တိ။

‘‘န ခေါ မေ မဟာသမဏ ဂရု၊ ဖာသုကာမောဝ တံ နိဝါရေမိ။
စဏ္ဍေတ္ထ နာဂရာဇာ၊ ဣဒ္ဓိမာ အာသိဝိသော ဃောရဝိသော။
သော တံ မာ ဝိဟေဌေသီ’’တိ။

‘‘အပ္ပေဝ မံ န ဝိဟေဌေယျ၊ ဣင်္ဃ တွံ ကဿပ အနုဇာနာဟိ အဂျာဂါရန္တိ။
ဒိန္နန္တိ နံ ဝိဒိတွာ၊ အဘီတော ပါဝိသိ ဘယမတီတော။

‘‘ဒိသွာ ဣသိံ ပဝိဋ္ဌံ၊ အဟိနာဂေါ ဒုမ္မနော ပဓူပါယိ။
သုမနမနသော အဓိမနော၊ မနုဿနာဂေါပိ တတ္ထ ပဓူပါယိ။

‘‘မက္ခဉ္စ အသဟမာနော၊ အဟိနာဂေါ ပါဝကောဝ ပဇ္ဇလိ။
တေဇောဓာတုသုကုသလော၊ မနုဿနာဂေါပိ တတ္ထ ပဇ္ဇလိ။

‘‘ဥဘိန္နံ သဇောတိဘူတာနံ၊
အဂျာဂါရံ အာဒိတ္တံ ဟောတိ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ။
ဥဒိစ္ဆရေ ဇဋိလာ၊ အဘိရူပေါ ဝတ ဘော မဟာသမဏော။
နာဂေန ဝိဟေဋ္ဌိယတီတိ ဘဏန္တိ။

‘‘အထ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန၊ ဟတာ နာဂဿ အစ္စိယော ဟောန္တိ။
ဣဒ္ဓိမတော ပန ဋ္ဌိတာ၊ အနေကဝဏ္ဏာ အစ္စိယော ဟောန္တိ။

‘‘နီလာ အထ လောဟိတိကာ၊ မဉ္ဇိဋ္ဌာ ပီတကာ ဖလိကဝဏ္ဏာယော။
အင်္ဂီရသဿ ကာယေ၊ အနေကဝဏ္ဏာ အစ္စိယော ဟောန္တိ။

‘‘ပတ္တမှိ ဩဒဟိတွာ၊ အဟိနာဂံ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေသိ။
အယံ တေ ကဿပ နာဂေါ၊ ပရိယာဒိန္နော အဿ တေဇသာ တေဇော’’တိ။

အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ဘဂဝတော ဣမိနာ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယေန အဘိပ္ပသန္နော ဘဂဝန္တံ ဧတ
ဒဝေါစ – ‘‘ဣဓေဝ, မဟာသမဏ, ဝိဟရ, အဟံ တေ ဓုဝဘတ္တေနာ’’တိ။

ပဌမံ ပါဋိဟာရိယံ။

အထ ခော ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ အဿမဿ အဝိဒူရေ အညတရသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။ အထ ခော စတ္တာရော မဟာရာဇာနော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ စတုဒ္ဒိသာ အဋ္ဌံသု သေယျထာပိ မဟန္တာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပေါ ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ, ကေ နု ခော တေ, မဟာသမဏ, အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန တွံ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ အဘိဝါဒေတွာ စတုဒ္ဒိသာ အဋ္ဌံသု သေယျထာပိ မဟန္တာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာ''တိ။ ဧတေ ခော, ကဿပ, စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိံသု ဓမ္မဿဝနာယာတိ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – ''မဟိဒ္ဓိကော ခော မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော ဥပသင်္ကမိဿန္တိ ဓမ္မဿဝနာယ, န တွေဝ စ ခော အရဟာ ယထာ အဟ''န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

ဒုတိယံ ပာဋိဟာရိယံ။

အထ ခော သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ သေယျထာပိ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပုရိမာဟိ ဝဏ္ဏနိဘာဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပေါ ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ, ကော နု ခော သော, မဟာသမဏ, အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန တွံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ သေယျထာပိ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပုရိမာဟိ ဝဏ္ဏနိဘာဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ။ ဧသော ခော, ကဿပ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ ဓမ္မဿဝနာယာတိ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – ''မဟိဒ္ဓိကော ခော မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ သက္ကောပိ ဒေဝါနမိန္ဒော ဥပသင်္ကမိဿတိ ဓမ္မဿဝနာယ, န တွေဝ စ ခော အရဟာ ယထာ အဟ''န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

တတိယံ ပာဋိဟာရိယံ။

အထ ခော ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ သေယျထာပိ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပုရိမာဟိ ဝဏ္ဏနိဘာဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပေါ ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ, ကော နု ခော သော, မဟာသမဏ, အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍံ ဩဘာသေတွာ ယေန တွံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ သေယျထာပိ မဟာအဂ္ဂိက္ခန္ဓော ပုရိမာဟိ ဝဏ္ဏနိဘာဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ''တိ။ ဧသော ခော, ကဿပ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ ဓမ္မဿဝနာယာတိ။ အထ ခော ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – ''မဟိဒ္ဓိကော ခော မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မာပိ သဟမ္ပတိ ဥပသင်္ကမိဿတိ ဓမ္မဿဝနာယ, န တွေဝ စ ခော အရဟာ ယထာ အဟ''န္တိ။ အထ ခော ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

စတုတ္ထံ ပာဋိဟာရိယံ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဟောတိ, ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ အဘိက္ကမိတုကာမာ ဟောန္တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – "ဧတရဟိ ခေါ မေ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော, ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ အဘိက္ကမိဿန္တိ, သစေ မဟာသမဏော မဟာဇနကာယေ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ကရိဿတိ, မဟာသမဏဿ လာဘသက္ကာရော အဘိဝဍ္ဎိဿတိ, မမ လာဘသက္ကာရော ပရိဟာယိဿတိ, အဟော နူန မဟာသမဏော သွာတနာယ နာဂစ္ဆေယျာ"တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဥတ္တရကုရုံ ဂန္တွာ တတော ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ အနောတတ္တဒဟေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ ဒိဝါဝိဟာရံ အကာသိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ, ကိံ နု ခေါ, မဟာသမဏ, ဟိယျော နာဂမာသိ, အပိစ မယံ တံ သရာမ, 'ကိံ နု ခေါ မဟာသမဏော နာဂစ္ဆတီ'တိ, ခါဒနီယဿ စ ဘောဇနီယဿ စ တေ ပဋိဝီသော ဌပိတော"တိ။ နနု တေ, ကဿပ, ဧတဒဟောသိ – "ဧတရဟိ ခေါ မေ မဟာယညော ပစ္စုပဋ္ဌိတော ကေဝလကပ္ပာ စ အင်္ဂမဂဓာ ပဟူတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အာဒါယ အဘိက္ကမိဿန္တိ, သစေ မဟာသမဏော မဟာဇနကာယေ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယံ ကရိဿတိ, မဟာသမဏဿ လာဘသက္ကာရော အဘိဝဍ္ဎိဿတိ, မမ လာဘသက္ကာရော ပရိဟာယိဿတိ, အဟော နူန မဟာသမဏော သွာတနာယ နာဂစ္ဆေယျာ"တိ, သော ခေါ အဟံ, ကဿပ, တဝ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဥတ္တရကုရုံ ဂန္တွာ တတော ပိဏ္ဍပါတံ အာဟရိတွာ အနောတတ္တဒဟေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ ဒိဝါဝိဟာရံ အကာသိန္တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – "မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ စေတသာပိ စိတ္တံ ပဇာနိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ"န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

ပဉ္စမံ ပါဋိဟာရိယံ။

တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝတော ပံသုကူလံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – "ကတ္ထ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ဓောဝေယျ"န္တိ? အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ပါဏိနာ ပေါက္ခရဏိံ ခဏိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ဓောဝတူ"တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – "ကိမှိ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ပရိမဒ္ဒေယျ"န္တိ? အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မဟတိံ သိလံ ဥပနိက္ခိပိ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ပရိမဒ္ဒတူ"တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – "ကိမှိ နု ခေါ အဟံ အာလမ္ဗိတွာ ဥတ္တရေယျ"န္တိ? အထ ခေါ ကကုဓေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ သာခံ ဩနာမေသိ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, အာလမ္ဗိတွာ ဥတ္တရတူ"တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – "ကိမှိ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ဝိဿဇ္ဇေယျ"န္တိ? အထ ခေါ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မဟတိံ သိလံ ဥပနိက္ခိပိ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ဝိဿဇ္ဇေတူ"တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – "ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ, ကိံ နု ခေါ, မဟာသမဏ, နာယံ ပုဗ္ဗေ ဣဓ ပေါက္ခရဏီ သာယံ ဣဓ ပေါက္ခရဏီ, နယိမာ သိလာ ပုဗ္ဗေ ဥပနိက္ခိတ္တာ, ကေနိမာ သိလာ ဥပနိက္ခိတ္တာ, နယိမဿ ကကုဓဿ ပုဗ္ဗေ သာခါ ဩနတာ, သာယံ သာခါ ဩနတာ"တိ? ဣဓ မေ, ကဿပ, ပံသုကူလံ ဥပ္ပန္နံ အဟောသိ, တဿ မယှံ, ကဿပ, ဧတဒဟောသိ – "ကတ္ထ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ဓောဝေယျ"န္တိ? အထ ခေါ, ကဿပ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မမ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ပါဏိနာ ပေါက္ခရဏိံ ခဏိတွာ မံ ဧတဒဝေါစ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ဓောဝတူ"တိ။ သာယံ, ကဿပ, အမနုဿေန ပါဏိနာ ခဏိတာ ပေါက္ခရဏီ။ တဿ မယှံ, ကဿပ, ဧတဒဟောသိ – "ကိမှိ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ပရိမဒ္ဒေယျ"န္တိ? အထ ခေါ, ကဿပ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မမ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မဟတိံ သိလံ ဥပနိက္ခိပိ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ပရိမဒ္ဒတူ"တိ? သာယံ, ကဿပ, အမနုဿေန ဥပနိက္ခိတ္တာ သိလာ။ တဿ မယှံ, ကဿပ, ဧတဒဟောသိ – "ကိမှိ နု ခေါ အဟံ အာလမ္ဗိတွာ ဥတ္တရေယျ"န္တိ? အထ ခေါ, ကဿပ, ကကုဓေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ မမ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ သာခံ ဩနာမေသိ – "ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, အာလမ္ဗိတွာ ဥတ္တရတူ"တိ? သွာယံ အာဟရဟတ္ထော ကကုဓော။ တဿ မယှံ, က

ကဿပ, ဧတဒဟောသိ – “ကိမှိ နု ခေါ အဟံ ပံသုကူလံ ဝိဿဇ္ဇေယျ”န္တိ? အထ ခေါ, ကဿပ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော မမ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ မဟတိံ သိလံ ဥပနိက္ခိပိ – “ဣဓ, ဘန္တေ ဘဂဝါ, ပံသုကူလံ ဝိဿဇ္ဇေတူ”တိ? သာယံ, ကဿပ, အမနုဿေန ဥပနိက္ခိတ္တာ သိလာတိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ , ယတြ ဟိ နာမ သက္ကောပိ ဒေဝါနမိန္ဒော ဝေယျာဝစ္စံ ကရိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေသိ – “ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။ “ဂစ္ဆ တွံ, ကဿပ, အာယာမဟ”န္တိ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဥယျောဇေတွာ ယာယ ဇမ္ဗုယာ ဇမ္ဗုဒီပော ပညာယတိ, တတော ဖလံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသီဒိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ အဂျာဂါရေ နိသိန္နံ, ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကတမေန တွံ, မဟာသမဏ, မဂ္ဂေန အာဂတော, အဟံ တယာ ပဌမတရံ ပက္ကန္တော, သော တွံ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသိန္နော”တိ? “ဣဓာဟံ, ကဿပ, တံ ဥယျောဇေတွာ ယာယ ဇမ္ဗုယာ ဇမ္ဗုဒီပော ပညာယတိ, တတော ဖလံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသိန္နော။ ဣဒံ ခေါ, ကဿပ, ဇမ္ဗုဖလံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ ဂန္ဓသမ္ပန္နံ ရသသမ္ပန္နံ, သစေ အာကင်္ခသိ ပရိဘုဉ္ဇာ”တိ။ “အလံ, မဟာသမဏ, တွံယေဝ တံ အာဟရသိ, တွံယေဝ တံ ပရိဘုဉ္ဇာ”တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ မံ ပဌမတရံ ဥယျောဇေတွာ ယာယ ဇမ္ဗုယာ ဇမ္ဗုဒီပော ပညာယတိ, တတော ဖလံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသီဒိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ တသ္မိံယေဝ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။

အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ကာလံ အာရောစေသိ – “ကာလော, မဟာသမဏ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ”န္တိ။ “ဂစ္ဆ တွံ, ကဿပ, အာယာမဟ”န္တိ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဥယျောဇေတွာ ယာယ ဇမ္ဗုယာ ဇမ္ဗုဒီပော ပညာယတိ, တဿာ အဝိဒူရေ အမ္ဗော။ပေ။ တဿာ အဝိဒူရေ အာမလကီ။ပေ။ တဿာ အဝိဒူရေ ဟရီတကီ။ပေ။ တာဝတိံသံ ဂန္တွာ ပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသီဒိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ အဂျာဂါရေ နိသိန္နံ, ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကတမေန တွံ, မဟာသမဏ, မဂ္ဂေန အာဂတော, အဟံ တယာ ပဌမတရံ ပက္ကန္တော, သော တွံ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသိန္နော”တိ? “ဣဓာဟံ, ကဿပ, တံ ဥယျောဇေတွာ တာဝတိံသံ ဂန္တွာ ပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသိန္နော။ ဣဒံ ခေါ, ကဿပ, ပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ ဂန္ဓသမ္ပန္နံ, သစေ အာကင်္ခသိ ဂဏှာ”တိ ။ “အလံ, မဟာသမဏ, တွံယေဝ တံ အာဟရသိ, တွံယေဝ တံ ဂဏှာ”တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ မံ ပဌမတရံ ဥယျောဇေတွာ တာဝတိံသံ ဂန္တွာ ပါရိစ္ဆတ္တကပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အဂျာဂါရေ နိသီဒိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန တေ ဇဋိလာ အဂ္ဂီ ပရိစရိတုကာမာ န သက္ကောန္တိ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေတုံ။ အထ ခေါ တေသံ ဇဋိလာနံ ဧတဒဟောသိ – “နိဿံသယံ ခေါ မဟာသမဏဿ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေါ ယထာ မယံ န သက္ကောမ ကဋ္ဌာနိ ဖာလေတု”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – “ဖာလိယန္တု, ကဿပ, ကဋ္ဌာနီ”တိ။ “ဖာလိယန္တု, မဟာသမဏာ”တိ။ သကိဒေဝ ပဉ္စ ကဋ္ဌသတာနိ ဖာလိယိံသု။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ ကဋ္ဌာနိပိ ဖာလိယိဿန္တိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန တေ ဇဋိလာ အဂ္ဂီ ပရိစရိတုကာမာ န သက္ကောန္တိ အဂ္ဂီ ဥဇ္ဇလေတုံ။ အထ ခေါ တေသံ ဇဋိလာနံ ဧတဒဟောသိ – “နိဿံသယံ ခေါ မဟာသမဏဿ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေါ ယထာ မယံ န သက္ကောမ အဂ္ဂီ ဥဇ္ဇ

ဇလေတု”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – “ဥဇ္ဇလိယန္တု, ကဿပ, အဂ္ဂီ”တိ။ “ဥဇ္ဇလိယန္တု, မဟာသမဏာ”တိ။ သကိဒေဝ ပဉ္စ အဂ္ဂိသတာနိ ဥဇ္ဇလိယိံသု။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ အဂ္ဂီပိ ဥဇ္ဇလိယိဿန္တိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန တေ ဇဋိလာ အဂ္ဂိံ ပရိစရိတွာ န သက္ကောန္တိ အဂ္ဂီ ဝိဇ္ဈာပေတုံ။ အထ ခေါ တေသံ ဇဋိလာနံ ဧတဒဟောသိ – “နိဿံသယံ ခေါ မဟာသမဏဿ ဣဒ္ဓာနုဘာဝေါ ယထာ မယံ န သက္ကောမ အဂ္ဂီ ဝိဇ္ဈာပေတု”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – “ဝိဇ္ဈာယန္တု, ကဿပ, အဂ္ဂီ”တိ။ “ဝိဇ္ဈာယန္တု, မဟာသမဏာ”တိ။ သကိဒေဝ ပဉ္စ အဂ္ဂိသတာနိ ဝိဇ္ဈာယိံသု။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ အဂ္ဂီပိ ဝိဇ္ဈာယိဿန္တိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန တေ ဇဋိလာ သီတာသု ဟေမန္တိကာသု ရတ္တီသု အန္တရဋ္ဌကာသု ဟိမပာတသမယေ နဇ္ဇာ နေရဉ္ဇရာယ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိပိ နိမုဇ္ဇန္တိပိ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနမ္ပိ ကရောန္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ပဉ္စမတ္တာနိ မန္ဒာမုခိသတာနိ အဘိနိမ္မိနိ ယတ္ထ တေ ဇဋိလာ ဥတ္တရိတွာ ဝိသိဗ္ဗေသုံ။ အထ ခေါ တေသံ ဇဋိလာနံ ဧတဒဟောသိ – “နိဿံသယံ ခေါ မဟာသမဏဿ ဣဒ္ဓာနုဘာဝေါ ယထယိမာ မန္ဒာမုခိယော နိမ္မိတာ”တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, ယတြ ဟိ နာမ တာဝ ဗဟူ မန္ဒာမုခိယောပိ အဘိနိမ္မိနိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

တေန ခေါ ပန သမယေန မဟာ အကာလမေဃော ပာဝဿိ, မဟာ ဥဒကဝါဟကော သဉ္ဇာယိ, ယသ္မိံ ပဒေသေ ဘဂဝတ ဝိဟရတိ သော ပဒေသော ဥဒကေန န ဩတ္ထဋော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “ယံနူနာဟံ သမန္တာ ဥဒကံ ဥဿာရေတွာ မဇ္ဈေ ရေဏုဟတာယ ဘူမိယာ စင်္ကမေယျ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ သမန္တာ ဥဒကံ ဥဿာရေတွာ မဇ္ဈေ ရေဏုဟတာယ ဘူမိယာ စင်္ကမိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော “မာဟေဝ ခေါ မဟာသမဏော ဥဒကေန ဝူဠှော အဟောသီ”တိ နာဝာယ သမ္ဗဟုလေဟိ ဇဋိလေဟိ သဒ္ဓိံ ယသ္မိံ ပဒေသေ ဘဂဝတ ဝိဟရတိ, တံ ပဒေသံ အဂမာသိ။ အဒ္ဒသာ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ဘဂဝန္တံ သမန္တာ ဥဒကံ ဥဿာရေတွာ မဇ္ဈေ ရေဏုဟတာယ ဘူမိယာ စင်္ကမန္တံ, ဒိသွာန ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ဣဒံ နု တွံ, မဟာသမဏာ”တိ။ “အယမဟမသ္မိ, ကဿပာ”တိ ဘဂဝတ ဝေဟာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ နာဝာယ ပစ္စုဋ္ဌာသိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပဿ ဇဋိလဿ ဧတဒဟောသိ – “မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ , ယတြ ဟိ နာမ ဥဒကမ္ပိ န ပဝါဟိဿတိ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ”န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – “စိရမ္ပိ ခေါ ဣမဿ မောဃပုရိသဿ ဧဝံ ဘဝိဿတိ ‘မဟိဒ္ဓိကော ခေါ မဟာသမဏော မဟာနုဘာဝေါ, န တွေဝ စ ခေါ အရဟာ ယထာ အဟ’န္တိ, ယံနူနာဟံ ဣမံ ဇဋိလံ သံဝေဇေယျ”န္တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝတ ဥရုဝေလကဿပံ ဇဋိလံ ဧတဒဝေါစ – “နေဝ စ ခေါ တွံ, ကဿပ, အရဟာ, နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမာပန္နော, သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ, ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿသိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော”တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “လဘေယျာဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံ ဥပသမ္ပဒ”န္တိ။ “တွံ ခေါသိ, ကဿပ, ပဉ္စန္နံ ဇဋိလသတာနံ နာယကော ဝိနာယကော အဂ္ဂေါ ပမုခေါ ပါမောက္ခော, တေပိ တာဝ အပလောကေဟိ, ယထာ တေ မညိဿန္တိ, တထာ တေ ကရိဿန္တီ”တိ။ အထ ခေါ ဥရုဝေလကဿပော ဇဋိလော ယေန တေ ဇဋိလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဇဋိလေ ဧတဒဝေါစ – “ဣစ္ဆာမဟံ, ဘော, မဟာသမဏေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ, ယထာ ဘဝန္တော မညန္တိ တထာ ကရောန္တူ”တိ။ “စိရပဋိကာ မယံ, ဘော, မဟာသမဏေ အဘိပ္ပသန္နာ, သစေ ဘဝံ မဟာသမဏေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿတိ, သဗ္ဗေဝ မယံ မဟာသမဏေ ဗြဟ္မစရိယံ စရိဿာမာ”တိ။ အထ ခေါ တေ ဇဋိလာ ကေသမိဿံ ဇဋာမိဿံ ခါရိကာဇမိဿံ အဂ္ဂိဟုတမိဿံ ဥဒကေ ပဝါဟေတွာ ယေန ဘဂဝတ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “လဘေယျာမ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ

ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ ''ထေ, ဘိက္ခဝေ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစ – ''သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ''တိ။ သာဝ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ နဒီကဿပဿ ဇဋိလဿ အန္တေဝါသိကာ ဇဋိလာ တေ ကေသမိဿံ ဇဋာမိဿံ ခါရိကာဇမိဿံ အဂ္ဂိဟုတမိဿံ ဥဒကေ ဝုယှမာနေ, ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''မာဟေဝ မေ ဘာတုနော ဥပသဂ္ဂေါ အဟောသီ''တိ, ဇဋိလေ ပါဟေသိ – ''ဂစ္ဆထ မေ ဘာတရံ ဇာနာထာ''တိ, သာမဉ္စ တီဟိ ဇဋိလသတေဟိ သဒ္ဓိံ ယေနာယသ္မာ ဥရုဝေလကဿပေါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ဥရုဝေလကဿပံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဒံ နု ခေါ, ကဿပ, သေယျော''တိ? ''အာမာဝုသော, ဣဒံ သေယျော''တိ။ အထ ခေါ တေ ဇဋိလာ ကေသမိဿံ ဇဋာမိဿံ ခါရိကာဇမိဿံ အဂ္ဂိဟုတမိဿံ ဥဒကေ ပဝါဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''လဘေယျာမ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ ''ထေ, ဘိက္ခဝေ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစ – ''သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ''တိ။ သာဝ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဂယာကဿပဿ ဇဋိလဿ အန္တေဝါသိကာ ဇဋိလာ တေ ကေသမိဿံ ဇဋာမိဿံ ခါရိကာဇမိဿံ အဂ္ဂိဟုတမိဿံ ဥဒကေ ဝုယှမာနေ, ဒိသွာနဿ ဧတဒဟောသိ – ''မာဟေဝ မေ ဘာတူနံ ဥပသဂ္ဂေါ အဟောသီ''တိ, ဇဋိလေ ပါဟေသိ – ''ဂစ္ဆထ မေ ဘာတရော ဇာနာထာ''တိ, သာမဉ္စ ဒွီဟိ ဇဋိလသတေဟိ သဒ္ဓိံ ယေနာယသ္မာ ဥရုဝေလကဿပေါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ ဥရုဝေလကဿပံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣဒံ နု ခေါ, ကဿပ, သေယျော''တိ? ''အာမာဝုသော, ဣဒံ သေယျော''တိ။ အထ ခေါ တေ ဇဋိလာ ကေသမိဿံ ဇဋာမိဿံ ခါရိကာဇမိဿံ အဂ္ဂိဟုတမိဿံ ဥဒကေ ပဝါဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ – ''လဘေယျာမ မယံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒ''န္တိ။ ''ထေ, ဘိက္ခဝေ''တိ, ဘဂဝါ အဝေါစ – ''သွာက္ခာတော ဓမ္မော, စရထ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယာ''တိ။ သာဝ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဥပသမ္ပဒါ အဟောသိ။

> ''ဘဂဝတော အဓိဋ္ဌာနေန ပဉ္စ ကဋ္ဌသတာနိ န ဖာလိယိံသု, ဖာလိယိံသု, အဂ္ဂီ န ဥဇ္ဇလိယိံသု, ဥဇ္ဇလိယိံသု, န ဝိဇ္ဈာယိံသု, ဝိဇ္ဈာယိံသု, ပဉ္စ မန္ဒာမုခိသတာနိ အဘိနိမ္မိနိ, ဧတေန နယေန အဍ္ဎုဍ္ဎပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဟောန္တိ။
>
> ''အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥရုဝေလာယံ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ယေန ဂယာသီသံ တေန စာရိကံ ပက္ကာမိ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ သဟဿေန သဗ္ဗေဟေဝ ပုရာဏဇဋိလေဟိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ ဂယာယံ ဝိဟရတိ ဂယာသီသေ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသဟဿေန။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ (သံ. နိ. ၄.၂၈) – 'သဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တံ, ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ အာဒိတ္တံ, စက္ခု, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တံ, ရူပါ အာဒိတ္တာ, စက္ခုဝိညာဏံ အာဒိတ္တံ, စက္ခုသမ္ဖဿော အာဒိတ္တော, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ အာဒိတ္တံ။ ကေန အာဒိတ္တံ, ရာဂဂ္ဂိနာ ဒောသဂ္ဂိနာ မောဟဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တံ, ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒေါမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ အာဒိတ္တန္တိ ဝဒါမိ? သောတံ အာဒိတ္တံ, သဒ္ဒါ အာဒိတ္တာ။ပေ.။ ဃာနံ အာဒိတ္တံ, ဂန္ဓာ အာဒိတ္တာ။ပေ.။ ဇိဝှာ အာဒိတ္တာ, ရသာ အာဒိတ္တာ။ပေ.။ ကာယော အာဒိတ္တော, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ အာဒိတ္တာ။ပေ.။ မနော အာဒိတ္တော, ဓမ္မာ အာဒိတ္တာ, မနောဝိညာဏံ အာဒိတ္တံ, မနောသမ္ဖဿော အာဒိတ္တော, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တမ္ပိ အာဒိတ္တံ။ ကေန အာဒိတ္တံ, ရာဂဂ္ဂိနာ ဒောသဂ္ဂိနာ မောဟဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တံ, ဇာတိယာ ဇရာယ မရဏေန သောကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ဒုက္ခေဟိ ဒေါမနဿေဟိ ဥပါယာသေဟိ အာဒိတ္တ'''န္တိ ဝဒါမိ။

''ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော စက္ခုသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရူပေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုဝိညာဏေပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, စက္ခုသမ္ဖဿေပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ယမိဒံ စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ သောတသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သဒ္ဒေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ပေ.။ ဃာနသ္မိ

မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဂန္ဓေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ပေ.။ ဇိဝှာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ရသေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ပေ.။ ကာယသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ပေ.။ မနသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဓမ္မေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောဝိညာဏေပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, မနောသမ္ဖဿေပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ယမိဒံ မနောသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ တ ဒုက္ခံ တ အဒုက္ခမသုခံ တ တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ , ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ, ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ, 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ'တိ ပဇာနာတီ''တိ။

ဣမသ္မိဥ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ တဿ ဘိက္ခုသဟဿဿ အနုပာဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု။

၂၉. ဇဝံ အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနံ သုတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ သမ္ပတ္တော နဒီကဿပေါ ထေရော သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဂ္ဂဖလ** န္တိ ဥတ္တမဖလံ, အတ္တနာ ရောပိတအမ္ဗရုက္ခဿ အာဒိမှိ ဂဟိတဖလံ တ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

နဒီကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၃. ဂယာကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

တတိယာပဒါနေ **အဇိနစမ္မဝတ္ထောဟ** န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဂယာကဿပတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တော ဣတော ဧကတိံသကပ္ပေ သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညာယတနေ အဿမံ မာပေတွာ ဝနမူလဖလာဟာရော ဝသတိ။ တေန စ သမယေန ဘဂဝါ ဧကော အဒုတိယော တဿ အဿမသမီပေနာဂစ္ဆိ, သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ဝေလံ ဩလောကေန္တော မနောဟရာနိ ကောလဖလာနိ သတ္ထု ဥပနေသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ ဃရာဝါသံ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒွီဟိ တာပသသတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂယာယ ဝိဟရတိ။ ဂယာယ ဝသနတော ဟိဿ ကဿပဂေါတ္တတာယ စ **ဂယာကဿပေါ** တိ သမညာ အဟောသိ။ သော ဘဂဝတော သဒ္ဓိံ ပရိသာယ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝံ ဒတွာ နဒီကဿပဿ ဝုတ္တနယေန အာဒိတ္တပရိယာယ ဒေသနာယ ဩဝဒိယမာနော အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။

၃၅. သော အရဟတ္တံ ပတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **အဇိနစမ္မဝတ္ထောဟ** န္တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **အဇိနစမ္မဝတ္ထော** တိ တာပသပဗ္ဗဇိတတ္တာ အဇိနစမ္မနိဝာသနပာဝုရဏောတိ အတ္ထော။ **ခါရိဘာရဓရော**တိ တာပသကာလေ တာပသပရိက္ခာရပရိပုဏ္ဏကာဇဓရောတိ အတ္ထော။ ခါရိကတာပသပရိက္ခာရေ ပူရေတွာ။ **ကောလံ အဟာသိ အဿမ** န္တိ ကောလဖလံ အဿမေ ပူရေတွာ အဿမေ နိသိန္နောတိ အတ္ထော။ **အကောပယိ**န္တိ ဟဋ္ဌေ ကောလဖလံ ပရိယေသိတွာ အဿမံ ကေပေသိံ ရက္ခိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ဂယာကဿပတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၄. ကိမိလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

စတုတ္ထာပဒါနေ **နိဗ္ဗုတေ ကကုသန္ဓမှိ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ကိမိလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ တဿ ဓာတုယော ဥဒ္ဒိဿ သလလမာလာဟိ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တာဝတိံသေသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ အပရာပရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂရေ သကျရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ကိမိလော**တိ တဿ

နာမံ အကာသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဘောဂသမ္ပတ္တိယာ ပမတ္တော ဝိဟရတိ။ တဿ ဉာဏပရိပာကံ ဥတွာ သံဝေဂဇနန တ္ထံ အနုပိယာယံ ဝိဟရန္တော သတ္ထာ ပဌမယောဗ္ဗနေ ဌိတံ ရမဏီယံ ဣတ္ထိရူပံ အဘိနိမ္မိနိတွာ ပုရတော ဒဿေတွာ ပုန အနုက္ကမေန ယထာ ဇရာရောဂဝိပတ္တီဟိ အဘိဘူတာ ဒိဿတိ, တထာ အကာသိ။ တံ ဒိသွာ ကိမိလကုမာရော အတိဝိယ သံဝေဂဇာတော အတ္တနော သံဝေဂံ ပကာသေန္တော ဘဂဝတော ဟာကဇ္ဇံ ကတွာ လဒ္ဓါနုသာသနော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၄၂. သော အရဟတ္တံ ပတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ ကကုသန္ဓမှိ**တိအာဒိမာဟ။ **ဗြာဟ္မဏမှိ ဝုသီမတီ** တိ ပဋ္ဌဟိ ဝသိတာဟိ ဝသိပ္ပတ္တမှိ ဘဂဝတိ။ ဗြာဟ္မဏဿ သဗ္ဗဂုဏဂဏေဟိ မဏ္ဍိတတ္တာ အဘိဝူဋ္ဌဟိတတ္တာ ဗြာဟ္မဏမှိ ကကုသန္ဓေ ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ကိမိလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၅. ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သဟဿရံသီ ဘဂဝါတိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနန္တော ဣတော စတုနဝုတိကပ္ပေ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဘိက္ခာယ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ကဒလိဖလာနိ အဒါသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝေသာလိယံ လိစ္ဆဝိရာဇကုမာရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ဝဇ္ဇိရာဇပုတ္တတ္တာ **ဝဇ္ဇိပုတ္တော**တွေဝဿ သမညာ။ သော ဒဟရော ဟုတွာ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိသိက္ခနကာလေပိ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ နိဿရဏဇ္ဈာသယော ဟုတွာ ဝိစရန္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ အပရဘာဂေ အစိရပရိနိဗ္ဗုတေ သတ္ထရိ ဓမ္မံ သင်္ဂါယိတုံ သင်္ဃေတံ ကတွာ မဟာထေရေသု တတ္ထ တတ္ထ ဝိဟရန္တေသု ဧကဒိဝသံ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ သေခံယေဝ သမာနံ မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ တဿ ဥပရိမဂ္ဂာဓိဂမာယ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော –

> ''ရုက္ခမူလဂဟနံ ပသက္ကိယ၊ နိဗ္ဗာနံ ဟဒယသ္မိံ ဩပိယ။
> ဈာယ ဂေါတမ မာ စ ပမာဒေါ၊ ကိံ တေ ဗိဠိဗိဠိကာ ကရိဿတီ''တိ။ (ထေရဂါ. ၁၁၉) – ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ရုက္ခမူလဂဟန**န္တိ ရုက္ခမူလဘူတံ ဂဟနံ, ဂဟနဋ္ဌဟိ အတ္ထိ, န ရုက္ခမူလံ, ရုက္ခမူလဋ္ဌ အတ္ထိ, န ဂဟနံ, တေသု ရုက္ခမူလဂ္ဂဟဏေန ဌာနဿ ဆာယာယ သမ္ပန္နတာယ တတာတပပရိဿယာဘာဝံ ဒီပေတိ, ဂဟနဂ္ဂဟဏေန နိတတဘာဝေန တတပရိဿယာဘာဝံ ဇနသမ္ဗာဓာဘာဝဥ္စ ဒဿေတိ, တဒုဘယေန စ ဘာဝနာယောဂ္ဂတံ။ **ပသက္ကိယာ**တိ ဥပဂန္တွာ။ **နိဗ္ဗာနံ ဟဒယသ္မိံ ဩပိယာ** တိ ''ခေံ မယာ ပဋိပဇ္ဇိတွာ နိဗ္ဗာနံ အဓိဂန္တဗ္ဗ''န္တိ နိဗ္ဗုတိံ ဟဒယေ ဌပေတွာ စိတ္တေ ကတွာ။ **ဈာယာ**တိ တိလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနေန ဈာယ, ဝိပဿနာဘာဝနာသဟိတံ မဂ္ဂဘာဝနံ ဘာဝေဟိ။ **ဂေါတမာ**တိ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကံ ဂေါတ္တေနာလပတိ။ **မာ စ ပမာဒေါ**တိ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု မာ ပမာဒံ အာပဇ္ဇိ။ ဣဒာနိ ယာဒိသော ထေရဿ ပမာဒေါ, တံ ပဋိက္ခေပဝသေန ဒဿေန္တော **''ကိံ တေ ဗိဠိဗိဠိကာ ကရိဿတီ''**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဗိဠိဗိဠိကာ**တိ ဗိဠိဗိဠိကိရိယာ, ဗိဠိဗိဠိတိသဒ္ဒပဝတ္တိ ယထာ နိရတ္ထကာ, ခေံ ဗိဠိဗိဠိကာသဒိသာ ဇနပညတ္တိ။ **ကိံ တေ ကရိဿတီ** တိ ကီဒိသံ အတ္ထံ တုယှံ သာဓေဿတိ, တသ္မာ ဇနပညတ္တိံ ပဟာယ သဒတ္ထပသုတော ဟောဟီတိ ဩဝဒတိ အဒါသိ။

တံ သုတွာ အဿေဟိ ဝုတ္တေန ဝိဿဂန္ဓတာယနဝစနေန သံဝေဂဇာတော ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ စင်္ကမေန ဝီတိနာမေန္တော ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ မဉ္စကေ နိသိန္နမတ္တောဝ ''ကိဥ္စိ သယာမီ''တိ သီသံ ဗိမ္ဗောဟနမသမ္ပတ္တံ ပာဒံ ဘူမိတော ဥဂ္ဂတံ သရီရဿ အာကာသဂတက္ခဏေယေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၄၉. ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရော အပရဘာဂေ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သဟ
ဿရံသီ ဘဂဝတ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဟဿရံသီ** တိ ဧတ္ထ ''အနေကသတသဟဿရံသီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ က
ထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ''သဟဿရံသီ''တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဝဇ္ဇိပုတ္တတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၆. ဥတ္တရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ဆဋ္ဌာပဒါနေ **သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓော** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥတ္တရသာမဏေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမ
ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော သုမေဓဿ ဘဂဝတော ကာ
လေ ဝိဇ္ဇာဓရော ဟုတွာ အာကာသေန ဝိစရတိ။ တေန စ သမယေန သတ္ထာ တဿေဝ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထံ ဝနန္တရေ
အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရံသိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော။ သော အန္တလိက္ခေန ဂစ္ဆန္တော ဘဂဝန္
တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အာကာသတော ဩရုယှ သုဝိသုဒ္ဓေဟိ ဝိပုလေဟိ ကဏိကာရပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ,
ပုပ္ဖာနိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန သတ္ထု ဥပရိ ဆတ္တာကာရေန အဋ္ဌံသု, သော တေန ဘိယျောသောမတ္တာယ ပသန္နစိတ္တော
ဟုတွာ အပရဘာဂေ ကာလံ ကတွာ တာဝတိံသေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ယာဝတာယုကံ တ
တ္ထ ဌတွာ တတော စုတော ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ
ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဥတ္တရော** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝိညုတံ ပတ္တော ဗြာဟ္မဏဝိဇ္ဇာသု နိပ္ဖ
တ္တိံ ဂန္တွာ ဇာတိယာ ရူပေန ဝိဇ္ဇာယ ဝယေန သီလာစာရေန စ လောကဿ သမ္ဘာဝနီယော ဇာတော။

တဿ တံ သမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ဝဿကာရော မဂဓမဟာမတ္တော အတ္တနော ဓီတရံ အဒါတုကာမော ဟုတွာ အတ္တ
နော အဓိပ္ပာယံ ပဝေဒေသိ။ သော နိဿရဏဇ္ဈာသယတာယ တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ကာလေန ကာလံ ဓမ္မသေနာပတိံ ပယိရု
ပါသန္တော တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝတ္တသမ္ပန္နော ဟုတွာ ထေရံ ဥပဋ္ဌာ
တိ။

တေန စ သမယေန ထေရဿ အညတရော အာဗာဓော ဥပ္ပန္နော, တဿ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဥတ္တရော
သာမဏေရော ပါတောဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝိဟာရတော နိက္ခန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ တဠာကဿ သမီပေ ပတ္တံ ဌ
ပေတွာ ဥဒကသမီပံ ဂန္တွာ မုခံ ဓောဝတိ။ အထ အညတရော ဥမင်္ဂစောရော ကတကမ္မော အာရက္ခပုရိသေဟိ အနုဗဒ္ဓ
ဓော အဂ္ဂမဂ္ဂေန နဂရတော နိက္ခမိတွာ ပလာယန္တော အတ္တနာ ဂဟိတံ ရတနဘဏ္ဍိကံ သာမဏေရဿ ပတ္တေ ပ
က္ခိပိတွာ ပလာယိ။ သာမဏေရောပိ ပတ္တသမီပံ ဥပဂတော။ စောရံ အနုဗန္ဓန္တာ ရာဇပုရိသာ သာမဏေရဿ ပတ္
တေ ဘဏ္ဍိကံ ဒိသွာ ''အယံ စောရော, ကမ္မိနာ စောရိယံ ကတ''န္တိ သာမဏေရံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ ဝဿကာရဿ
သ ဗြာဟ္မဏဿ ဒဿေသုံ။ ဝဿကာရော စ တဒါ ရညော ဝိနိစ္ဆယေ နိယုတ္တော ဟုတွာ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ အနု
သာသတိ, သော ''ပုဗ္ဗေ မမ ဝစနံ နာဒိယိ, သုဒ္ဓဟသကဂ္ဂိယေသု ပဗ္ဗဇီ''တိ (ထေရဂ. အဋ္ဌ. ၁.ဥတ္တရတ္ထေရဂါထာ
ဝဏ္ဏနာ) ကမ္မံ အသောဓေတွာ ဃာတုကာမတ္တာဝ ဇီဝန္တမေဝ တံ သူလေ ဥတ္တာသေသိ။

အထဿ ဘဂဝါ ဉာဏပရိပါကံ ဩလောကေတွာ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဝိပ္ဖုရန္တဟတ္ထနခမဏိမယူခသမ္ဘိန္နသိ
တာဘတာယ ပဋ္ဌုရန္တဇာတိဟိင်္ဂုလကသုဝဏ္ဏရသဓာရံ ဝိယ ဇာလာဂုဏ္ဍိတမုဒုတလုနဒီဃင်္ဂုလိဟတ္ထံ ဥတ္တရဿ
သီသေ ဌပေတွာ ''ဥတ္တရ, ဣဒံ တေ ပုရိမကမ္မဿ ဖလံ ဥပ္ပန္နံ, တတ္ထ တယာ ပစ္စဝေက္ခဏဗလေန အဓိဝါသနာ
ကာတဗ္ဗာ''တိ ဝတွာ အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဥတ္တရော အမတာဘိသေကသဒိသေန သတ္ထု ဟတ္ထသမ္
ဖဿေန သဉ္ဇာတပ္ပသာဒသောမနဿတာယ ဥဠာရပီတိပါမောဇ္ဇံ ပဋိလဘိတွာ ယထာပရိစိတံ ဝိပဿနာမဂ္ဂံ သ
မာရူဠှော ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ သတ္ထု စ ဒေသနာဝိလာသေန တာဝဒေဝ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ သဗ္ဗေ ကိလေ
သေ ခေပေတွာ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ သူလတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပရာနုဒ္ဒယာယ အာကာသေ
ဌတွာ ပါဋိဟာရိယံ ဒဿေသိ။ မဟာဇနော အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော အဟောသိ။ တာဝဒေဝဿ ဝဏော သံရူဠှ
ဟိ, သော ဘိက္ခူဟိ, ''အာဝုသော, တာဒိသဒုက္ခံ အနုဘဝန္တော ကထံ တွံ ဝိပဿနံ အနုယုဉ္ဇိတုံ အသက္ခိ''တိ ပုဋ္ဌ
ော, ''ပဂေဝ မေ, အာဝုသော, သံသာရေ အာဒီနဝေါ, သင်္ခါရာနဉ္စ သဘာဝေါ သုဒိဋ္ဌော, တေဟံ တာဒိသံ ဒုက္ခံ အနုဘ

ဝန္တော္ပိ အသက္ခိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဝိသေသံ အဓိဂန္တုံ”န္တိ အာဟ။ “ပုဗ္ဗဇာတိယာ ဒဟရကာလေ မက္ခိကံ ဂ ဟေတွာ နိမ္ဗသူလကံ ဂဟေတွာ သူလာရောပနကီဠံ ပဋိစ္စ ဧဝံ အနေကဇာတိသတေသု သူလာရောပနဒုက္ခမနုဘဝိတွာ ဣမာယ ပရိယောသာနဇာတိယာ ဧဝရူပံ ဒုက္ခမနုဘူတ”န္တိ အာဟ။

၅၅. အထ အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **သုမေဓော နာမ သမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနမေဝ ကရိဿာမ။

၅၇. **ဝိဇ္ဇာဓရော တဒါ အာသိ**န္တိ ဗာဟိရကမန္တာဒိဝိဇ္ဇာသိဒ္ဓိယာ အာကာသကမိသမတ္ထော ဟုတွာ စရဏဝသေန တံ ဝိဇ္ဇံ ရက္ခိတွာ အဝိနာသေတွာ ပရိဟရဏဝသေန ဝိဇ္ဇာဓရယောနိ အာသိ အဟောသိန္တိ အတ္ထော။ **အန္တလိက္ခစရော အဟ**န္တိ အန္တံ ပရိယောသာနံ ကောဋိံ လိခတေ သံကရိဿတီတိ အန္တလိက္ခံ။ အထ ဝါ အန္တံ ပရိယောသာနံ လိဉ္ဆတေ ဩလောကိယတေ ဧတေနာတိ အန္တလိက္ခံ, တသ္မိံ အန္တလိက္ခေ, အာကာသေ စရဏသီလော အဟန္တိ အတ္ထော။ **တိသူလံ သုကတံ ဂယှ ဟာ**တိ တိခိဏံ သူလံ, အဂ္ဂံ အာဝုဓံ။ တိသူလံ သုန္ဒရံ ကတံ, ကောဋ္ဋနဃံသနမဒ္ဒနပဟရဏ ဝသေန သုဋ္ဌု ကတံ သူလာဝုဓံ ဂယှ ဂဟေတွာ အမ္ဗရတော ဂစ္ဆာမီတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တန ယတ္တာဝ နယာနုယောဂေန သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

ဥတ္တရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၇. အပရဥတ္တရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

သတ္တမာပဒါနေ **နိဗ္ဗုတေ လောကနာထမှိ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော အပရဿ ဥတ္တရတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဣတော စတုန္န ဝုတိကပ္ပေ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဝိညုတံ ပတွာ သာသနေ လဒ္ဓပ္ပသာဒေ ဟုတွာ ဥပာသကတ္တံ နိဝေဒေသိ။ သော သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ အတ္တနော ဉာတကေ သန္နိပါတေတွာ ဗဟုပူဇာသက္ကာရံ သံဟရိတွာ ဓာတုပူဇံ အကာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာကေတေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥတ္တရော** တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ကေနစိဒေဝ ကရ ဏီယေန သာဝတ္ထိံ ဂတော ယမကပာဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ပသီဒိတွာ ပုန ကာဠကာရာမသုတ္တ ဒေသနာယ အဘိဝဍ္ဎမာနသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ တဒဝ စရန္တ တော ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ နစိရဿေဝ ဆဠဘိညော အဟောသိ။ ဆဠဘိညော ပန ဟုတွာ သတ္ထရိ သာဝတ္ထိယံ ဝိ ဟရန္တေ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနတ္ထံ ရာဇဂဟတော သာဝတ္ထိံ ဥပဂတော ဘိက္ခူဟိ – “ကိံ, အာဝုသော, ပဗ္ဗဇ္ဇာကိစ္စံ တယာ မ တ္ထကံ ပာပိတ”န္တိ ပုဋ္ဌော အညံ ဗျာကာသိ။

၉၃. အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **နိဗ္ဗုတေ လောက နာထမှီ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

အပရဥတ္တရတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၈. ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌမာပဒါနေ **ဩဂယှ ဟာဟံ ပေါက္ခရဏိံ** န္တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝ တော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဗြာဟ္မဏာနံ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု ဟာရံ ဂန္တွာ ကာမေ ပ ဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အရညာယတနေ အဿမံ ကာရေတွာ ဝသန္တော ကေဒိဝသံ သတ္ထာရံ အာကာ သေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿ အဇ္ဈာသယံ ဒိသွာ အာကာသတော ဩတရိ။ ဩတိဏ္ဏဿ ပန ဘဂဝတော မဓုဉ္စ ဘိသမုဠာလဉ္စ သပ္ပိခီရဉ္စ ဥပနာမေသိ, တဿ တံ ဘဂဝါ အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန တုသိတေသု နိဗ္ဗ

တ္တော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝ
တော ကာလေ မဟာဒ္ဓနော သေဋ္ဌိ ဟုတွာ အဋ္ဌသဋ္ဌိဘိက္ခုသတသဟဿံ ဘောဇေတွာ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ။

ဧဝံ ဗဟုံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ မနုဿ
သလောကေသု ဥပ္ပန္နော ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တတော စုတော
ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တော အတ္တနော ပုတ္တံ ပစ္စေကဗောဓိံ အဓိဂန္တွာ ဌိတံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တ
ဿ ပရိနိဗ္ဗုတဿ ဓာတုယော ဂဟေတွာ စေတိယံ ကတွာ ပူဇေသိ။ ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ တာနိ တာနိ ပုညာနိ ကတ္
တ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဘဒ္ဒိယနဂရေ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ ဘဒ္ဒိယသေဋ္ဌိဿ ဧကပုတ္တကော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္
တိ, **ဘဒ္ဒဇီ** တိဿ နာမံ အဟောသိ။ တဿ ကိရ ဣဿရိယဘောဂပရိဝါရသမ္ပတ္တိ စရိမဘဝေ ဗောဓိသတ္တဿ ဝိယ
အဟောသိ။

တဒါ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဝသိတွာ ဘဒ္ဒဇိကုမာရံ သင်္ဂဏှနတ္ထာယ မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ဘဒ္ဒိ
ယနဂရံ ဂန္တွာ ဇာတိယာဝနေ ဝသိ တဿ ဉာဏပရိပါကံ အာဂမယမာနော။ သောပိ ဥပရိပါသာဒေ နိသိန္နော သီဟပဉ္ဇ
ရံ ဝိဝရိတွာ ဩလောကေန္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဓမ္မံ သောတုံ ဂစ္ဆန္တံ မဟာဇနံ ဒိသွာ, “ကတ္ထာယံ မဟာဇ
နော ဂစ္ဆတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တံ ကာရဏံ သုတွာ သယမ္ပိ မဟတာ ပရိဝါရေန သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏန္
တော သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတောဝ သဗ္ဗကိလေသေ ခေပေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တေ ပန တေန အဓိဂတေ
သတ္ထာ ဘဒ္ဒိယသေဋ္ဌိံ အာမန္တေသိ – “တဝ ပုတ္တော အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဓမ္မံ သုဏန္တော အရဟတ္တေ ပ
တိဋ္ဌာသိ, တေနဿ ဣဒါနေဝ ပဗ္ဗဇိတုံ ယုတ္တံ, နော စေ ပဗ္ဗဇိဿတိ, ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ။ သေဋ္ဌိ “န မယှံ
ပုတ္တဿ ဒဟရဿေဝ သတော ပရိနိဗ္ဗာနေန ကိစ္စံ အတ္ထိ, ပဗ္ဗာဇေထ န”န္တိ အာဟ။ တံ သတ္ထာ ပဗ္ဗာဇေတွ
ာ ဥပသမ္ပာဒေတွာ တတ္ထ သတ္တာဟံ ဝသိတွာ ကောဋိဂါမံ ပါပုဏိ, သော စ ဂါမော ဂင်္ဂါတီရေ အဟောသိ ။ ကော
ဋိဂါမဝါသိနော စ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသုံ။ ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရော သတ္ထာရာ အနုမောဒနာ
ယ အာရဒ္ဓမတ္တာယ ဗဟိဂါမံ ဂန္တွာ “ဂင်္ဂါတီရေ မဂ္ဂသမီပေ သတ္ထု အာဂတကာလေ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ ကာလ
ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ သမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိသီဒိ။ မဟာထေရေသု အာဂစ္ဆန္တေသုပိ အ
ဝုဋ္ဌဟိတွာ သတ္ထု အာဂတကာလေယေဝ ဝုဋ္ဌာသိ။ ပုထုဇ္ဇနာ ဘိက္ခူ – “အယံ အစိရပဗ္ဗဇိတော, မဟာထေရေသု
အာဂစ္ဆန္တေသု မာနထဒ္ဓော ဟုတွာ န ဝုဋ္ဌာသီ”တိ ဥဇ္ဈာယိံသု။

ကောဋိဂါမဝါသိနော သတ္ထု ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဗဟူ နာဝါသင်္ဃာဋေ ဗန္ဓိံသု။ သတ္ထာ “ဘဒ္ဒဇိဿာနုဘာဝံ
ပကာသေမီ”တိ နာဝါယ ဌတွာ “ကဟံ ဘဒ္ဒဇီ”တိ ပုစ္ဆိ။ ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရော – “သောဟံ, ဘန္တေ”တိ သတ္ထာရံ ဥပ
သင်္ကမိတွာ အဉ္ဇလိံ ကတွာ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ “ဧဟိ, ဘဒ္ဒဇိ, အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကနာဝံ အဘိရုဟာ”တိ။ သော ဥ
ပ္ပတိတွာ သတ္ထု ဌိတနာဝါယံ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ ဂင်္ဂါယ မဇ္ဈေ ဂတကာလေ, “ဘဒ္ဒဇိ, တယာ မဟာပနာဒကာလေ
အဇ္ဈာဝုဋ္ဌရတနပါသာဒေါ ကဟ”န္တိ အာဟ။ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိမုဂ္ဂေါ, ဘန္တေ”တိ။ “တေန ဟိ, ဘဒ္ဒဇိ, သဗြဟ္မ
စာရီနံ ကင်္ခံ ဆိန္ဒာ”တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရော သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဣဒ္ဓိဗလေန ဂန္တွာ ပါသာဒထူပိကံ ပါဒင်္ဂုလ
န္တရေန သန္နိရုမ္ဘိတွာ ပဉ္စဝီသတိယောဇနံ ပါသာဒံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိ, ဥပ္ပတန္တော စ ပညာသ
ယောဇနာနိ ဥက္ခိပိ။ အထဿ ပုရိမဘဝေ ဉာတကာ ပါသာဒဂတေန လောဘေန မစ္ဆကစ္ဆပမဏ္ဍူကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗ
တ္တာ တသ္မိံ ပါသာဒေ ဥဋ္ဌဟန္တေ ပရိဝတ္တိတွာ ပတိံသု။ သတ္ထာ တေ သမ္ပတန္တေ ဒိသွာ “ဉာတကာ တေ, ဘ
ဒ္ဒဇိ, ကိလမန္တီ”တိ အာဟ။ ထေရော သတ္ထု ဝစနေန ပါသာဒံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပါသာဒေါ ယထာဌာနေယေဝ ပတိဋ္ဌ
ဟိ။ သတ္ထာ ပါရင်္ဂတော ဘိက္ခူဟိ – “ကဒါ, ဘန္တေ, ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရေန အယံ ပါသာဒေါ အဇ္ဈာဝုဋ္ဌော”တိ ပုဋ္ဌ
ော **မဟာပနာဒဇာတကံ** (ဇာ. ၁.၃.၄၀ အာဒယော) ကထေတွာ ဗဟုဇနံ ဓမ္မာမတံ ပါယေသိ။

၉၈. ထေရော ပန အရဟတ္တံ ပတ္တော ပုဗ္ဗသမ္ဘာရံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော
ဩဂယှဟာဟံ ပေါက္ခရဏိံ န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩဂယှဟာဟံ ပေါက္ခရဏိံ** န္တိ ပုထုနာနာအနေကမဟောဃေဟိ ခ
ဏိတတ္တာ “ပေါက္ခရဏီ”တိ လဒ္ဓနာမံ ဇလာသယံ ဩဂယှ ဩဂဟေတွာ ပဝိသိတွာ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ ဃာ
သဟေတုခါဒနတ္ထာယ တတ္ထ ပေါက္ခရဏိယံ ပဝိသိတွာ **ဘိသံ** ပဒုမပုဏ္ဍရီကမူလံ ဥဒ္ဓရာမီတိ အတ္ထော။ သေသံ
ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနပဒတ္ထတ္တာ စ နယာနုသာရေန သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ဘဒ္ဒဇိတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၉. သိဝကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

နဝမာပဒာနေ **သေနာယ စရန္တဿာ** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော သိဝကတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော ပတ္တံ အာဒာယ ကုမ္မာသဿ ပူရေတွာ အဒာသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗြာဟ္မဏကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သိဝကော**တိဿ နာမံ အဟောသိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဝိဇ္ဇာသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ ဂတော နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယတာယ ကာမေ ပဟာယ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိစရန္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။

၁၁၇. အရဟတ္တံ ပတွာ သောမနဿဇာတော အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိတာပဒာနံ ပကာသေန္တော **သေနာယ စရန္တဿ သာ**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ သုဝိညေယ္ယမေဝါတိ။

သိဝကတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၀. ဥပဝါနတ္ထေရအပဒာနဝဏ္ဏနာ

ဒသမာပဒာနေ **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ဥပဝါနတ္ထေရဿ အပဒာနံ။ အယံ ကိရ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ကေနစိ ကမ္မစ္ဆိဒ္ဒေန ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဒလိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော ဘဂဝတိ ပရိနိဗ္ဗုတေ တဿ ဓာတုံ ဂဟေတွာ မနုဿဒေဝနာဂဂရုဠယက္ခကုမ္ဘဏ္ဍဂန္ဓဗ္ဗေဟိ သတ္တရတနမယေ သတ္တယောဇနိကေ ထူပေ ကတေ တတ္ထ သုဓောတံ အတ္တနော ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဝေဠဂ္ဂေ အာဗန္ဓိတွာ ဓဇံ ကတွာ ပူဇံ အကာသိ။ တံ ဂဟေတွာ အဘိသမ္မတကော နာမ ယက္ခသေနာပတိ ဒေဝေဟိ စေတိယပူဇာရက္ခဏတ္ထံ ဌပိတော အဒိဿမာနကာယော အာကာသေ ဓာရေန္တော စေတိယံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ တံ ဒိသွာ ဘိယျောသောမတ္တာယ ပသန္နမာနသော အဟောသိ။ သော တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥပဝါနော**တိ လဒ္ဓနာမော ဝယပ္ပတ္တော ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟဏေ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တော ဆဠဘိညော အဟောသိ။ အထာယသ္မာ ဥပဝါနော ဘဂဝတော ဥပဋ္ဌာကော အဟောသိ ။ တေန စ သမယေန ဘဂဝတော ဝါတာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ထေရဿ ဂိဟိသဟာယော ဒေဝဟိတော နာမ ဗြာဟ္မဏော သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသတိ။ သော ထေရံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ပဝါရေသိ။ အထာယသ္မာ ဥပဝါနော နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ နိဝေသနံ ဥပဂစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏော ''ကေနစိ မညေ ပယောဇနေန ထေရော အာဂတော ဘဝိဿတီ''တိ ဥတွာ ''ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ, ကေနတ္ထော''တိ အာဟ။ ထေရော တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပယောဇနံ အာစိက္ခန္တော –

''အရဟံ သုဂတော လောကေ၊ ဝါတေဟာဗာဓိကော မုနိ။
သစေ ဥဏှောဒကံ အတ္ထိ၊ မုနိနော ဒေဟိ ဗြာဟ္မဏ။

''ပူဇိတော ပူဇနေယျာနံ၊ သက္ကရေယျာန သက္ကတော။
အပစိတောပစေယျာနံ၊ တဿ ဣစ္ဆာမိ ဟာတဝေ''တိ။ (ထေရဂါ. ၁၈၅-၁၈၆) –

ကထာဒွယံ အဘာသိ။

တဿတ္ထော – ယော ဣမသ္မိံ လောကေ ပူဇနေယျာနံ ပူဇေတဗ္ဗေဟိ သက္ကာဒီဟိ ဒေဝေဟိ မဟာဗြဟ္မာဒီဟိ စ ဗြဟ္မေဟိ ပူဇိတော, သက္ကရေယျာနံ သက္ကာတဗ္ဗေဟိ ဗိမ္ဗိသာရကောသလရာဇာဒီဟိ သက္ကတော, အပစေယျာနံ အပစာယိတဗ္ဗေဟိ မဟေသီဟိ ခီဏာသဝေဟိ အပစိတော, ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာဒိနာ အရဟံ, သောဘနဂမနာဒိနာ သုဂတော သဗ္ဗညူ မုနိ မယှံ သတ္ထာ ဒေဝဒေဝေ သက္ကာနံ အတိသက္ကော ဗြဟ္မာနံ အတိဗြဟ္မာ, သော အနိ တတေဟိ တတဟေတု တတက္ခောဘနိမိတ္တံ အာဗာဓိကော ဇာတော။ သစေ , ဗြာဟ္မဏ, ဥဏှောဒကံ အတ္ထိ, တဿ တတာဗာဓဝူပသမနတ္ထံ တံ ဟာတဝေ ဥပနေတုံ ဣစ္ဆာမီတိ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ဥဏှောဒကံ တဒနုရူပံ တတဟရဏ္ဍ ဘေသဇ္ဇံ ဘဂဝတော ဥပနာမေသိ။ တေန စ သတ္ထု ရောဂေ ဝူပသမိ။ တဿ ဘဂဝတ အနုမောဒနံ အကာသိ။

၁၂၂. အထာယသ္မာ ဥပတနော အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပဒုမုတ္တရော**တိအာဒိနိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

၁၂၃. မဟာဇနော သမာဂမ္မာ တိ သကလဇမ္ဗုဒီပတသိနော ရာသိဘူတာတိ အတ္ထော။ **စိတကံ ကတွာ**တိ ယောဇနုဗ္ဗေဓံ စန္ဒနရာသိစိတကံ ကတွာ ဘဂဝတော သရီရံ တတ္ထ အဘိရောပယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၂၄. သရီရကိစ္စံ ကတွာနာတိ အာဒဟနာတိ အဂ္ဂိနာ ဒဟနကိစ္စံ ကတွာတိ အတ္ထော။

၁၂၅-၂၈. ဓဇ္ဇာ မဏိမယာ အာသိ တိ မနုဿေဟိ ကတထူပေ ဓဇ္ဇာ ပုပ္ဖတဟတ္ထံ စရိတဉ္ဇာနံ မဏိမယာ ဣန္ဒနီလမဏိနာ ကတာတိ အတ္ထော။ **မယမ္ပိ** တိ သဗ္ဗေ ဒေဝတ ထူပံ ကရိဿာမာတိ အတ္ထော။

၁၂၉. ဓာတု အာဝေဏိကာ နတ္ထိ တိ ဒေဝမနုဿေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ စေတိယံ ကာတုံ အာဝေဏိကာ ဝိသုံ ဓာတု နတ္ထိ, တံ ဒဿေန္တော **သရီရံ ဧကပိဏ္ဍိတ** န္တိ အာဟ။ အဓိဋ္ဌာနဗလေန သကလသရီရဓာတု ဧကဃနသိလာမယပဋိမာ ဝိယ ဧကမေဝ အဟောသီတိ အတ္ထော။ **ဣမမှိ ဗုဒ္ဓထူပမှိ**တိ သကလဇမ္ဗုဒီပတသီဟိ ကတမှိ ဣမမှိ သုဝဏ္ဏထူပမှိ မယံ သဗ္ဗေ သမာဂန္တွာ ကဉ္စုကထူပံ ကရိဿာမာတိ အတ္ထော။

၁၃၃. ဣန္ဒနီလံ မဟာနီလ န္တိ ဣန္ဒီဝရပုပ္ဖဝဏ္ဏာဘံ မဏိ ဣန္ဒနီလမဏိ။ တတော အဓိကဝဏ္ဏတာ မဟာမဏိ ဣန္ဒနီလမဏယော စ မဟာနီလမဏယော စ ဇောတိရသမဏိဇာတိရင်္ဂမဏယော စ **ဧကတော သန္နိဟာတေတွာ** ရာသိ ကတွာ သုဝဏ္ဏထူပေ ကဉ္စုကထူပံ ကတွာ အဆာဒယုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၄. ပစ္စေကံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ တိ ဗုဒ္ဓုတ္တမဿ ပတိ ဧကံ ဝိသုံ ဥပရိဆဒနေန ထူပံ အကံသူတိ အတ္ထော။

၁၄၇. ကုမ္ဘဏ္ဍာ ဂုယှကာ တထာတိ ကုမ္ဘမတ္တာနိ အဏ္ဍာနိ ယေသံ ဒေဝတာနံ တေ ကုမ္ဘဏ္ဍာ, ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နိဂုဟိတွာ ပဋိစ္ဆာဒနတော ဂရုဠာ ဂုယှကာ နာမ ဇာတာ, တေ ကုမ္ဘဏ္ဍာ ဂုယှကာပိ ထူပံ အကံသူတိ အတ္ထော။

၁၅၀. အတိဘောန္တိ န တဿာဘာ တိ တဿ စေတိယဿ ပဘံ စန္ဒသူရိယတာရကာနံ ပဘာ န အတိဘောန္တိ, န အဇ္ဈောတ္ထရန္တီတိ အတ္ထော။

၁၅၈. အဟမ္ပိ ကာရံ ကဿာမိ တိ တာဒိနော လောကနာထဿ ထူပသ္မိံ အဟမ္ပိ ကာရံ ပူဇာကိရိယံ ကုသလကမ္မံ ဓဇပဋ္ဌာကပူဇံ ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။

ဥပတနတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

၁၁. ရဋ္ဌပါလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ

ကောဒသမာပဒါနေ **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိကံ အာယသ္မတော ရဋ္ဌပါလတ္ထေရဿ အပဒါနံ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယာနိ ပုညာနိ ဥပစိနန္တော ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ တဿ ဥပ္ပတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဟံသဝတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌိတော ရတနကောဋ္ဌာဂါရကမ္မိကေန ဒဿိတံ အပရိမာဏံ ကုလဝံသာနုဂတံ ဓနံ ဒိသွာ "ဣမံ ဧတ္တကံ ဓနရာသိံ မယှံ အယျကပယျကာဒယော အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ နာသက္ခိံသု, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာဒါနံ ဒေတိ။ သော အဘိညာလာဘိံ ဧကံ တာပသံ ဥပဋ္ဌဟန္တော တေန ဒေဝလောကာဓိပစ္စေ ဥယျောဇိတော ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တတ္ထ ဒေဝလောကေ ဒေဝရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော မနုဿလောကေ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထဿ ကုလဿ ဧကပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေန စ သမယေန ပဒုမုတ္တရော နာမ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ဝေနေယျသတ္တံ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရသင်္ခါတ ခေမန္တဘူမိံ သမ္ပာပေသိ။ အထ သော ကုလပုတ္တော အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတ္တော ဧကဒိဝသံ ဥပါသကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂတော သတ္ထာရံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒိ။

တေန စ သမယေန သတ္ထာ ဧကံ ဘိက္ခုံ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသော တဒတ္ထာယ စိတ္တံ ဌပေတွာ သတသဟဿဘိက္ခုပရိဝါရဿ ဘဂဝတော မဟတာ သက္ကာရေန သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ပဏိဓာနံ အကာသိ။ သတ္ထာ တဿ အနန္တရာယေန ဣဇ္ဈနဘာဝံ ဒိသွာ "အနာဂတေ ဂေါတမဿ နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာနံ အဂ္ဂေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကာသိ။ သော သတ္ထာရံ ဘိက္ခုသင်္ဃဉ္စ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ သော တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော ဣတော ဒွါနဝုတိကပ္ပေ ဖုဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ သတ္ထု ဝေမာတိကဘာတိကေသု တီသု ရာဇပုတ္တေသု သတ္ထာရံ ဥပဋ္ဌဟန္တေသု တေသံ ပုညကိရိယာယ သဟာယကိစ္စံ အကာသိ။ ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ တံ တံ ဗဟုံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တော ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုရုရဋ္ဌေ ထုလ္လကောဋ္ဌိကနိဂမေ ရဋ္ဌပါလသေဋ္ဌိဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဘိန္နံ ရဋ္ဌံ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ **ရဋ္ဌပါလော**တိ ဝံသာနုဂတမေဝ နာမံ အဟောသိ။ သော မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎန္တော အနုက္ကမေန ယောဗ္ဗနံ ပတ္တော မာတာပိတူဟိ ပတိရူပေန ဒါရေန သံယောဇေတွာ မဟန္တေ စ ယသေ ပတိဋ္ဌာပိတော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ ပစ္စနုဘောတိ။ အထ ဘဂဝါ ကုရုရဋ္ဌေ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ထုလ္လကောဋ္ဌိကံ အနုပါပုဏိ။ တံ သုတွာ ရဋ္ဌပါလော ကုလပုတ္တော သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ သတ္တဝါရေ ဘတ္တစ္ဆေဒေ ကတွာ ကိစ္ဆေန ကသိရေန မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထု အာဏတ္တိယာ အညတရဿ ထေရဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

၁၇၉-၁၈၀. အထာယသ္မာ အပရဘာဂေ အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ သောမနဿဇာတော ပုဗ္ဗစရိတာပဒါနံ ပကာသေန္တော **ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော** တိအာဒိမာဟ။ **သုနာဂေါ သော မယာ ဒိန္နော** တိ တဒါ မဟာဓနသေဋ္ဌိ ဟုတွာ သဗ္ဗံ သာပတေယျံ အနုမုခေ ဝိဿဇ္ဇနသမယေ သတ္တပ္ပတိဋ္ဌော သုန္ဒရော နာဂေါ ဟတ္ထိရာဇာ မယာ ဒိန္နော အဟောသိ။ တံ ဒဿေန္တော **ဤသာဒန္တော** တိအာဒိမာဟ။ ဤသာဒန္တော ရထဤသပ္ပမာဏဒန္တော, သော မယာ ဒိန္နော ဟတ္ထိနာဂေါ။ **ဥရူဠှဝါ**တိ ရာဇာဝဟနယောဂ္ဂသမတ္ထော, ရာဇာရဟော ဝါ။ **သေတစ္ဆတ္တော** တိ အလင်္ကာရတ္ထာယ ဥပဋ္ဌဟနသေတစ္ဆတ္တသဟိတောတိ အတ္ထော။ **ပသောဘိတော**တိ အာရောဟပရိဏာဟဝါ ရူပသောဘာဟိ သမ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ **သကပ္ပနော သဟတ္ထိပေါ** တိ ဟတ္ထိအလင်္ကာရသဟိတော ဟတ္ထိဂေါပကသဟိတောတိ အတ္ထော။ ဣတ္ထမ္ဘူတော ဟတ္ထိနာဂေါ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော မယာ ဒိန္နောတိ အတ္ထော။

၁၈၁. မယာ ဘတ္တံ ကာရေတွာန တိ မယာ ကာရာပိတဝိဟာရေ ဝသန္တာနံ ကောဋိသင်္ခါနံ ဘိက္ခူနံ နိစ္စဘတ္တံ ပဋ္ဌပေတွာ မဟေသိနော နိယျာဒေသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၂. ဇလဇုတ္တမနာမကော တိ ဇလတော ဇာတော ဇလဇော, ကိံ တံ? ပဒုမံ, ပဒုမေန သမာနနာမတ္တာ ဥတ္တမတ္တာ စ ပဒုမုတ္တရော နာမ ဘဂဝါတိ အတ္ထော။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝါတိ။

ရဋ္ဌပာလတ္ထေရအပဒါနဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဆပ္ပညာသမမဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ဣတိ ဝိသုဒ္ဓဇနဝိလာသိနိယာ အပဒါန-အဋ္ဌကထာယ

ထေရာပဒါနေ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂါဒယော ပဏ္ဏာသ ဝဂ္ဂါ သမတ္တာ။

ထေရာပဒါနေ ဗုဒ္ဓဝဂ္ဂါ ...

ဧတ္တာဝတာ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကတ္ထေရာပဒါန-အဋ္ဌကထာ သမတ္တာ။

နိဂမနကထာ

သီဟဠဒီပကေ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏဝန္တာနံ ထေရဝံသပ္ပဒီပါနံ အာနန္ဒတ္ထေရာဒီနံ သဗ္ဗသတ္တာနံ တဏှာပဟာမာနဒိဋ္ဌာဒယော ဆေဒနနိဂ္ဂဟပဝိဝေစနာဒ္ယတ္ထံ သတ္တဟိ မာသေဟိ အတိဝိယ အာရာဓနေန လဒ္ဓကောသလ္လေန ဗောဓိသမ္ဘာရံ ဂဝေသန္တေန သတိမိတိဂတိဓိတိဝီရိယပရက္ကမန္တေန မဟာသမန္တဂုဏသောဘနေန တိပိဋကဓရေန ပဏ္ဍိတေန အာဘတံ ဣမံ အပဒါန-အဋ္ဌကထံ သဗ္ဗော သဒေဝလောကော ဇာနာတူတိ။

အနေန လောဘာဒိမလာ ပဇာနံ၊ စက္ခာဒိရောဂာ ဝိဝိဓာ စ ဒုက္ခာ။
ကလဟာဒိဘယာ ဒုက္ခိတာ ဇာတာ၊ စောရာဒယောနတ္ထကရာ စ လောကေ။

နဿန္တု မေ ပဉ္စ ဝေရာ စ ဟဟာ၊ နဿန္တု ဂိမ္ဟေ ယထာ ဝုဋ္ဌိတတာ။
အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂဝရေန ပတ္တာ၊ နိဗ္ဗာနပုရံ ပဋိဟဒယာမိ။

သဗ္ဗဒိဋ္ဌိဉ္စ မဒ္ဒန္တော၊ ရာဂအေသာဒိဟာပကော။
သံသာရဝဋ္ဋံ ဆိန္ဒိတ္တာ၊ ဥပေမိ သဂ္ဂမောက္ခကေ။

အာဏာခေတ္တမှိ သဗ္ဗတ္ထ၊ အဝီစိမှိ ဘဝဂ္ဂတော။
သဗ္ဗေ ဓမ္မာနုယာယန္တု၊ တယော လောကာ ဥတုပိ စာတိ။

အပဒါန-အဋ္ဌကထာ သမတ္တာ။